

Plan-MER

Bestemmingsplan Buitengebied Deurne
Derde Herziening

projectnummer 404242
definitief revisie
6 september 2016

Plan-MER

Derde Herziening Bestemmingsplan Buitengebied Deurne

projectnummer 404242
definitief
6 september 2016

Auteur(s)

B. van Dijck

Opdrachtgever

Gemeente Deurne
Postbus 3
5750 AA Deurne

datum vrijgave	beschrijving revisie
06-09-2016	definitief

goedkeuring
B. van Dijck

vrijgave
T. Artz

Projectgroep bestaande uit

Bastian van Dijk

Christel Schellingen (Natuur: Natura2000, Passende beoordeling)

Linda Smitskamp (Natuur: NNN, soorten)

Reinier van Dijk (Geur)

Contactgegevens:

Beneluxweg 125

4904 SJ OOSTERHOUT

Postbus 40

4900 AA OOSTERHOUT

T. (0162) 48 70 00

E. bastian.vandijck@anteagroup.com

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

Blz.

Samenvatting

1	Inleiding	29
1.1	Aanleiding en context	29
1.2	Plan-m.e.r.-procedure	31
1.2.1	Waarom een plan-m.e.r.-procedure ?	31
1.2.2	Procedurele en inhoudelijke eisen aan een plan-m.e.r.	33
1.2.3	De plan-m.e.r.-procedure	34
1.3	Leeswijzer	35
2	Beleidskader	37
2.1	Overzicht beleidskader	37
2.2	Europees beleid	38
2.3	Nationaal beleid	39
2.4	Provinciaal beleid	41
2.4.1	Structuurvisie Ruimte	41
2.4.2	Verordening ruimte 2014	45
2.4.3	Verordening stikstof en Natura 2000	55
2.4.4	Brabantse Beleidsregel PAS	55
2.5	Gemeentelijk beleid	55
2.5.1	Structuurvisie	55
3	Referentiesituatie	57
3.1	Inleiding	57
3.2	Schets plangebied en omgeving	58
3.3	Autonome ontwikkelingen	58
3.4	Landschap, cultuurhistorie en archeologie	59
3.4.1	Landschappelijke ontwikkeling, geologie en geomorfologie	59
3.4.2	Cultuurhistorische ontwikkeling	63
3.4.3	Landschappelijke structuur en landschapstypen	65
3.4.4	Aardkundig waardevolle gebieden	69
3.4.5	Cultuurhistorische waarden	71
3.4.6	Archeologische waarden	77
3.5	Bodem en water	83
3.5.1	Bodem	83
3.5.2	Water	86
3.6	Natuur	102
3.6.1	Inleiding	102
3.6.2	Natura 2000-gebieden	102
3.6.3	Natuurnetwerk Brabant	107
3.6.4	Zeer kwetsbare gebieden in de NNB (Wav-gebieden)	112
3.6.5	Beschermde plant- en diersoorten	113
3.7	Ruimtegebruik / functionele structuur	115

3.7.1	Landbouw	115
3.7.2	Recreatie	122
3.7.3	Wonen	123
3.7.4	Werken	123
3.8	Leefbaarheid	123
3.8.1	Verkeer	123
3.8.2	Geluid	127
3.8.3	Luchtkwaliteit: fijn stof, stikstof	128
3.8.4	Geur	132
3.8.5	Licht	138
3.8.6	Externe veiligheid	139
3.8.7	Overige hinderaspecten	141
3.8.8	Gezondheid	142
4	Voorgenomen activiteit	145
4.1	Inleiding	145
4.2	Ontwikkelingen algemeen	147
4.3	Ontwikkelingsmogelijkheden veehouderijen	148
4.4	Ontwikkelingsmogelijkheden glastuinbouw	151
4.5	Ontwikkelingsmogelijkheden teeltondersteunende voorzieningen (TOV)	152
4.6	Ontwikkelingsmogelijkheden recreatie	152
4.7	Ontwikkelingsmogelijkheden duurzame energie	153
4.8	Ontwikkelingsmogelijkheden mestverwerking	153
4.9	Gebiedsbescherming	153
4.10	Voorgenomen activiteit, alternatieven en scenario's	154
5	Effecten	155
5.1	Becoördelingskader en – methodiek	155
5.2	Natuur	157
5.2.1	Natura 2000-gebieden	157
5.2.2	Overige zeer kwetsbare gebieden (Wav-gebieden)	165
5.2.3	Overige NNB	165
5.2.4	Overige natuurwaarden	170
5.3	Landschap en cultuurhistorie	174
5.3.1	Landschap	174
5.3.2	Cultuurhistorie	177
5.3.3	Archeologie	179
5.4	Leefbaarheid en gezondheid	180
5.4.1	Verkeer	180
5.4.2	Geluid	181
5.4.3	Luchtkwaliteit	182
5.4.4	Geur	183
5.4.5	Lichthinder	185
5.4.6	Externe veiligheid	188
5.4.7	Gezondheid	188
5.5	Bodem en water	190

5.5.1	Bodem	190
5.5.2	Water	191
6	Slotbeschouwing	195
6.1	Effecten samengevat	195
6.2	Aandachtspunten/afwegingen Derde Herziening: mogelijke mitigerende maatregelen	203

Referenties

Afkortingen en begrippen

Bijlagen

Bijlage 1 Beleidskader

Bijlage 2 Gezondheidsaspecten in het buitengebied

Bijlage 3 Passende beoordeling

Samenvatting

Inleiding

Aanleiding

De gemeente Deurne gaat het Bestemmingsplan Buitengebied voor een derde maal herzien. Voluit heet deze herziening: Bestemmingsplan “Derde Herziening Bestemmingsplan Buitengebied”. In dit rapport wordt dit afgekort tot Derde Herziening.

De belangrijkste onderwerpen van de Derde Herziening zijn:

- Verwerken van nieuwe regels uit de provinciale Verordening ruimte 2014;
- Verwerken van nieuw gemeentelijk beleid over het buitengebied (zie verder onder de kop “Voorgenomen activiteit”).

Figuur S.1 geeft het plangebied weer, het gebied waarover de Derde Herziening gaat. Het plangebied is een groot deel van het grondgebied van de gemeente Deurne, met uitzondering van:

- De kernen: Deurne, Liessel, Neerkant, Vlierden en Helenaveen;
- Het vestigingsgebied glastuinbouw ten oosten van Deurne¹;
- Het terrein van de kalkzandsteenfabriek aan de Hoogdonk te Liessel;
- Het voormalige mobilisatiecomplex aan de Helmondsingel;
- Het bedrijventerrein ‘Binderen-Zuid’, ten westen van de kern Deurne.

Plangebied en studiegebied

In dit rapport worden de termen plangebied en studiegebied veel gebruikt.

Plangebied is het gebied waar het ruimtelijk besluit voor geldt, in dit geval de Derde Herziening. De plangrens, de grens van het plangebied, is vastgelegd op de verbeelding, de kaart bij de Derde Herziening.

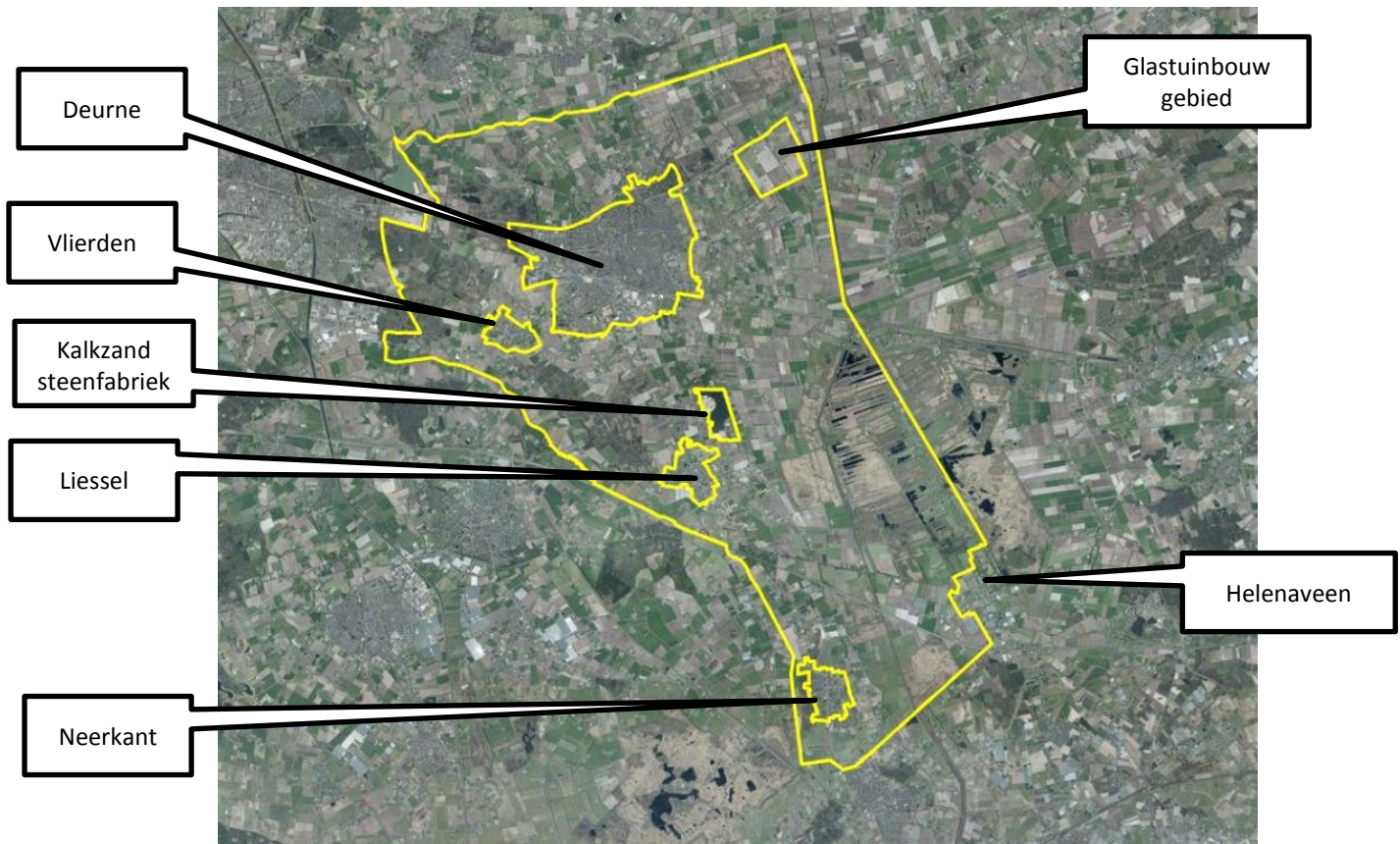
Studiegebied is het gebied waarin ontwikkelingen in de Derde Herziening effect kunnen hebben. Dit kan zowel in het plangebied zijn (bijvoorbeeld verstoring van de bodem), maar ook buiten het plangebied (bijvoorbeeld geluidhinder).

Doel van de Derde Herziening is een bestemmingsplanregeling die:

- Ruimte blijft geven aan geeft voor agrarische ontwikkeling;
- Past binnen het wettelijk kader, bijvoorbeeld van de Natuurbeschermingswet;
- Rekening houdt met de belangen en gezondheid van de bewoners van het buitengebied.

De gemeente stelt ook een nieuwe structuurvisie op. In de structuurvisie worden de beleidslijnen voor het buitengebied vastgelegd. De structuurvisie vormt hiermee het kader voor de Derde Herziening.

¹ Het vestigingsgebied glastuinbouw is planologisch vastgelegd in de Tweede Herziening van het Bestemmingsplan Buitengebied Deurne. Dat het niet is opgenomen in de Derde Herziening betekent niet dat het niet wordt gerealiseerd. Het betekent alleen dat de Derde Herziening er niet opnieuw een planologische afweging over maakt.

Figuur S.1 Plangebied Derde Herziening

Plan-m.e.r.-procedure

Voor de Derde Herziening wordt een plan-m.e.r.-procedure doorlopen. M.e.r. staat voor milieueffectrapportage. Het heet plan-m.e.r. omdat het in dit geval gekoppeld is aan een kaderstellend (bestemmings)plan, de Derde Herziening. Het doel van de m.e.r.-procedure is het milieubelang volwaardig en vroegtijdig in de plan- en besluitvorming in te brengen, in dit geval in de Derde Herziening. De m.e.r.-procedure is wettelijk geregeld in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage.

De m.e.r.-procedure bestaat uit een aantal stappen en producten. Eén van de producten is dit plan-milieueffectrapport (plan-MER). In dit plan-MER zijn de effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening onderzocht. Daarnaast is onderzocht of er maatregelen mogelijk zijn om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.

m.e.r. en MER

In de m.e.r.-procedure worden twee termen/afkortingen veel gebruikt:

- m.e.r. ("kleine letters, met puntjes") staat voor de procedure als geheel
- MER ("hoofdletters, zonder puntjes") staat voor het milieueffectrapport, één van de producten van de m.e.r.-procedure.

Het doorlopen van een plan-m.e.r.-procedure voor de Derde Herziening is verplicht. Dit omdat de Derde Herziening mogelijkheden biedt voor en kaders (voorwaarden) stelt aan ontwikkelingen, waarvoor m.e.r.-verplichtingen bestaan. Daarnaast volgt de verplichting uit het feit dat voor de Derde Herziening een passende beoordeling moet worden opgesteld. In een passende beoordeling worden de effecten van ontwikkelingen in de Derde Herziening op Natura 2000-gebieden onderzocht. Dit is verplicht, omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er negatieve effecten optreden op Natura 2000-gebieden.

Onderzoek op gebiedsniveau, niet op locatie-/inrichtingsniveau

In de plan-m.e.r.-procedure wordt het gehele plangebied en de effecten van ontwikkelingen binnen de Derde Herziening beschouwd. De focus ligt echter :

- op die gebieden, waar ontwikkelingen mogelijk zijn;
- alleen op de ontwikkelingen die in de Derde Herziening mogelijk worden gemaakt;
- alleen op die aspecten waarop een (wezenlijk) effect verwacht wordt.

Het effectenonderzoek wordt gedaan op het niveau van het buitengebied als geheel en niet op locatie- /inrichtingsniveau. Dit gebeurt in vervolgprocedures voor individuele ontwikkelingen.

De gemeente publiceert dit plan-MER wordt samen met het voorontwerp van de Derde Herziening en legt beide 6 weken ter inzage. Iedereen kan in deze periode een reactie geven op het plan-MER en het voorontwerp van de Derde Herziening.

Ook toetst de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) het plan-MER. De Commissie m.e.r. is een onafhankelijk instantie, die het plan-MER toetst op volledigheid en juistheid. De gemeente geeft in de ontwerp Derde Herziening aan, hoe zij omgaat met de inspraakreacties op het plan-MER en het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r.

Referentiesituatie

Referentiesituatie

De effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening zijn bepaald ten opzichte van de referentiesituatie. De referentiesituatie is de situatie in het plangebied tijdens de planperiode van de Derde Herziening (10 jaar) zonder de ontwikkelingen in de Derde Herziening zelf. De referentiesituatie is de huidige situatie en de autonome ontwikkeling van het plangebied.

Referentiesituatie = huidige situatie + autonome ontwikkeling

Referentiesituatie: situatie in het plangebied tijdens de planperiode (10 jaar) zonder de ontwikkelingen in de Derde Herziening

Huidige situatie: bestaande / feitelijke situatie in het plangebied

Autonome ontwikkelingen: andere ontwikkelingen in het plangebied dan de ontwikkelingen die deel uitmaken van de Derde Herziening

De effecten van de ontwikkelingen van de Derde Herziening zijn niet vergeleken met de huidige situatie (2016), maar met het eindjaar van de planperiode van de Derde Herziening: 2027 (uitgaande van vaststelling van de Derde Herziening in 2017).

Uitzondering hierop is de bepaling van effecten op Natura 2000-gebieden. Deze effecten zijn bepaald ten opzichte van de huidige situatie (2016), zoals gesteld in de Natuurbeschermingswet.

Kenschets plangebied

Het plangebied van de Derde Herziening is een groot deel van het grondgebied de van gemeente Deurne (figuur S.1). Geen onderdeel van het plangebied zijn:

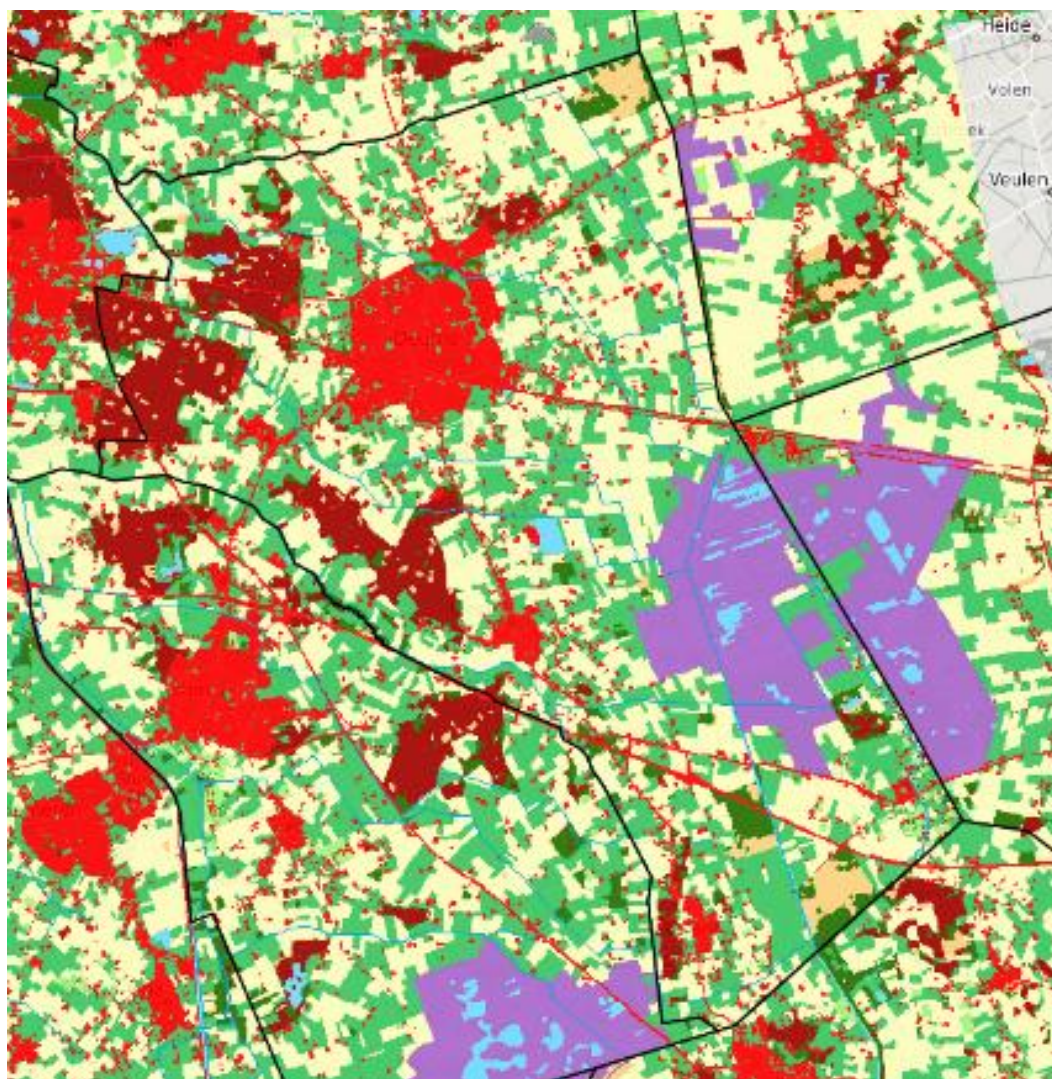
- De kernen: Deurne, Liessel, Neerkant, Vlierden en Helenaveen;
- Het vestigingsgebied glastuinbouw ten oosten van Deurne;
- Het terrein van de kalkzandsteenfabriek aan de Hoogdonk te Liessel;
- Het voormalige mobilisatiecomplex aan de Helmondsingel;
- Het bedrijventerrein 'Binderen-Zuid', ten westen van de kern Deurne.

Een groot deel van het buitengebied wordt agrarisch gebruikt en beheerd (figuur S.1, S2 en S.3). Daarnaast komen er in het buitengebied van Deurne veel natuurgebieden voor, Natura 2000-gebied Deurnsche Peel (figuur S.4), bossen en beekdalen en natuur in het agrarisch landschap (figuur S.5).

Landschappelijk bestaat het buitengebied van Deurne uit een dekzandgebied doorsneden met beken aan de westzijde en een veenontginningengebied aan de oostzijde. Een markant landschappelijk fenomeen is de Peelrandbreuk die van zuid naar noord door het plangebied heen loopt.

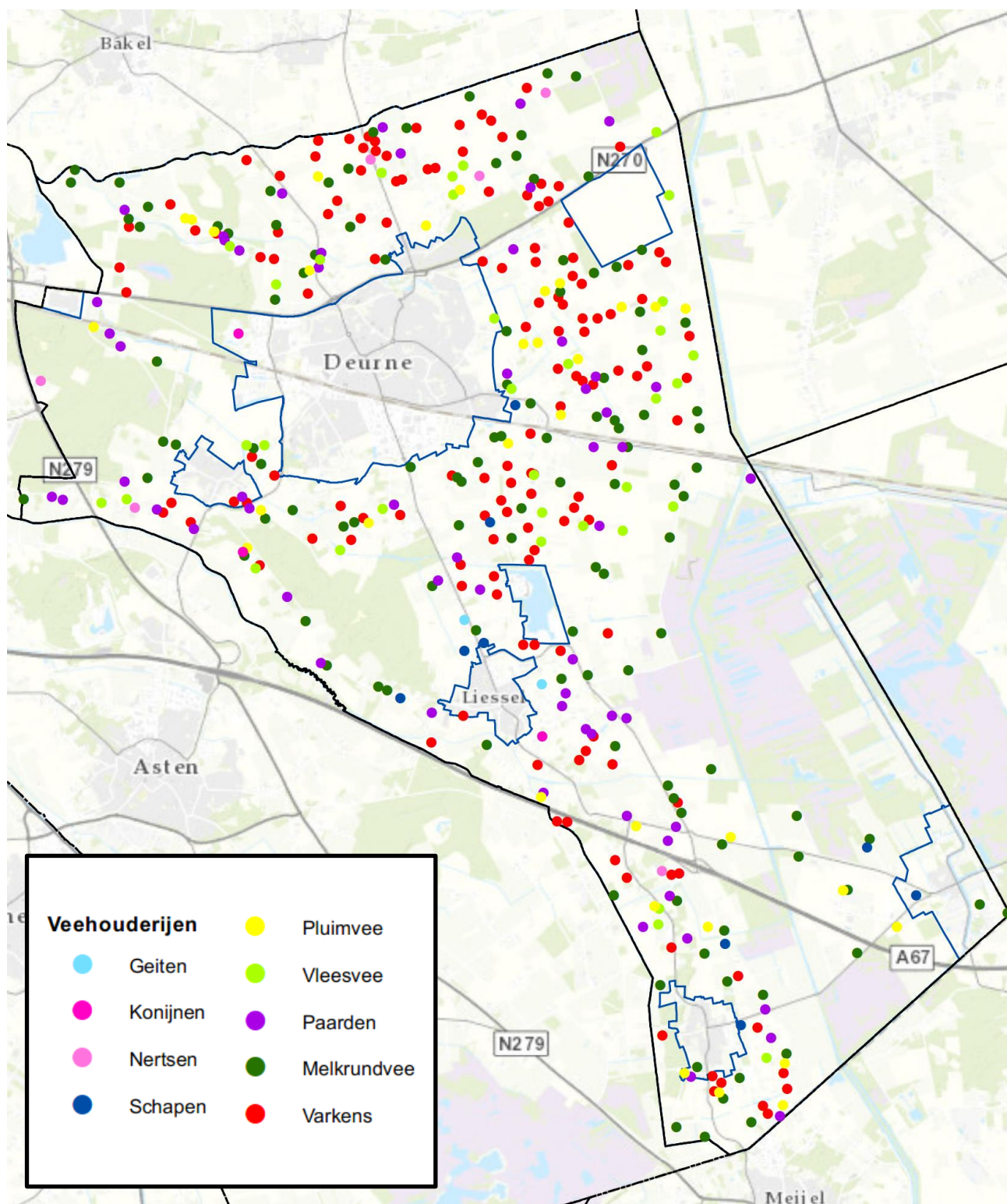
De kern Deurne ligt centraal in het noordelijk deel van het plangebied. Verspreid over het buitengebied ligt een aantal kleinere kernen als Vlierden (ten zuidwesten van Deurne), Liessel en Neerkant (beide ten zuiden van Deurne).

De belangrijkste infrastructuur in het buitengebied is de rijksweg A67 tussen Eindhoven en Venlo, die door het zuidelijk deel van het plangebied loopt en de provinciale weg N270 tussen Helmond en Venray. Direct ten oosten en westen van het plangebied liggen respectievelijk de N277 en de N279. Het noordelijk deel van het plangebied wordt doorsneden door de spoorlijn tussen Eindhoven en Venlo.

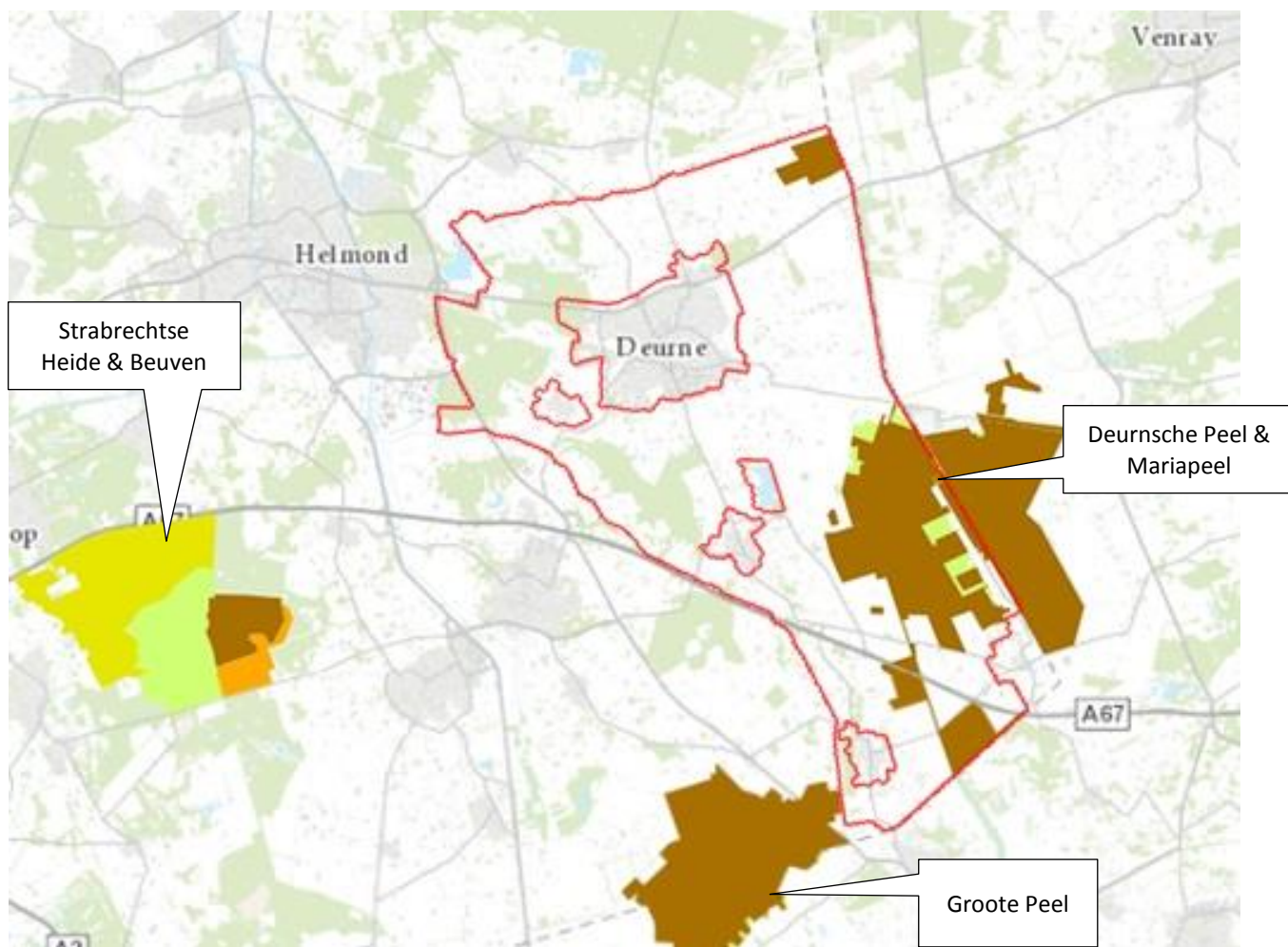

Geel = akkerbouw	Rood =stedelijk gebied
Groen – weiland/grasland	Donkerrood = naaldbos
Donkergroen = loofbos	Blauw = water
Paars = Veen/heide/bos	

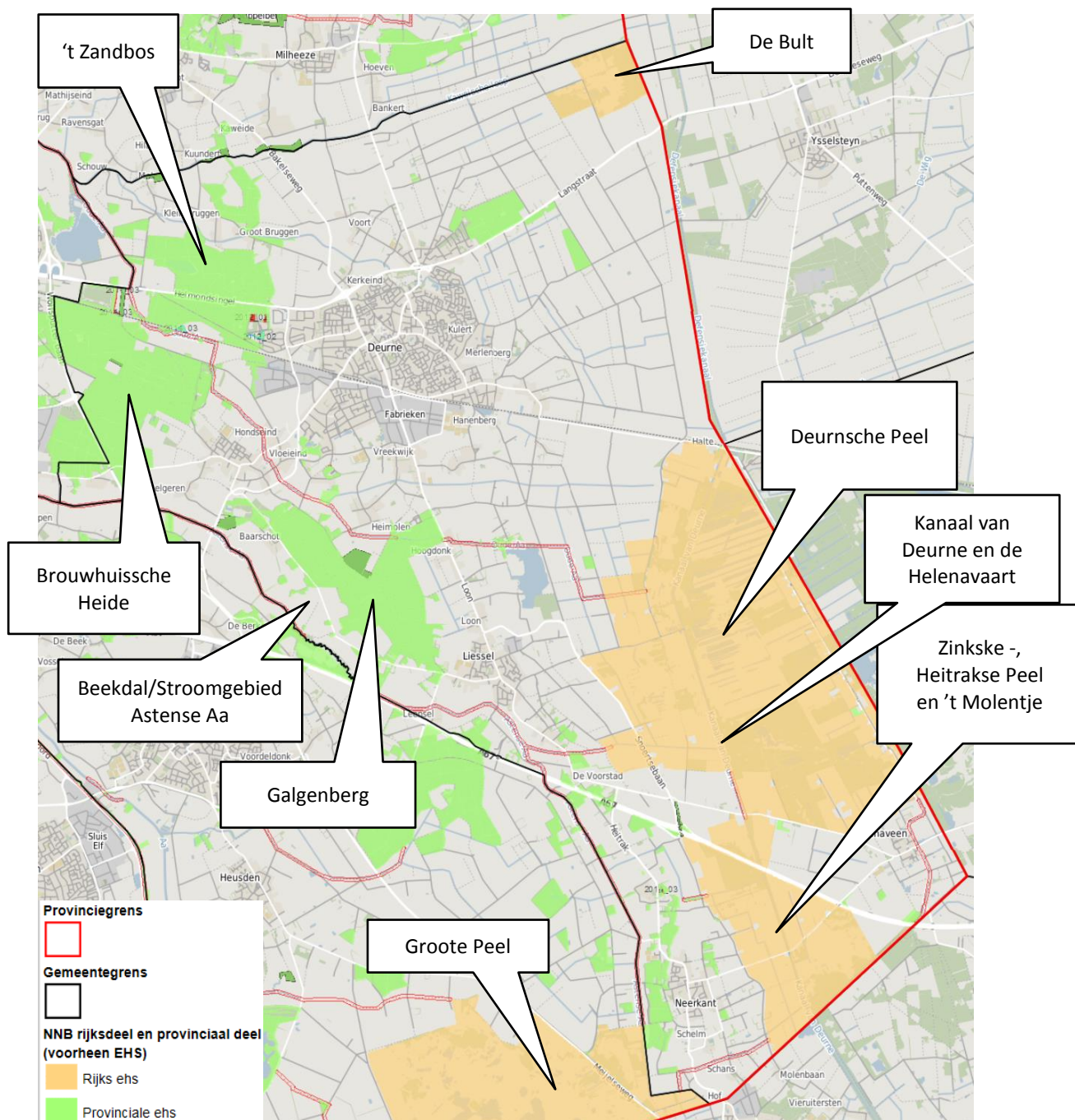
Figuur S.2: Landgebruik (Bron: Provincie Noord-Brabant, <http://kaartbank.brabant.nl>)

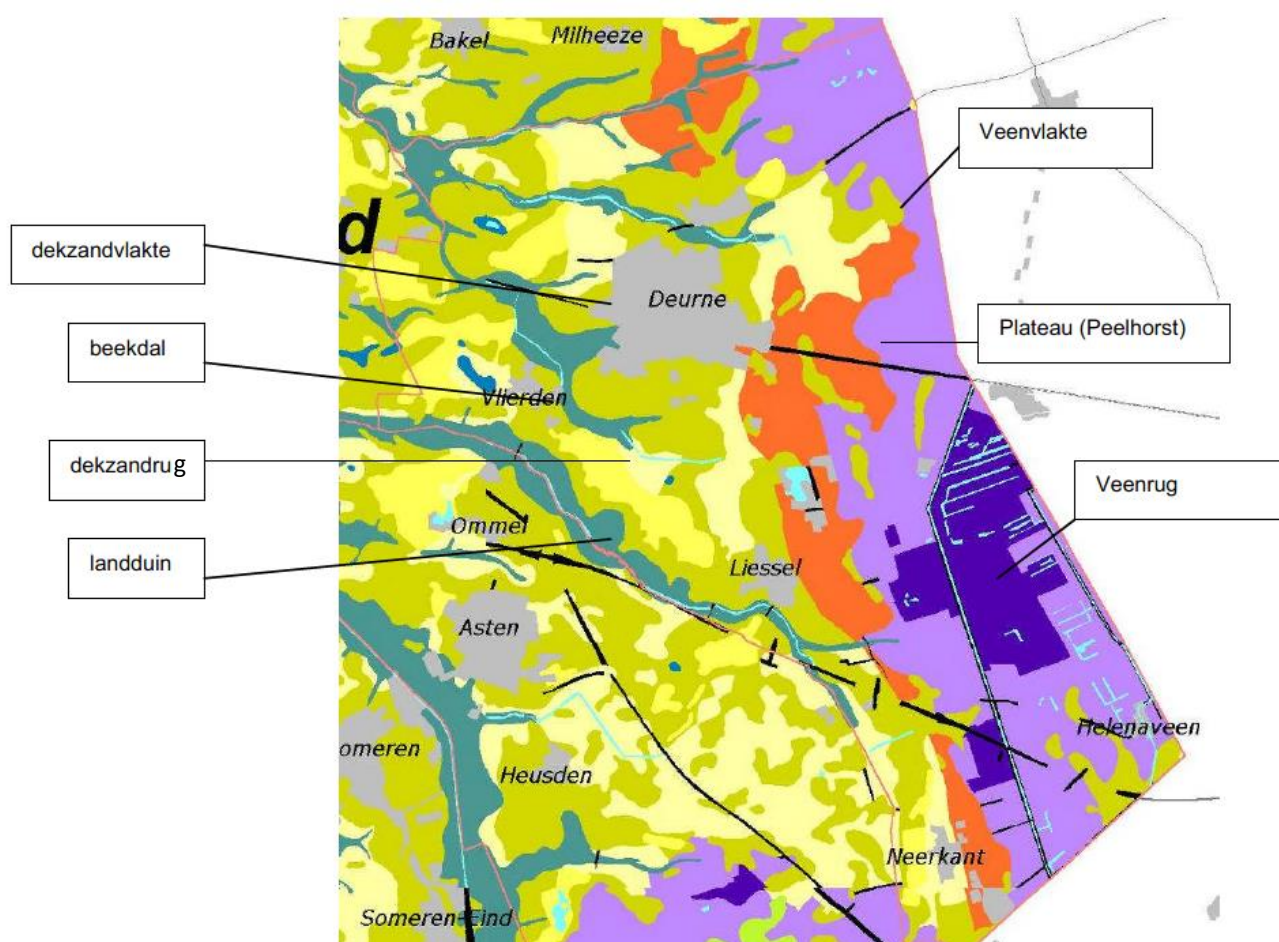
Figuur S.3: Veehouderijen (Gemeente Deurne, Web-Bvb, juni 2016)

Figuur S.4: Natura 2000-gebieden in en direct rondom het plangebied.

Figuur S.5 Beschermde natuurgebieden (provincie Noord-Brabant, 2014).

FiguurS.6:Landschappelijke opbouw (bron: Structuurvisieplus , gemeente Deurne,2004)

Voorgenomen activiteit: Ontwikkelingen in de Derde Herziening

Algemeen

Dit MER onderzoekt de effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening. Belangrijk uitgangspunt is dat de Derde Herziening niet een volledig nieuw bestemmingsplan buitengebied is. De Derde Herziening is een partiële en thematische herziening van onderdelen van de geldende Tweede Herziening (2014) van het Bestemmingsplan Buitengebied. Basis voor de Derde Herziening zijn de opbouw, systematiek en keuzes voor ontwikkelingsmogelijkheden en gebiedsbescherming, zoals al in de Tweede Herziening vastgelegd. De Tweede Herziening is op een aantal inhoudelijke en bestemmingsplan-technische onderdelen aangepast en geactualiseerd:

- Verwerken van de nieuwe regels in de provinciale Verordening ruimte 2014. De provincie Noord-Brabant heeft in 2014 een nieuwe Verordening ruimte vastgesteld. Deze Verordening ruimte 2014 gaat vooral over de wijziging van het provinciale beleid voor veehouderijen. De provincie streeft naar transitie naar een meer zorgvuldige veehouderij en stelt daarom in de Verordening ruimte 2014 nieuwe en strengere voorwaarden aan uitbreiding van veehouderijen (zie kader). Gemeenten zijn verplicht de nieuwe regels in de Verordening ruimte 2014 door te vertalen in de gemeentelijke bestemmingsplannen;

Kader Verordening ruimte 2014

Op 7 februari 2014 heeft de provincie Noord-Brabant een partiële herziening van de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en de bijbehorende Verordening ruimte vastgesteld. De Verordening ruimte 2014 geeft invulling aan de beleidsmatig ingezette koerswijzigingen van de provincie. Met name voor de regels in het buitengebied is de Verordening ruimte 2014 aanzienlijk gewijzigd ten opzichte van de Verordening ruimte 2011 en 2012. Belangrijkste wijziging is de implementatie en uitwerking van de beleidslijn "Transitie naar zorgvuldige veehouderij". Centraal in deze beleidslijn staat het motto "Ontwikkelruimte moet je verdienen en is niet onbegrensd". Er wordt alleen nog ontwikkelruimte aan veehouderijen geboden als daarmee een ontwikkeling naar een zorgvuldige veehouderij in gang wordt gezet. Hieraan is een aantal voorwaardelijke bepalingen gekoppeld: onder andere voeren van dialoog met omgeving, landschappelijke kwaliteitsverbetering minimaal 10% van het bouwvlak, voldoen aan (bovenwettelijke) eisen voor fijn stof, geur. Ontwikkelruimte blijft beperkt tot 1,5 ha. In de Derde Herziening zijn de bepalingen van de Verordening ruimte verwerkt in de regels. Deze vormen daarmee ook de basis voor de effectbepaling in dit plan-MER.

- Vertaling van de gemeentelijke beleidsmatige wens om de bestemmingsplanregeling eenvoudiger te maken. Dit om initiatiefnemers en initiatieven meer te stimuleren, meer ruimte te geven voor gewenste ontwikkelingen en op voorhand zo min mogelijk voorwaarden/beperkingen op te leggen;
- Aanpassing van het "oude" Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) / Agrarisch-1 naar het "nieuwe" Primair Agrarisch gebied (PrimAG). De gemeente wil in het PrimAG agrarische ontwikkelingen stimuleren;
- Stimuleren van de vrijetijdseconomie in het buitengebied door recreatief mede-/nevengebruik makkelijker te maken en recreatief ondernemerschap te ondersteunen;
- Vertaling van het nieuwe gemeentelijke geurbeleid, zoals vastgelegd in de Geurvisie en Geurverordening 2015;

- Vertaling van het nieuwe gemeentelijke mestbeleid. In de Derde Herziening worden geen mogelijkheden voor grootschalige mestverwerking geboden. De Derde Herziening volgt hiermee het provinciale beleid;
- Mogelijkheden bieden voor kleinschalige vormen van duurzame energie: kleine windmolens (tot 15 m), bio- of covergisting (met mest van het eigen bedrijf);
- Kwaliteitsverbetering landschap: vertaling van de regeling landschapskwaliteitsverbetering en het gemeentelijk beleid over "autonome sloopplicht": zorgvuldig ruimtegebruik, landschappelijke inpassing en investering bij nieuwe ontwikkelingen, stimuleren sloop oude stallen en bedrijfsgebouwen in het buitengebied.

Een belangrijk aandachtspunt en belangrijke opgave in de Derde Herziening is: Het geven van een juridisch robuuste regeling die EN ruimte geeft aan de gewenste ontwikkelingen EN past binnen de (strengere) eisen van de wet- en regelgeving en jurisprudentie.

Vooral de eisen vanuit de Natuurbeschermingswet ter bescherming van Natura 2000-gebieden zijn hierbij van belang.

In en rond het buitengebied van Deurne liggen Natura 2000-gebieden. Deze zijn gevoelig voor diverse effecten, maar vooral voor toename van stikstof en verdroging. Ontwikkelingen binnen de Derde Herziening kunnen leiden tot negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Deze ontwikkelingen en daarmee ook de Derde Herziening staan daarmee op gespannen voet met de Natuurbeschermingswet (zie kader).

Kader Veehouderij - stikstofdepositie – Natura 2000-gebieden

De Natuurbeschermingswet stelt dat activiteiten geen significant (wezenlijk) negatieve effecten mogen hebben op Natura 2000-gebieden. Bestemmingsplannen die deze activiteiten vastleggen of hiervoor kaderstellend zijn, mogen niet zondermeer worden vastgesteld. In en rondom het plangebied liggen Natura 2000-gebieden. Deze zijn gevoelig voor stikstof. Nu al liggen de achtergrondwaarden hoger dan de kritische waarden. Activiteiten als uitbreiding van veehouderijen of glastuinbouw leiden, zonder mitigerende (verzachtende) maatregelen, tot toename van stikstofemissie (uitstoot) en daarmee tot toename van stikstofdepositie (neerslag) op Natura 2000-gebieden in de omgeving. Dit is, ook bij geringe toename, een significant negatief effect, gezien de nu al overbelaste situatie. Met mitigerende maatregelen kan de stikstofdepositie worden verminderd, dan wel voorkomen. Deze maatregelen kunnen echter vaak niet in een bestemmingsplan worden vastgelegd. Deze problematiek speelt in een groot deel van Nederland. Het Rijk heeft een landelijk dekkende oplossing geformuleerd met de naam PAS, Programma Aanpak Stikstof. Het PAS heeft als doel dat er EN invulling wordt gegeven aan de Natura 2000-doelstellingen EN dat er ruimte voor ontwikkelingen blijft bestaan. Het PAS voorziet in maatregelen om de stikstofemissie terug te dringen (o.a. door afspraken met de agrarische sector) en in beheermaatregelen in de Natura2000-gebieden zelf. Het PAS is sinds 1 juli 2015 in werking en in december 2015 voor een eerste keer herzien. Echter: Het PAS gaat over projecten (lees vergunningen) en niet over plannen (lees bestemmingsplannen.) Gemeenten zijn al enige tijd op zoek naar een juridisch houdbare oplossing voor de bestemmingsplannen buitengebied. De momenteel meest plausibele methode is het opnemen van een voorwaardelijke bepaling aan ontwikkelingen (bouwen en/of gebruik) dat een ontwikkeling niet mag leiden tot een toename van stikstofemissie dan wel dat er geen sprake mag zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebied.

Ontwikkelingen algemeen

Voor het onderzoek naar milieueffecten in dit plan-MER zijn vooral de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening van belang die (kunnen) leiden tot (wezenlijke) milieueffecten. Dit zijn:

- Ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven (met name veehouderijen);
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor glastuinbouwbedrijven;
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor teeltondersteunende voorzieningen (TOV);
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatieve voorzieningen;
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor duurzame energie;
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor mestbewerking.

Daarnaast biedt een bestemmingsplan buitengebied vaak de mogelijkheden, al dan niet gebonden aan voorwaarden, voor “werken” als het dempen van sloten, het plaatsen dan wel verwijderen van groen, ophoging/verlaging van het maaiveld e.d. Ook deze kunnen milieueffecten hebben, met name op landschap (openheid, reliëf), hydrologie (verdroging) en natuur (verdroging, verstoring, ruimtebeslag).

Uitgangspunt voor het plan-MER: maximale planologische ontwikkelruimte

Van belang is dat vanuit wet- en regelgeving en jurisprudentie volgt dat het uitgangspunt voor de effectbepaling in het plan-MER de maximale planologische ontwikkelruimte is. De maximale planologische ontwikkelruimte is de (theoretisch) maximale benutting van de bestemmingplanruimte voor alle mogelijke activiteiten op alle mogelijke locaties. Dat de maximale situatie zich hoogstwaarschijnlijk niet zal ontwikkelen en dat de verwachte ontwikkeling (veel) beperkter zal zijn dan de maximaal mogelijke doet hier niet aan af.

Wet- en regelgeving en jurisprudentie verstaan onder maximaal ook de geldende maar nog niet benutte planologische ruimte, afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden en mogelijkheden voor omschakeling.

Het overnemen van de geldende planologische regeling zonder extra ontwikkelingsmogelijkheden (planologische conserverend bestemmen) ontslaat niet van de onderzoeksverplichting om in een nieuw bestemmingsplan nieuw onderzoek te doen en een nieuwe afweging te maken. Dit geldt in het buitengebied van Deurne o.a. voor de planologische geldende maar nog niet volledig ontwikkelde agrarische bouwvlakken. Opvulling van deze bouwvlakken geldt voor het plan-MER als een nieuwe ontwikkeling.

Ontwikkelingen veehouderijen

Vooraf: Onderscheid intensieve veehouderij – grondgebonden veehouderij vervalt

In de Verordening ruimte 2014 vervalt het onderscheid tussen intensieve veehouderij en grondgebonden veehouderij. Er is één begrip voor veehouderij en één begrip voor grondgebonden veehouderij. In de wijziging Nadere regels Verordening ruimte – BZV is het begrip voor grondgebonden veehouderij verder uitgewerkt (o.a. de veebezetting in relatie tot de hectares grond).

De Verordening ruimte 2014 maakt onderscheid in vier type agrarische bedrijven:

- (vollegronds)teeltbedrijf: agrarisch bedrijf in de land- en tuinbouwsector dat zich richt op het telen van gewassen met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate niet in gebouwen plaatsvindt;
- veehouderij: agrarisch bedrijf gericht op het fokken, mesten en houden van runderen, varkens, schapen, geiten, pluimvee, tamme konijnen en pelsdieren;
- glastuinbouwbedrijf: agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in kassen plaatsvindt;
- overig agrarisch bedrijf: agrarisch bedrijf dat niet binnen de begripsbepaling van veehouderij, (vollegronds)teeltbedrijf of glastuinbouwbedrijf valt, bijvoorbeeld insectenkwekerijen. Onder “overig agrarisch bedrijf” vallen ook de paardenhouderijen. Maneges vallen niet onder het begrip “agrarisch bedrijf”, maar onder “sport”.

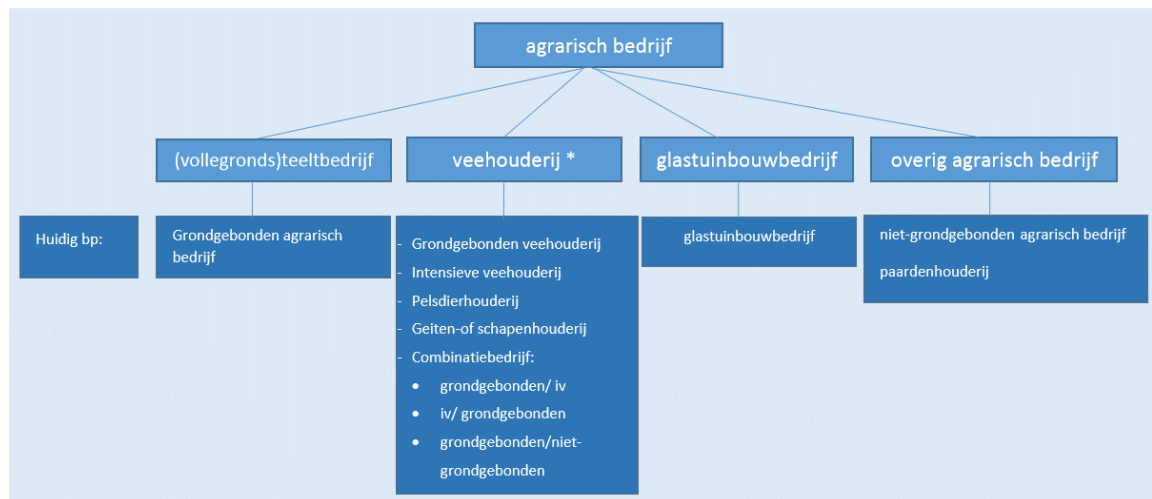
In de geldende Tweede Herziening wordt (nog) onderscheid gemaakt in:

- grondgebonden agrarisch bedrijf, niet zijnde paarden-, schapen- of geitenhouderij;
- niet-grondgebonden agrarisch bedrijf, niet zijnde intensieve veehouderij of glastuinbouw;
- intensieve veehouderij, niet zijnde (intensieve) geiten-, schapen- of pelsdierhouderij;
- glastuinbouw;
- paardenhouderij;
- geiten- / schapenhouderij;
- combinatiebedrijf:
 - grondgebonden/ intensieve veehouderij
 - intensieve veehouderij/ grondgebonden;
 - grondgebonden/ niet-grondgebonden /
- niet-grondgebonden agrarisch bedrijf: niet zijnde intensieve veehouderij of glastuinbouw;
- pelsdierhouderij;

De begrippen in de Derde Herziening moeten worden afgestemd op de indeling en begrippen van de Verordening ruimte 2014. De indeling intensieve veehouderij / grondgebonden bedrijf vervalt. De nieuwe indeling ziet er als volgt uit:

Agrarisch bedrijf mét vee:	Agrarisch bedrijf zonder vee:	Overig agrarisch bedrijf:
- Grondgebonden veehouderij;	- Grondgebonden agrarisch bedrijf;	- Paardenhouderij
- Intensieve veehouderij;	- Niet-grondgebonden agrarisch bedrijf	- Insectenkwekerij
- Pelsdierhouderij;	- Glastuinbouwbedrijf;	
- Geiten- of schapenhouderij;		
- Combinatiebedrijf*1:		
o Grondgebonden/ intensieve veehouderij		
o Intensieve veehouderij/ grondgebonden		
o Grondgebonden/ niet- grondgebonden		

Hieruit volgt de volgende verdeling van de in de Tweede Herziening opgenomen agrarische bedrijfstypen:

De gemeente wil zoveel mogelijk vasthouden aan de opbouw en systematiek van de geldende Tweede herziening Bestemmingsplan Buitengebied en blijft daarom onderscheid maken in de diverse typen agrarische bedrijven (met inachtneming van de eisen uit de Verordening ruimte 2014).

Aleen bestaande veehouderijen

De Derde Herziening voorziet niet in nieuwe of andere ontwikkelingsmogelijkheden dan de al planologisch geldende in de Tweede herziening 2014. De Derde Herziening neemt deze planologisch geldende ontwikkelingsmogelijkheden over. Uitzondering is het Primair Agrarisch Gebied (PrimAG, zie verder).

De verwerking van de Verordening ruimte 2014 maakt aanpassing van de voorwaarden en mogelijkheden voor ontwikkeling van veehouderijen nodig.

Net als in de Tweede Herziening is in de Derde Herziening nieuwvestiging van veehouderijen in het buitengebied niet toegestaan. De Derde Herziening gaat daarmee alleen over de uitbreidingsmogelijkheden voor de bestaande veehouderijen (ca. 400 bedrijven).

Voorwaarden aan uitbreiding van bestaande veehouderijen

Bestaande veehouderijen mogen uitbreiden tot maximaal 1,5 ha bouwvlak (inclusief bestaand oppervlak). Uitbreiding van het bestaande oppervlakte van gebouwen is alleen toegestaan als aan onderstaande voorwaarden uit de Verordening ruimte 2014 wordt voldaan:

- Er moeten maatregelen getroffen worden (en in stand gehouden worden) die invulling geven aan een zorgvuldige veehouderij (Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV)).
- De ontwikkeling is gelet op de zorg voor een goede leefomgeving en gelet op de volksgezondheid, inpasbaar in de omgeving.
- Er moet voldaan worden aan extra eisen voor geur en fijn stof.
- Er is een zorgvuldige dialoog gevoerd met de omgeving, gericht op het betrekken van de belangen van de omgeving bij het initiatief.

- Binnen stallen mag ten hoogste één bouwlaag gebruikt worden voor het houden van dieren. Uitzondering hierop zijn volière- en scharrelstallen voor legkippen waar ten hoogste twee bouwlagen gebruikt mogen worden.

De Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV) is opgebouwd rond diverse thema's. Om te voldoen aan het criterium 'zorgvuldig' moet een minimale score van 7 op de BZV worden gehaald. In de loop der tijd breidt het aantal thema's uit en worden de scores bijgesteld.

Gemengde bedrijven, bijvoorbeeld een veehouderij in combinatie met vollegrondsteelt, mogen bouwen voor de niet-veehouderijtak zonder aan de voorwaarden uit de Verordening ruimte 2014 te voldoen. Deze bebouwing mag echter niet worden gebruikt voor veehouderij, voordat voldaan is aan de voorwaarden.

Ook het wijzigen van agrarische bouwvlakken voor veehouderij (vormverandering) om omschakelen naar een andere diersoort is alleen toegestaan als aan de voorwaarden uit de Verordening ruimte 2014 is voldaan.

Binnen de grondgebonden agrarische bedrijven blijft de mogelijkheid bestaan voor omschakeling van akkerbouw naar veeteelt, mits voldaan is aan de voorwaarden van de Verordening ruimte 2014).

Mogelijkheden in het primair agrarisch gebied (PrimAG)

De gemeente wil een deel van het buitengebied blijven behouden waarin vooral ruimte gegeven wordt aan de landbouw: het primair agrarisch gebied (PrimAG). Door agrarische ontwikkeling vooral in het PrimAG te stimuleren, wordt het overige buitengebied ontlast en stijgt per saldo de kwaliteit van wonen en leven. Het PrimAG omvat delen van het "oude" landbouw-ontwikkelingsgebied (LOG). Binnen het PrimAG mogen veehouderijen uitbreiden tot maximaal 1,5 ha (inclusief bestaand). Uiteraard binnen de eisen aan zorgvuldige veehouderij uit de Verordening ruimte 2014.

In het huidige LOG liggen op een aantal plaatsen veel woningen. Ook heeft het LOG een aantal locaties, die feitelijk al lang geen agrarische locaties meer zijn (maar wel nog een agrarische bestemming hebben). Er ontstaan hierdoor veel "boeren-naast-burger"-locaties, waar doorontwikkeling van de agrarische sector belemmerd wordt en/of niet meer logisch is. In de Derde Herziening zit dan ook een herbegrenzing van het LOG naar een kleiner PrimAG. De begrenzing is onder andere afgestemd op de nieuwe geurverordening: een kleiner PrimAG gecombineerd met een hogere geurnorm dan het overige buitengebied draagt bij aan de verplaatsing van agrarische bedrijven van het overige buitengebied richting het PrimAG. Dit verhoogt de economische waarde van zowel de agrarische bedrijven in het PrimAG, als de woningen en bedrijven die buiten het PrimAG liggen. Binnen het nieuwe PrimAG worden zo weinig mogelijk extra voorwaarden opgelegd, om de kracht van het agrarisch ondernemerschap, zo min mogelijk te beperken.

Beperkingen/voorwaarden aan uitbreiding van bestaande veehouderijen

In delen van het buitengebied gelden beperkingen en voorwaarden aan uitbreiding van veehouderijen. Het zijn gebiedsbeschermingsregelingen uit de Tweede Herziening en/of volgen uit gebiedsbeschermingsregelingen in de Verordening ruimte 2014.

In de bestemmingen Natuur, Bos en Water is uitbreiding van agrarische bedrijven niet mogelijk en/of aan strenge eisen gebonden ter voorkoming van negatieve effecten op landschappelijke, natuur- en/of waterwaarden. Binnen de bestemmingen Agrarisch- Waarde Natuur en Agrarisch- Waarde Landschap is uitbreiding van agrarische bedrijven gebonden aan eisen gebonden ter voorkoming van negatieve effecten op landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische, natuur- en/of waterwaarden. Zie verder onder de kop "Gebiedsbescherming".

Extra beperkingen / voorwaarden binnen gebied “Beperkingen Veehouderij”

Een deel van het buitengebied van Deurne is in de Verordening ruimte 2014 aangeduid als “Beperkingen Veehouderij”. Dit zijn natuurgebieden en gebieden om de kernen. Binnen deze aanduiding gelden extra beperkingen en voorwaarden aan uitbreiding. Alleen niet-intensieve (grondgebonden) veehouderijen mogen uitbreiden, intensieve veehouderijen niet.

Paardenhouderijen en maneges

In de Verordening ruimte 2014 vallen paardenhouderijen niet (meer) in de definitie van veehouderijen. Paardenhouderijen vallen daarmee niet onder de regels van de BZV. Wel moeten paardenhouderijen zich houden aan wettelijke normen voor bijvoorbeeld geur en fijn stof. Paardenhouderijen worden onderscheiden in productiegericht of gebruikgericht. Productiegerichte paardenhouderijen (paardenfokkerijen) zijn paardenhouderijen waar uitsluitend of in hoofdzaak handelingen aan/ met paarden worden verricht die primair gericht zijn op het voortbrengen, africhten en trainen en verhandelen van paarden. Productiegerichte paardenhouderijen vallen onder “overige agrarisch bedrijf”. Gebruiksgerichte paardenhouderijen zijn paardenhouderijen gericht op het bedrijfsmatig, niet op agrarische productie gericht, houden en stallen van paarden en pony's. Dit met mogelijk als ondergeschikte nevenfunctie het fokken, africhten, trainen en berijden van paarden en pony's (maneges). Deze worden beschouwd als sportbedrijven. Paardenhouderijen kunnen uitbreiden tot maximaal 1,5 ha (inclusief bestaand).

Pelsdierhouderijen

De pelsdierhouderijen in het plangebied krijgen in Derde Herziening geen uitbreidingsmogelijkheden. De gemeente volgt hiermee het landelijk beleid en de recente jurisprudentie. Wel mogen deze bedrijven omschakelen naar andere toegelaten bedrijfstypen.

Ontwikkelingen glastuinbouw

Vestigingsgebied, doorgroeigebied en solitaire glastuinbouwbedrijven

Het provinciaal glastuinbouwbeleidstreeft naar concentratie van glastuinbouw in (nieuw)vestigingsgebied glastuinbouw en (bestaande)doorgroeigebieden glastuinbouw. Dit om de glastuinbouw zoveel mogelijk te concentreren en glastuinbouw maximaal te laten profiteren van schaal- en synergie(samenwerkings)voordelen.

In het buitengebied van Deurne is 1 vestigingsgebied glastuinbouw (ca. 170 ha) en 1 doorgroeigebied glastuinbouw gelegen (ca 70 ha, deels al benut).

Het vestigingsgebied maakt echter geen onderdeel uit van het plangebied van de Derde Herziening. Het is al eerder in een MER onderzocht en in de Tweede Herziening afgewogen en vastgelegd. Wel is in dit plan-MER onderzocht of er sprake is van cumulatie van effecten van ontwikkelingen in de Derde Herziening en ontwikkeling van het vestigingsgebied glastuinbouw.

In het doorgroeigebied is vestiging en omschakeling naar een glastuinbouwbedrijf niet toegestaan, tenzij:

- dit noodzakelijk is vanwege de sanering van een glastuinbouwbedrijf ergens anders;
- dit nodig is vanwegeerschikking van glastuinbouwbedrijven binnen het doorgroeigebied;
- en er sprake is van bevordering van de ruimtelijke kwaliteit door de sanering of deerschikking.

Uitbreiding van de bestaande bedrijven is wel mogelijk. Solitaire (alleenstaande individuele) glastuinbouwbedrijven buiten het vestigings- en doorgroeigebied mogen uitbreiden tot maximaal 3,5 ha bruto, waarvan maximaal 3 ha netto glas (inclusief bestaand oppervlak).

Beperkingen/voorwaarden uitbreiding glastuinbouw

Er is geen nieuwe glastuinbouw mogelijk buiten de hierboven beschreven vestigings- en doorgroeigebieden en de (beperkte) groeimogelijkheden van solitaire bedrijven. Daarnaast gelden binnen bepaalde bestemmingen en aanduidingen zoals Agrarisch Waarde Landschap voorwaarden aan uitbreiding. Dit om negatieve effecten op landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische, natuur- en/of waterwaarden te voorkomen.

Ontwikkelingen teeltondersteunende voorzieningen (TOV)

Teeltondersteunende kassen, permanente en tijdelijke TOV

De Derde Herziening neemt de geldende ontwikkelingsmogelijkheden voor teeltondersteunende voorzieningen (TOV) uit de Tweede Herziening over.

Binnen agrarische bestemmingen is bij recht oprichting toegestaan van maximaal 5.000 m² teeltondersteunende kassen binnen het agrarisch bouwvlak.

Permanente teeltondersteunende voorzieningen mogen uitsluitend op het bouwvlak worden opgericht. Als het bouwvlak te klein is om de permanente voorzieningen te realiseren, kan een vergroting van het bouwvlak worden aangevraagd.

Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen betreffen voorzieningen die op dezelfde locatie worden gebruikt zo lang de teelt dit vereist, met een maximum van 6 maanden. Deze tijdelijke voorzieningen hebben een directe relatie met het grondgebruik:

- In agrarisch gebied bij recht tot maximaal 2,5 m hoogte;
- In agrarisch met waarden – landschap via afwijking tot maximaal 2,5m hoogte met een maximale omvang van 1 hectare.

Beperkingen/voorwaarden uitbreiding TOV

In delen van het buitengebied gelden beperkingen en voorwaarden aan realisatie en uitbreiding van TOV. Het zijn gebiedsbeschermingsregelingen uit de Tweede Herziening en/of volgen uit gebiedsbescherming in de Verordening ruimte 2014.

In de bestemmingen Natuur, Bos, Water en Agrarisch- Waarde Natuur is realisatie van TOV niet mogelijk. Binnen de bestemming Agrarisch- Waarde Landschap is uitbreiding van TOV gebonden aan eisen gebonden om negatieve effecten op landschappelijke, natuur- en/of waterwaarden te voorkomen.

Ontwikkelingen recreatie

Uitbreiding bestaande recreatieve voorzieningen, recreatief mede/nevengebruik, nieuwe recreatie

De Derde Herziening Buitengebied 2017 maakt diverse vormen van recreatief mede-/nevengebruik uit de Tweede Herziening opnieuw mogelijk:

- (Beperkte) uitbreiding van de bestaande recreatieve voorzieningen:
(waarbij opgemerkt moet worden dat Vakantiepark de Bikkels niet meer kan uitbreiden)
- Recreatief mede/nevengebruik bij agrarische bedrijven en woningen
Kamperen bij de boer, Bed & Breakfast e.d.

Uitbreiding van de bestaande recreatieve voorzieningen

De bestaande recreatieve voorzieningen mogen volgens de geldende bestemmingsplanregeling met 25% van de bebouwing uitbreiden en met een afwijkingsprocedure 10% extra.

Recreatief mede/nevengebruik bij agrarische bedrijven en woningen

Het Derde Herziening neemt de geldende mogelijkheden voor recreatief mede/nevengebruik uit de Tweede Herziening over. Elk agrarisch bedrijf mag met een afwijking- of wijzigingsbevoegdheid recreatief nevengebruik realiseren: B&B , kleinschalig kamperen, trekkershutten e.d.

Beperkingen/voorwaarden uitbreiding recreatie

In delen van het buitengebied gelden beperkingen en voorwaarden aan realisatie en uitbreiding van recreatie. Het zijn gebiedsbeschermingsregelingen die overgenomen worden uit De Tweede Herziening en/of volgen uit gebiedsbescherming in de Verordening ruimte 2014.

In de bestemmingen Natuur, Bos en Water is realisatie van recreatie niet mogelijk en/of aan strenge eisen gebonden om negatieve effecten op natuurwaarden te voorkomen. Binnen de geldende bestemmingen Agrarisch- Waarde Natuur en Agrarisch- Waarde Landschap is uitbreiding van recreatie gebonden aan eisen gebonden om negatieve effecten op natuurwaarden te voorkomen.

Ontwikkelingen duurzame energie

Kleine windmolens

De Derde Herziening biedt de mogelijkheid om op een agrarisch perceel een kleine windmolen (maximaal 15 m hoogte) op te richten.

Bio-/covergisting

De Derde Herziening blijft de geldende mogelijkheid bieden om op een agrarisch perceel een bio-/covergistingsinstallatie op te richten. Dit moet binnen het bestaande bouwvlak en mag alleen verwerking van bedrijfseigen mest betreffen.

De Derde Herziening geeft geen mogelijkheden voor grootschalige mestbewerking. De Derde Herziening volgt hierin het provinciaal beleid.

Gebiedsbescherming

In delen van het buitengebied gelden (extra) beperkingen en voorwaarden aan ontwikkelingen / uitbreidingen van veehouderijen, glastuinbouw, TOV en recreatie. Het zijn gebiedsbeschermingsregelingen uit de Tweede Herziening en/of volgen uit gebiedsbescherming in de Verordening ruimte 2014.

De geldende bestemmingen Natuur en Bos zijn vooral gericht op het behoud en versterking van natuurwaarden. Uitbreiding van veehouderijen, glastuinbouw, TOV en recreatie (anders dan extensieve recreatie) is in principe niet toegestaan.

In de bestemming Water is uitbreiding van veehouderijen, glastuinbouw, TOV en recreatie (anders dan extensieve recreatie) in principe niet toegestaan en/of gebonden aan voorwaarden om negatieve effecten op waterdoelen te voorkomen.

Binnen de bestemmingen Agrarisch- Waarde Natuur en Agrarisch- Waarde Landschap is uitbreiding van veehouderijen, glastuinbouw, TOV en recreatie gebonden aan voorwaarden om negatieve effecten op landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische, natuur- en/of waterwaarden te voorkomen. Daarnaast zijn diverse aanduidingen opgenomen met beschermende voorwaarden voor:

- Landschap (reliëf, bosovergangen, openheid, beekdal en potentiële wijstgronden);
- Aardkundige waarden (aardkundig waardevolle gebieden);

- Cultuurhistorie (Monumenten, Beschermd Dorpsgezicht, provinciale cultuurhistorisch waardevolle vlakken en complexen. molenbiotoop);
- Archeologie (archeologische monumenten, archeologische waarden);
- Natuur (o.a. bescherming natuurgebieden);
- Water (o.a. bescherming van waterwingebied, waterbergingsgebied, gebied reservering waterberging, beschermde gebieden waterhuishouding).

Voor “werken” is een vergunningenstelsel opgenomen met voor de diverse “werken” een toetsingskader aan diverse waarden.

De voorwaarden zorgen ervoor dat ontwikkelingen geen wezenlijke/ongewenste negatieve effecten hebben op bovengenoemde waarden. Deze planologische gebiedsbescherming is meegewogen in de effectenbepaling en –beoordeling in dit plan-MER.

Voorgenomen activiteit, alternatieven en scenario's

In het plan-MER zijn twee situaties beschreven en onderzocht:

- Referentiesituatie: de huidige situatie + autonome ontwikkelingen (zie eerder);
- Maximale plansituatie: de (theoretisch) maximale ontwikkelingen die in de Derde Herziening planologisch-juridisch mogelijk worden gemaakt.

In dit plan-MER zijn de effecten van de maximale plansituatie ten opzichte van de referentiesituatie bepaald (behalve voor effecten op Natura 2000-gebieden, die ten opzichte van de huidige situatie zijn bepaald). Dit zoals vereist vanuit wet- en regelgeving (Wet Milieubeheer, Natuurbeschermingswet) en jurisprudentie (uitspraken van de Raad van State).

Dit moet, ondanks de verwachting dat de maximale plansituatie in de praktijk niet zal optreden.

De gemeente verwacht gezien de ontwikkelingen in de agrarische sector en de bekende initiatieven niet dat de maximale uitbreidingsmogelijkheden volledig benut zullen worden.

Maar een effectbepaling op basis van een realistisch, verwacht scenario wordt niet geaccepteerd door de Raad van State. De keuzes in de Derde Herziening moeten worden gemaakt op basis van (de effecten van) de maximale plansituatie. Er worden in dit plan-MER geen locatie- en/of inrichtingsalternatieven onderzocht. Voor de uitbreiding van bestaande veehouderijen, glastuinbouwbedrijven, teeltondersteunende voorzieningen, recreatieve bedrijven en kleinschalige voorzieningen door duurzame energie bestaan over het algemeen geen alternatieven: het zijn uitbreidingsmogelijkheden op en nabij bestaande bedrijven.

Effecten

Dit plan- MER beschrijft en beoordeelt de milieueffecten van de ontwikkelingen in de Derde Herziening ten opzichte van de referentiesituatie. Voor effecten op Natura 2000-gebieden is getoetst aan de huidige situatie.

De effectbepaling richt zich op de effecten van de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen, glastuinbouw, teeltondersteunende voorzieningen, recreatie en kleinschalige vormen van duurzame energie. Hierbij is uitgegaan van de planologisch maximale ontwikkelingsruimte die de Derde Herziening biedt. Hierbij is opgemerkt dat het niet waarschijnlijk is dat de planologische maximale uitbreiding ook daadwerkelijk zal en kan plaatsvinden, Dit gezien de benutting van ontwikkelingsmogelijkheden in het verleden en de beperkingen vanuit wet- en regelgeving.

In de beoordeling in dit plan-MER ligt de aandacht op die locaties en aspecten, waarvan verwacht wordt dat ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening effecten hebben op de omgeving en die van belang zijn voor de besluitvorming in De Derde Herziening.

Het detailniveau en de onderzoeksmethodiek is afgestemd op de verwachte aard en omvang van de effecten van de ontwikkeling. Daarnaast is nagegaan of er sprake is van mogelijke cumulatie

van effecten (het versterkende effect van meerdere kleinere effecten bij elkaar). Ook is nagegaan in hoeverre maatregelen mogelijk zijn om negatieve effecten te verminderen (mitigerende maatregelen).

In dit plan-MER zijn voor diverse aspecten de milieueffecten beschreven en beoordeeld.

Tabel S.1 geeft een samenvattend overzicht van de uiteindelijke beoordeling van de effecten ten opzichte van de referentiesituatie. De beoordeling is weergegeven in plussen en minnen:

++	positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
+	enigszins/gering positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0	positief noch negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	neutraal tot gering negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
-	enigszinsnegatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
--	negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie.

In het vervolg van dit hoofdstuk zijn de effecten en de beoordeling ervan kort samengevat.

Toelichting op tabel S.1:

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening hebben effecten op het landschap.

Hierbij in onderscheid gemaakt in:

- A. Effecten op de landschappelijke hoofdstructuur en landschappelijke elementen;
- B. Effecten op de ruimtelijk visuele kwaliteit van het landschap (openheid, zichtlijnen).

Ad A. Uitbreiding van bestaande veehouderijen, bestaande glastuinbouwbedrijven en bestaande recreatieve bedrijven hebben niet of nauwelijks effect op de landschappelijk hoofdstructuur van het buitengebied. In het buitengebied is sprake van een agrarisch landschap. Uitbreiding van bestaande bedrijven hierin is een ontwikkeling die in het agrarisch landschap past: er is al sprake van agrarische bedrijvigheid in het gebied. Daarbij liggen de uit te breiden agrarische bedrijven op historisch agrarisch gebruikte gronden en sluiten aan op bestaande woon/boerderijlinten. De Derde Herziening laat geen nieuwe ontwikkelingen in het gebied toe. Uitbreiding van de bestaande bedrijven leidt niet tot aantasting van aardkundige waarden.

Teeltondersteunende voorzieningen kunnen wel ten koste gaan van landschappelijke structuren en elementen. Het negatief effect kan worden verminderd/voorkomen door voorwaarden op te nemen in de bestemmingsplanregeling, voor het gehele buitengebied of in een zones rondom gebieden met landschappelijke waarden.

Ad B. Uitbreiding van bestaande veehouderijen, bestaande glastuinbouwbedrijven en bestaande recreatieve bedrijven kunnen lokaal een negatief effect hebben op openheid en zichtlijnen. Dit met name in of langs beekdalen en lintbebouwingslijnen met doorzichten. Dit betekent dat bij uitbreiding van bestaande bedrijven op deze locaties maatvoering en inpassing afgestemd moet worden op de omliggende ruimtelijke-visuele waarden.

Tabel S.1 Samenvattend overzicht van de beoordeling van effecten van de ontwikkelingen in de Derde Herziening ten opzichte van de referentiesituatie

Thema	Aspect		Vee houderij	Glastuin bouw	TOV	Recrea tie	Wind molens
Land schap	Landschappelijke structuur/elementen		0/-	0/-	-	0	0
	Ruimtelijk visuele kwaliteit		0/-	0/-	--	0	--
	Aardkundige waarden		0	0	0/-	0	0
Cultuur historie	Beschermden waarden		0/-	0	0/-	0/-	0
	Niet beschermden waarden		0/-	0/-	0/-	0/-	0
Archeo logie	Archeologische monumenten		0/-	0	0/-	0	0
	Overige archeologische waarden		0/-	0/-	0/-	0/-	0
Bodem	Bodemopbouw/waarden		0	0	0	0	0
	Bodemkwaliteit		0	0	0	0	0
Water	Oppervlakte water	Ruimtebeslag	0	0	0	0	0
		Infiltratie	0/-	0/-	-	0	0
	Waterberging		0	0	0	0	0
	Grond water	grondwater standen	0/-	0/-	-	0	0
		waterwinning	0	0	0	0	0
		Beschermden gebieden	0	0	0	0	0
	Waterkwaliteit		0/-	0	0	0	0
Natuur	Beschermden gebieden: Natura 2000-gebieden		-- / 0 (1)	-- / 0 (1)	-	-	-
	Beschermden gebieden: NNB		0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
	Beschermden gebieden: Wav		-- / 0 (1)	-- / 0 (1)	0	0	0
	Beschermden soorten		0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
Verkeer	Verkeersintensiteiten		0/-	0/-	0	0/-	0
	Verkeersveiligheid		0/-	0/-	0	0/-	0
Geluid	Geluidhinder / gehinderden		0/-	0/-	0	0/-	0/-
Lucht	Uitstoot stikstof en fijn stof		0/-	0/-	0	0/-	0
Geur	Geurhinder / gehinderden		-	0	0	0	0
Licht	Lichthinder / gehinderden		0/-	0/-	0	0	0
Externe veiligheid	Plaatsgebonden risico en groepsrisico		0	0	0	0	0
Gezondheid.	Leefklimaat		-	0	0	0	0

++ positief, + enigszins positief, 0 positief noch negatief, 0/- neutraal tot gering negatief, - enigszins negatief, -- negatief
(1) zeer negatief zonder maatregelen, neutraal met maatregelen

Teeltondersteunende voorzieningen en kleine windmolens hebben een negatief effect op openheid en zichtlijnen. Dit met name in de open en kleinschalige delen van het buitengebied. Het negatief effect kan worden verminderd/voorkomen door voorwaarden op te nemen in de bestemmingsplanregeling, in het gehele buitengebied of in zones rondom gebieden met openheid en zichtlijnen.

Lokaal kan uitbreiding van bestaande bedrijven ten koste gaan van landschappelijke elementen en waarden. Tegenover het verlies van landschappelijke elementen staat de verplichte realisatie van nieuwe landschapselementen, zoals opgenomen in de kwaliteitsregeling landschap.

De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening hebben geen ander negatief effect op cultuurhistorische waarden dan de dan de hierboven al beschreven effecten op (cultuurhistorisch) -landschap.

De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening hebben geen wezenlijk effect op archeologische monumenten. Deze zijn planologisch beschermd in de Derde Herziening.

Ontwikkelingen kunnen (nog) niet-bekende archeologische waarden verstoren. Nader onderzoek bij vergunningverlening zal dit moeten uitwijzen. De delen van het buitengebied met (hoge) archeologische waarde zijn planologisch beschermd met een dubbelbestemming in de Derde Herziening.

Bodem en water

Het effect van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening op de bodem is gering. Uitbreiding van bestaande veehouderijen kan leiden tot extra verzuring van de bodem. Echter wet- en regelgeving borgt dat dit tot een minimum beperkt blijft.

De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening kunnen negatieve effecten hebben op het oppervlakte- en/of grondwater. Uitbreiding van bestaande veehouderijen en glastuinbouwbedrijven leidt tot toename van oppervlakteverharding en daarmee afname van de mogelijkheid voor water om in de bodem te infiltreren. Wet- en regelgeving borgt echter dat dit negatieve effect teniet wordt gecompenseerd door bevordering van infiltratie ergens anders.

Enkele bestaande bedrijven liggen in en nabij reserveringsgebied waterberging en beschermde gebieden waterhuishouding. Toename van oppervlakteverharding bij uitbreiding van deze bedrijven kan lokaal leiden tot een negatief effect. In de Derde Herziening is een beschermingsregeling opgenomen om negatieve effecten te voorkomen.

Permanente teeltondersteunende voorzieningen kunnen een negatief effect hebben op grondwaterstanden. Het negatief effect kan worden verminderd/voorkomen door voorwaarden op te nemen in de bestemmingsplanregeling. Dit voor het gehele buitengebied of in zones rondom gebieden, die gevoelig zijn voor verdroging.

Natuur

De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening hebben negatieve effecten op natuurwaarden in en rond het plangebied. In het plan-MER is er onderscheid gemaakt in effecten op :

- Natura 2000-gebieden (de Europees beschermde natuurgebieden);
- Wav-gebieden: de verzuringsgevoelige natuurgebieden (buiten de Natura2000-gebieden), die zijn aangewezen in de Wet ammoniak en Veehouderij;
- De overige beschermde natuurgebieden: de natuurgebieden die in de provinciale Verordening ruimte 2014 zijn aangeduid als Natuurnetwerk Brabant (NNB, voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd);
- Beschermde plant- en diersoorten.

Natura 2000-gebieden

Stikstof

Uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouw leidt tot een toename van uitstoot van stikstof en daarmee tot een toename van stikstof op omliggende Natura 2000-gebieden. Omdat in de huidige situatie al sprake is van een overbelaste situatie (hogere stikstofwaarden dan de kritische waarde) is elke toename significant (wezenlijk) negatief.

De Derde Herziening is daarmee in strijd met de Natuurbeschermingswet en onuitvoerbaar, tenzij aanvullende planologische maatregelen / voorwaarden worden opgenomen.

Oplossing: voorwaarden aan uitbreiding veehouderijen en glastuinbouw

In de Tweede Herziening is al een voorwaarde opgenomen om negatieve effecten op Natura 2000-gebieden te voorkomen. Recente jurisprudentie noodzaakt echter deze voorwaarde aan te passen. In de Derde Herziening wordt in de bestemmings-planregeling voor uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouw een voorwaarde opgenomen dat uitbreiding mogelijk is als dit niet leidt tot een toename van stikstofemissie (uitstoot).

Met deze voorwaarde wordt geborgd dat uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouw niet leidt tot toename van stikstof op Natura 2000-gebieden.

Uitvoerbaarheid stikstof-maatregelen

In de Derde Herziening zal gemotiveerd moeten worden dat ontwikkeling zonder toename van stikstofuitstoot ook in de praktijk mogelijk (uitvoerbaar) is. In essentie komt deze vraag erop neer of bij de bestaande bedrijven nog ruimte bestaat om de huidige uitstoot terug te dringen. De zo "verdiende stikstofruimte" is dan beschikbaar voor uitbreiding.

Hier bestaan mogelijkheden voor: veel bestaande bedrijven hebben nog "oude" stalsystemen met een relatief hoge stikstofuitstoot. Door bij een uitbreiding niet alleen de nieuwe stal, maar ook de bestaande stal(len) te voorzien van schonere stalssystemen kan bewerkstelligd worden dat er op bedrijfsniveau per saldo geen toename van stikstofuitstoot is.

PAS

Het Rijksprogramma PAS (Programma Aanpak Stikstof) biedt individuele veehouders mogelijkheden om ook bij toename van stikstofuitstoot uit te breiden. Bij een toename kleiner dan 0,05 mol/ha/jr is er zelfs geen melding/vergunning vereist. Bij een toename beneden de 1 mol/ha/jr volstaat een melding en is geen vergunning vereist. Dit zolang er nog "ontwikkelruimte" is voor projecten beneden de 1 mol toename. Voor toenames groter dan 1 mol/ha/jaar kan ontwikkelruimte worden aangevraagd tegelijk bij de vergunningsaanvraag. Dit kan voor de meeste omliggende Natura 2000-gebieden tot een maximum van 3 mol/ha/jr en zolang er ontwikkelruimte beschikbaar is. Uitzondering is echter het in het plangebied gelegen Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en de direct nabijgelegen Natura 2000-gebieden Groote Peel, Stabrechtse Heide en, verder weg, Kampina en Oisterwijkse Vennen. Hiervoor heeft de provincie Noord-Brabant besloten dat bij een toename groter dan 0,05 mol geen vergunning kan worden verleend.

In een plan, zoals de Derde Herziening kan geen gebruik worden gemaakt van het PAS en de ontwikkelruimte die erin gereserveerd is. Dit kan alleen op projectniveau (lees: bij een individuele vergunningsaanvraag). Maar het PAS draagt wel bij aan motivatie van de uitvoerbaarheid, omdat het laat zien dat individuele veehouders zelfs bij toename van stikstof, onder voorwaarden, kunnen uitbreiden.

Verdroging/verstoring

Ontwikkelingen in de Derde Herziening kunnen ook leiden tot andere negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, behalve toename van stikstof.

Aanleg van teeltondersteunende voorzieningen uitbreiding van glastuinbouwbedrijven, uitbreiding van recreatie en realisatie van kleine windmolens nabij Natura 2000-gebied kunnen leiden tot respectievelijk verdroging (TOV), toename licht (glas) en verstoring (recreatie, windmolens). Om deze effecten te voorkomen kunnen in de Derde Herziening beperkingen en/of voorwaarden worden opgenomen. Dit in het algemeen voor het gehele buitengebied of specifiek in een zone rondom Natura 2000-gebied.

Natuur: Wav-gebieden

Uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouw heeft niet alleen een negatief effect op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, maar ook op stikstofgevoelige gebieden buiten Natura 2000. Dit zijn de zogenaamde Wav-gebieden (Wet ammoniak veehouderij-gebieden). De beschrijving en beoordeling van de effecten op deze Wav-gebieden volgt die van Natura 2000-gebieden. Zonder beperkingen / voorwaarden aan uitbreiding van bestaande veehouderijen en glastuinbouw is sprake van een negatief effect. De voorwaarde die in de Derde Herziening wordt opgenomen ("geen toename stikstofuitstoot") borgt echter ook voor Wav-gebieden op voorhand dat uitbreiding van bestaande veehouderijen en glastuinbouwbedrijven niet leidt tot toename van stikstof. En omdat stikstof het enige relevante aspect is in de beoordeling van effecten op Wav-gebieden, is daarmee ook geborgd dat er geen negatieve effecten op Wav-gebieden zijn.

Natuur: Overige beschermde natuurgebieden

Overige beschermde natuurgebieden zijn gezien de verweving van natuur en landbouw overal in het buitengebied van Deurne een belangrijk aandachtspunt. De ontwikkelingsmogelijkheden binnen de Derde Herziening kunnen leiden tot negatieve effecten.

De gebiedsbeschermingsregeling in de Derde Herziening voorkomt dat ontwikkelingen plaatsvinden in beschermde natuurgebieden. Er is daarmee geen sprake van ruimtebeslag in beschermde natuurgebieden.

De verstoring van beschermde natuurgebieden door uitbreiding van veehouderijen, glastuinbouwbedrijven, recreatieve bedrijven, teeltondersteunende voorzieningen en kleine windmolens is naar verwachting beperkt.

Echter negatieve versturende effecten zijn op voorhand niet geheel uit te sluiten

Dit is echter geen belemmering voor vaststelling van de Derde Herziening, mits in de bestemmingsplanregeling een voorwaarde wordt opgenomen dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot wezenlijk negatief effect op beschermde natuurgebieden.

Bij uitwerking van individuele uitbreidingsmogelijkheden bestaan voldoende mogelijkheden voor maatregelen om negatieve effecten lokaal te voorkomen of te verminderen.

Natuur: Beschermde plant- en diersoorten

In het buitengebied zijn kwetsbare beschermde plant- en diersoorten aanwezig.

Ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening hebben hier mogelijk een negatief effect op.. Bij uitwerking van individuele uitbreidingsmogelijkheden bestaan echter voldoende mogelijkheden voor maatregelen om negatieve effecten lokaal te voorkomen of te verminderen.

Er wordt dan ook niet verwacht dat de Derde Herziening tot een wezenlijk negatief effect op beschermde plant- en diersoorten leidt. Ook kan de verplichte kwaliteitsverbetering landschap bij ontwikkelingen bijdragen aan een robuustere leefomgeving voor beschermde plant- en diersoorten. De Flora- en faunawet staat daarmee de vaststelling en uitvoering van de Derde Herziening niet in de weg.

Verkeer, hinder, leefklimaat

Het effect van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening op verkeer, hinderaspecten (geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, lichthinder, geur) en leefklimaat is naar verwachting gering. Uitbreiding bestaande veehouderijen, glastuinbouwbedrijven en recreatieve bedrijven leidt tot toename van verkeer en hinder op omwonenden, maar deze toename is beperkt. De toename van verkeer is relatief beperkt, de toename in geluidbelasting en uitstoot van luchtverontreinigende stoffen nauwelijks waarneembaar. Dit neemt niet weg dat omwonenden deze ontwikkelingen mogelijk als hinderlijk kunnen ervaren. Dat geldt ook voor eventuele lichtuitstoot vanuit (open) stallen. Wet- en regelgeving borgen echter dat lichtuitstoot beperkt blijft. Aandachtspunt is de veiligheid op de wegen in het buitengebied. De verkeersintensiteiten zijn laag, de toename door de ontwikkelingen is gering. Voor cumulatie kan gesteld worden dat het totale geluidklimaat in het buitengebied met name bepaald blijft worden door de snelwegen en de lokale wegen. De bijdrage van de ontwikkelingen in de Derde Herziening hieraan is gering. Het totaal effect is gering en blijft (ver) beneden normen.

De uitbreiding van bestaande veehouderijen leidt tot een toename van geuruitstoot. Dit is echter in de geurverordening afgewogen en acceptabel geacht. De geuruitstoot wordt beperkt door wet- en regelgeving en de Verordening Ruimte. Voor individuele uitbreidingen van veehouderijen zal de toename van geurhinder daarom beperkt zijn. Cumulatief voor alle veehouderijen in het buitengebied kan een negatief effect niet uitgesloten worden.

Voor externe veiligheid spelen geen aandachtspunten in en rond het buitengebied. Mitigerende maatregelen zijn mogelijk, met name ter vermindering / voorkoming van lichthinder vanuit open stallen en vermindering van uitstoot luchtverontreinigende stoffen en geur bij agrarische bedrijven.

Gezondheid

De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening kunnen negatieve effecten hebben op gezondheidsaspecten voor omwonenden. De Derde Herziening maakt geen grote nieuwe ontwikkelingen met gezondheidsrisico's mogelijk.

Wel biedt het uitbreidingsmogelijkheden aan bestaande veehouderijen. Negatieve effecten op gezondheid zijn hiermee niet uit te sluiten, zeker ook gezien het grote aantal veehouderijen in het buitengebied. Uitbreiding van veehouderijen leidt tot extra hinder in het buitengebied: verdere aantasting van het landschap, toename verkeer, toename geluid, toename geur, toename luchtverontreiniging.

Echter de Derde Herziening voorziet ten opzichte van de Tweede Herziening in maatregelen die de negatieve effecten van uitbreiding van veehouderijen op gezondheid beperken (nog los van mogelijke toekomstige maatregelen volgend uit het VGO onderzoek):

- De uitbreiding van veehouderijen is aan voorwaarden uit de Verordening ruimte gebonden, o.a. maximaal tot 1,5 ha (inclusief bestaand) en voorwaarden uit de Verordening ruimte 2014 die gericht zijn op het voorkomen van een negatief effect op gezondheid (o.a. bovenwettelijke normen voor geur en fijnstof);
- Het PrimAg is verkleind ten opzichte van het oorspronkelijke LOG;
- De stikstofmaatregel ten behoeve van Natura 2000 leidt tot beperking van de uitstoot van ammoniak (belangrijkste bron van stikstof) en heeft daarmee een gunstig effect op het negatieve effect van ammoniak op de longfunctie.

Daarnaast gelden waarborgen uit sectorale wetgeving (geur, geluid, luchtkwaliteit).

Het effect van uitbreiding van veehouderijen op gezondheid in de Derde Herziening wordt enigszins negatief beoordeeld. (-). De effecten van de overige ontwikkelingen in de Derde Herziening zijn beperkt en worden neutraal beoordeeld.

Aandachtspunten/afwegingen Derde Herziening: mogelijke mitigerende maatregelen

Onderstaand staan samenvattend de aandachtspunten/afwegingen/mogelijkheden voor mitigerende maatregelen (ter voorkoming / beperking van negatieve effecten) voor de Derde Herziening:

Landschap

- Negatieve effecten op landschap worden voorkomen of beperkt door vertaling van de regels van de Verordening ruimte 2014 in de Derde Herziening en de regeling kwaliteitsverbetering landschap;
- Aanvullend hierop kan in de Derde Herziening een voorwaarde opgenomen worden dat uitbreidingen niet tot onevenredige aantasting van landschappelijke waarden mag leiden;
- Dit algemeen voor het gehele buitengebied of specifiek in een zone rondom gebieden met bijzondere landschappelijke waarden (bv openheid, kleinschaligheid).

Cultuurhistorie

- Monumentale waarden (rijks- en gemeentemonumenten, beschermd stads- en dorpsgezicht) zijn al beschermd in de Derde Herziening;
- Overige cultuurhistorische waarden zijn voornamelijk cultuur-landschappelijke: Voorwaarden voor landschap voorkomen/beperken ook negatieve effecten op deze overige cultuurhistorische waarden.

Archeologie

- Archeologische monumenten zijn beschermd in de Derde Herziening;
- Gebieden met (hoge) archeologische verwachtingswaarde worden in de Derde Herziening beschermd dooreen dubbelbestemming archeologie.

Bodem

- De effecten op bodem noodzaken niet tot het nemen van mitigerende maatregelen in de Derde Herziening.

Water

- Waterwaarden als waterlopen, drinkwaterwingebied, reserveringsgebied waterberging zijn beschermd in de Derde Herziening;
- Eventuele verdrogende effecten op natuurwaarden (met name van teeltondersteunende voorzieningen) kunnen worden beperkt door het opnemen van voorwaarden in de bestemmingsplanregeling (zie onder kopje Natuur).

Natuur: Natura 2000-gebieden

- Het effect van toename van stikstof vanuit uitbreidingen van veehouderijen en glastuinbouw op Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen door het opnemen van een voorwaarde in de bestemmingsplanregeling dat uitbreiding alleen is toegestaan als het niet leidt tot toename van stikstofuitstoot;
- Het eventueel verdrogende effect van (permanente) teeltondersteunende voorzieningen op Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen door het opnemen van een voorwaarde in de bestemmingsplanregeling dat realisatie van teeltondersteunende voorzieningen alleen is toegestaan als het niet leidt tot een negatief hydrologisch effect op Natura 2000-gebieden alleen is toegestaan als het hydrologisch neutraal wordt uitgevoerd;
- Het eventueel verstorende effect van uitbreiding glastuinbouw (licht), recreatie (geluid, betreding) en kleine windmolens (aanvaring) kan worden voorkomen door het opnemen

van een voorwaarde in de bestemmingsplanregeling dat realisatie alleen is toegestaan als het niet leidt tot een wezenlijk negatief effect op natuurwaarden;

- De voorwaarde voor stikstof moet gelden in het hele plangebied. De overige voorwaarden kunnen algemeen gesteld worden in heel het plangebied of specifiek in zones rondom Natura 2000-gebied.

Natuur: Wav-gebieden

- Het effect van toename van stikstofdepositie vanuit uitbreidingen van veehouderijen en glastuinbouw op Wav-gebieden kan worden voorkomen door het opnemen van een voorwaarde in de bestemmingsplanregeling dat uitbreiding alleen is toegestaan als het niet leidt tot toename van stikstofuitstoot.

Natuur: Overige beschermde natuurgebieden en beschermde plant- en diersoorten

- Het eventueel verdrogende effect van (permanente) teeltondersteunende voorzieningen op natuurwaarden kan worden voorkomen door het opnemen van een voorwaarde in de bestemmingsplanregeling dat realisatie van teeltondersteunende voorzieningen alleen is toegestaan als het niet leidt tot een wezenlijk negatief hydrologische effect;
- Het eventueel verstorende effect van uitbreiding glastuinbouw (licht), recreatie (geluid, betreding) en kleine windmolens (aanvaring) kan worden voorkomen door het opnemen van een voorwaarde in de bestemmingsplanregeling dat realisatie alleen is toegestaan als het niet leidt tot een wezenlijk negatief effect op natuurwaarden;
- Bovenstaande voorwaarden kunnen algemeen gesteld worden in heel het plangebied of specifiek in zones rondom beschermde natuurgebieden.

Verkeer

- Om ongewenste toename van verkeer te voorkomen, kan in de bestemmingsplanregeling een voorwaarde opgenomen worden dat een ontwikkeling niet tot onevenredige toename van verkeer mag leiden.

Geluid/luchtkwaliteit

- Met een voorwaarde voor verkeer wordt ook het effect op geluid en luchtkwaliteit beperkt;
- Het effect op luchtkwaliteit door intensieve veehouderijen (met name pluimvee) wordt beperkt door de eisen uit de Verordening ruimte 2014 voor fijn stof.

Geur

- Met de verwijzing naar de Verordening ruimte 2014 (eisen voor geur) en het (recente) gemeentelijke geurbeleid worden ongewenste effecten afdoende voorkomen.

Extern veiligheid

- De effecten op externe veiligheid noodzaken niet tot het nemen van mitigerende maatregelen in het bestemmingsplan.

Gezondheid

- Met het opnemen van mitigerende maatregelen / voorwaarden voor hinderaspecten als verkeer, geluid, geur, luchtkwaliteit en licht worden ook de effecten op gezondheid voorkomen dan wel beperkt;
- Aanvullende mitigerende maatregelen / voorwaarden voorgezondheid (bv zonering, afstandseisen) zijn planologisch vooralsnog nog niet vast te leggen. Dit omdat ze wetenschappelijk en juridisch (nog) onvoldoende te onderbouwen zijn.

- Gemonitord moet worden of en hoe op basis van de resultaten van het VGO-onderzoek maatregelen, beleid, wet- en regelgeving geformuleerd wordt ter beperking van negatieve effecten van veehouderijen op de gezondheid.

Leemten in kennis / monitoring en evaluatie

Dit plan-MER bevat voldoende informatie om de besluitvorming in de Derde Herziening te kunnen ondersteunen. Uiteraard kunnen aspecten meer gedetailleerd worden onderzocht. Maar dit leidt niet tot andere argumenten voor de besluitvorming. Behalve voor gezondheid zijn er geen essentiële leemten in kennis van belang voor de plan- en besluitvorming rond de Derde Herziening.

Voor gezondheid ontbreekt momenteel nog de wetenschappelijke basis om

maatregelen/voorwaarden in de Derde Herziening onderbouwd op te kunnen nemen.

De resultaten van landelijk onderzoek worden gevolgd. Mochten deze onderbouwing geven voor maatregelen / voorwaarden voor de gezondheid in het buitengebied, zal dit aanleiding zijn voor een heroverweging.

Het ontbreken van leemten in kennis betekent niet dat er geen aanbevelingen bestaan voor de vervolprocedure(s). Aanbevelingen voor de vervolprocedure(s) onder andere:

- Landschappelijke inpassing van ontwikkelingen;
- Monitoring natuurwaarden voorafgaand aan vergunningverlening en realisatie van ontwikkelingen;
- Monitoring hydrologische waarden voorafgaand aan vergunningverlening en realisatie van ontwikkelingen;
- Monitoren landelijk onderzoek gezondheid.

Invulling van deze maatregelen (behalve gezondheid) wordt grotendeels geborgd in eisen vanuit wet- en regelgeving voor de vervolprocedures.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

De gemeente Deurne gaat het Bestemmingsplan Buitengebied voor een derde maal herzien. Voluit heet deze herziening: Bestemmingsplan “Derde Herziening Bestemmingsplan Buitengebied”. In dit rapport wordt dit afgekort tot Derde Herziening. De belangrijkste onderwerpen van de Derde Herziening zijn:

- Verwerken van nieuwe regels uit de provinciale Verordening ruimte 2014 (zie kader);
- Verwerken van nieuw gemeentelijk beleid over het buitengebied.

Kader Verordening ruimte 2014

Op 7 februari 2014 heeft de provincie Noord-Brabant een partiële herziening van de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en de bijbehorende Verordening ruimte vastgesteld. De Verordening ruimte 2014 geeft invulling aan de beleidsmatig ingezette koerswijzigingen van de provincie. Met name voor de regels in het buitengebied is de Verordening ruimte 2014 aanzienlijk gewijzigd ten opzichte van de Verordening ruimte 2011 en 2012. Belangrijkste wijziging is de implementatie en uitwerking van de beleidslijn "Transitie naar zorgvuldige veehouderij". Centraal in deze beleidslijn staat het motto "Ontwikkelruimte moet je verdienen en is niet onbegrensd". Er wordt alleen nog ontwikkelruimte aan veehouderijen geboden als daarmee een ontwikkeling naar een zorgvuldige veehouderij in gang wordt gezet. Hieraan is een aantal voorwaardelijke bepalingen gekoppeld: onder andere voeren van dialoog met omgeving, landschappelijke kwaliteitsverbetering minimaal 10% van het bouwvlak, voldoen aan (bovenwettelijke) eisen voor fijn stof, geur. Ontwikkelruimte blijft beperkt tot 1,5 ha. In de Derde Herziening zijn de bepalingen van de Verordening ruimte verwerkt in de regels. Deze vormen daarmee ook de basis voor de effectbepaling in dit plan-MER.

Figuur 1.1 geeft het plangebied weer, het gebied waarover de Derde Herziening gaat. Het plangebied is een groot deel van het grondgebied van de gemeente Deurne, met uitzondering van:

- De kernen: Deurne, Liessel, Neerkant, Vlierden en Helenaveen;
- Het vestigingsgebied glastuinbouw ten oosten van Deurne²;
- Het terrein van de kalkzandsteenfabriek aan de Hoogdonk te Liessel;
- Het voormalige mobilisatiecomplex aan de Helmondsingel;
- Het bedrijventerrein ‘Binderen-Zuid’, ten westen van de kern Deurne.

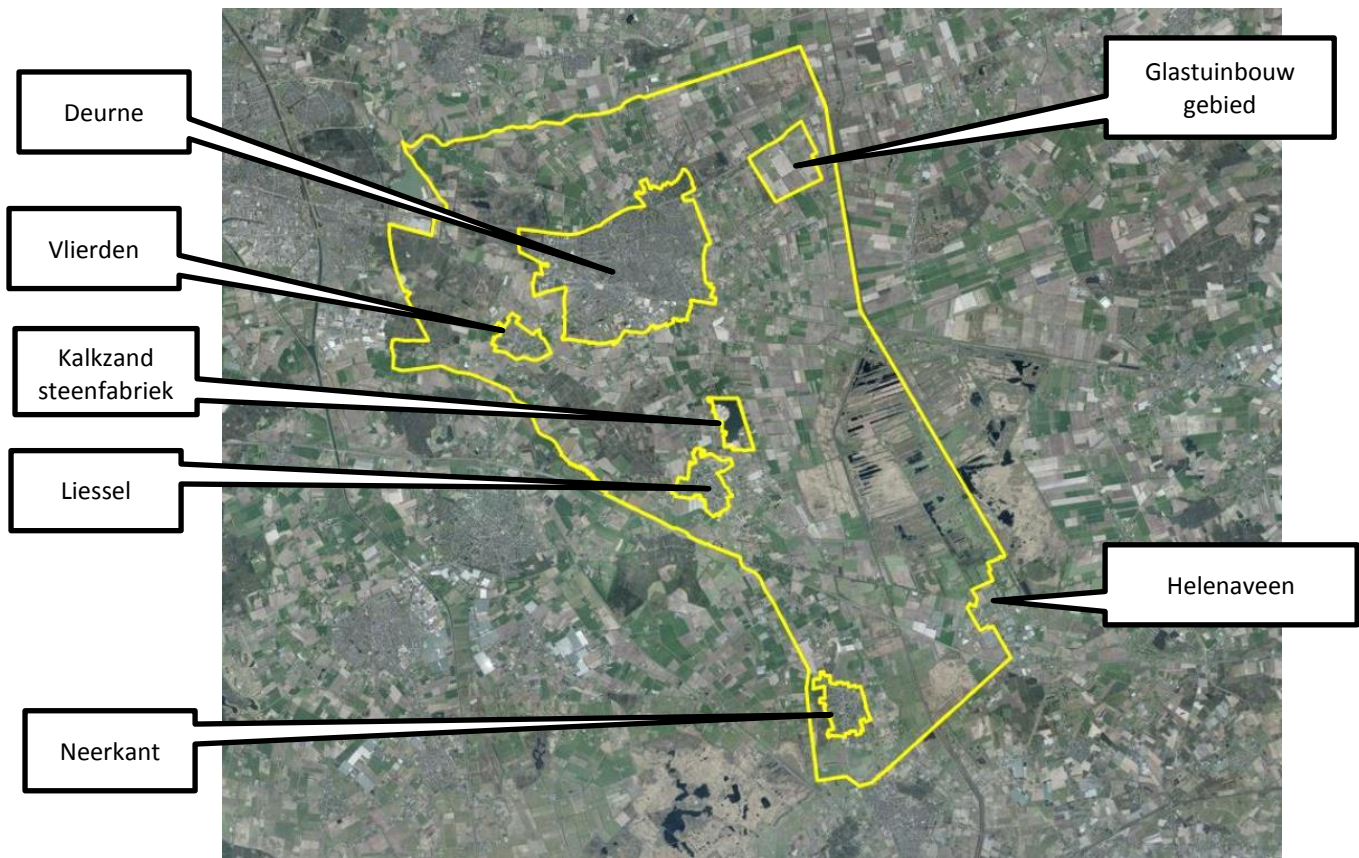
² Het vestigingsgebied glastuinbouw is planologisch vastgelegd in de Tweede Herziening van het Bestemmingsplan Buitengebied Deurne. Dat het niet is opgenomen in de Derde Herziening betekent niet dat het niet wordt gerealiseerd. Het betekent alleen dat de Derde Herziening er niet opnieuw een planologische afweging over maakt.

Plangebied en studiegebied

In dit rapport worden de termen plangebied en studiegebied veel gebruikt.

Plangebied is het gebied waar het ruimtelijk besluit voor geldt, in dit geval de Derde Herziening. De plangrens, de grens van het plangebied, is vastgelegd op de verbeelding, de kaart bij de Derde Herziening.

Studiegebied is het gebied waarin ontwikkelingen in de Derde Herziening effect kunnen hebben. Dit kan zowel in het plangebied zijn (bijvoorbeeld verstoring van de bodem), maar ook buiten het plangebied (bijvoorbeeld geluidhinder).

Figuur 1.1 Plangebied Derde Herziening

Het bestemmingsplan Buitengebied is in 2007 vastgesteld en sindsdien tweemaal eerder herzien. De eerste (partiële) herziening is in 2010 uitgevoerd na een goedkeuringsbesluit van Gedeputeerde Staten. De tweede herziening, in 2014, is uitgevoerd om te voldoen aan de digitale eisen van de tijd. Daarbij is het bestemmingsplan geactualiseerd om te voldoen aan nieuwe wetgeving.

Doel van de Derde Herziening is een bestemmingsplanregeling die:

- Ruimte blijft geven aan geeft voor agrarische ontwikkeling;
- Past binnen het wettelijk kader, bijvoorbeeld van de Natuurbeschermingswet;
- Rekening houdt met de belangen en gezondheid van de bewoners van het buitengebied.

Relatie tot Structuurvisie

De gemeente stelt ook een nieuwe structuurvisie op. In de structuurvisie worden de beleidslijnen voor het buitengebied vastgelegd. De structuurvisie vormt hiermee het kader voor de Derde Herziening.

Kader Veehouderij - stikstofdepositie – Natura 2000-gebieden

De Natuurbeschermingswet stelt dat activiteiten geen significant (wezenlijk) negatieve effecten mogen hebben op Natura 2000-gebieden. Bestemmingsplannen die deze activiteiten vastleggen of hiervoor kaderstellend zijn, mogen niet zondermeer worden vastgesteld. In en rondom het plangebied liggen Natura 2000-gebieden. Deze zijn gevoelig voor stikstof. Nu al liggen de achtergrondwaarden hoger dan de kritische waarden. Activiteiten als uitbreiding van veehouderijen of glastuinbouw leiden, zonder mitigerende (verzachtende) maatregelen, tot toename van stikstofemissie (uitstoot) en daarmee tot toename van stikstofdepositie (neerslag) op Natura 2000-gebieden in de omgeving. Dit is, ook bij geringe toename, een significant negatief effect, gezien de nu al overbelaste situatie. Met mitigerende maatregelen kan de stikstofdepositie worden verminderd, dan wel voorkomen. Deze maatregelen kunnen echter vaak niet in een bestemmingsplan worden vastgelegd. Deze problematiek speelt in een groot deel van Nederland. Het Rijk heeft een landelijk dekkende oplossing geformuleerd met de naam PAS, Programma Aanpak Stikstof. Het PAS heeft als doel dat er EN invulling wordt gegeven aan de Natura 2000-doelstellingen EN dat er ruimte voor ontwikkelingen blijft bestaan. Het PAS voorziet in maatregelen om de stikstofemissie terug te dringen (o.a. door afspraken met de agrarische sector) en in beheermaatregelen in de Natura 2000-gebieden zelf. Het PAS is sinds 1 juli 2015 in werking en in december 2015 voor een eerste keer herzien. Echter: Het PAS gaat over projecten (lees vergunningen) en niet over plannen (lees bestemmingsplannen.) Gemeenten zijn al enige tijd op zoek naar een juridisch houdbare oplossing voor de bestemmingsplannen buitengebied. De momenteel meest plausibele methode is het opnemen van een voorwaardelijke bepaling aan ontwikkelingen (bouwen en/of gebruik) dat een ontwikkeling niet mag leiden tot een toename van stikstofemissie dan wel dat er geen sprake mag zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebied.

1.2 Plan-m.e.r.-procedure

1.2.1 Waarom een plan-m.e.r.-procedure ?

Voor de Derde Herziening wordt een plan-m.e.r.-procedure doorlopen.

M.e.r. staat voor milieueffectrapportage. Het heet plan-m.e.r. omdat het in dit geval gekoppeld is aan een kaderstellend (bestemmings)plan, de Derde Herziening.

Het doel van de m.e.r.-procedure is het milieubelang volwaardig en vroegtijdig in de plan- en besluitvorming in te brengen, in dit geval in de Derde Herziening.

De m.e.r.-procedure is wettelijk geregeld in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage.

De m.e.r.-procedure bestaat uit een aantal stappen en producten. Eén van de producten is dit plan-milieueffectrapport (plan-MER). In dit plan-MER zijn de effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening onderzocht. Daarnaast is onderzocht of er maatregelen mogelijk zijn om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.

m.e.r. en MER

In de m.e.r.-procedure worden twee termen/afkortingen veel gebruikt:

- m.e.r. ("kleine letters, met puntjes") staat voor de procedure als geheel;
- MER ("hoofdletters, zonder puntjes") staat voor het milieueffectrapport, één van de producten van de m.e.r.-procedure.

Het doorlopen van een plan-m.e.r.-procedure voor de Derde Herziening is verplicht. Dit omdat de Derde Herziening mogelijkheden biedt voor en kaders (voorwaarden) stelt aan ontwikkelingen, waarvoor m.e.r.-verplichtingen bestaan. Daarnaast volgt de verplichting uit het feit dat voor de Derde Herziening een passende beoordeling moet worden opgesteld. In een passende beoordeling worden de effecten van ontwikkelingen in de Derde Herziening op Natura 2000-gebieden onderzocht. Dit is verplicht, omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er negatieve effecten optreden op Natura 2000-gebieden.

Een m.e.r. is gekoppeld aan een plan of besluit, bijvoorbeeld een structuurvisie of een bestemmingsplan. In de Wet Milieubeheer en in het Besluit m.e.r. wordt een onderscheid gemaakt in activiteiten die m.e.r.-plichtig zijn (de zogenaamde bijlage C-activiteiten) en activiteiten die m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn (de zogenaamde bijlage D-activiteiten).

De m.e.r.-procedure is van toepassing bij (C-) activiteiten waarvan al vast staat dat er mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen optreden. Daarnaast zijn in het Besluit m.e.r. ook (D-) activiteiten aangegeven, waarvoor door het bevoegd gezag moet worden beoordeeld of sprake is van mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen. Voor deze activiteiten moet een m.e.r.-beoordeling uitgevoerd worden.

De Wet milieubeheer maakt onderscheid in:

- Project-m.e.r.
M.e.r. voor concrete besluiten.
- Plan-m.e.r.
M.e.r. voor plannen die kaderstellend zijn voor (mogelijkheden geven voor en voorwaarden stellen aan) concrete activiteiten die m.e.r.(beoordelings)plichtig zijn. Daarnaast moet een plan-m.e.r.-procedure doorlopen worden als een passende beoordeling moet worden opgesteld. Dit is verplicht als significant (wezenlijk) negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet op voorhand uitgesloten kunnen worden.

Derde Herziening en m.e.r.

De Derde Herziening maakt uitbreiding van (bestaande) veehouderijen (opnieuw) planologisch mogelijk. Voor deze uitbreidingsmogelijkheden moet voor een vergunningsaanvraag mogelijk een m.e.r.- of m.e.r.-beoordelingsprocedure worden doorlopen. Dit onder andere afhankelijk van de aard en omvang van de uitbreiding. In de m.e.r.- of m.e.r.-beoordelingsprocedure worden de effecten van de individuele uitbreiding onderzocht en in de vergunningaanvraag afgewogen. Omdat de Derde Herziening 2017 kaderstellend is voor deze (mogelijk) m.e.r.-plichtige activiteiten, moet voor de Derde Herziening als geheel een plan-m.e.r.-procedure worden doorlopen. In de plan-m.e.r.-procedure worden op het niveau van het plangebied als geheel de effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden binnen het bestemmingsplan onderzocht en afgewogen.

Hierbij maakt het niet uit of de ontwikkelingsmogelijkheden rechtstreeks of met een afwijkings- of wijzigingsbevoegdheid mogelijk worden gemaakt. Belangrijk uitgangspunt in een plan-m.e.r.-procedure voor een bestemmingsplan buitengebied is dat de maximale effecten van de maximale ontwikkelingsmogelijkheden, die het bestemmingsplan biedt, worden onderzocht. Dit om onderschatting van effecten te voorkomen.

Derde Herziening en Natura 2000

In en in de omgeving van het plangebied liggen Natura 2000-gebieden. Significante negatieve effecten als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Er zijn stikstofgevoelige leefgebieden in de Natura 2000-gebieden aanwezig, die door de uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven in het plangebied een toename van stikstof kunnen ontvangen. Er is daarom een passende beoordeling opgesteld. Deze leidt ook tot de verplichting een plan-m.e.r.-procedure te doorlopen.

Samenvattende conclusie m.e.r.

Het doorlopen van een plan-m.e.r.-procedure voor de Derde Herziening is verplicht. Dit omdat de Derde Herziening mogelijkheden biedt voor en kaders (voorwaarden) stelt aan ontwikkelingen, waarvoor m.e.r.-verplichtingen bestaan. Daarnaast volgt de verplichting uit het feit dat voor de Derde Herziening een passende beoordeling moet worden opgesteld. In een passende beoordeling worden de effecten van ontwikkelingen in de Derde Herziening op Natura 2000-gebieden onderzocht. Dit is verplicht, omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er negatieve effecten optreden op Natura 2000-gebieden.

Onderzoek op gebiedsniveau, niet op locatie-/inrichtingsniveau

In de plan-m.e.r.-procedure wordt het gehele plangebied en de effecten van ontwikkelingen binnen de Derde Herziening beschouwd. De focus ligt echter :

- op die gebieden, waar ontwikkelingen mogelijk zijn;
- alleen op de ontwikkelingen die in de Derde Herziening mogelijk worden gemaakt;
- alleen op die aspecten waarop een (wezenlijk) effect verwacht wordt.

Het effectenonderzoek wordt gedaan op het niveau van het buitengebied als geheel en niet op locatie- /inrichtingsniveau. Dit gebeurt in vervolgprocedures voor individuele ontwikkelingen.

1.2.2 Procedurele en inhoudelijke eisen aan een plan-m.e.r.

Een plan-m.e.r.-procedure bestaat uit een aantal procedurele stappen en producten. Het startdocument van de procedure is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, in het vervolg aangeduid met 'Notitie'. Een belangrijk tweede product van de m.e.r.-procedure is een milieueffectrapport (plan-MER).

De Wet milieubeheer stelt de volgende procedurele eisen aan de plan-m.e.r. procedure:

- Openbare kennisgeving van het voornemen;
- Raadpleging van de betrokken bestuurlijke organen en adviseurs over de reikwijdte en het detailniveau van de plan-m.e.r.;
- Bieden van de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen;
- Opstellen milieueffectrapport (plan-MER);

- Openbaar maken plan-MER en opsturen aan de wettelijke adviseurs en Commissie m.e.r.;
- Bieden van de mogelijkheid om zienswijzen op het plan-MER in te dienen;
- Toetsingsadvies Commissie m.e.r.;
- Besluit nemen inclusief motivatie hoe de plan- m.e.r. in de planvorming is betrokken
- Bekendmaking besluit;
- Evaluatie van effecten tijdens en na realisatie.

Formeel is het bevoegd gezag, in dit geval de gemeente Deurne, verantwoordelijk voor de acties in de plan- m.e.r. De raadpleging over reikwijdte en detailniveau is formeel vormvrij, meest gangbaar is publicatie van een startdocument, Notitie Reikwijdte en Detailniveau genoemd. De Commissie m.e.r. kan gevraagd worden om advies over reikwijdte en detailniveau. Verplicht is dit niet. De Commissie m.e.r. is een onafhankelijk instantie, die het plan-MER toetst op volledigheid en juistheid.

De Wet milieubeheer stelt de volgende inhoudelijke eisen aan een plan-MER:

- Probleem en doelstelling (Hoofdstuk 1 in dit plan-MER);
- Genomen en te nemen besluiten (Hoofdstuk 2 en bijlage 1);
- De huidige situatie en autonome ontwikkeling van het studiegebied (Hoofdstuk 3);
- De voorgenomen activiteit, alternatieven en varianten (Hoofdstuk 4);
- De effecten van de voorgenomen activiteit op het studiegebied (Hoofdstuk 5);
- Leemten in kennis en aanzet tot evaluatieprogramma (Hoofdstuk 6);
- Samenvatting (Voorin dit plan-MER).

1.2.3 De plan-m.e.r.-procedure

De plan-m.e.r.-procedure voor de Derde Herziening is al gestart. Hieronder zijn de verschillende stappen beschreven en de wijze waarop daarmee in deze procedure is omgegaan. Voor de delen van de procedure die nog doorlopen moeten worden is aangegeven hoe daarmee voor deze plan-m.e.r. wordt omgegaan.

Kennisgeving

Voor de Derde Herziening is kennisgegeven van het project en de start van de m.e.r.-procedure. De kennisgeving is het bekend maken van het voornemen voor het ruimtelijk plan met de daarbij horende m.e.r. procedure aan een ieder die met de plannen te maken gaat krijgen of die hierin geïnteresseerd is.

Raadpleging en ter inzage legging

Na de kennisgeving heeft raadpleging en inspraak plaatsgevonden. Raadpleging is het inwinnen van advies over welke effecten moeten worden beschouwd in het plan-MER, en op welke wijze het onderzoek moet worden uitgevoerd. De gemeente Deurne heeft hiervoor de provincie, het waterschap en de buurgemeenten (Asten, Helmond, Gemert-Bakel, Venray, Horst aan de Maas en Peel en Maas) benaderd.

Tegelijkertijd met de raadpleging heeft de Notitie van donderdag 16 januari t/m woensdag 24 februari ter inzage gelegen. Eenieder is gelegenheid geboden hierop een zienswijze in te dienen.

Er zijn geen inspraakreacties en adviezen op de Notitie ontvangen.

De gemeente heeft besloten de Commissie m.e.r. niet in het voortraject te raadplegen over de Notitie. De ontwikkelingsmogelijkheden in De Derde Herziening zijn relatief beperkt. Daarnaast is de gemeente van mening voldoende inzicht te hebben in de te onderzoeken aspecten en aandachtspunten voor de afweging en besluitvorming.

Plan-MER

De gemeente publiceert dit plan-MER wordt samen met het voorontwerp van de Derde Herziening en legt beide 6 weken ter inzage. Iedereen kan in deze periode een reactie geven op het plan-MER en het voorontwerp van de Derde Herziening. De Commissie m.e.r. toetst in deze periode het plan-MER op juistheid en volledigheid.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 en bijlage 1 van dit plan-MER gaat in op het voor de Derde Herziening relevante beleidskader. De referentiesituatie (huidige situatie en autonome ontwikkelingen) komt in hoofdstuk 3 aan bod en wordt gevolgd door een beschrijving van de voorgenomen activiteit (de ontwikkelingen die de Derde Herziening mogelijk maakt) in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 4 wordt ook beschreven hoe in dit plan-MER met alternatieven is omgegaan. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 beschreven welke effecten de voorgenomen activiteiten hebben. Het plan-MER wordt afgesloten met een slotbeschouwing/conclusie in hoofdstuk 6.

2 Beleidskader

2.1 Overzicht beleidskader

Er zijn diverse beleidskaders relevant voor het plan-MER en de Derde Herziening (tabel 2.1). In bijlage 1 van dit plan-MER worden de belangrijkste beleidskaders toegelicht, voor zover relevant geacht voor dit plan-MER en de Derde Herziening.

In dit hoofdstuk wordt samengevat ingegaan op de belangrijkste beleidskaders:

- Europese en nationale natuurwetgeving;
- provinciale Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en Verordening ruimte 2014;
- gemeentelijk ruimtelijk beleid.

Tabel 2.1: Beleidskader

Beleidsniveau	Kader
Europees	Vogel- en Habitatrichtlijn, Europese Kaderrichtlijn Water
Nationaal	Wetten: Wet op de ruimtelijke ordening, Wet milieubeheer, Wet bodembescherming, Wet geluidhinder, Monumentenwet, Modernisering Monumentenzorg, Natuurbeschermingswet, Flora- en faunawet, Wet luchtkwaliteit, Waterwet, Wet vervoer gevaarlijke stoffen, Wet geurhinder en veehouderij, Wet ammoniak en veehouderij
	Besluiten: Besluiten Externe veiligheid (inrichtingen, buisleidingen, vervoer gevaarlijke stoffen), Nationaal Bestuursakkoord Water, Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro), NSL, PAS
	Nota's: Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, Nationaal Milieubeleidsplan, Nota waterbeleid 21 ^e eeuw, Nationaal Waterplan
Provinciaal en regionaal	Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (2014)
	Verordening ruimte (2014)
	Provinciaal Waterplan 2010-2015 (2010)
	Waterbeheerplan 2010-2015 (2010)
	Provinciaal Milieuplan 2012-2015 (2011)
	Provinciale Verordening Stikstof en Natura 2000 (2011)
	Provinciale Verordening Water (2009)
	Cultuurhistorische Waardenkaart (2010)
Lokaal	Handreiking Kwaliteitsverbetering Landschap (2012)
	Structuurvisie
	Bestemmingsplan Buitengebied Deurne en partiële (Eerste) en Tweede Herziening
	Geurvisie en verordening
	Gemeentelijk beleid over landschap, bodem, verkeer en externe veiligheid

2.2 Europees beleid

Natura 2000-gebieden / Natuurbeschermingswet

Om bijzondere natuur te behouden, heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000-gebieden: een netwerk van Europese natuurgebieden. Nederland kent een internationale verantwoordelijkheid voor de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Een Natura 2000-gebied is gebaseerd op de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn. Dit zijn twee richtlijnen van de Europese Unie die in Nederland zijn verwerkt in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet). De Vogelrichtlijn heeft als doel de bescherming van alle in het wild levende vogelsoorten en hun leefgebied binnen het gebied van de EU. Het doel van de Habitatrichtlijn is het behoud van de totale biologische diversiteit van natuurlijke en halfnatuurlijke habitats en wilde flora en fauna in de EU. Nederland kent ca. 170 Natura 2000-gebieden.

Activiteiten gelegen in of in de omgeving van Natura 2000-gebieden kunnen een negatief effect hebben op de natuurwaarden. Ook activiteiten die zich (ver) buiten een Natura 2000-gebied afspelen, kunnen mogelijk schade aanbrengen.

De Natuurbeschermingswet bepaalt dat activiteiten geen significante negatieve effecten mogen hebben op Natura 2000-gebieden. Vergunningen voor dergelijke activiteiten mogen niet zondermeer worden gegeven, plannen die kaderstellend zijn voor dergelijke activiteiten mogen niet zondermeer worden vastgesteld. Als (significant) negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, moet een zogenaamde passende beoordeling worden opgesteld.

Programma aanpak stikstof (PAS)

Het Rijk werkt samen met de provincies, de landbouwsector en de natuurbeherende organisaties aan een landelijke aanpak voor de stikstofproblematiek op de Natura 2000-gebieden: Programma Aanpak Stikstof (PAS). Het PAS heeft als doel enerzijds invulling te geven aan de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en anderzijds ontwikkelingen met toename van stikstofdepositie mogelijk te maken.

Dit door een stelsel van maatregelen:

- Beheermaatregelen in de Natura 2000-gebieden zelf;
- Maatregelen om de uitstoot van stikstof te verkleinen (o.a. door afspraken met de landbouwsector over inzet van modernere staltechnieken).

Daarnaast wordt ingespeeld op de trendmatige daling van de achtergrondconcentratie door schonere technieken.

Per Natura 2000 gebied is bepaald wat generieke maatregelen aan "stikstof-winst" opleveren en wat er, met andere woorden, aan "ontwikkelruimte" beschikbaar is.

Het PAS is op 1 juli 2015 in werking getreden en in december 2015 voor een eerste keer herzien. Voor bestemmingsplannen heeft het PAS geen directe invloed. Het PAS gaat over activiteiten en handelingen (vergunningen). Of het PAS wel gebruikt kan worden in de motivatie voor bestemmingsplannen is (nog) juridisch onduidelijk.

2.3 Nationaal beleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR, maart 2012 vastgesteld) geeft de Rijksoverheid haar visie op de ruimtelijke en mobiliteitsopgaven voor Nederland richting 2040 en op de manier waarop zij hiermee om zal gaan. Daarmee biedt het een kader voor beslissingen die de Rijksoverheid in de periode tot 2028 wil nemen, om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden.

In de structuurvisie maakt het Rijk helder welke nationale belangen zij heeft in het ruimtelijke en mobiliteitsdomein en welke instrumenten voor deze belangen door de Rijksoverheid worden ingezet. Overheden, burgers en bedrijven krijgen de ruimte om oplossingen te creëren. Het Rijk gaat zo min mogelijk op de stoel van provincies en gemeenten zitten en richt zich op het versterken van de internationale positie van Nederland en het behartigen van de nationale belangen.

Het Rijk heeft drie hoofddoelen geformuleerd:

- Vergroten van de concurrentiekracht door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- Verbeteren, instandhouden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid;
- Waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Uit de hoofddoelen volgt een aantal nationale belangen, voor de Derde Herziening van belang zijn:

- Verbeteren van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water) en bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's;
- Ruimte voor een duurzame zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling;
- Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten;
- Zorgvuldige afwegingen en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke plannen.

Dit leidt tot een nationale ruimtelijke hoofdstructuur waarin de nationale belangen zijn vastgelegd. Brabantse opgaven relevant voor de Derde Herziening zijn:

- Het borgen van de waterkwaliteit en zoetwatervoorziening;
- Totstandbrengen en beschermen van de NNN (Natuurnetwerk Nederland, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur EHS (genoemd). Dit inclusief de Natura 2000 gebieden;

NNN, NNB en EHS

Het netwerk van beschermde natuurgebieden in Nederland heeft lange tijd Ecologische Hoofdstructuur geheten (EHS). In 2015 is door het ministerie een nieuwe naam geïntroduceerd: Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provincie Noord-Brabant noemt vanaf oktober 2016 haar deel van de NNN: Natuurnetwerk Brabant (NNB).

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

De nationale belangen uit de structuurvisie die juridische borging vragen, worden in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro), dat op 30 december 2011 in werking is getreden, geborgd. Voortaan moeten gemeenten bij het vaststellen van bestemmingsplannen, wijzigings- of uitwerkingsplannen, maar ook bij projectuitvoeringsbesluiten (Crisis- en herstelwet) rekening houden met het Barro. In het Barro wordt een aantal projecten die van Rijksbelang zijn, genoemd en met behulp van digitale kaartbestanden exact ingekaderd. Per project worden vervolgens regels gegeven, waaraan bestemmingsplannen zullen moeten voldoen. Onderwerpen waarvoor

het Rijk ruimte vraagt zijn:

- De mainportontwikkeling van Rotterdam;
- De bescherming van de waterveiligheid in het kustfundament en in en rond de grote rivieren;
- De bescherming en behoud van de Waddenzee;
- De bescherming en behoud van enkele werelderfgoederen, zoals de Beemster, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam;
- De uitoefening van defensietaken.

In 2012 is het Barro aangevuld met de ruimtevraag voor de onderwerpen:

- Veiligheid op rijksvaarwegen;
- Toekomstige uitbreiding van infrastructuur;
- De elektriciteitsvoorziening;
- De ecologische hoofdstructuur;
- De veiligheid van primaire waterkeringen;
- Reserveringsgebieden voor hoogwater langs de Maas;
- Maximering van de verstedelijkingsruimte in het IJsselmeer;
- Duurzame verstedelijking.

In het Barro zijn verschillende regels opgenomen voor de bescherming van de nationale belangen.

2.4 Provinciaal beleid

2.4.1 Structuurvisie Ruimte

Inleiding

Op 7 februari 2014 hebben Provinciale Staten de Structuurvisie 2010 - Partiële herziening 2014 vastgesteld. De provincie geeft in de structuurvisie de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid tot 2025 (met een doorkijk naar 2040). De structuurvisie geeft een ruimtelijke vertaling van de opgaven en doelen uit de Agenda van Brabant en is bindend voor het ruimtelijk handelen van de provincie. In de Agenda van Brabant zijn de opgaven voor de provincie voor de komende jaren en de rol die de provincie daarin neemt beschreven.

Door allerlei ontwikkelingen en wensen gaat de provincie meer dan voorheen duurzaam en zorgvuldig om met de ruimte. De autonome ontwikkelingen in het landelijk gebied (agrarische bedrijven die stoppen versus schaalvergroting en intensivering) vragen om ontwikkelingsruimte in het landelijk gebied. De provincie wil daar ruimte aan (blijven) bieden, maar wel met aandacht voor een versterking van de landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van Brabant.

In het licht van deze opgaven is het geldende ruimtelijke beleid bekeken. De conclusie is dat een groot deel van het provinciale ruimtelijke beleid nog steeds actueel is en daarom ongewijzigd blijft. Voorbeelden zijn het principe van concentratie van verstedelijking, zorgvuldig ruimtegebruik, het verantwoord omgaan met de natuurlijke basis, het streven naar robuuste en aaneengeschaalde natuurgebieden en het concentratiebeleid voor glastuinbouw en intensieve veehouderijen.

In de structuurvisie benoemt de provincie haar (dertien) provinciale ruimtelijke belangen en de wijze waarop zij deze behartigt. De wijze waarop de provincie deze ruimtelijke belangen behartigt, is uitgewerkt in vier manieren van sturen: regionaal samenwerken, ontwikkelen, beschermen en stimuleren. Er zijn vier ruimtelijke structuren, die de provinciale ruimtelijke structuur vormen.

1. de groenblauwe structuur;
2. het landelijk gebied;
3. de stedelijke structuur;
4. de infrastructuur.

Landelijk gebied

Voor het landelijk gebied wil de provincie de volgende vier doelen bereiken:

1. Ruimte voor een breed georiënteerde plattelandseconomie

De provincie biedt ruimte aan een breed georiënteerde plattelandseconomie met een menging van functies met ontwikkelingsmogelijkheden voor land- en tuinbouw, toerisme en recreatie en verbreding van agrarische activiteiten met streekproducten, zorgverblijven en recreatief verblijf. De landbouw, toerisme en recreatie zijn belangrijke dragers van de plattelandseconomie. Deze ontwikkeling sluit aan de op toenemende vragen vanuit de Brabantse samenleving (de stad) om het buitengebied meer te kunnen gebruiken voor andere functies. Maar sluit ook aan bij de behoefte aan het behoud van de voorzieningen die belangrijk zijn voor de leefbaarheid van het platteland en haar bewoners. Het platteland vervult bovendien een belangrijke rol als uitloophet gebied voor de bewoners van de dorpen en steden en voor een kleinschalige zorgeconomie. De provincie vindt het belangrijk dat de ruimtevrage voor verdere versterking en ontwikkeling van de (verbrede) landbouw en de vraag naar waterberging, recreatie en toerisme, natuur, landschap en voorzieningen in het landelijk gebied in evenwicht met elkaar worden ontwikkeld.

2. Ruimte voor agrarische ontwikkeling

De provincie wil ruimte bieden voor verdere ontwikkeling en schaalvergroting van de land- en tuinbouw. De landbouw in Noord-Brabant is een innovatieve sector die in staat is om goed in te spelen op de veranderende economische en maatschappelijke context. Er zijn in Noord-Brabant vormen van landbouw die worden gekenmerkt door innovatie en specialisatie met schaalvergroting. Dat doet zich in Noord-Brabant vooral voor bij glastuinbouw, intensieve veehouderij, rundveehouderij, akkerbouw, vollegronds tuinbouw en boomteelt. Het bieden van ontwikkelingsruimte aan deze sectoren is belangrijk voor de economische positie van Noord-Brabant en de economische kennisclusters.

3. Een duurzame land- en tuinbouw

Bij het bieden van ontwikkelingsruimte stelt de provincie als voorwaarde dat de agrarische sector zich op duurzame wijze ontwikkelt. Belangrijke aspecten daarbij zijn zorgvuldig ruimtegebruik, volksgezondheid, dierenwelzijn, milieubelasting, duurzame energieopwekking en efficiënt energiegebruik. Duurzame landbouw produceert met respect voor natuurlijke processen, ook door een duurzaam beheer van bodem, water en lucht. Verduurzaming van de landbouwproductie (zoals minder meststoffen, antibiotica en een positieve energiebalans) biedt op termijn economische voordelen voor zowel de ondernemers als de samenleving. De landbouwsector is aan zet om vernieuwend op deze nieuwe benaderingswijze in te spelen. De voorwaarden voor duurzaamheid zullen zich in de komende jaren verder ontwikkelen en gestalten krijgen.

4. Versterking van het landschap

Ontwikkelingen in het landelijk gebied leveren een bijdrage aan de versterking en beleving van het landschap, bijvoorbeeld door investeringen in de fijnmazige groenblauwe dooradering van het platteland, in het cultuurhistorisch erfgoed en in de versterking van de recreatieve structuur.

Belangrijkste aandachtspunten uit de Structuurvisie

Ruimtelijke kwaliteit en kwaliteitsverbetering van het landschap

Nieuwe ontwikkelingen bieden een kans voor behoud en ontwikkeling van het landschap. In de structuurvisie is als hoofdregel opgenomen dat ontwikkelruimte bijdraagt aan het versterken van de ruimtelijke kwaliteit. Dit vergt een actieve instelling van iedereen die bij een ontwikkeling betrokken is. Essentieel daarbij is dat de basis van Noord-Brabant op orde blijft: er wordt verantwoord omgegaan met bodem, water, natuur en cultuurhistorische waarden. Het ontwikkelen van landschap reikt verder dan vasthouden aan wat er is, ontwikkelen van het landschap gaat ook om het toevoegen van nieuwe kwaliteiten. Voortdurend past de gebruiker het landschap aan zijn wensen aan. Deze continue ontwikkeling is inherent aan een levend landschap. Dat geldt zowel voor het stedelijke landschap als voor het agrarische cultuurlandschap. De zorgplicht voor de ruimtelijke kwaliteit omvat dat:

- Zorgvuldig wordt omgegaan met het ruimtegebruik;
- Rekening wordt gehouden met de omgeving;
- Ontwikkeling bijdraagt aan het behoud of de versterking van de ruimtelijke kwaliteit.

Dit principe is van toepassing op zowel het stedelijk als het landelijk gebied en wordt uitgewerkt in de Verordening ruimte 2014.

Zorgvuldig ruimtegebruik

De provincie wil dat gemeenten bij ruimtelijke afwegingen het principe van zorgvuldig ruimtegebruik toepassen. Dit heeft als doel de mogelijkheden in bestaand bebouwd gebied zo goed mogelijk te benutten en nieuw ruimtebeslag zoveel mogelijk te voorkomen. Dit betekent dat eerst gekeken wordt naar mogelijkheden voor intensivering of hergebruik op of binnen bestaand bebouwd gebied. Pas als hier geen mogelijkheden zijn of de kwaliteiten van de geplande ontwikkeling hier niet bij passen, wordt er in de omgeving gezocht naar de best mogelijke plek om nieuwe ruimte aan te snijden. Voor het stedelijk gebied is dit principe uitgewerkt in de ladder voor duurzame verstedelijking in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Voor het landelijk gebied wordt een vergelijkbare werkwijze uitgewerkt. Daarbij geldt dat het bieden van nieuwe planologische ruimte aan ontwikkelingen (al dan niet met bouw mogelijkheden) in beginsel niet mogelijk is.

De verwachting is dat veel agrarische bedrijven in de nabije toekomst de bedrijfsvoering beëindigen. Daardoor ontstaat veel ruimte voor hergebruik op de vrijkomende locaties. De provincie ondersteunt het zorgvuldig ruimtegebruik ook door herstructurering en hergebruik van verouderde locaties in het stedelijk gebied te stimuleren en door sanering van ongewenste functies in het buitengebied, bijvoorbeeld glastuinbouwbedrijven in kwetsbare gebieden of veehouderijen rondom de natuur en stedelijke gebieden. Hiervoor zet de provincie ook andere instrumenten in zoals financiële middelen door het Brabantse Herstructurerings Bedrijf (BHB), Ruimte voor Ruimte en uit de investeringsagenda zoals bijvoorbeeld voor erfgoedcomplexen en de Landschappen van Allure.

Rekening houden met de omgeving

Zorgvuldig ruimtegebruik houdt ook in dat ruimtevragers rekening houden met de kwaliteiten van de omgeving en omliggende functies. Gebiedskenmerken en omliggende waarden, gebaseerd op de lagenbenadering, zijn leidend bij de vraag 'waar' en 'hoe' de nieuwe ruimte wordt aangesneden. De ruimtelijke onderbouwing van een ontwikkeling geeft aan hoe is omgegaan met de ambities zoals verwoord in de structuren en in de gebiedspaspoorten. Hierbij wordt een relatie gelegd tussen de ruimtelijke ontwikkeling en de gebiedskenmerken van de plek. Een ontwikkeling past ook bij de aanwezige functies in de omgeving of het gewenste toekomstbeeld van een gebied. Bijvoorbeeld de aanwezigheid van omliggende woonfunctie's levert vanuit milieu of volksgezondheid beperkingen op. Een ontwikkeling past bij de maat, schaal en functie van zijn omgeving. Mobiliteitsaspecten en een goede ontsluiting maken deel uit van deze afweging.

Kwaliteitsverbetering van het landschap

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wil de provincie dat de initiatiefnemer zorgt voor een kwaliteitsverbetering van het landschap om daarmee het verlies aan omgevingskwaliteit te beperken. Dit uitgangspunt geldt voor ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied én buiten de ecologische hoofdstructuur en maakt de principes van ontwikkelingsplanologie toepasbaar. Voor (planmatige) stedelijke ontwikkelingen bestaat deze zogenaamde rood-met-groen regeling al langer. De provincie heeft dit beleid verbreed naar overige ontwikkelingen in het landelijk gebied.

Concreet betekent dit dat passende functies zich kunnen ontwikkelen als er ook een prestatie voor het landschap tegenover staat. Daardoor wordt aantasting van de basiskwaliteit (bodem, water) en verlies aan ecologische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden voorkomen. Ontwikkelingen die passen bij de aard, schaal en functie van het landelijk gebied, zoals agrarische en recreatieve ontwikkelingen en kleinschalige dienstverlening zijn mogelijk. Ook de ontwikkeling van andere (rode) functies is onder voorwaarden mogelijk. De ruimtelijke onderbouwing van een besluit geeft aan welke bijdrage wordt geleverd aan de kwaliteitsverbetering van het landschap en hoe dit is geborgd. In principe gaat de provincie uit van de realisering van een fysieke prestatie

op de projectlocatie en/of de directe projectomgeving. Als dat niet mogelijk is, is de vorming van een gemeentelijk of regionaal landschapsfonds een optie.

De provincie werkt in de Verordening ruimte 2014 een regeling uit. Hierbij wordt uitgegaan van een compacte regeling die ruimte biedt aan gemeenten voor maatwerk. Daarnaast ondersteunt de provincie gemeenten in het op gemeentelijk niveau toepassen van dit principe. Daarvoor worden aan het regionaal ruimtelijk overleg werkgroepen landschap verbonden. Deze hebben als doel ervaringen uit te wisselen, de kwaliteitsverhogende maatregelen in het landschap op elkaar af te stemmen en om desgewenst te komen tot gezamenlijke investeringsprogramma's in het landschap. Het Brabants expertisecentrum ruimtelijke kwaliteit (BERK) biedt ondersteuning door samen met in- en externe partijen te werken aan ruimtelijke kwaliteit en landschap bij actuele ruimtelijke vraagstukken.

De provincie zal de effecten van het principe van zorgvuldig ruimtegebruik en de kwaliteitsverbetering van het landschap op de daadwerkelijke ruimtelijke ontwikkeling van Noord-Brabant monitoren. Dit gebeurt onder andere door jaarlijks aan gemeenten te vragen hoe is omgegaan met de toepassing van de kwaliteitsverbetering landschap in ruimtelijke besluiten.

De transitie naar zorgvuldige veehouderij

De transitie naar een zorgvuldige veehouderij 2020 verdient in de visie van de provincie specifieke aandacht. De Brabantse veehouderij vervult een koploperpositie in de wereld en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de economische positie van Brabant. Anderzijds zijn de grenzen voor groei van de sector bereikt. De gevolgen van de hoge mens-dierdichtheid voor de fysieke leefomgeving en het landschap zijn groot. Het is de wens om de veehouderij in evenwicht te brengen met zijn omgeving zodat een verantwoord woon-, werk- en leefklimaat wordt verkregen. Maar ook economisch is de stap naar een duurzame en innovatieve veehouderij nodig omdat het huidige verdienmodel, dat nog vaak gericht is op schaalvergroting en kostenminimalisatie, niet langer houdbaar is. De overlast van het productieproces op milieu- en leefomgeving moeten definitief opgelost worden. Daarom kiest Brabant voor een nieuwe weg waarbij de groei van de sector wordt beperkt en ontwikkeling naar een duurzame en innovatieve veehouderij wordt gestimuleerd. Om de steeds verdergaande schaalvergroting te keren, is het vanuit economisch perspectief nodig om alternatieven te ontwikkelen voor groei, bijvoorbeeld door economische meerwaarde/toegevoegde waarde van producten en kennis te generen. Belangrijke randvoorwaarde bij ontwikkeling van de veehouderij is dat deze zorgvuldig is, dus zorgt voor een goed niveau van volksgezondheid, een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving en een goede diergezondheid en -welzijn. Een snelle signalering van risico's en het beheersbaar maken van de risico's zijn daarbij van belang. Daarnaast wil de provincie gemeenten ondersteunen bij het aanpakken van overbelaste situaties; dit zijn locaties of gebieden waarin vanwege de (cumulatie van) uitstoot van milieuhinderlijke stoffen geen sprake meer is van een goed woon- en leefklimaat. Een duurzame veehouderij heeft verder nadrukkelijk aandacht voor het dier; het dierenwelzijn en de diergezondheid wordt verder bevorderd. Tot slot worden de grondstoffenkringlopen (op West-Europees niveau) gesloten; grondstoffen voor eiwitrijk voedsel komen meer dan voorheen uit Europa en door het terugwinnen van fosfaat uit mest wordt de fosfaatkringloop gesloten. Om de transitie naar een duurzame of zorgvuldige veehouderij te bevorderen, zijn in ieder geval maatregelen op bedrijfsniveau nodig. Daarnaast wordt bezien of ook de inrichting van het landelijk gebied hieraan bijdraagt.

2.4.2 Verordening ruimte 2014

Provinciale Staten hebben op 7 februari 2014 de Verordening ruimte 2014 vastgesteld, op 19 maart is deze in werking getreden. De Verordening ruimte 2014 is gewijzigd ten opzichte van de Verordening ruimte 2012. De wijzigingen hebben in hoofdzaak betrekking op:

- Wijzigingen vanwege het rijksbeleid: met de vaststelling van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) en het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is het rijksbeleid gewijzigd.
- Wijzigingen vanwege het landbouwbeleid: deze hebben in hoofdzaak betrekking op het beleid voor veehouderijen en de transitie naar zorgvuldige veehouderij en het beleid rond mestverwerking.
- Wijzigingen vanwege het natuurbeleid: deze wijziging heeft met name betrekking op het compensatiebeleid.

De Derde Herziening is binnen de kaders van de Verordening ruimte 2014 opgesteld. Vanuit de Verordening ruimte 2014 zijn de navolgende aspecten van belang:

- Bevordering van ruimtelijke kwaliteit (zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit en kwaliteitsverbetering van het landschap);
- Stedelijke ontwikkeling;
- Ecologische hoofdstructuur;
- Water;
- Groenblauwe mantel;
- Aardkunde en cultuurhistorie;
- Gemengd landelijk gebied;
- Zorgvuldige veehouderij;
- Glastuinbouw;
- Niet-agrarische ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied.

Bevordering van ruimtelijke kwaliteit

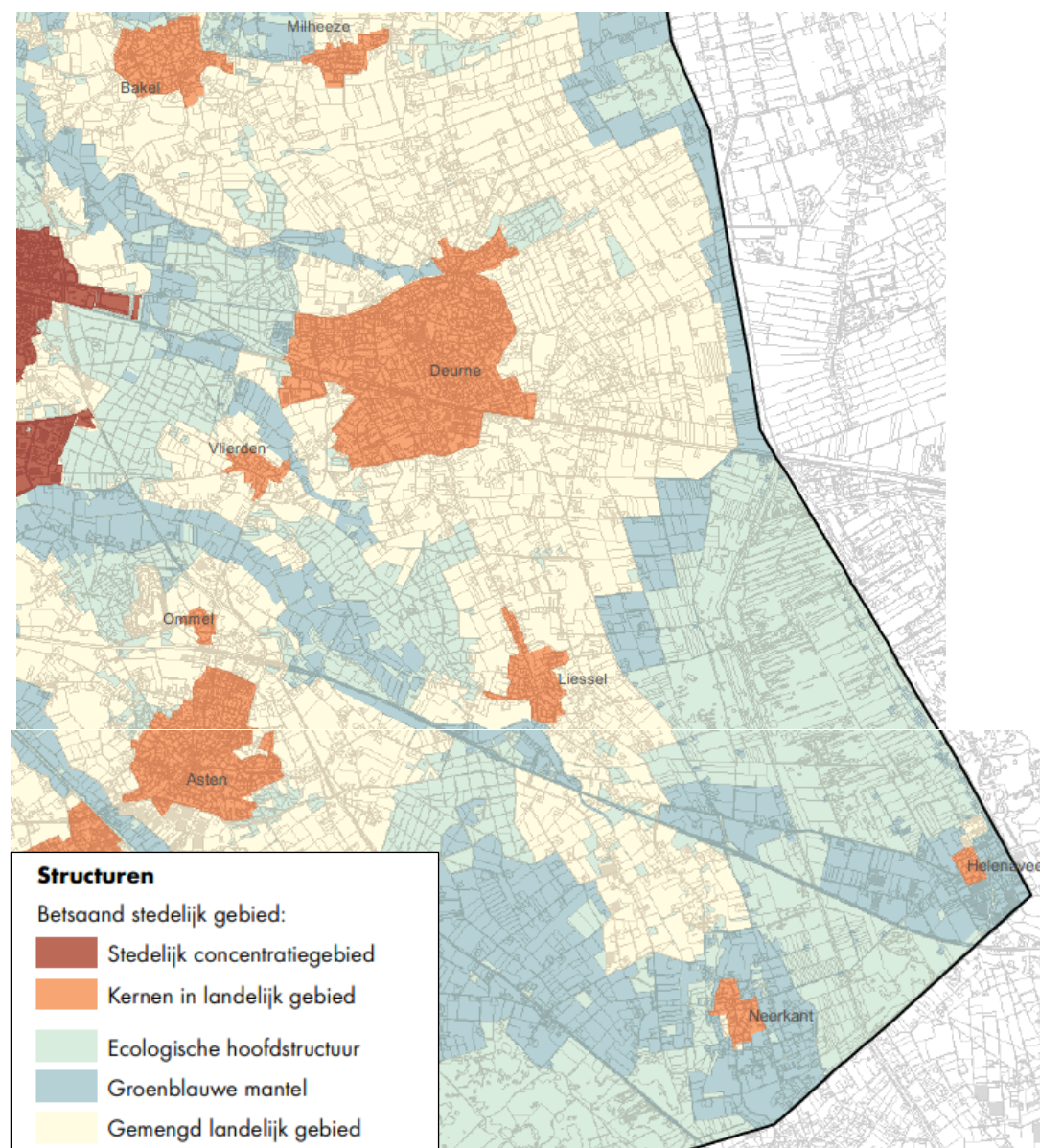
De provincie wil de ruimtelijke kwaliteit van Brabant bevorderen. Dat betekent dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen een bijdrage moeten te leveren aan de kernkwaliteiten van Brabant en dat gemeenten bij ruimtelijke afwegingen het principe van zorgvuldig ruimtegebruik toepassen. Ook wil de provincie dat de initiatiefnemer zorgt voor een kwaliteitsverbetering van het landschap om daarmee het verlies aan omgevingskwaliteit te beperken.

Het plangebied is deels aangewezen als gemengd landelijk gebied, met als eerste functie landbouw en deels als NNB en groenblauwe mantel (figuur 2.1). De kernen zijn aangeduid als kernen in landelijk gebied, maar maken geen onderdeel uit van het plangebied

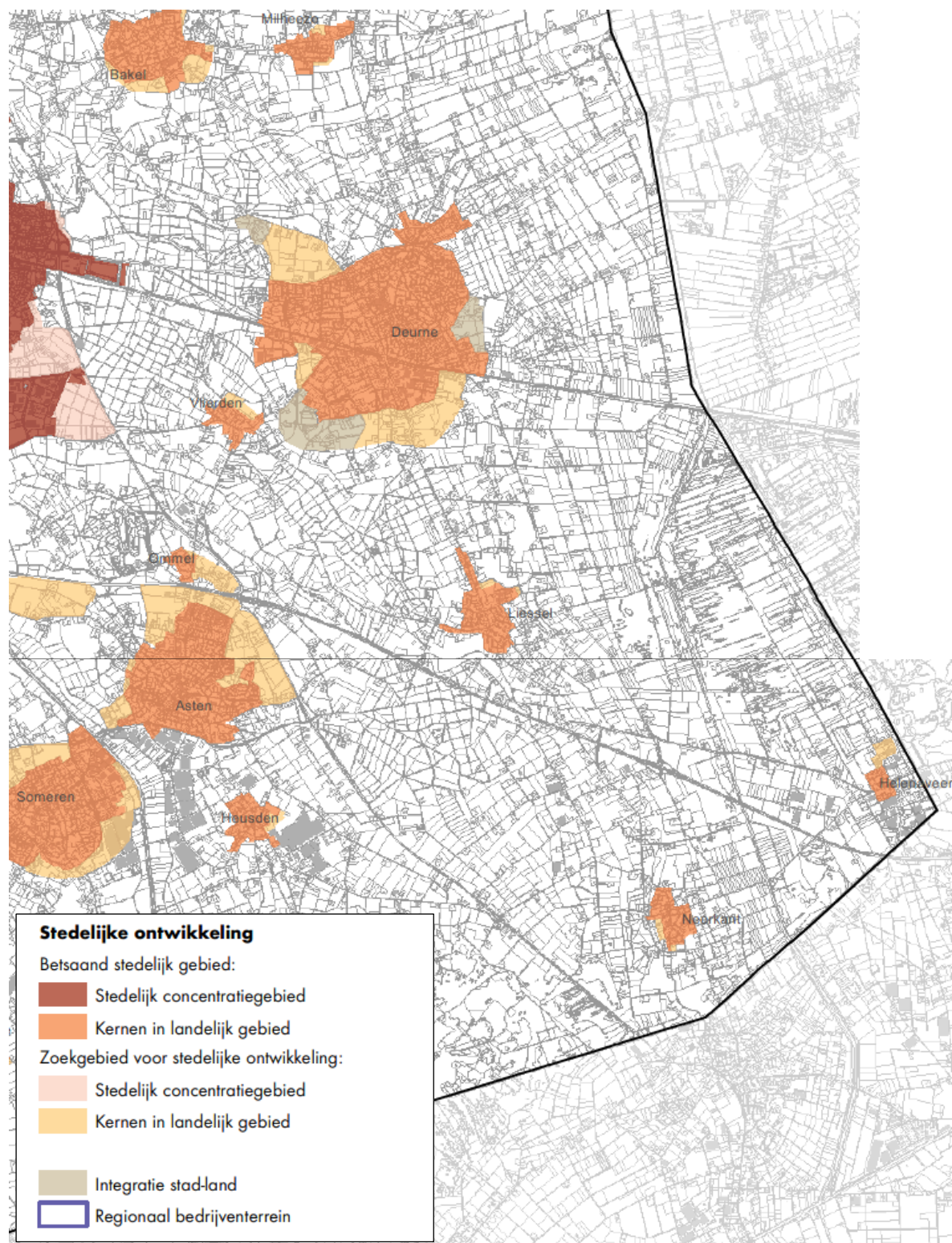
Stedelijke ontwikkeling

Het provinciale beleid is al jaren gericht op het bundelen van de verstedelijking. Dit betekent dat het leeuwendeel van de woningbouw, de bedrijventerreinen, voorzieningen en bijbehorende infrastructuur moet plaatsvinden in de stedelijke concentratiegebieden (bestaand stedelijk gebied van de grotere kernen). Nieuw ruimtebeslag buiten deze gebieden kan slechts als inbreiding of herstructurering niet tot de mogelijkheden behoren, en dan in de zogenaamde zoekgebieden voor stedelijke ontwikkeling. Verder regelt de Verordening ruimte 2014 dat woningbouw (artikel 4.3) en aanleg van bedrijventerreinen en kantorenlocaties (artikel 4.4 en met 4.6) onderdeel worden van bindende afspraken in de vier regionale ruimtelijke overleggen. Daaraan nemen de gemeenten, waterschappen en de provincie deel.

De kernen zijn aangeduid als kernen in landelijk gebied, maar maken geen onderdeel uit van het plangebied. Rondom een aantal kernen (met name de kern Deurne zelf) is gebied aangeduid aan zoekgebied stedelijke ontwikkeling en integratie stad-land. De Derde Herziening maakt hierin geen nieuwe afweging.

Figuur 2.1 Hoofdstructuren Verordening ruimte 2014 (provincie Noord-Brabant, 2014)

Figuur 2.2 Stedelijke ontwikkeling Verordening ruimte 2014 (provincie Noord-Brabant, 2014)

Groenblauwe structuur

De groenblauwe structuur bestaat uit de ecologische hoofdstructuur (NNB) en de groenblauwe mantel (figuur 2.3).

Ecologische hoofdstructuur (NNB)

Het kerngebied natuur en water bestaat uit de ecologische hoofdstructuur met inbegrip van de ecologische verbindingzones en waterstructuren zoals beken en kreken. Dit kerngebied omvat de bestaande natuurgebieden, waaronder de Natura 2000-gebieden, en de gebieden die nog omgevormd moeten worden naar natuur en nu nog vaak in agrarisch gebruik zijn. In de Verordening ruimte 2014 zijn al deze gebieden begrensd. Ter bescherming van de aanwezige waarden is bepaald dat deze strekken tot het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden. Zolang inrichting en beheer van natuur nog niet zeker zijn, worden bestaande rechten echter gerespecteerd. Als sprake is van aantasting van de aanwezige waarden door activiteiten in of buiten de ecologische hoofdstructuur geldt een compensatieplicht. Voor ecologische verbindingzones en de attentiegebieden gelden afwijkende regels.

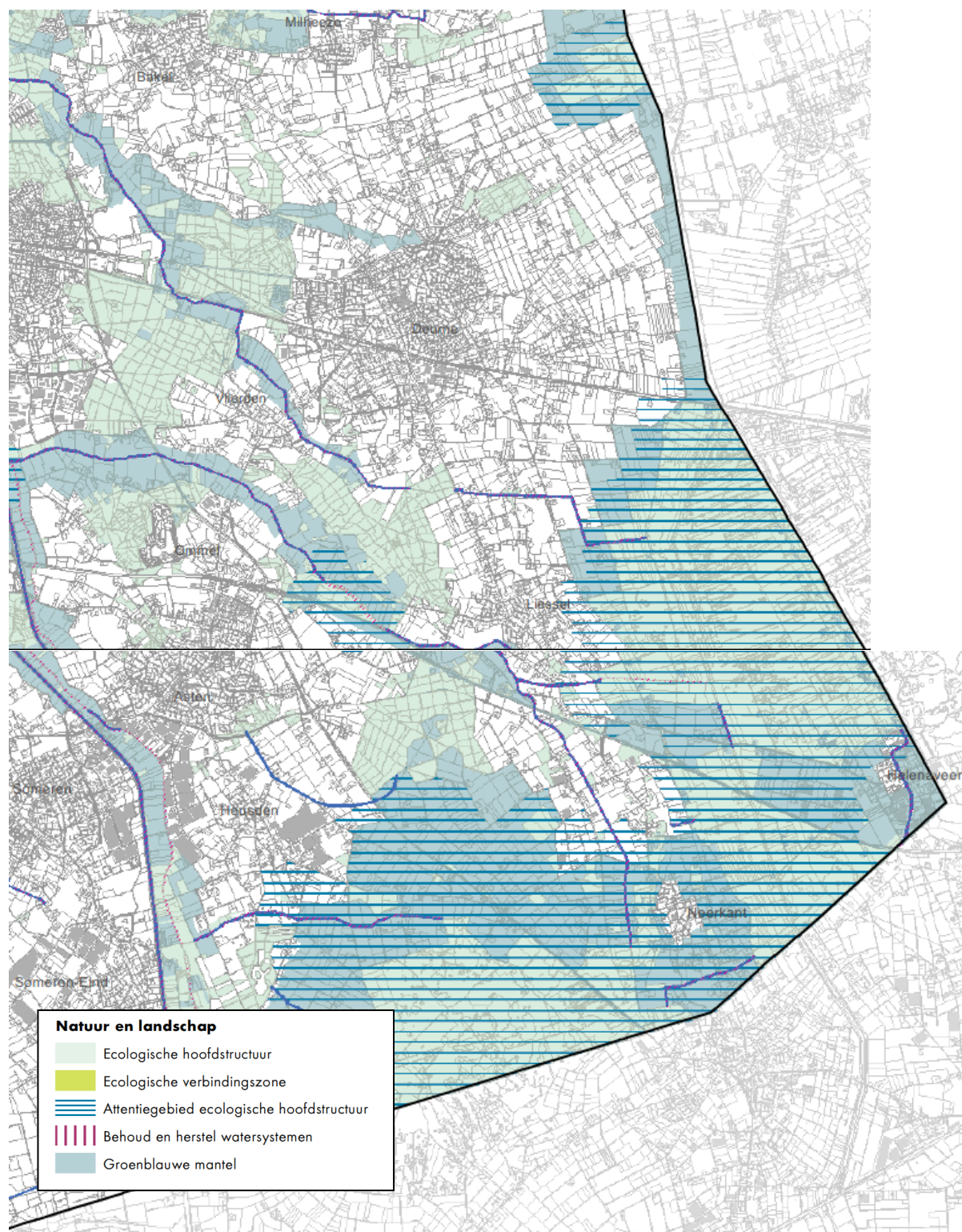
Voor het plangebied is vooral in het zuidoosten en noordwesten gebied aangewezen als NNB.

Groenblauwe mantel

De groenblauwe mantel bestaat overwegend uit gemengd landelijk gebied met belangrijke nevenfuncties voor natuur en water. Het zijn meestal gebieden grenzend aan het kerngebied natuur en water die bijdragen aan de bescherming van de waarden in het kerngebied. De beheergebieden ecologische hoofdstructuur liggen binnen de groenblauwe mantel evenals de groene gebieden binnen én nabij bestaand stedelijk gebied. In de groenblauwe mantel is de agrarische sector een grote en belangrijke grondgebruiker. Ook recreatieve en toeristische bedrijven zijn binnen de groenblauwe mantel aanwezig. Het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, water, waterbeheer en landschap is in de groenblauwe mantel een belangrijke opgave. Nieuwe ontwikkelingen binnen de groenblauwe mantel zijn mogelijk als deze bestaande functies respecteren of bijdragen aan een kwaliteitsverbetering van die functies. Onder deze voorwaarden kunnen grondgebonden agrarische bedrijven in de groenblauwe mantel ook uitbreiden. Andere agrarische bedrijven mogen uitbreiden tot maximaal 1,5 ha. Voor intensieve veehouderijen en glastuinbouwbedrijven gelden specifieke regels.

Teeltondersteunende kassen zijn in de groenblauwe mantel niet toegestaan en andere permanente teeltondersteunende voorzieningen moeten binnen het bouwblok worden opgenomen.

De groenblauwe mantel in het plangebied omvat een aantal gebieden tussen delen van de NNB.

Figuur 2.3 Natuur en landschap Verordening ruimte 2014 (provincie Noord-Brabant, 2014)

Water

De Verordening ruimte 2014 bevat regels voor:

- Regionale waterbergingsgebieden en reserveringsgebieden waterberging. Hierbij is het doel te zorgen voor behoud van het waterbergend vermogen, onder andere door beperkingen t.a.v. bebouwing en ophoging van gronden;
- Beschermingszones voor grondwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening (waterwingebied, 25- en 100-jaarszone en boringvrije zone). Hierbij is het doel te zorgen voor bescherming van de kwaliteit van het grondwater, onder andere door beperkingen aan stedelijke en agrarische ontwikkelingen;
- Zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen. Hierbij is het doel te zorgen voor voldoende ruimte voor watersysteemherstel, onder andere door beperkingen t.a.v. bebouwing, oppervlakteverhardingen en ophoging van gronden;
- Hoogwaterbescherming. Hierbij is het doel te zorgen voor bescherming van de primaire waterkering en tegengaan van activiteiten in de bodem rondom de aansluiting primaire waterkering die kunnen leiden tot het ondermijnen van de waterkerende functie. In het winterbed en de lange-termijnreservering winterbed is het doel te zorgen voor behoud van het stroomvoerend en bergend vermogen van de rivier, onder andere door beperkingen t.a.v. bebouwing.

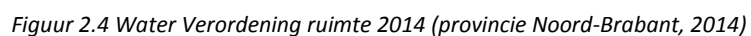
Het plan bevat een waterwingebied ten zuidwesten van Deurne met daar omheen een gebied aangeduid als 25-jaarszone kwetsbaar grondwaterbeschermingsgebied (figuur 2.4). Verder is er een (beperkt) aantal waterbergingsgebieden en reserveringsgebieden voor waterberging in het plangebied gelegen.

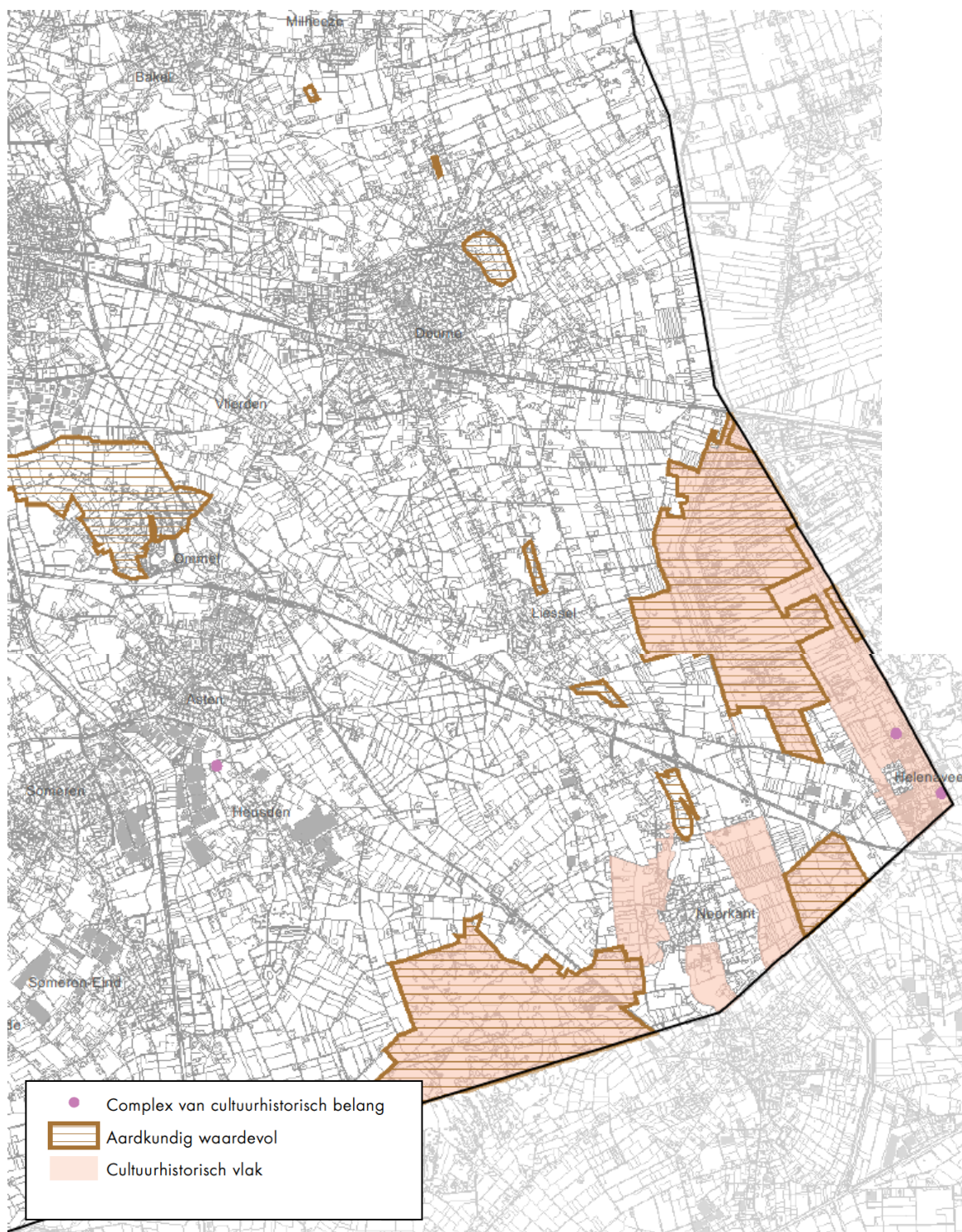
Aardkunde en cultuurhistorie

Met behulp van de Verordening ruimte 2014 wil de provincie aardkundig waardevolle gebieden en cultuurhistorische vlakken beschermen, vanwege de onvervangbaarheid van de aanwezige waarden. Binnen het plangebied is geen sprake van een cultuurhistorisch vlak en/of aardkundig waardevol gebied (figuur 2.5). De gemeenten hebben grote vrijheid om zelf vorm te geven aan de wijze van bescherming. Ook zijn er specifieke beschermingsregels voor aangewezen cultuurhistorisch waardevolle complexen, zoals kloostercomplexen en oude landgoederen.

In het plangebied (met name in het zuidoostelijke deel) bevinden zich de volgende waardevolle vlakken:

- Veenkolonie Helenaveen;
- Vervening Deurnse Peel;
- Vervening 't Zinkske;
- Jonge ontginning 't Molentje;
- Jonge ontginning de Polder;
- Neerkantse Bossen;
- Akkercomplex Schelm;
- Neerkantse Bossen;
- Peelrandbreuk, Maashorst (herkenbaar als de kleinere langwerpige gebieden in een lint langs Deurne, Liessel en Neerkant).
- Complexen van cultuurhistorisch belang: Turfstrooiselfabriek en Tabaksschuur Helenaveen.

Figuur 2.5 Aardkunde en cultuurhistorie Verordening ruimte 2014 (provincie Noord-Brabant, 2014)

Gemengd landelijk gebied

Het gemengd landelijk gebied ligt buiten de groenblauwe structuur en het bestaand stedelijk gebied en biedt een multifunctionele gebruiksruimte voor land- en tuinbouw, natuur, water, recreatie, toerisme en kleinschalige stedelijke functies. Land- en tuinbouw zijn daarbij de grootste ruimtegebruikers. Ook zijn daar gebieden aangewezen waar teeltondersteunende kassen zijn toegestaan. Er zijn regels opgenomen die bepalen dat integrale bestemmingsplannen voor het agrarisch gebied een onderscheid maken tussen een gebied waar de ontwikkeling van een gemengde plattelandseconomie wordt nagestreefd en een gebied voor een in hoofdzaak agrarische economie. In deze laatste categorie vallen in ieder geval de landbouw-ontwikkelingsgebieden voor de (zorgvuldige) veehouderij, glastuinbouwgebieden en gebieden waar teeltondersteunende kassen zijn toegestaan. Gemeenten moeten zo op basis van een voorgenomen ontwikkeling van het agrarisch gebied een keuze maken voor een gebied waarbinnen verschillende functies met elkaar in evenwicht worden ontwikkeld, agrarische functies in samenhang met andere functies worden uitgeoefend en een gebied waar eerst de agrarische functies worden behouden en versterkt en waar menging met andere functies wordt voorkomen. Grondgebonden agrarische bedrijven mogen in het agrarisch gebied uitbreiden. Permanente teeltondersteunende voorziening waaronder kassen tot 5000 m² zijn binnen het bouwblok toegestaan. In de gebieden die daarvoor specifiek zijn aangewezen, zijn binnen het bouwblok kassen tot 1,5 ha toegestaan. Andere agrarische bedrijven mogen uitbreiden tot maximaal 1,5 ha en voor veehouderijen en glastuinbouwbedrijven blijft ook hier gelden wat specifiek daarover in de Verordening ruimte 2014 is geregeld. Het plangebied is deels aangeduid als gemengd landelijk gebied waarvan deels met beperkingen veehouderijen (figuur 2.6). Uitbreiding van veehouderijen binnen deze aanduiding is alleen mogelijk binnen (extra) voorwaarden aan de grondgebondenheid.

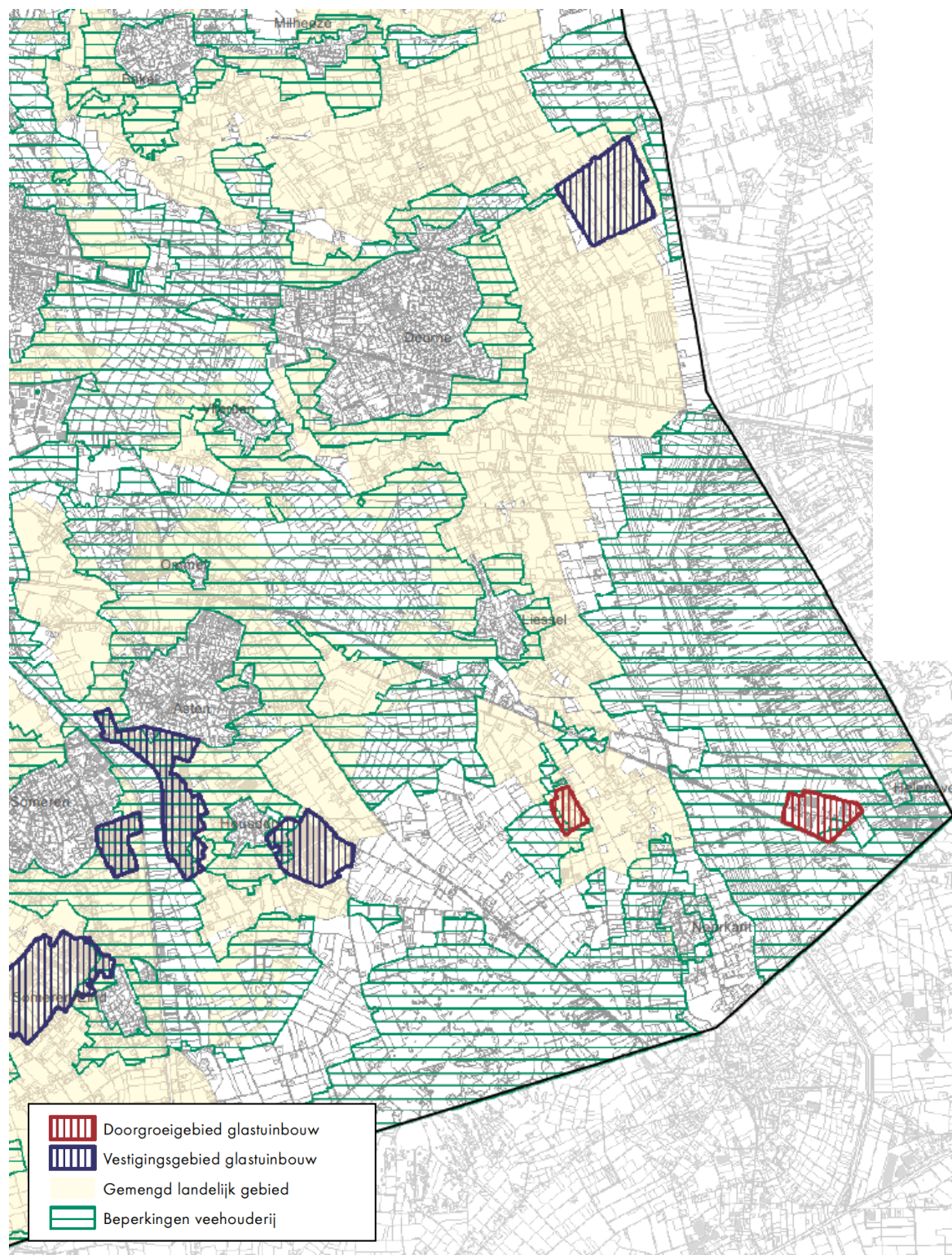
Glastuinbouw

In de Verordening ruimte 2014 zijn voor de glastuinbouw doorgroeigebieden en vestigingsgebieden begrensd. In deze gebieden moet zich de glastuinbouw in Brabant te concentreren. In de vestigingsgebieden zijn nieuwe glastuinbouwbedrijven toegestaan. In de doorgroeigebieden ligt de nadruk op verdere ontwikkeling van bestaande glastuinbouwbedrijven. Nieuwe bedrijven zijn hier slechts onder voorwaarden toegestaan. Een glastuinbouwbedrijf buiten de aangewezen gebieden mag maximaal een omvang hebben van 3 hectare netto glas. In het buitengebied is ten noordoosten van Deurne een vestigingsgebied voor glastuinbouw gelegen, deze maakt echter geen onderdeel uit van het plangebied. In het zuidelijk deel van het plangebied is één doorgroeigebied glastuinbouw gelegen, een tweede ligt direct ten westen van het buitengebied (zie figuur 2.6).

Niet-agrarische ontwikkelingen buiten het bestaand stedelijk gebied

De Verordening ruimte 2014 geeft algemene regels voor een aantal niet-agrarische ontwikkelingen in het buitengebied. De ontwikkeling van diverse niet-agrarische activiteiten is onder voorwaarden toegelaten in de agrarische gebieden en in de groenblauwe mantel. Om de ruimte voor de agrarische sector ook naar de toekomst toe te bewaren, is het wenselijk strijdige functies te beperken. Algemeen uitgangspunt is dat gebruik wordt gemaakt van bestaande bebouwing, veelal vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing. De regels hebben betrekking op het wonen in het buitengebied, waaronder ook de ontwikkeling van ruimte-voor-ruimtekevels en kwaliteitsverbetering in bebouwingsconcentraties en landgoederen. Daarnaast zijn er regels voor diverse andere niet-agrarische ontwikkelingen. Deze regels zijn erop gericht om een kader te geven voor de aard en omvang van deze ontwikkelingen waarbinnen de gemeente haar eigen ruimtelijke afweging kan maken. Afwijkende regels zijn er voor agrarisch-technische hulpbedrijven en agrarisch verwante bedrijven, horecabedrijven en maatschappelijke

voorzieningen, recreatiewoningen, dagrecreatie, kleinschalige vrijetijdsvoorzieningen, lawaaisporten en windturbines.

Figuur 2.6: Agrarische ontwikkeling Verordening ruimte 2014 (provincie Noord-Brabant, 2014)

2.4.3 Verordening stikstof en Natura 2000

Op 29 maart 2013 heeft de provincie de Verordening stikstof en Natura 2000 vastgesteld. Doel van de Verordening stikstof en Natura 2000 is het verminderen van de stikstofuitstoot op Natura 2000-gebieden in Noord-Brabant. Veehouders die een nieuwe stal willen bouwen of een stal geheel of gedeeltelijk willen renoveren, moeten aan de verordening voldoen en moeten hun plannen laten beoordelen door de provincie. Dit gebeurt via het aanvragen van een vergunning Natuurbeschermingswet bij de provincie of via een melding bij het Activiteitenbesluit milieubeheer bij de gemeente. Tijdens de beoordeling wordt getoetst of er bij nieuwbouw of renovatie voldoende technieken ingezet zijn om de uitstoot te beperken. Bijvoorbeeld de inzet van luchtwassers. Een deel van de overmatige stikstofuitstoot kan 'gesaldeerd' worden.

De provincie heeft op 1 juli 2015 de eisen voor de uitstoot van ammoniak voor veehouderijstallen aangepast. Dit is gelijktijdig met het in werking treden van het landelijke Programma Aanpak Stikstof (PAS). De Verordening schrijft voor dat veehouders de best beschikbare stallen toepassen wanneer ze uitbreiden. Dit draagt bij aan het terugdringen van de ammoniakbelasting van de Natura 2000-gebieden. In het convenant stikstof en Natura 2000 is afgesproken om regelmatig de emissie eisen aan te scherpen. De nieuwe regels zijn opgenomen in bijlage 2 van de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013.

2.4.4 Brabantse Beleidsregel PAS

Op 30 juni 2015 heeft de provincie de provinciale Brabantse Beleidsregel PAS vastgesteld. Hierin zijn afspraken vastgelegd over de verdeling van de zogenaamde vrije stikstofontwikkelingsruimte (segment 2 in het PAS). De afspraken zijn:

- Er wordt in de planperiode van het PAS voor een project niet meer dan 3 mol/ha/jaar ontwikkelingsruimte vergund;
- Provincie behoudt zich het recht voor vergunde ruimte die niet binnen twee jaar is gebruikt, terug in te nemen of te verminderen;
- Bij de verdeling van de ontwikkelingsruimte geldt de volgorde van ontvangst van de aanvraag;
- De beschikbare ontwikkelingsruimte wordt gelijk verdeeld over de planperiode van het PAS;
- Voor 4 zeer stikstofgevoelige habitattypen wordt niet meer dan 0,05 mol/ha/jr ontwikkelingsruimte vergund. Dit zijn de habitattypen: H7110A-actieve hoogvenen, H7120ah/ZGH7120ah herstellende hoogvenen en H3110 zee zwakgebufferde vennen. (Noot: in de praktijk betekent geldt dit voor de Natura 2000-gebieden Kampina – Oisterwijkse vennen, Stabrechtse Heide, Groote Peel en Deurnsche Peel & Mariapeel.

2.5 Gemeentelijk beleid

2.5.1 Structuurvisie

De gemeente stelt een nieuwe structuurvisie op. In de structuurvisie worden de beleidslijnen voor het buitengebied beschreven en de kaders voor ontwikkelingen in het buitengebied vastgelegd. De structuurvisie vormt hiermee het kader voor de Derde Herziening. De structuurvisie wordt voorafgaand aan de Derde Herziening vastgesteld, naar verwachting eind 2016.

3 Referentiesituatie

3.1 Inleiding

Referentiesituatie

De effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening zijn bepaald ten opzichte van de referentiesituatie. De referentiesituatie is de situatie in het plangebied tijdens de planperiode van de Derde Herziening (10 jaar) zonder de ontwikkelingen in de Derde Herziening zelf. De referentiesituatie is de huidige situatie en de autonome ontwikkeling van het plangebied.

Referentiesituatie = huidige situatie + autonome ontwikkeling

Referentiesituatie: situatie in het plangebied tijdens de planperiode (10 jaar) zonder de ontwikkelingen in de Derde Herziening

Huidige situatie: bestaande / feitelijke situatie in het plangebied

Autonome ontwikkelingen: andere ontwikkelingen in het plangebied dan de ontwikkelingen die deel uitmaken van de Derde Herziening

De effecten van de ontwikkelingen van de Derde Herziening zijn niet vergeleken met de huidige situatie (2016), maar met het eindjaar van de planperiode van de Derde Herziening: 2027 (uitgaande van vaststelling van de Derde Herziening in 2017).

Uitzondering hierop is de bepaling van effecten op Natura 2000-gebieden. Deze effecten zijn bepaald ten opzichte van de huidige situatie (2016), zoals gesteld in de Natuurbeschermingswet.

In dit hoofdstuk is een beschrijving gegeven van de referentiesituatie: eerst algemeen voor het gebied als geheel, daarna thematisch. Hierbij is vooral gericht wordt op die delen van het buitengebied waar ontwikkelingen voorzien zijn en/of waar effecten verwacht worden.

De volgende hoofdonderwerpen worden onderscheiden:

- Landschap en cultuurhistorie (inclusief archeologie): landschappelijke en cultuurhistorische karakteristieken en waarden in het buitengebied;
- Bodem en water;
- Natuur: Natura2000, NNB en beschermde plant- en diersoorten;
- Ruimtelijke en functionele structuur: landbouw, wonen, werken (niet agrarisch) en recreatie;
- Leefbaarheid en gezondheid: met name de effecten van geur en fijn stof, de mogelijke invloed op de gezondheid van omwonenden en hinderaspecten als verkeer, geluid, luchtkwaliteit, lichthinder en externe veiligheid.

3.2 Schets plangebied en omgeving

Het plangebied van de Derde Herziening is een groot deel van het grondgebied de van gemeente Deurne. Geen onderdeel van het plangebied zijn:

- De kernen: Deurne, Liessel, Neerkant, Vlierden en Helenaveen;
- Het vestigingsgebied glastuinbouw ten oosten van Deurne;
- Het terrein van de kalkzandsteenfabriek aan de Hoogdonk te Liessel;
- Het voormalige mobilisatiecomplex aan de Helmondsingel;
- Het bedrijventerrein 'Binderen-Zuid', ten westen van de kern Deurne.

Een groot deel van het buitengebied wordt agrarisch gebruikt en beheerd. Daarnaast komen er in het buitengebied van Deurne veel natuurgebieden voor, Natura 2000-gebied Deurnsche Peel, bossen en beekdalen en natuur in het agrarisch landschap. Landschappelijk bestaat het buitengebied van Deurne uit een dekzandgebied doorsneden met beken aan de westzijde en een veenontginningengebied aan de oostzijde. Een markant landschappelijk fenomeen is de Peelrandbreuk die van zuid naar noord door het plangebied heen loopt.

De kern Deurne ligt centraal in het noordelijk deel van het plangebied. Verspreid over het buitengebied ligt een aantal kleinere kernen als Vlierden (ten zuidwesten van Deurne), Liessel en Neerkant (beide ten zuiden van Deurne). Ten zuidoosten van het plangebied ligt Helenaveen. De belangrijkste infrastructuur in het buitengebied is de rijksweg A67 tussen Eindhoven en Venlo, die door het zuidelijk deel van het plangebied loopt en de provinciale weg N270 tussen Helmond en Venray. Direct ten oosten en westen van het plangebied liggen respectievelijk de N277 en de N279. Het noordelijk deel van het plangebied wordt doorsneden door de spoorlijn tussen Eindhoven en Venlo.

3.3 Autonome ontwikkelingen

In en rond het plangebied speelt een aantal autonome ontwikkelingen, ontwikkelingen die ook zonder de Derde Herziening effect (kunnen) hebben op het plangebied. Autonome ontwikkelingen zijn te onderscheiden in:

- Trendmatige- en/of beleidsmatige ontwikkelingen: bijvoorbeeld ontwikkelingen in de landbouw, groei/krimp bevolking;
- Zeker toekomstige ontwikkelingen: concrete ruimtelijke ontwikkelingen zoals vastgelegd in (vastgestelde) ruimtelijke besluiten;
- Onzekere toekomstige ontwikkelingen: ontwikkelingen zoals voorzien/voorgesteld in beleidsstudies, structuurvisies e.d., maar die nog geen status hebben, nog niet zijn vastgesteld en daarmee nog niet concreet zijn.

Voor het plan-MER is het van belang om na te gaan om de ontwikkelingen zoals voorgesteld in de Herziening 2017:

- Belemmerd worden door autonome ontwikkelingen;
- Belemmeringen kunnen vormen voor autonome ontwikkelingen;
- Tot cumulatie van effecten met autonome ontwikkelingen kunnen leiden.

In het plan-MER kan en is alleen rekening gehouden worden met zekere toekomstige ontwikkelingen, niet met onzekere toekomstige ontwikkelingen of algemene trendmatige en/of beleidsmatige ontwikkelingen.

Autonome ontwikkelingen in het plangebied zijn:

- Vestigingsgebied glastuinbouw. Dit is een onzekere toekomstige ontwikkeling. Het vestigingsgebied is planologisch vastgelegd in de Tweede Herziening. Er zijn echter nog geen concrete (vergunde) initiatieven;
- Reconstructie Langstraat tussen Eindhoven en Venray;
- Stoppende agrarische bedrijven. Er is een aantal bedrijven dat stopt of wil gaan stoppen in de planperiode van de Derde Herziening. Echter, het is niet bekend welke bedrijven stoppen en wanneer. De bedrijven houden planologische ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening. Het stoppen van bedrijven wordt daarom als onzekere toekomstige ontwikkeling en/of trendmatige ontwikkeling gezien.

3.4 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

3.4.1 Landschappelijke ontwikkeling, geologie en geomorfologie

Ontstaansgeschiedenis

De uiterlijke vorm van het landschap in het plangebied is gevormd in de laatste twee geologische perioden: het Pleistoceen en het Holoceen. De ondergrond in het plangebied bestaat grotendeels uit Pleistocene zandgronden. Dit zand is in eerste instantie door (voorlopers van) de Maas afgezet. Vervolgens heeft tijdens de ijstijden onder koude, droge en vegetatieloze condities de wind het zand verplaatst en afgezet in de vorm van dekzandvlakten en dekzandruggen. In het Holoceen, de huidige warmere en nattere periode na de ijstijden, heeft vegetatie het zand vastgelegd en is het dekzandlandschap doorsneden door beken. Op plaatsen in het landschap waar water stagneerde is veen gevormd: hoogveen in het oostelijk deel van het buitengebied, lokaal langs de beken ook laagveen.

Geologie en reliëf

Een belangrijk en karakteristiek geologisch fenomeen in het buitengebied is de Peelrandbreuk, die in noord(west)-zuid(oost) richting door het buitengebied loopt (figuur 3.1 en 3.2). De Peelrandbreuk is een breukencomplex, de belangrijkste breuk loopt dwars door het buitengebied, aan weerszijden liggen secundaire breuken. De Peelrandbreuk verdeelt het buitengebied geologisch in twee delen: de Peelhorst aan de oostzijde en de Centrale of Roerdalslenk aan de westzijde. De Peelhorst is in het geologische verleden opgeheven, wat hoger gelegen, stabiel of licht stijgend. De Peelhorst wordt gekenmerkt door grootschalige veenvorming op dekzand, veroorzaakt door relatief ondiep gelegen kleilagen, waarop water stagneert. De Centrale of Roerdalslenk is in het geologische verleden gedaald, wat lager gelegen en dalend en wordt gekenmerkt door dekzand doorsneden door(zuid)oost-(noord)-west georiënteerde beekdalen.

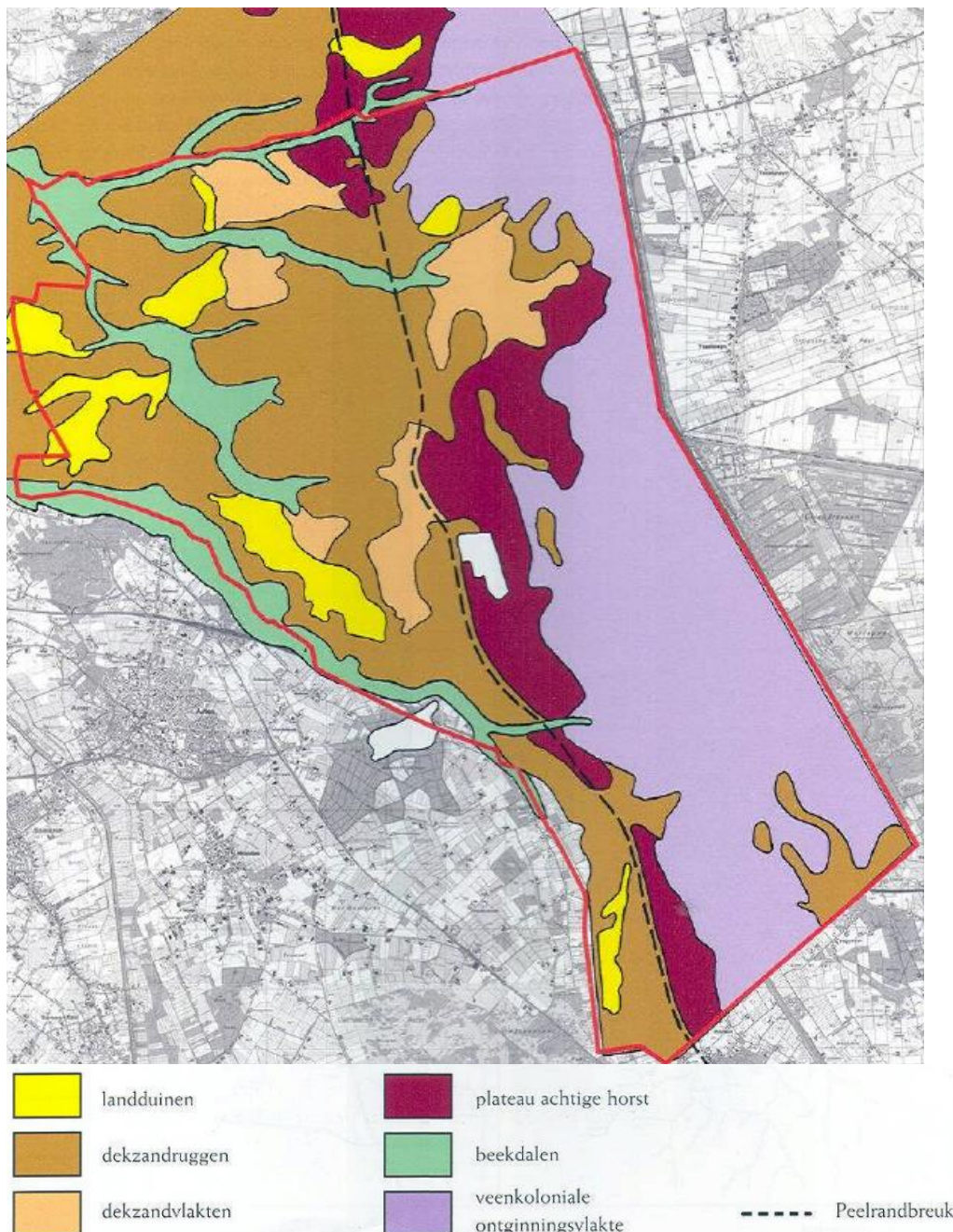
De overgang van de Centrale Slenk naar de Peelhorst, dus op de Peelrandbreuk, is op een aantal plaatsen in het buitengebied nog zichtbaar o.a. bij Liessel en Neerkant, door in de vorm van een steilrand of glooiend terrein, waarbij het hoogteverschil kan oplopen tot enkele meters (maximaal 2 m). Het verticaal hoogteverschil in de ondergrond langs de breuk is minstens 40 meter. De afschuiving gaat nog steeds door: 2 à 4 mm per jaar. Af en toe gaat de afschuiving schoksgewijs en leidt dit tot een aardbeving (bv in 1935 en 1992).

Gevolg van de geologische ontwikkeling is dat het buitengebied van Deurne vanaf de hoge Peelhorst in het zuidoosten (35m +NAP) daalt naar het noordwesten (15 m +NAP) (figuur 3.3). De Peelrandbreuk leidt ook tot verschillen in de waterhuishouding (Horst: natter, Slenk: droger) en een karakteristiek grondwaterfenomeen: wijst (zie verder bij het aspect water, paragraaf 3.5)

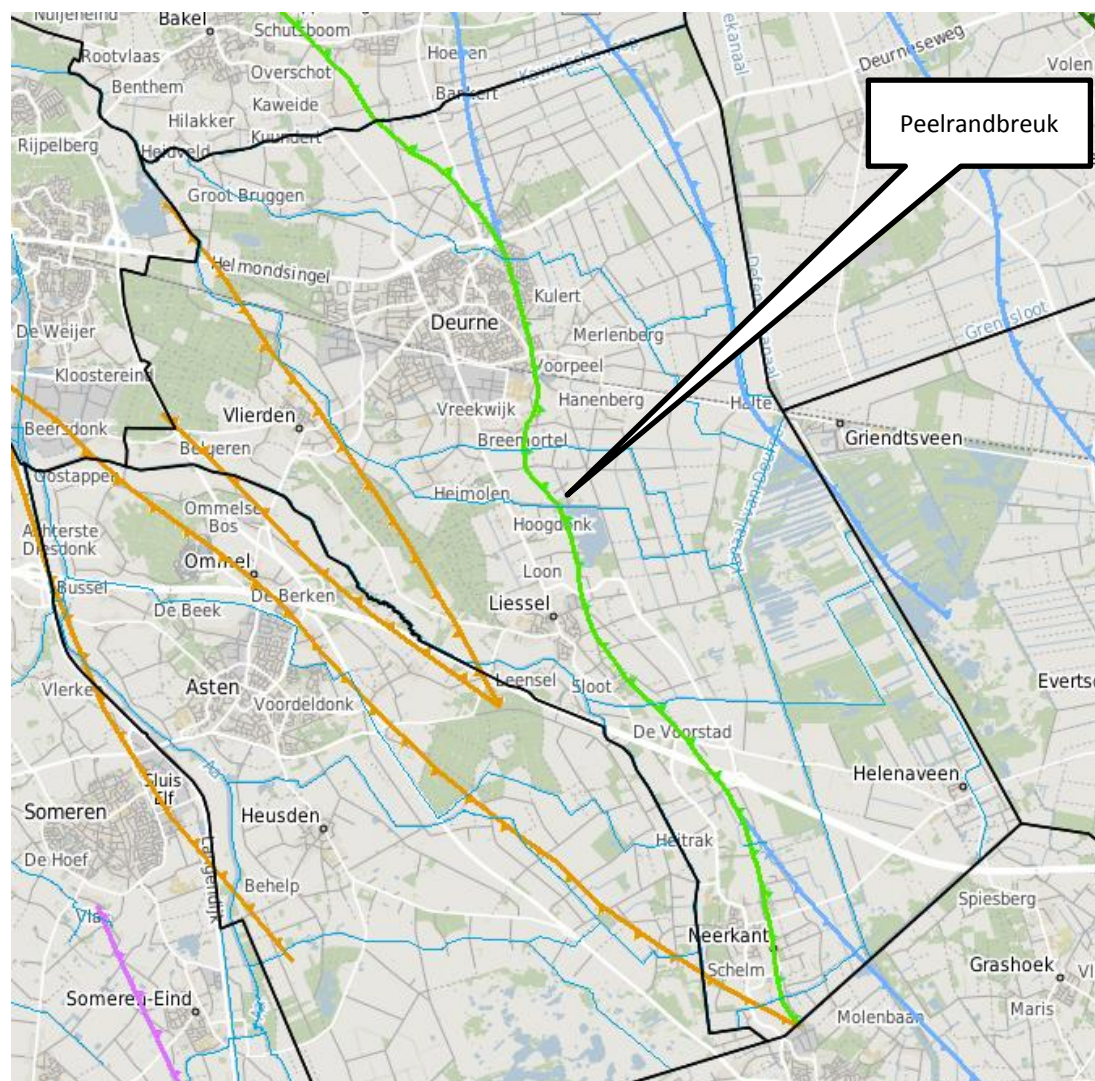
Geomorfologie

De geomorfologie in het buitengebied wordt sterk bepaald door de geologische ontwikkeling van de ondergrond (figuur 3.4). De Centrale of Roerdalslenk heeft een geomorfologisch patroon typerend voor het Brabantse zandlandschap: een afwisseling van hoger gelegen dekzandruggen en -vlaktes en lager gelegen ingesneden beekdalen.

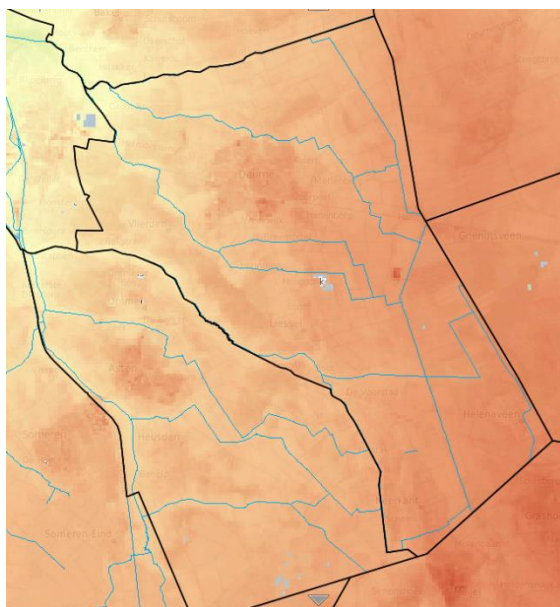
De Peelhorst bestaat voornamelijk uit hoogveen en daar waar het hoogveen is afgegraven uit jonge peelontginningsgronden.

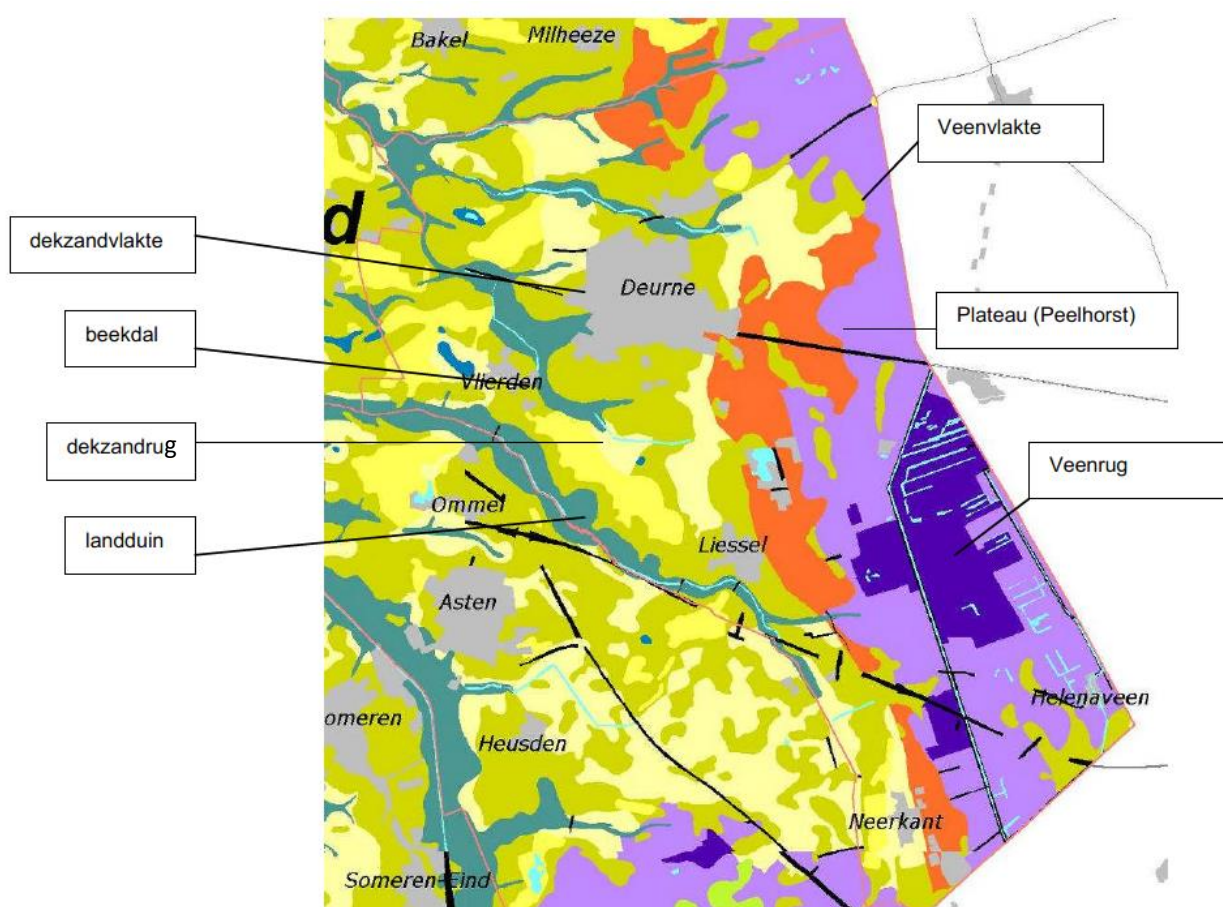
Figuur 3.1: Geologische opbouw (en ligging Peelrandbreuk) (bron: Structuurvisieplus, gemeente Deurne, 2004)

Figuur 3.2: Ligging Peelrandbreuk (bron: Kaartbank Brabant)

Figuur 3.3: Hoogtekaart/relief (bron: Kaartbank Brabant)

Figuur 3.4: Geomorfologie (bron: Structuurvisieplus, gemeente Deurne, 2004)

3.4.2 Cultuurhistorische ontwikkeling

Algemeen

De verschijningsvorm van het huidige landschap is het resultaat van ingrepen van de mens in de geologische / geomorfologische Ausgangssituatie. Het landschap is in de loop der tijd meerdere malen aangepast aan de veranderende behoeften van de maatschappij. Ook in de toekomst zullen natuurontwikkeling, de aanleg van infrastructuur, woningen, bedrijven en recreatieve voorzieningen en veranderingen in de agrarische bedrijfsvoering transformaties van het landschap teweeg brengen.

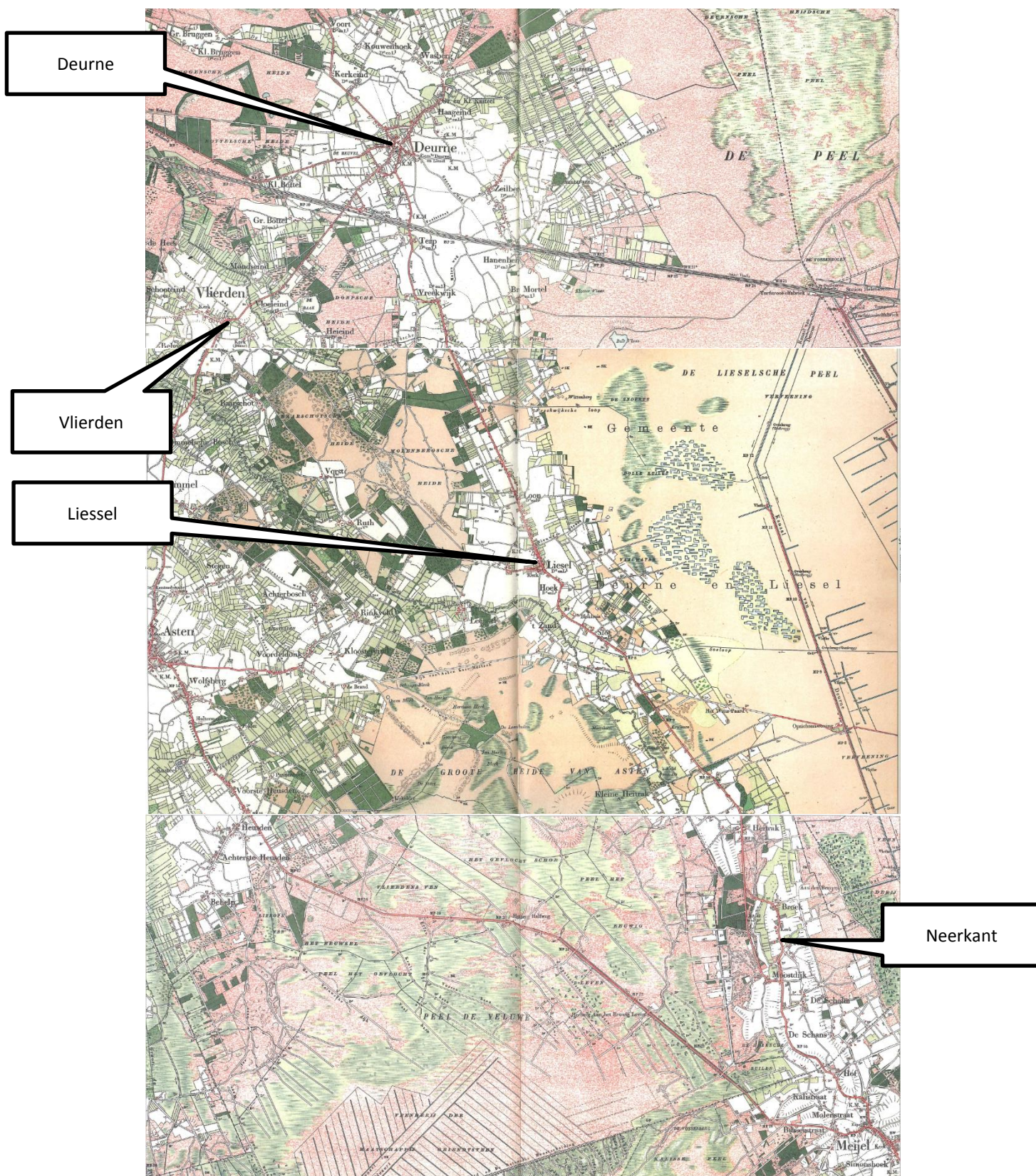
Vanaf de prehistorie, maar vooral vanaf de Middeleeuwen is de invloed van de mens op het landschap zichtbaar: het reguleren van de waterhuishouding, herverkaveling, de aanleg van beplanting en het aanleggen van nederzettingen en wegen, het afgraven van het veen. In de 19^e en 20^e eeuw heeft de schaalvergroting in de landbouw, de verstedelijking en uitbreiding van kernen en natuurontwikkeling gezorgd voor wijzigingen in het landschap.

Bewoningsgeschiedenis

Tijdens de Middeleeuwen is de basis gelegd voor het huidige cultuurlandschap. Vanaf de 14e eeuw werd er steeds meer bos omgezet in bouwland of heide, terwijl de lage gronden langs de beken werden ontgonnen tot graslanden. De dorpen lagen op de overgang van de lage natte gronden zoals de overgang van de beekdalen naar de hogere gronden. Bemesting van de akkers vond plaats met behulp van schapenmest vermengd met heideplaggen uit de potstal, waarin de schapen overnachten; als gevolg van deze bemestingsmethode werden de bouwlanden opgehoogd. Grootschalige kap van bossen, het steken van plaggen en overbeweiding van heidevelden waren de oorzaak van het ontstaan van stuifzanden.

Vanaf de 19e eeuw heeft zich een grote ontginningsgolf voorgedaan. De introductie van kunstmest, de toenemende mechanisatie en een sterke groei van de bevolking hebben hieraan bijgedragen. De grond werd na ontginning voornamelijk in gebruik genomen als landbouwgrond. Met de oprichting van de ontginningsmaatschappijen in de 19e eeuw kwam de ontginning van de veengronden structureel op gang. Deze ontwikkeling heeft een duidelijke afname van het hoogveen tot geïsoleerd gelegen gebieden tot gevolg gehad. Daarnaast is het bosgebied sterk uitgebreid ten koste van de heide, omdat de open heidevelden werden bebost.

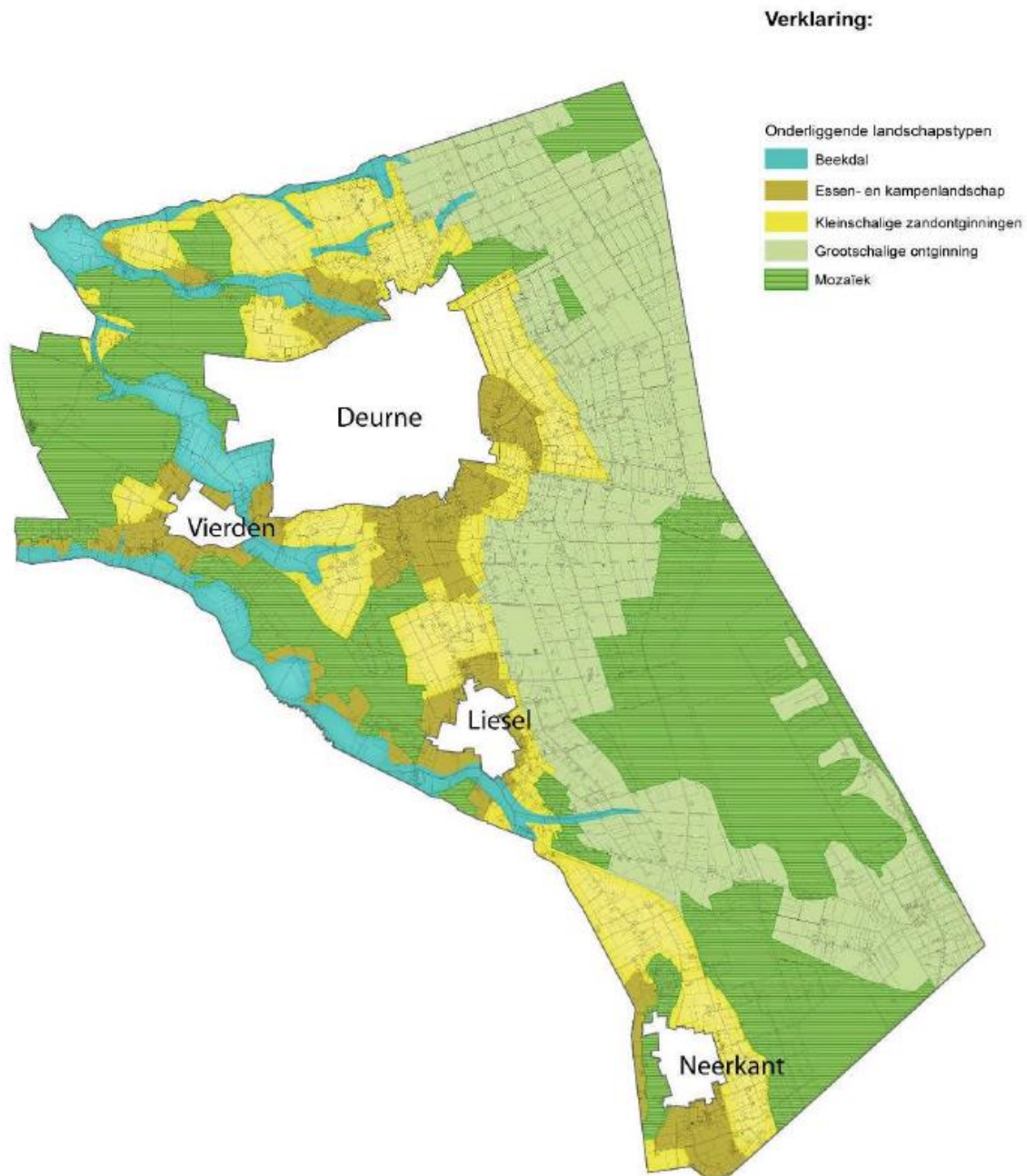
Na de Tweede Wereldoorlog was er sprake van een voortschrijdende verstedelijking van het platteland. Verbetering van de productieomstandigheden was noodzakelijk om de agrarische sector rendabel te houden. De ruilverkavelingen hebben geleid tot een verandering van de structuur van het landelijk gebied, met nivellering van het landschap tot gevolg.

Figuur3.5: Historische kaart ca 1900 (bron: Historische Atlas Brabant 1:25.000, Uitgeverij Nieuwland)

3.4.3 Landschappelijke structuur en landschapstypen

De geologische/geomorfologische ontwikkeling en de interactie tussen mens en landschap heeft geleid tot een aantal landschappelijke eenheden in het buitengebied van Deurne (figuur 3.6).

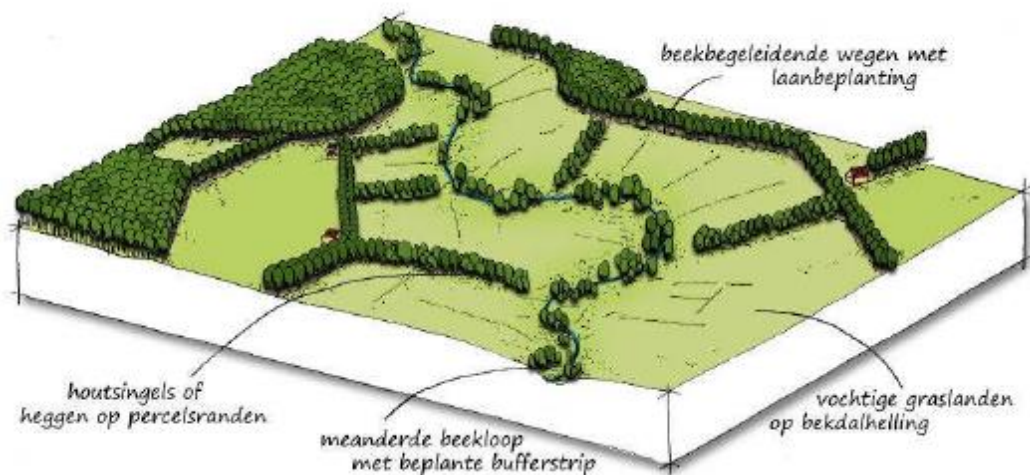

Figuur 3.6: Landschappelijke hoofdstructuur (Bron: Beeldkwaliteitsparagraaf Beleidskader kwaliteitsverbetering landschap, gemeente Deurne/Pouderoyen Compagnons, 2013)

In de beeldkwaliteitsparagraaf in het Beleidskader kwaliteitsverbetering landschap (gemeente Deurne/Pouderoyen Compagnons, 2013) zijn de landschapstypen beschreven:

Beekdalen

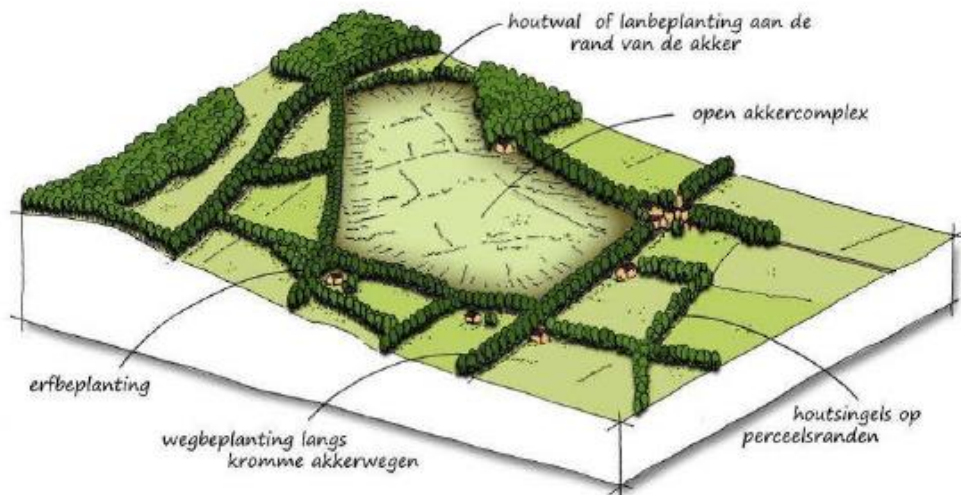
Het buitengebied wordt van oost naar west doorsneden door enkele beekdalen (o.a. Astensche Aa, Oude Aa en De Vlier). De begrenzing van deze beekdalen wordt gevormd door flankerende wegen, op de overgang naar de hoger gelegen gronden, die zich soms hebben ontwikkeld tot uitgestrekte akkercomplexen. De verkaveling in het beekdal kent van oorsprong een langgerekt patroon, haaks op de beekloop. De bebouwing ligt van oudsher op de overgang van het lage beekdal (grasland) en de hoger gelegen akkers. Kleine landschapselementen zoals houtwallen, houtsingels en sloten accentueren de perceelsgrenzen. In samenhang met kleine bospercelen ontstaat er zo een landschapsbeeld met een kleinschalig karakter. De bebouwing is hier vooral langs de beekdalrand, langs de weg gelegen. Hier staan nog vaak de oudere boerderijen. In het beekdal vertoonden de boerenerven vanouds een opstreckende vorm, waarmee ze zich zo in het verkavelingspatroon van het beekdal voegden. Inmiddels heeft hier schaalvergroting plaatsgevonden met voornamelijk veehouderijen. De stallen en overige bedrijfsgebouwen bepalen het beeld van de bouwvlakken. Veelal is de erfbeplanting rond de boerderijen, maar ook de perceelsrandbegroeiing verdwenen.

Essen- en kampenlandschap

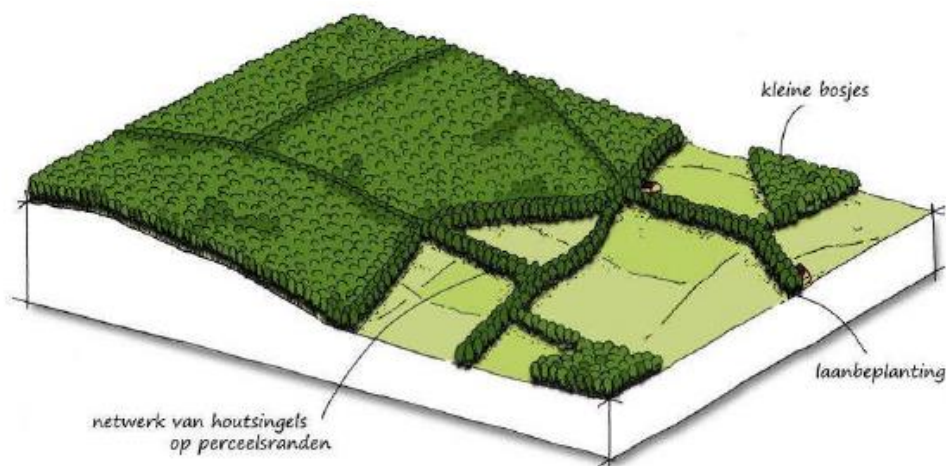
De essen (ook wel akkercomplexen) behoren tot de oudere ontginningen. De veelal bolle, open akkers liggen van oorsprong op de overgang van de hogere gronden naar de lageregelegen beekdalen, veelal rond de kernen. De randen van de es worden van oorsprong veelal bepaald door een rondgaande, soms met bomen omzoomde weg, waarlangs zich kleinschalige tweezijdige lintbebouwing heeft gevestigd. De boerderijen langs deze weg vormen een transparant lint waarbinnen een indeling is te ontdekken tussen de erven direct aan de es (aan de es-kant van de weg) en de erven die daar (aan aantakende wegen) omheen liggen. Aan de es-kant van de weg vinden we de veelal oudere boerderijen (langgeveltype) met bijbehorende erven waarbij de massa (bebouwing en opgaand groen) zich dicht bij de weg bevindt. Vooral deze langgevelboerderijen vormen, zeker als er een zekere samenhang bestaat, een sterke begrenzing van de akker. Via doorkijkjes is het achterliggende akkercomplex zichtbaar. De bebouwing aan de andere kant van de weg kent vaak een grotere onderlinge afstand en voegt zich meer naar het achterliggende landschapstype. Inmiddels heeft een zekere schaalvergroting

plaatsgevonden. De informele setting is nog steeds herkenbaar, maar nu met grotere gebouwen en meer verhard oppervlak. Vooral de verticale elementen zoals voedersilo's zijn sterk beeldbepalend.

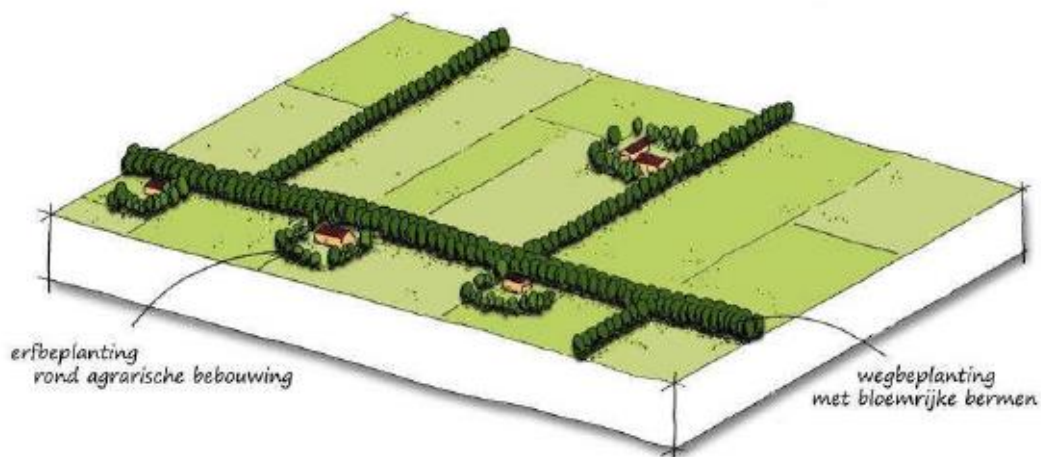
Kleinschalige zandontginningen

Het landschappelijk karakter wordt hier gekenmerkt door een organisch gevormd patroon van wegen en waterlopen (als aanwezig). De verkaveling vertoont eveneens een afwisselend en vaak onregelmatig beeld waarbij landbouwgronden, houtwallen en bosjes elkaar afwisselen. Het landschapsbeeld is in principe sterk wisselend. De nederzettingsstructuur vertoont vanouds een sterk verspreid bebouwingsbeeld; de afzonderlijke hoeven lagen te midden van een eigen kampje, of "eenmansesje" of aan de randen van grote open escomplexen. Door plaatselijke verdichting heeft dit beeld zich hier en daar ontwikkeld tot transparante bebouwingslinten. Het erf in dit landschapstype kan niet los gezien worden van de al aanwezige beplanting op of langs de direct aangrenzende percelen. Hierbij is het behouden en versterken van de afwisseling in openheid en beslotenheid het uitgangspunt. Dat betekent ook dat het onregelmatige verkavelingspatroon herkenbaar blijft, dan wel versterkt wordt

Grootschalige (peel)ontginningen

Dit landschapstype is ontstaan doordat eind 19e begin 20e eeuw, aan de hand van nieuwe technieken en inzichten, de schrale heidevelden in cultuur konden worden gebracht. Deze jonge ontginningen, ook wel aangeduid als machinelandschappen, worden gekenmerkt door de rationele opbouw en een grootschalige en regelmatige, op gemechaniseerde landbouw afgestemde verkaveling. Het patroon van wegen en waterlopen is regelmatig van vorm en systematisch opgezet. De boerderijen zijn verspreid en op ruime afstand van elkaar gesitueerd en altijd gekoppeld aan het wegenpatroon, dat wordt begeleid door ranke laanbeplantingen. De erven zijn sober en functioneel ingericht. Aan de voorzijde staat het hoofdgebouw (woonhuis) waarachter zich de grote bedrijfsgebouwen bevinden. De architectuur en het materiaalgebruik stralen sobere functionaliteit en eenvoud uit. Door de beperkt aanwezige erfbeplanting bepalen vooral de grootschalige bedrijfsgebouwen het landschapsbeeld.

Mozaïek van bospercelen (veen-en bosgebied)

Het mozaïek van bospercelen is grofweg in te delen in 2 typen: de bossen op de zandige droge gronden en de bossen op de natte hoogveenontginningen. De droge bossen zijn gelegen op de dekzandruggen, op(voormalige) stuifzandgronden en heidevelden aan de westkant van het plangebied. Het is hier droge naald- en loofbostypen en productiebossen, gekenmerkt door een rationeel raster van paden en brandgangen. Aaneengesloten bosgebieden van dit type zijn de Liesselse Bossen, Het Zandbos en de Brouwhuissche Heide, de Walsbergse Bossen ten noordwesten van Deurne en de Neerkantse bossen in het zuiden van de gemeente. Verspreid in het gebied is ook een aantal kleinere bospercelen te vinden. Deze concentreren zich ruimtelijk met name in een 'gordel' vanaf Deurne via Liessel, naar Neerkant. De bossen op de natte gronden bestaan overwegend uit loofhout (broekbosvegetatie), met name op de nog niet ontgonnen hoogveengronden aan de oostkant van het plangebied. Deze bossen zijn onregelmatiger dan de droge bossen. Daarnaast komen in de nattere gebiedsdelen nog de wel in regelmatige patronen opgebouwde populieren- en essenopstanden (productie) voor. De bebouwing is er schaars en bevindt zich met name aan de randen van de boscomplexen en is al dan niet geclusterd. De solitaire bebouwing buiten de boscomplexen kent veelal een erfachtige opzet, waarbij de bebouwing in de boscomplexen vaak een meer landgoedachtige opzet kent.

3.4.4 Aardkundig waardevolle gebieden

De bijzondere geologische (Peelrandbreuk-Peelhorst-Centrale of Roerdalslenk) en geomorfologische ondergrond (met name hoogveen) heeft tot bijzonder aardkundige waarden geleid. Een aantal zijn door de provincie als te beschermen aangeduid en de gebieden waarin ze gelegen zijn als aardkundig waardevol (figuur 3.7):

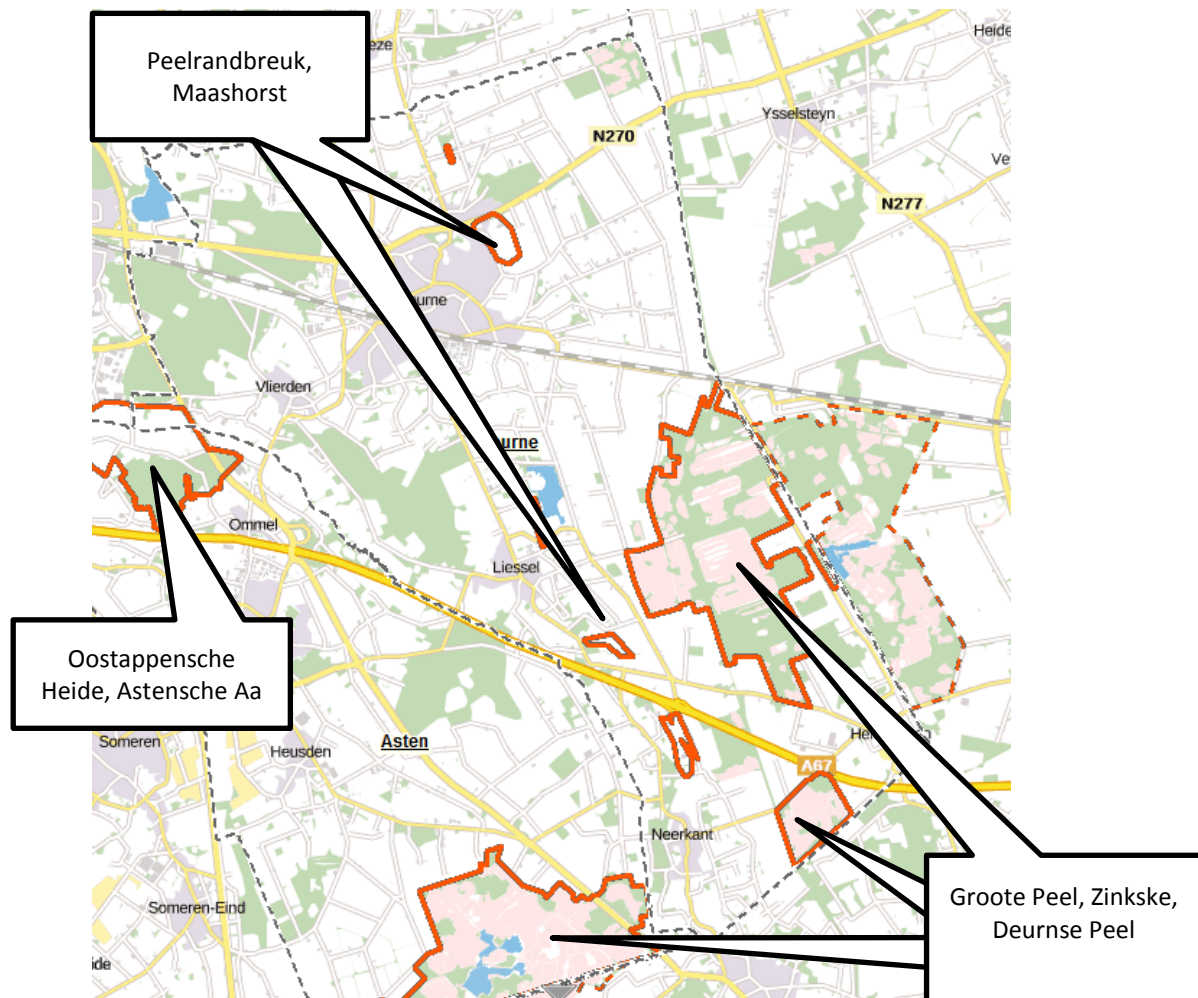
- Peelhorst / Maashorst;
- Groote Peel, Zinkske, Deurnse Peel;
- Oostappensche Heide / Astensche Aa.

Groote Peel, Zinkske, Deurnse Peel

- Aardkundig fenomeen: Hoogveen;
- Aardkundige betekenis: Unieke en uitgestrekte overblijfselen van de vroeger heel uitgestrekte hoogveengebieden op de waterscheiding tussen Noord-Brabant en Limburg;
- Vormende processen: Veenvorming, verlanding, meeropvulling, verstuiving en dekzandvorming (windwerking);
- Actuele processen: Veenvorming, verlanding, meeropvulling;
- Geomorfologische fenomenen: Veenrestvlakte, veenrestruggen, dekzandruggen;
- Betekenis wetenschap en educatie: Overblijfselen van oude veenkussens. Het verschil in hoogteligging met de uitgeveende gebieden aan de randen is goed zichtbaar; oude veenprofielen met verschillende veensoorten (deze veenrestanten zijn een uniek archief van klimaat- en vegetatieontwikkeling sinds einde laatste ijstijd en tonen de relatie tussen veenontwikkeling en topografie en lokale geohydrologische omstandigheden); verdrongen bossen aan onderzijde veen; landvormen van menselijke oorsprong als gevolg van veenontginning.

Peelrandbreuk, Maashorst

- Aardkundig fenomeen: Breuktrede; wijstgronden; landduinen;
- Aardkundige betekenis: uniek typevoorbeeld van een actieve breuk in los 'gesteente', met duidelijk zichtbare wisselwerking met hydrologie en vegetatie (voorkomen wijstgronden);
- Vormende processen: Breukwerking en bodembewegingen (tektoniek), beekdalerosie en -sedimentatie; verstuiving en duinvorming (windwerking), hellingerosie;
- Actuele processen: Breukwerking en bodembewegingen (tektoniek), beekdalerosie en -sedimentatie; verstuiving (windwerking), hellingerosie;
- Geomorfologische fenomenen: Plateau-achtige horst; horstglooiing; dalvormige laagte; laagte zonder randwal; landduinen; dekzandrug;
- Betekenis wetenschap en educatie: De invloed van actieve breuken op het huidige landschap, grondwater en vegetatie is zeer goed te zien. De Peelrandbreuk vormt een unieke locatie voor demonstratie en studie van tektonische bodembewegingen en breukwerking in losse gesteenten, en de invloed daarvan op de geologische opbouw, de geohydrologie en ecologie van het gebied (o.a. wijstgronden). Ook bij andere breuken die dit gebied doorkruisen komen gelijkaardige verschijnselen voor, zij het wat minder uitgesproken of duidelijk zichtbaar.

Figuur 3.7: Aardkundig waardevolle gebieden (bron: Kaartbank Brabant)

De aangegeven namen zijn de namen van de aardkundig waardevolle gebieden zoals door de provincie benoemd. Deze namen volgen niet altijd de lokale (veld)namen.

Oostappensche Heide, Astensche Aa

- Aardkundig fenomeen: Beekdal; dekzandrug; landduinen;
- Aardkundige betekenis: Hoge en lage landduinen in het heidegebied en een vrij natuurlijke, gave en markante overgang naar het beekdal van de Astensche Aa;
- Vormende processen: Beekdalerosie en -sedimentatie; verstuiving en duinvorming (windwerking); verlanding;
- Actuele processen: Beekdalerosie en -sedimentatie; verstuiving en duinvorming (windwerking); verlanding;
- Geomorfologische fenomenen: Dalvormige laagte; beekdalbodem; glooiing beekdalzijde; dekzandrug; vlakte (verspoeld dekzand); dekzandruggen; landduinen;
- Betekenis wetenschap en educatie: Mooie overgang van heide- en bosgebied met opvallende landduinen naar een typisch Brabants beekdal.

Bron: Kaartbank Brabant / Atlas Aardkundig waardevolle gebieden (provincie Noord-Brabant)

Naast bovenstaande aardkundig waardevolle gebieden van provinciaal en nationaal belang bevinden zich binnen de gemeente Deurne ook een viertal gebieden van lokaal/regionaal belang. Betreffende gebieden zijn aangeduid als zogeheten GEA-object. Het zijn:

- De Bult: het is een restant van de peelveenen, waar het veen op dekzand is gelegen. Ter plekke is het oorspronkelijke veenprofiel nog redelijk gaaf aanwezig;
- Liessel, ten zuiden van de Garst: dit is de enige plaats waar de zeldzame Formatie van Asten (bestaande uit humeuze zanden leemlagen en veen) aan de oppervlakte komt;
- Neerkant-Meijel: ter plekke zijn een aantal terreintreden aangetroffen die veroorzaakt zijn door bewegingen langs de Peelrandbreuk;
- Dal Astense Aa: dit beekdal is geomorfologisch nog zeer uitgesproken, ook doordat het dal begeleid wordt door relatief hoge opvallende dekzandruggen die in de lengterichting van het dal lopen. Ondanks dat de Astense Aa is gekanaliseerd wordt het gebied nog als geomorfologisch waardevol beschouwd.

3.4.5 Cultuurhistorische waarden

Cultuurhistorische waarden

Het buitengebied van Deurne kent diverse cultuurhistorische waarden. Onderscheid wordt gemaakt in:

Historisch stedenbouwkundige waarden

- Rijksmonumenten (beschermd in rijksbeleid);
- Gemeentelijke monumenten (beschermd in gemeentelijk beleid);
- Beschermde Stads- en dorpsgezichten (beschermd in rijksbeleid);
- Provinciaal complexen van cultuurhistorisch belang (beschermd in provinciaal beleid);
- Overige (niet beschermde) monumentale waarden.

Historisch geografische waarden

- Provinciale cultuurhistorische waardevolle vlakken (beschermd in provinciaal beleid);
- Verkavelingstructuren, (zand)wegen, waterlopen e.d. (niet beschermd);
- Historisch groen, monumentale bomen (deels beschermd in gemeentelijk beleid).

Rijksmonumenten

Deurne heeft 67 Rijksmonumenten, waarvan 10 in het buitengebied (figuur 3.8). Het zijn zeven boerderijen, een molen en molenaarswoning, een boswachterswoning/begraafplaats en aantal kazematten, onderdeel van de Peel-Raam Stelling:

1. Molenhuisweg 7: "het Molenhuis";
2. Molenhuisweg (nabij 4): Belt/Korenmolen "Johanna Elisabeth";
3. Kaasweg 2: Boerderij Emmahoeve en varkensstal annex schuur;
4. Kaasweg 10: Boerderij met schuur;
5. Riet 10: Boerderij La Trappe;
6. Rijntjesdijk 3: Boswachterswoning, karschop en begraafplaats;
7. Soemeersingel 75: Boerderij/woning en schuur annex karschop;
8. Soemeersingel 97: Boerderij Wilhelminahoeve;
9. Soemeersingel 127: Boerderij Willem III Hoeve;
10. Hoge brug ong: 12 Kazematten (onderdeel Peel-Raam Stelling).

Molenbiotoop

Rondom de molen Johanna Elizabeth molen, aangeduid als Rijksmonument is een 'molenbiotoop' aanwezig. Dit betreffen twee cirkelvormige zones rond traditionele windmolens, met een straal van 100 respectievelijk 400 meter vanaf de molen. Deze zone is van belang voor de windvang en -afvoer van de molen, en voor het zicht op de molen.

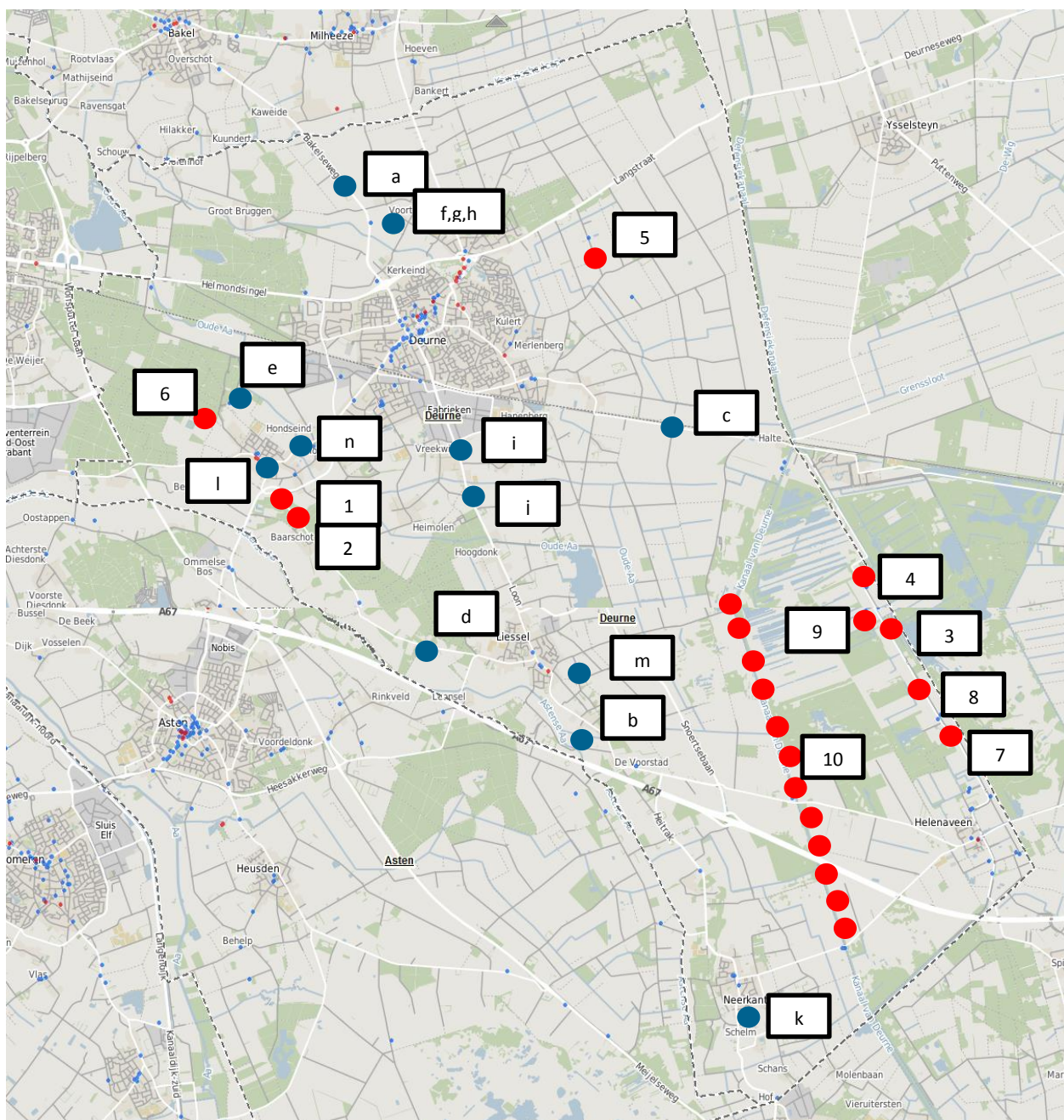
Vestingwerk Peel-Raamstelling

Het vestingwerk Peel-Raamstelling is een gaaf en samenhangend voorbeeld van een kazemattenlinie in de traditie van de permanente vestingbouw in Nederland uit 1939-1940, getraceerd door de Peel van Grave tot aan de Belgische grens bij Budel-Dorplein. De lengte van de stelling bedraagt circa 110 kilometer. Hoofdbestanddeel is een anti-tankgracht (het Defensiekanaal, 10 meter breed en 1,80 meter diep), voorzien van aarden wal, waarin op regelmatige afstanden (200-300 meter) een kazemat en, waar nodig, een stuw is aangebracht.

Gemeentelijke monumenten

Deurne heeft 55 gemeentelijke monumenten, waarvan 14 in het buitengebied, alle boerderijen (figuur 3.8):

- a. Bakelseweg 54: Langgevelboerderij "St. Janshoeve";
- b. Garst 8: "Schop";
- c. Griendtsveenseweg 68: langgevelboerderij;
- d. Hazeldonkseweg 18: "boerderij "Hazeldonk";
- e. Hees 6: : langgevelboerderij;
- f. Kouwenhoekseweg 9: kortgevelboerderij;
- g. Kouwenhoekseweg 11: kortgevelboerderij "Aldenzee";
- h. Kouwenhoekseweg 13: langgevelboerderij;
- i. Liesselseweg 177: langgevelboerderij;
- j. Liesselseweg 213: langgevelboerderij;
- k. Meistraat 43: langgevelboerderij;
- l. Molenhuisweg 10: langgevelboerderij "De Vorst";
- m. Rodegraafweg 18: langgevelboerderij;
- n. Vloeiendseweg 5: langgevelboerderij.

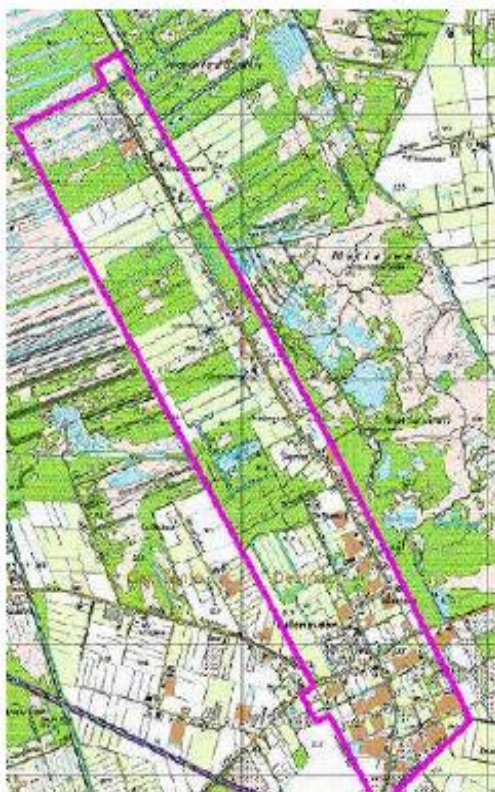

Figuur 3.8: Rijksmonumenten (grote rode bolletjes) en gemeentelijke monumenten (grote blauwe bolletjes). Kleine rode bolletjes zijn Rijksmonumenten buiten plangebied (in kernen). Kleine blauwe bolletjes zijn gemeentelijke monumenten buiten plangebied (in kernen) of MIP-objecten. MIP-objecten zijn panden met cultuurhistorische waarden, geïnventariseerd in het Monumenten Inventarisatie Project, maar niet of nog niet aangewezen als monument.

Beschermde Stads- en dorpsgezichten

De voormalige veenkolonie Helenaveen, deels gelegen in het uiterste zuidoosten van het plangebied is aangewezen als 'Beschermd dorpsgezicht' (figuur 3.9). Helenaveen is een veenontginningskolonie uit 1853 volgens Noord-Nederlands model. Belangrijke onderdelen van dit beschermd dorpsgezicht zijn:

- de Helenavaart;
- het drietand stramien van de "wieken";
- de zogenaamde Koningshoeven;
- de laanbeplantingen;
- de open structuur van de veebedrijven;
- de kenmerkende tuinderwoningen;
- De resterende bebouwing van de tabak- en turfstrooiselindustrie.

Figuur 3.9: Beschermd Dorpsgezicht Helenaveen

Provinciaal complexen van cultuurhistorisch belang

Nabij Helenaveen zijn, in het beschermd dorpsgezicht (maar net buiten het plangebied), twee provinciale complexen van cultuurhistorisch belang gelegen: de (voormalige) turfstrooiselfabriek en tabaksschuur. Deze zijn ook aangewezen als Rijksmonumenten.

Overige (niet beschermde) monumentale waarden

Naast de Rijksmonumenten en de gemeentelijk monumenten bevindt zich nog een aantal overige panden in het buitengebied met cultuurhistorische waarden, de zogenaamde MIP objecten (zie figuur 3.8). MIP-objecten zijn panden met cultuurhistorische waarden, geïnventariseerd in het Monumenten Inventarisatie Project, maar niet of nog niet aangewezen als monument. Het is onder andere een aantal karakteristieke boerderijen, waarvoor specifiek welstandsbeleid geldt.

Provinciale cultuurhistorisch waardevolle landschappen

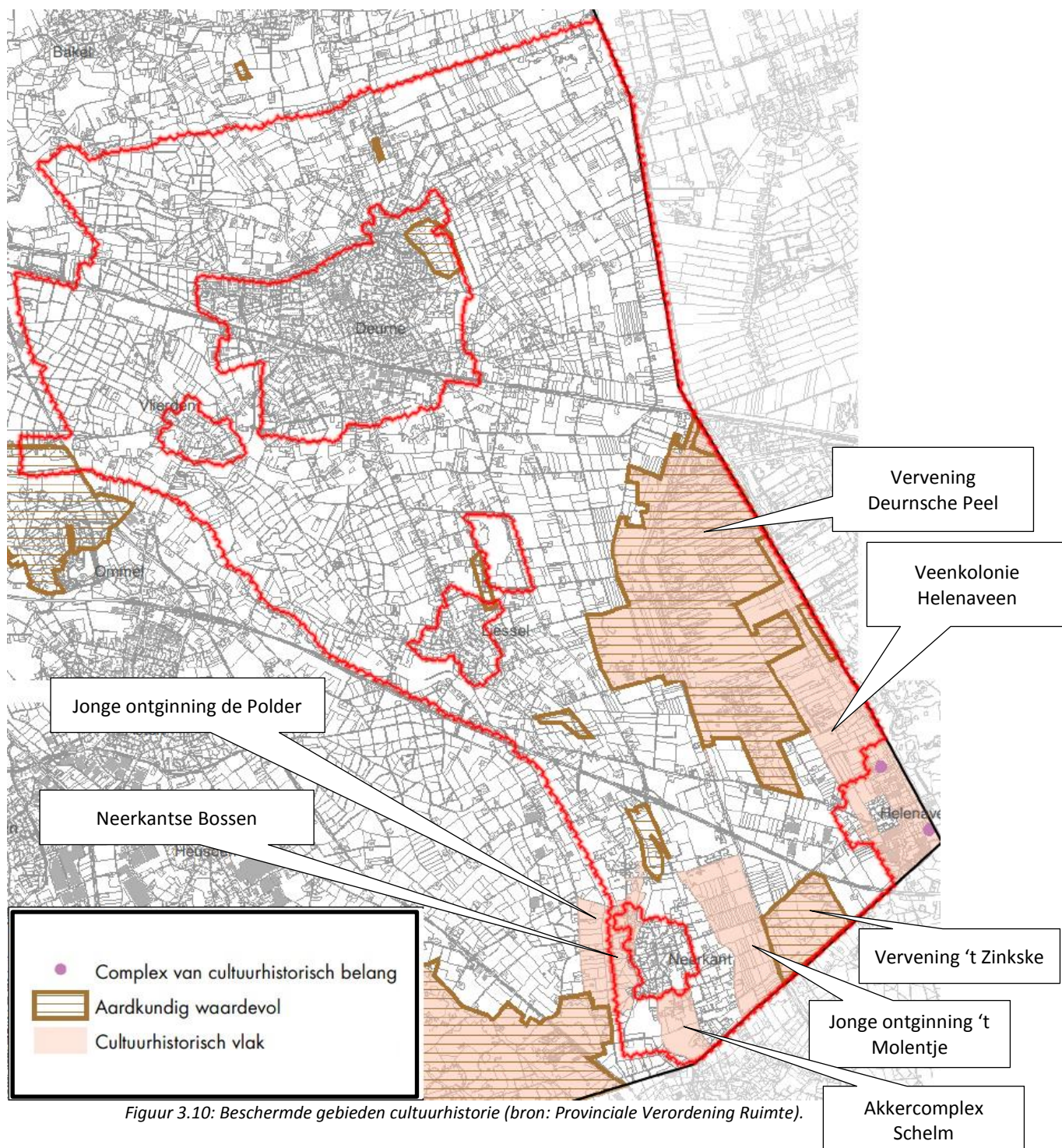
Delen van het buitengebied van Deurne maken onderdeel uit van provinciaal aangewezen cultuurhistorisch waardevolle landschappen (figuur 3.10).

- Veenkolonie Helenaveen;
- Vervening Deurnse Peel;
- Vervening 't Zinkske;
- Jonge ontginning 't Molentje;
- Jonge ontginning de Polder;
- Neerkantse Bossen;
- Akkercomplex Schelm.

Direct ten zuidwesten van het plangebied ligt cultuurhistorisch waardevol vlak Vervening Astense Peel. Alle vlakken maken onderdeel uit van de provinciaal aangeduide cultuurhistorische regio Peelkern.

De regio Peelkern ontleent zijn cultuurhistorische betekenis in Deurne vooral aan de veenwinning. De kanalen, wijken, ontginningsdorpen en wegen met beplanting geven een beeld van de grootschalige vervening die hier vanaf 1850 heeft plaatsgevonden. Op enkele plaatsen komen zogenaamde peelbanen en veenputjes voor die wijzen op kleinschalige turfwinning. In de regio ligt ook een groot deel van de Peel-Raamstelling, een verdedigingslinie uit de Tweede Wereldoorlog. Dragende structuren in de regio zijn:

- De jonge ontginningen met lanen;
- De kanalen;
- De wijken en peelbanen;
- De landgoederen;
- De plantages met naalddhout;
- De ontginningsdorpen met dorpsbosjes;
- De Peel-Raamstelling met Defensiekanaal.

Figuur 3.10: Beschermd gebieden cultuurhistorie (bron: Provinciale Verordening Ruimte).

Verkavelingstructuren, (zand)wegen, waterlopen e.d.

In het buitengebied zijn diverse (niet beschermd) cultuurhistorische vlakken en lijnen gelegen (figuur 3.11). Het zijn (restanten) van verkavelingsstructuren, ontginningsassen, bebouwingslinten, (zand)wegen, molenbiotopen, waterlopen e.d.

Het kanaal van Deurne is een zeer hoog historisch landschappelijke lijn. Het Kanaal is aangelegd bij de gemeentelijke veenontginning (1863-1879), tussen de spoorlijn Eindhoven-Venlo en de Noordervaart, met begeleidende kaden. Het kanaal is niet meer bevaarbaar door de aanleg van diverse duikers. In het zuiden bevindt zich een aansluiting op de Helenavaart (gegraven in 1853). Aan de westzijde van het kanaal ligt een onverhard jaagpad. Het kanaal maakt evenals de Helenavaart deel uit van de Peel- Raamstelling.

Historisch groen, monumentale bomen

In het buitengebied is op diverse locaties historisch groen gelegen: houtwallen, laan-/erfplantingen, monumentale bomen (figuur 3.12).

3.4.6 Archeologische waarden

Provinciaal archeologische landschappen

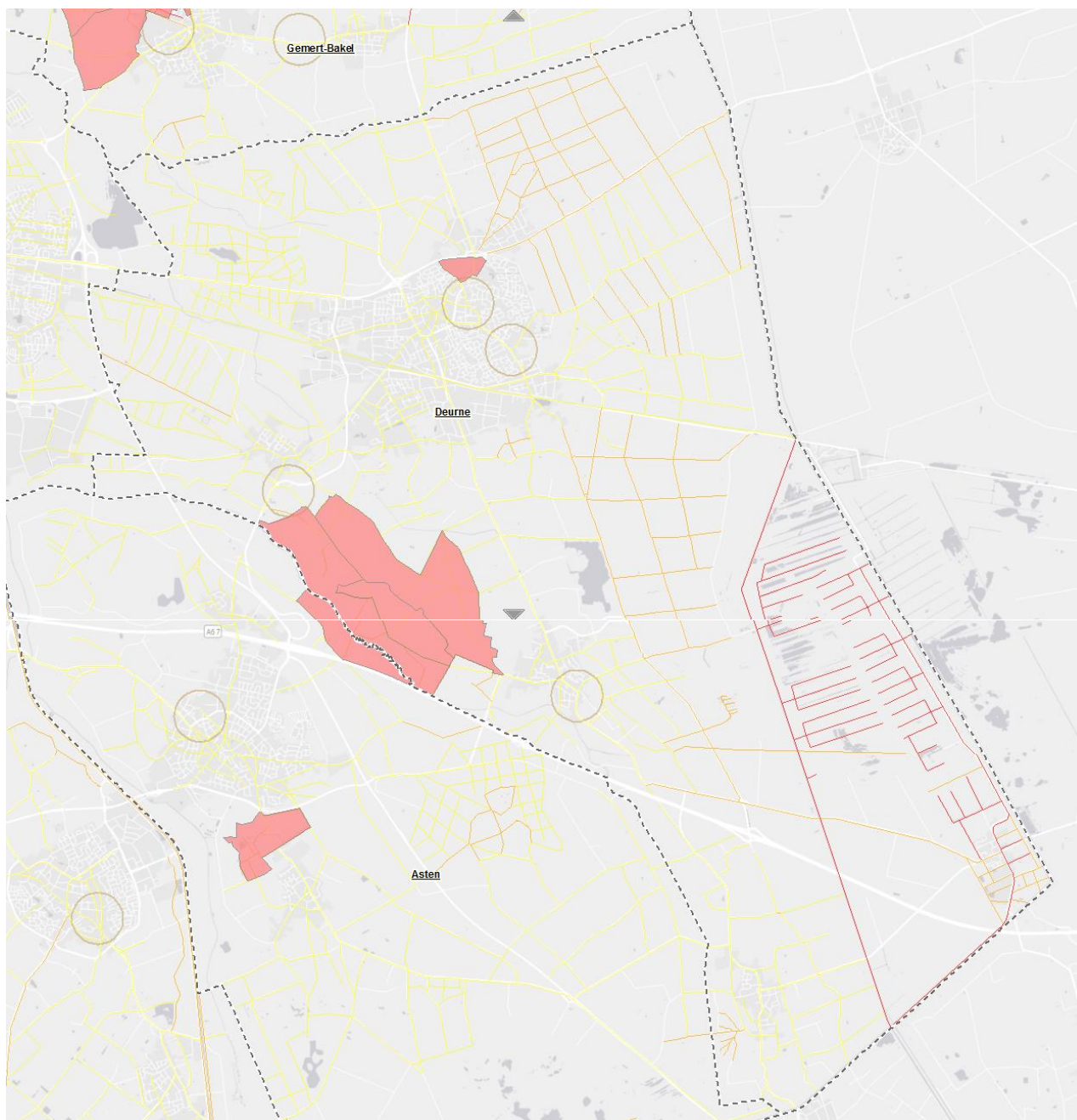
Het westelijk deel van het plangebied, rondom Deurne, Vlierden en Liessel, behoort tot het provinciale archeologisch landschap 'Dekzandeiland Asten-Deurne' (figuur 3.13). In het plangebied bevinden zich diverse archeologische waarden, waaronder het archeologisch monument Vlierden (zie verder).

Archeologische monumenten en terreinen van archeologische waarde

In het buitengebied is één (beschermd) archeologisch monument gelegen: ten zuiden van Vlierden (figuur 3.14 en 3.15).

Archeologische verwachtingswaarde

De archeologische verwachtingswaarde in het buitengebied volgt de geologisch / geomorfologische tweedeling: In het veengebied op de Peelhorst is de archeologische verwachtingswaarde over het algemeen laag, in het dekzandgebied in de Slenk middelhoog tot hoog (figuur 3.14 en 3.15). Lokaal is sprake van een afwijkende verwachting.

Historische geografie vlak buiten
Cultuurhistorisch Landschap

Historische geografie lijn

— Zeer hoog

— Hoog

— Redelijk hoog

Historische zichtrelaties vlak

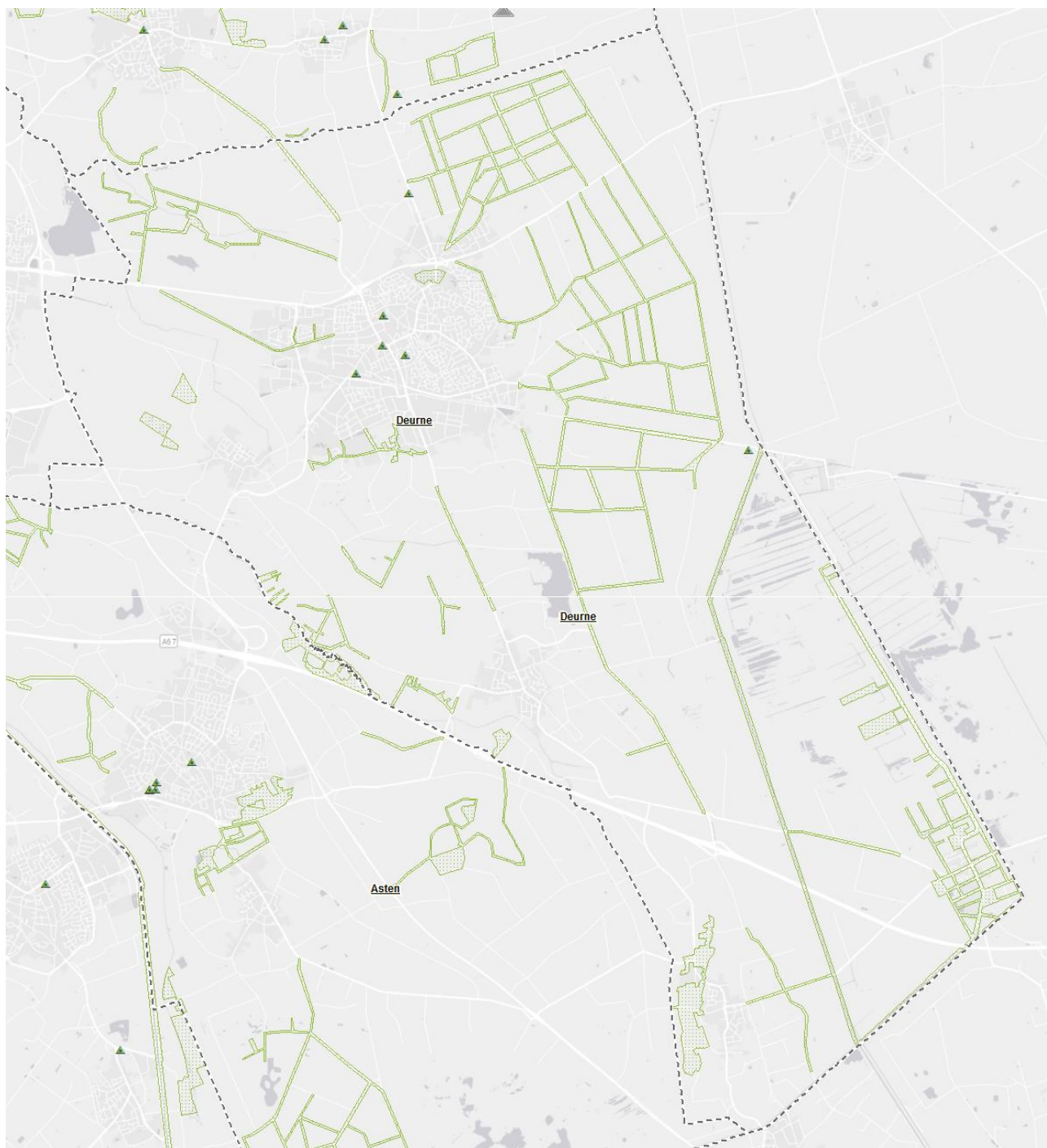
— Eendenkooi

— Molenbiotoop

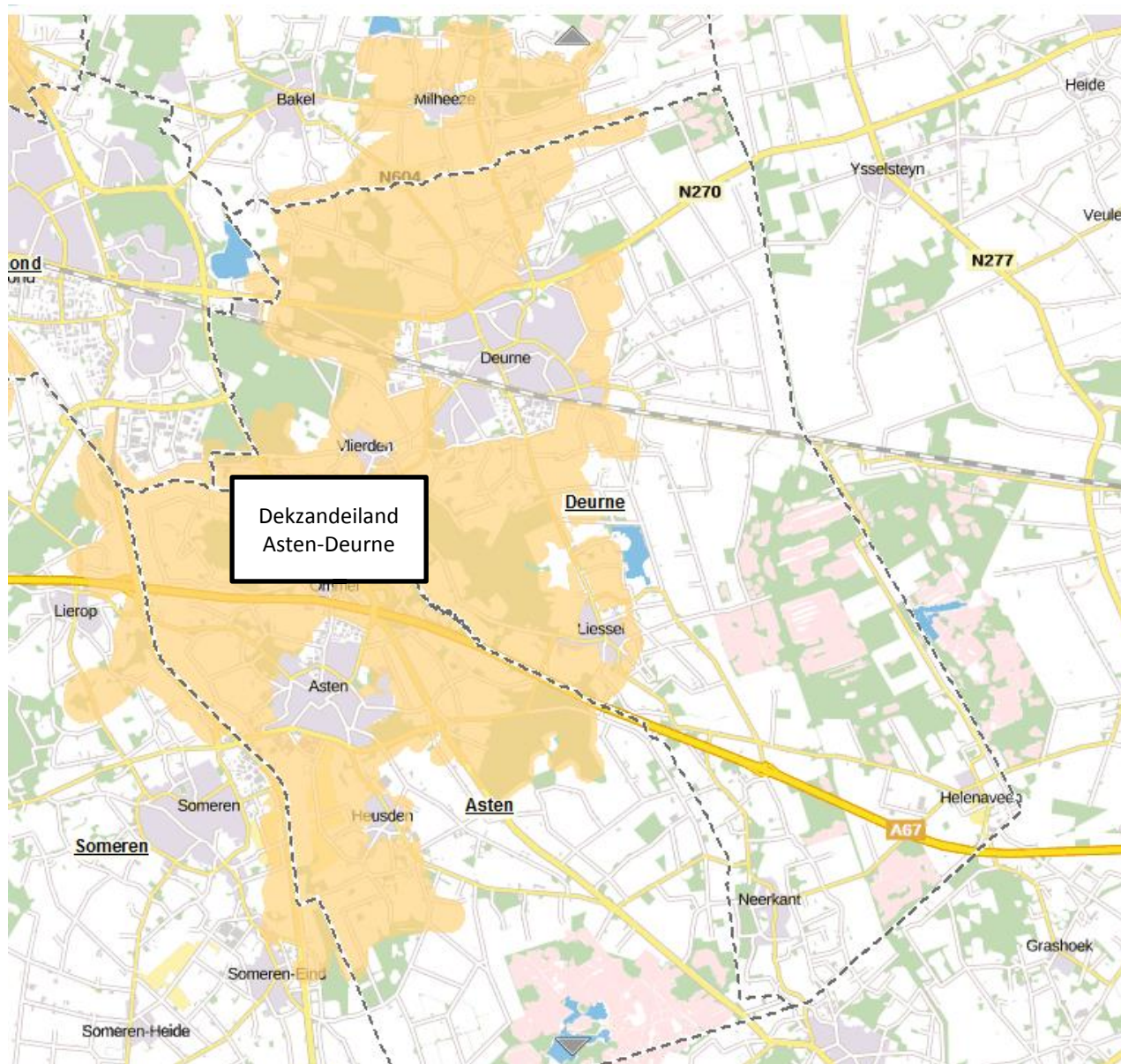
— Schootsveld

Figuur 3.11: Cultuurhistorische waardevolle lijnen en vlakken

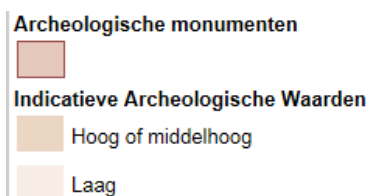
(bron: Kaartbank Brabant, Cultuurhistorische waardenkaart 2006, provincie Noord-Brabant)

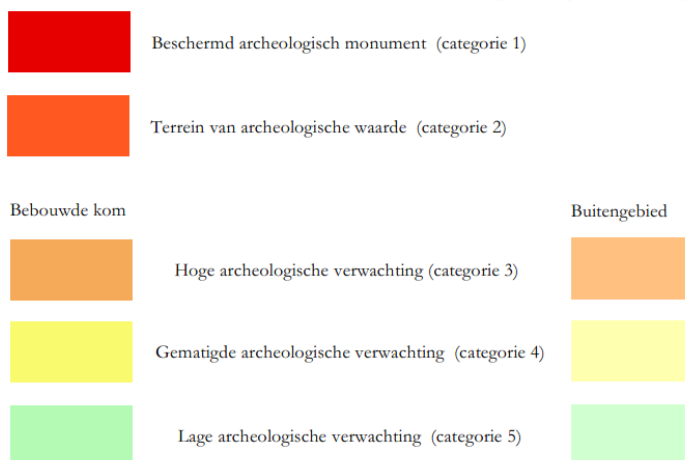
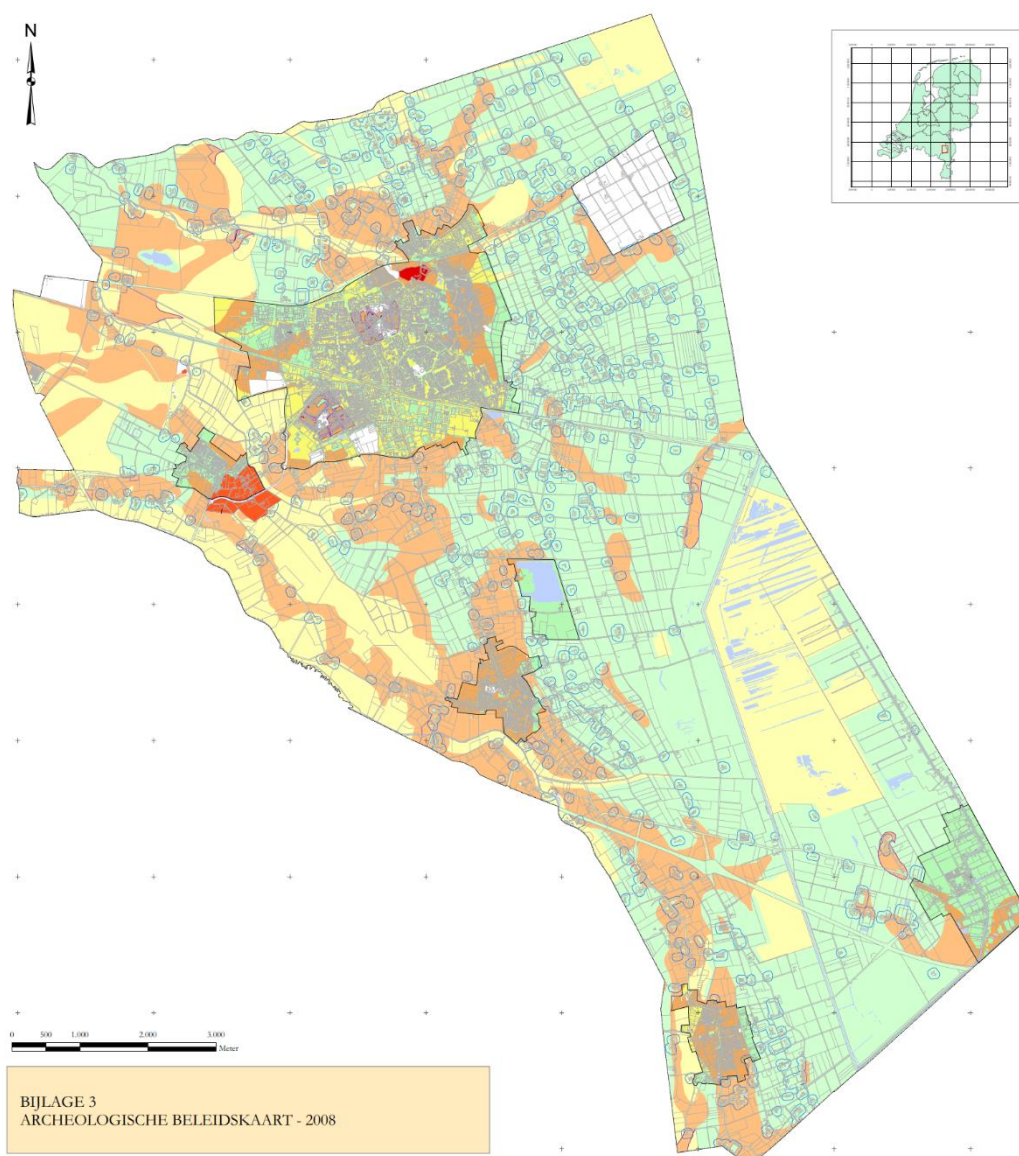
*Figuur 3.12: Cultuurhistorisch waardevol groen (groen vlakken en lijnen)
en monumentale bomen (groene driehoekjes)
(bron: Kaartbank Brabant, Cultuurhistorische waardenkaart 2006, provincie Noord-Brabant)*

*Figuur 3.13: Archeologische landschappen gemeente Deurne
(bron: Kaartbank Brabant, Cultuurhistorische waardenkaart, provincie Noord-Brabant)*

Figuur 3.14: Archeologische waardenkaart Noord-Brabant
(bron: Kaartbank Brabant, Cultuurhistorische waardenkaart, provincie Noord-Brabant)

Figuur 3.15: Archeologische beleidskaart Deurne (Vestigia, 2008)

3.5 Bodem en water

3.5.1 Bodem

Bodemopbouw

In de gemeente Deurne zijn vier typen bodems te onderscheiden (figuur 3.16):

- Dekzanden (geel in figuur 3.16), het grootste gedeelte van het plangebied innemen, een leemarm, zwaklemig fijn zand, met een meer of minder dikke humeuze bovenlaag. In het algemeen is het de hogere en drogere delen van het landschap;
- Oude bouwlandgronden (bruin in figuur 3.16). Enkeerdgronden, uit leemarm en zwak lemig fijn zand, maar met een dik humusdek. Het zijn de oudste in cultuur gebrachte gronden;
- Veengronden (paars in figuur 3.16) liggen in het oosten van de gemeente (De Peel, hoogveen) en langs de Astense Aa (laagveen). Verspreid in het plangebied en langs het nog aanwezige veen van De Peel komen moerige gronden voor. Dit zijn zandgronden met een veenachtige boven- of tussenlaag, welke onder sterke invloed staan van het grondwater;
- beekdalgronden (groen in figuur 3.16) bestaan uit leemarme of zwak lemige zanden met een humushoudende bovenlaag in wisselende dikte. De gronden staan sterk door het grondwater, vaak komen roestvlekken voor. Het grondgebruik is vooral grasland.

Bodemkwaliteit

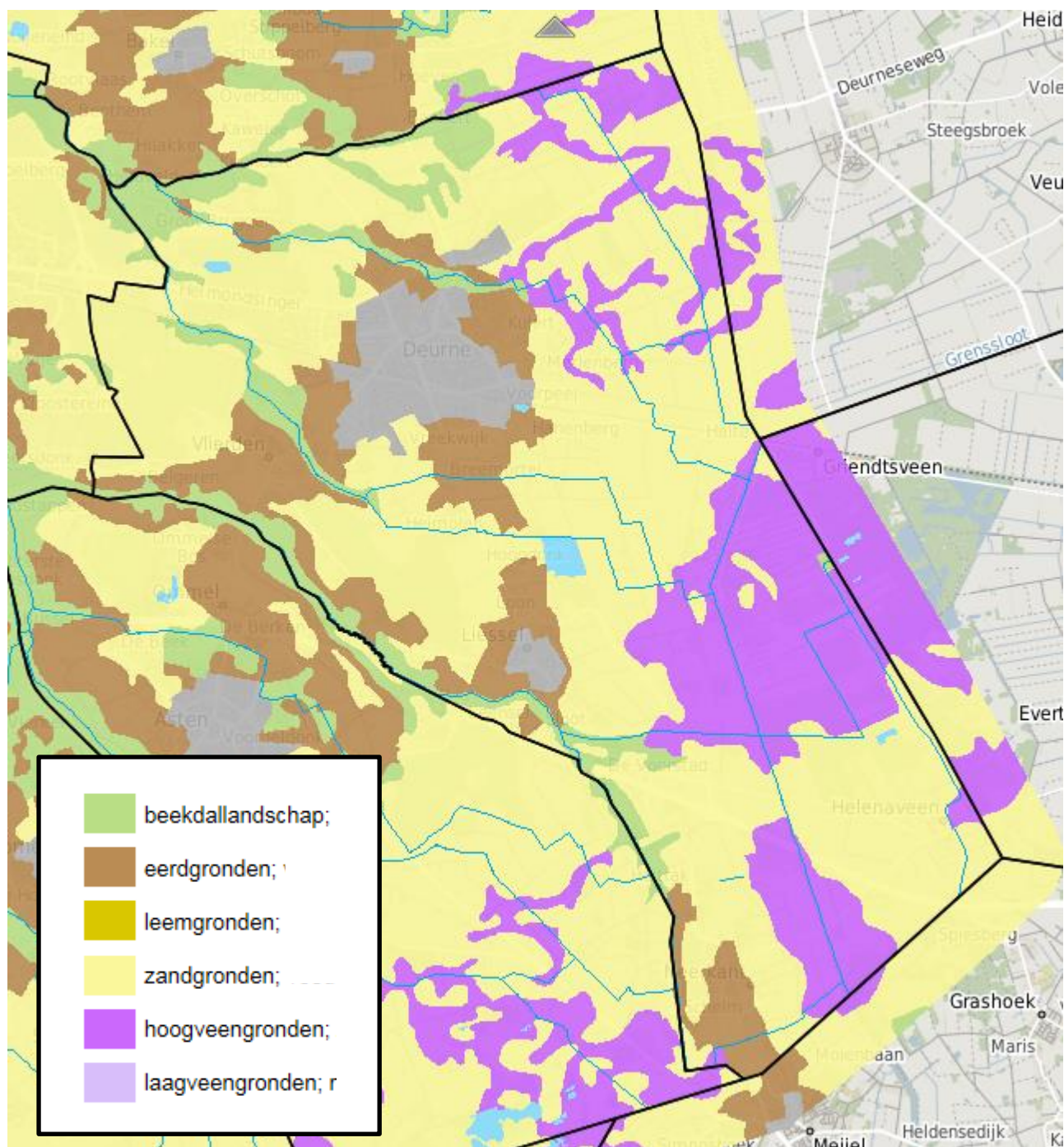
De bodemkwaliteit in het buitengebied is niet vlakdekkend bekend. De bodemkwaliteit vooral bepaald door de natuurlijke ondergrond en het menselijke (vooral agrarische) gebruik. Er zijn geen gevallen van ernstige bodemverontreiniging, waarvoor een saneringsnoodzaak bestaat. Volgens de gemeentelijke bodemkwaliteitskaart en bodembeheernota (SRE/Gemeente Deurne, 2008) is de grond in het buitengebied in het algemeen geschikt (Achtrondgrondwaarden/ AW-2000) voor de functies (landbouw, natuur).

	Aantal	VC	Heterogeniteit	Gemiddelde	P50	P90	P95
Cadmium	352	0,57	0,24	0,54	0,45	0,81	1,13
Koper	398	1,31	0,63	31	19	64	102
Kwik	344	0,71	0,03	0,10	0,10	0,20	0,20
Lood	385	1,29	0,26	36	21	75	135
Nikkel	343	0,67	0,21	10	10	13	20
Zink	376	0,99	0,59	118	85	247	359
PAK	312	1,98	0,19	0,7	0,3	1,6	2,5
Olie	364	1,14	1,19	121	91	287	390

Achtergrondwaarden Wonen Industrie > Interventiewaarde

Voor alle stoffen zijn ruim voldoende waarnemingen beschikbaar. Voor geen enkele stof overschrijdt het gemiddelde gehalte de achtergrondwaarde. Er zijn geen 95-percentielen die de interventiewaarde overschrijden. De zone is sterk heterogeen voor olie. De gehalten aan koper en zink en minerale olie vertonen een matige heterogeniteit. Gezien het aantal waarnemingen mag geconcludeerd worden dat de gevonden gemiddelde gehalten een voldoende nauwkeurig kengetal vormen voor de kwaliteit van de bodem in deze zone.

Figuur 3.17 geeft de (voormalige) vuilstorten en al gesaneerde locaties in het buitengebied.

Figuur 3.16: Bodemtypen (Bron: Provincie Noord-Brabant, <http://kaartbank.brabant.nl>)

*Figuur 3.17: Voormalige stortplaatsen (oranje) en al gesaneerde locaties (rood)
(bron: Bodemkwaliteitskaart / Bodembeheerplan, SRE/Gemeente Deurne, 2008)*

3.5.2 Water

Grondwater

Het regionale (diepe) systeem

Het diepe grondwater in het buitengebied stroomt in noordwestelijke richting. Dit water is kalkhoudend en heeft een goede kwaliteit.

Het lokale (ondiepe) grondwatersysteem

In het ondiepe grondwatersysteem is een onderscheid te maken tussen infiltratiegebieden, kwelgebieden en intermediaire gebieden (figuur 3.18 en 3.19). Kwelgebieden zijn met name te vinden langs de watergangen. Infiltratiegebieden zijn met name gelegen in de hoge(re) delen van het plangebied: hogere dekzandruggen van de Centrale slenk, de zandgronden en de hoogveenrestanten op de Peelhorst.

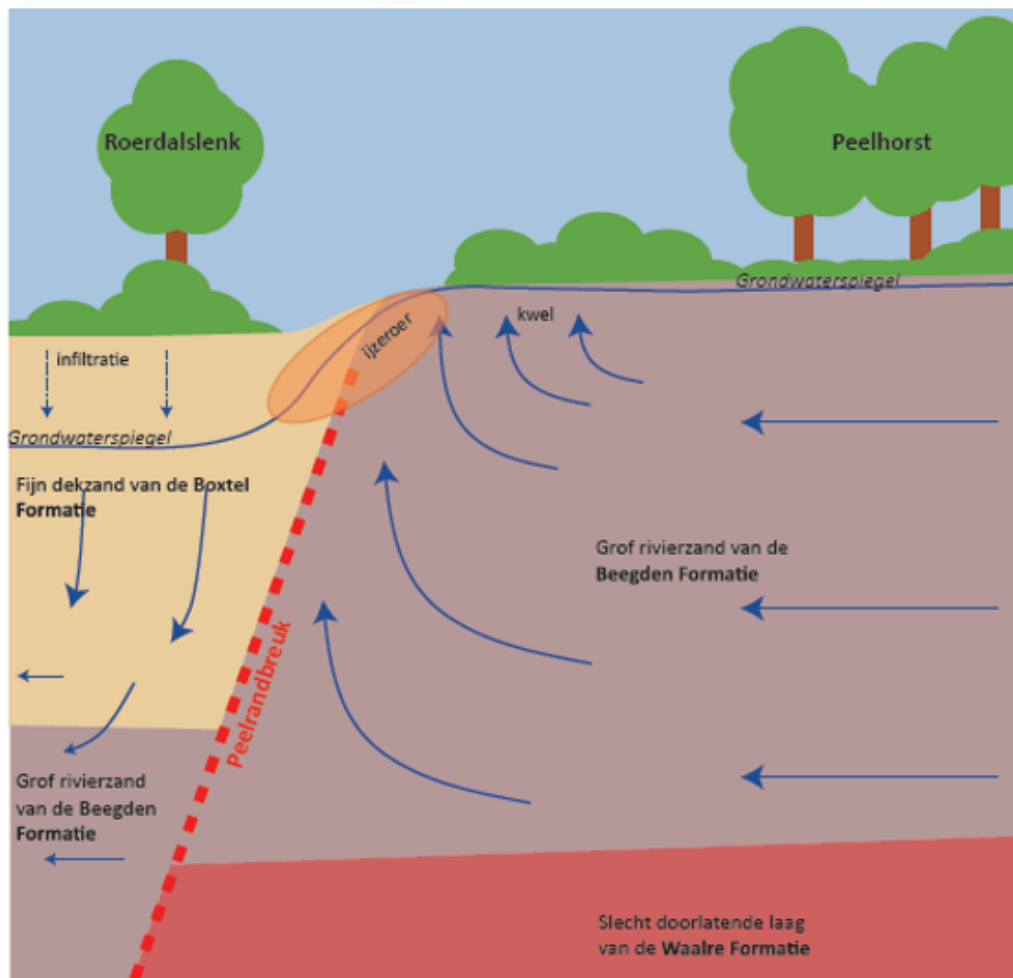
In de afgelopen decennia zijn niet alleen de natte gebieden kleiner geworden, maar is het gebied in zijn geheel droger geworden. Onttrekking van grondwater voor diverse doeleinden heeft grondwaterstanddaling en verdroging tot gevolg gehad. Zo ligt er een waterwingebied met bijbehorende grondwaterbeschermingszone in het bosgebied ten zuidwesten van Deurne (zie verder). De grondwatertrappen variëren van I (zeer nat) in het voormalig hoogveengebied tot VII (zeer droog) op de hoge dekzandgronden.

Wijst

De aanwezigheid van de Peelrandbreuk veroorzaakt een kenmerkend fenomeen, de wijstgronden. Wijstgronden zijn kwelrijke, drassige gronden, gelegen op een topografisch hoog deel aan de rand van een tektonische breuk. Door de plaatselijk hoge waterdruk vanuit de Peelhorst zijn de oostelijk van de breuk gelegen hogere gronden natter, dan de westelijk lager gelegen gronden. In het plangebied zijn zowel zeer natte als zeer droge gebieden te onderscheiden. Kenmerkend voor wijst is ijzerrijk kwelwater. Daar waar de wijst uittreedt concentreert het ijzer zich en ontstaan ijzerconcentraties in de bodem (ijzeroer). Zie de schematische weergave hieronder.

Schematische weergave wijst (bron: presentatie provincie Noord-Brabant, 2 juni 2015)

Schematische weergave wijst (bron: presentatie provincie Noord-Brabant, 2 juni 2015)

Waterwingebied / grondwaterbeschermingsgebied

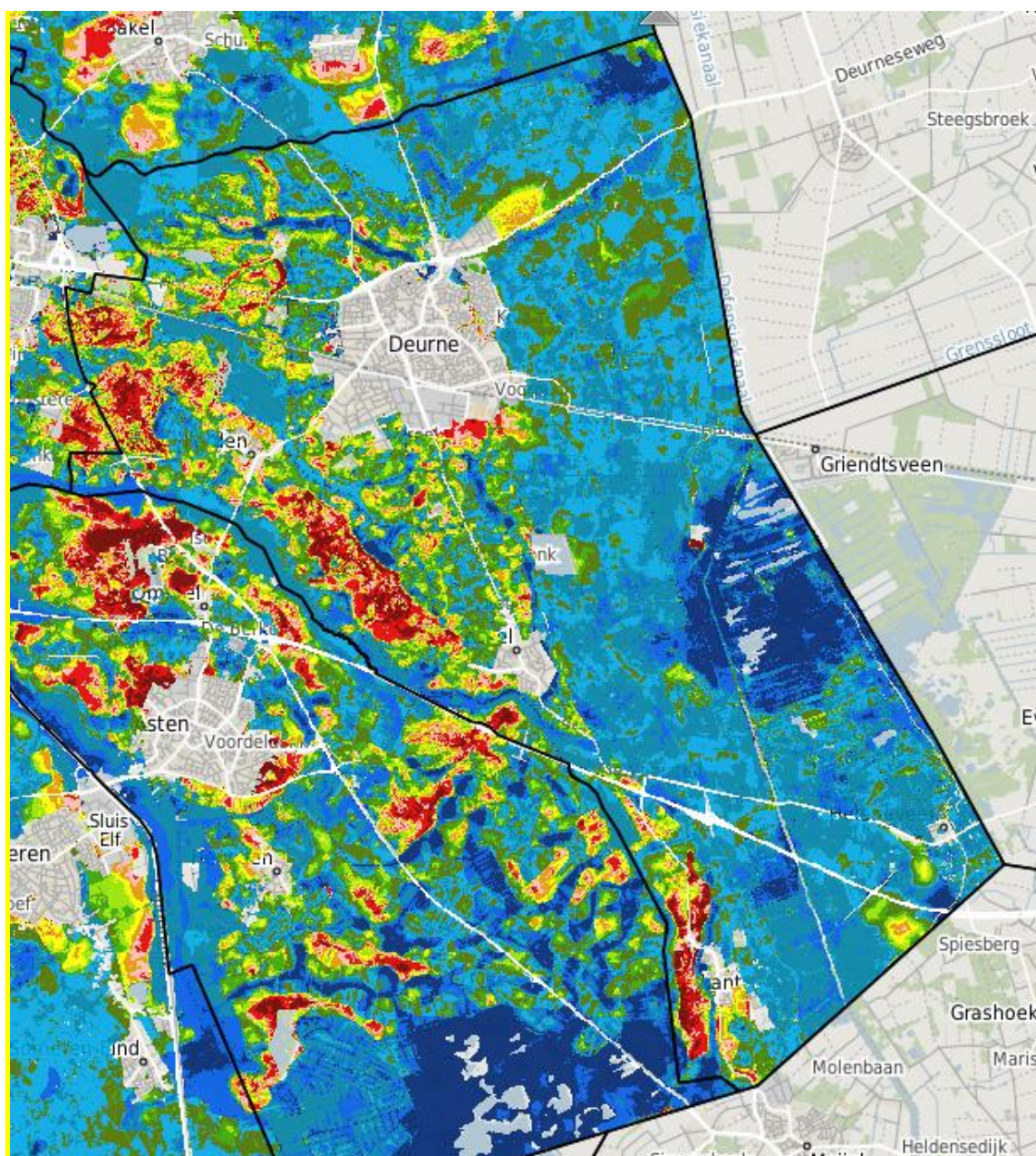
Nabij Vlierden is een grondwaterwinning gelegen (figuur 3.20), waar uit de diepe watervoerende pakketten nog grondwater gewonnen wordt. Vanwege de grote diepte van de winning is er weinig invloed op de lokale grondwaterstanden, het afvoerregime of de afname van kwel. De waterwinning is als niet kwetsbaar aangeduid. Er is daarom geen grondwaterbeschermingsgebied rondom de waterwinning aangeduid. Rondom het waterwingebied is wel een boringsvrije zone ingesteld. In de boringsvrije zones gaat het erom dat fysieke aantastingen van de bodem worden vermeden, met name om de afdichtende kleilagen heel te houden.

Ten noordwesten van het buitengebied is drinkwaterwinning Helmond gelegen. Deze is als kwetsbaar aangeduid en omgeven voor een grondwaterbeschermingsgebied. In deze beschermingszone is het niet zondermeer toegestaan ingrepen te plegen die de waterwinning nadelig (kwalitatief en/of kwantitatief) kunnen beïnvloeden. Deze overlapt het buitengebied echter niet. Ergens anders in het buitengebied vinden diverse kleinere grondwateronttrekkingen plaats (bijvoorbeeld voor beregening en bedrijven, figuur 3.21).

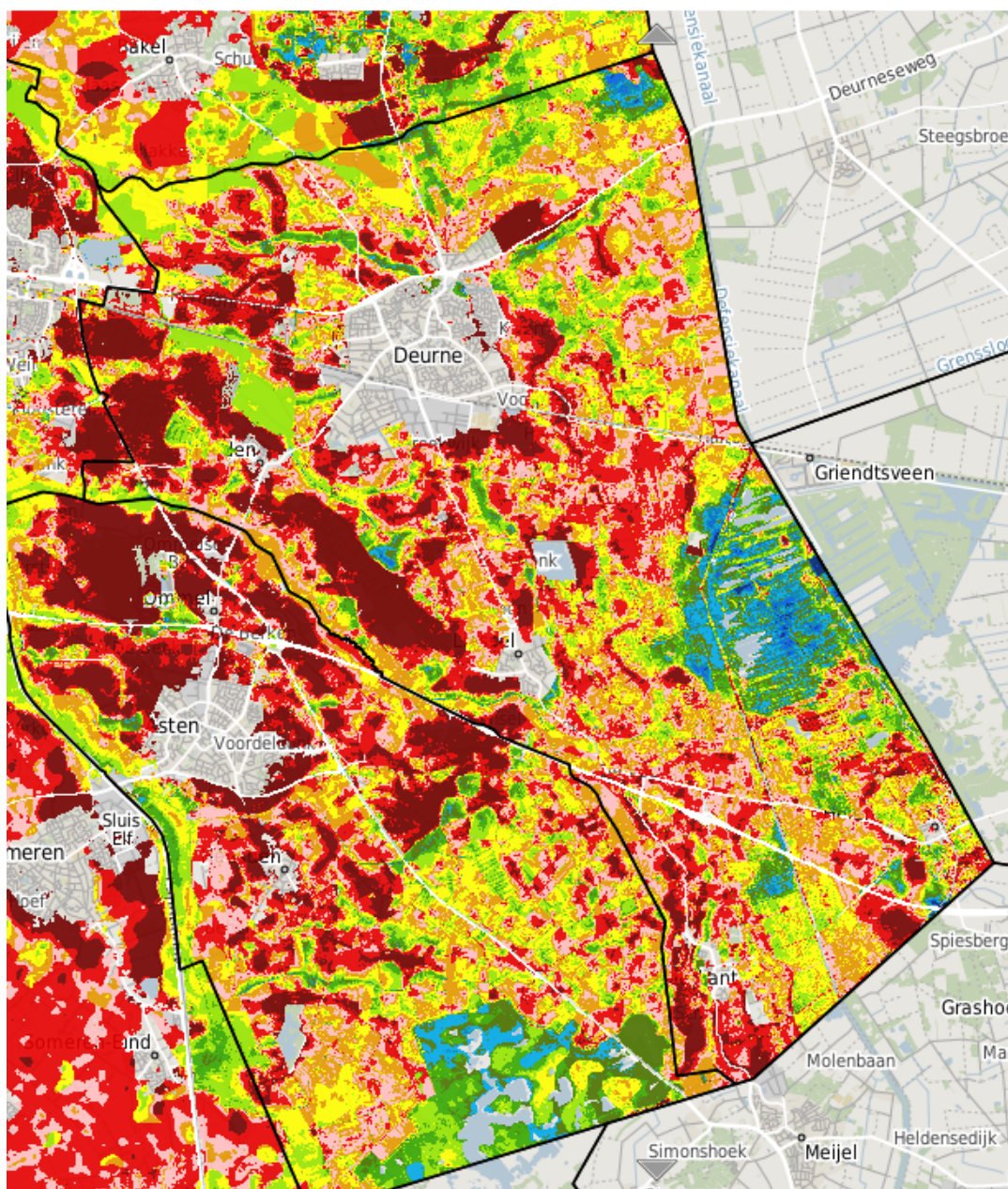
Ecologisch beschermde gebieden waterhuishouding

De inrichting en het beheer van de ecologische hoofdstructuur is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van gezonde en goed functionerende ecosystemen. Dat houdt ook in dat de watercondities in deze gebieden op orde zijn. Daarom is in de Verordening water een aantal gebieden op kaart aangewezen waarin aanvullende eisen voor grondwateronttrekkingen zijn opgenomen: de beschermde gebieden waterhuishouding/natte natuurparels en attentiegebieden.

In het plangebied liggen diverse gebieden met de aanduiding “beschermde gebieden waterhuishouding (natte natuurparel)” en “attentiegebied ecologische hoofdstructuur” (zie figuur 3.22). In deze beschermingszones is het niet zondermeer toegestaan ingrepen te plegen die de waterhuishouding (ecologisch: kwantitatief en kwalitatief) nadelig kunnen beïnvloeden.

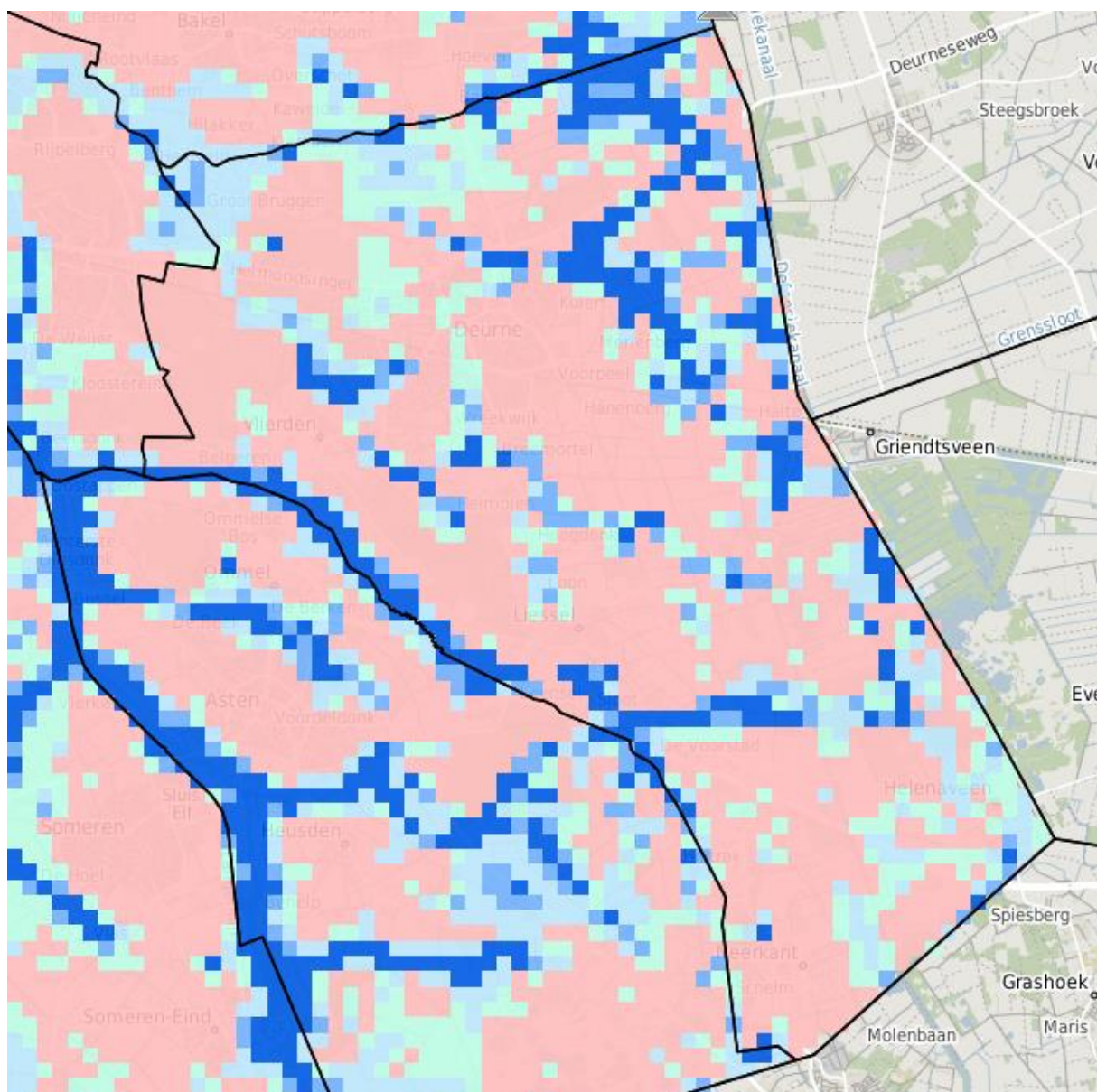

GHG

GLG

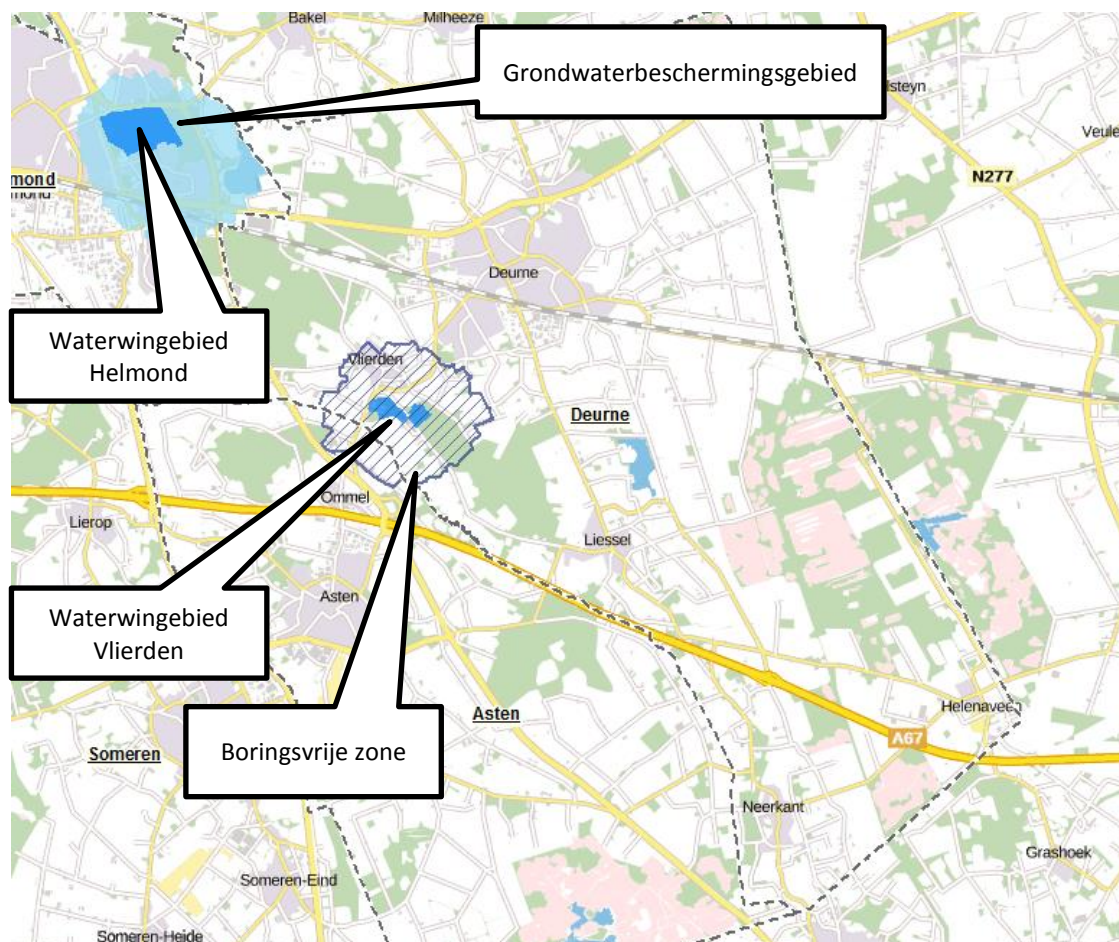
Figuur 3.18: GHG en GLG Deurne (Bron: Provincie Noord-Brabant, <http://kaartbank.brabant.nl>)

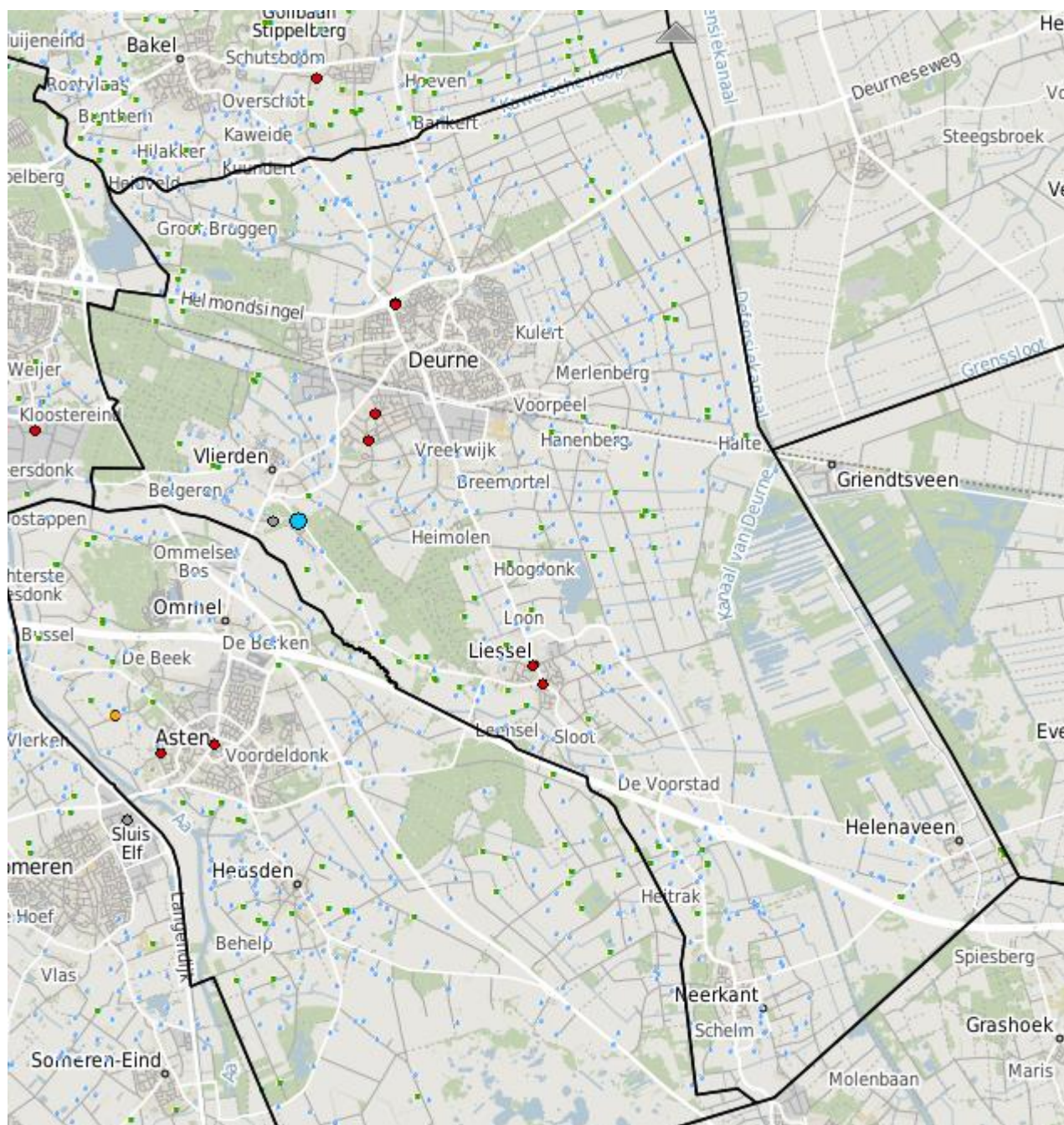
Huidige kwel- en infiltratie

- sterke kwel
- meestal kwel, soms sterk
- meestal kwel
- soms kwel
- infiltratie

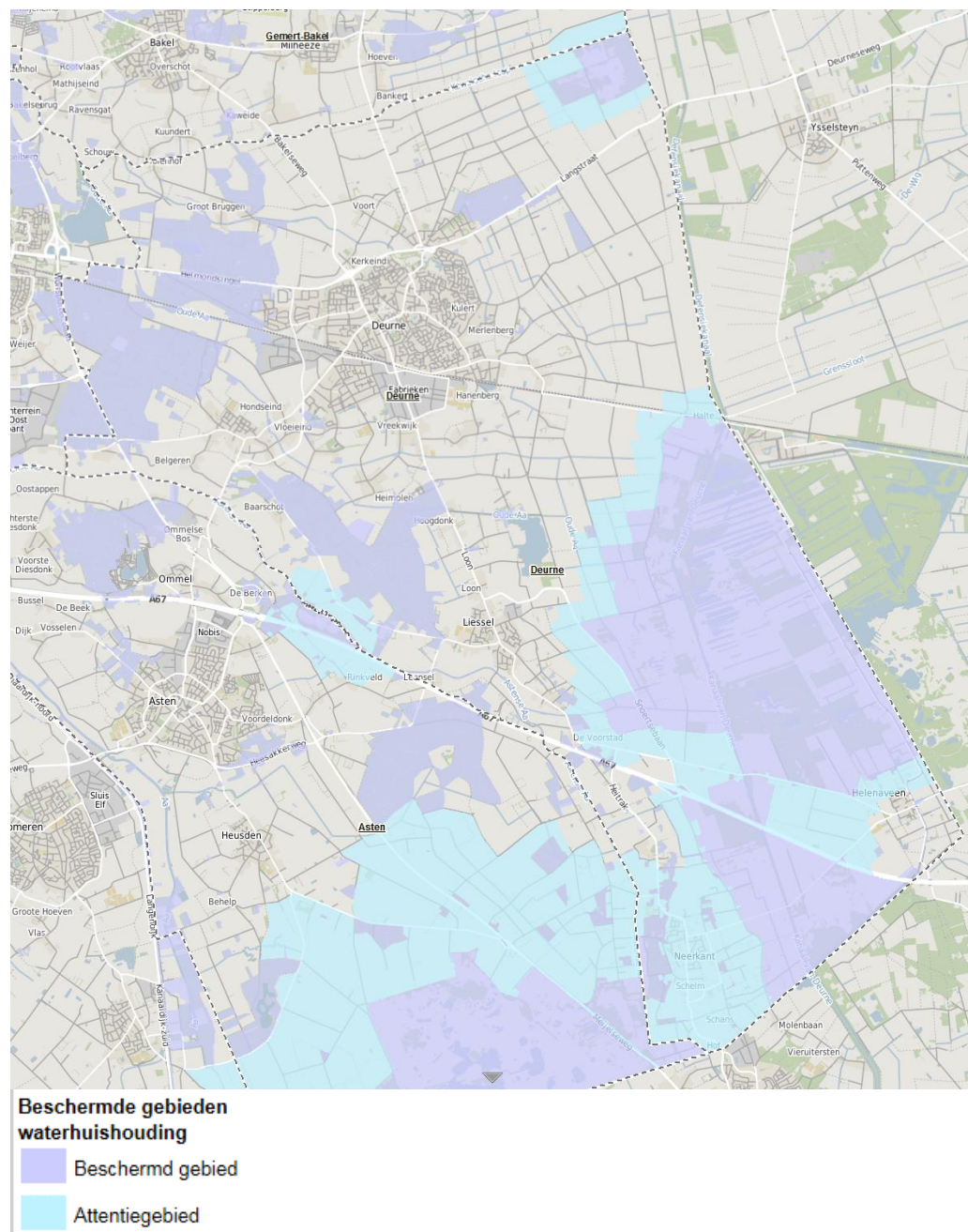
Figuur 3.19: Kwel en infiltratiegebieden (Bron: Provincie Noord-Brabant, <http://kaartbank.brabant.nl>)

Figuur 3.20: Drinkwaterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied
(Bron: Kaartbank Brabant, Provincie Noord-Brabant)

Figuur 3.21: Grondwateronttrekkingen: Drinkwater (lichtblauw), berekening (blauw en groen), industrieel (groen), bodemenergiesysteem (rood)
(Bron: Kaartbank Brabant, Provincie Noord-Brabant)

Figuur 3.22: Beschermd gebied grondwaterhuishouding
(Bron: Kaartbank Brabant, Provincie Noord-Brabant)

Oppervlaktewater

Figuur 3.23 geeft een overzicht van de belangrijkste waterlopen in het buitengebied. In het westelijke deel van het buitengebied (Slenk, dekzandgebied) ligt een aantal (zuid)oost-(noord)-westgeoriënteerde beken: Oude Aa, Vreewijksche Loop, Astensche Aa, De Vlier, Kaweische Loop. De beken behoren tot het type 'laaglandbeek'. Kenmerkend voor laaglandbeken is dat er geen sprake is van een bron, maar van een oorsprongsgebied. De watertoevoer bestaat voornamelijk uit via sloten en greppels afstromend neerslag en uittredend freatisch grondwater. De meeste beken zijn in de periode rond de Tweede Wereldoorlog genormaliseerd ten einde een betere afwatering te garanderen.

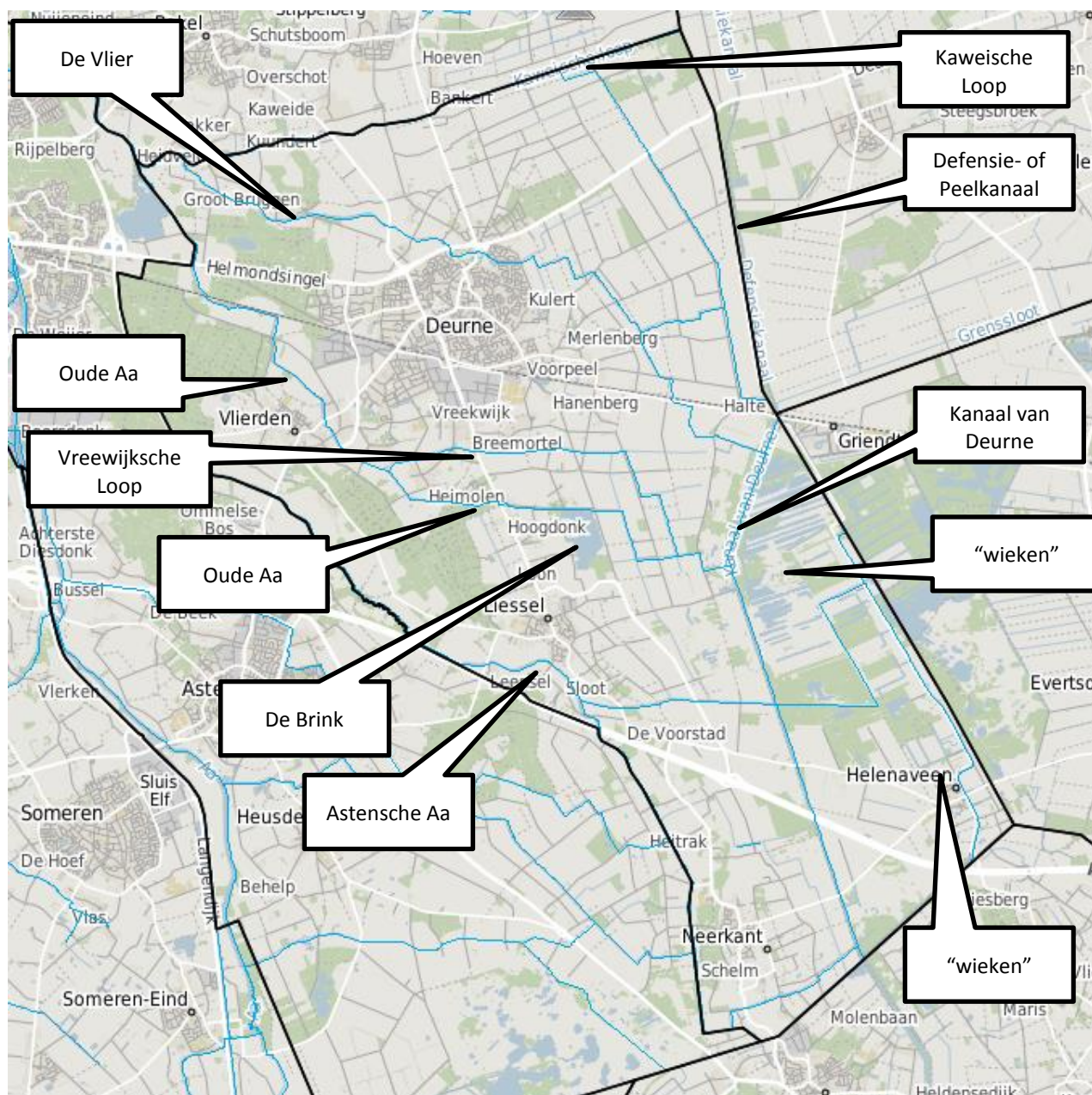
In het oostelijk deel van het buitengebied (Peelhorst, veen) liggen vooral gegraven watergangen, Kanaal van Deurne/Deurnese Kanaal, Defensie- of Peelkanaal.

In het veengebied ligt een fijn stelsel van watergangen, de zogenaamde "wieken". Naast de beken en de watergangen komt in het buitengebied één groot open water voor: de Brink (een voormalige afgraving) en een paar kleinere vijvers.

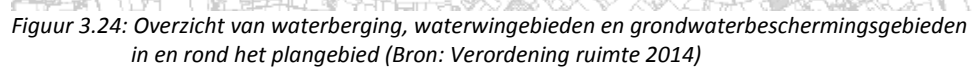
De natuurlijke afwatering in het buitengebied van Deurne verloopt in noordwestelijke (Slenk) en noordelijke (Peelhorst) richting. De Peelrandbreuk fungeert als waterscheiding. Lokaal is de afwatering gericht op de dichtstbijgelegen watergang.

Regionale waterberging / Reserveringsgebied waterberging

In en rond het plangebied is een aantal gebieden aangewezen als regionale waterberging of reserveringsgebied waterberging (figuur 3.24). Het is een aantal lokale gebiedjes ten noorden en oosten van Deurne, tussen Deurne en Liessel, ten zuidwesten van Liessel en ten zuidwesten van Vlieden. In deze beschermingszone is het niet zondermeer toegestaan ingrepen te plegen die de waterbergingsfunctie nadelig kunnen beïnvloeden.

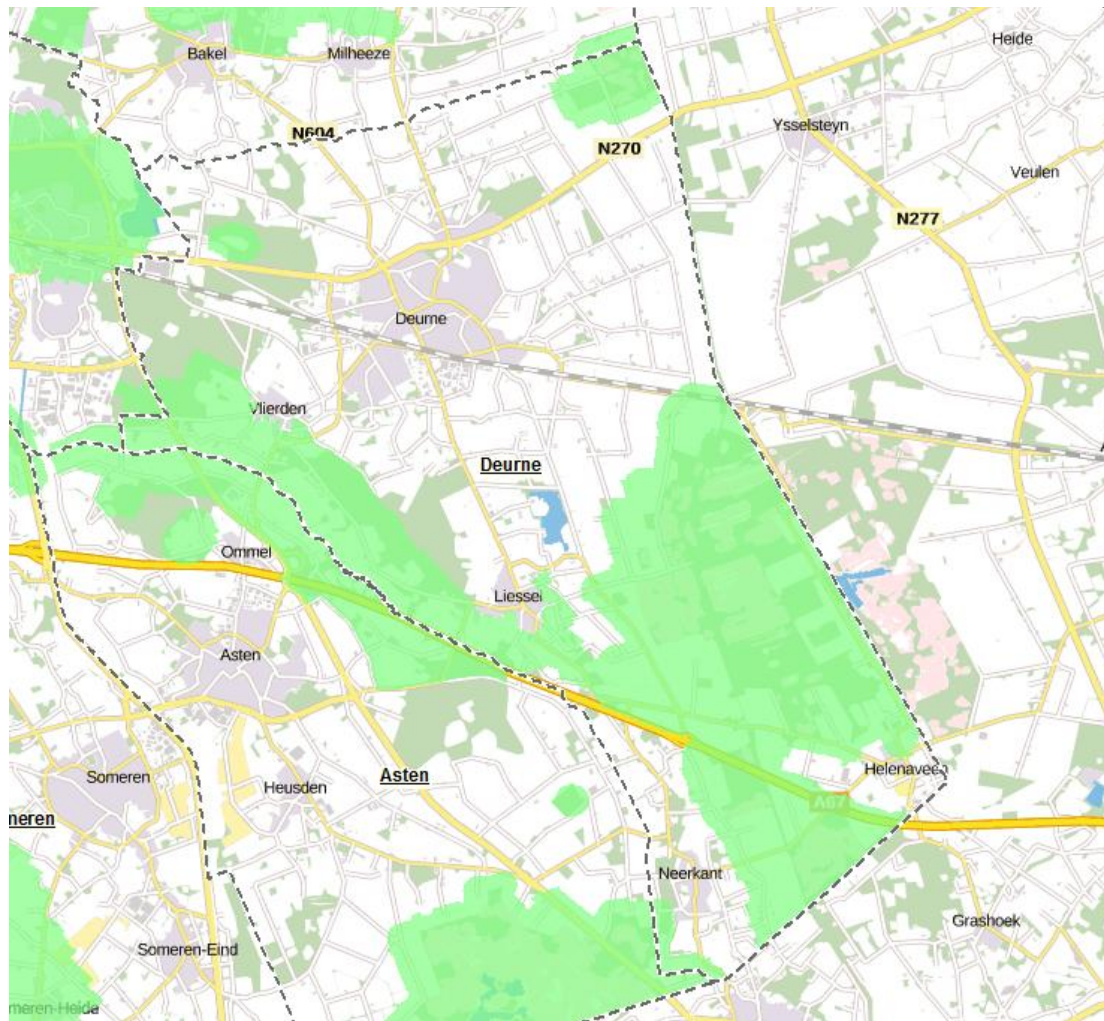

Figuur 3.23: Hoofdwaterlopen Deurne
(Bron: Provincie Noord-Brabant, <http://kaartbank.brabant.nl>)

Waterkwaliteit

De waterkwaliteit in het buitengebied is niet vlakdekkend bekend. De waterkwaliteit wordt vooral bepaald door de natuurlijke ondergrond en het menselijke (vooral agrarische) gebruik. Daarnaast wordt de waterkwaliteit van de beken beïnvloed door wateraanvoer uit bovenstrooms gelegen agrarische gebieden, zowel in Nederland als België, en lozing van overstorten van gemengde rioolstelsels uit de kernen. Het huidige watersysteem is in meer of mindere mate verontreinigd. Figuur 3.25 geeft een overzicht van gebieden die kwetsbaar zijn voor ongezuiverde lozingen.

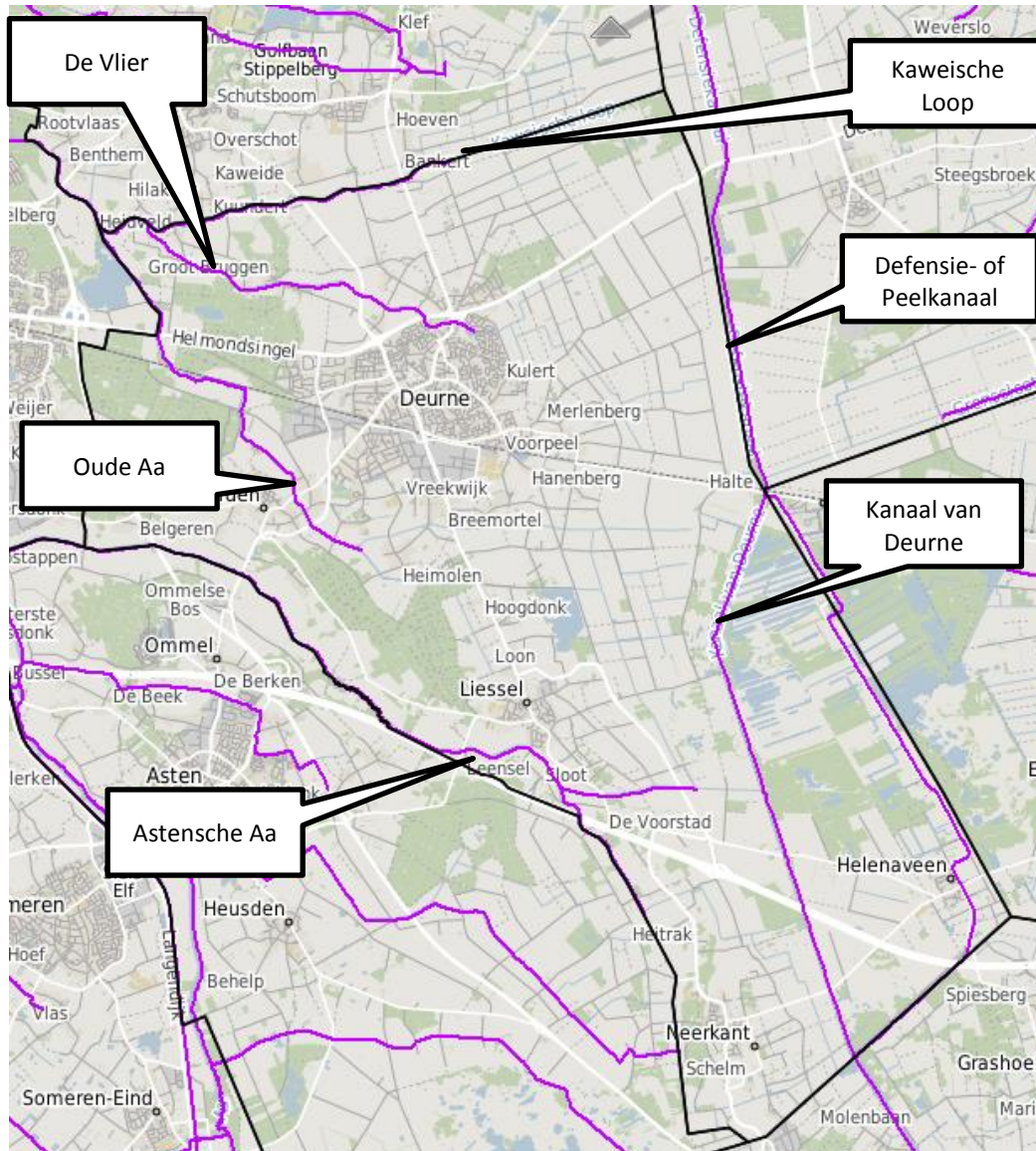
Figuur 3.25 Kwetsbaar gebied ongezuiverde lozingen (bron: Kaartbank Brabant, provincie Noord-Brabant)

Kaderrichtlijnen water (KRW)

De belangrijkste beeklopen in het buitengebied zijn ook aangewezen als KRW waterlichaam (figuur 3.26):

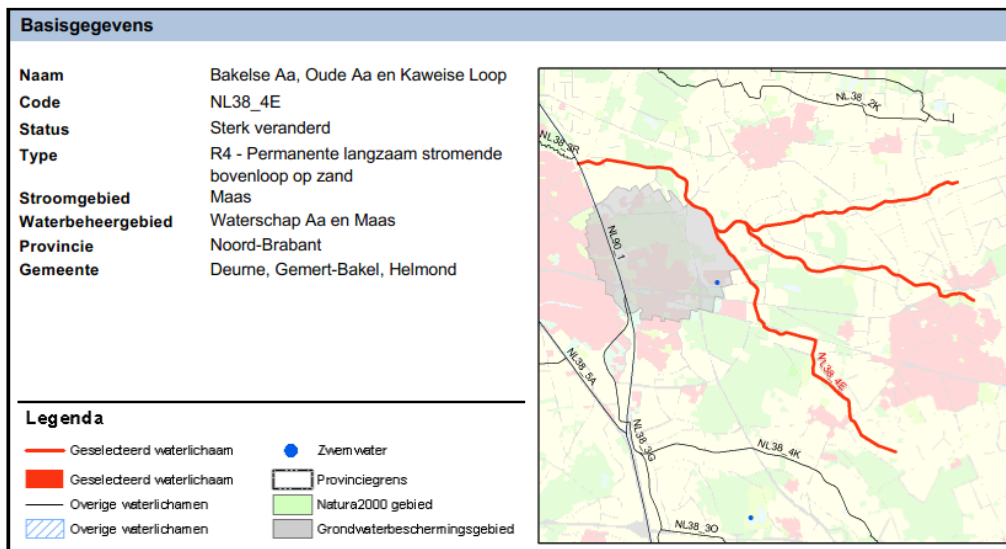
- De Vlier (als onderdeel Bakelsche Aa) / Oude Aa / Kaweische Loop;
- Astensche Aa;
- Kanaal van Deurne / Defensie- of Peelkanaal (onderdeel Peelkanalen).

Dat houdt in dat voor de waterlopen (ecologische) kwaliteitseisen zijn geformuleerd en worden nagestreefd. Ontwikkelingen mogen niet zondermeer negatieve effecten hebben op de kwaliteitseisen.

Figuur 3.26: KRW-waterlichamen Deurne (Bron: Provincie Noord-Brabant, <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/wateratlas>)

Onderstaand wordt ingegaan op de specifieke KRW-aspecten. Dit op basis van bijlage 5 KRW doelstellingen van het provinciaal waterplan 2010-2015.

Karakterschets van het waterlichaam

De drie beken die dit waterlichaam hebben van nature een oorsprong die ligt in het Peelgebied. Alle drie volgen een natuurlijk beekdal en monden uit in het Aa dal. Door de aanleg van het kanalen systeem rondom Helmond werd de Bakelse Aa doorsneden en nu mondt deze uit in de Zuid Willemsvaart. Hierdoor is het natuurlijke afvoerregime ook danig aangetast. De waterlopen worden in de huidige toestand gevoed door kanaalwater vanuit het Deurnes Kanaal. In de natuurlijke situatie zijn de beken allen langzaam stromende bovenlopen (R4).

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlaten zijn gebaseerd op doeltipe R4 (Permanente langzaam stromende bovenloop op zand)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)			0,55	G3
Overige waterflora (EKR)			0,6	G1
Vis (EKR)			0,46	G3
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)			0,12	G1
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)			4	G1
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)			40	G1
Temperatuur (maximum waarde) (°C)			18	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)			4,5-8,0	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)			50-100	G1

Legenda: slecht ontoereikend matig goed zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

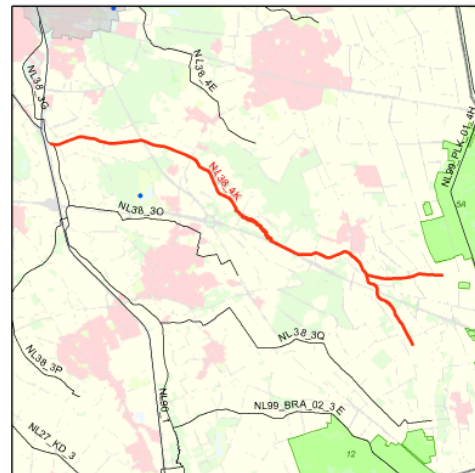
In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie
Overige relevante verontreinigende stoffen	ammonium
Overige relevante verontreinigende stoffen	dimethoaat
Overige relevante verontreinigende stoffen	koper
Overige relevante verontreinigende stoffen	pirimicarb
Overige relevante verontreinigende stoffen	zink
Prioritaire stoffen totaal	cadmium

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Basisgegevens

Naam Astense Aa en Soeloop
Code NL38_4K
Status Sterk veranderd
Type R4 - Permanente langzaam stromende bovenloop op zand
Stroomgebied Maas
Waterbeheergebied Waterschap Aa en Maas
Provincie Noord-Brabant
Gemeente Asten, Deurne, Helmond

Legenda

- Geselecteerd waterlichaam
- Geselecteerd waterlichaam
- Overige waterlichamen
- Overige waterlichamen
- Zwemwater
- Provinciegrens
- Natura2000 gebied
- Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

De Astense Aa en de Soeloop liggen ten oosten van de Aa en monden bij Asten uit in diezelfde rivier. De oorspronkelijke bron van beide beken ligt in het peelvenen gebied. Waar de Soeloop nog altijd wordt gevoed vanuit de Deurnse Peel, wordt de Astense Aa vooral door inlaatwater en gebiedseigen water gevoed. Beide beken liggen hoog op de zandgronden en hebben een breedte van 2 tot 3 meter. Een deel van de Astense Aa is nog altijd in haar oorspronkelijke staat en wordt gekenmerkt door een meanderend gedeelte dat slingerend door het landschap stroomt. Beide beken kunnen worden getypeerd als een langzaam stromende bovenloop op zand (R4).

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlaten zijn gebaseerd op doeltipe R4 (Permanente langzaam stromende bovenloop op zand)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)			0,55	G3
Overige waterflora (EKR)			0,6	G1
Vis (EKR)			0,46	G3
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)			0,12	G1
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)			4	G1
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)			40	G1
Temperatuur (maximum waarde) (°C)			18	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)			4,5-8,0	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)			50-100	G1

Legenda: ■ slecht ■ ontoereikend ■ matig ■ goed ■ zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie
Overige relevante verontreinigende stoffen	ammonium
Overige relevante verontreinigende stoffen	dimethoaat
Overige relevante verontreinigende stoffen	koper
Overige relevante verontreinigende stoffen	pirimicarb
Overige relevante verontreinigende stoffen	zink
Prioritaire stoffen totaal	cadmium

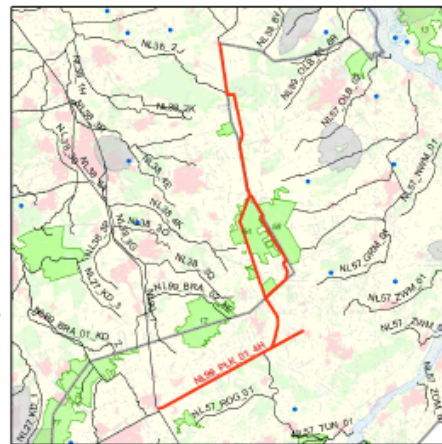
Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Basisgegevens

Naam	Peelkanalen
Code	NL99_PLK_01_4H
Status	Kunstmatig
Type	M3 - Gebufferde (regionale) kanalen
Stroomgebied	Maas
Waterbeheergebied	Meerdere waterbeheerders
Provincie	Limburg, Noord-Brabant
Gemeente	Deurne, Gemert-Bakel, Helden, Horst aan de Maas, Leudal, Meijel, Nederweert, Venray

Legenda

	Gescheiden waterlichaam		Zwenkwater
	Gescheiden waterlichaam		Provinciegrens
	Overige waterlichamen		Natura2000 gebied
	Overige waterlichamen		Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

In het stroomgebied van de Aa zijn diverse kanalen aangelegd zoals de Zuid-Willemsvaart en op de grens het kanaal van Deurne, de Helenavaart en het Peelkanaal. Deze kanalen vormen een watersysteem op zich, maar hebben op een aantal plaatsen contact met het watersysteem van de Aa. Ze vervullen een belangrijke functie als wateraanvoersysteem, waarmee water vanuit de Maas naar het stroomgebied van de Aa wordt aangevoerd. Dit contact bestaat uit in- en uitlaatpunten van water. Daarnaast zorgen de kanalen voor kwel naar omliggende gronden. Het gebufferde (regionale) kanaal is aangelegd ten behoeve van waterafvoer en/of scheepvaart. De stroomrichting en snelheid is afhankelijk van de aan- en afvoer. De overgang van land naar water is zeer abrupt, waardoor ondiepe begroefbare gedeeltes (en de daarbij behorende flora en fauna) niet of nauwelijks voorkomen. Ook scheepvaart heeft een negatieve invloed op de biologie, maar komt nauwelijks voor op regionale kanalen. Dit waterlichaam ligt in het beheergebied van waterschap Peel en Maasvallei en waterschap Aa en Maas. Afgesproken is dat waterschap Peel en Maasvallei de rapportage verzorgt.

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlaten zijn gebaseerd op doeltipe M3 (Gebufferde (regionale) kanalen)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)			0,6	G2
Overige waterflora (EKR)			0,6	G2
Fytoplankton (EKR)			0,6	G2
Vis (EKR)			0,6	G2
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)			0,15	G2
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)			2,8	G2
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)			300	G2
Temperatuur (maximum waarde) (°C)			25	G2
Doorzicht (zomergemiddelde) (Meter)			0,65	G2
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)			5,5-8,5	G2
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)			40-120	G2

Legenda: slecht ontoereikend matig goed zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie
Overige relevante verontreinigende stoffen	ammonium
Overige relevante verontreinigende stoffen	dimethoat
Overige relevante verontreinigende stoffen	koper
Overige relevante verontreinigende stoffen	pirimicarb
Overige relevante verontreinigende stoffen	zink

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Deurnsche Peel & Mariapeel

Het Natura 2000-gebied bestaat uit de twee deelgebieden (figuur 3.28): Deurnsche Peel (binnen het plangebied) en Mariapeel (buiten het plangebied). Tezamen met de nabijgelegen Groote Peel zijn het restanten van wat eens een uitgestrekt oerlandschap was van levend hoogveen. Deze peelhoogvenen werden grotendeels afgegraven tot op de zandondergrond. Deze gebieden zijn de zuidelijkste representanten van de vlakke subatlantische hoogvenen, die ergens anders en ook in de Peelregio door afgraving, ontginning en verveningen grotendeels zijn verdwenen. Door de verschillende verveningsgeschiedenis van de onderdelen van het gebied is er een grote en fijnschalige variatie in vegetatie en landschap, met gradiënten naar iets mineraalrijker milieu. In de oudste veenputten is al lange tijd sprake van hoogveengroei op miniatuurschaal. Op de grote restveeneenheden is nog een relatief grote veendikte aanwezig, waarop door herstelbeheer inmiddels ook op verschillende plaatsen ontwikkeling van hoogveenbegroeiingen plaats vindt. De Deurnsche Peel is het Brabantse deel van het gebied en bestaat naast de kern die grenst aan de Mariapeel ook uit een drietal kleinere deelgebieden: De Bult in het noorden en Grauwveen en Het Zinkske in het zuiden. In de Deurnsche Peel is tot in de jaren zeventig turf gewonnen, de sporen hiervan zijn nog duidelijk zichtbaar. In sommige oude turfputten zijn goed ontwikkelde hoogveenvegetaties te vinden. Het gebied bestaat uit een complex van fragmenten levend hoogveen, beginstadia van regenererend hoogveen, natte heide op rustend hoogveen en droge heide op minerale gronden, opgaand loof- en naaldbos, gras- en bouwlanden en open water (sloten, kanalen en plassen). De Mariapeel bestaat uit vier complexen (Griendtsveen, De Driehonderd Bunders, Horster Driehoek en Mariaveen). Het landschap kenmerkt zich door een rijke afwisseling van onder andere hogere, droge en lage, vochtige heideterreinen en moerasachtige gedeelten, open en gesloten bossen, veenputten, wijken, vennen en open water. Het Mariaveen is een open heidegebied met enkele zandruggen. Na herstelmaatregelen in de jaren negentig herstelt het hoogveen zich weer. Grauwveen bestaat uit een complex van fragmenten levend hoogveen, beginstadia van regenererend hoogveen, droge en vochtige heide, moeras en opgaand loofbos. Er zijn turfgaten aanwezig. Het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel is een Vogel- en een Habitatrichtlijngebied. Dit gebied is in 2009 door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. De instandhoudingsdoelen zijn in onderstaande tabel 3.1 weergegeven.

Tabel 3.1: Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel
[Aanwijzingsbesluit2009]

		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draagkracht aantal paren
Habitattypen				
H4030	Droge heiden	=	=	
H7110A	*Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap_	>	>	
H7120	Herstellende hoogvenen	= (<)	>	
Broedvogels				
A004	Dodaars	=	=	35
A224	Nachtzwaluw	=	=	3
A272	Blauwborst	=	=	350
A276	Roodborsttapuit	=	=	120
Niet-broedvogels				
A039	Toendrarietgans	=	=	
A041	Kolgans	=	=	
A127	Kraanvogel	=	=	

Legenda:

= behoudsdoelstelling, > verbeter- of uitbreidingsdoelstelling, = (<) achteruitgang ten gunste van ander habitatype toegestaan

* Voor naam betekent prioritaire soort of habitatype.

Figuur 3.28: Detailopname Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel

Groote Peel

De Groote Peel vormt tezamen met de nabijgelegen Deurnsche Peel en Mariapeel het restant van wat eens een uitgestrekt oerlandschap was van levend hoogveen. Deze peelhoogvenen werden grotendeels afgegraven tot op de zandondergrond. De Groote Peel is samen met de Deurnsche Peel en Mariapeel de zuidelijkste representant van de vlakke subatlantische hoogvenen, die ergens anders en ook in de Peelregio door afgraving, ontginning en verveningen grotendeels zijn verdwenen. In de Groote Peel is in het verleden wel turf gewonnen, maar het gebied is vervolgens niet in cultuur gebracht. Het Brabantse deel is machinaal verveend waardoor er nauwelijks een puttenstructuur aanwezig is. Het Limburgse deel is grotendeels met de hand verveend, waardoor een groot areaal veenputten aanwezig is. Door erosie van de resterende hoge delen is de puttenstructuur vaak onduidelijk. De Groote Peel wordt gekenmerkt door een complex van horsten en slenken. Het gebied kent daardoor een grote landschappelijke afwisseling van open vochtige en droge heideterreinen, pijpestrootjessavannen, struwelen en bosjes en moerassige laagten met veenputten en plaatselijk bossen en natte heide. Door eerdere vernattingsmaatregelen zijn verschillende grote plassen ontstaan. In enkele veenputten vindt veengroei plaats. Het Natura 2000-gebied Groote Peel is een Vogel- en een Habitatrichtlijngebied. Dit gebied is in 2009 door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. De instandhoudingsdoelen zijn in onderstaande tabel 3.2 weergegeven.

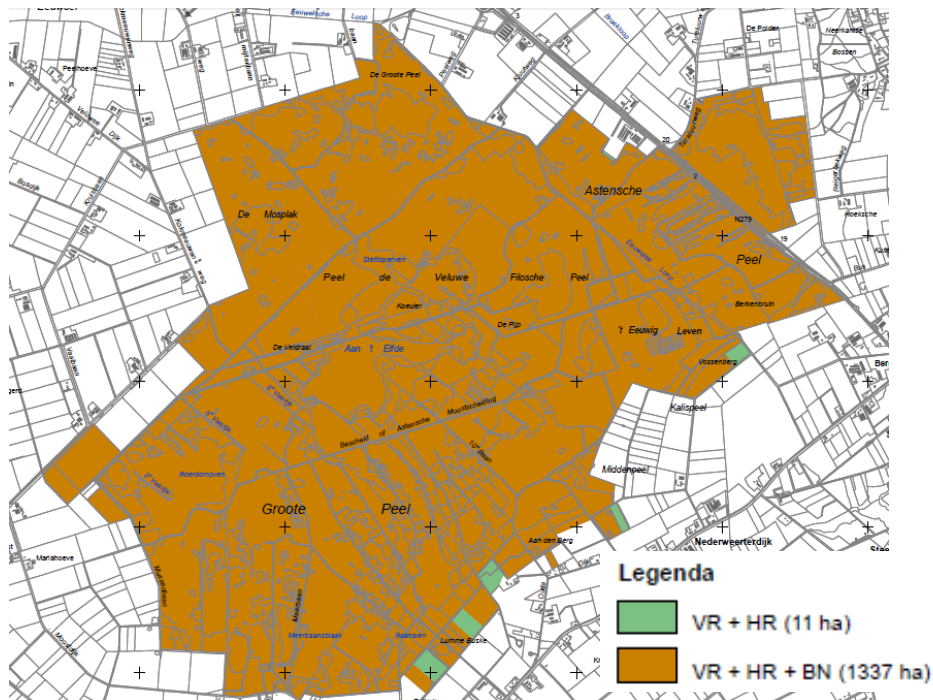
Tabel 3.2: Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Groote Peel [Bron: Aanwijzingsbesluit, 2009]

		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draagkracht aantal paren
Habitattypen				
H4030	Droge heiden	=	=	
H7120	Herstellende hoogvenen	= (<)	>	
Broedvogels				
A004	Dodaars	=	=	35
A008	Geoorde fuut	=	=	40
A119	Porseleinhoen	>	>	5
A272	Blauwborst	=	=	200
A276	Roodborsttapuit	=	=	80
Niet-broedvogels				
A039	Taigarietgans	=	=	
A039	Toendrarietgans	=	=	
A041	Kolgans	=	=	
A127	Kraanvogel	=	=	

Legenda:

= behoudsdoelstelling, > verbeter- of uitbreidingsdoelstelling, = (<) achteruitgang ten gunste van ander habitatype toegestaan

* Voor naam betekent prioritaire soort of habitatype.

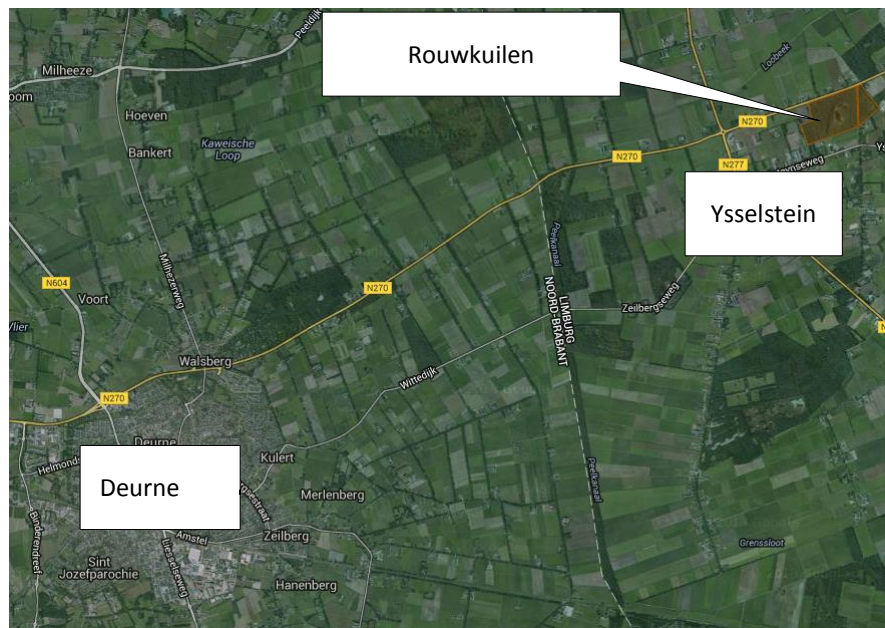

Figuur 3.29: Begrenzing Natura 2000-gebied Groote Peel (Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase>)

Beschermde Natuurmonumenten

De Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel omvatten ook beschermde natuurmonumenten (BN). Sinds het permanent maken van de Crisis- en herstelwet hoeven plannen of projecten die buiten de begrenzing van een BN worden uitgevoerd niet langer te worden beoordeeld op mogelijke aantasting van de oude doelen (geen externe werking), voor zover het BN een overlap heeft met een Natura 2000-gebied en dat Natura 2000-gebied definitief is aangewezen (zie art. 19ia Nbw 1998 i.c.m. art 65). Dit is voor de twee gebieden van toepassing.

In de omgeving van het plangebied ligt ook een beschermd natuurmonument dat geen onderdeel uitmaakt van een Natura 2000-gebied; het is het gebied Rouwkuilen. Het ligt in de gemeente Venray, ruim een kilometer ten noordoosten van het dorp Ysselsteyn (zie figuur 3.30). Het is een (naald)bosgebied met een ven van in totaal 56 ha waarbij het ven en de oeverzones elk 5 ha zijn. Het gebied is waardevol voor amfibieën.

Figuur 3.30: Situering Beschermd Natuurmonument Rouwkuilen (Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapsgebied.aspx?id=sn141&groep=12>)

3.6.3 Natuurnetwerk Brabant

Delen van het gebied bevinden zich in het Natuurnetwerk Brabant (NNB, figuur 3.31). Naast het NNB is de Groenblauwe mantel in het Buitengebied van Deurne aanwezig (zie voor een beschrijving paragraaf 2.4.2 en verbeelding in figuur 2.3).

Binnen het NNB zijn verschillende natuurbeheertypen aanwezig (zie figuur 3.32). Het NNB in het buitengebied bestaat voornamelijk uit bosgebieden (N16.01 Droog bos met productie en N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos) maar er zijn ook heidegebieden (N06.04 Vochtige heide en N07.01 Droge heide) en hoogveengebieden (N06.03 Hoogveen en N06.06 Zuur ven en hoogveenven) aanwezig. Met name het zuidoostelijke gelegen terrein (Deurnsche Peel, ook Natura 2000-gebied) zijn belangrijke natuurwaarden aanwezig. Daarnaast liggen er in de gemeente natuurwaarden die samenhangen met het beekdalsysteem. Hieronder worden deelgebieden in het NNB toegelicht (uit: Provincie Noord-Brabant, 2002³).

1. De Deurnsche Peel

Het levend hoogveen is in de Deurnsche Peel grotendeels afgegraven, evenals in de Groote Peel. Kenmerkend voor de Deurnsche Peel zijn vegetaties die voornamelijk bestaan uit pijpestro en adelaarsvaren en veel opslag van berk. Vooral in en langs veenputten treft men nog levend hoogveen aan met kenmerkende soorten zoals eenarig wollegras, lavendelhei, kleine veenbes en diverse veenmossoorten. De Deurnsche Peel is een leefgebied voor de blauwborst, roerdomp, waterral, sprinkhaanzanger, das en gladde slang, en ook een belangrijke pleisterplaats voor de kraanvogel en taigarietgans. Door kwel vanuit het Kanaal van Deurne heeft zich plaatselijk een bijzondere plantengroei kunnen ontwikkelen met onder andere moeraswespenorchis en

³ Provincie Noord-Brabant, 2002. *Natuurgebiedsplan 'Oostelijke Maasvallei' Streefbeelden en subsidies voor natuur en landschap. Definitief plan. Oorspronkelijk vastgesteld: Juli 2002.*

welriekende nachtorchis. Door de karakteristieke biotopen in de Deurnsche Peel is het gebied onder andere gevoelig voor stikstofdepositie en verdroging. Ook verstoring door de mens kan een negatieve invloed hebben op het gebied.

2. Het Zinkske, Heitraksche Peel en 't Molentje

Het Zinkske en Heitraksche Peel bestaan uit verveend (afgegraven) hoogveen, heide, berkenbroek- en berken-eikenbos. Plaatselijk komen nog karakteristieke soorten voor, zoals kleine veenbes en lavendelhei. Het Zinkske is een leefgebied voor de das. 't Molentje bestond omstreeks 1900 nog geheel uit hoogveen en heide. Later is het gebied ontgonnen en omgezet in een kleinschalig broeklandschap met hooilanden en singels. Tot in de jaren zeventig kwamen er nog moeraswespenorchis en gevlekte orchis voor. Op de graslanden foerageren grutto en wulp.

3. De Bult

De Bult is een restant van de vroeger uitgestrekte hoogveenmoerassen. Voornamelijk in en langs veenputten groeien nog karakteristieke soorten zoals de kleine veenbes, lavendelhei en eenarig wollegras. De Bult is een leefgebied voor de gladde slang en das. Het gebied behoort tot het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel.

4. Kanaal van Deurne en de Helenavaart

Door de aanvoer van kalkhoudend en voedselrijk Maaswater komen in en langs de wateren allerlei 'gebiedsvreemde' soorten voor (onder meer zwanenbloem, witte waterkers). Door kwel vanuit het Kanaal van Deurne hebben zich in de Deurnsche Peel enkele bijzondere soorten kunnen vestigen, zoals de moeraswespenorchis en welriekende nachtorchis. De directe omgeving is daardoor gevoelig voor kwaliteitsvermindering als gevolg van verontreiniging vanuit het kanaal en stikstofdepositie.

5. Beekdal Astense Aa

Het zijn hier grondwaterafhankelijke natuurwaarden vanwege de aanwezigheid van onder meer amfibieën, dagvlinders van natte biotopen, broekvegetaties en natte boscomplexen, dassen en struweelvogels. Direct langs de beek komt hier en daar een broekbos en -struweel voor met onder meer elzenzegge en moerasviooltje. In en langs de sloten en greppels komen naast kwelindicatoren als holpijp en waterviolier, ook relicten voor van de vroeger aanwezige schraallanden. In, op en langs de beek leven de ijsvogel, de kleine modderkruiper, de riviergrondel en de grote beekschaatsenrijder.

6. Stroomgebied Astense Aa

In het stroomgebied van de Astense Aa liggen enkele bosgebieden, waaronder de Neerkantse Bossen. De bossen variëren van vochtige populierenbossen tot droge naaldbossen. De huidige natuurwaarden in de bossen zijn tamelijk laag. Deze gebieden zijn minder gevoelig voor recreatief medegebruik.

7. Galgenberg

De Galgenberg ligt op dekzandruggen tussen de dalen van de Astense Aa, Oude Aa en de Beekerloop/Busselsche Loop. Het gebied bestaat nagenoeg geheel uit bos (voornamelijk naaldbos) met plaatselijk nog heide- en stuifzandrestantjes. Dit bos is ontstaan als staatsbos om de verstuing tegen te gaan en te voorzien in de behoefte aan hout in de staatsmijnen. De Galgenberg is een open plek in het bos waar vroeger een galg heeft gestaan. Met name de heide en stuifzandterreinen zijn gevoelig voor een verstoring in kwaliteit (door bijvoorbeeld stikstofdepositie).

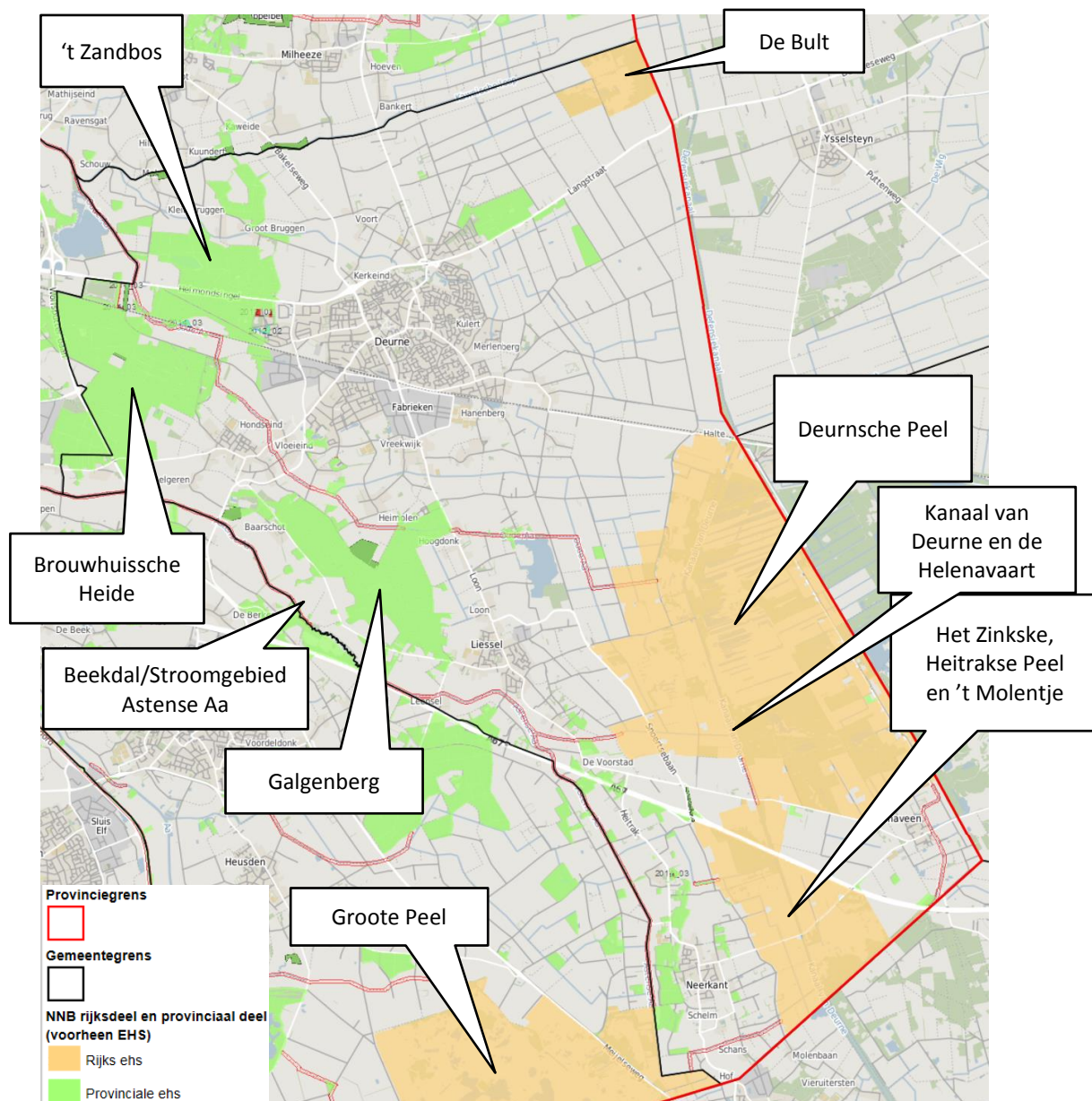
8. Brouwhuissche Heide en 't Zandbos

Tussen de bovenlopen van de Bakelsche Aa, bestaande uit de Oude Aa, De Vlier en Kaweische Loop liggen een drietal dekzandruggen. Voor het overgrote deel zijn de voormalige heidevelden op deze ruggen bebost met naaldhout om verstuiving tegen te gaan. Plaatselijk komen nog heide- en stuifzandrestantjes voor. In het gebiedsdeel De Bikkels bevindt zich het enige jeneverbesstruweel van Noord-Brabant. Het Buntven in het Zandbos is een uitgestoven laagte, waarin water blijft staan. Dit ven kenmerkt zich door een zuur en voedselarm venmilieu met onder meer witte en bruine snavelbies. Door het voedselarme karakter is dit biotoop bijzonder gevoelig voor (stikstof)vervuiling.

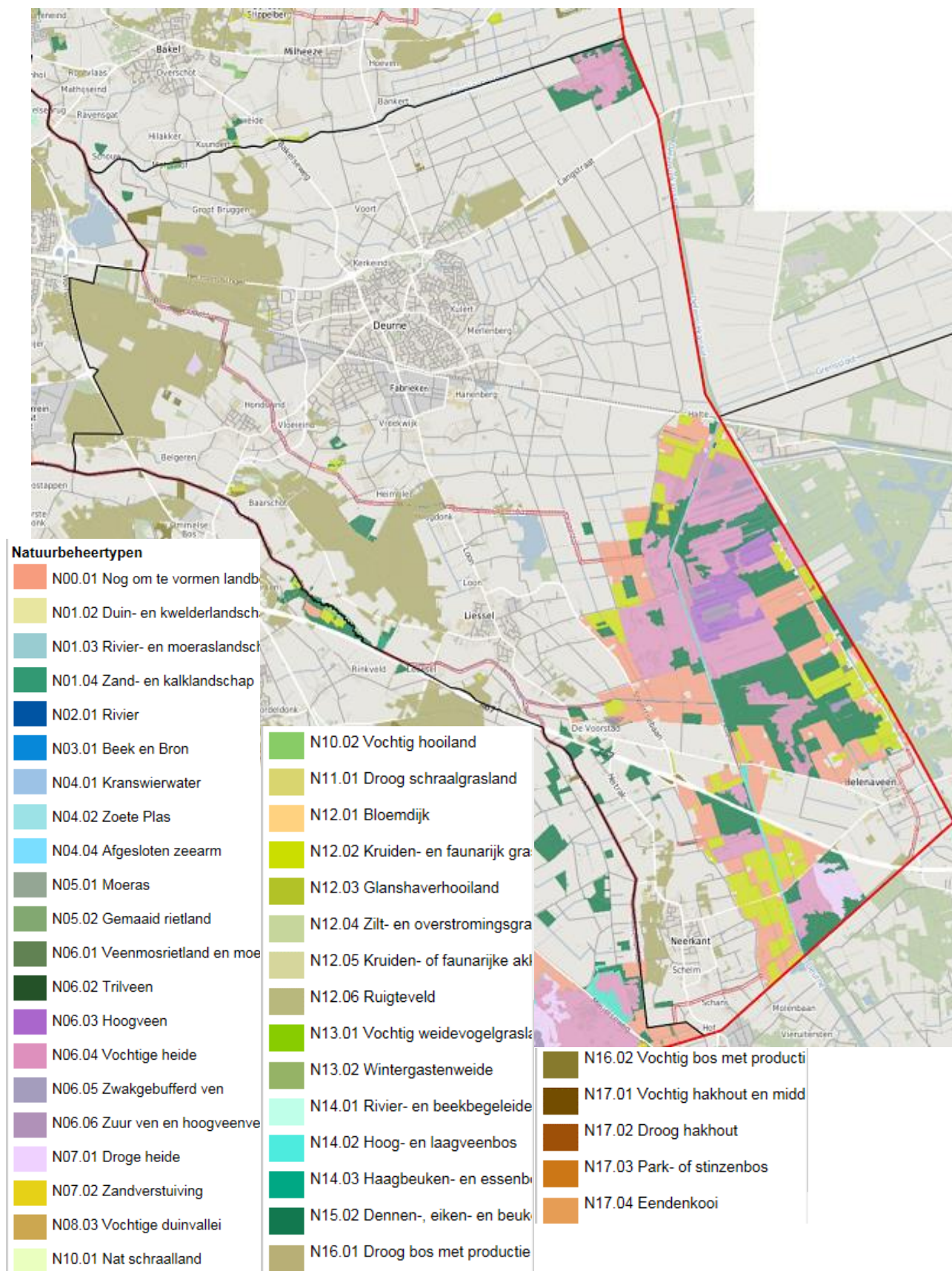
Ecologische verbindingzones

De Astense Aa en de Oude Aa zijn aangewezen als (te realiseren) ecologische verbindingzone. De verbindingzone van de Astense Aa is uitgewerkt in de Stroomgebiedsvisie Astense Aa/Oude Aa (Waterschap De Aa, 2000). Voor de Oude Aa wordt uitgegaan van stapstenen (doeltype kamsalamander), terwijl voor de Astense Aa wordt uitgegaan van een volwaardig aaneengesloten verbindingzone. Belangrijkste doelsoorten zijn de kamsalamander, vinpootsalamander en knoflookpad. Secundaire doelsoorten zijn struweelvogels, moerasvogels, dagvlinders en dieren en planten van stromend water.

Habitatseisen voor deze doelsoorten zijn: poelen, flauwe oevers (bij voorkeur op het zuiden gelegen), kleinschaligheid, zandgronden, vochtig grasland met greppeltjes en kleine loofbosjes, houtwallen en hopen met takkenbossen.

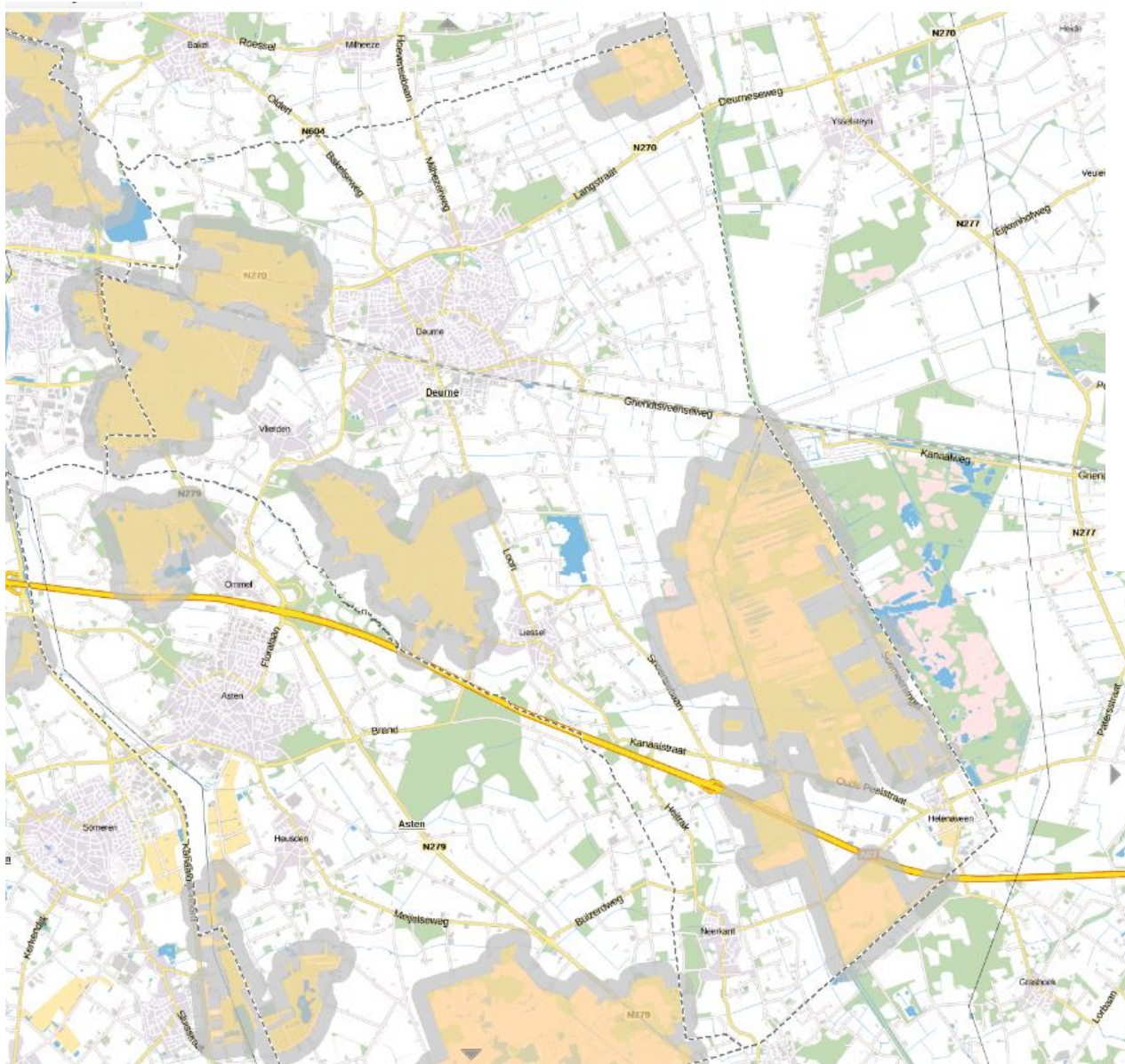
Figuur 3.31 Rijks en provinciale ecologische hoofdstructuur (provincie Noord-Brabant, 2014).

Figuur 3.32 Natuurbeheertypen (bron: Kaartbank Brabant, provincie Noord-Brabant)

3.6.4 Zeer kwetsbare gebieden in de NNB (Wav-gebieden)

De provincie Noord-Brabant heeft binnen de provinciegrenzen zogenaamde Wet ammoniak en veehouderij-gebieden (Wav-gebieden) aangewezen (figuur 3.33). Dit zijn gebieden die behoren tot de NNB en die zijn aangewezen vanwege de voor zeer stikstofgevoelige natuur. Deze Wav-gebieden komen in de gehele gemeente voor en langs de gemeentegrenzen. Grote delen van Natura 2000-gebieden en NNB-gebieden zijn ook als Wav-gebied aanwezig. Rondom deze gebieden geldt een zone van 250 meter, waarbinnen de mogelijkheden voor uitbreiding van veehouderij beperkt zijn door regels in de Wet ammoniak en veehouderij en de Verordening ruimte 2014).

Figuur 3.33 Wav-gebieden (oranje) en 250m-zone (grijs)
(bron: kaartbank Brabant, Provincie Noord-Brabant)

3.6.5 Beschermde plant- en diersoorten

De bescherming van beschermde plant- en diersoorten is geregeld in de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse diersoorten en plantensoorten. Hierbij is onderscheid in verschillende beschermingscategorieën (Tabel 1, 2 en 3 inclusief vogels). De uiteindelijke afweging in de Flora- en faunawet vindt plaats in het vergunningentrajec voor individuele ontwikkelingen.

Op het planniveau van de Derde Herziening moet getoetst worden of de Flora- en Faunawet de vaststelling van de Derde Herziening in de weg staat. De Flora- en faunawet staat vaststelling van de Derde Herziening in de weg, als de Derde Herziening ontwikkelingen mogelijk maakt die wezenlijke negatieve effecten hebben op de instandhouding van beschermde plant- en diersoorten en er geen of onvoldoende mitigerende maatregelen bestaan om deze effecten te voorkomen of te verminderen.

De landelijke databank www.telmee.nl is geraadpleegd voor de meest recente waarnemingen om een beeld te krijgen van de beschermde plant- en diersoorten in het plangebied. Dit wordt voldoende geacht voor de toets in de Derde Herziening. Er heeft geen vlakdekkende natuurinventarisatie plaatsgevonden. Dit is niet nodig op het planniveau van de Derde Herziening een heeft bovendien weinig zin: het is slechts een momentopname en daarmee niet dekkend voor de planperiode van de Derde Herziening. Natuurinventarisaties van Tabel 2- en 3-soorten zijn respectievelijk 5 tot 3 jaar geldig.

De natuurgegevens in www.telmee.nl zijn grofmazig weergegeven: in vakken van 5 bij 5 km. Dit geeft voor de interpretatie twee aandachtspunten:

- Een aantal vakken ligt deels in het plangebied, deels erbuiten. Dat betekent dat van deze vakken niet met zekerheid gesteld kan worden dat de waargenomen soorten ook daadwerkelijk in het plangebied voorkomen.
- In een aantal vakken liggen beschermde natuurgebieden. In deze vakken komen de meeste waargenomen soorten naar verwachting vooral voor in de beschermde natuurgebieden en niet erbuiten.

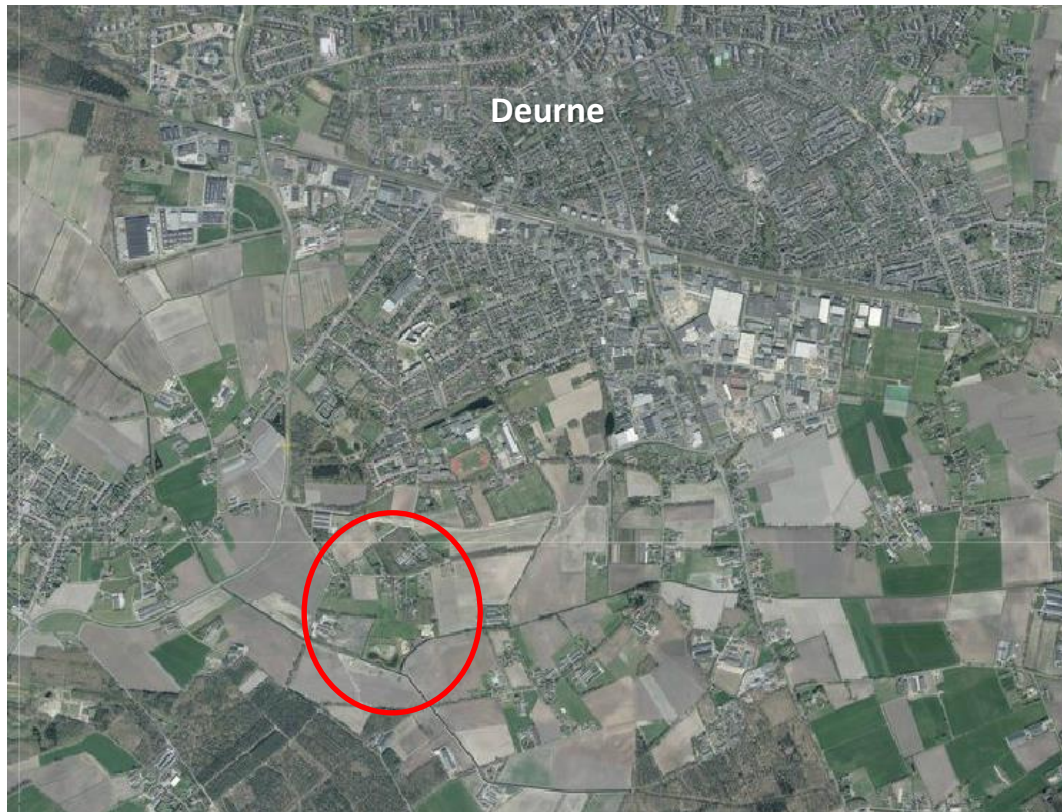
Deze aandachtspunten zorgen voor een worstcase interpretatie van de waarnemingen. Er kunnen meer soorten genoemd worden dan er daadwerkelijk voorkomen.

Hieronder wordt eerst beschreven welke soorten in de beschermde natuurgebieden verwacht worden. Vervolgens worden de beschermde soorten beschreven die in algemeen in het buitengebied voor kunnen komen.

De Deurnsche Peel en overige delen van het hoogveengebied in het Buitengebied (zoals Zinkske Peel en de Bult) vormen belangrijke natuurgebieden met hoge natuurwaarden. Door de specifieke habitats komen soorten voor als bever, das, wild zwijn en veel zwaar beschermde **reptiel- en amfibiesoorten** zoals levendbarende hagedis, gladde slang, heikikker, poelkikker, rugstreeppad en vinpootsalamander. Ook beschermde **plantensoorten** zoals de brede orchis, kleine en ronde zonnedaauw, wilde gagel, moeraswespenorchis, het ruigklokje en de welriekende nachtorchis zijn hier bekend. De bossen bieden geschikt leefgebied voor soorten als eekhoorn en het ree. In de bos- en heidegebieden Brouwhuissche Heide en 't Zandbos komt de beschermde jeneverbes voor. Het beekdal, de Oude Aa en de Astense Aa vormen geschikt leefgebied voor beschermde vissoorten als kleine modderkruiper en rivierdonderpad.

In het Buitengebied van Deurne zijn de volgende beschermde **vlindersoorten** in het verleden waargenomen: heideblauwtje en keizersmantel. Deze soorten komen ook in de nabijheid van de Deurnsche Peel voor.

Naast bovengenoemde soorten die voorkomen in de natuurgebieden, komen beschermde soorten ook voor buiten deze natuurgebieden. Zo is de **knoflookpad** in Buitengebied Deurne aanwezig en veelvuldig uitgezet in afgelopen jaren (het leefgebied ligt ten zuiden van de stadskern Deurne en ten noorden van het natuurgebied Galgenberg; zie Figuur 3.34). De knoflookpad kent een zeer beperkt verspreidingsgebied in Nederland en is daarom zwaar beschermd (Tabel 3-soort) en zeldzaam in Nederland. De knoflookpad leeft in alle vegetatietypen; naald- loof- en gemengd bos, maar meestal wordt de soort in open, relatief onbegroeide delen aangetroffen.

Figuur 3.34. Globaal leefgebied van de Knoflookpad ten opzichte van Deurne.

Overige soorten die verspreid over het Buitengebied voorkomen, betreffen de minder kritische soorten als alpenwatersalamander (deze stelt minder hoge eisen aan zijn habitat) of de soorten die gebonden zijn aan menselijk ingerichte terreinen (zoals gebouwbewonende soorten) of soorten met een gevarieerd, afwisselend of landelijk biotoop zoals verschillende **vogelsoorten** (buiszard, havik, ooievaar, ransuil, steenuil, kerkuil slechtvalk, wespandief en roek). Met name de uilen hechten waarde aan (kleinschalige) cultuurlandschappen met een afwisseling van schuren en boerderijen met erven, houtsingels en ruigtestroken (uilen zoals kerkuil en steenuil). Ook zwaluwen (ook de Rode Lijst-soort boerenzwaluw) en huismussen zijn vaak op boerenerven terug te vinden. De in de omgeving aanwezige grote gele kwikstaart is met name rondom stromend water te vinden.

Van **zoogdiersoorten** is in het Buitengebied het voorkomen van de steenmarter bekend. De steenmarter is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen. Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. Ook de das is een typische

soort van landelijke omgevingen. Niet alleen het Deurnsche Peel vormt daarom geschikt leefgebied voor de soort. Ook overige delen van het buitengebied van Deurne vormen door het kleinschalige landschap, geschikt leefgebied voor de das. Beschermde vleermuizen (zoals gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis) zijn ook veelvuldig aanwezig in het Buitengebied. Beschermde **vissoorten** (kleine modderkruiper en bittervoorn) komen eveneens buiten de natuurgebieden voor. De Tabel 3-soort bittervoorn is een typische soort van watergangen in het agrarische gebied; de soort komt daarom ook voor in het Buitengebied van Deurne.

Van overig zwaar beschermde Flora- en faunasoorten zijn geen waarnemingen (uit www.telmee.nl) bekend in het plangebied van het buitengebied van Deurne. Naast bovengenoemde zwaar beschermde soorten kunnen soorten voorkomen van Tabel 1, zoals vos, konijn en bruine kikker, gewone pad, en mogelijk (overige) Rode Lijst-soorten.

3.7 Ruimtegebruik / functionele structuur

3.7.1 Landbouw

Veehouderij

De gemeente Deurne is sterk agrarisch georiënteerd. De agrarische sector en aanverwante werkgelegenheid vormen een belangrijke groep grondgebruikers. Een groot deel van het plangebied / buitengebied is in agrarisch gebruik (figuur 3.35).

De agrarische bedrijvigheid is overwegend gericht op veehouderij en daarbinnen vooral op varkenshouderijen, melkveehouderijen en pluimveehouderijen. In de gemeente Deurne komen ca. 400 actieve veehouderijen voor (figuur 3.36, bron: gemeente Deurne op basis van Web BvB). Hieronder een overzicht van aantallen bedrijven binnen de diverse bedrijfstypen (op basis van overzicht Web-Bvb, juni 2016).

Tabel 3.3 Overzicht veehouderijen Deurne (gemeente Deurne, Web-Bvb, juni 2016)

Type veehouderij		Aantal bedrijven	% van totaal actieve bedrijven (401)
Rundvee	Melkvee	115	29
	Vleesvee	34	8
Varkens	Vleesvarkens	88	22
	Zeugen	47	12
	Biggen	7	2
Pluimvee	Leghennen	12	3
	Vleeskuikens	13	3
	Overig	7	2
Paarden		58	14
Schapen		9	2
Geiten		2	< 1
Pelsdieren	Nertsen	6	1
	Konijnen	3	1
Totaal actieve bedrijven		401	100 %

Landbouwontwikkelingsgebied (LOG)/ PrimAG

Het noordoostelijk deel van het buitengebied is eerst agrarisch gebied (figuur 3.37). Dit is in het verleden aangewezen als Landbouwontwikkelingsgebied (LOG). In dit gebied ligt de nadruk op landbouw. De gemeente wil in de Derde Herziening het gebied behouden voor primair agrarische activiteiten en het gebied daarvoor bestemmen als primair agrarisch gebied (PrimAG). Het PrimAG wordt herbegrensd ten opzichte van het LOG (zie hoofdstuk 4).

Beperkingen veehouderij

Het plangebied is deels aangeduid als gemengd landelijk gebied waarvan deels met beperkingen veehouderijen (figuur 3.38). Het zijn natuurgebieden en gebieden langs kernen en natuur. Uitbreiding van veehouderijen binnen deze aanduiding is alleen mogelijk als sprake is van een grondgebondenheid.

Trendmatige ontwikkeling veehouderijen

Het aantal agrarische bedrijven en daarmee ook het aantal veehouderijen is de afgelopen decennia fors afgenomen. De verwachting is dat in de agrarische sector en met name in de veehouderij het aantal bedrijven verder zal dalen, maar dat tegelijkertijd onder de bedrijven die hun activiteiten continueren een schaalvergroting plaatsvindt. Ook zal het aantal bedrijven met inkomsten uit nevenactiviteiten naar verwachting (verder) groeien.

Glastuinbouw

Ook de glastuinbouw is in Deurne relatief sterk vertegenwoordigd. In de gemeente Deurne zijn 17 glastuinbouwbedrijven gevestigd (figuur 3.39). 9 hiervan liggen in Helenaveen, en daarmee buiten het plangebied. 6 bedrijven liggen in de directe omgeving van de kern Deurne, 2 bedrijven liggen ten westen van Helenaveen in het doorgroeigebied glastuinbouw (zie hieronder). Daarnaast liggen in het gebied diverse teeltondersteunende kassen, niet zijnde glastuinbouwbedrijven.

Vestigingsgebied glastuinbouw

In de Verordening ruimte 2014 zijn voor de glastuinbouw vestigingsgebieden begrensd. Deze gebieden zijn bedoeld voor concentratie van de glastuinbouw in Brabant. In de vestigingsgebieden zijn nieuwe glastuinbouwbedrijven toegestaan. In het buitengebied is ten noordoosten van Deurne een vestigingsgebied voor glastuinbouw gelegen (ca 170 ha) (figuur 3.38). In dit gebied zijn nog geen bedrijven gevestigd. Het vestigingsgebied maakt echter geen deel uit van het plangebied voor de Derde Herziening.

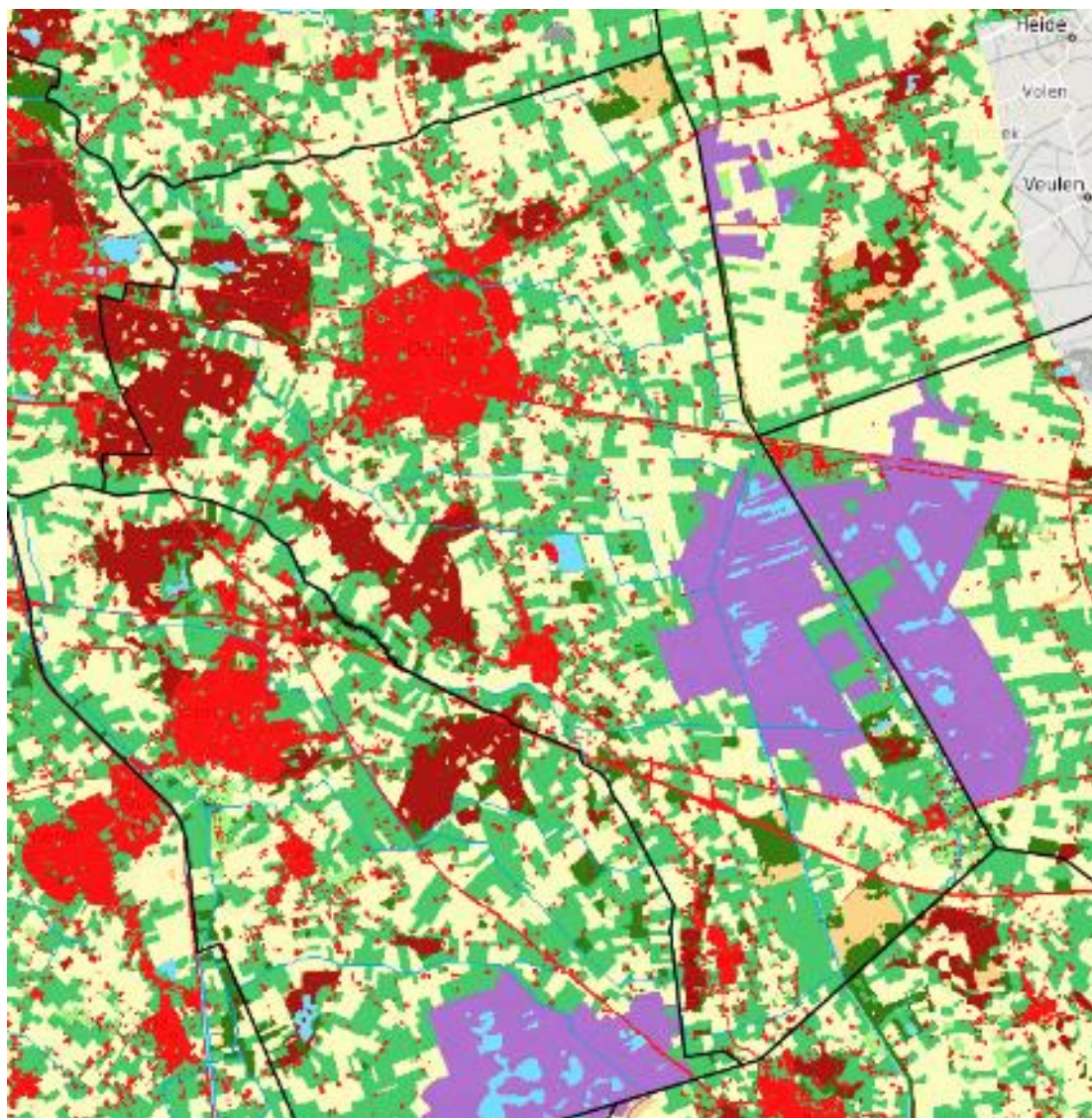
Vestigingsgebied en doorgroeigebied glastuinbouw

In de Verordening ruimte 2014 zijn ook doorgroeigebieden begrensd. In deze gebieden kan glastuinbouw (verder) uitbreiden. Nieuwe bedrijven zijn hier slechts onder voorwaarden toegestaan. In het zuidelijk deel van het plangebied is een doorgroeigebied glastuinbouw (ca. 70 ha) gelegen (zie figuur 3.38). In dit gebied zijn 2 bedrijven gevestigd.

In de glastuinbouw zet de trend van schaalvergroting door. Glastuinbouw zal in toenemende mate ruimtelijke geconcentreerd worden om schaal- en milieuvoordelen maximaal te benutten.

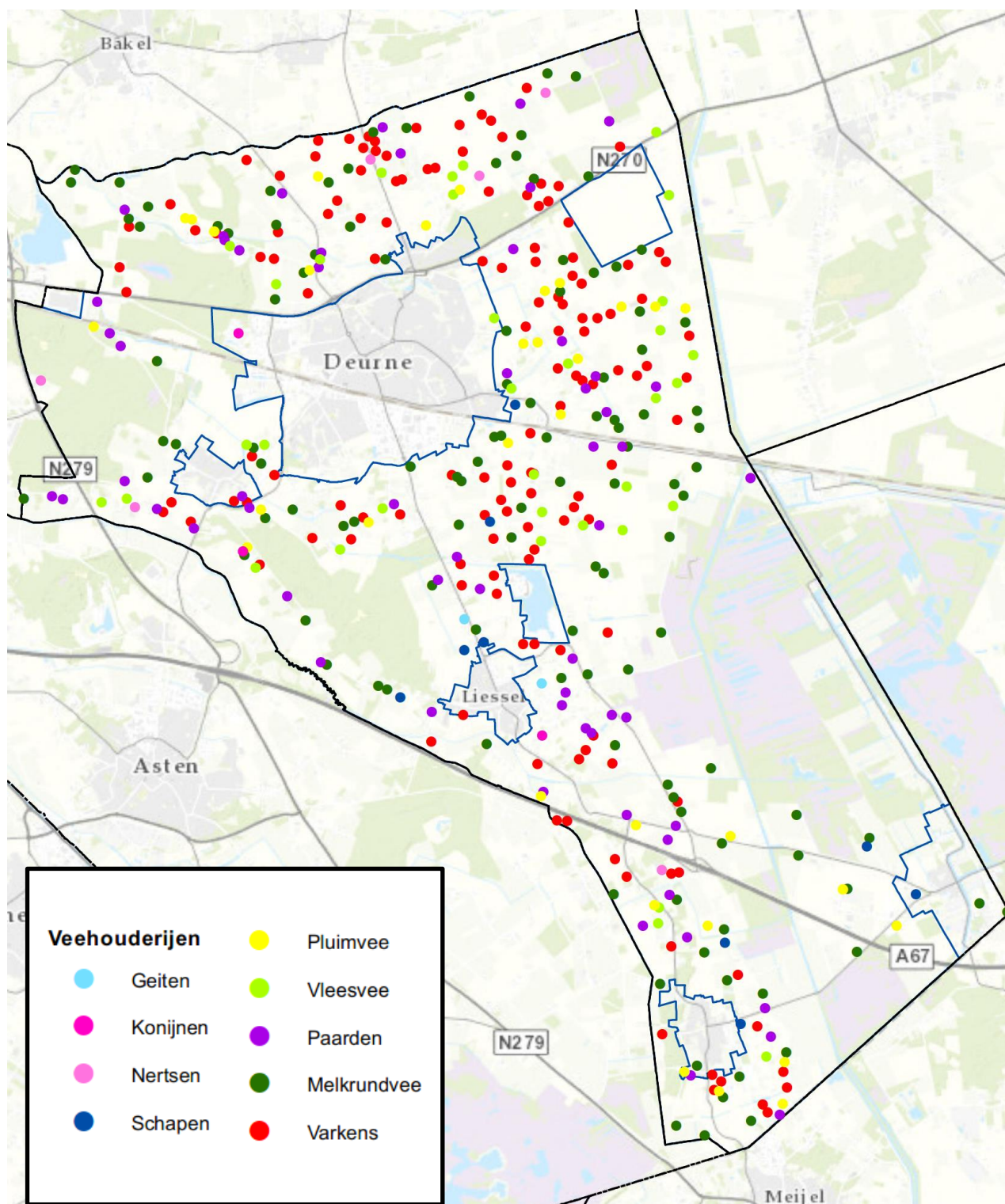
Overige agrarische bedrijven

In het plangebied liggen naast veehouderijen en glastuinbouwbedrijven diverse andere agrarische bedrijven: akkerbouwbedrijven, vollegrondsteeltbedrijven, paardenhouderijen en een insectenkwekerij.

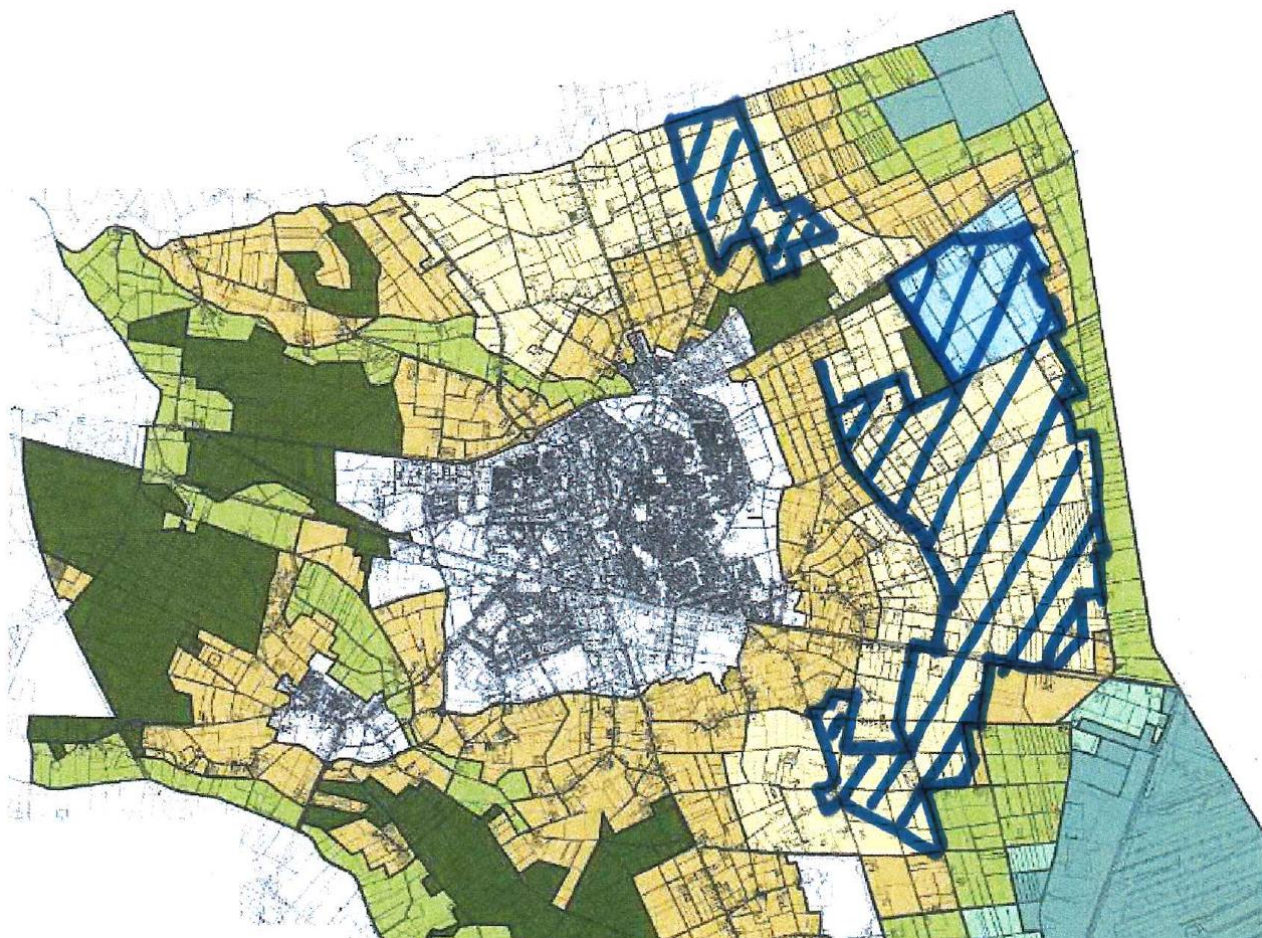

Geel = akkerbouw	Rood =stedelijk gebied
Groen – weiland/grasland	Donkerrood = naaldbos
Donkergroen = loofbos	Blauw = water
Paars = Veen/heide/bos	

Figuur 3.35: Landgebruik (Bron: Provincie Noord-Brabant, <http://kaartbank.brabant.nl>)

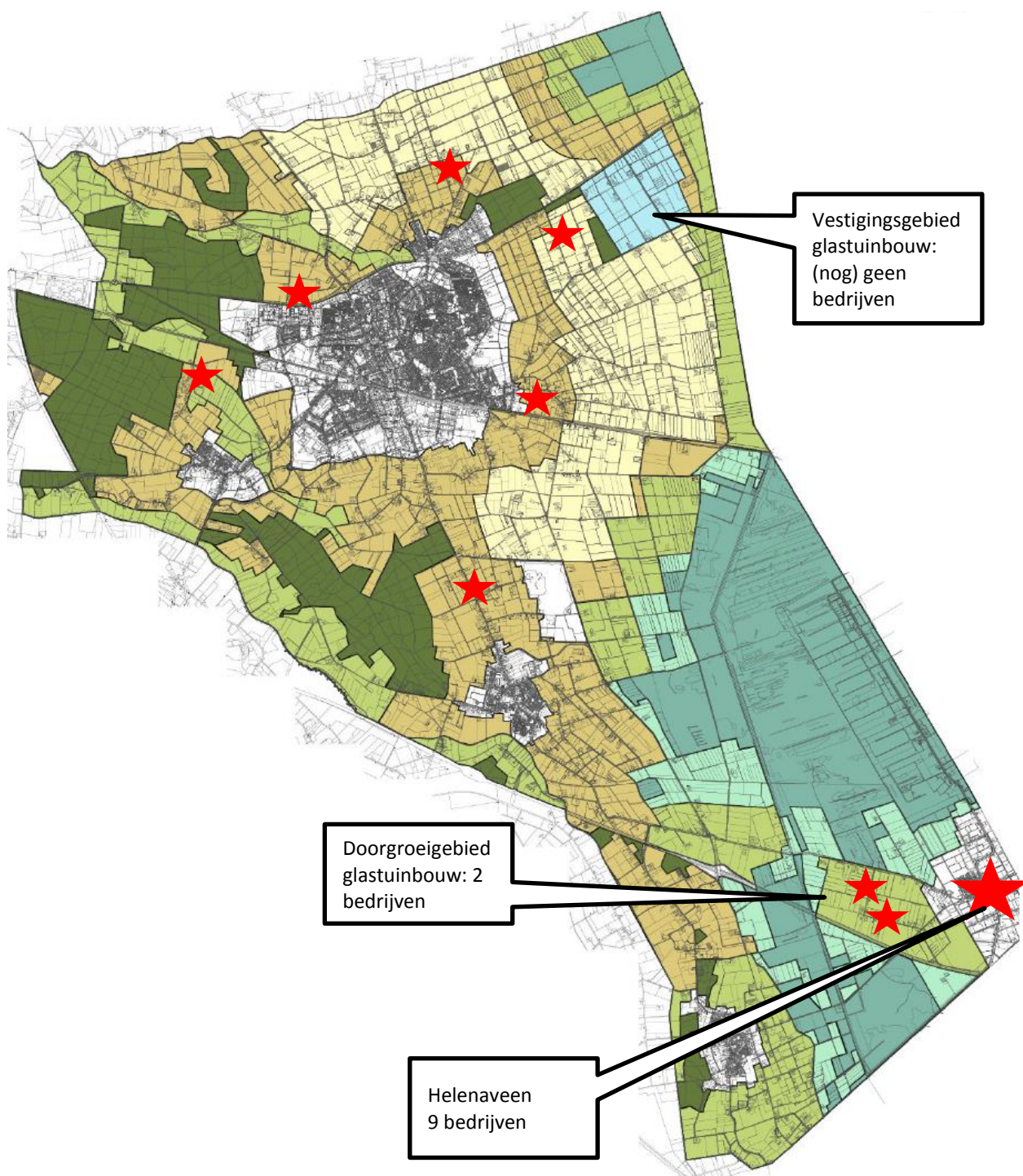

Figuur 3.36: Veehouderijen (Gemeente Deurne, Web-Bvb, juni 2016)

*Figuur 3.37: Voorstel begrenzing Primair agrarisch gebied (PrimAG)(blauw gearceerd)
ten opzichte van oorspronkelijk Landbouwontwikkelingsgebied(licht geel),*

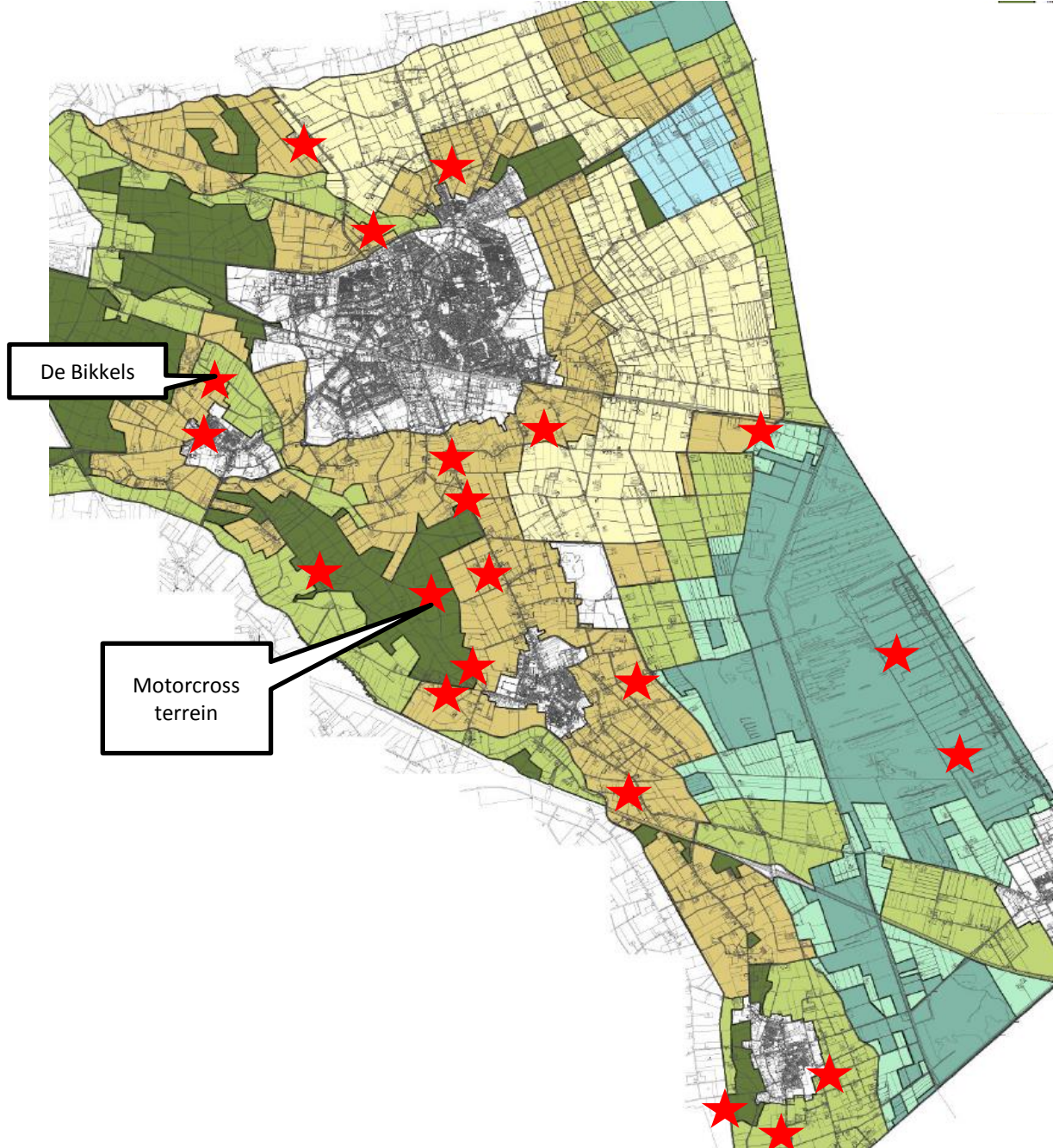

Figuur 3.39: Glastuinbouwbedrijven (op kaart hoofdbestemmingen Tweede Herziening)

3.7.2 Recreatie

Het buitengebied is aantrekkelijk voor recreatief (mede)gebruik, met name extensieve routegebonden vormen van recreatie. Het buitengebied kent 1 grote verblijfsrecreatieve voorziening: vakantiepark De Bikkels ten westen van de kern Deurne (figuur 3.40). Daarnaast liggen verspreid in het buitengebied een 20 tal kleinschaligere recreatieve voorzieningen: bed & breakfast, kleinschalig kamperen, trekkershutten, kleinschalige horeca, een visvijver en maneges (figuur 3.40). Een deel hiervan is nog in initiatieffase. Een bijzondere recreatieve voorziening in het buitengebied is een motorcrossterrein in de Vlierdense Bossen.

Figuur 3.40:Recreatieve voorzieningen (op kaart hoofdbestemmingen Tweede Herziening)

3.7.3 Wonen

Het buitengebied wordt van oudsher ook gebruikt voor bewoning. Enerzijds in de vorm van agrarische bedrijfswoningen, anderzijds in de vorm van burgerwoningen. Burgerwoningen zijn geconcentreerd in de kernen en in lintbebouwing langs de ontsluitingswegen. Door de afname van het aantal agrarische bedrijven worden (voormalige) agrarische bedrijfswoningen in toenemende mate bewoond door mensen die geen directe economische binding hebben met het landelijk gebied.

3.7.4 Werken

Naast de agrarische bedrijven is er aantal niet-agrarische bedrijven in het buitengebied gevestigd. Deze bedrijven zijn voor een deel gericht op de agrarische sector, bijvoorbeeld in de vorm van loonwerk-bedrijven en agrarische handelsbedrijven. Daarnaast komen bedrijven voor die niet aan de agrarische sector zijn gerelateerd en (dus) geen of niet perse functionele binding met het buitengebied hebben.

3.8 Leefbaarheid

3.8.1 Verkeer

Autoverkeer

De verkeersstructuur in een groot deel van het plangebied is er een die past bij een van oudsher agrarisch buitengebied: geen grote verkeersaantrekkende functies, enkele gebiedsontsluitende wegen en voornamelijk erftoegangswegen (figuur 3.41 en 3.42).

De kernen en de voorzieningen leiden tot grotere verkeersstromen. Deze verkeersstromen wikkelen voornamelijk af via de door en langs het gebied liggende provinciale wegen N270 en N279 van en naar de snelweg A67 die in oost-west richting door het zuidelijk deel van het plangebied loopt en de A73, die ten oosten van Deurne is gelegen.

De op en afritten van en naar de A67 liggen bij Asten, direct ten westen van buitengebied.

Belangrijke ontsluitende wegen in het buitengebied zelf zijn :

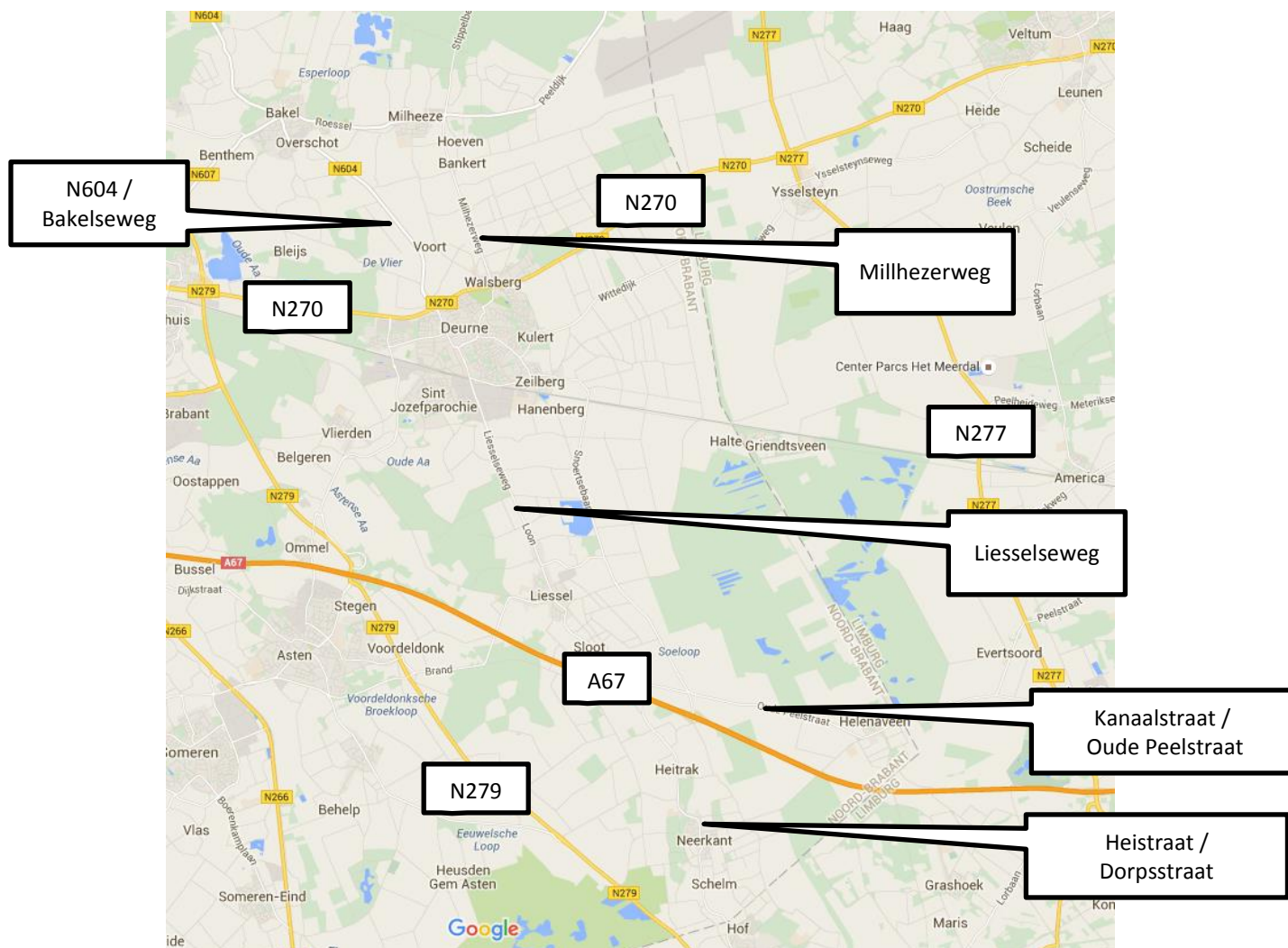
- Bakelseweg (N604) tussen Deurne en Bakel;
- Millhezerweg tussen Deurne en Milheze;
- De Liesselseweg tussen Deurne en Liessel;
- Kanaalstraat/Oude Peelstraat tussen Liessel en Helenaveen;
- Heitrak / Dorpsstraat door Neerkant.

Openbaar vervoer

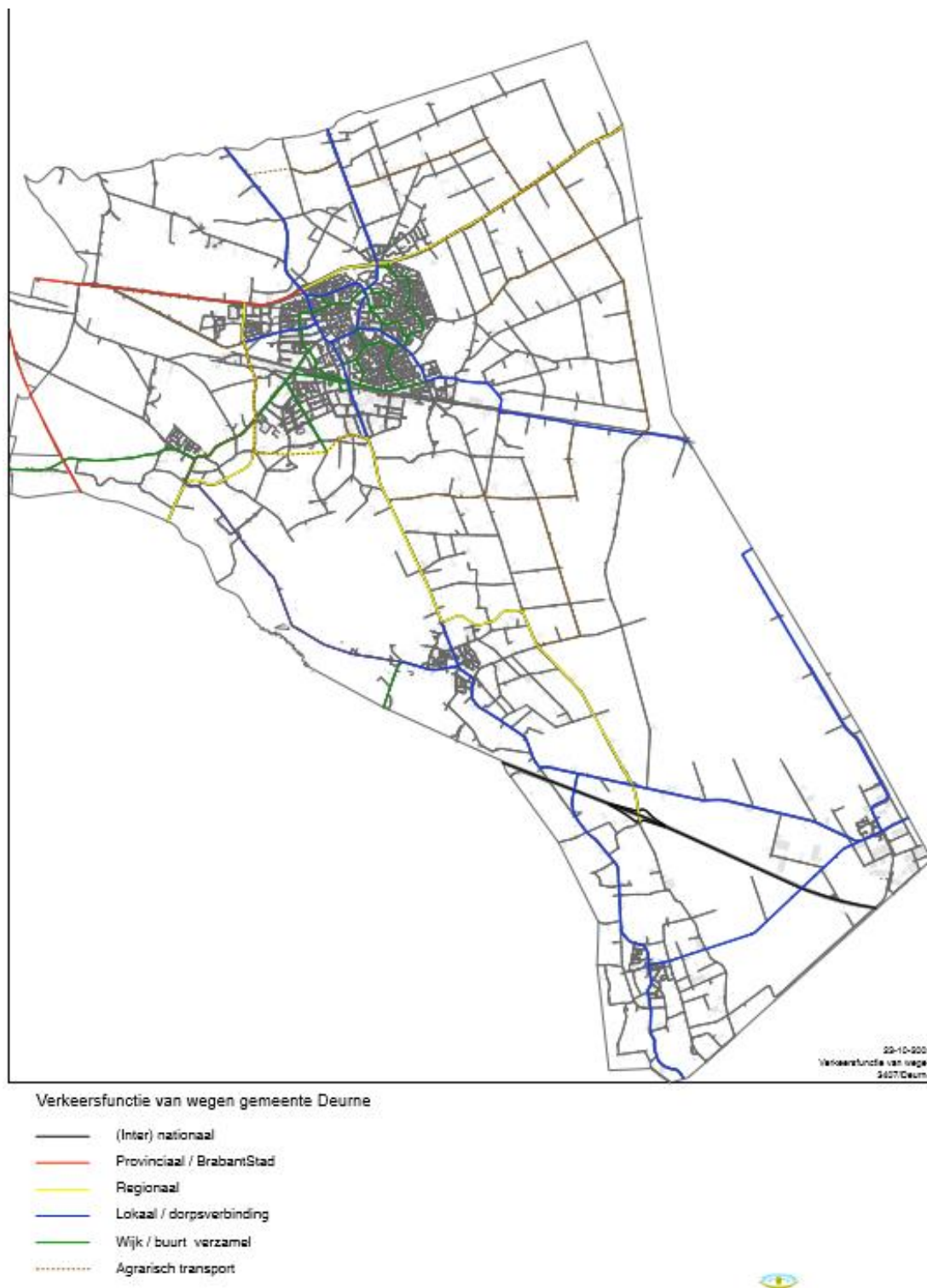
Deurne heeft een station aan de spoorlijn Eindhoven – Helmond – Venlo. Daarnaast rijden een (beperkt) aantal buslijnen door Deurne.

Langzaam verkeer

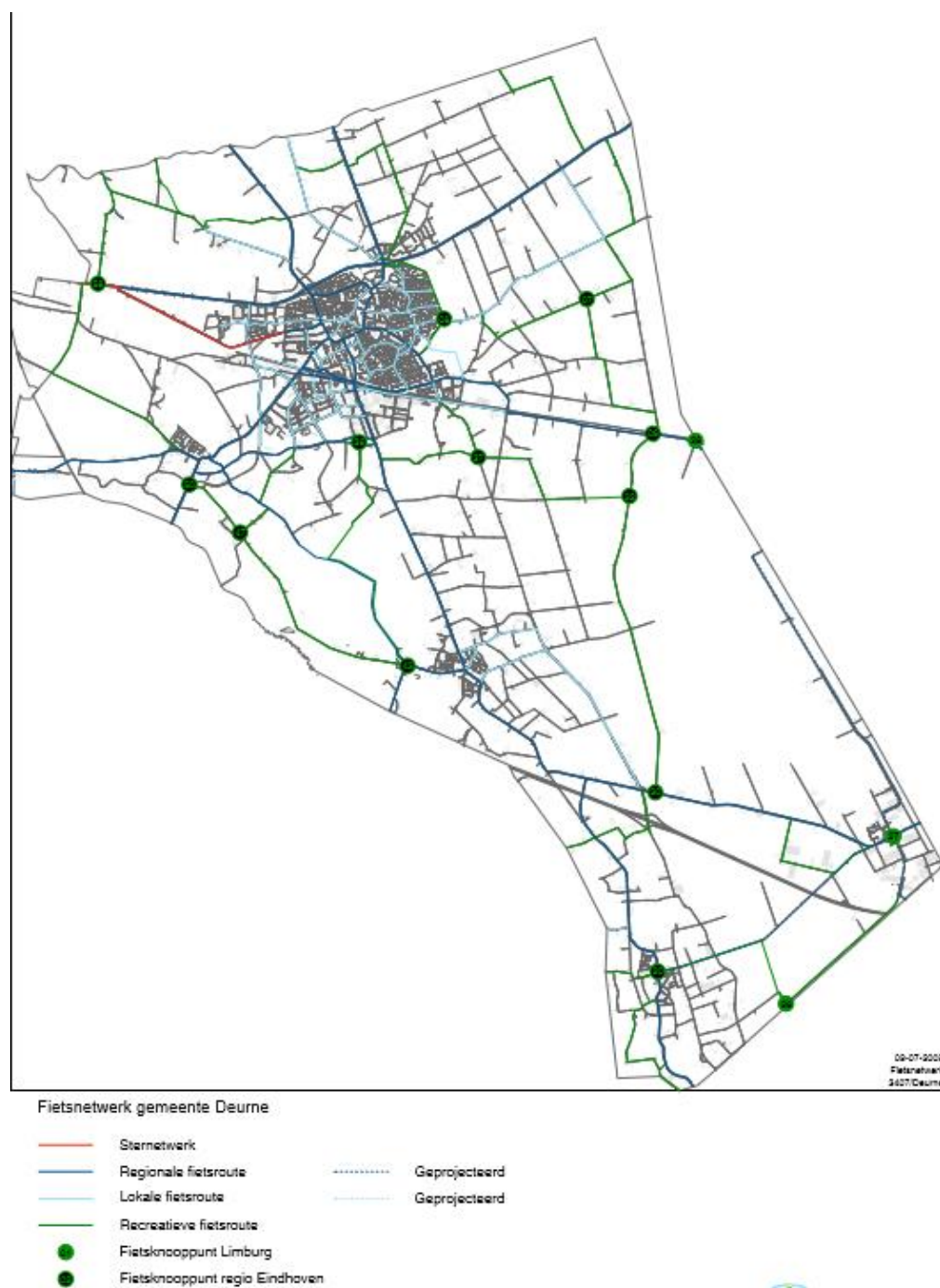
In het plangebied liggen diverse fietsroutes, zowel utilitair (woon-werkverkeer, schoolverkeer als recreatief) (figuur 3.43).

Figuur 3.41 Belangrijkste ontsluitende wegen (bron: google maps)

Figuur 3.42 Verkeersfunctie wegen (bron: GVVP, Mobycon/Gemeente Deurne, 2009)

Figuur 3.43 Fietsnetwerk (bron: GVVP, Mobycon/Gemeente Deurne, 2009)

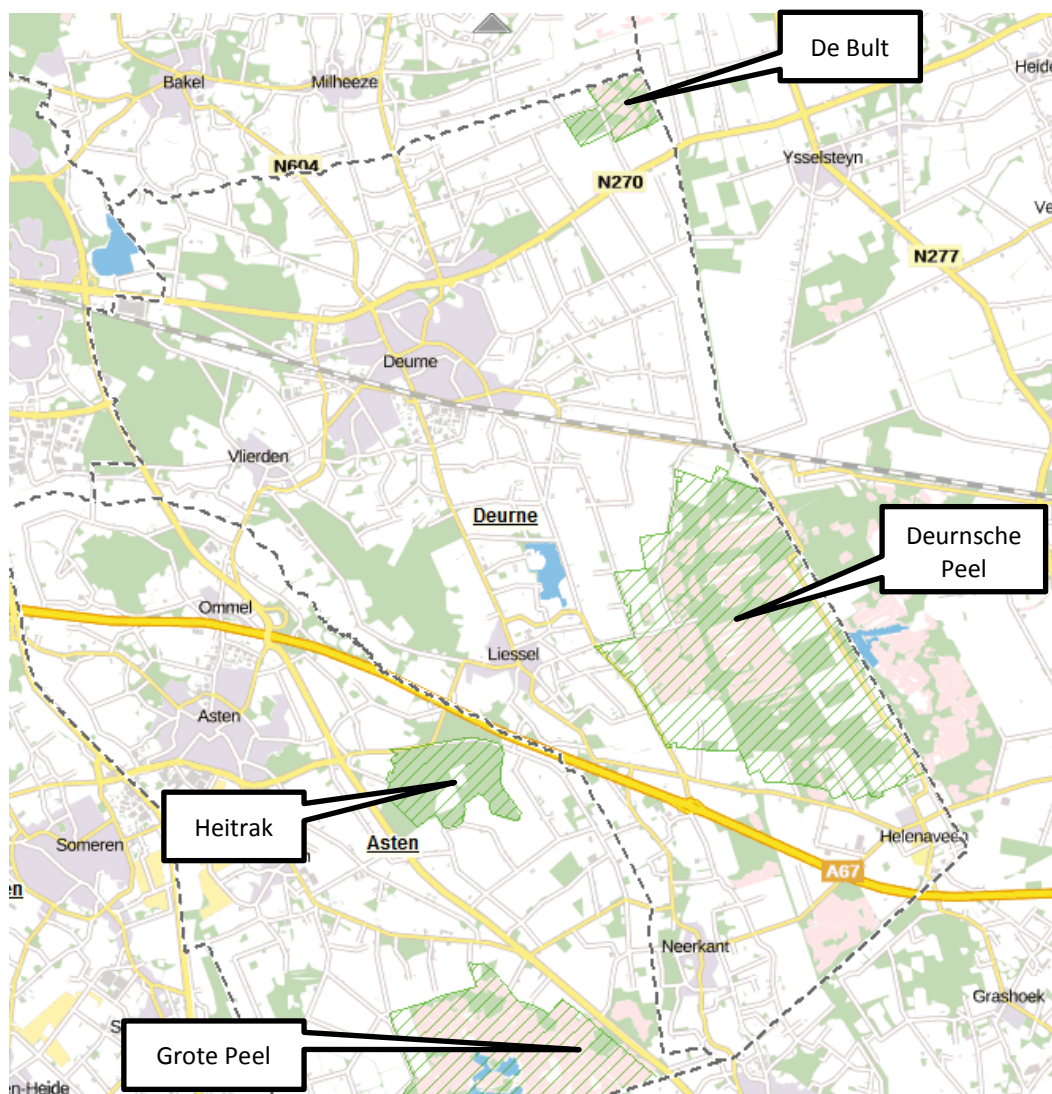
3.8.2 Geluid

Het geluidklimaat in het plangebied wordt voornamelijk bepaald door de autowegen (A67 en provinciale wegen) en spoorweg in en langs het plangebied. Lokaal wordt het geluidklimaat daarnaast bepaald door lokaal verkeer en bedrijfsbronnen.

Belangrijkste geluidgevoelige bestemmingen in en rond het plangebied zijn:

- Woningen: in de kernen, woonwijken en losse woningen in en rond het gebied;
- Voorzieningen: scholen, verzorgingshuizen, kinderdagverblijven;
- Natuurgebieden.

Een aantal (natuur)gebieden is provinciaal aangeduid als stiltegebied (figuur 3.44).

Figuur 3.44 Ligging stiltegebieden in en rond plangebied (in groen)
bron: kaartbank.brabant.nl, Provincie Noord-Brabant, 2015)

3.8.3 Luchtkwaliteit: fijn stof, stikstof

Algemeen

De luchtkwaliteit in het plangebied wordt voornamelijk bepaald door de achtergrondconcentratie. Lokale bronnen voor uitstoot van luchtverontreinigende stoffen zijn de wegen en de agrarische bedrijven (met name uitstoot vanuit stallen).

De concentratie stikstofdioxide (NO₂) in de lucht bedraagt in het buitengebied van Deurne circa 15-20 microgram/m³ (zie figuur 3.45a). Hiermee ligt de concentratie aanmerkelijk beneden de geldende grenswaarden van 40 microgram/m³. Alleen direct langs de A67 en in de kern van Deurne is de concentratie hoger: 20-25 microgram/m³ (maar beneden de normen).

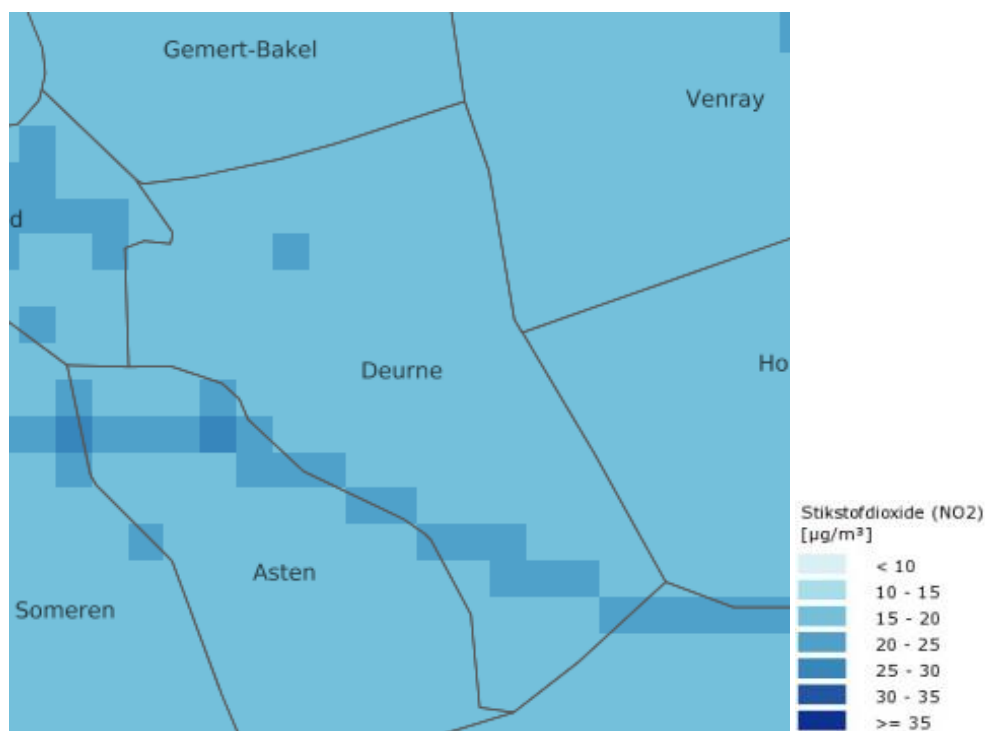
De concentratie fijn stof (PM₁₀, de fractie met een grootte van 10 micrometer of kleiner) in de lucht bedraagt in een groot deel van het buitengebied circa 22-24 microgram/m³ (zie figuur 3.45c). Hiermee ligt de concentratie aanmerkelijk beneden de geldende grenswaarden. In het noordoostelijk deel van het plangebied ligt de concentratie hoger (tot maximaal 26 microgram/m³).

Omdat de concentratie van de PM₁₀ fractie zo laag is, is ook de concentratie van het nog fijnere stof (PM_{2,5}) lager dan de geldende (Europese) grenswaarden. Bij deze concentraties wordt ook aan de streefwaarden voor PM_{2,5} voldaan.

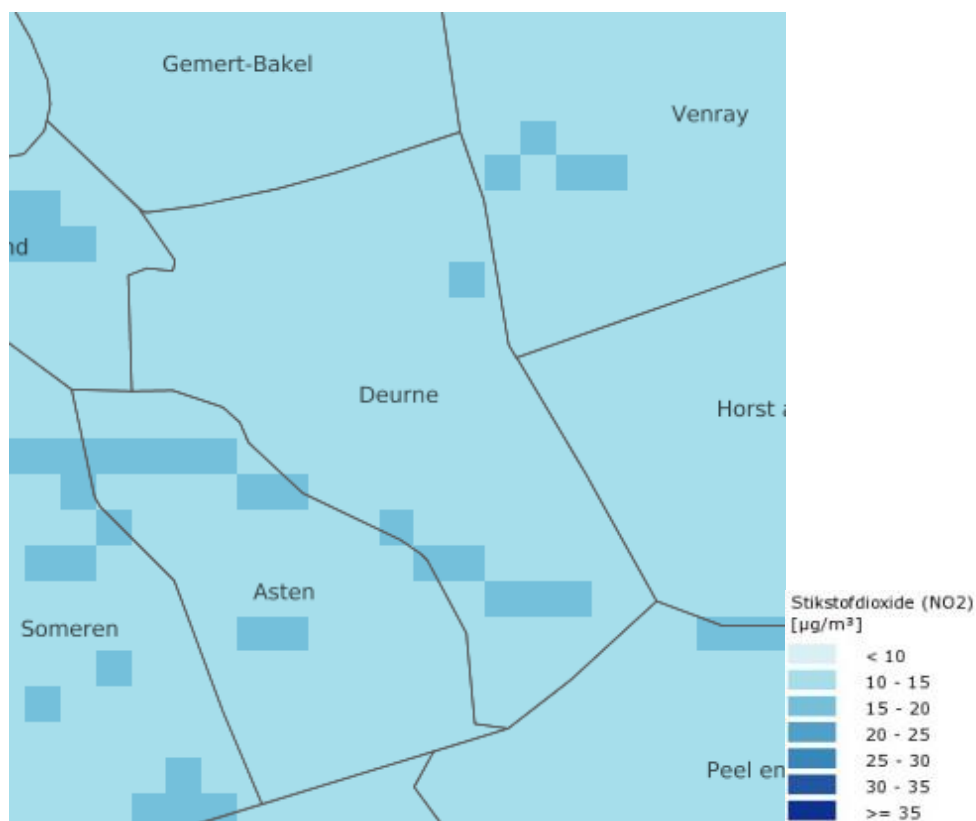
Verwacht wordt dat de concentratie stikstofdioxide en fijn stof door het landelijke en gemeentelijke beleid in de toekomst zal dalen. Naar verwachting bedraagt de concentratie NO₂ in Deurne in 2025 circa 10-15 microgram/m³ (zie figuur 3.45b). Naar verwachting bedraagt de concentratie PM₁₀ in 2025 ca 20-22 microgram/m³ (zie figuur 3.45d). Evenals in de huidige situatie, wordt (ruimschoots) voldaan aan de geldende grenswaarden voor fijnstof en de streefwaarden voor de fijne fractie, PM_{2,5}.

Pluimveehouderijen

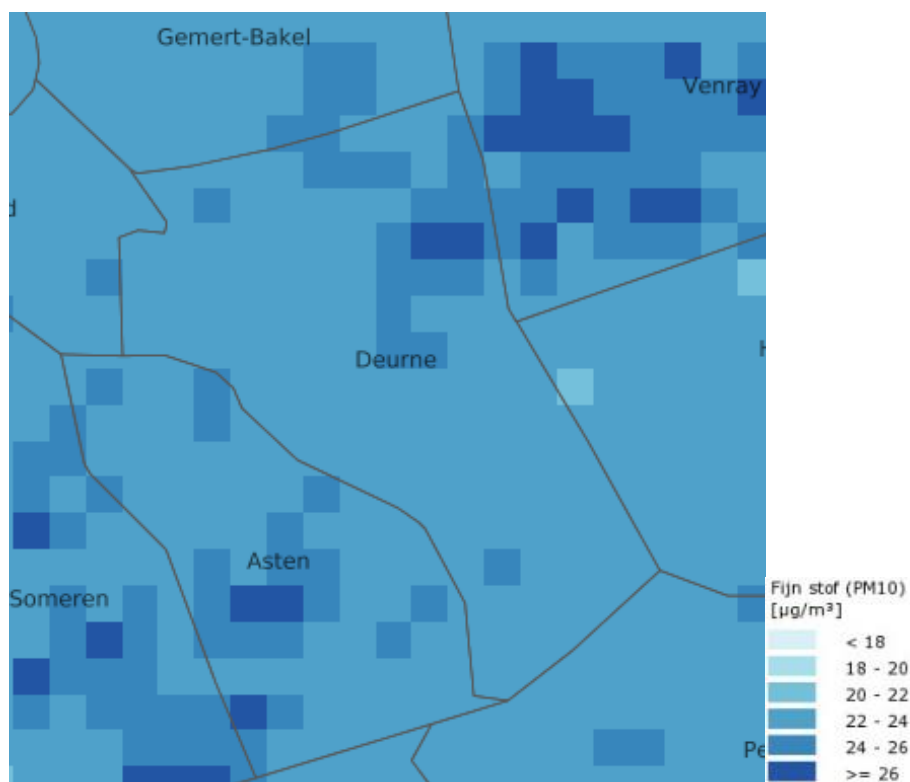
Binnen de agrarische sector hebben pluimveehouderijen een specifiek uitstoot van fijn stof. In het plangebied wordt op ca 30 bedrijven pluimvee gehouden. Figuur 3.46 geeft de uitstoot van fijn stof door deze bedrijven. Direct op en rond de bedrijven is sprake van een verhoogde uitstoot van fijn stof (hoger dan de norm uit de Verordening Ruimte 2014). Maar het invloedsgebied van het effect is klein. In het overgrote deel van het buitengebied is de uitstoot van fijn stof door de agrarische sector zeer beperkt en worden normen niet overschreden.

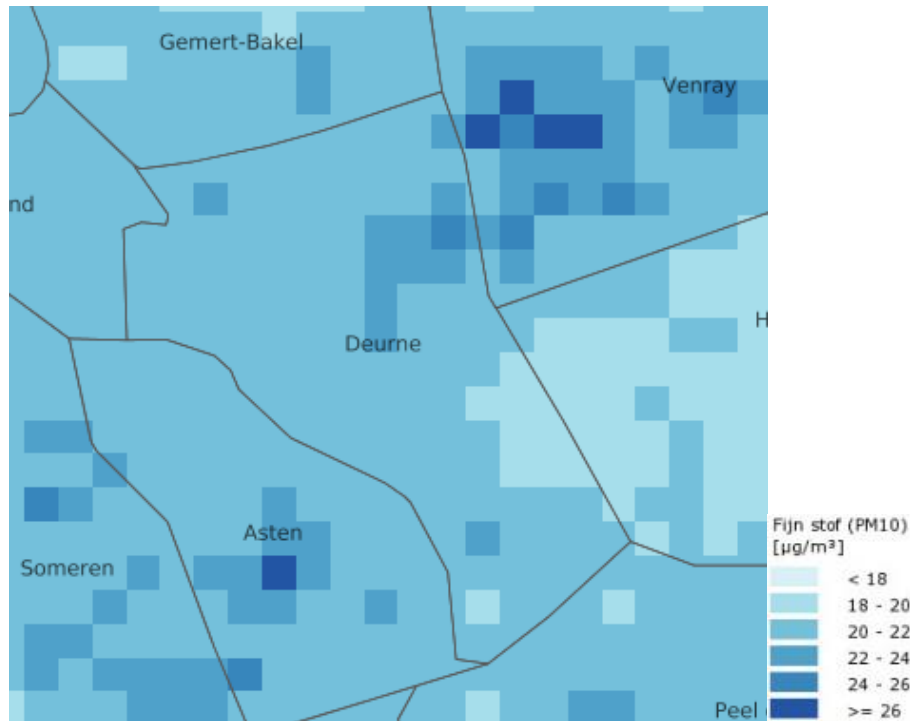
Figuur 3.45a Concentratie stikstofdioxide 2015 (RIVM, <http://geodata.rivm.nl/gcn>)

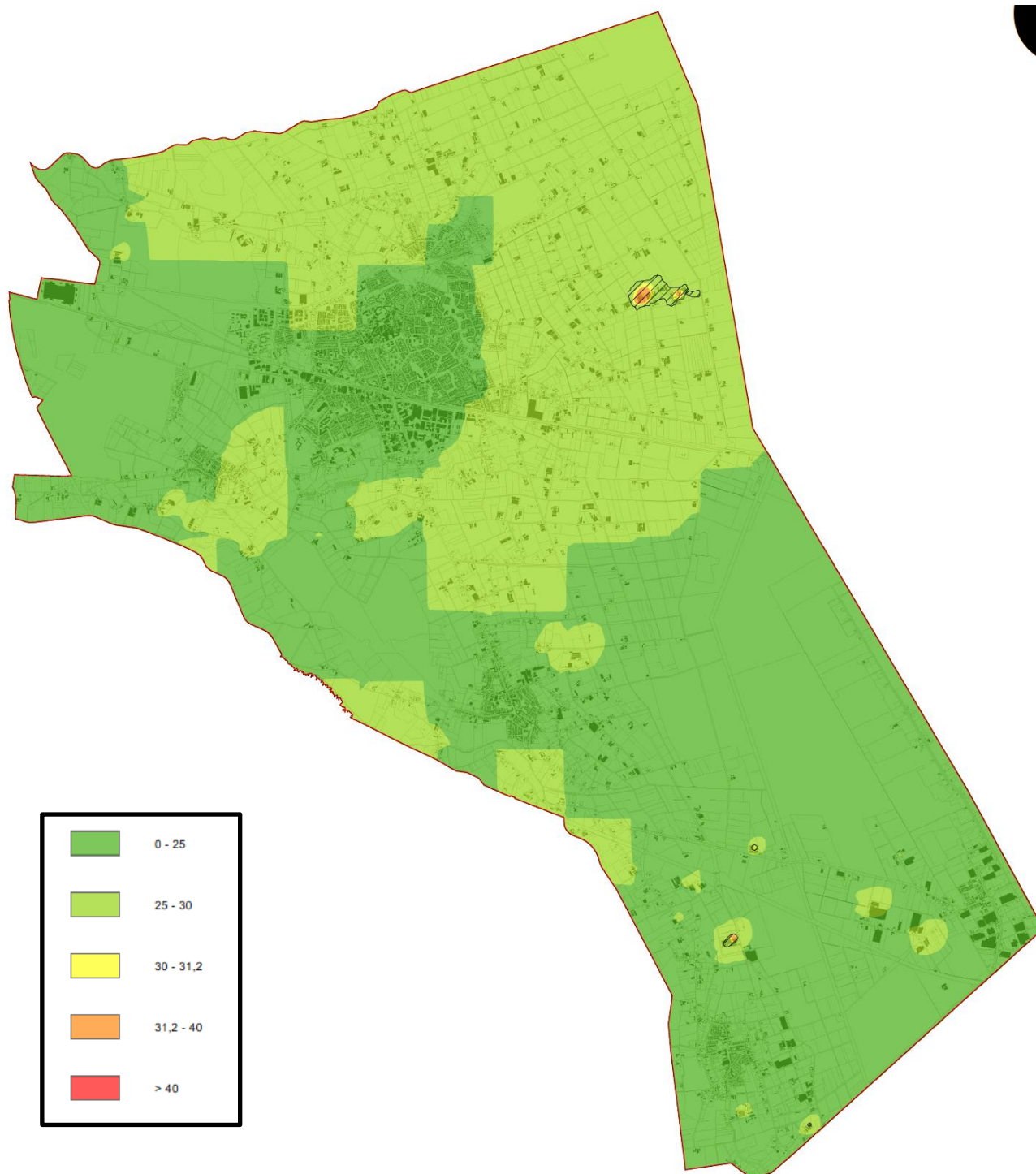
Figuur 3.45b Concentratie stikstofdioxide 2025 (RIVM, <http://geodata.rivm.nl/gcn>)

Figuur 3.45c Concentratie fijn stof 2015 (RIVM, <http://geodata.rivm.nl/gcn>)

Figuur 3.45d Concentratie fijn stof 2025 (RIVM, <http://geodata.rivm.nl/gcn>)

*Figuur 3.46 Uitstoot fijn stof pluimveehouderijen (jaargemiddelde, mg/m3)
(Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, 2015)*

3.8.4 Geur

Algemeen

Geurbelasting in het buitengebied is met name afkomstig van veehouderijen waar op intensieve wijze dieren worden gehouden zoals varkens en pluimvee. Ook de melkkoeien op melkrundveehouderijen en andere diersoorten veroorzaken geurhinder, maar in mindere mate.

Binnen het plangebied zijn ca.400 veehouderijen aanwezig (Web-Bvb), waarvan 142 varkenshouderijen, 115 melkveehouderijen, 34 vleesveebedrijven, 58 paardenhouderijen, 32 pluimveehouderijen en 9 pelsdierhouderijen. Deze bedrijven zijn verspreid over het plangebied gelegen. In en rond het plangebied liggen diverse geurgevoelige objecten, met name woningen: in de kernen en in linten of los in het buitengebied zelf.

Wet Geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). Een veehouderij mag wettelijk een maximale geurbelasting veroorzaken van:

- 3 ouE/m³ (odour units per kubieke meter) op een geurgevoelig object binnen de bebouwde kom;
- 14 ouE/m³ op een geurgevoelig object buiten de bebouwde kom.

Daarnaast gelden voor dieren waarvoor in de ministeriële regeling geen geuremissiefactor is opgenomen een minimaal aan te houden afstand tussen het dierenverblijf en een woning van derden.

De Wet geurhinder en veehouderij geeft de gemeente de ruimte om in een gemeentelijke verordening andere normen of afstanden dan de wettelijke normen en afstanden vast te stellen. Zo kan een gemeente rekening houdend met de gewenste ruimtelijke inrichting van haar (buiten)gebied. Dit wordt “gebiedsgericht beleid” en “rekening houdend met een goed leefklimaat” genoemd. De gemeente kan besluiten om veehouderijen minder geurbepalingen en daarmee meer uitbreidingsmogelijkheden te bieden. Of de gemeente kan juist in de nabijheid van veehouderijen meer geurbepalingen leggen om zo meer ruimte te creëren voor woningen, recreatie of andere functies.

Geurverordening Deurne

Op 17 november 2015 is door de gemeenteraad van Deurne de ‘Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Deurne 2015’ vastgesteld (Verordening). Het is een actualisatie van de Geurverordening uit 2011. De actualisatie is ingegeven door de wens de ‘geurbelasting’ binnen de gemeente te laten afnemen, aan te sluiten bij ontwikkelingen op provinciaal niveau en nieuwe inzichten zoals de relatie tussen geurbelasting en de kans op hinder.

Doelstelling van de actualisering van het geurbeleid is: een betere balans tussen de belangen van de agrarische sector, de belangen van de burgers (wonen en vrije tijd) in de kernen en het buitengebied en de beoogde ruimtelijke ordening. De gemeente beoogt dat alle inwoners kunnen wonen, werken en leven in een omgeving die gezien haar functies hiermee in balans is. In het nieuwe geurbeleid zijn van de Wgv afwijkende voorgrondnormen en achtergrondnormen opgenomen.

Met de voorgrondbelasting wordt de geurbelasting bedoeld van de veehouderij, die het meeste geurbelasting op een voor geurhinder gevoelig object veroorzaakt. De achtergrondbelasting is de gezamenlijke geurbelasting van alle veehouderijen die rondom een geurgevoelig object zijn gelegen. De achtergrondbelasting wordt gebruikt als maat om de effecten van geurhinder op het woon- en leefmilieu te kunnen beoordelen.

Geurnormen voor voorgrondbelasting

Gebied	Voorgrondbelasting (ouE/m3)	
	Oud (2011)	Nieuw (2015)
Kern Deurne (gebied A)	1	1
Overige Kernen (gebied B)	3	2
Kernrandzones (gebied C)	6/14	5
Buitengebied (gebied D)	14	8
Deel Walsberg en Zeilberg (E)	14	10
Primag (E)	14	10

Geurnormen voor de achtergrondbelasting

	Kernen	Kernrandzones plangebieden	Buitengebied
Goed (streefwaarde)	Maximaal 5 Ou < 7% hinder	Maximaal 8 Ou <10% hinder	Maximaal 10 Ou <12% hinder
Voldoende (toetswaarde)	Maximaal 10 Ou	Maximaal 13 Ou	Maximaal 20 Ou
Onvoldoende	10 Ou of meer (>12% hinder)	13 Ou of meer (>15% hinder)	20 of meer (> 20% hinder)

Figuur 4.47 en 3.48 geven respectievelijk de voorgrondnormen en achtergrondnormen aan op kaart.

Voor melkveehouderijen zijn de volgende afstanden tussen bedrijf en geurgevoelig object vastgelegd:

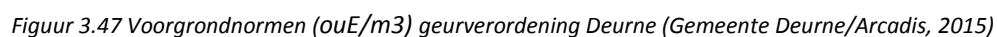
Artikel 5: afwijkende afstanden melkrundvee

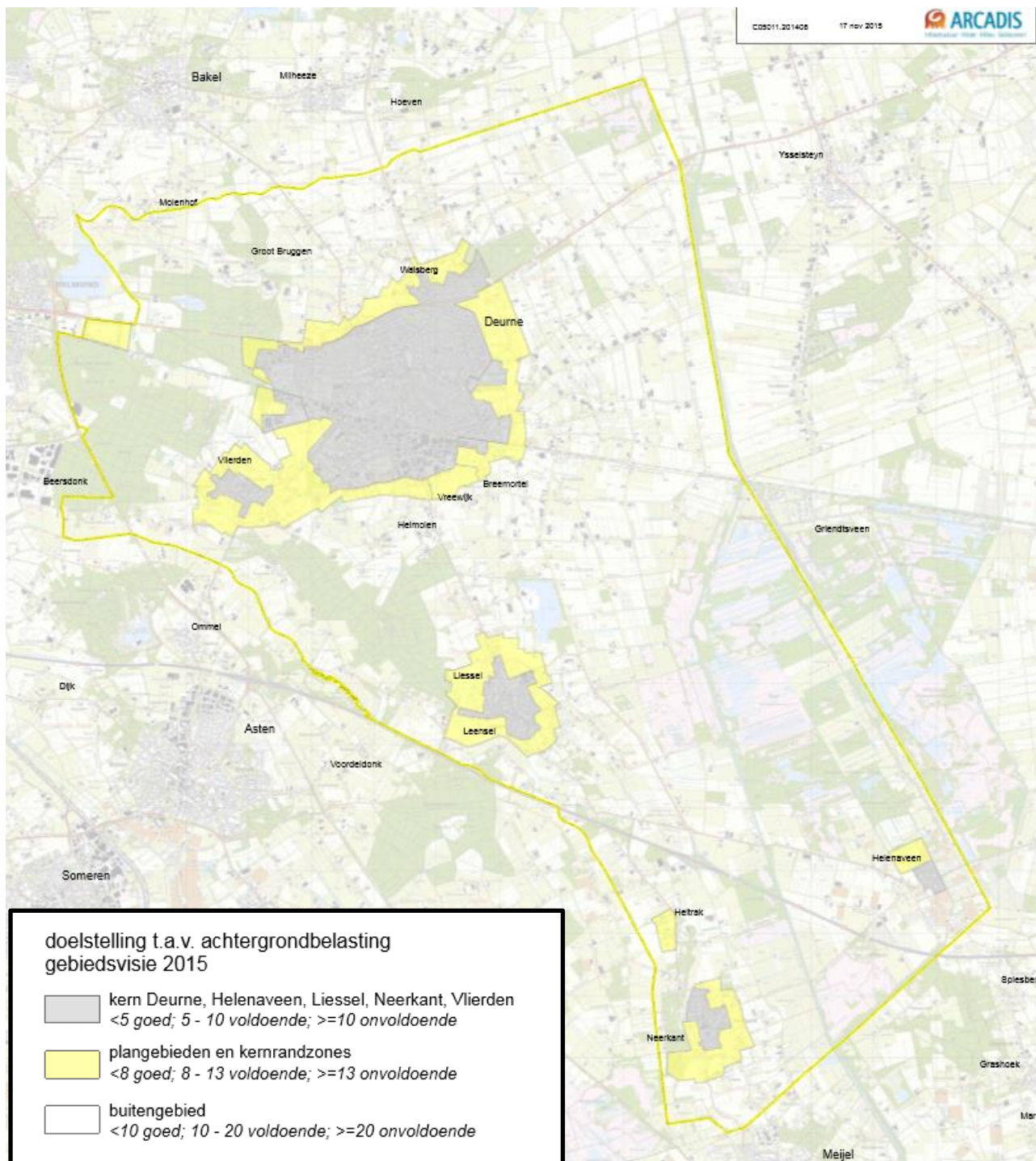
Op grond van artikel 6, lid 3 van de Wet en in afwijking van artikel 4, lid 1 van de Wet, bedraagt de afstand tussen een melkrundveebedrijf en een geurgevoelig object in het buitengebied (de gebieden C. tot en met E. uit artikel 3):

- a. tenminste 50 meter voor melkveebedrijven met een geringe omvang;
- b. tenminste 100 meter voor de overige melkveebedrijven waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld.

“Melkveebedrijven met een geringe omvang” is als volgt gedefinieerd:

Melkveebedrijf met een geringe omvang: een melkveebedrijf waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld met een maximale omvang van 200 stuks melkrundvee en 140 stuks jongvee.

Figuur 3.48 Achtergrondnormen (ouE/m3) geurverordening Deurne (Gemeente Deurne/Arcadis, 2015)

Huidige geursituatie gemeente Deurne

Figuur 3.49 geeft de huidige vergunde achtergrondbelasting voor geur, vertaald naar een beeld voor het woon- en leefmilieu.

In de geurgebiedsvisie, die ten grondslag ligt aan de Verordening, is onder andere een vergelijking gemaakt tussen de huidige geurbelasting (situatie 2015) en de gemeentelijke en provinciale richtwaarden voor cumulatieve geurhinder (de achtergrondgeurbelasting). De provinciale richtwaarden voor cumulatieve geurhinder volgen uit de Verordening ruimte 2014: 10 ou/m³ in de kernen, 20 ou/m³ in het buitengebied.

Verordening ruimte 2014

In de Verordening ruimte 2014 is vastgelegd dat de kans op geurhinder (achtergrondbelasting) in de bebouwde kom niet hoger mag zijn dan 12% en in het buitengebied niet hoger dan 20%. Volgens tabel A uit de "Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij Aanvulling: Bijlagen 6 en 7" komt in een concentratiegebied een percentage van 12% overeen met een achtergrond-belasting van 10 ouE/m³ en een percentage van 20% met een achtergrondbelasting van 20 ouE/m³.

Uit de vergelijking blijkt dat er in de kernen van Deurne bijna 500 adressen zijn waar de huidige vergunde geurbelasting hoger is dan de gemeentelijke en provinciale richtwaarde voor cumulatieve geurbelasting. In het buitengebied en de kernrandzone 's gaat het om circa 250 adressen. De hoogste geurpieken treden op in het landbouwconcentratiegebied.

Wel is sprake van een afname van geur (zowel emissie als belasting) in de afgelopen jaren.

Toekomstige autonome geursituatie gemeente Deurne (op basis van de geurgebiedsvisie)

In de geurgebiedsvisie is de achtergrondbelasting berekend voor verschillende toekomstige groeiscenario's. Hierbij is uitgegaan van een gemiddelde economische groei van circa 13% en een aanzienlijke afname van het aantal locaties met intensieve veehouderij (- 40%).

In de scenario's is rekening gehouden eisen voor geur in de Verordening ruimte 2014.

Op basis van de doorgerekende scenario's is een voorstel gedaan voor actualisatie van de voorgrondnormen (welke in 2015 zijn vastgelegd in de geurverordening).

Als de geurbelasting bij de nieuw vastgestelde voorgrondnormen wordt afgezet tegen de huidige situatie blijkt dat in de bebouwde kom het aantal woningen in een zeer goed leefklimaat aanzienlijk toeneemt. Het aantal woningen in een matig leefklimaat wordt nagenoeg gehalveerd. In het buitengebied is een soort gelijke verschuiving waar te nemen. Het aantal woningen in de klasse zeer goed verdubbeld terwijl het aantal woningen in de andere klassen afneemt.

Ook is een vertaalslag gemaakt naar een gemiddeld geurhinderpercentage. Bij de veronderstelde groei en de nieuw vastgestelde geurnormen zijn er 6,8% geurgehinderden. Dit is minder dan in de huidige situatie (8,3% geurgehinderden).

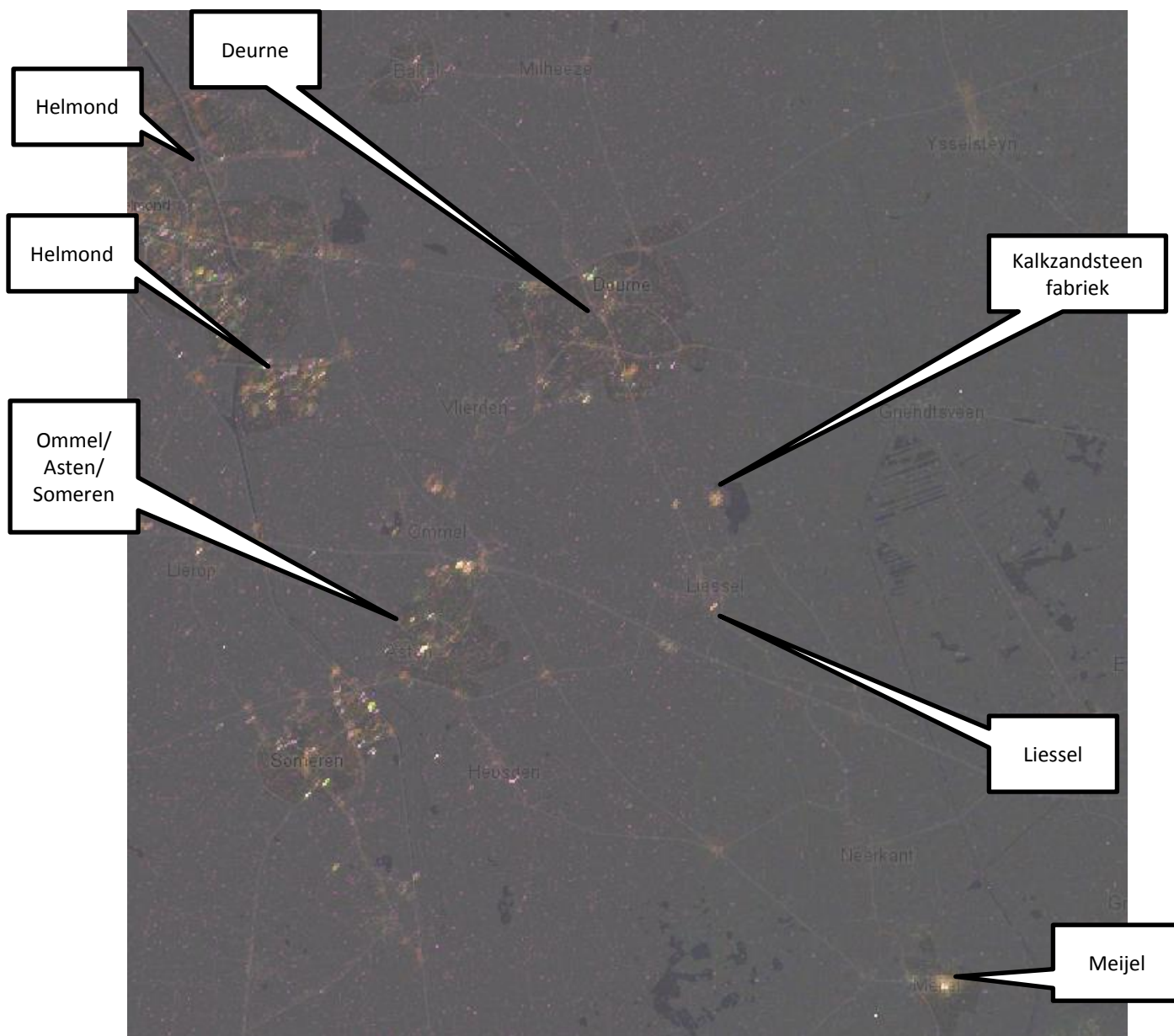
Ten opzichte van de huidige situatie neemt het aantal adressen binnen de bebouwde kom waar er sprake is van een overschrijding van de gemeentelijke en provinciale richtwaarden voor cumulatieve geurhinder af van 500 naar 300. In het buitengebied neemt het aantal woningen af van 250 naar 125. Voor meer informatie wordt verwezen naar de geurgebiedsvisie.

Figuur 3.49 Achtergrondbelasting (ouE/m3) geur (bron: Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, 2015).

3.8.5 Licht

Een groot deel van het buitengebied van Deurne is relatief donker (figuur 3.50). Verlichte gebieden zijn de kernen (m.n. Deurne zelf) en de wegen (m.n. de A67). Lokaal zijn lichtbronnen: lokaal verkeer op de wegen in het plangebied, lokale agrarische bedrijven (met name glastuinbouwbedrijven), andere bedrijven (bv. de kalkzandsteenfabriek) en/of instellingen en sportcomplexen.

Figuur 3.50 Lichtintensiteit nachtelijke licht
(bron: ISS foto, RIVM, 2012, www.platformhinder.nl / www.atlasleefomgeving.nl)

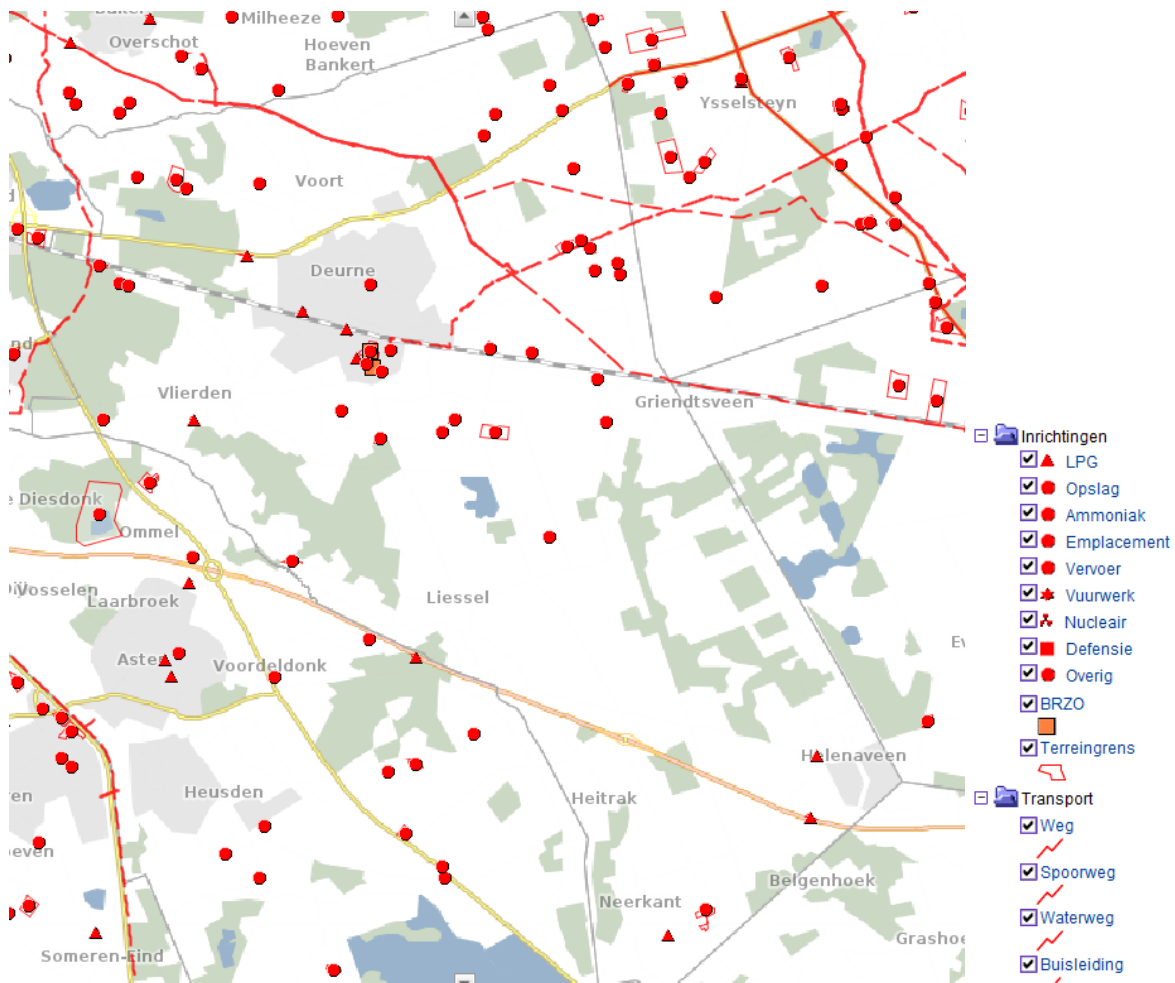
3.8.6 Externe veiligheid

Algemeen

Figuur 3.51 is een uitsnede van de risicokaart Nederland, een beeld van de risicobronnen voor externe veiligheid in en rond het buitengebied:

- Risicovolle inrichtingen;
- Transportroutes gevaarlijke stoffen;
- Buisleidingen.

Er zijn in de huidige situatie geen aandachtspunten / risico's vanuit externe veiligheid bekend in het plangebied.

Figuur 3.51 Risicobronnen Externe Veiligheid, de lijnen zijn leidingen, de punten zijn lokale bronnen
(bron: risicokaart Brabant)

Risicovolle inrichtingen

In en nabij het plangebied is een aantal risicovolle inrichtingen gelegen:

- Benzine/LPG station langs de N270 (ten noordoosten van Deurne);
- 2 Benzine/LPG stations langs de A67 (ten zuiden van Liessel en ten zuiden van Helenaveen);
- Benzine/LPG stations in de kernen (Deurne, Vlierden).

Daarnaast komt op een aantal locaties in het plangebied lokaal opslag voor (bv propaantanks).

De gemeentelijke beleidsvisie Externe veiligheid (SRE / gemeente Deurne, 2008) stelt over risicovolle inrichtingen het volgende:

Binnen de gemeentegrenzen van Deurne bevinden zich vijftien risicovolle inrichtingen, waarvoor op basis van de 'Drempelwaarden risicokaart' (2005) vaste plaatsgebonden risicocontouren zijn berekend. Zie bijlage 5 voor een lijst van de relevante bedrijven. Het gaat onder andere om LPG-tankstations, propaaninrichtingen en opslag van gevaarlijke stoffen. Op basis van de risiconormen kan geconcludeerd worden dat er 1 LPG-tankstation (Obers) in aanmerking komt voor een urgente sanering. Dit proces is inmiddels opgestart.

Nr.	Naam	Plaats	Risicovol object	Risicoafstanden		
				PR 10-5	PR 10-6	invloedsgebied
1	Metabel	Deurne	BRZO			
2	Esso 't Zandbos	Deurne	LPG (vulpunt)	25	45	150
3	Shell Tankstation Obers	Deurne	LPG (vulpunt)	25	110	150
4	Goossens Automaterialen	Deurne	LPG (vulpunt)	25	45	150
5	Autobedrijf Van de Schoot	Deurne	LPG (vulpunt)	25	45	150
6	Phillips	Deurne	In onderzoek	-	-	-
7	Zwembad De Wiemel	Deurne	Chloorbleekloog (1.700 L)	0	0	81
8	Boerenbond Deurne	Deurne	LPG (vulpunt)	25	110	150
9	Habek Snacks	Deurne	Ammoniak (machinekamer)	0	35	0
10	Driessen Transport BV	Deurne	BRZO			
11	Gasontvangstation	Deurne	Gas	0	15	0
12	Esso Tankstation	Helenaveen	LPG (vulpunt)	25	45	150
13	Kroon garagebedrijf	Helenaveen	LPG (vulpunt)	25	45	150
14	Sijben auto	Neerkant	LPG (vulpunt)	25	45	150
15	Thijssen tankstation	Vlierden	LPG (vulpunt)	25	45	150

Transportroutes gevaarlijke stoffen

In het plangebied worden over de A67 en de spoorlijn Eindhoven-Venlo gevaarlijke stoffen vervoerd. De PR 10-6 contour van de A67 ligt op de snelweg zelf. Vanwege de beperkte bebouwing langs de A67 levert ook het groepsrisico geen aandachtspunt op.

De gemeentelijke beleidsvisie Externe veiligheid (SRE / gemeente Deurne, 2008) stelt over het transport over het spoor het volgende:

Over het grondgebied van de gemeente Deurne loopt de spoorweg Eindhoven – Venlo. Hierover vindt transport van gevaarlijke stoffen plaats. De risico's hiervan zijn uitgebreid onderzocht in het 'Rapport Externe Veiligheid' (Cauberg-Huygen, 2007). Hieruit is gebleken dat de huidige PR 10⁻⁶ contour op 17 meter vanaf de as van het spoor ligt. Door de ingebruikname van de Betuwelijn is de verwachting dat deze afstand 0 meter wordt (op het spoor). De waarde van het groepsrisico bedraagt in de huidige situatie 0,45 bij 169 doden. De oriënterende waarde wordt daarmee niet overschreden. Deze waarde zal in de toekomst overigens afnemen tot 0,31 bij 234 doden. Hierbij is eveneens rekening gehouden met de opening van de Betuwelijn.

Buisleidingen

In het noordelijk deel van het plangebied ligt een aantal buisleidingen:

- Een 36" ruwe olie pijpleiding van de NV Rotterdam-Rijn Pijpleiding Maatschappij;
- Een 24" productenleiding van de NV Rotterdam-Rijn Pijpleiding Maatschappij;
- Hogedruk aardgasleidingen van de Gasunie.

De gemeentelijke beleidsvisie Externe veiligheid (SRE / gemeente Deurne, 2008) stelt over de buisleidingen het volgende:

De hoge druk aardgasleiding ter hoogte van de Helmondsingel kent mede door de omgeving (weinig bebouwing) geen beperkingen. De aardgasleiding die zich ten zuiden van het spoor bevindt, loopt pal langs bebouwd gebied. Op grond van de circulaire uit 1984 moet er een veiligheidsafstand worden aangehouden van 7 meter (Cauberg-Huygen, 2007). In de huidige situatie bevindt de dichtstbijzijnde bebouwing zich op ca. 4 meter van het leidingtracé. Daarmee vormt deze situatie een mogelijk knelpunt. Ook het groepsrisico verdient in dit kader extra aandacht.

Plaatsgebonden risico

Het transport van gevaarlijke stoffen over de weg en het spoor levert geen knelpunten op met betrekking tot het plaatsgebonden risico. Het transport van aardgas onder hoge druk levert mogelijk wel een probleem op. Dit is afhankelijk van de nieuwe normering, die binnenkort wordt verwacht. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de grootte van de PR-contouren verlaagd kan worden met behulp van administratieve en fysieke maatregelen.

Groepsrisico

Het is onbekend of de oriënterende waarde voor de buisleidingen wordt overschreden. Nader onderzoek is noodzakelijk om hier een uitspraak over te doen. Daarnaast moet bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen de invloedsgebieden van de transportassen een verantwoording plaatsvinden door de gemeente. Leidend hierbij is de gebiedsindeling uit de beleidsvisie.

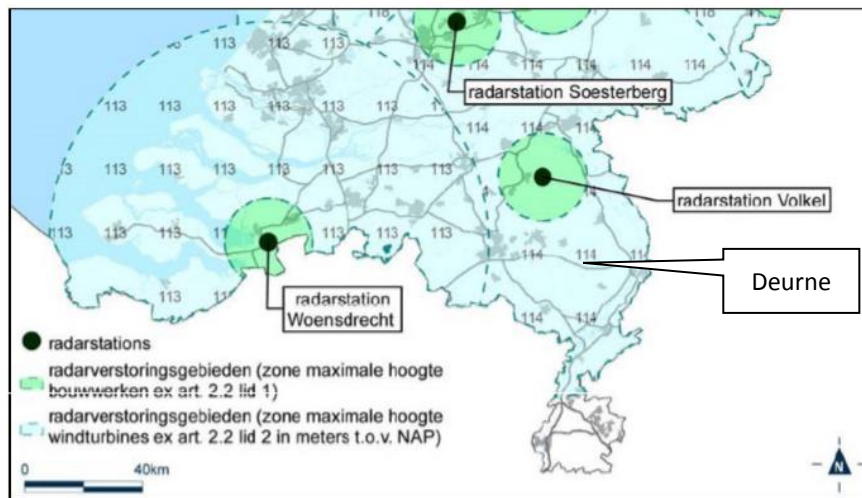
3.8.7 Overige hinderaspecten

Obstakelbeheergebied vliegvelden

Het plangebied ligt in het obstakelbeheergebied van de voormalige vliegbasis de Peel (Vredepeel). Ten noordwesten van Deurne ligt het invloedsgebied voor het opstijgen en landen voor dit voormalige vliegveld. Binnen dit invloedsgebied gelden hoogte beperkingen (75 m). Hoewel het vliegveld niet in gebruik is geldt het invloedsgebied nog steeds.

Radarverstoringsgebied

Het buitengebied van Deurne ligt in het radarverstoringsgebied van vliegveld Volkel (figuur 3.52). Het ligt buiten de zone maximale hoogte bouwwerken, binnen de zone maximale hoogte windturbines. Voor bouwwerken hoger dan 65 m moet getoetst worden aan mogelijke radarverstoring.

Uitsnede Bijlage 8.4 bij de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening. Bron: Staatscourant 2012, nr. 18324, 7 september 2012

Figuur 3.52: Radarverstoringsgebieden

3.8.8 Gezondheid

Ontwikkelingen in het buitengebied kunnen effecten hebben op gezondheidsaspecten voor omwonenden. Gezondheid is in toenemende mate een af te wegen aspect in ruimtelijke plan- en besluitvorming. Zeker in het buitengebied. Er komen steeds meer aanwijzingen voor relaties tussen de agrarische sector (met name veehouderij) en gezondheid, iets wat al lange tijd ingebracht wordt door bewoners van het buitengebied, ook na uitbraken van dierziekten bewoners in het buitengebied maken zich zorgen over de (mogelijke) gevolgen van (met name de intensieve) veehouderijen op de gezondheid. Specifiek voor het buitengebied kan de volgende selectie van gezondheidsaspecten worden gemaakt

- Geur: hinder, verstoring van gedrag, stressgerelateerde somatische gezondheidsklachten (hoofdpijn, benauwdheid, misselijkheid);
- Fijn stof: ademhalingsklachten, astma;
- Zoonosen / endotoxinen: koorts, hoofdpijn;
- Geluid: hinder, verstoring van gedrag (bv slaapgedrag), stressgerelateerde somatische gezondheidsklachten (hoofdpijn, vermoeidheid, concentratie/korte termijn geheugen, verhoogde bloeddruk, hart- en vaatziekten);
- Verkeersonveiligheid: vrachtverkeer versus woon-werk/school/recreatief verkeer;
- Licht (kassen, open stallen): hinder, verstoring gedrag (bv slaapgedrag), stressgerelateerde somatische gezondheidsklachten.

Afgevraagd wordt of het vanuit gezondheidsoogpunt aanvaardbaar is door te gaan met schaalvergroting in de (intensieve) veehouderij (meer stallen en meer dieren) en of het concentreren van grote bedrijven. Tot nu toe bestaan er echter nog geen eenduidige beeld van oorzaak en gevolg (dosis-effect-relaties, zie kader advies gezondheidsraad). En dit is wel nodig om gezondheid beter te kunnen verankeren in plan- en besluitvorming.

Advies gezondheidsraad november 2012

In 2011 verzocht de toenmalige staatsecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en de staatsecretaris van Infrastructuur en Milieu, de Gezondheidsraad een beoordelingskader te ontwikkelen over risico's van de intensieve veehouderij voor de gezondheid van omwonenden. Ook werd gevraagd naar nut en noodzaak van het hanteren van minimumafstanden tussen veehouderijbedrijven en woongebieden. De Gezondheidsraad komt tot de conclusie dat de huidige wetenschappelijke gegevensbasis te smal is voor een kwantitatief beoordelingskader, waarin wordt vastgelegd welke risiconiveaus voor omwonenden maximaal toelaatbaar zijn. Evenmin is bekend tot welke afstand omwonenden verhoogde gezondheidsrisico's lopen. De Gezondheidsraad acht dat een meer beleidsmatig gericht beoordelingskader bruikbare aanknopingspunten biedt voor de praktijk. Volgens de Gezondheidsraad moet deze aanpak op lokaal niveau zijn beslag krijgen, juist omdat de lokale omstandigheden kunnen variëren. Dit alles onder de verantwoordelijkheid van de gemeente, met de GGD in een adviserende functie. Gesteld wordt dat er behoefte is aan aanvullend onderzoek (Gezondheidsraad, 2012)

Recent (juli 2016) zijn de resultaten van het VGO onderzoek (Veehouderij en gezondheid omwonenden) gepresenteerd. VGO is een groot onderzoek in Oost-Brabant en Noord-Limburg gepresenteerd. Deurne ligt in het onderzoeksgebied en is in het onderzoek meegenomen. Het VGO onderzoek bevestigt de resultaten uit eerdere onderzoeken en leggen een aantal verbanden tussen veehouderij en gezondheid (zie kader VGO onderzoek).

Resultaten onderzoek Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO) juli 2016

In de periode 2014-2016 is in Oost-Brabant en Noord-Limburg (de gebieden in Nederland met de grootste dichtheid (intensieve) veehouderijen) uitgebreid onderzoek verricht naar de relatie tussen veehouderijen en gezondheid. Hierbij zijn huisartengegevens van 110.000 patiënten bekeken, hebben 12.000 mensen een vragenlijst ingevuld en is bij 2.500 mensen medisch onderzoek verricht.

Uit het onderzoek komen een aantal positieve en een aantal negatieve gezondheidseffecten naar voren. Aangetoond is dat mensen die rondom veehouderijen wonen minder astma en allergieën hebben. Dichtbij veehouderijen wonen minder mensen met COPD (chronische ziekte aan de longen). Daar staat tegenover dat de mensen in deze omgeving die wel COPD hebben, daar vaker en/of ernstigere complicaties van hebben. Verder is er een verband gevonden tussen wonen nabij veehouderijen en een verlaagde longfunctie. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door stoffen die afkomstig zijn van de veehouderij. Niet alleen dichtbij veel veehouderijen wonen zorgt voor een lagere longfunctie. De longfunctie wordt in het hele onderzoeksgebied lager op momenten dat de concentratie van ammoniak in de lucht hoog is. Deze effecten zijn vergelijkbaar met de schadelijke gezondheidseffecten van verkeer in een stad.

Het onderzoek laat zien dat er meer longontstekingen in het onderzoeksgebied voorkomen dan in de rest van het land. Hierbij is een verband gevonden tussen pluimveehouderijen binnen 1 kilometer afstand van de woning en een licht verhoogde kans op longontsteking.

Het onderzoek laat voor een aantal zoonoseverwekkers zien dat dit niet vaker voorkomt in de omgeving van veehouderijen ten opzichte van de rest van het land. Wel lijken mensen nabij veehouderijen iets vaker drager te zijn van de veegerelateerde MRSA-bacterie. In aanvullend onderzoek is geconstateerd dat de overschrijding van de grenswaarde voor endotoxines, zoals door de Gezondheidsraad is geadviseerd, mogelijk is binnen een afstand van 500 m van een pluimveehouderij.

Het VGO onderzoek is nog niet vertaald in beleid, wet-en regelgeving. Dit is een vervolgstap. Rijk, provincies en gemeentes denken momenteel na over hoe om te gaan met de resultaten van het VGO onderzoek en hoe hiermee in plan- en besluitvorming om te gaan.

Pogingen om in bestemmingsplanregelingen planologische voorwaarden aan ontwikkelingen vanuit gezondheidsoptiek op te nemen, sneuvelen tot nu toe bij de Raad van State op onvoldoende wetenschappelijke onderbouwing. Afgewacht moet worden of het VGO onderzoek hier verandering in brengt.

De huidige milieutechnische situatie voor de milieuaspecten geur, fijn stof, geluid, verkeer en licht in het buitengebied van Deurne zijn in eerdere paragrafen in dit hoofdstuk beschreven. Er is geen inzicht in de huidige gezondheidssituatie in het buitengebied en ook niet in de relatie tussen gezondheid-bovenstaande aspecten en veehouderijen, anders dan de algemene conclusies uit het VGO onderzoek.

4 Voorgenomen activiteit

4.1 Inleiding

Dit MER onderzoekt de effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening. Belangrijk uitgangspunt is dat de Derde Herziening niet een volledig nieuw bestemmingsplan buitengebied is. De Derde Herziening is een partiële en thematische herziening van onderdelen van de geldende Tweede Herziening (2014) van het Bestemmingsplan Buitengebied. Basis voor de Derde Herziening zijn de opbouw, systematiek en keuzes voor ontwikkelingsmogelijkheden en gebiedsbescherming, zoals al in de Tweede Herziening vastgelegd. De Tweede Herziening is op een aantal inhoudelijke en bestemmingsplan-technische onderdelen aangepast en geactualiseerd:

- Verwerken van de nieuwe regels in de provinciale Verordening ruimte 2014; De provincie Noord-Brabant heeft in 2014 een nieuwe Verordening ruimte 2014 vastgesteld. Deze Verordening ruimte 2014 gaat vooral over de wijziging van het provinciale beleid voor veehouderijen. De provincie streeft naar transitie naar een meer zorgvuldige veehouderij en stelt daarom in de Verordening ruimte 2014 nieuwe en strengere voorwaarden aan uitbreiding van veehouderijen (zie kader). Gemeenten zijn verplicht de nieuwe regels in de Verordening ruimte 2014 door te vertalen in de gemeentelijke bestemmingsplannen;

Kader Verordening ruimte 2014

Op 7 februari 2014 heeft de provincie Noord-Brabant een partiële herziening van de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en de bijbehorende Verordening ruimte vastgesteld. De Verordening ruimte 2014 geeft invulling aan de beleidsmatig ingezette koerswijzigingen van de provincie. Met name voor de regels in het buitengebied is de Verordening ruimte 2014 aanzienlijk gewijzigd ten opzichte van de Verordening ruimte 2011 en 2012. Belangrijkste wijziging is de implementatie en uitwerking van de beleidslijn "Transitie naar zorgvuldige veehouderij". Centraal in deze beleidslijn staat het motto "Ontwikkelruimte moet je verdienen en is niet onbegrensd". Er wordt alleen nog ontwikkelruimte aan veehouderijen geboden als daarmee een ontwikkeling naar een zorgvuldige veehouderij in gang wordt gezet. Hieraan is een aantal voorwaardelijke bepalingen gekoppeld: onder andere voeren van dialoog met omgeving, landschappelijke kwaliteitsverbetering minimaal 10% van het bouwvlak, voldoen aan (bovenwettelijke) eisen voor fijn stof, geur. Ontwikkelruimte blijft beperkt tot 1,5 ha.

In de Derde Herziening zijn de bepalingen van de Verordening ruimte verwerkt in de regels. Deze vormen daarmee ook de basis voor de effectbepaling in dit plan-MER.

- Vertaling van de gemeentelijke beleidsmatige wens om de bestemmingsplanregeling eenvoudiger te maken. Dit om initiatiefnemers en initiatieven meer te stimuleren, meer ruimte te geven voor gewenste ontwikkelingen en op voorhand zo min mogelijk voorwaarden/beperkingen op te leggen;
- Aanpassing van het "oude" Landbouwonwikkelingsgebied (LOG) / Agrarisch-1 naar het "nieuwe" Primair Agrarisch gebied (PrimAG). De gemeente wil in het PrimAG agrarische ontwikkelingen stimuleren;
- Stimuleren van de vrijetijdseconomie in het buitengebied door recreatief mede-/nevengebruik makkelijker te maken en recreatief ondernemerschap te ondersteunen;
- Vertaling van het nieuwe gemeentelijke geurbeleid, zoals vastgelegd in de Geurvisie en Geurverordening 2015;

- Vertaling van het nieuwe gemeentelijke mestbeleid. In de Derde Herziening worden geen mogelijkheden voor grootschalige mestverwerking geboden. De Derde Herziening volgt hiermee het provinciale beleid;
- Mogelijkheden bieden voor kleinschalige vormen van duurzame energie: kleine windmolens (tot 15 m), bio- of covergisting (met mest van het eigen bedrijf);
- Kwaliteitsverbetering landschap: vertaling van de regeling landschapskwaliteitsverbetering en het gemeentelijk beleid over "autonome sloopplicht": zorgvuldig ruimtegebruik, landschappelijke inpassing en investering bij nieuwe ontwikkelingen, stimuleren sloop oude stallen en bedrijfsgebouwen in het buitengebied.

Een belangrijk aandachtspunt en belangrijke opgave in de Derde Herziening is: Het geven van een juridisch robuuste regeling die EN ruimte geeft aan de gewenste ontwikkelingen EN past binnen de (strengere) eisen van de wet- en regelgeving en jurisprudentie.

Vooral de eisen vanuit de Natuurbeschermingswet ter bescherming van Natura 2000-gebieden zijn hierbij van belang.

In en rond het buitengebied van Deurne liggen Natura 2000-gebieden. Deze zijn gevoelig voor diverse effecten, maar vooral voor toename van stikstof en verdroging. Ontwikkelingen binnen de Derde Herziening kunnen leiden tot negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Deze ontwikkelingen en daarmee ook de Derde Herziening staan daarmee op gespannen voet met de Natuurbeschermingswet (zie kader).

Kader Veehouderij - stikstofdepositie – Natura 2000-gebieden

De Natuurbeschermingswet stelt dat activiteiten geen significant (wezenlijk) negatieve effecten mogen hebben op Natura 2000-gebieden. Bestemmingsplannen die deze activiteiten vastleggen of hiervoor kaderstellend zijn, mogen niet zondermeer worden vastgesteld. In en rondom het plangebied liggen Natura 2000-gebieden. Deze zijn gevoelig voor stikstof. Nu al liggen de achtergrondwaarden hoger dan de kritische waarden. Activiteiten als uitbreiding van veehouderijen of glastuinbouw leiden, zonder mitigerende (verzachtende) maatregelen, tot toename van stikstofemissie (uitstoot) en daarmee tot toename van stikstofdepositie (neerslag) op Natura 2000-gebieden in de omgeving. Dit is, ook bij geringe toename, een significant negatief effect, gezien de nu al overbelaste situatie. Met mitigerende maatregelen kan de stikstofdepositie worden verminderd, dan wel voorkomen. Deze maatregelen kunnen echter vaak niet in een bestemmingsplan worden vastgelegd. Deze problematiek speelt in een groot deel van Nederland. Het Rijk heeft een landelijk dekkende oplossing geformuleerd met de naam PAS, Programma Aanpak Stikstof. Het PAS heeft als doel dat er EN invulling wordt gegeven aan de Natura 2000-doelstellingen EN dat er ruimte voor ontwikkelingen blijft bestaan. Het PAS voorziet in maatregelen om de stikstofemissie terug te dringen (o.a. door afspraken met de agrarische sector) en in beheermaatregelen in de Natura2000-gebieden zelf. Het PAS is sinds 1 juli 2015 in werking en in december 2015 voor een eerste keer herzien. Echter: Het PAS gaat over projecten (lees vergunningen) en niet over plannen (lees bestemmingsplannen.) Gemeenten zijn al enige tijd op zoek naar een juridisch houdbare oplossing voor de bestemmingsplannen buitengebied. De momenteel meest plausibele methode is het opnemen van een voorwaardelijke bepaling aan ontwikkelingen (bouwen en/of gebruik) dat een ontwikkeling niet mag leiden tot een toename van stikstofemissie dan wel dat er geen sprake mag zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebied.

4.2 Ontwikkelingen algemeen

Voor het onderzoek naar milieueffecten in dit plan-MER zijn vooral de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening van belang die (kunnen) leiden tot (wezenlijke) milieueffecten. Dit zijn:

- Ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven (met name veehouderijen);
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor glastuinbouwbedrijven;
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor teeltondersteunende voorzieningen (TOV);
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatieve voorzieningen;
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor duurzame energie;
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor mestbewerking.

Daarnaast biedt een bestemmingsplan buitengebied vaak de mogelijkheden, al dan niet gebonden aan voorwaarden, voor “werken” als het dempen van sloten, het plaatsen dan wel verwijderen van groen, ophoging/verlaging van het maaiveld e.d. Ook deze kunnen milieueffecten hebben, met name op landschap (openheid, reliëf), hydrologie (verdroging) en natuur (verdroging, verstoring, ruimtebeslag).

Uitgangspunt voor het plan-MER: maximale planologische ontwikkelruimte

Van belang is dat vanuit wet- en regelgeving en jurisprudentie volgt dat het uitgangspunt voor de effectbepaling in het plan-MER de maximale planologische ontwikkelruimte is. De maximale planologische ontwikkelruimte is de (theoretisch) maximale benutting van de bestemmingplanruimte voor alle mogelijke activiteiten op alle mogelijke locaties. Dat de maximale situatie zich hoogstwaarschijnlijk niet zal ontwikkelen en dat de verwachte ontwikkeling (veel) beperkter zal zijn dan de maximaal mogelijke doet hier niet aan af.

Wet- en regelgeving en jurisprudentie verstaan onder maximaal ook de geldende maar nog niet benutte planologische ruimte, afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden en mogelijkheden voor omschakeling.

Het overnemen van de geldende planologische regeling zonder extra ontwikkelingsmogelijkheden (planologische conserverend bestemmen) ontslaat niet van de onderzoeksverplichting om in een nieuw bestemmingsplan nieuw onderzoek te doen en een nieuwe afweging te maken. Dit geldt in het buitengebied van Deurne o.a. voor de planologische geldende maar nog niet volledig ontwikkelde agrarische bouwvlakken. Opvulling van deze bouwvlakken geldt voor het plan-MER als een nieuwe ontwikkeling.

4.3 Ontwikkelingsmogelijkheden veehouderijen

Vooraf: Onderscheid intensieve veehouderij – grondgebonden veehouderij vervalt

In de Verordening ruimte 2014 vervalt het onderscheid tussen intensieve veehouderij en grondgebonden veehouderij. Er is één begrip voor veehouderij en één begrip voor grondgebonden veehouderij. In de wijziging Nadere regels Verordening ruimte – BZV is het begrip voor grondgebonden veehouderij verder uitgewerkt (o.a. de veebezetting in relatie tot de hectares grond). De Verordening ruimte 2014 maakt onderscheid in vier type agrarische bedrijven:

- (vollegronds)teeltbedrijf: agrarisch bedrijf in de land- en tuinbouwsector dat zich richt op het telen van gewassen met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate niet in gebouwen plaatsvindt;
- veehouderij: agrarisch bedrijf gericht op het fokken, mesten en houden van runderen, varkens, schapen, geiten, pluimvee, tamme konijnen en pelsdieren;
- glastuinbouwbedrijf: agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in kassen plaatsvindt;
- overig agrarisch bedrijf: agrarisch bedrijf dat niet binnen de begripsbepaling van veehouderij, (vollegronds)teeltbedrijf of glastuinbouwbedrijf valt, bijvoorbeeld insectenkwekerijen. Onder “overig agrarisch bedrijf” vallen ook de paardenhouderijen. Maneges vallen niet onder het begrip “agrarisch bedrijf”, maar onder “sport”.

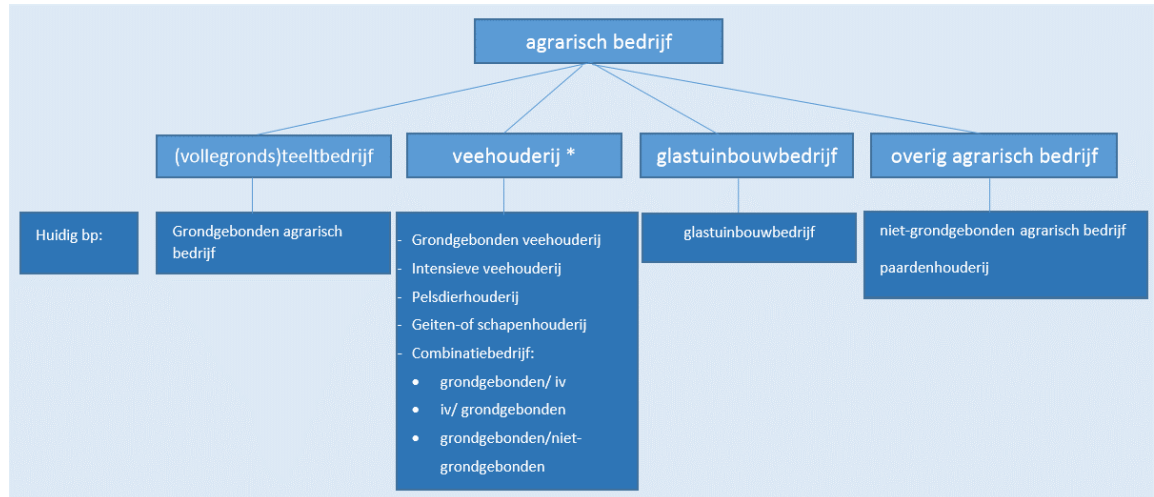
In de geldende Tweede Herziening wordt (nog) onderscheid gemaakt in:

- grondgebonden agrarisch bedrijf, niet zijnde paarden-, schapen- of geitenhouderij;
- niet-grondgebonden agrarisch bedrijf, niet zijnde intensieve veehouderij of glastuinbouw;
- intensieve veehouderij, niet zijnde (intensieve) geiten-, schapen- of pelsdierhouderij;
- glastuinbouw;
- paardenhouderij;
- geiten- / schapenhouderij;
- combinatiebedrijf:
 - grondgebonden/ intensieve veehouderij;
 - intensieve veehouderij/ grondgebonden;
 - grondgebonden/ niet-grondgebonden
- niet-grondgebonden agrarisch bedrijf: niet zijnde intensieve veehouderij of glastuinbouw;
- pelsdierhouderij;

De begrippen in de Derde Herziening moeten worden afgestemd op de indeling en begrippen van de Verordening ruimte 2014. De indeling intensieve veehouderij / grondgebonden bedrijf vervalt. De nieuwe indeling ziet er als volgt uit:

Agrarisch bedrijf mét vee:	Agrarisch bedrijf zonder vee:	Overig agrarisch bedrijf:
- Grondgebonden veehouderij;	- Grondgebonden agrarisch bedrijf;	- Paardenhouderij
- Intensieve veehouderij;	- Niet-grondgebonden agrarisch bedrijf	- Insectenkwekerij
- Pelsdierhouderij;	- Glastuinbouwbedrijf;	
- Geiten- of schapenhouderij;		
- Combinatiebedrijf* 1:		
o Grondgebonden/ intensieve veehouderij		
o Intensieve veehouderij/ grondgebonden		
o Grondgebonden/ niet- grondgebonden		

Hieruit volgt de volgende verdeling van de in de Tweede Herziening opgenomen agrarische bedrijfstypen:

De gemeente wil zoveel mogelijk vasthouden aan de opbouw en systematiek van de geldende Tweede herziening Bestemmingsplan Buitengebied en blijft daarom onderscheid maken in de diverse typen agrarische bedrijven (met inachtneming van de eisen uit de Verordening ruimte 2014).

Alleen bestaande veehouderijen

De Derde Herziening voorziet niet in nieuwe of andere ontwikkelingsmogelijkheden dan de al planologisch geldende in de Tweede herziening 2014. De Derde Herziening neemt deze planologisch geldende ontwikkelingsmogelijkheden over. Uitzondering is het Primair Agrarisch Gebied (PrimAG, zie verder).

De verwerking van de Verordening ruimte 2014 maakt aanpassing van de voorwaarden en mogelijkheden voor ontwikkeling van veehouderijen nodig.

Net als in de Tweede Herziening is in de Derde Herziening nieuwvestiging van veehouderijen in het buitengebied niet toegestaan. De Derde Herziening gaat daarmee alleen over de uitbreidingsmogelijkheden voor de bestaande veehouderijen (ca. 400 bedrijven, zie figuur 3.36).

Voorwaarden aan uitbreiding van bestaande veehouderijen

Bestaande veehouderijen mogen uitbreiden tot maximaal 1,5 ha bouwvlak (inclusief bestaand oppervlak). Uitbreiding van het bestaande oppervlakte van gebouwen is alleen toegestaan als aan onderstaande voorwaarden uit de Verordening ruimte 2014 wordt voldaan:

- Er moeten maatregelen getroffen worden (en in stand gehouden worden) die invulling geven aan een zorgvuldige veehouderij (Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV));
- De ontwikkeling is gelet op de zorg voor een goede leefomgeving en gelet op de volksgezondheid, inpasbaar in de omgeving;
- Er moet voldaan worden aan extra eisen voor geur en fijn stof;
- Er is een zorgvuldige dialoog gevoerd met de omgeving, gericht op het betrekken van de belangen van de omgeving bij het initiatief;
- Binnen stallen mag ten hoogste één bouwlaag gebruikt worden voor het houden van dieren. Uitzondering hierop zijn volière- en scharrelstallen voor legkippen waar ten hoogste twee bouwlagen gebruikt mogen worden.

De Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV) is opgebouwd rond diverse thema's. Om te voldoen aan het criterium 'zorgvuldig' moet een minimale score van 7 op de BZV worden gehaald. In de loop der tijd breidt het aantal thema's uit en worden de scores bijgesteld.

Gemengde bedrijven, bijvoorbeeld een veehouderij in combinatie met vollegrondsteelt, mogen bouwen voor de niet-veehouderijtak zonder aan de voorwaarden uit de Verordening ruimte 2014 te voldoen. Deze bebouwing mag echter niet worden gebruikt voor veehouderij, voordat voldaan is aan de voorwaarden.

Ook het wijzigen van agrarische bouwvlakken voor veehouderij (vormverandering) om omschakelen naar een andere diersoort is alleen toegestaan als aan de voorwaarden uit de Verordening ruimte 2014 is voldaan.

Binnen de grondgebonden agrarische bedrijven blijft de mogelijkheid bestaan voor omschakeling van akkerbouw naar veeteelt, mits voldaan is aan de voorwaarden van de Verordening ruimte 2014).

Mogelijkheden in het primair agrarisch gebied (PrimAG)

De gemeente wil een deel van het buitengebied blijven behouden waarin vooral ruimte gegeven wordt aan de landbouw: het primair agrarisch gebied (PrimAG, zie figuur 3.37). Door agrarische ontwikkeling vooral in het PrimAG te stimuleren, wordt het overige buitengebied ontlast en stijgt per saldo de kwaliteit van wonen en leven. Het PrimAG omvat delen van het "oude" landbouwontwikkelingsgebied (LOG). Binnen het PrimAG mogen veehouderijen uitbreiden tot maximaal 1,5 ha (inclusief bestaand). Uiteraard binnen de eisen aan zorgvuldige veehouderij uit de Verordening ruimte 2014.

In het huidige LOG liggen op een aantal plaatsen veel woningen. Ook heeft het LOG een aantal locaties, die feitelijk al lang geen agrarische locaties meer zijn (maar wel nog een agrarische bestemming hebben). Er ontstaan hierdoor veel "boeren-naast-burger"-locaties, waar doorontwikkeling van de agrarische sector belemmerd wordt en/of niet meer logisch is. In de Derde Herziening zit dan ook een herbegrenzing van het LOG naar een kleiner PrimAG. De begrenzing is onder andere afgestemd op de nieuwe geurverordening: een kleiner PrimAG gecombineerd met een hogere geurnorm dan het overige buitengebied draagt bij aan de verplaatsing van agrarische bedrijven van het overige buitengebied richting het PrimAG. Dit verhoogt de economische waarde van zowel de agrarische bedrijven in het PrimAG, als de woningen en bedrijven die buiten het PrimAG liggen. Binnen het nieuwe PrimAG worden zo weinig mogelijk extra voorwaarden opgelegd, om de kracht van het agrarisch ondernemerschap, zo min mogelijk te beperken.

Beperkingen/voorwaarden aan uitbreiding van bestaande veehouderijen

In delen van het buitengebied gelden beperkingen en voorwaarden aan uitbreiding van veehouderijen. Het zijn gebiedsbeschermingsregelingen uit de Tweede Herziening en/of volgen uit gebiedsbeschermingsregelingen in de Verordening ruimte 2014.

In de bestemmingen Natuur, Bos en Water is uitbreiding van agrarische bedrijven niet mogelijk en/of aan strenge eisen gebonden ter voorkoming van negatieve effecten op landschappelijke, natuur- en/of waterwaarden. Binnen de bestemmingen Agrarisch- Waarde Natuur en Agrarisch- Waarde Landschap is uitbreiding van agrarische bedrijven gebonden aan eisen gebonden ter voorkoming van negatieve effecten op landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische, natuur- en/of waterwaarden. Zie verder onder de kop "Gebiedsbescherming".

Extra beperkingen / voorwaarden binnen gebied "Beperkingen Veehouderij"

Een deel van het buitengebied van Deurne is in de Verordening ruimte 2014 aangeduid als "Beperkingen Veehouderij". Dit zijn natuurgebieden en gebieden om de kernen. Binnen deze aanduiding gelden extra beperkingen en voorwaarden aan uitbreiding. Alleen niet-intensieve (grondgebonden) veehouderijen mogen uitbreiden, intensieve veehouderijen niet.

Paardenhouderijen en maneges

In de Verordening ruimte 2014 vallen paardenhouderijen niet (meer) in de definitie van veehouderijen. Paardenhouderijen vallen daarmee niet onder de regels van de BZV. Wel moeten paardenhouderijen zich houden aan wettelijke normen voor bijvoorbeeld geur en fijn stof. Paardenhouderijen worden onderscheiden in productiegericht of gebruikgericht.

Productiegerichte paardenhouderijen (paardenfokkerijen) zijn paardenhouderijen waar uitsluitend of in hoofdzaak handelingen aan/ met paarden worden verricht die eerst gericht zijn op het voortbrengen, africhten en trainen en verhandelen van paarden. Productiegerichte paardenhouderijen vallen onder "overige agrarisch bedrijf".

Gebruiksgerichte paardenhouderijen zijn paardenhouderijen gericht op het bedrijfsmatig, niet op agrarische productie gericht, houden en stallen van paarden en pony's. Dit met mogelijk als ondergeschikte nevenfunctie het fokken, africhten, trainen en berijden van paarden en pony's (maneges). Deze worden beschouwd als sportbedrijven.

Paardenhouderijen kunnen uitbreiden tot maximaal 1,5 ha (inclusief bestaand).

Pelsdierhouderijen

De pelsdierhouderijen in het plangebied krijgen in Derde Herziening geen uitbreidingsmogelijkheden. De gemeente volgt hiermee het landelijk beleid en de recente jurisprudentie. Wel mogen deze bedrijven omschakelen naar andere toegelaten bedrijfstypen.

4.4 Ontwikkelingsmogelijkheden glastuinbouw

Vestigingsgebied, doorgroeigebied en solitaire glastuinbouwbedrijven

Het provinciaal glastuinbouwbeleidstreeft naar concentratie van glastuinbouw in (nieuw)vestigingsgebied glastuinbouw en (bestaande)doorgroeigebieden glastuinbouw. Dit om de glastuinbouw zoveel mogelijk te concentreren en glastuinbouw maximaal te laten profiteren van schaal- en synergie(samenwerkings)voordelen.

In het buitengebied van Deurne is 1 vestigingsgebied glastuinbouw (ca. 170 ha) en 1 doorgroeigebied glastuinbouw gelegen (ca. 70 ha, deels al benut).

Het vestigingsgebied maakt echter geen onderdeel uit van het plangebied van de Derde Herziening. Het is al eerder in een MER onderzocht en in de Tweede Herziening afgewogen en vastgelegd. Wel is in dit plan-MER onderzocht of er sprake is van cumulatie van effecten van ontwikkelingen in de Derde Herziening en ontwikkeling van het vestigingsgebied glastuinbouw.

In het doorgroeigebied is vestiging en omschakeling naar een glastuinbouwbedrijf niet toegestaan, tenzij:

- dit noodzakelijk is vanwege de sanering van een glastuinbouwbedrijf ergens anders;
- dit nodig is vanwege herschikking van glastuinbouwbedrijven binnen het doorgroeigebied;
- en er sprake is van bevordering van de ruimtelijke kwaliteit door de sanering of de herschikking. Uitbreiding van de bestaande bedrijven is wel mogelijk.

Solitaire (alleenstaande individuele) glastuinbouwbedrijven buiten het vestigings- en doorgroeigebied mogen uitbreiden tot maximaal 3,5 ha bruto, waarvan maximaal 3 ha netto glas (inclusief bestaand oppervlak).

Beperkingen/voorwaarden uitbreiding glastuinbouw

Er is geen nieuwe glastuinbouw mogelijk buiten de hierboven beschreven vestigings- en doorgroeigebieden en de (beperkte) groeimogelijkheden van solitaire bedrijven. Daarnaast gelden binnen bepaalde bestemmingen en aanduidingen zoals Agrarisch Waarde Landschap voorwaarden aan uitbreiding. Dit om negatieve effecten op landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische, natuur- en/of waterwaarden te voorkomen.

4.5 Ontwikkelingsmogelijkheden teeltondersteunende voorzieningen (TOV)

Teeltondersteunende kassen, permanente en tijdelijke TOV

De Derde Herziening neemt de geldende ontwikkelingsmogelijkheden voor teeltondersteunende voorzieningen (TOV) uit de Tweede Herziening over.

Binnen agrarische bestemmingen is bij recht oprichting toegestaan van maximaal 5.000 m² teeltondersteunende kassen binnen het agrarisch bouwvlak.

Permanente teeltondersteunende voorzieningen mogen uitsluitend op het bouwvlak worden opgericht. Als het bouwvlak te klein is om de permanente voorzieningen te realiseren, kan een vergroting van het bouwvlak worden aangevraagd.

Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen betreffen voorzieningen die op dezelfde locatie worden gebruikt zo lang de teelt dit vereist, met een maximum van 6 maanden. Deze tijdelijke voorzieningen hebben een directe relatie met het grondgebruik:

- In agrarisch gebied bij recht tot maximaal 2,5 m hoogte;
- In agrarisch met waarden – landschap via afwijking tot maximaal 2,5m hoogte met een maximale omvang van 1 hectare.

Beperkingen/voorwaarden uitbreiding TOV

In delen van het buitengebied gelden beperkingen en voorwaarden aan realisatie en uitbreiding van TOV. Het zijn gebiedsbeschermingsregelingen uit de Tweede Herziening en/of volgen uit gebiedsbescherming in de Verordening ruimte 2014.

In de bestemmingen Natuur, Bos, Water en Agrarisch- Waarde Natuur is realisatie van TOV niet mogelijk. Binnen de bestemming Agrarisch- Waarde Landschap is uitbreiding van TOV gebonden aan eisen gebonden om negatieve effecten op landschappelijke, natuur- en/of waterwaarden te voorkomen.

4.6 Ontwikkelingsmogelijkheden recreatie

Uitbreiding bestaande recreatieve voorzieningen, recreatief mede/nevengebruik, nieuwe recreatie

De Derde Herziening Buitengebied 2017 maakt diverse vormen van recreatief mede-/nevengebruik uit de Tweede Herziening opnieuw mogelijk:

- (Beperkte) uitbreiding van de bestaande recreatieve voorzieningen:
(waarbij opgemerkt moet worden dat Vakantiepark de Bikkels niet meer kan uitbreiden)
- Recreatief mede/nevengebruik bij agrarische bedrijven en woningen
Kamperen bij de boer, Bed & Breakfast e.d.

Uitbreiding van de bestaande recreatieve voorzieningen

De bestaande recreatieve voorzieningen mogen volgens de geldende bestemmingsplanregeling met 25% van de bebouwing uitbreiden en met een afwijkingsprocedure 10% extra.

Recreatief mede/nevengebruik bij agrarische bedrijven en woningen

Het Derde Herziening neemt de geldende mogelijkheden voor recreatief mede/nevengebruik uit de Tweede Herziening over. Elk agrarisch bedrijf mag met een afwijking- of wijzigingsbevoegdheid recreatief nevengebruik realiseren: B&B , kleinschalig kamperen, trekkershutten e.d.

Beperkingen/voorwaarden uitbreiding recreatie

In delen van het buitengebied gelden beperkingen en voorwaarden aan realisatie en uitbreiding van recreatie. Het zijn gebiedsbeschermingsregelingen die overgenomen worden uit De Tweede Herziening en/of volgen uit gebiedsbescherming in de Verordening ruimte 2014.

In de bestemmingen Natuur, Bos en Water is realisatie van recreatie niet mogelijk en/of aan strenge eisen gebonden om negatieve effecten op natuurwaarden te voorkomen. Binnen de geldende bestemmingen Agrarisch- Waarde Natuur en Agrarisch- Waarde Landschap is uitbreiding van recreatie gebonden aan eisen gebonden om negatieve effecten op natuurwaarden te voorkomen.

4.7 Ontwikkelingsmogelijkheden duurzame energie

Kleine windmolens

De Derde Herziening biedt de mogelijkheid om op een agrarisch perceel een kleine windmolen (maximaal 15 m hoogte) op te richten.

Bio-/covergisting

De Derde Herziening blijft de geldende mogelijkheid bieden om op een agrarisch perceel een bio-/covergistinginstallatie op te richten. Dit moet binnen het bestaande bouwvlak en mag alleen verwerking van bedrijfseigen mest betreffen.

4.8 Ontwikkelingsmogelijkheden mestverwerking

De Derde Herziening geeft geen mogelijkheden voor grootschalige mestbewerking. De Derde Herziening volgt hierin het provinciaal beleid.

4.9 Gebiedsbescherming

In delen van het buitengebied gelden (extra) beperkingen en voorwaarden aan ontwikkelingen / uitbreidingen van veehouderijen, glastuinbouw, TOV en recreatie. Het zijn gebiedsbeschermingsregelingen uit de Tweede Herziening en/of volgen uit gebiedsbescherming in de Verordening ruimte 2014.

De geldende bestemmingen Natuur en Bos zijn vooral gericht op het behoud en versterking van natuurwaarden. Uitbreiding van veehouderijen, glastuinbouw, TOV en recreatie (anders dan extensieve recreatie) is in principe niet toegestaan.

In de bestemming Water is uitbreiding van veehouderijen, glastuinbouw, TOV en recreatie (anders dan extensieve recreatie) in principe niet toegestaan en/of gebonden aan voorwaarden om negatieve effecten op waterdoelen te voorkomen.

Binnen de bestemmingen Agrarisch- Waarde Natuur en Agrarisch- Waarde Landschap is uitbreiding van veehouderijen, glastuinbouw, TOV en recreatie gebonden aan voorwaarden om

negatieve effecten op landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische, natuur- en/of waterwaarden te voorkomen. Daarnaast zijn diverse aanduidingen opgenomen met beschermende voorwaarden voor:

- Landschap (reliëf, bosovergangen, openheid, beekdal en potentiële wijstgronden);
- Aardkundige waarden (aardkundig waardevolle gebieden);
- Cultuurhistorie (Monumenten, Beschermd Dorpsgezicht, provinciale cultuurhistorisch waardevolle vlakken en complexen, molenbiotoop);
- Archeologie (archeologische monumenten, archeologische waarden);
- Natuur (o.a. bescherming natuurgebieden);
- Water (o.a. bescherming van waterwingebied, waterbergingsgebied, gebied reservering waterberging, beschermde gebieden waterhuishouding).

Voor “werken” is een vergunningenstelsel opgenomen met voor de diverse “werken” een toetsingskader aan diverse waarden.

De voorwaarden zorgen ervoor dat ontwikkelingen geen wezenlijke/ongewenste negatieve effecten hebben op bovengenoemde waarden. Deze planologische gebiedsbescherming is meegewogen in de effectenbepaling en –beoordeling in dit plan-MER.

4.10 Voorgenomen activiteit, alternatieven en scenario's

In het plan-MER zijn twee situaties beschreven en onderzocht:

- Referentiesituatie: de huidige situatie + autonome ontwikkelingen (zie eerder);
- Maximale plansituatie: de (theoretisch) maximale ontwikkelingen die in de Derde Herziening planologisch-juridisch mogelijk worden gemaakt.

In dit plan-MER zijn de effecten van de maximale plansituatie ten opzichte van de referentiesituatie bepaald (behalve voor effecten op Natura 2000-gebieden, die ten opzichte van de huidige situatie zijn bepaald). Dit zoals vereist vanuit wet- en regelgeving (Wet Milieubeheer, Natuurbeschermingswet) en jurisprudentie (uitspraken van de Raad van State).

Dit moet, ondanks de verwachting dat de maximale plansituatie in de praktijk niet zal optreden. De gemeente verwacht gezien de ontwikkelingen in de agrarische sector en de bekende initiatieven niet dat de maximale uitbreidingsmogelijkheden volledig benut zullen worden. Maar een effectbepaling op basis van een realistisch, verwacht scenario wordt niet geaccepteerd door de Raad van State. De keuzes in de Derde Herziening moeten worden gemaakt op basis van (de effecten van) de maximale plansituatie. Er worden in dit MER geen locatie- en/of inrichtingsalternatieven onderzocht. Voor de uitbreiding van bestaande veehouderijen, glastuinbouwbedrijven, teeltondersteunende voorzieningen, recreatieve bedrijven en kleinschalige voorzieningen door duurzame energie bestaan over het algemeen geen alternatieven: het zijn uitbreidingsmogelijkheden op en nabij bestaande bedrijven.

5 Effecten

5.1 Beoordelingskader en – methodiek

Dit plan- MER beschrijft en beoordeelt de milieueffecten van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening (zoals beschreven in hoofdstuk 4) ten opzichte van de referentiesituatie (zoals beschreven in hoofdstuk 3). Voor effecten op Natura 2000-gebieden is getoetst aan de huidige situatie.

De effectbepaling richt zich op de effecten van de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen, glastuinbouw, teeltondersteunende voorzieningen, recreatie en kleinschalige opwekking van duurzame energie. Hierbij is uitgegaan van de planologisch maximale ontwikkelingsmogelijkheden. Dit is inclusief nog niet benutte planologische ruimte en inclusief ontwikkelingsmogelijkheden in flexibiliteitsbepalingen (afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden).

Vooraf wordt opgemerkt dat het niet waarschijnlijk is dat de planologische maximale uitbreiding ook daadwerkelijk zal en kan plaatsvinden. Dit gezien de benutting van ontwikkelingsmogelijkheden in het verleden en vanwege beperkingen vanuit sectorale wet- en regelgeving.

Het effectenonderzoek is gericht op die locaties en aspecten, waarvan verwacht wordt dat de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening effecten hebben op de omgeving. En er is gericht op die aspecten die van belang zijn voor de besluitvorming in de Derde Herziening.

Het detailniveau en de onderzoeksmethodiek is afgestemd op de verwachte aard en omvang van de effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden. Daarnaast is nagegaan of er sprake is van mogelijke cumulatie van effecten. Ook is nagegaan in hoeverre mitigerende maatregelen mogelijk zijn om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.

In de effectbepaling ligt de focus op de volgende hoofdthema's:

- Natuur: Natura2000-gebieden, Wav-gebieden, Natuurnetwerk Nederland (NNN) en beschermde plant- en diersoorten;
- Landschap en cultuurhistorie (inclusief archeologie): landschappelijke en cultuurhistorische karakteristieken en waarden in het buitengebied;
- Leefbaarheid en gezondheid: met name de effecten van geur en fijn stof, de mogelijke invloed op de gezondheid van omwonenden en hinderaspecten als verkeer, geluid, luchtkwaliteit, lichthinder en externe veiligheid.

In aanvulling op de hierboven genoemde hoofdthema's wordt ook aandacht besteed aan de aspecten bodem en water. In tabel 5.1 is het beoordelingskader van de relevante hoofdthema's en bijbehorende milieuaspecten weergegeven. Alle thema's worden kwalitatief beschreven.

Tabel 5.1 Beoordelingskader

Hoofdaspect	Criterium
Natura 2000-gebieden	Effecten op instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden
Overige zeer kwetsbare gebieden (Wav-gebieden)	Effecten stikstofdepositie op Wav-gebieden
Overige NNN	Effecten op NNN (ruimtebeslag, verdroging/vernatting, verstoring)
Overige natuurwaarden	Effecten op beschermde plant en diersoorten
Landschappelijke structuur	Effecten op landschappelijke structuren en elementen
Ruimtelijk-visuele kwaliteit	Effecten op ruimtelijk-visuele kwaliteit van het landschap (openheid, zichtlijnen)
Cultuurhistorische waarden	Effecten op beschermde en overige cultuurhistorische waarden
Archeologische waarden	Effecten op beschermde en verwachte archeologische waarden
Geur	Verandering in geurbelasting op geurgevoelige objecten
Luchtkwaliteit	Verandering in concentratie fijn stof en stikstofoxiden
Lichthinder	Verandering in lichthinder
Gezondheid	Risico op verspreiding van (dier-)ziekten Risico op gezondheidseffecten van hinder
Verkeer	Effecten op verkeersintensiteiten, -afwikkeling en veiligheid
Externe veiligheid	Externe veiligheidsrisico's
Geluid	Verandering in geluidhinder
Water	Effecten oppervlaktewater, grondwater, waterbeschermingsgebieden en waterkwaliteit (inclusief KRW)

Bij de beoordeling van de effecten is gebruik gemaakt van “plussen en minnen”:

- ++ positief effect ten opzichte van de referentiesituatie;
- + enigszins/gering positief effect ten opzichte van de referentiesituatie;
- 0 positief noch negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie;
- 0/- neutraal tot gering negatief effect
- - enigszins negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie;
- - - negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie.

Onderzoek op gebiedsniveau, niet op locatie-/inrichtingsniveau

In de plan-m.e.r.-procedure wordt het gehele plangebied en de effecten van ontwikkelingen binnen de Derde Herziening beschouwd. De focus ligt echter:

- op die gebieden, waar ontwikkelingen mogelijk zijn;
- alleen op de ontwikkelingen die in de Derde Herziening mogelijk worden gemaakt;
- alleen op die aspecten waarop een (wezenlijk) effect verwacht wordt.

Het effectenonderzoek wordt gedaan op het niveau van het buitengebied als geheel en niet op locatie- /inrichtingsniveau. Dit gebeurt in vervolgprocedures voor individuele ontwikkelingen.

5.2 Natuur

5.2.1 Natura 2000-gebieden

Inleiding

De ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt in de Derde Herziening kunnen effecten hebben op Natura 2000-gebieden in en rond het plangebied.

In de passende beoordeling, die als bijlage 3 aan dit plan-MER is toegevoegd, is beschreven of de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening effecten hebben en zo ja welke effecten. Hierbij is onderscheid gemaakt in de diverse ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening en in de diverse effecten waarvoor Natura 2000-gebieden gevoelig zijn.

De paragraaf geeft een samenvatting van de belangrijkste bevindingen en conclusies uit de passende beoordeling.

Eerste inventarisatie mogelijke effecten

Er is allereerst gekeken welke effecten (ook wel storingsfactoren genoemd) de ontwikkelingsmogelijkheden kunnen hebben en voor welke effecten de Natura 2000-gebieden in en rond het plangebied gevoelig zijn. Hiervoor is de effectenindicator gebruikt, een instrument van het ministerie (tabel 5.2).

Tabel 5.2: Effectenindicator

Ontwikkelingsmogelijkheden	Mogelijke storingsfactor
• Ontwikkelingsmogelijkheden veehouderijen	• Oppervlakteverlies en versnippering; • Vermesting en verzuring door atmosferische depositie; • Verontreiniging; • Verdroging; • Verstoring door geluid en licht; • Optische verstoring; • Verstoring door mechanische effecten; • Bewuste verandering soortensamenstelling.
• Teeltondersteunende voorzieningen (TOV)	
• Glastuinbouw	
• Kleine windmolens	
• Recreatieve ontwikkelingen	

Vervolgens is per mogelijke storingsfactor beschreven of de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening leiden tot negatieve effecten. Voor het aspect veresting en verzuring is niet alleen naar de Deurnsche Peel binnen het plangebied gekeken, maar ook naar Natura 2000-gebieden buiten het plangebied. Dit vanwege het feit dat toename van stikstofemissie ook op grote(re) afstand effecten heeft. De reikwijdte van de overige storingsfactoren is beperkt tot de Natura2000-gebieden in en direct nabij het plangebied: Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel.

Oppervlakteverlies en versnippering

Oppervlakteverlies en versnippering hebben alleen effect binnen of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden. De meeste Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument liggen op grotere afstand van het plangebied zodat er geen sprake is van oppervlakteverlies of versnippering.

Alleen de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel zijn relevant.

De Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel zijn gevoelig voor oppervlakteverlies en versnippering.

Ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening leiden echter niet tot ruimtebeslag in deze twee Natura 2000-gebieden.

Veehouderijen, glastuinbouw, TOV en recreatie

De planologische bescherming van natuur in de Derde Herziening borgt dat uitbreiding van bebouwing, stallen, glastuinbouw, TOV en recreatie alleen maar kan voor zover deze niet zijn gelegen in de bestemming Natuur. Er is daarmee geen sprake van ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden of het Beschermd Natuurmonument.

Kleine windmolens

Het effect van kleine windmolens is niet op voorhand uit te sluiten. Kleine windmolens kunnen leiden tot barrièrewerking in vliegbewegingen en/of trekroutes van vogelsoorten waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

De kans dat vogels omvliegen of dat foerageergebieden ongeschikt worden door de aanwezigheid van de kleine windmolens bij de agrarische bedrijven is naar verwachting beperkt. Dit omdat de windmolens niet in het open landschap staan waar deze soorten foerageren en omdat het kleine windmolens zijn, die – als ze worden gerealiseerd - zeer verspreid zullen staan. Echter, gezien het grote aantal bedrijven ook op zeer korte afstand van de Natura 2000-gebied is een negatief effect op voorhand niet uit te sluiten.

Vermesting en verzuring door atmosferische depositie

Veehouderijen, glastuinbouw

Uitbreiding van veehouderijen (inclusief kleinschalige mestbewerking) en, in mindere mate, glastuinbouw leidt tot een toename van stikstofemissie (uitstoot) en daarmee tot een toename van stikstofdepositie (neerslag) op Natura 2000-gebieden. De Natura 2000-gebieden in en rond het plangebied zijn zeer gevoelig voor toename van stikstofdepositie en in de huidige situatie al “overbelast”: Er slaat in de huidige situatie al (veel) meer stikstof neer dan de stikstof-gevoelige gevoelige leefgebieden en plantsoorten kunnen hebben.

De toename van uitstoot van stikstof door uitbreiding van bestaande veehouderijen is niet doorgerekend. Dit omdat de uitkomst en conclusie op voorhand vaststaat: uitbreiding van veehouderijen leidt tot toename van stikstof en in de huidige overbelaste situatie is elke toename significant. Hoe groot de toename is, is niet relevant voor de plan- en besluitvorming in de Derde Herziening. Een berekening van de toename heeft geen meerwaarde.

De toename op de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel is het grootst. Met name in het deelgebied “de Bult” dat grenst aan het “primair agrarisch gebied” zal de planbijdrage hoog zijn. Op de omliggende Natura 2000-gebieden op grotere afstand is de toename (aanmerkelijk) kleiner, maar nog steeds ecologisch significant. Dit gezien de hoogte van de planbijdrage en de overbelaste situatie.

Door de toename van stikstofdepositie kan het behoud of de verbetering van de kwaliteit van het habitatype en/of leefgebied van soorten in gevaar komen en worden de instandhoudingsdoelstellingen belemmerd. Er treedt mogelijk aantasting van de natuurlijke kenmerken van de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden op.

Recreatie

De effecten van uitbreiding van recreatieve mogelijkheden leidt naar verwachting niet of nauwelijks tot een toename van stikstof. De voorzieningen zijn klein in omvang en verspreid over het plangebied gelegen.

TOV, kleine windmolens

TOV en kleine windmolens leiden niet tot een toename van stikstofuitstoot.

Verontreiniging

Verontreiniging kan met name optreden binnen een straal van enkele tientallen tot enkele honderden meters rondom agrarische bedrijven. De meeste Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument liggen op grotere afstand. Alleen de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel zijn relevant. Alle instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en van het Natura 2000-gebied Groote Peel zijn gevoelig voor verontreiniging. Verontreiniging is mogelijk door het 'inwaaien' van bestrijdingsmiddelen / gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen.

Veehouderijen, glastuinbouw

De Derde Herziening biedt niet het kader voor regelingen die betrekking hebben op dit soort specifieke activiteiten en het gebruik van de percelen. Daarbij komt dat geen duidelijk ander gebruik dan het huidige verwacht wordt. De ruimte voor uitbreiding van bouwvlakken is vooral nodig om in te spelen op ontwikkelingen zoals schaalvergroting en niet gericht op intensivering van het gebruik van agrarische grond. Er worden daarom geen significant negatieve gevolgen verwacht op het aspect verontreiniging op het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en het Natura 2000-gebied Groote Peel.

TOV, recreatie, kleine windmolens

De overige ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening leiden niet tot verontreiniging van de Natura 2000-gebieden.

Verdroging

Verdroging kan optreden als 'verdrogende activiteiten' plaatsvinden binnen een straal van enkele tientallen tot enkele honderden meters rond de Natura 2000-gebieden. De meeste Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument liggen op grotere afstand van het plangebied zodat er geen sprake is van een verdrogend effect. Alleen de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel zijn relevant. Een groot gedeelte van de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel is (zeer) gevoelig voor verdroging. Verdroging van Natura 2000-gebieden kan bijvoorbeeld optreden door veranderingen in de grondwaterstand of veranderingen van grondwaterstromen.

Veehouderijen/glastuinbouw

Uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouw resulteert in een toename van verhard oppervlak en daarmee tot een negatief effect op oppervlakte- en grondwater. Wet- en regelgeving borgt echter dat negatieve effecten worden gecompenseerd. Negatieve effecten op beide Natura 2000-gebieden zijn daarmee uitgesloten.

Teeltondersteunende voorzieningen

Tijdelijke TOV hebben geen tot hooguit een beperkt effect op het afvangen van neerslag. De neerslag loopt van de tunneltjes af en komt ertussen op de grond, waar het in de bodem kan infiltreren. Permanente TOV kunnen worden case (grote oppervlakken containervelden e.d.) wel een hydrologische effect hebben. Bij deze voorzieningen wordt de neerslag opgevangen en vaak ook gebruikt voor de teelt. Met uitzondering van een tijdelijk teveel aan neerslag (extreme buien), zal het grootste deel van de neerslag het grondwater niet bereiken. De verdamping neemt door de voorzieningen ook af. Doordat er echter nauwelijks neerslag het grondwater bereikt, is er sprake van een relatief grote netto reductie van de grondwateraanvulling. Effect op Natura 2000-gebied kan daarmee niet op voorhand uitgesloten worden.

Recreatie/kleine windmolens

De recreatieve mogelijkheden of de mogelijkheden voor windmolens leiden niet tot negatieve hydrologische effecten op Natura 2000-gebied. voorzien niet in ontwikkelingen die leiden tot een extra grondwaterstandsverlaging. Een ander gebruik zal naar verwachting geen extra eisen aan ontwatering stellen.

Verstoring door geluid, licht en optische verstoring

Verstoring door geluid en licht kan met name optreden binnen een straal van enkele tientallen tot enkele honderden meters rondom ontwikkelingen. De meeste Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument liggen op grotere afstand van het plangebied zodat er geen sprake is van een verstoring. Alleen de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel zijn relevant.

Veehouderijen

De verstoring door uitbreiding van veehouderijen is naar verwachting beperkt. Bij de melkrunderveehouderij is wel een tendens aanwezig naar meer open staltypen (serrestal en andere typen met opengevels) en ook een tendens naar meer verlichting. Lichthinder wordt echter in de gebiedsanalyses voor de Natura 2000-gebieden niet als ecologisch knelpunt voor de Natura 2000-gebieden gezien.

Glastuinbouw

Glastuinbouwbedrijven kunnen gebruik maken van assimilatie-verlichting (verlichting op de groei van gewassen te bevorderen) en daarmee effecten hebben op Natura 2000-gebieden. De uitbreidingsmogelijkheden voor glastuinbouw in de Derde Herziening zijn echter beperkt. Het doorgroeigebied ligt op kleine afstand van Natura 2000-gebied. Het grenst (weliswaar gescheiden door A67) aan deelgebied 'Het Zinkske' en ligt op ca 400 m van het zuidelijk deel van de Deurnsche Peel en ca 800 m van de Heitakse Peel. Gezien de beperkte afstand en de gevoeligheid van de soorten voor verlichting, zijn significant negatieve effecten niet met zekerheid uit te sluiten.

De overige solitaire bedrijven in het plangebied liggen op grotere afstand van Natura 2000-gebieden waardoor significant negatief effect uitgesloten is.

TOV

TOV leidt niet tot verstoring (geluid, licht) van Natura2000-gebieden.

Recreatie

De ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatief mede-/nevengebruik kunnen leiden tot een toename van de bezoekersaantallen in Natura 2000-gebieden. Verstoring als gevolg hiervan is daarmee niet op voorhand met zekerheid uit te sluiten.

Het effect is echter naar verwachting beperkt, mits de recreatie plaatsvindt op de daarvoor bestemde momenten (overdag) en de daarvoor bestemde locaties (paden). De Natura 2000-gebieden worden nu ook al recreatief gebruikt.

Kleine windmolens

Kleine windmolens hebben relatief beperkte geluidseffecten en daarmee naar verwachting geen negatief effect op Natura 2000-gebieden.

Verstoring door mechanische effecten

Onder mechanische effecten vallen verstoring door o.a. betreding (recreatie) en aanvaring (windmolens). Mogelijke verstoring door mechanische effecten kan met name optreden binnen een straal van enkele tientallen tot enkele kilometers van de Natura 2000-gebieden. De meeste Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument liggen op grotere afstand van het plangebied zodat er geen sprake is van een verstorend effect. Alleen de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel zijn relevant.

Veehouderijen, glastuinbouw, TOV

De uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven in de Derde Herziening (veehouderijen, glastuinbouw, TOV) leidt niet tot een toename van bezoekers in de natuurgebieden en daarmee niet tot een negatief effect.

Recreatie

Uitbreiding van recreatief mede-/nevengebruik kan leiden tot een toename van bezoekers aan de Natura 2000-gebieden. Een negatief effect hiervan is niet op voorhand met zekerheid uit te sluiten. In de Natura 2000-gebieden komen habitattypen voor die gevoelig zijn voor een toename van het aantal recreanten, met name de veenhabitattypen zijn gevoelig voor betreding van het veenpakket. Echter er ligt al een uitgewerkte recreatieve zonering in beide peelgebieden, waardoor de toename van de recreatiedruk naar verwachting niet zal leiden tot een significant negatief effect.

Kleine windmolens

Kleine windmolens leiden mogelijk tot faunaslachtoffers (vogels) door aanvaring met de wieken.. Negatieve effecten op vogelsoorten waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen kunnen echter worden uitgesloten. Dit omdat het kleine windmolens zijn nabij bestaande bebouwing en verspreid over het plangebied.

Bewuste verandering van soorten

Omdat de beoogde ontwikkelingen geen betrekking heeft op andere teelten of principieel andere landbouwgebruiksvormen dan gangbaar en bekend zijn in Nederland, wordt bewuste verandering van de soortensamenstelling in Natura 2000-gebieden verwacht.

Cumulatie

Omdat de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening op zich zelf al significant negatieve effecten hebben en vragen om een oplossing / maatregelen, hoeft niet gekeken te worden naar cumulatie met effecten van andere plannen of projecten. Dit hoeft alleen als het effect van de Derde Herziening op zich zelf niet significant negatief zou zijn, maar mogelijk wel in cumulatie met het effect van andere plannen en projecten.

Ook uitgaande van de voorwaardelijke bepalingen in de Derde Herziening is ook geen cumulatietoets nodig. De voorwaardelijke bepaling voor stikstof borgt dat er geen toename van stikstofdepositie is op Natura 2000-gebieden. Het effect van Derde Herziening is daarmee 0, er is daarmee geen cumulatie met andere effecten.

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op Natura 2000-gebieden samengevat, eerst per verstoringfactor (tabel 5.3), daarna samengevat voor het totaal (tabel 5.4).

Tabel 5.3: Samenvatting beoordeling effecten op Natura 2000-gebieden

Potentiële storingsfactor	Veehouderijen	glastuinbouw	TOV	Recreatie	(kleine) Windmolens
Oppervlakteverlies en versnippering	✗	✗	✗	✗	✓ (omvliegen, afname foerageergebied)
Verresting en verzuring via lucht	✓ (bedrijven en verkeer)	✓ (bedrijven en verkeer)	✗	✗	✗
Verontreiniging	✗	✗	✗	✗	✗
Verdroging	✗	✗	✓ (permanente TOV)	✗	✗
Verstoring geluid, licht en optische verstoring	✗	✓ (licht)	✗	✓ (geluid)	✓ (slachtoffers)
Verstoring door mechanische effecten	✗	✗	✗	✓ (betreding)	✓ (slachtoffers)
Bewuste verandering soortensamenstelling	✗	✗	✗	✗	✗

✓ = relevant, omdat significant negatief effect niet met zekerheid uit te sluiten is,

(✓) = relevant, maar kans op significant negatief effect is klein,

✗ = niet-relevant, geen sprake van een verslechtering of significante verstoring

Tabel 5.4 Samenvatting beoordeling effecten op Natura 2000-gebieden

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Natura 2000	--	-	-	-	-

Zonder beperkingen en/of voorwaarden leiden de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening tot negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Het effect van uitbreiding van veehouderij wordt negatief beoordeeld, vanwege de toename van stikstofemissie. Het effect van uitbreiding van glastuinbouwbedrijven wordt enigszins negatief beoordeeld. Het zijn veel minder bedrijven dan de veehouderijen, met een kleiner effect per bedrijf dan veehouderijen en op grotere afstand van de Natura 2000-gebieden. Maar effect van toename van stikstofemissie en lichtuitstraling kan op voorhand niet uitgesloten worden. Het effect van uitbreiding van TOV wordt enigszins negatief beoordeeld, vanwege het mogelijke negatieve hydrologische effect van permanente TOV. Het effect van uitbreiding van recreatief mede- en nevengebruik wordt enigszins negatief beoordeeld. Het zijn kleinschalige en verspreid liggende ontwikkelingen, maar het versturende effect ervan kan op voorhand niet uitgesloten worden. Het effect van kleine windmolens wordt enigszins negatief beoordeeld, vanwege het effect ervan foerageergebied/routes en slachtoffers.

Zonder beperkingen en/of voorwaarden, met name voor stikstofemissie, leiden de negatieve effecten tot onaanvaardbare negatieve effecten op Natura 2000-gebieden en daarmee tot een onuitvoerbaar plan. Dit vraagt in de Derde Herziening om beperking aan of voorwaarden voor ontwikkelingsmogelijkheden.

Mogelijke mitigerende maatregelen

Stikstof (veehouderijen, glastuinbouw)

Mogelijke mitigerende maatregelen voor het stikstofeffect zijn:

- Beperken uitbreidingsmogelijkheden veehouderij;
- Voorwaarden aan uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderij.

Beperken van uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen is in de praktijk lastig voldoende “sluitend” te krijgen voor de Nb-wet. Bovendien kan het leiden tot planschadeclaims.

Het opnemen van voorwaarden biedt daarom de beste mogelijkheden om te borgen dat er geen toename van stikstof op Natura 2000-gebieden optreedt.

Het meest robuust is een bestemmingsplanregeling met een voorwaarde dat ontwikkelingen alleen mogen plaatsvinden als er geen sprake is van toename van stikstofemissie. Deze regeling borgt dat er geen negatief stikstofeffect optreedt (effect 0).

Hydrologie (TOV)

In het geldende bestemmingsplan zijn al voorwaarden voor TOV opgenomen. Er is geen aanleiding TOV generiek of in bepaalde delen van het buitengebied helemaal te verbieden:

- Een groot aantal vormen van TOV heeft geen of geen wezenlijk negatief hydrologische effect: alleen de vormen met een permanente afdichting van de bodem (containervelden) en dan ook nog in grote oppervlaktes;
- In een deel van het buitengebied zal TOV naar verwachting geen negatief hydrologisch effect op Natura 2000-gebied (alleen in de omgeving van de Natura 2000-gebieden).

Aan de ontwikkeling van TOV rond de Natura 2000-gebieden moet wel een voorwaarde gekoppeld worden, namelijk dat de ontwikkeling alleen mogelijk is als op voorhand is aangetoond dat er geen effect is op het Natura 2000-gebied. Dat kan op twee manieren:

- “hydrologisch neutraal”; of
- “geen onevenredig (hydrologisch) effect op natuurwaarden”.

De eerste is juridisch met meest robuust (vergelijkbaar met “geen toename van stikstofemissie”).

De tweede geeft de ondernemer wat meer ruimte, maar heeft het juridische risico in zich van strijdigheid met de Nb-wet (doorkruisen van bevoegdheden, vergelijkbaar met de stikstofproblematiek).

Omdat de voorwaarden om TOV te kunnen realiseren alleen nodig zijn rond de Natura 2000-gebieden wordt voorgesteld om een zone op te nemen waarbinnen deze voorwaarde geldt. Deze zone zou een breedte van 500m kunnen hebben. Deze afstand kan als zone, waarbinnen TOV hydrologische neutraal of zonder onevenredig (hydrologisch) effect op natuurwaarden gerealiseerd moet worden, opgenomen kunnen worden in het bestemmingsplan. Buiten de zone “hydrologisch neutraal” zijn geen aanvullende maatregelen nodig om negatieve hydrologische effecten van TOV op Natura 2000-gebied te voorkomen.

Lichtverstorend (glastuinbouw in doorgroeigebied)

In de Tweede Herziening zijn in het vestigingsgebied glastuinbouw voorwaarden verbonden aan de lichtuitstraling. Door in de Derde Herziening deze voorwaarden ook op te nemen voor het doorgroeigebied kan een significant negatief effect uitgesloten worden.

Verstorend (recreatie)

Negatieve verstorende effecten van recreatie op Natura 2000-gebieden zijn in de worst-case situatie (maximale planologische mogelijkheden) met de huidige bestemmingsplanregeling en -voorwaarden niet op voorhand uit te sluiten. Er is echter op voorhand geen aanleiding recreatie generiek of in bepaalde delen van het buitengebied helemaal te verbieden:

- Een groot aantal vormen van recreatie heeft geen of geen wezenlijk negatief verstorend effect op natuurwaarden: alleen de grotere activiteiten in de nabijheid van natuurwaarden;
- In de meeste gevallen is bij nadere uitwerking van een recreatieve ontwikkeling voldoende mogelijkheid om negatieve verstorende effecten op natuurwaarden te voorkomen dan wel voldoende te mitigeren. Dit wordt getoetst in de vergunningverlening aan de eisen van de Flora- en faunawet.

Echter, het niet op voorhand uit kunnen sluiten van verstorend effect van recreatie leidt tot de noodzaak in de Derde Herziening aanvullende maatregelen / voorwaarden op te nemen.

In Natura 2000-gebied moeten negatieve verstorende effecten van recreatie uitgesloten te worden. Ter voorkoming van effecten op de vogelsoorten moeten als voorwaarden aan recreatie in ieder geval gesteld te worden:

- Alleen overdag (geen verstoring van de slaapplekken van de niet-broedvogels);
- Op de daarvoor bestemde routes en locaties;
- Ontzien van waardevolle gebieden voor broedvogels in het broedseizoen.

In en nabij het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel moeten ter voorkoming van effecten als aanvullende voorwaarden aan recreatie gesteld te worden:

- Geen wezenlijke toename van (versterkt) geluid en/of licht op Natura 2000-gebied;

De voorwaarden aan recreatie hoeven niet in heel het buitengebied opgelegd te worden, maar kunnen beperkt blijven door bijvoorbeeld een zonering op te nemen. De minimale zoneringsmaat voor de zone rond de Deurnsche Peel & Mariapeel waar deze voorwaarden van toepassing zijn, is de effectafstand van kleine zangvogels (225 m).

Verstoring (windmolens)

Om effecten van kleine windmolens op Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel met zekerheid uit te sluiten kan in de Derde Herziening een voorwaarde worden opgenomen dat plaatsing van windmolens niet mogelijk is de zone direct rondom Natura 2000-gebied (bestemming AW-natuur en AW- landschap). Daarmee ontstaat er een zone rond het Natura 2000-gebied waar de vogels terecht kunnen als foerageergebied zonder dat er kans ontstaat op er aanvaringsslachtoffers.

Uitvoerbaar alternatief / uitvoerbaar bestemmingsplan

Als voorgestelde voorwaarden worden opgenomen, zijn significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden uitgesloten. De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening zullen dan de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet aantasten. Een bestemmingsplanregeling die gebruikt maakt van de voorgestelde mitigerende maatregelen leidt tot een uitvoerbaar alternatief en uitvoerbaar bestemmingsplan.

5.2.2 Overige zeer kwetsbare gebieden (Wav-gebieden)

De beschrijving en beoordeling van de effecten op de zeer kwetsbare gebieden in de NNB, de zogenaamde Wav-gebieden, volgt de effectbepaling van de stikstof op Natura 2000-gebieden. Zonder beperkingen en/of voorwaarden leidt uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouw tot een toename van stikstofemissie en daarmee tot een negatief effect op Wav-gebieden.

De voorwaarde in de Derde Herziening dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot toename van stikstofemissie borgt echter op voorhand dat uitbreiding van bestaande veehouderijen en glastuinbouw niet leidt tot toename van stikstofemissie en daarmee ook niet leidt tot toename van stikstofdepositie op Wav-gebieden.

En omdat stikstofdepositie het enige relevante aspect is in de beoordeling van effecten van effecten op Wav-gebieden, is daarmee ook geborgd dat er geen negatieve effecten op Wav-gebieden zijn. De effectbeoordeling is daarmee zeer negatief (-, zonder beperkingen / maatregelen) tot neutraal (0, met de stikstofvoorwaarde).

Tabel 5.5 Samenvatting beoordeling effecten op Wav-gebieden

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Natura 2000	-- / 0	-- / 0	0	0	0

Mogelijke mitigerende maatregelen

Met de stikstofvoorwaarde in de bestemmingsregeling is er geen effect en zijn andere/aanvullende maatregelen niet noodzakelijk.

5.2.3 Overige NNB

Inleiding

Bij ruimtebeslag in het NNB moet een nee-tenzij afweging worden doorlopen en moet het verlies van ruimte worden gecompenseerd. Daarnaast stelt de Verordening ruimte 2014 voor indirecte aantasting (zoals geluid, licht, betreding e.d):

Een bestemmingsplan dat is gelegen buiten de ecologische hoofdstructuur en dat leidt tot en aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van de ecologische hoofdstructuur, strekt ertoe dat de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd overeenkomstig artikel 5.6 van de Verordening ruimte 2014 (compensatieregels).

In deze paragraaf wordt beschreven welke effecten de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening Buitengebied kunnen hebben op de verschillende NNB-gebieden in en rond het plangebied.

Ontwikkelingsmogelijkheden agrarische bedrijven, glastuinbouw, TOV, kleine windmolens

Directe effecten:

Ruimtebeslag

Uitbreiding van bestaande veehouderijen en glastuinbouw zal niet leiden tot oppervlakteverlies NNB, omdat uitbreiding in de NNB planologisch niet mogelijk is in de Derde Herziening. Dit betekent dat aantasting van NNB doelen, zoals aaneengeslotenheid van en uitwisseling tussen natuurgebieden, niet aan de orde is. Er vindt geen aantasting plaats van de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNB-gebieden als gevolg van ruimtebeslag.

Enkele bedrijven liggen nabij de ecologische verbindingzones (EVZs) en/of nabij of in de Groenblauwe mantel. Bedrijven die binnen de Groenblauwe mantel willen uitbreiden mogen dit planologisch alleen als deze bestaande natuurfuncties respecteren of bijdragen aan een kwaliteitsverbetering van die functies. Onder deze voorwaarden kunnen bestaande veehouderijen ook in de Groenblauwe mantel uitbreiden. Onder deze planologische beschermende voorwaarden worden de ontwikkelingsmogelijkheden in het NNB, de Groenblauwe mantel en de EVZ als neutraal (0) beoordeeld.

Indirecte effecten:

Inleiding

Uitbreiding van bestaande veehouderijen en glastuinbouwbedrijven kunnen indirecte effecten hebben op natuurwaarden in de NNB, Groenblauwe mantel en ecologische verbindingzones.

Het zijn de volgende effecten:

- Barrièrewerking;
- Stikstofdepositie;
- Verstoring door geluid;
- Verstoring door licht;
- Verontreiniging;
- Verdroging.

Gezien het grote aantal en de verspreide ligging van de agrarische bedrijven, de beïnvloedingszone van deze bedrijven en het karakter en de aard van de NNB-gebieden, zijn alle NNB-gebieden in en direct rondom het plangebied, de Groenblauwe Mantel en de EVZs relevant voor de effectbeoordeling.

Barrièrewerking

Kleine windmolens kunnen leiden tot barrièrewerking in vliegbewegingen en/of trekroutes. Een aantal vogels uit de meest zuidelijke en zuidoostelijke NNB-gebieden (ook Natura 2000-gebieden) trekken er dagelijks op uit om ergens anders voedsel te zoeken. Het zijn relatief kleine windmolens, die – als ze worden gerealiseerd - verspreid zullen staan nabij bestaande bebouwing. Bij de maximale plaatsingsmogelijkheden (bij alle bedrijven) komen er echter een groot aantal windmolens bij en zijn negatieve effecten niet op voorhand uit te sluiten (zie ook bij Natura 2000 in paragraaf 5.2.1 en de bijlage 3 passende beoordeling).

Het effect op vliegroutes van vleermuizen en vogels die onderdeel vormen van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB is naar verwachting gering: er is geen sprake van concentratie van windmolens nabij NNB-gebied. Het effect is echter niet verwaarloosbaar, gezien het grote aantal windmolens en wordt daarom negatief (-) beoordeeld.

Stikstofdepositie

De voor verzuring meest gevoelige gebieden binnen het NNB zijn door de provinciale staten aangewezen als Wav-gebieden (Wet ammoniak en veehouderij). Voor effecten door stikstof in het NNB zijn deze Wav-gebieden relevant. Gezien de effecten in deze gebieden beschreven zijn in paragraaf 5.2.2, wordt hierop niet nader ingegaan in deze paragraaf.

Verstoring door licht en geluid

Toename van geluid- en lichtverstoring als gevolg van uitbreiding van bestaande veehouderijen en glastuinbouw is op voorhand niet uit te sluiten.

Effecten als gevolg van toename door geluid zijn naar verwachting beperkt, omdat de effectafstand van geluid, met name in de bosgebieden, beperkt is en er in de huidige situatie ook als sprake is van geluidverstoring door de huidige bedrijvigheid en de wegen in en rond het plangebied.

Als gevolg van een uitbreiding van bestaande veehouderijen, met name van bedrijven dichtbij het NNB en Groenblauwe mantel gelegen kan lichtverstoring ontstaan.

Effectafstanden van lichtuitstraling van glastuinbouw zijn niet duidelijk, maar lichthinder door kassen kan tot enkele kilometers merkbaar zijn (De Molenaar, 2003 en 2005; Van Tichelen, 2007⁴).

Bij de melkrunderveehouderij is een tendens aanwezig naar meer open staltypen (serrestral en andere typen met open gevels) en ook een tendens naar meer verlichting: zowel gedurende een langere tijd als met een hogere verlichtingssterkte. Bij deze openstalsystemen is een toename in licht niet uit te sluiten.

In enkele gevallen liggen de bedrijven in de nabijheid van wegen of wordt het NNB gescheiden van de bedrijven door de wegen. Omdat de wegen op zichzelf een lichtbron vormen en de huidige bedrijven ten dele ook al, zal een eventuele toename in licht op de locatie van de bedrijven (niet zijnde glastuinbouw) geen wezenlijk verschil maken ten opzichte van de huidige situatie in de NNB-gebieden. Het effect van een uitbreiding zal groter zijn (of verder reiken) bij een open NNB-gebied dan nabij een NNB- bosperceel, omdat deze laatste gebieden een bufferende werking hebben door de aanwezige hoog opgaande (rand) vegetatie. Open NNB-gebieden zijn met name rondom de terreinen van het Natura 2000-gebied aanwezig.

In een aantal gevallen zijn er houtwallen, houtsingels danwel bomen aanwezig op het erf, welke een afschermende werking hebben op de lichtuitstraling. Hierdoor wordt eveneens optische verstoring beperkt.

Bij toename van verlichting bij bedrijven in de directe omgeving van de NNB-gebieden kunnen negatieve effecten optreden op deze NNB-gebieden en dan met name op de delen direct rondom de bedrijven en/of de randen die te maken krijgen met lichtverstoring. Doorlicht stemmen dieren en planten hun fysiologische (voortplanting, groei, stofwisseling e.d) en fenologische (tijdstip van eieren leggen, trek, bloeitijd e.d) activiteiten en processen af op hun omgeving. Hierbij zijn, in geval van dieren, niet alleen de directe zintuiglijke waarnemingen van belang, maar ook verschillende hormonale processen die gestuurd worden door licht en een rol spelen in de natuurlijke biologische ritmes).

Onder andere lichtgevoelige soorten en nachtdieren zoals uilen en vleermuizen die voorkomen in NNB-gebieden met bomen/bossen en of open foerageergebieden kunnen effecten ondervinden van lichtuitstraling. Vleermuizen komen voor rondom en verblijven in bosranden langs bomenrijen en deze gebruiken ze ook als vliegroute en/of foerageergebied. Een negatief effect op het NNB is daarom niet uitgesloten. Daarnaast vormt een denkbaar negatief effect mogelijk lichtuitstraling op de donkerte, als wezenlijke waarde van het NNB (dit is met name aan de orde in het lichtarme buitengebied).

⁴ Tichelen P. van, K. Remans, M. Bossuyt, 2007 Milieurapport Vlaanderen, MIRA. Achtergronddocument: thema lichthinder. Molenaar, J.G. de, 2003. Lichtbelasting. Overzicht van de effecten op mens en dier. Alterra-rapport 778. Wageningen: Alterra. Molenaar J.G. de, D.A. Jonkers, F.G.W.A. Ottburg, 2005. Mogelijke effecten van verlichting uit Rustenburg op kwalificerende en andere vogelsoorten in de Bovenste Polder onder Wageningen. Wageningen Alterra, Alterra-Rapport 1237

Zonder mitigerende maatregelen wordt de toename van geluid- en lichthinder op de (randen van de) NNB-gebieden, Groenblauwe Mantel en ecologische verbindingzones als enigszins negatief beoordeeld (-).

Verontreiniging

Aandachtspunten voor verontreiniging zijn de mogelijke effecten van het 'inwaaien' van bestrijdingsmiddelen (gewasbeschermingsmiddelen) en meststoffen. In het algemeen biedt het de Derde Herziening niet het kader voor regelingen die direct betrekking hebben op dit soort specifieke activiteiten en het gebruik van de percelen. Daarbij komt dat geen duidelijk ander gebruik wordt verwacht dan nu het geval is.

Er worden daarom van de ontwikkelingsmogelijkheden die de Derde Herziening biedt geen negatieve gevolgen verwacht op het aspect verontreiniging de in het gebied aanwezige NNB, Groenblauwe mantel en EVZ's.

Verdroging

In en rond het plangebied is een aantal natte natuurparels (hydrologisch gevoelige gebieden binnen het NNN) gelegen. In het plangebied van Buitengebied Deurne zijn deze in en rondom het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel gelegen. Een aantal bedrijven ligt hiervan in de directe omgeving. De uitbreiding van de agrarische bedrijven resulteren in een toename van het verhard oppervlak. Een toename de verharding heeft een versnelde afvoer van het hemelwater naar het oppervlaktewater tot gevolg. Bij de realisatie van een groter verhard oppervlak door de aanleg van stallen of asfalt neemt de infiltratie van neerslag naar het grondwater af. De toename aan verhard oppervlak moet in overleg met het Waterschap en de gemeente gecompenseerd te worden (het zogenaamde compensatiebeginsel, toename van verharding moet worden gecompenseerd in "functioneel" open water). Het effect van uitbreiding van de verspreid liggende bedrijven is daarom beperkt. Negatieve effecten als gevolg van een toename in verharding en piekafvoeren (en dus een afname in infiltratie) zijn lokaal. Daarbij moet op lokaal niveau een afweging plaatsvinden of de aanwezige waarden niet in het gedrang komen bij een tijdelijke voorziening.

Teeltondersteunende voorzieningen (TOV) kunnen de bodem (tijdelijk) afdekken en daarmee de grondwaterstand beïnvloeden. Permanente teeltondersteunende voorzieningen worden alleen toegestaan binnen het agrarische bouwvlak. Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen zijn toegestaan voor een maximale periode van 6 maanden. Er is geen specifieke zonering opgenomen voor teeltondersteunende voorzieningen. De (tijdelijke) bedekking van de grond door teeltondersteunende voorzieningen zal mogelijk een zichtbaar effect hebben op de waterhuishouding van de natte natuurparels (ofwel het hier aanwezige NNB) en daardoor een mogelijk effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden. Door effecten als verdroging verdwijnen karakteristieke soorten voor natte milieus. Effecten op het NNB als gevolg van TOV kunnen voornamelijk optreden als deze nabij natte natuurparels liggen. In het uitengebied Deurne is dit op enkele locaties het geval.

Om deze redenen wordt uitbreiding van bedrijven (verhard oppervlak) en het mogelijk maken van TOV enigszins negatief (-) beoordeeld.

Ontwikkelingsmogelijkheden recreatie

Ruimtebeslag

In het buitengebied is een aantal recreatieve voorzieningen aanwezig. Het zijn hier voornamelijk B&B's, maar ook trekkershutten, een visvijver en een recreatiepark. Deze voorzieningen (op het recreatiepark na) zijn beperkt van omvang en liggen slecht in enkele gevallen in het NNB-gebied. Vanwege de beperkte omvang en beperkte mogelijkheden voor uitbreiding treedt geen wezenlijk ruimtebeslag op in het NNB.

Verstoring door geluid, betreding en optische verstoring

De uitbreidingsmogelijkheden voor bestaande recreatieve voorzieningen en recreatief medegebruik kunnen leiden tot een toename van het aantal recreanten in de omliggende NNB-gebieden. Hierdoor kan verstoring door geluid, betreding en optische verstoring optreden. Dit kan een negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNB-gebieden. Echter in de huidige situatie worden de gebiede ook al recreatief gebruikt. Het effect wordt daarom als enigszins negatief (-) beoordeeld.

Cumulatie

Als alle uitbreidingsmogelijkheden in de Derde Herziening maximaal worden benut, is er sprake zijn van cumulatie van negatieve effecten op het NNB.

Er is naar verwachting niet of geringe cumulatie met de effecten van het vestigingsgebied glastuinbouw. In de Tweede Herziening zijn voorwaarden aan de realisatie van glastuinbouw opgenomen. Deze voorwaarden borgen dat er geen negatief effect optreedt op aspecten als hydrologie en lichthinder: de glastuinbouw moet hydrologisch neutraal worden gerealiseerd en voorzien zijn lichtafschermende voorzieningen. De toename van andere hinderaspecten als geluid en luchtverontreiniging kunnen lokaal op het natuurgebiedje direct ten westen van het vestigingsgebied tot cumulatie van effecten.

Beoordeling

In de onderstaande tabel is een samenvattende beoordeling van de effecten op de NNB-gebieden gegeven, eerst per verstoringfactor (tabel 5.6), daarna samengevat voor het totaal (tabel 5.7).

Tabel 5.6 Samenvatting beoordeling effecten op NNN

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Ruimtebeslag	0	0	0	-	0
Barriere werking	0	0	0	0	-
Verstoring Geluid	0	0	0	-	0
Verstoring licht	-	-	0	0	0
Veront reiniging	0	0	0	0	0
Verdroging	0	0	-	0	0

Tabel 5.7 Samenvatting beoordeling effecten op NNN

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
NNN	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-

Het NNB en de Groenblauwe mantel zijn gezien de verweving van natuur en landbouw overal in het buitengebied van Deurne een aandachtspunt.

Ontwikkelingsmogelijkheden, zoals mogelijk gemaakt in de Derde Herziening kunnen, zonder beperkingen of voorwaarden, ten koste gaan van ecologische waarden van de NNB.

. De effecten met name betreffen verstoring door licht vanuit open stallen van veehouderijen en (solitaire) glastuinbouwbedrijven nabij NNN, verdroging door permanente TOV nabij hydrologisch gevoelige NNN, ruimtebeslag en geluidverstoring door recreatie en barrièrewerking door kleine windmolens. Dit zou leiden tot een compensatieplicht. De effecten zijn echter naar verwachting gering en bij uitwerking van individuele ontwikkelingen goed mitigeerbaar (zie hieronder). Het NNB staat hiermee vaststelling van de Derde Herziening in de weg.

Mogelijke mitigerende maatregelen

Er zijn effectieve mitigerende maatregelen beschikbaar om negatieve effecten op het NNB te voorkomen of te beperken. Mogelijke mitigerende maatregelen zijn afscherming van lichtbronnen door bijvoorbeeld aanplant van groene landschapselementen (houtwallen en dergelijke), gebruik van lichtbeperkende armaturen en geluidbeperkende bronmaatregelen. Dit kan echter niet in de Derde Herziening worden vastgelegd en moet onderdeel uitmaken van de vervolg-vergunningverlening. Ook door zonering van de recreatieve (nieuwe) mogelijkheden buiten de kwetsbare NNB en Groenblauwe mantel gebieden, zijn effecten te beperken. Dit kan geborgd worden door het opnemen van voorwaarden in de Derde Herziening ("geen onevenredig effect op natuurwaarden"), en/of het opnemen van een zonering rondom NNB gebieden.

5.2.4 Overige natuurwaarden

In het buitengebied komen beschermde soorten voor. De effecten op beschermde soorten zijn, net als de effecten op het NNB te onderscheiden in directe effecten (ruimtebeslag) en indirecte effecten (Verstoring door geluid, licht, betreding, stikstofdepositie, verdroging).

Ontwikkelingsmogelijkheden agrarische bedrijven, glastuinbouw, TOV en kleine windmolens

Directe effecten: ruimtebeslag

Uitbreidingen van veehouderijen en glastuinbouw kan effecten hebben op de lokaal aanwezige flora en fauna. Door het ruimtebeslag kunnen biotopen en/of standplaatsen van beschermde flora en fauna aangetast worden. Naast het realiseren van nieuwe bebouwing en voorzieningen, kunnen ook veranderingen aan of sloop van de huidige bebouwing effecten hebben.

Effecten worden vooral verwacht op het aanwezige leef- en broedgebied voor o.a. vogels (bijvoorbeeld huismussen, zwaluwen en uilen) en zoogdieren (bijvoorbeeld vleermuizen en de steenmarter).

Het buitengebied is geschikt leefgebied voor de steenuil en de kerkuil. Deze soorten foerageren graag op en rond boerderijen met een rommelig karakter. Sloop, renovatie en nieuwbouw kan daarom het foerageergebied (en eventueel nesten) van de steenuil/kerkuil aantasten.

Daarnaast is de knoflookpad een belangrijk aandachtsoort bij ontwikkeling. Deze zwaar beschermde soort zal voornamelijk voorkomen in het voor de soort specifiek aangelegde habitat, maar kan ook aangetroffen worden op agrarische erven. Voorkomen moet worden dat uitwisselingsmogelijkheden voor de pad met de omgeving beperkt worden.

Als watergangen gedempt worden, kan leefgebied van beschermde amfibieën verloren gaan, bijvoorbeeld van de alpenwatersalamander, rugstreeppad en mogelijk ook heikikker.

De poelkikker en de vinpootsalamander komen voornamelijk voor in de natuurgebieden en wateren met een hoge waterkwaliteit. Wijzigingen in de agrarische bedrijvigheid (met dempen watergangen en/of kappen bosjes) kan verlies van leefgebieden tot gevolg hebben maar dat zal veelal lokale effecten betreffen en enkel soorten betreffen die meer voorkomen in het landelijke biotoop (alpenwatersalamander, rugstreeppad en kamsalamander).

In een groot deel van het plangebied komen ook zeer algemene amfibieënsoorten zoals bruine kikker en de gewone pad voor. Voor deze soorten geldt een vrijstelling: er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden als bijvoorbeeld leefgebied wordt vernietigd. Wel geldt de zorgplicht, waarbij zo zorgvuldig mogelijk gewerkt moet worden om het doden van individuen te voorkomen. De soorten komen wijd verspreid voor zodat er geen sprake is van een aantasting van de gunstige staat van instandhouding.

Ook kan bij demping of aanpassingen aan waterpartijen (watergangen, waterpartijen e.d.) leefgebied van beschermde vissoorten aangetast worden. Verspreid in het Buitengebied van Deurne komt de beschermde kleine modderkruiper en de bittervoorn voor. De kleine modderkruiper is een typische bodemsoort. Werkzaamheden waarvan beide soorten schade ondervinden zijn het dempen van water, het baggeren en opschonen van watergangen en in mindere mate ook het maaien van de oever- en watervegetatie.

Aanpassing van slootoevers of bermen kan een negatief effect hebben op beschermde flora.

De ruimtebeslag effecten van agrarische ontwikkelingsmogelijkheden op beschermde soorten, zonder beschermende en/of mitigerende maatregelen, wordt enigszins negatief (-) beoordeeld. Dit staat de vaststelling van de Derde Herziening echter niet in de weg. Bij uitwerking van individuele uitbreidingsmogelijkheden bestaan voldoende mitigerende maatregelen om het effect lokaal zodanig te voorkomen dan wel te mitigeren, dat er geen sprake is van een aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de soorten (zie verder).

Voor sommige soorten geldt een strenger beschermingsregime dan voor andere soorten. In geval van aanwezigheid en effect op een Tabel 2-soort moet gewerkt te worden volgens een door het Ministerie goedgekeurde gedragscode of een ontheffing aangevraagd te worden waarbij mitigerende maatregelen getroffen worden. Bij een effect op een Tabel 3-soort moet ook een ontheffing aangevraagd te worden en mitigerende maatregelen te worden genomen. Zeldzame soorten zoals de beschermde knoflookpad kennen een streng beschermingsregime en worden beoordeeld in het perspectief van de lokale populatie, gunstige staat van instandhouding en verspreidingsgebied.

Indirecte effecten: stikstofdepositie, geluid, licht, trilling en verdroging

De stikstoftoename van agrarische ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening heeft een groot invloedsgebied. Stikstoftoename zal plaatselijk leiden tot een verandering van de soorten-samenstelling van de vegetatie en een verslechtering van de kwaliteit van leefgebieden van soorten. Met name soorten van relatief voedselarme ecosystemen zijn gevoelig voor verzuring en veresting als gevolg van stikstofdepositie.

Ontwikkelingen die leiden tot verdere toename van stikstofdepositie leiden tot verdere achteruitgang van soorten.

De voorwaardelijke bepaling voor stikstof (ingegeven vanuit het effect op Natura2000-gebieden) voorkomt ook dat er een negatief effect op beschermde plant- en diersoorten optreedt.

Agrarische ontwikkelingen kunnen leiden tot een toename van verstoring van geluid en licht op beschermde en rode lijst soorten. Bijvoorbeeld in de gebruiksfase door verlichting bij open

stalsystemen of door geluid van landbouwverkeer. Ook tijdens de aanlegfase brengen de werkzaamheden van de uitbreidingen een tijdelijke toename van verstoring van geluid met zich mee. Dit kan leiden tot een negatief op vogels en vleermuizen. Of verstoring optreedt, wordt voor veel vogels mede bepaald door de functie van het gebied. Foeragerende vogels zijn minder verstoringgevoelig dan broedende vogels. Voor vogels zijn er verschillende drempelwaarden bekend waarboven effecten optreden (Reijen & Foppen, 1991). Met name in de buurt van open gebieden kan het geluid ver dragen en is de verstoring potentieel groot. Het gaat hier dan met name om eventuele verstoring op broedende (weidevogel)soorten als de grutto, tureluur en wulp en nabij beeklopen. Daarnaast zijn bosvogels ook gevoelig voor geluid (zoals spechten en roofvogels). De negatieve effecten zijn naar verwachting beperkt omdat de verstoring vaak tijdelijk is en er voldoende geschikt leefgebied in de omgeving is om naar uit te wijken. De geluidverstoring als gevolg van de uitbreiding aan agrarische activiteiten is niet wezenlijk groter dan in de huidige situatie. Het effect wordt dan ook neutraal tot enigszins negatief beoordeeld (0/-).

Agrarische ontwikkelingen kunnen leiden tot lichtverstoring op daarvoor gevoelige soorten zoals vrijwel alle nachtdieren (vleermuizen, uilen e.d.). Door een toename van licht op met name de veel in gebruik zijnde zones (zoals de foerageergebieden en vliegroutes bij vleermuizen) kan een negatief effecten op deze soorten niet worden uitgesloten. Dit wordt negatief beoordeeld (-). Bij uitwerking van individuele uitbreidingsmogelijkheden bestaan echter voldoende mitigerende maatregelen om het effect lokaal zodanig te voorkomen dan wel te mitigeren, dat er geen sprake is van een aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de soorten (zie verder).

Verdrogingsgevoelige soorten kunnen lokaal een negatief effect ondervinden van afname van infiltratie van water door toename van verharding. Echter eisen vanuit het waterschap borgen dat toename van verharding gecompenseerd wordt, Het effect wordt neutraal tot enigszins beoordeeld (0/-).

Kleine windmolens kunnen barrières vormen in en tussen leefgebieden van vogel- en vleermuissoorten en leiden tot slachtoffers door aanvaringen. Ook kunnen de molens voor een verkleining van het leefgebied zorgen (met name als groenelementen moeten wijken). Gezien de verspreide ligging van de windmolens wordt het effect gering geacht. Gezien het grote aantal windmolens die gerealiseerd kunnen worden is effect echter niet uit te sluiten. Het effect wordt daarom enigszins negatief beoordeeld (-) beoordeeld.

Ontwikkelingsmogelijkheden recreatie

Directe effecten: ruimtebeslag

De ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatie kunnen leiden tot nieuwe recreatieve voorzieningen en een toename van de recreatiedruk. Dit kan lokaal leiden tot negatieve effecten op biotopen, standplaatsen of verblijfplaatsen van beschermde en rode lijstsoorten. Echter, negatieve effecten worden gering geacht. Er kan uitwerking van individuele ontwikkelingen rekening gehouden worden met aanwezige natuurwaarden. Daarnaast zijn mitigerende maatregelen mogelijk om het negatieve effect te voorkomen of te verminderen. Het effect wordt daarom neutraal tot enigszins negatief beoordeeld (0/-).

Bij een aanpassing of uitbreiding van bestaande recreatieve mogelijkheden kunnen ook positieve effecten op beschermde soorten ontstaan. Zo is bekend dat huismussen gebruik kunnen maken van recreatieve voorzieningen als broedplaats. Als de verblijfplaatsen van huismussen aangetast worden, kunnen maatregelen genomen worden (zoals het aanbieden van voldoende nestkasten in de directe nabijheid) om negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding te waarborgen.

Verstoring door geluid, betreding en optische verstoring

Een toename van recreatie leidt tot een toename van recreatiedruk en daarmee mogelijk tot een toename van verstoring op beschermde plant- en diersoorten. Een toename in geluid, optische en mechanische verstoring door een toename in recreatie kan negatieve effecten hebben op de aanwezige beschermde soorten zoals (broed)vogels en (met name) dag-actieve zoogdieren. Het recreatief gebruik is naar verwachting vooral extensief (mede) gebruik van de omgeving. In veel gebieden met natuurwaarden is recreatief gebruik gereguleerd en blijven bezoekers op de aangegeven paden en wegen. Hierdoor vindt geen aantasting plaats van standplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebieden van beschermde soorten. Een (geringe) verandering in de mate van (extensieve) recreatie zal niet leiden tot een wezenlijk negatief effect op beschermde soorten.

Omdat recreatie op veel plaatsen in het plangebied wordt mogelijk gemaakt is een negatief effect niet uit te sluiten. Het is lastiger te mitigeren dan effecten op lokatie (ruimtebeslag). Het effect wordt enigszins negatief beoordeeld (-).

Cumulatie

Als alle uitbreidingsmogelijkheden in de Derde Herziening maximaal worden benut, is er sprake van cumulatie van negatieve effecten op beschermde plant- en diersoorten.

Er is naar verwachting niet of geringe cumulatie met de effecten van het vestigingsgebied glastuinbouw. In de Tweede Herziening zijn voorwaarden aan de realisatie van glastuinbouw opgenomen. Deze voorwaarden borgen dat er geen negatief effect optreedt op aspecten als hydrologie en lichthinder: de glastuinbouw moet hydrologisch neutraal worden gerealiseerd en voorzien zijn lichtafschermende voorzieningen. De toename van andere hinderaspecten als geluid en luchtverontreiniging kunnen lokaal op beschermde plant- en diersoorten leiden tot cumulatie van effecten.

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op de soorten samengevat, eerst per verstoringfactor (tabel 5.8), daarna samengevat voor het totaal (tabel 5.9).

Tabel 5.8 Samenvatting beoordeling effecten op soorten

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Ruimtebeslag / Barriere	-	-	-	0/-	-
Verstoring Geluid/licht	0/-	0/-	0	-	-0
Verontreiniging	0	0	0	0	0
Verdroging	0	0	0/-	0	0

Tabel 5.9 Samenvatting beoordeling effecten op soorten

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
soorten	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-

In het buitengebied zijn kwetsbare en beschermde plant- en diersoorten aanwezig die negatieve effecten kunnen ondervinden van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening.

De effecten zijn over het algemeen gering, maar niet op voorhand geheel uit te sluiten.

De Flora- en faunawet staat echter de vaststelling van de Derde Herziening niet in de weg.

Door tijdig uitgevoerde gebiedsspecifieke inventarisaties en – als aan de orde – getroffen locatie-specifieke mitigerende maatregelen (zie hieronder) kunnen negatieve effecten voorkomen worden en kan de gunstige staat van instandhouding worden gewaarborgd.

Gezien de aard en omvang van de ontwikkelingsmogelijkheden en de aard van de beschermde soorten wordt dit mogelijk geacht.

Mogelijke mitigerende maatregelen

Gezien de verspreiding van de bedrijven en de kwetsbare soorten in het buitengebied kunnen met tijdig getroffen maatregelen negatieve effecten voorkomen worden en kan de gunstige staat van instandhouding worden gewaarborgd. Een voorbeeld van een mitigerende maatregel is een zorgvuldige planning en uitvoering van de werkzaamheden. Ook kan als nodig vervangende nestgelegenheid/verblijfplaatsen worden aangeboden. De basis voor de maatregelen zal worden gevormd door de beschikbare soortenstandaards van de beschermde soorten. Een soortenstandaard bevat preventieve maatregelen. Dit zijn in de soortbescherming geaccepteerde maatregelen om schade te voorkomen aan een specifieke soorten bij veel voorkomende werkzaamheden die ook kunnen voortkomen uit de ontwikkelingsmogelijkheden van de Derde Herziening zoals dempen van sloten, het rooien van bomen, verbouwen of slopen van gebouwen. Ook door zonering van de ontwikkelingsmogelijkheden buiten de NNB en Groenblauwe mantel gebieden, zijn effecten te beperken. Dit kan geborgd worden door het opnemen van voorwaarden in de Derde Herziening (“geen onevenredig effect op natuurwaarden”) en/of een zonering rondom kerngebieden van beschermde soorten.

5.3 Landschap en cultuurhistorie

5.3.1 Landschap

Algemeen

Bij de effectbeoordeling op landschap is onderscheid gemaakt in effecten op landschappelijke structuur, ruimtelijke visuele kwaliteit en aardkundige waarden. Om het effect op de landschappelijke structuur te bepalen is nagegaan in hoeverre waardevolle landschappelijke structuren en/of elementen worden aangetast door van de ontwikkelingen in de Derde Herziening. Daarnaast is ingegaan op de effecten van de ontwikkelingen op ruimtelijke visuele kwaliteit van het gebied. Hiermee worden de visuele aspecten van het landschap bedoeld: openheid, doorzichten, beleefbaarheid. Binnen de provinciaal aangeduide aardkundig waardevolle gebieden is nagegaan of ontwikkelingen negatieve effecten hebben op aardkundige waarden.

In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat uitbreiding van bestaande bedrijven in het buitengebied (veehouderijen, glastuinbouwbedrijven en recreatieve bedrijven) allen effect kunnen hebben op landschappelijke waarden. Echter, het zijn ontwikkelingen die aansluiten op bestaande functies en structuren, geen nieuwe “gebiedsvreemde” ontwikkelingen in een “maagdelijk” landschap. Daarbij moet te worden voldaan aan de zorgplicht ruimtelijke kwaliteit en de eisen voor kwaliteitsverbetering landschap zoals in de provinciale Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en Verordening ruimte 2014 is vastgelegd en is overgenomen in het gemeentelijke Beleidskader Kwaliteitsverbetering Landschap. Concreet houdt dit in, dat ontwikkelingen alleen mogelijk zijn, als gekeken is naar zorgvuldig ruimtegebruik en de uitbreiding landschappelijk is ingepast. Als dit niet mogelijk is, is een financiële bijdrage aan een landschaps- of groenfonds vereist, zodat ergens anders in het buitengebied landschappelijke

kwaliteiten kunnen worden versterkt. De zorgplicht ruimtelijke kwaliteit en de verplichte kwaliteitsverbetering landschap voorkomen of verminderen negatieve landschappelijke effecten van ontwikkelingen en zijn daarmee te beschouwen als mitigerende maatregelen vooraf.

Bovenstaande geldt in mindere mate voor grootschalige / nieuwe ontwikkelingen als, teeltondersteunende voorzieningen en (kleine) windmolens. Ook hiervoor gelden de zorgplicht ruimtelijke kwaliteit en de verplichte kwaliteitsverbetering landschap, maar de impact op het landschap is groter.

Landschappelijke structuur en elementen

Veehouderijen

Uitbreiding van bestaande veehouderijen leidt niet tot wezenlijke aantasting van het reliëf en/of de landschappelijke hoofdstructuur. De veehouderijen liggen op historisch agrarisch gebruikte gronden en sluiten veelal aan op bestaande woon- en/of boerderijlinten. Lokaal kan uitbreiding leiden tot verdichting van het lint en verlies van lokale landschapselementen.

Glastuinbouw

Ook uitbreiding van lokale solitaire glastuinbouwbedrijven leidt niet tot wezenlijke aantasting van het reliëf en/of de landschappelijke hoofdstructuur. De glastuinbouwbedrijven liggen op historisch agrarisch gebruikte gronden en sluiten veelal aan op bestaande woon- en/of boerderijlinten. Lokaal leidt uitbreiding tot verdichting van het lint en verlies van lokale landschapselementen.

Teeltondersteunende voorzieningen

Teeltondersteunende voorzieningen hebben worst-case (grote oppervlakten) invloed op de landschappelijke structuur. Ze leiden tot verdichting en kunnen ten koste gaan van lokale landschappelijke elementen.

Recreatie

Uitbreiding van bestaande recreatieve bedrijven en recreatief mede-/nevenbruik bij agrarische bedrijven en woningen is kleinschalig en heeft geen wezenlijk effect op de landschappelijke structuur. Lokaal kunnen landschappelijke elementen verloren gaan, maar over het algemeen kunnen deze landschappelijk worden ingepast.

Kleine windmolens

Kleine windmolen bij agrarische bedrijven hebben geen effect op de landschappelijke structuur en elementen, wel op ruimtelijk visuele kwaliteit (zie hieronder).

Ruimtelijk visuele kwaliteit

Veehouderijen

Uitbreiding van veehouderijen kan ten koste gaan van de ruimtelijke visuele kwaliteit van de omgeving. Dit geldt met name in open delen van het buitengebied: met name de beekdalen. De uitbreiding is echter lokaal en in de veelal aansluitend op bestaande bebouwing. Door landschappelijke inpassing/afscherming kan de zichtbaarheid vanuit de omgeving worden beperkt.

Glastuinbouw

Ook uitbreiding van solitaire glastuinbouwbedrijven kan ten koste gaan van de ruimtelijke visuele kwaliteit van de omgeving. Echter het aantal solitaire bedrijven is beperkt en verspreid in het buitengebied gelegen. Door landschappelijke inpassing/afscherming kan de zichtbaarheid vanuit de omgeving worden beperkt.

Teeltondersteunende voorzieningen

Teeltondersteunende voorzieningen hebben worst-case (grote oppervlakten) een negatief effect op openheid en zichtlijnen.

Recreatie

Uitbreiding van bestaande recreatieve bedrijven en recreatief mede-/nevenbruik bij agrarische bedrijven en woningen is kleinschalig en heeft geen wezenlijk effect op ruimtelijke visuele kwaliteit.

Kleine windmolens

Kleine windmolen bij agrarische bedrijven hebben een negatief effect op de ruimtelijke visuele kwaliteit. Ze tasten openheid, zichtlijnen en het ruimtelijke visuele karakter van het landschap aan. Dit geldt met name in de kleinschalige gebieden en in de open gebieden.

Aardkundige waarden

Veehouderijen, glastuinbouw, recreatie, kleine windmolens

De bestaande veehouderijen, glastuinbouwbedrijven en recreatieve bedrijven liggen niet in nabij aardkundig waardevolle gebieden en hebben hier geen negatief effect op.

Teeltondersteunende voorzieningen

Aanleg van (tijdelijke) TOV in aardkundig waardevolle gebieden kan niet op voorhand geheel worden uitgesloten. Daarmee bestaat de kans op een negatief effect op beschermde aardkundige waarden.

Cumulatie

Als alle ontwikkelingsmogelijkheden worden benut is er sprake van cumulatie van effecten en een negatief effect op landschappelijke waarden. De zorgplicht ruimtelijke kwaliteit en de kwaliteitsverbetering landschap borgen dat effecten beperkt blijven, dan wel worden gecompenseerd.

Los van de Derde Herziening kan de ontwikkeling van het vestigingsgebied glastuinbouw ten koste gaan landschappelijke waarden. Als dit samen gaat met verlies van waarden door ontwikkelingen in de Derde Herziening leidt dit samen tot een gecumuleerd effect.

De aard en omvang van het effect is verschillend: dat van de glastuinbouw is groter dan dat van uitbreiding van veehouderijen e.d.

Beoordeling

Tabel 5.10 geeft een samenvattend overzicht van de effectbeoordeling op landschap.

Tabel 5.10 Samenvatting beoordeling effecten op landschap

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Effecten op landschappelijke structuren en elementen	0/-	0/-	-	0	0
Effecten op ruimtelijk-visuele kwaliteit	0/-	0/-	--	0	--
Aardkundige waarden	0	0	0/-	0	0

Het effect van uitbreiding van bestaande veehouderijen op de landschappelijke structuren en elementen wordt neutraal tot enigszins negatief beoordeeld (0/-). Het effect op landschappelijke structuur is gering. Daar staat tegenover dat bestaande elementen kunnen worden versterkt dan wel nieuwe elementen kunnen worden gerealiseerd volgens de regeling kwaliteitsverbetering. Het effect van uitbreiding van veehouderijen op de ruimtelijke visuele kwaliteit wordt neutraal tot enigszins negatief beoordeeld (0/-). Er is een gering negatief effect, maar lokaal en veelal aansluitend op al bestaande stallen in bestaande woon/boerderijlinten. Er is geen aantasting van grootschalige open gebieden.

Het effect van uitbreiding van solitaire glastuinbouwbedrijven wordt vergelijkbaar met uitbreiding van bestaande veehouderijen beoordeeld: neutraal tot enigszins negatief (0/-). TOV heeft in potentie een negatief effect op landschap (zowel structuur, elementen als ruimtelijk visueel) en heeft zelfs mogelijk effect op aardkundige waarden. Dit wordt negatief beoordeeld. Kleinschalige uitbreiding van recreatie heeft niet of nauwelijks effect op landschap en wordt neutraal beoordeeld (0).

Kleine windmolens nabij agrarische bedrijven gaat ten kosten van de ruimtelijk visuele kwaliteit. Dit wordt negatief beoordeeld (--).

Mogelijke mitigerende maatregelen

Mitigatie van negatieve effecten op het landschap is mogelijk door een zorgvuldige landschappelijke inpassing in de omgeving. Dit is deels al geborgd door de eerder beschreven verplichting tot landschappelijke inpassing volgens de Verordening ruimte 2014 en de verplichte kwaliteitsverbetering landschap.

5.3.2 Cultuurhistorie

Algemeen

Bij het bepalen van de effecten op cultuurhistorie is onderscheid gemaakt in effecten op beschermde en niet beschermde waarden. Onder beschermde waarden vallen cultuurhistorische waarden die zijn beschermd in de Monumentenwet. Te denken valt aan rijksmonumenten en beschermde stads- of dorpsgezichten.

Met niet beschermde cultuurhistorische waarden worden met name de historische geografische waarden bedoeld, zoals bijvoorbeeld waardevolle verkaveling, wegenstructuren of bomenrijen. Hierbij is sprake van een overlap met het thema landschap. Bij cultuurhistorie wordt ingegaan op die aspecten die (nog) niet bij landschap zijn beschreven en beoordeeld.

Archeologie is formeel ook onderdeel van het thema cultuurhistorie, maar wordt in het plan-MER, vanwege de specifieke waarden, effecten en beschermingsregimes, apart beschreven (zie volgende paragraaf Archeologie).

Beschermde waarden

Rijksmonumenten, gemeentemonumenten, beschermd stads- en dorpsgezicht

Een aantal boerderijen bij veehouderijen zijn monumenten. Uitbreiding van stallen heeft veelal geen effect op deze waarden, maar verdient wel aandacht bij uitwerking van ontwerpen. Twee bestaande recreatieve bedrijven liggen in het beschermd stads- en dorpsgezicht Helenaveen. Bij uitbreiding moet rekening gehouden te worden met de beschermde waarden van het gezicht. Ontwikkeling van glastuinbouw, TOV, (overige) recreatie en kleine windmolens gaat niet ten koste van monumentale waarden.

Provinciale cultuurhistorische vlakken

Er zijn geen veehouderijen, glastuinbouwbedrijven en/of recreatieve bedrijven gelegen in de provinciale cultuurhistorische vlakken. Wel is een aantal veehouderijen gelegen op de rand van de vlakken. Uitbreiding van stallen en/of kan daarmee een effect hebben op de cultuurhistorische waarden binnen de vlakken.

Niet beschermde waarden

Uitbreiding van bestaande veehouderijen en glastuinbouwbedrijven heeft effect op de overige (niet beschermde) cultuurhistorische waarden in het gebied. Als gevolg van de uitbreiding van veehouderijen/glastuinbouwbedrijven kunnen cultuurhistorische waarden zoals verkaveling, cultuurhistorische landschapselementen (verder) worden aangetast. Ook kan door verdichting de ensemblewaarde (de samenhang met een object en haar omgeving) verminderen. Aandachtspunt hierbij is wel dat uitbreiding veelal langs de bestaande linten en nabij de bestaande bebouwing plaatsvindt. Aanleg van TOV kan ten koste gaan van cultuurhistorisch-landschappelijke waarden.

Cumulatie

Als alle ontwikkelingsmogelijkheden worden benut is er sprake van cumulatie van effecten en een negatief effect op cultuurhistorische waarden. De zorgplicht ruimtelijke kwaliteit en de kwaliteitsverbetering landschap borgen dat effecten beperkt blijven.

Los van de Derde Herziening kan de ontwikkeling van het vestigingsgebied glastuinbouw ten koste gaan cultuurhistorische waarden. Als dit samen gaat met verlies van waarden door ontwikkelingen in de Derde Herziening leidt dit samen tot een gecumuleerd effect.

De aard en omvang van het effect is verschillend: dat van de glastuinbouw is groter en meer geconcentreerd op 1 locatie, dan dat van uitbreiding van veehouderijen e.d. (kleiner en meer verspreid).

Beoordeling

Tabel 5.11 geeft de samengevatte beoordeling van de effecten op cultuurhistorie.

Samengevat is er mogelijk een gering effect op beschermde cultuurhistorische waarden (Rijksmonumenten/Gemeentelijke monumenten/beschermd stads- en dorpsgezicht) en kunnen als gevolg van de ontwikkelingen, overige cultuurhistorisch waardevolle elementen of structuren worden aangetast. De effecten zijn naar verwachting echter gering en kunnen bij uitwerking voorkomen dan wel gemitigeerd worden. Het effect wordt daarom neutraal tot enigszins negatief beoordeeld (0/-).

Tabel 5.10 Samenvatting beoordeling effecten op cultuurhistorie

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Effecten op beschermde cultuurhistorische waarden	0/-	0	0/-	0/-	0
Effecten op overige cultuurhistorische waarden	0/-	0/-	0/-	0/-	0

Mogelijke mitigerende maatregelen

De mogelijk mitigerende maatregelen komen overeen met de mitigerende maatregelen voor landschap.

5.3.3 Archeologie

Algemeen

Voor archeologie is er onderscheid gemaakt in effecten op bekende archeologische waarden (waaronder archeologische monumenten) en archeologische verwachtingswaarden. Met bekende archeologische waarde worden terreinen bedoeld die vanuit archeologisch opzicht waardevol zijn (b.v. AMK-terreinen/archeologische monumenten). Er is nagaan of sprake is van aantasting van deze waarden. Daarnaast wordt ook gekeken naar de archeologische verwachtingskaart. Deze kaart geeft een gebiedsindeling in drie categorieën, op basis van de verwachting van archeologische vondsten: gebieden met een lage, middel, of hoge archeologische verwachtingswaarde. Aantasting van beschermde monumenten of gebieden met een hoge of middelhoge archeologische waarden is negatief beoordeeld. Om de archeologische waarden in het plangebied van de Derde Herziening te beschermen volgens het vastgestelde gemeentelijk beleid en de Monumentenwet 1988 is de dubbelbestemming 'Waarde archeologie' opgenomen voor archeologisch waardevolle gebieden en gebieden met een hoge of middelhoge archeologische verwachtingswaarde. Voor deze gebieden moet voorafgaande aan ontwikkelingen archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd.

Bekende archeologische waarden

De meeste veehouderijen, glastuinbouwbedrijven en recreatieve bedrijven zijn niet op of direct nabij archeologische monumenten gelegen. Uitzondering zijn enkele bedrijven bij archeologisch monument de Vlierden. Uitbreiding van deze bedrijven kan, zonder voorwaarde, ten koste gaan van archeologische waarden. De realisatie van TOV leidt niet tot versterking van de bodem.

Archeologische verwachtingswaarde

De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening liggen voor een deel gelegen in gebieden met een middelhoge tot hoge archeologische verwachtingswaarde. Effecten van ontwikkelingen op archeologische waarden kunnen daarmee niet op voorhand worden uitgesloten. Daadwerkelijke verstoring wordt voorkomen danwel afgewogen door een dubbel-bestemming in de Derde Herziening, die borgt dat voor daadwerkelijke realisatie archeologisch onderzoek en zonodig opgraving plaatsvindt.

Cumulatie

Er is geen sprake van cumulatie van effecten. Het effect op archeologie is lokaal en heeft geen uitstralingseffecten.

Beoordeling

Tabel 5.11 geeft de samengevatte beoordeling van de effecten op archeologie. Effect op de Vlierden kan niet op voorhand uitgesloten worden. Dit wordt neutraal tot enigszins negatief beoordeeld. Het mogelijk verstoren van archeologische waarden wordt enigszins neutraal tot enigszins negatief beoordeeld (0/-). De dubbelbestemming archeologie waarborgt onderzoek vooraf en als nodig opgraving, maar in situ conservering is dan niet meer mogelijk.

Tabel 5.12 Samenvatting beoordeling effecten op archeologie

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Effecten op beschermde archeologische waarden	0/-	0	0/-	0	0
Effecten op archeologische verwachtingswaarde	0/-	0/-	0/-	0/-	0

Mogelijke mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen worden niet nodig en/of doelmatig geacht. De dubbelbestemming waarborgt onderzoek vooraf en daarmee voorkoming van negatieve effecten.

5.4 Leefbaarheid en gezondheid

5.4.1 Verkeer

Effecten

De ontwikkelingen in de Derde Herziening kunnen leiden tot een toename van verkeer op de wegen in en rond het buitengebied. De meeste ontwikkelingsmogelijkheden zijn kleinschalig en leiden niet tot een grote toename van verkeersbewegingen. Dit geldt voor de uitbreiding van bestaande veehouderijen, uitbreiding van bestaande solitaire glastuinbouwbedrijven en uitbreiding van bestaande recreatieve voorzieningen. Deze kleinschalige ontwikkelingen zullen op de betreffende ontsluitende wegen leiden tot maximaal enkele tientallen verkeersbewegingen per dag. Samen met de al relatief geringe verkeersintensiteiten in de huidige situatie geeft dit geen verkeerskundige knelpunten. Aandachtspunt is wel de toename van met name vrachtverkeer, hoe gering ook, in relatie tot de aard van de wegen in het buitengebied.

Cumulatie

Bij maximale invulling van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening is sprake van cumulatie van verkeerseffecten. Bij de ontwikkelingsmogelijkheden (bestaande veehouderijen, solitaire glastuinbouw, bestaande recreatieve bedrijven) is de verkeerstoename beperkt en blijft daarmee ook het gecumuleerde effect gering.

Als het vestigingsgebied glastuinbouw wordt gerealiseerd zal dit om de omliggende wegen leiden tot een toename van verkeer en daarmee tot een cumulatie van verkeer met ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening. Naar verwachting leidt dit niet tot verkeersproblemen: de capaciteit ("verkeersruimte") van de wegen ter plaatse is voldoende.

Beoordeling

Het verkeerseffect van de kleinschalige ontwikkelingsmogelijkheden wordt neutraal tot enigszins negatief beoordeeld (0/-). Er is effect: er is toename van verkeer en dit kan leiden tot enige verkeershinder, zij het lokaal, tijdelijk en naar verwachting beperkt. De toename van verkeer leidt niet tot verkeerskundige knelpunten. Het effect op verkeersveiligheid wordt neutraal tot enigszins negatief beoordeeld (0/-).

Tabel 5.13 Samenvatting beoordeling effecten op verkeer

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Effecten op de verkeersafwikkeling en -veiligheid	0/-	0/-	0	0/-	0

Mogelijke mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen worden niet nodig en/of doelmatig geacht. In de Derde Herziening kan als toetsingscriterium opgenomen worden dat uitbreidingen/ontwikkelingen niet mogen leiden tot wezenlijke toename van verkeer.

5.4.2 Geluid

Effecten

De ontwikkelingen in de Derde Herziening leiden tot een toename van geluidbelasting en daarmee mogelijk tot een toename van geluidhinder in het gebied.

Het is toename van geluidbelasting door:

- Verkeer als gevolg van uitbreiding van bestaande veehouderijen, uitbreiding van bestaande solitaire glastuinbouwbedrijven, nieuwe glastuinbouwbedrijven in het vestigingsgebied, uitbreiding van bestaande recreatieve bedrijven, nieuwe recreatieve voorzieningen;
- Bedrijfsbronnen: bij veehouderijen (stalsystemen, verwarming, kleine windmolens), glastuinbouwbedrijven (kassystemen) en recreatieve bedrijven (geluidinstallaties).

Het geluideffect op natuur (beschermde gebieden en soorten) is beschreven in paragraaf 5.2.

De uitbreiding van bestaande veehouderijen, bestaande solitaire glastuinbouwbedrijven en bestaande recreatieve bedrijven leidt tot een toename van verkeersbewegingen en daarmee tot een toename van geluiduitstoot. De toename in verkeer is echter beperkt en daarmee ook de toename in geluidbelasting (naar verwachting maximaal enkele tienden dB). Deze toenames zijn nauwelijks waarneembaar en leiden niet tot overschrijding van geluidnormen. Dit neemt niet weg dat lokaal tijdelijk, bijvoorbeeld bij het passeren van een vrachtwagen, het geluid als hinderlijk ervaren kan worden. Dit is echter subjectief, objectief is geen sprake van een wezenlijke verslechtering van het geluidklimaat.

Daarnaast is sprake van geluiduitstoot vanuit bedrijfsbronnen, bijvoorbeeld vanuit stalsystemen, verwarmingsinstallaties en kleine windmolens. Dit kan lokaal als hinderlijk worden ervaren. Wet- en regelgeving voor geluiduitstoot en uitstootbeperkende maatregelen borgen echter dat geen sprake is van overschrijding van normen.

Cumulatie

Bij maximale invulling van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening is sprake van cumulatie van verkeerseffecten, en daarmee van geluideffecten. De ontwikkelingsmogelijkheden (bestaande veehouderijen, solitaire glastuinbouw, bestaande recreatieve bedrijven) is de geluidtoename beperkt en blijft daarmee ook het gecumuleerde effect gering. De toename van geluidhinder door de (kleinschalige) ontwikkelingsmogelijkheden draagt niet of nauwelijks bij aan het gecumuleerde geluidklimaat in het buitengebied. Dit is en blijft voornamelijk bepaald door de huidige geluiduitstoot van de snelweg, provinciale en lokale wegen.

Als het vestigingsgebied glastuinbouw wordt gerealiseerd zal dit om de omliggende wegen leiden tot een toename van verkeer en daarmee tot een toename van geluid in de omgeving. Dit leidt tot cumulatie van geluideffect met ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening. Naar verwachting zijn de toenames beperkt, daarmee ook het gecumuleerde effect en worden normen niet overschreden.

Beoordeling

Het effect van de ontwikkelingen in het buitengebied op geluidkwaliteit wordt neutraal tot enigszins negatief beoordeeld (0/-). De toename in hinder is zeer gering.

Tabel 5.14 Samenvatting beoordeling effecten op geluid

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Effecten op geluidhinder	0/-	0/-	0	0/-	0/-

Mogelijke mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen worden op zich niet nodig en/of doelmatig geacht. In de Derde Herziening kan als toetsingscriterium opgenomen dat uitbreidingen/ontwikkelingen niet mogen leiden tot wezenlijke toename van geluidhinder.

5.4.3 Luchtkwaliteit

Effecten

De ontwikkelingen in de Derde Herziening leiden tot een toename van uitstoot van luchtverontreinigende stoffen als stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀, PM_{2,5}). Het is toename door:

- Verkeer als gevolg van uitbreiding van bestaande veehouderijen, uitbreiding van bestaande solitaire glastuinbouwbedrijven, nieuwe glastuinbouwbedrijven in het vestigingsgebied, uitbreiding van bestaande recreatieve bedrijven, nieuwe recreatieve voorzieningen;
- Bedrijfsbronnen: bij veehouderijen (stalsystemen, verwarming), glastuinbouwbedrijven (verwarming).

Het effect van stikstof op natuur (beschermde gebieden en soorten) is beschreven in paragraaf 5.2.

De uitbreiding van bestaande veehouderijen, bestaande solitaire glastuinbouwbedrijven en bestaande recreatieve bedrijven leidt tot een toename van verkeersbewegingen en daarmee tot een toename van uitstoot van luchtverontreinigende stoffen. De toename in verkeer is echter beperkt en daarmee ook de toename in uitstoot. Deze toenames zijn nauwelijks waarneembaar en leiden niet tot overschrijding van normen. Zeker niet gezien de al relatief geringe concentraties in de huidige situatie. Ook de toename beneden de normen (relevant voor gezondheid) wordt gering geacht.

Daarnaast is sprake van uitstoot vanuit bedrijfssbronnen, bijvoorbeeld vanuit stalsystemen en verwarmingsinstallaties. Wet- en regelgeving voor uitstoot en uitstootbeperkende maatregelen borgen echter dat geen sprake is van overschrijding van normen.

Specifiek aandachtspunt is de luchtkwaliteit rond pluimveebedrijven. In het plangebied wordt op ca. 30 bedrijven pluimvee gehouden. Direct op en rond de bedrijven is in de huidige situatie sprake van een verhoogde uitstoot van fijn stof. Uitbreiding van deze bedrijven kan leiden tot verhoging van de uitstoot. Echter het invloedsgebied is beperkt. De regels van de Derde Herziening borgen, volgens de bepalingen in de Verordening ruimte 2014, dat fijn stof- en stikstofemiterende bedrijven alleen uit mogen breiden als voldaan wordt aan fijn stofnormen uit de Verordening. Daarmee is geborgd dat er bij uitbreiding van veehouderijen geen wezenlijke toename is van uitstoot van fijn stof.

Beoordeling

De toename in uitstoot van fijn stof en stikstofdioxide is gering en wordt neutraal tot enigszins negatief beoordeeld (0/-).

Tabel 5.15 Samenvatting beoordeling effecten op luchtkwaliteit

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Effecten op luchtkwaliteit	0/-	0/-	0	0/-	0

Cumulatie

Bij maximale invulling van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening is sprake van cumulatie van verkeerseffecten, en daarmee van uitstoot. Bij de ontwikkelingsmogelijkheden (bestaande veehouderijen, solitaire glastuinbouw, bestaande recreatieve bedrijven) is de toename beperkt en blijft daarmee ook het gecumuleerde effect gering. De toename van uitstoot door de (kleinschalige) ontwikkelingsmogelijkheden draagt niet of nauwelijks bij aan de gecumuleerde luchtkwaliteit in het buitengebied.

Als het vestigingsgebied glastuinbouw wordt gerealiseerd zal dit om de omliggende wegen leiden tot een toename van verkeer en daarmee tot een toename van uitstoot van luchtverontreinigende stoffen in de omgeving. Dit leidt tot cumulatie van effect met ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening. Naar verwachting zijn de toenames beperkt, daarmee ook het gecumuleerde effect en worden normen niet overschreden.

Mogelijke mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen worden niet noodzakelijk of doelmatig geacht.

5.4.4 Geur

Geursituatie bij toepassing van de Derde Herziening

Als de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening maximaal worden benut, leidt tot tot een groei van de veestapel en daarmee tot een toename geuruitstoot en –hinder. De groei en daarmee de toename van geurhinder wordt echter begrensd door:

- de aangescherpte geurnormen in de, in november 2015 vastgestelde, gemeentelijke geurverordening;
- de aangescherpte normen uit de provinciale Verordening ruimte 2014;
- de verkleining van het PrimAG.

Uit de geurgebiedsvisie bij de geurverordening 2015 blijkt dat de geuremissie van de bedrijven in de nabijheid van de kernen bij maximale invulling van de geurnormen uit de geurverordening maar beperkt kan toenemen. Verder is in de geurgebiedsvisie (nog) geen rekening gehouden met:

- Andere beperkingen in de uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderijen, Natura 2000 gebieden, Besluit emissiearme huisvesting, Wet ammoniak en veehouderij;
- Trend dat het aantal bedrijven in het buitengebied afneemt;
- Trend dat er steeds betere technieken komen om geuremissie naar de omgeving te reduceren, dit steeds meer wordt toegepast op bedrijven en deze trend versterkt wordt door de beperkingen vanuit Natura2000 en de eisen in de Verordening ruimte 2014 (zorgvuldige veehouderij, BZV).

Samenvatting

Als de ruimtelijke mogelijkheden van de Derde Herziening maximaal worden benut, zal de theoretische geurbelasting in het gehele grondgebied van de gemeente Deurne naar verwachting toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Dit zal hoogstwaarschijnlijk gepaard gaan met een (theoretische) verslechtering van het huidige leefklimaat. De toename is naar verwachting voor individuele uitbreidingen beperkt. Mogelijk dat bij individuele uitbreidingen door de eisen vanuit Natura2000 en Verordening ruimte 2014 de geuremissie en –belasting zelfs zal afnemen.

Cumulatie

Als alle bestaande veehouderijen uitbreiden is er sprake van cumulatie van geureffecten en van het negatieve effect op geurklimaat. Dit is al meegenomen en afgewogen in de geurgebiedsvisie en geurverordening.

Beoordeling

De uitbreiding van bestaande veehouderijen leidt zonder mitigerende maatregelen tot een toename van geuruitstoot. Dit is echter in de geurverordening afgewogen en acceptabel geacht. De geuruitstoot wordt beperkt door wet- en regelgeving en de Verordening Ruimte. Voor individuele uitbreidingen van veehouderijen zal de toename van geurhinder daarom beperkt zijn. Cumulatief voor alle veehouderijen in het buitengebied kan een negatief effect niet uitgesloten worden. Het effect wordt daarmee enigszins negatief (-) beoordeeld.

Tabel 5. 16 Samenvatting beoordeling effecten op geur

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Effecten op geur	-	0	0	0	0

Mogelijke mitigerende maatregelen

Geuruitstoot kan (verder) teruggedrongen worden door toepassing van schonere stalsystemen.

5.4.5 Lichthinder

Effecten

De ontwikkelingen in de Derde Herziening kunnen leiden tot extra lichtuitstoot en daarmee tot extra lichthinder. Dit geldt met name voor de uitbreiding van glastuinbouw. Toename van glastuinbouw leidt bij gebruik van assimilatieverlichting (verlichting ter bevordering van groei van gewassen) tot toename van lichtuitstraling in het plangebied. Zonder afscherming van deze bronnen neemt de lichtuitstraling toe en daarmee naar verwachting ook de ervaren lichthinder door omwonenden. Hinder uit zich in directe zichtbaarheid van licht bronnen en een verlichte nachtelijke hemel, met name bij reflectie van verlichting op de bewolking. Bijkomend effect is de zichtbaarheid van rookpluimen van installaties.

Hoewel de lichtuitstraling als hinderlijk wordt ervaren door omwonenden, zijn er (nog) geen eenduidige relaties tussen ervaren lichthinder en bijvoorbeeld afstand tot kassen. Dit maakt het lastig eenduidige effectbeoordelingen te maken. Wel is uit onderzoek bekend dat licht van nieuw glastuinbouwgebied (in nog "donker" gebied) hinderlijker wordt ervaren dan licht van (uitbreiding van) bestaande glastuinbouw. Wet en regelgeving borgt afscherming van een groot deel van het licht, maar (nog) niet van alle lichtuitstraling. In de nacht is onder geldende wet- en regelgeving nog sprake van maximaal 25% lichtuitstraling (minimaal 75% afscherming) vanuit de kasdekken (gevels van de kassen zijn volledig afgeschermd).

Er heeft in dit MER geen onderzoek plaatsgevonden naar de lichthinder. Onderzoeken aan andere glastuinbouwprojecten (o.a. naar het glastuinbouwgebied in het AgroFoodCluster (AFC) Dinteloord en het glastuinbouwgebied Agriport in Heemskerk) geeft een beeld van de effecten:

- Bij 98% dekafscherming is de lichtuitstraling relatief beperkt: de grens van toename met 1 lux (vergelijkbaar met een lichtsterkte tussen schemering en vollemaan, zie kader) ligt op ca. 50m van het glastuinbouwgebied.
- Bij 75% dekafscherming ligt de grens van toename met 1 lux op ca. 1 kilometer van het glastuinbouwgebied.

Kader Licht en verlichtingssterkte

Lichtomstandigheden en verlichtingssterktes kunnen sterk variëren:

- situatie verlichtingssterkte (lux)
- vol zonlicht 100.000
- gemiddeld daglicht 5.000
- schemering 10
- volle maan bij heldere hemel 0,5
- geheel maanloze, zwaar bewolkte nacht 0,001
- grens zien voor aan donker geadapteerd oog 0,00001

Uitbreiding van bestaande agrarische bedrijven, anders dan glastuinbouw, leidt naar verwachting niet tot een wezenlijke toename lichthinder. Dit uitgaande van "traditionele" dichte stalvormen. Er is een ontwikkeling gaande die kiest voor open vormen van stallen. De Derde Herziening laat deze stalvorm toe. Een open stalvorm kan lokaal leiden tot lichtuitstraling, die mogelijk door omwonenden als hinderlijk wordt ervaren. In tegenstelling tot de glastuinbouw is de verlichtingssterkte relatief beperkt (in vergelijking tot assimilatieverlichting in kassen) en vindt uitstraling langs de gevels plaats en niet naar boven.

Cumulatie

De bedrijven waar uitbreiding mogelijk leidt tot toename van licht, liggen verspreid over het buitengebied. Er is daarmee naar verwachting geen cumulatie van effecten.

Als het vestigingsgebied glastuinbouw wordt gerealiseerd leidt dit niet tot cumulatie van lichteffect met de ontwikkelingen in de Derde Herziening. In de Tweede Herziening zijn (strengere) eisen opgenomen aan de lichtafscherming van glastuinbouw in het vestigingsgebied.

Beoordeling

Zonder mitigerende maatregelen wordt de toename van lichthinder als neutraal tot enigszins negatief beoordeeld (0/-).

Tabel 5. 17 Samenvatting beoordeling effecten op lichthinder

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Effecten op lichthinder	0/-	0/-	0	0	0

Mogelijke mitigerende maatregelen

Lichthinder kan gemitigeerd worden door afscherming van de kasdekken, afscherming van open stallen. Hiervoor kunnen in de Derde Herziening voorwaarden voor worden opgenomen.

Mitigatie is ook mogelijk door het gebruik van afschermende lichtarmaturen. Dit is echter geen mitigerende maatregel die in de Derde Herziening geborgd kan worden.

Lichtemissie en effect van afscherming

Onderstaande foto's geven een indruk van het effect van de bovenafscherming.

licht in een kas met bovenafscherming

zichtbaarheid pluimen wkk

lichtemissie uit kas zonder bovenafscherming

lichtemissie uit kas met bovenafscherming; bij de afgeschermdde kas wordt de emissie van licht zover teruggedrongen dat de lichtvervuiling aan de horizon niet meer bepaald wordt door de kas.

5.4.6 Externe veiligheid

Algemeen

De Derde Herziening 2017 maakt geen realisatie van inrichtingen met wezenlijke externe veiligheidsrisico's mogelijk. De veiligheid rond lokale bedrijfsgebonden bronnen (bv opslagtanks voor gas e.d.) is geborgd door eisen aan realisatie / afstanden e.d. vanuit wet- en regelgeving.

De ontwikkeling van recreatie kan leiden tot een toename van kwetsbare en/of beperkt kwetsbare objecten binnen de veiligheids- en normafstanden van bestaande risicobronnen. De uitbreiding van bestaande recreatieve bedrijven is dermate kleinschalig dat dit niet leidt tot wezenlijke toename van veiligheidsrisico's.

Beoordeling

Het effect van de ontwikkelingen in de Derde Herziening op externe veiligheidsrisico's wordt neutraal beoordeeld (0).

Tabel 5. 18 Samenvatting beoordeling effecten op externe veiligheid

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Effecten op externe veiligheidsrisico's	0	0	0	0	0

Mogelijke mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen worden niet nodig en/of doelmatig geacht.

5.4.7 Gezondheid

Zoals in eerdere paragrafen van dit hoofdstuk beschreven hebben de ontwikkelingen in de Derde Herziening effecten op gezondheidsaspecten voor omwonenden.

Veehouderijen

De Derde Herziening maakt geen grote nieuwe ontwikkelingen met gezondheidsrisico's of gezondheidsaspecten mogelijk. Wel biedt het uitbreidingsmogelijkheden aan bestaande veehouderijen. Negatieve effecten op gezondheid zijn hiermee niet uit te sluiten, zeker ook gezien het grote aantal veehouderijen in het buitengebied. Uitbreiding van veehouderijen leidt tot extra hinder in het buitengebied: verdere aantasting van het landschap, toename verkeer, toename geluid, toename geur, toename luchtverontreiniging.

Het VGO onderzoek (zie paragraaf 3.8.8) geeft aan dat:

- mensen die rondom veehouderijen wonen minder astma en allergieën hebben.
- mensen in deze omgeving die wel COPD hebben, daar vaker en/of ernstigere complicaties van hebben in de nabijheid van veehouderijen.
- er een verband is tussen wonen nabij veehouderijen en een verlaagde longfunctie, waarschijnlijk veroorzaakt door stoffen afkomstig zijn van de veehouderij. Niet alleen dichtbij veel veehouderijen wonen zorgt voor een lagere longfunctie. De longfunctie wordt in het hele onderzoeksgebied lager op momenten dat de concentratie van ammoniak in de lucht hoog is. Deze effecten zijn vergelijkbaar met de schadelijke gezondheidseffecten van verkeer in een stad.
- er meer longontstekingen in het onderzoeksgebied voorkomen dan in de rest van het land. Hierbij is een verband gevonden tussen pluimveehouderijen binnen 1 kilometer afstand van de woning en een licht verhoogde kans op longontsteking.
- een aantal zoonoseverwekkers niet vaker voorkomt in de omgeving van veehouderijen ten opzichte van de rest van het land. Wel lijken mensen nabij veehouderijen iets vaker drager te zijn van de veegerelateerde MRSA-bacterie.
- binnen een afstand van 500 m van een pluimveehouderij overschrijding van de grenswaarde voor endotoxines, zoals door de Gezondheidsraad is geadviseerd, mogelijk is.

Echter de Derde Herziening voorziet ten opzichte van de Tweede Herziening in maatregelen die de negatieve effecten van uitbreiding van veehouderijen op gezondheid beperken (nog los van mogelijke toekomstige maatregelen volgend uit het VGO onderzoek):

- De uitbreiding van veehouderijen is aan voorwaarden uit de Verordening ruimte gebonden, o.a. maximaal tot 1,5 ha (inclusief bestaand) en voorwaarden uit de Verordening ruimte 2014 die gericht zijn op het voorkomen van een negatief effect op gezondheid (o.a. bovenwettelijke normen voor geur en fijnstof);
- Het PrimAg is verkleind ten opzichte van het oorspronkelijke LOG;
- De stikstofmaatregel ten behoeve van Natura 2000 leidt tot beperking van de uitstoot van ammoniak (belangrijkste bron van stikstof) en heeft daarmee een gunstig effect op het negatieve effect van ammoniak op de longfunctie.

Daarnaast gelden waarborgen uit sectorale wetgeving (geur, geluid, luchtkwaliteit).

Glastuinbouw, TOV, Recreatie, kleine windmolens

Uitbreiding van bestaande glastuinbouwbedrijven, TOV en recreatie leiden niet tot wezenlijke toename van hinder en daarmee niet tot een wezenlijk negatief effect op gezondheid. De ontwikkelingen zijn relatief beperkt van aard en verspreid in het buitengebied.

Recreatie heeft ook een positief effect op gezondheid: buitenzijn, gezond bewegen.

Kleine windmolens leiden tot een geringe toename van hinder. De toename is beperkt tot de locatie zelf en heeft geen wezenlijk effect op de gezondheid van omwonenden.

Cumulatie

De gezondheidssituatie in het Buitengebied Deurne wordt momenteel vooral bepaald door de bestaande hinderbronnen:

- Wegen;
- Bestaande veehouderijen

De bijdrage van individuele uitbreidingen van veehouderijen aan het effect op de gezondheid in het buitengebied is beperkt. Gezien het grote aantal veehouderijen in het buitengebied is in het maximale scenario wel sprake van cumulatieve effecten.

Beoordeling

Het effect van uitbreiding van veehouderijen op gezondheid in de Derde Herziening wordt enigszins negatief beoordeeld. (-). Er is sprake van een toename van hinderaspecten met relatie tot gezondheid. De toename wordt wel beperkt door wet- en regelgeving, eisen uit de Verordening ruimte 2014 en maatregelen in het bestemmingsplan.

De effecten van de overige ontwikkelingen in de Derde Herziening zijn beperkt en worden neutraal beoordeeld.

Tabel 5. 19 Samenvatting beoordeling effecten op gezondheid

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Effecten op gezondheid	-	0	0	0	0

Mogelijke mitigerende maatregelen

- Zie de afzonderlijke milieuaspecten (verkeer, geluid, luchtkwaliteit, licht, geur, externe veiligheid).
- Zie de algemene maatregelen (verkleining PrimAg, stikstofmaatregel e.d), zoals hierboven beschreven.
- Afstandseisen: er wordt al jaren onderzoek gedaan of het mogelijk is om afstanden te eisen tussen (intensieve) veehouderijen en gevoelige bestemmingen. Vooralsnog wordt dit nog niet geaccepteerd door de Raad van State. Afgewacht moet worden of het VGO onderzoek hier verandering in brengt.

5.5 Bodem en water

5.5.1 Bodem

Algemeen

Bij de effectbeschrijving van bodem is onderscheid gemaakt in verstoring van bodemopbouw en bodemkwaliteit.

Bodemopbouw

Ontwikkelingsmogelijkheden kunnen ten koste gaan van de bodemopbouw ter plaatse. Het zijn echter geen waardevolle of zeldzame bodemtypen (eventuele verstoring van aardkundige of archeologische waarden in de ondergrond is beschreven in de paragraaf landschap en archeologie).

Bodemkwaliteit

Ter hoogte van de ontwikkelingsmogelijkheden kunnen lokaal bodemverontreinigingen aanwezig zijn als gevolg van bedrijfsactiviteiten in het verleden. Als graafwerkzaamheden plaatsvinden moet door bodemonderzoek (verkennend onderzoek) te worden nagegaan of lokale bodemverontreinigingen aanwezig zijn. Als een verontreiniging aanwezig is, zal bekeken moeten worden of deze moet te worden gesaneerd.

Uitbreiding van veehouderijen kan gepaard gaan met een toename van gebruik van bemesting. Dit kan leiden tot een verslechtering van de bodemkwaliteit. Wet- en regelgeving borgt dat het gebruik van middelen binnen de daarvoor gestelde normen blijft en borgt daarmee ook dat een eventueel negatief effect op bodemkwaliteit beperkt zal zijn.

Cumulatie

Er is geen sprake van cumulatie van effecten.

Beoordeling

Het effect op bodemopbouw wordt neutraal beoordeeld (0). Omdat mogelijke bodemvervuiling op locaties moet worden opgelost op het moment dat de grond vergraven gaat worden, is er een licht positief effect op de bodemkwaliteit (+). Het effect van toename van agrarische gebruik op de bodemkwaliteit wordt enigszins negatief beoordeeld (-). Per saldo wordt het effect op bodemkwaliteit neutraal beoordeeld (0).

Tabel 5. 20 Samenvatting beoordeling effecten op bodem

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Effecten op bodem	0	0	0	0	0

Mogelijke mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen worden niet nodig en/of doelmatig geacht.

5.5.2 Water

Algemeen

Bij de beoordeling water is onderscheid gemaakt in de criteria oppervlaktewater, grondwater en waterkwaliteit. Binnen oppervlaktewater/grondwater is onderscheid gemaakt in een aantal subcriteria: toename verharding/afname infiltratie, waterberging, waterwingebied, natte natuurplek / attentiegebieden. De hydrologische effecten op natuur worden beschreven in paragraaf Natuur.

In de Derde Herziening wordt met de waterbeheerder afgestemd ("watertoets").

Oppervlakte- en grondwater

Oppervlaktewater

De ontwikkelingen binnen de Derde Herziening gaan niet ten koste van oppervlaktewater. De bestaande oppervlaktewateren zijn planologisch beschermd.

Toename verharding en piekafvoeren, afname infiltratie

Uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouwbedrijven resulteert in een toename van het verhard oppervlak. Een toename van de verharding heeft een versnelde afvoer van het hemelwater naar het oppervlaktewater tot gevolg. Om ervoor te zorgen dat het watersysteem niet wordt overbelast door een piek aan hemelwater, moet in afstemming met het waterschap en de gemeente extra waterberging aangelegd te worden ter compensatie. Bij de realisatie van een groter verhard oppervlak door de aanleg van stallen of kassen neemt de infiltratie van neerslag naar het grondwater af. Het waterbeleid is er onder andere op gericht de infiltratie van neerslag niet te laten afnemen. Ook dit effect moet te worden gecompenseerd.

Het effect van uitbreiding van verspreid liggende bedrijven is relatief beperkt en lokaal.

Het effect van TOV hangt sterk af van het type en de omvang. Tijdelijke TOV hebben geen of een beperkt effect: er is voldoende mogelijkheid voor infiltratie van water. Permanente vormen van TOV (bv containervelden) kunnen wel een negatief effect hebben op infiltratie.

Het effect van uitbreiding van bestaande recreatieve bedrijven is lokaal en beperkt.

Waterberging

Een aantal veehouderijen is in of direct nabij reserveringsgebied waterberging gelegen. Uitbreiding van stallen zonder maatregelen en bescherming leidt tot verharding en daarmee een negatief effect. Echter uitbreiding van stallen is in deze gebieden niet zondermeer toegestaan. Het beschermingsregime in de Derde Herziening borgt dat negatieve effecten niet optreden.

Beschermde gebieden waterhuishouding / Attentiegebied

Een aantal veehouderijen is in of direct nabij beschermd gebied waterhuishouding gelegen. Uitbreiding van stallen is in deze gebieden niet zondermeer toegestaan. Uitbreiding van stallen zonder maatregelen en bescherming leidt tot verharding en daarmee een negatief effect. Echter uitbreiding van stallen is in deze gebieden niet zondermeer toegestaan. Het beschermingsregime in de Derde Herziening borgt dat negatieve effecten niet optreden.

Waterwingebied

Een aantal veehouderijen is in of direct nabij de boringsvrije zone rondom de waterwinning bij Vlierden gelegen. Binnen de boringsvrije zone is geen sprake van een direct effect op waterwinning, zoals in waterwingebied zelf of een grondwaterbeschermingsgebied. In de boringsvrije zone gelden wel beperkingen/voorwaarden aan (diepe) verstoringen van de ondergrond. Het waterwingebied bij Helmond en het daarom heen gelegen grondwaterbeschermingsgebied overlappen niet met het buitengebied van Deurne.

Overige

Ontwikkelingen binnen de Derde Herziening hebben geen effecten op overige wateraspecten als waterkeringen, afvalwatertransportleidingen, rioolgemalen e.d. Er wordt ook geen effect verwacht op het karakteristieke grondwatersverschijnsel wijst nabij de Peelrandbreuk. De ontwikkelingsmogelijkheden leiden niet tot wezenlijk ander grondgebruik en hebben geen wezenlijk negatief of grondwater, kwel en infiltratie en daarmee ook niet op wijst.

Waterkwaliteit

Uitbreiding van veehouderijen leidt mogelijk tot een toename van bemesting en daarmee mogelijk tot een negatief effect op de waterkwaliteit, o.a. in de nabijheid van de Kaderrichtlijn Water(KRW)-watergangen, de watergangen met een ecologische doelstellingen. Naar verwachting leidt dit ten opzichte van de huidige/ referentie niet tot een wezenlijke verslechtering van de waterkwaliteit in het buitengebied.

Cumulatie

Als alle veehouderijen uitbreiden is er sprake van cumulatie van effecten en een negatief effect op infiltratie en waterkwaliteit.

Als het vestigingsgebied glastuinbouw wordt gerealiseerd leidt dit niet tot cumulatie van effect op wateraspecten met de ontwikkelingen in de Derde Herziening. In de Tweede Herziening zijn (strengere) eisen opgenomen ter voorkoming van negatieve watereffecten van glastuinbouw in het vestigingsgebied.

Beoordeling

Uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouwbedrijven resulteert in een toename van verhard oppervlak (= negatief effect op oppervlaktewater). Als gevolg van een afname in infiltratie heeft uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouwbedrijven ook een negatief effect op het grondwater. Dit wordt echter gecompenseerd door retentie. Per saldo wordt het effect neutraal tot enigszins negatief beoordeeld (0/-). Het mogelijk negatieve effect van TOV op infiltratie/grondwater wordt enigszins negatief beoordeeld (-).

Er liggen bedrijven in reserveringsgebied waterberging en beschermde gebieden waterhuishouding. Verharding kan leiden tot een negatief effect. Echter het beschermingsregime in de Derde Herziening borgt dat er geen negatief effect optreedt. Dit wordt neutraal (0) beoordeeld. Effecten op de waterkwaliteit zijn over het algemeen neutraal tot enigszins negatief (0/-), als gevolg van een toename van bemesting.

Tabel 5. 21 Samenvatting beoordeling effecten op water

Criterium	Veehouderij	Glastuinbouw	TOV	Recreatie	Kleine windmolens
Effecten op oppervlaktewater	0	0	0	0	0
Effecten op infiltratie / grondwater	0/-	0/-	-	0	0
Effecten op waterbergingsgebied	0	0	0	0	0
Effecten op beschermde gebieden waterhuishouding	0	0	0	0	0
Effecten op waterwingebied	0	0	0	0	0
Effecten op waterkwaliteit / KRW	0/-	0	0	0	0

Mogelijke mitigerende maatregelen

De toename aan verhard oppervlak wordt in overleg met het waterschap en de gemeente gecompenseerd zodat negatieve effecten worden beperkt. Dit wordt verder vastgelegd in de Keur en is sec geen mitigerende maatregel in de Derde Herziening.

Voor (permanente) TOV kan het effect voorkomen worden door het opnemen van hydrologische voorwaarden in de bestemmingsplanregeling, al dan niet met een zonering rondom hydrologisch gevoelige gebieden.

6 Slotbeschouwing

6.1 Effecten samengevat

Inleiding

Tabel 6.1 geeft een samenvattend overzicht van de beoordeling van de effecten van de ontwikkelingen binnen Derde Herziening ten opzichte van de referentiesituatie.

De beoordeling is weergegeven in plussen en minnen:

- ++ positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
- + enigszins/gering positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
- 0 positief noch negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
- 0/- neutraal tot gering negatief effect
- enigszins negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
- negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie.

In het vervolg van dit hoofdstuk zijn de effecten en de beoordeling ervan kort samengevat.

Algemeen

De Derde Herziening is grotendeels planologisch conserverend. Het maakt de uitbreiding van de bestaande veehouderijen (inclusief TOV, recreatief nevengebruik en kleine windmolens), bestaande glastuinbouwbedrijven en bestaande recreatieve bedrijven mogelijk. Dit volgens de mogelijkheden binnen de geldende Tweede Herziening en de regels van de provinciale Verordening ruimte 2014.

De ontwikkelingsmogelijkheden hebben effecten op het buitengebied. De effecten moeten echter wel in perspectief beschouwd worden: de ontwikkelingen zijn niet grootschalig, niet nieuw, sluiten aan op al bestaande ruimtelijke en functionele structuren en vinden niet plaats in “nog maagdelijk” gebied, maar in van oudsher primair agrarisch gebied.

In dit plan-MER is het effect onderzocht van de maximaal mogelijke ontwikkeling binnen de Derde Herziening. Dit inclusief nog niet benutte planologische ontwikkelingsruimte en ontwikkelingen in flexibiliteitsbepalingen (afwijdings- of wijzigingsbevoegdheid). Het is echter hoogst onwaarschijnlijk dat deze ontwikkelingsruimte ook daadwerkelijk zal worden benut, niet op alle locaties en niet in de volle planologische omvang.

Tabel 6.1 Samenvattend overzicht van de beoordeling van effecten van de ontwikkelingen in de Derde Herziening ten opzichte van de referentiesituatie

Thema	Aspect		Vee houderij	Glastuin bouw	TOV	Recrea tie	Wind molens
Land schap	Landschappelijke structuur/elementen		0/-	0/-	-	0	0
	Ruimtelijk visuele kwaliteit		0/-	0/-	--	0	--
	Aardkundige waarden		0	0	0/-	0	0
Cultuur historie	Beschermden waarden		0/-	0	0/-	0/-	0
	Niet beschermde waarden		0/-	0/-	0/-	0/-	0
Archeo logie	Archeologische monumenten		0/-	0	0/-	0	0
	Overige archeologische waarden		0/-	0/-	0/-	0/-	0
Bodem	Bodemopbouw/waarden		0	0	0	0	0
	Bodemkwaliteit		0	0	0	0	0
Water	Oppervlakte water	Ruimtebeslag	0	0	0	0	0
		Infiltratie	0/-	0/-	-	0	0
	Waterberging		0	0	0	0	0
	Grond water	grondwater standen	0/-	0/-	-	0	0
		waterwinning	0	0	0	0	0
		Beschermden gebieden	0	0	0	0	0
	Waterkwaliteit		0/-	0	0	0	0
Natuur	Beschermden gebieden: Natura 2000-gebieden		-- / 0 (1)	-- / 0 (1)	-	-	-
	Beschermden gebieden: NNB		0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
	Beschermden gebieden: Wav		-- / 0 (1)	-- / 0 (1)	0	0	0
	Beschermden soorten		0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
Verkeer	Verkeersintensiteiten		0/-	0/-	0	0/-	0
	Verkeersveiligheid		0/-	0/-	0	0/-	0
Geluid	Geluidhinder / gehinderden		0/-	0/-	0	0/-	0/-
Lucht	Uitstoot stikstof en fijn stof		0/-	0/-	0	0/-	0
Geur	Geurhinder / gehinderden		-	0	0	0	0
Licht	Lichthinder / gehinderden		0/-	0/-	0	0	0
Externe veiligheid	Plaatsgebonden risico en groepsrisico		0	0	0	0	0
Gezondheid.	Leefklimaat		-	0	0	0	0

++ positief, + enigszins positief, 0 positief noch negatief, 0/-neutraal tot gering negatief, - enigszins negatief, -- negatief
(1) Zeer negatief zonder maatregelen, neutraal met maatregelen

Toelichting op tabel 6.1:

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening hebben effecten op het landschap.

Hierbij in onderscheid gemaakt in:

- A. Effecten op de landschappelijke hoofdstructuur en landschappelijke elementen;
- B. Effecten op de ruimtelijk visuele kwaliteit van het landschap (openheid, zichtlijnen).

Ad A. Uitbreiding van bestaande veehouderijen, bestaande glastuinbouwbedrijven en bestaande recreatieve bedrijven hebben niet of nauwelijks effect op de landschappelijk hoofdstructuur van het buitengebied.

In het buitengebied is sprake van een agrarisch landschap. Uitbreiding van bestaande bedrijven hierin is een ontwikkeling die in het agrarisch landschap past: er is al sprake van agrarische bedrijvigheid in het gebied. Daarbij liggen de uit te breiden agrarische bedrijven op historisch agrarisch gebruikte gronden en sluiten aan op bestaande woon/boerderijlinten. De Derde Herziening laat geen nieuwe ontwikkelingen in het gebied toe.

Uitbreiding van de bestaande bedrijven leidt niet tot aantasting van aardkundige waarden.

Teeltondersteunende voorzieningen kunnen wel ten koste gaan van landschappelijke structuren en elementen. Het negatief effect kan worden verminderd/voorkomen door voorwaarden op te nemen in de bestemmingsplanregeling, voor het gehele buitengebied of in een zones rondom gebieden met landschappelijke waarden.

Ad B. Uitbreiding van bestaande veehouderijen, bestaande glastuinbouwbedrijven en bestaande recreatieve bedrijven kunnen lokaal een negatief effect hebben op openheid en zichtlijnen. Dit met name in of langs beekdalen en lintbebouwingslijnen met doorzichten. Dit betekent dat bij uitbreiding van bestaande bedrijven op deze locaties maatvoering en inpassing afgestemd moet worden op de omliggende ruimtelijke-visuele waarden.

Teeltondersteunende voorzieningen en kleine windmolens hebben een negatief effect op openheid en zichtlijnen. Dit met name in de open en kleinschalige delen van het buitengebied. Het negatief effect kan worden verminderd/voorkomen door voorwaarden op te nemen in de bestemmingsplanregeling, in het gehele buitengebied of in zones rondom gebieden met openheid en zichtlijnen.

Lokaal kan uitbreiding van bestaande bedrijven ten koste gaan van landschappelijke elementen en waarden. Tegenover het verlies van landschappelijke elementen staat de verplichte realisatie van nieuwe landschapselementen, zoals opgenomen in de kwaliteitsregeling landschap.

De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening hebben geen ander negatief effect op cultuurhistorische waarden dan de dan de hierboven al beschreven effecten op (cultuurhistorisch) -landschap.

De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening hebben geen wezenlijk effect op archeologische monumenten. Deze zijn planologisch beschermd in de Derde Herziening. Ontwikkelingen kunnen (nog) niet-bekende archeologische waarden verstoren. Nader onderzoek bij vergunningverlening zal dit moeten uitwijzen. De delen van het buitengebied met (hoge) archeologische waarde zijn planologisch beschermd met een dubbelbestemming in de Derde Herziening.

Bodem en water

Het effect van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening op de bodem is gering. Uitbreiding van bestaande veehouderijen kan leiden tot extra verzuring van de bodem. Echter wet- en regelgeving borgt dat dit tot een minimum beperkt blijft.

De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening kunnen negatieve effecten hebben op het oppervlakte- en/of grondwater. Uitbreiding van bestaande veehouderijen en glastuinbouwbedrijven leidt tot toename van oppervlakteverharding en daarmee afname van de mogelijkheid voor water om in de bodem te infiltreren. Wet- en regelgeving borgt echter dat dit negatieve effect teniet wordt gecompenseerd door bevordering van infiltratie ergens anders.

Enkele bestaande bedrijven liggen in en nabij reserveringsgebied waterberging en beschermde gebieden waterhuishouding. Toename van oppervlakteverharding bij uitbreiding van deze bedrijven kan lokaal leiden tot een negatief effect. In de Derde Herziening is een beschermingsregeling opgenomen om negatieve effecten te voorkomen.

Permanente teeltondersteunende voorzieningen kunnen een negatief effect hebben op grondwaterstanden. Het negatief effect kan worden verminderd/voorkomen door voorwaarden op te nemen in de bestemmingsplanregeling. Dit voor het gehele buitengebied of in zones rondom gebieden, die gevoelig zijn voor verdroging.

Natuur

De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening hebben negatieve effecten op natuurwaarden in en rond het plangebied. In het plan-MER is er onderscheid gemaakt in effecten op :

- Natura 2000-gebieden (de Europees beschermde natuurgebieden);
- Wav-gebieden: de verzuringsgevoelige natuurgebieden (buiten de Natura2000-gebieden), die zijn aangewezen in de Wet ammoniak en Veehouderij;
- De overige beschermde natuurgebieden: de natuurgebieden die in de provinciale Verordening ruimte 2014 zijn aangeduid als Natuurnetwerk Brabant (NNB, voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd);
- Beschermde plant- en diersoorten.

Natura 2000-gebieden

Stikstof

Uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouw leidt tot een toename van uitstoot van stikstof en daarmee tot een toename van stikstof op omliggende Natura 2000-gebieden. Omdat in de huidige situatie al sprake is van een overbelaste situatie (hogere stikstofwaarden dan de kritische waarde) is elke toename significant (wezenlijk) negatief.

De Derde Herziening is daarmee in strijd met de Natuurbeschermingswet en onuitvoerbaar, tenzij aanvullende planologische maatregelen / voorwaarden worden opgenomen.

Oplossing: voorwaarden aan uitbreiding veehouderijen en glastuinbouw

In de Tweede Herziening is al een voorwaarde opgenomen om negatieve effecten op Natura 2000-gebieden te voorkomen. Recente jurisprudentie noodzaakt echter deze voorwaarde aan te passen. In de Derde Herziening wordt in de bestemmingsplan-regeling voor uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouw een voorwaarde opgenomen dat uitbreiding mogelijk is als dit niet leidt tot een toename van stikstofemissie (uitstoot).

Met deze voorwaarde wordt geborgd dat uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouw niet leidt tot toename van stikstof op Natura 2000-gebieden.

Uitvoerbaarheid stikstof-maatregelen

In de Derde Herziening zal gemotiveerd moeten worden dat ontwikkeling zonder toename van stikstofuitstoot ook in de praktijk mogelijk (uitvoerbaar) is. In essentie komt deze vraag er op neer of bij de bestaande bedrijven nog ruimte bestaat om de emissies terug te dringen. De zo "verdiende stikstofruimte" op bedrijfsniveau is dan beschikbaar voor uitbreiding. Voor de uitvoerbaarheid van deze regeling is daarnaast van belang dat de uitbreiding van bedrijven niet per definitie leidt tot meer dieren.

Alle dieren moeten momenteel al gehuisvest zijn op huisvestingssystemen die voldoen aan de maximale emissiewaarde volgens het Besluit huisvesting; op basis van best beschikbare technieken (BBT). Dit zijn huisvestingssystemen die een ammoniakuitstoot per dierplaats veroorzaken die gelijk of lager is dan onderstaande waarden.

De vraag voor de haalbaarheid van de Derde Herziening is hiermee of bovenop BBT nog maatregelen of technieken mogelijk zijn die bij de vergunningverlening voor bedrijfsuitbreiding voorgeschreven kunnen worden en waarmee voorkomen kan worden dat bedrijfsuitbreiding leidt tot emissietoename. Hierbij is saldering op bedrijfsniveau van belang. De toename van oppervlakte, en daarmee dieren en emissie moet gecompenseerd te worden door aanvullende emissie beperkende maatregelen voor het gehele bedrijf.

Ondanks dat BBT lijkt te suggereren dat er 'niets beter is', is dit niet het geval. Voor zeer grote bedrijven worden al >BBT en >>BBT voorgeschreven en toegepast op basis van de IPCC-richtlijn. Met de technieken voor >BBT en >>BBT, die ook op kleinere bedrijven toegepast kunnen worden, worden aanzienlijke aanvullende reducties van emissie gehaald ten opzichte van BBT.

Er zijn voor de afzonderlijke stalsystemen en diersoorten verschillende (algemeen geaccepteerde en zich in de praktijk bewezen) emissiereducerende technieken stalsystemen beschikbaar die een lagere emissie veroorzaken. Dit met name voor varkenshouderijen en pluimveebedrijven en, zij

het in mindere mate voor melkveehouderijen. Een aantal sectoren heeft deze mogelijkheden (vergunningstechnisch) nog niet: schapen-, geiten-, paardenhouderijen. Dat wil echter niet zeggen dat dit binnen 10 jaar (planperiode bestemmingsplan) niet het geval kan zijn: technieken veranderen en verbeteren continu. Daarnaast kunnen deze bedrijven nog wel planologisch gezien uitbreiden: door om te schakelen naar andere diersoorten (zie ook hieronder onder kopje Planologisch maximale inschatting uitvoerbaarheid).

Wettechnisch/planologisch is de uitbreidingsmogelijkheid / uitvoerbaarheid in veel gevallen (veel) groter. Dit als:

- Uitgegaan wordt van omschakeling naar andere diersoorten met meer mogelijkheden voor schonere stalsystemen;
- Uitgegaan wordt van maximaal mogelijke schonere stalsystemen (ongeacht of deze reëel worden geacht).

Concluderend kan gesteld worden dat een standstill van de stikstofemissie niet betekent dat voor veehouderijen geen ontwikkelingsruimte meer is. Door gebruik te maken van aanvullende ammoniakemissie reducerende stalsystemen of technieken ontstaat de mogelijkheid om, binnen het geldende emissieplafond meer dieren te kunnen houden.

Daarbij kan ook nog opgemerkt worden dat een toename van bebouwing niet per definitie leidt tot meer dieren. Bijvoorbeeld voor duurzame of diervriendelijkere stalsystemen met meer ruimte per dier kan het bedrijf worden uitgebreid, terwijl toch geen toename van dieren en emissie optreedt. Ook kunnen aanvullende (bij)gebouwen en bouwwerken voor onder andere opslag en nevenfuncties leiden tot een groter ruimtebeslag zonder dat dit leidt tot toename van dieren en / of emissie. Een uitbreiding van de agrarische bedrijven heeft hiermee geen één-op-één relatie met de uitbreiding van het aantal dieren. De haalbaarheid van de Derde Herziening op grond van stikstofemissie is hiermee niet direct gerelateerd aan de oppervlakte die geboden wordt voor bedrijfsuitbreiding. Gevolg hiervan is bovendien dat het niet zinvol om uitspraken te doen over de uitbreidingsmogelijkheden van de individuele bedrijven; een bedrijf met relatief weinig uitbreidingsruimte op basis van emissie, kan deze ruimten wel nodig hebben voor bijvoorbeeld bouwwerken voor opslag. Kortom; ook zonder diertoe name kan bedrijfsuitbreiding nodig en haalbaar zijn.

PAS

Het Rijksprogramma PAS (Programma Aanpak Stikstof) biedt individuele veehouders mogelijkheden om ook bij toename van stikstofuitstoot uit te breiden. Bij een toename kleiner dan 0,05 mol/ha/jr is er zelfs geen melding/vergunning vereist. Bij een toename beneden de 1 mol/ha/jr volstaat een melding en is geen vergunning vereist. Dit zolang er nog "ontwikkelruimte" is voor projecten beneden de 1 mol toename. Voor toenames groter dan 1 mol/ha/jaar kan ontwikkelruimte worden aangevraagd tegelijk bij de vergunningsaanvraag. Dit kan voor de meeste omliggende Natura 2000-gebieden tot een maximum van 3 mol/ha/jr en zolang er ontwikkelruimte beschikbaar is. Uitzondering is echter het in het plangebied gelegen Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en de direct nabijgelegen Natura 2000-gebieden Groote Peel, Stabrechtse Heide en, verder weg, Kampina en Oisterwijkse Vennen. Hiervoor heeft de provincie Noord-Brabant besloten dat bij een toename groter dan 0,05 mol geen vergunning kan worden verleend.

In een plan, zoals de Derde Herziening kan geen gebruik worden gemaakt van het PAS en de ontwikkelruimte die erin gereserveerd is. Dit kan alleen op projectniveau (lees: bij een individuele vergunningsaanvraag). Maar het PAS draagt wel bij aan motivatie van de uitvoerbaarheid, omdat het laat zien dat individuele veehouders zelfs bij toename van stikstof, onder voorwaarden, kunnen uitbreiden.

Verdroging/verstoring

Ontwikkelingen in de Derde Herziening kunnen ook leiden tot andere negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, behalve toename van stikstof.

Aanleg van teeltondersteunende voorzieningen uitbreiding van glastuinbouwbedrijven, uitbreiding van recreatie en realisatie van kleine windmolens nabij Natura 2000-gebied kunnen leiden tot respectievelijk verdroging (TOV), toename licht (glas) en verstoring (recreatie, windmolens). Om deze effecten te voorkomen kunnen in de Derde Herziening beperkingen en/of voorwaarden worden opgenomen. Dit in het algemeen voor het gehele buitengebied of specifiek in een zone rondom Natura 2000-gebied.

Natuur: Wav-gebieden

Uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouw heeft niet alleen een negatief effect op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, maar ook op stikstofgevoelige gebieden buiten Natura 2000. Dit zijn de zogenaamde Wav-gebieden (Wet ammoniak veehouderij-gebieden). De beschrijving en beoordeling van de effecten op deze Wav-gebieden volgt die van Natura 2000-gebieden. Zonder beperkingen / voorwaarden aan uitbreiding van bestaande veehouderijen en glastuinbouw is sprake van een negatief effect. De voorwaarde die in de Derde Herziening wordt opgenomen ("geen toename stikstofuitstoot") borgt echter ook voor Wav-gebieden op voorhand dat uitbreiding van bestaande veehouderijen en glastuinbouwbedrijven niet leidt tot toename van stikstof. En omdat stikstof het enige relevante aspect is in de beoordeling van effecten op Wav-gebieden, is daarmee ook geborgd dat er geen negatieve effecten op Wav-gebieden zijn.

Natuur: Overige beschermde natuurgebieden

Overige beschermde natuurgebieden zijn gezien de verweving van natuur en landbouw overal in het buitengebied van Deurne een belangrijk aandachtspunt. De ontwikkelingsmogelijkheden binnen de Derde Herziening kunnen leiden tot negatieve effecten.

De gebiedsbeschermingsregeling in de Derde Herziening voorkomt dat ontwikkelingen plaatsvinden in beschermde natuurgebieden. Er is daarmee geen sprake van ruimtebeslag in beschermde natuurgebieden.

De verstoring van beschermde natuurgebieden door uitbreiding van veehouderijen, glastuinbouwbedrijven, recreatieve bedrijven, teeltondersteunende voorzieningen en kleine windmolens is naar verwachting beperkt.

Echter negatieve verstorende effecten zijn op voorhand niet geheel uit te sluiten

Dit is echter geen belemmering voor vaststelling van de Derde Herziening, mits in de bestemmingsplanregeling een voorwaarde wordt opgenomen dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot wezenlijk negatief effect op beschermde natuurgebieden.

Bij uitwerking van individuele uitbreidingsmogelijkheden bestaan voldoende mogelijkheden voor maatregelen om negatieve effecten lokaal te voorkomen of te verminderen.

Natuur: Beschermde plant- en diersoorten

In het buitengebied zijn kwetsbare beschermde plant- en diersoorten aanwezig.

Ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening hebben hier mogelijk een negatief effect op.. Bij uitwerking van individuele uitbreidingsmogelijkheden bestaan echter voldoende mogelijkheden voor maatregelen om negatieve effecten lokaal te voorkomen of te verminderen.

Er wordt dan ook niet verwacht dat de Derde Herziening tot een wezenlijk negatief effect op beschermde plant- en diersoorten leidt. Ook kan de verplichte kwaliteitsverbetering landschap bij ontwikkelingen bijdragen aan een robuustere leefomgeving voor beschermde plant- en diersoorten. De Flora- en faunawet staat daarmee de vaststelling en uitvoering van de Derde Herziening niet in de weg.

Verkeer, hinder, leefklimaat

Het effect van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening op verkeer, hinderaspecten (geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, lichthinder, geur) en leefklimaat is naar verwachting gering. Uitbreiding bestaande veehouderijen, glastuinbouwbedrijven en recreatieve bedrijven leidt tot toename van verkeer en hinder op omwonenden, maar deze toename is beperkt. De toename van verkeer is relatief beperkt, de toename in geluidbelasting en uitstoot van luchtverontreinigende stoffen nauwelijks waarneembaar. Dit neemt niet weg dat omwonenden deze ontwikkelingen mogelijk als hinderlijk kunnen ervaren. Dat geldt ook voor eventuele lichtuitstoot vanuit (open) stallen. Wet- en regelgeving borgen echter dat lichtuitstoot beperkt blijft. Aandachtspunt is de veiligheid op de wegen in het buitengebied.

De verkeersintensiteiten zijn laag, de toename door de ontwikkelingen is gering.

Voor cumulatie kan gesteld worden dat het totale geluidklimaat in het buitengebied met name bepaald blijft worden door de snelwegen en de lokale wegen. De bijdrage van de ontwikkelingen in de Derde Herziening hieraan is gering. Het totaal effect is gering en blijft (ver) beneden normen.

De uitbreiding van bestaande veehouderijen leidt tot een toename van geuruitstoot. Dit is echter in de geurverordening afgewogen en acceptabel geacht. De geuruitstoot wordt beperkt door wet- en regelgeving en de Verordening ruimte. Voor individuele uitbreidingen van veehouderijen zal de toename van geurhinder daarom beperkt zijn. Cumulatief voor alle veehouderijen in het buitengebied kan een negatief effect niet uitgesloten worden.

Voor externe veiligheid spelen geen aandachtspunten in en rond het buitengebied. Mitigerende maatregelen zijn mogelijk, met name ter vermindering / voorkoming van lichthinder vanuit open stallen en vermindering van uitstoot luchtverontreinigende stoffen en geur bij agrarische bedrijven.

Gezondheid

De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening kunnen negatieve effecten hebben op gezondheidsaspecten voor omwonenden. De Derde Herziening maakt geen grote nieuwe ontwikkelingen met gezondheidsrisico's mogelijk.

Wel biedt het uitbreidingsmogelijkheden aan bestaande veehouderijen. Negatieve effecten op gezondheid zijn hiermee niet uit te sluiten, zeker ook gezien het grote aantal veehouderijen in het buitengebied. Uitbreiding van veehouderijen leidt tot extra hinder in het buitengebied: verdere aantasting van het landschap, toename verkeer, toename geluid, toename geur, toename luchtverontreiniging.

Echter de Derde Herziening voorziet ten opzichte van de Tweede Herziening in maatregelen die de negatieve effecten van uitbreiding van veehouderijen op gezondheid beperken (nog los van mogelijke toekomstige maatregelen volgend uit het VGO onderzoek):

- De uitbreiding van veehouderijen is aan voorwaarden uit de Verordening ruimte gebonden, o.a. maximaal tot 1,5 ha (inclusief bestaand) en voorwaarden uit de Verordening ruimte 2014 die gericht zijn op het voorkomen van een negatief effect op gezondheid (o.a. bovenwettelijke normen voor geur en fijnstof);
- Het PrimAg is verkleind ten opzichte van het oorspronkelijke LOG;
- De stikstofmaatregel ten behoeve van Natura 2000 leidt tot beperking van de uitstoot van ammoniak (belangrijkste bron van stikstof) en heeft daarmee een gunstig effect op het negatieve effect van ammoniak op de longfunctie.

Daarnaast gelden waarborgen uit sectorale wetgeving (geur, geluid, luchtkwaliteit).

Het effect van uitbreiding van veehouderijen op gezondheid in de Derde Herziening wordt enigszins negatief beoordeeld (-). De effecten van de overige ontwikkelingen in de Derde Herziening zijn beperkt en worden neutraal beoordeeld.

6.2 Aandachtspunten/afwegingen Derde Herziening: mogelijke mitigerende maatregelen

Onderstaand staan samenvattend de aandachtspunten/afwegingen/mogelijkheden voor mitigerende maatregelen (ter voorkoming / beperking van negatieve effecten) voor de Derde Herziening:

Landschap

- Negatieve effecten op landschap worden voorkomen of beperkt door vertaling van de regels van de Verordening ruimte 2014 in de Derde Herziening en de regeling kwaliteitsverbetering landschap;
- Aanvullend hierop kan in de Derde Herziening een voorwaarde opgenomen worden dat uitbreidingen niet tot onevenredige aantasting van landschappelijke waarden mag leiden;
- Dit algemeen voor het gehele buitengebied of specifiek in een zone rondom gebieden met bijzondere landschappelijke waarden (bv openheid, kleinschaligheid).

Cultuurhistorie

- Monumentale waarden (rijks- en gemeentemonumenten, beschermd stads- en dorpsgezicht) zijn al beschermd in de Derde Herziening;
- Overige cultuurhistorische waarden zijn voornamelijk cultuur-landschappelijke: Voorwaarden over landschap voorkomen/beperken ook negatieve effecten op deze overige cultuurhistorische waarden.

Archeologie

- Archeologische monumenten zijn beschermd in de Derde Herziening;
- Gebieden met (hoge) archeologische verwachtingswaarde worden in de Derde Herziening beschermd dooreen dubbelbestemming archeologie.

Bodem

- De effecten op bodem noodzaken niet tot het nemen van mitigerende maatregelen in de Derde Herziening.

Water

- Waterwaarden als waterlopen, drinkwaterwingebied, reserveringsgebied waterberging zijn beschermd in de Derde Herziening;
- Eventuele verdrogende effecten op natuurwaarden (met name van teeltondersteunende voorzieningen) kunnen worden beperkt door het opnemen van voorwaarden in de bestemmingsplanregeling (zie onder kopje Natuur).

Natuur: Natura 2000-gebieden

- Het effect van toename van stikstof vanuit uitbreidingen van veehouderijen en glastuinbouw op Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen door het opnemen van een voorwaarde in de bestemmingsplanregeling dat uitbreiding alleen is toegestaan als het niet leidt tot toename van stikstofuitstoot;
- Het eventueel verdrogende effect van (permanente) teeltondersteunende voorzieningen op Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen door het opnemen van een voorwaarde in de bestemmingsplanregeling dat realisatie van teeltondersteunende voorzieningen alleen is toegestaan als het niet leidt tot een negatief hydrologisch effect op Natura 2000-gebieden alleen is toegestaan als het hydrologisch neutraal wordt uitgevoerd;

- Het eventueel verstorende effect van uitbreiding glastuinbouw (licht), recreatie (geluid, betreding) en kleine windmolens (aanvaring) kan worden voorkomen door het opnemen van een voorwaarde in de bestemmingsplanregeling dat realisatie alleen is toegestaan als het niet leidt tot een wezenlijk negatief effect op natuurwaarden;
- De voorwaarde voor stikstof moet gelden in het hele plangebied. De overige voorwaarden kunnen algemeen gesteld worden in heel het plangebied of specifiek in zones rondom Natura 2000-gebied.

Natuur: Wav-gebieden

- Het effect van toename van stikstofdepositie vanuit uitbreidingen van veehouderijen en glastuinbouw op Wav-gebieden kan worden voorkomen door het opnemen van een voorwaarde in de bestemmingsplanregeling dat uitbreiding alleen is toegestaan als het niet leidt tot toename van stikstofuitstoot.

Natuur: Overige beschermde natuurgebieden en beschermde plant- en diersoorten

- Het eventueel verdrogende effect van (permanente) teeltondersteunende voorzieningen op natuurwaarden kan worden voorkomen door het opnemen van een voorwaarde in de bestemmingsplanregeling dat realisatie van teeltondersteunende voorzieningen alleen is toegestaan als het niet leidt tot een wezenlijk negatief hydrologische effect;
- Het eventueel verstorende effect van uitbreiding glastuinbouw (licht), recreatie (geluid, betreding) en kleine windmolens (aanvaring) kan worden voorkomen door het opnemen van een voorwaarde in de bestemmingsplanregeling dat realisatie alleen is toegestaan als het niet leidt tot een wezenlijk negatief effect op natuurwaarden;
- Bovenstaande voorwaarden kunnen algemeen gesteld worden in heel het plangebied of specifiek in zones rondom beschermde natuurgebieden.

Verkeer

- Om ongewenste toename van verkeer te voorkomen, kan in de bestemmingsplanregeling een voorwaarde opgenomen worden dat een ontwikkeling niet tot onevenredige toename van verkeer mag leiden.

Geluid/luchtkwaliteit

- Met een voorwaarde voor verkeer wordt ook het effect op geluid en luchtkwaliteit beperkt;
- Het effect op luchtkwaliteit door intensieve veehouderijen (met name pluimvee) wordt beperkt door de eisen uit de Verordening ruimte 2014 voor fijn stof.

Geur

- Met de verwijzing naar de Verordening ruimte 2014 (eisen voor geur) en het (recente) gemeentelijke geurbeleid worden ongewenste effecten afdoende voorkomen.

Extern veiligheid

- De effecten op externe veiligheid noodzaken niet tot het nemen van mitigerende maatregelen in het bestemmingsplan.

Gezondheid

- Met het opnemen van mitigerende maatregelen / voorwaarden voor hinderaspecten als verkeer, geluid, geur, luchtkwaliteit en licht worden ook de effecten op gezondheid voorkomen dan wel beperkt;

- Aanvullende mitigerende maatregelen / voorwaarden voorgezondheid (bv zonering, afstandseisen) zijn planologisch vooralsnog nog niet vast te leggen. Dit omdat ze wetenschappelijk en juridisch (nog) onvoldoende te onderbouwen zijn.
- Gemonitord moet worden of en hoe op basis van de resultaten van het VGO-onderzoek maatregelen, beleid, wet- en regelgeving geformuleerd wordt ter beperking van negatieve effecten van veehouderijen op de gezondheid.

6.3 Leemten in kennis en aanzet evaluatieprogramma

6.3.1 Leemten in kennis

Dit plan-MER bevat voldoende informatie om de besluitvorming in de Derde Herziening te kunnen ondersteunen. Uiteraard kunnen aspecten meer gedetailleerd worden onderzocht. Maar dit leidt niet tot andere argumenten voor de besluitvorming. Behalve voor gezondheid zijn er er geen essentiële leemten in kennis van belang voor de plan- en besluitvorming rond de Derde Herziening.

Voor gezondheid ontbreekt momenteel nog de wetenschappelijke basis om maatregelen/voorwaarden in de Derde Herziening onderbouwd op te kunnen nemen.

De resultaten van landelijk onderzoek worden gevolgd. Mochten deze onderbouwing geven voor maatregelen/voorwaarden voor de gezondheid in het buitengebied, zal dit aanleiding zijn voor een heroverweging.

Het ontbreken van leemten in kennis betekent niet dat er geen aanbevelingen bestaan voor de vervolgproucedure(s). Aanbevelingen voor de vervolgproucedure(s) onder andere:

- Landschappelijke inpassing van ontwikkelingen;
- Monitoring natuurwaarden voorafgaand aan vergunningverlening en realisatie van ontwikkelingen;
- Monitoring hydrologische waarden voorafgaand aan vergunningverlening en realisatie van ontwikkelingen;
- Monitoren landelijk onderzoek gezondheid.

Invulling van deze maatregelen (behalve gezondheid) wordt grotendeels geborgd in eisen vanuit wet- en regelgeving voor de vervolgproucedures.

6.3.2 Monitoring en evaluatie

De Wet milieubeheer stelt dat een evaluatie uitgevoerd moet worden van de effecten van de voorgenomen activiteiten. In een milieueffectrapport is het verplicht een (eerste) opzet te geven voor een evaluatieprogramma om te monitoren of de voorspelde effecten ook daadwerkelijk optreden en zo niet of aanvullende besluitvorming en / of maatregelen nodig zijn.

Een evaluatieprogramma over dit plan-MER wordt weinig zinvol geacht: de milieueffecten worden in later stadium nogmaals en gedetailleerder in beeld gebracht in de op plan-MER volgende vergunningstrajecten voor individuele ontwikkelingen en eventueel daaraan gekoppelde m.e.r.'s of m.e.r.-beoordelingen. In vergunningstrajecten danwel evaluatieprogramma's bij concrete besluiten moet ten minste aandacht besteed te worden aan de in paragraaf 6.2.1. benoemde aandachtspunten

Referenties

- Gemeente Deurne (2007). Bestemmingsplan Buitengebied.
- Gemeente Deurne (2008). Beleidsvisie externe veiligheid (SRE Milieudienst).
- Gemeente Deurne (2008). Archeologische beleidskaart gemeente Deurne (Vestigia).
- Gemeente Deurne (2010). Partiële (Eerste) Herziening Bestemmingsplan Buitengebied.
- Gemeente Deurne (2010). Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (Mobycon, Concordis).
- Gemeente Deurne (2010). Bodemkwaliteitskaart (SRE Milieudienst).
- Gemeente Deurne (2011). Bodembeheernota Deurne (SRE Milieudienst).
- Gemeente Deurne (2013). Beleidskader kwaliteitsverbetering landschap (Pouderoyen Compagnons).
- Gemeente Deurne (2014). Tweede Herziening Bestemmingsplan Buitengebied (Pouderoyen Compagnons).
- Gemeente Deurne (2015). Geurgebiedsvisie en Verordening geurhinder en veehouderij.
- Gemeente Deurne (2016). Overzicht veehouderijen (Web Bvb, juni 2016).
- Gemeente Deurne (2016). Overzicht Rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten.
- Gemeente Deurne (2016). Bestemmingsplan “Derde Herziening Bestemmingsplan Buitengebied” (voorontwerp)
- Gemeente Deurne (in voorbereiding). Structuurvisie.
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu (2012). Besluit milieueffectrapportage.
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu (2012). Wet milieubeheer.
- Provincie Noord-Brabant (2013). Verordening stikstof en Natura 2000.
- Provincie Noord-Brabant (2014). Structuurvisie ruimtelijke ordening.
- Provincie Noord-Brabant (2014). Verordening ruimte.
- Provincie Noord-Brabant (2015). Brabantse Beleidsregel PAS.
- Provincie Noord-Brabant (2015). Presentatie Geopark Peelrandbreuk (2 juni 2016).

www.atlas.brabant.nl (beleids- en thematische kaarten)

<https://atlas.odzob.nl> (kaarten)

www.deurne.nl (beleidsinformatie)

www.brabant.nl (beleids- en thematische kaarten)

www.geodata.rivm.nl. Grootschalige Concentratie en Depositiekaarten Nederland
(GCN en GDN)

www.kaartbank.brabant.nl (beleids- en thematische kaarten).

www.wateratlasbrabant.nl (thematische kaarten water).

Afkortingen en begrippen

alternatief	manier waarop de voorgenomen activiteit kan worden gerealiseerd
autonome ontwikkeling	1. Ruimtelijk-planologische ontwikkeling van het plangebied op basis van bestaand en voorgenomen beleid, zonder de voorgenomen activiteit. 2. Ontwikkeling van het plangebied zonder de voorgenomen activiteit
beoordelingskader	geheel van aspecten en criteria, op basis waarvan de effecten van de voorgenomen activiteit op de omgeving worden bepaald
bevoegd gezag	1. De overheidsinstantie die bevoegd is tot het nemen van het besluit op grond waarvoor de m.e.r.-verplichting bestaat 2. de overheid die bevoegd is een besluit te nemen over de voorgenomen activiteit van de initiatiefnemer
Cie m.e.r.	Commissie voor de milieueffectrapportage
Commissie voor de m.e.r.	een landelijke commissie van ca. 180 onafhankelijke milieudeskundigen; zij adviseren het bevoegd gezag over de richtlijnen voor het milieueffectrapport en over de kwaliteit van de informatie in het rapport. Per m.e.r. wordt een werkgroep samengesteld.
ecologische hoofdstructuur (EHS)	Oude naam voor Natuurnetwerk Nederland (NNN)
ecologische verbindingszone (EVZ)	gebied opgenomen in het Natuur Netwerk Nederland (NNN), dat verbreiding, migratie en uitwisseling van (dier)soorten tussen natuurgebieden mogelijk maakt
effect	verandering ten opzichte van de huidige situatie en autonome ontwikkeling door / na realisering van de voorgenomen activiteit
externe veiligheid	veiligheid voor de mens (individueel of in groepen) in de omgeving van gevaarlijke activiteiten, met name activiteiten waarbij gevaarlijke stoffen kunnen vrijkomen
huidige situatie	momentele toestand van een gebied of aspect
infrastructuur	systeem van voorzieningen en verbindingen als spoorwegen en vaarwegen, hoofdtransportleidingen, waterleidingen e.d.
inspraak	mogelijkheid om informatie te verkrijgen en op basis daarvan een mening, wensen of bezwaren kenbaar te

	maken, bijvoorbeeld voor een activiteit waarover (door de overheid) een besluit zal worden genomen
leefbaarheid	maat voor de kwaliteit van de leefomgeving
m.e.r.	milieueffectrapportage, procedure zoals vastgelegd in de Wet milieubeheer
MER	milieueffectrapport, rapport waarin de milieueffecten van meerdere alternatieven van een voorgenomen activiteit onderzocht, vergeleken en beoordeeld worden
m.e.r.-plichtige activiteit	activiteit met, volgens bijlage C van het Besluit m.e.r. van de Wet milieubeheer en / of de provinciale milieuverordening, naar verwachting dusdanige nadelige milieueffecten dat een m.e.r. procedure moet worden doorlopen voorafgaand aan realisering
m.e.r.-plicht	de verplichting tot het opstellen van een milieueffectrapport voor een bepaald besluit over een bepaalde activiteit
milieu	het geheel van en de relaties tussen water, bodem, lucht, mensen, dieren, planten en goederen (Wet milieubeheer)
milieueffecten	gevolgen van een activiteit voor het fysieke milieu, gezien vanuit het belang van de bescherming van mensen, dieren, planten, goederen, water, bodem, lucht en de relaties daartussen, ook de bescherming van esthetische, natuurwetenschappelijke en cultuurhistorische waarden (Wet milieubeheer)
Natuur Netwerk Nederland (NNN))	Netwerk van nationale en regionale natuurkerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones dat prioriteit krijgt in het natuur- en landschapsbeleid van de Nederlandse (rijks)overheid, zoals vastgelegd in de het Structuurvisie Ruimte en Infrastructuur en verder uitgewerkt in provinciale structuurvisies en verordeningen.
Natuur Netwerk Brabant (NNB)	Noord-Brabants deel van de NNN
notitie reikwijdte en detailniveau	startdocument voor de m.e.r.-procedure
PAS	Programma aanpak stikstof.
plan-m.e.r.	Milieubeoordeling gekoppeld aan kaderstellend plan (structuurvisie, globaal bestemmingsplan/inpassingsplan) (procedure)
Plan-MER	Milieueffectrapport behorend bij de plan-m.e.r.procedure

raadpleging	het aan betrokken bestuurlijke organen vragen naar advies over de reikwijdte en het detailniveau van het plan-m.e.r.
referentiesituatie	huidige situatie en autonome ontwikkeling: toekomstige situatie van een gebied of aspect op basis van ontwikkeling van de huidige situatie door bestaand en voorgenomen beleid
studiegebied	gebied, waar als gevolg van de voorgenomen activiteit effecten kunnen optreden (omvang kan per aspect variëren)
voorgenomen activiteit	datgene, wat de initiatiefnemer wil realiseren
wettelijke adviseurs	de in de Wet milieubeheer wettelijk aangewezen adviseurs inzake m.e.r.-plichtige activiteiten

Bijlagen

Bijlage 1 Beleidskader
Bijlage 2 Gezondheidsaspecten in het buitengebied
Bijlage 3 Passende beoordeling

Bijlage 1 Beleidskader

Europees beleid

Natura 2000

Natuur heeft een belangrijke plek in Nederland en in Europa. Door waardevolle natuurgebieden te beschermen kunnen zeldzame dier- en plantensoorten beter overleven. Bovendien kunnen Nederlanders daardoor ook in de toekomst genieten van mooie natuur en bijzondere landschappen. Om de natuur te behouden, heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000: een netwerk van Europese natuurgebieden. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het beleid van de EU voor behoud en herstel van biodiversiteit. Nederland kent een internationale verantwoordelijkheid voor de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Een Natura-2000-gebied is gebaseerd op de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn. Dit zijn twee richtlijnen van de Europese Unie die in Nederland zijn verwerkt in de Natuurbeschermingswet 1998. De Vogelrichtlijn heeft als doel de bescherming van alle in het wild levende vogelsoorten en hun leefgebied binnen het gebied van de EU. Het doel van de Habitatrichtlijn is het behoud van de totale biologische diversiteit van natuurlijke en halfnatuurlijke habitats en wilde flora en fauna in de EU. Nederland kent ca 170 Natura 2000-gebieden.

Informatie over de ligging van Natura 2000-gebieden is te vinden op de website van het ministerie (gebiedendatabase). De Gebiedendatabase bevat alle informatie over de beschermde natuurgebieden van Nederland. De Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn), Wetlands en Beschermde Natuurmonumenten, Nationale parken, Nationale landschappen en de Ecologische Hoofdstructuur. Activiteiten gelegen in of in de omgeving van Natura 2000-gebieden kunnen een negatief effect hebben op de natuurwaarden. Ook activiteiten die zich (ver) buiten een Natura 2000-gebied afspelen, kunnen mogelijk schade aanbrengen.

De Nb-wet bepaald dat activiteiten geen significante negatieve effecten mogen hebben op Natura 2000-gebieden. Vergunningen voor dergelijke activiteiten mogen niet zondermeer worden gegeven, plannen die kaderstellend zijn voor dergelijke activiteiten mogen niet zondermeer worden vastgesteld. Als (significant) negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, moet een zogenaamde passende beoordeling worden opgesteld.

Europese Kaderrichtlijn Water

De Europese Kaderrichtlijn Water stelt eisen aan de chemische kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater en de ecologische kwaliteit van oppervlaktewater. In West-Brabant is onder regie van Waterschap Brabantse Delta per waterlichaam bepaald wat de knelpunten en de KRW-doelen zijn. Vervolgens zijn de maatregelen bepaald om die kwaliteitsdoelen te bereiken. Van elke Regionale Watersysteem Rapportage (RWSR)-gebied in het waterschap wordt een rapport gemaakt waarin de KRW-maatregelen vastgelegd zijn. Waterschap en gemeenten leggen de KRW-maatregelen in bestuurlijke besluiten vast. Na de besluitvorming worden de maatregelen opgenomen in de "deelstroomgebiedsbeheersplannen" voor de Maas en de Schelde. De KRW is in 2005 geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving en al vanaf 2000 in Europa van kracht. Van belang is dat bij initiatieven tenminste voldaan wordt aan het stand-still principe. Dit houdt in dat een ingreep (uitvoering van het ruimtelijk plan) de toestand van het watersysteem niet mag verslechteren, tenzij beargumenteerd kan worden dat dit wegens 'een hoger doel' niet anders kan. Om dit te bereiken moeten in relatie tot de KRW de volgende vragen te worden beantwoord: 1. Is het project riskant? 2. Zijn er relevante chemische gevolgen? 3. Biedt de ontwikkeling kansen om het ecologisch doel dichterbij te brengen?

Rijksbeleid

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van de meeste Natura 2000-gebieden en vertaalt deze bescherming naar de Nederlandse regelgeving.

Op basis van de Natuurbeschermingswet worden in Nederland de Natura 2000-gebieden aangewezen. Deze worden door een ministeriële aanwijzing vastgelegd. Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd, die door provincies in beheerplannen moeten worden uitgewerkt. Bij gebieden die onder beide richtlijnen vallen, worden de aanwijzingen gecombineerd in één aanwijzing als Natura 2000-gebied.

Een plan kan alleen doorgang vinden als het -gelet op de instandhoudingsdoelstellingen - niet leidt tot significant negatieve gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van het gebied die in de Natuurbeschermingswet van belang zijn, tenzij er sprake is van een dwingende reden van openbaar belang en er geen alternatieven zijn.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten en dieren in Nederland. De wet gaat uit van het nee, tenzij-beginsel. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Voor Initiatiefnemers die activiteiten of plannen willen uitvoeren, zijn met name de 'zorgplicht' en de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet relevant.

De zorgplicht houdt in dat er bij de uitvoering rekening gehouden moet worden met de aanwezigheid van planten en dieren en dat schade zoveel mogelijk voorkomen moet worden. De zorgplicht geldt altijd voor alle individuen van in Nederland voorkomende planten en dieren, ongeacht of de soort beschermd is en er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Verbodsbepalingen

Voor de in de wet opgenomen beschermde soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- Art. 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen;
- Art. 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- Art. 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten;
- Art. 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
- Art. 12: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen;

In een aantal gevallen is het mogelijk vrijstelling of ontheffing te verkrijgen voor het overtreden van de verbodsbepalingen uit artikel 8 tot en met 12. Dit is afhankelijk van de mate van bescherming van de aanwezige beschermde soorten en van het type handeling. In een Algemene Maatregel van Bestuur zijn voor 3 tabellen met soorten en voor alle vogels verschillende beschermingsregimes vastgesteld. Per ingreep, tabel en verbodsbepaling is vastgesteld of een vrijstelling geldt of dat voor de vrijstelling volgens een vastgestelde gedragscode gewerkt moet worden of dat er een ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd moet worden (tabel B.1).

Tabel B.1 Toetsingsschema Flora- en faunawet

Toetsingsschema					
	art 8	art 9	art 10	art 11	art 12
Soort vermeld in tabel 1	Algehele vrijstelling				
Soort vermeld in tabel 2	als goedgekeurde gedragscode vrijstelling, zo niet; ontheffing aanvragen via een lichte toets				
Soort vermeld in tabel 3	Geen vrijstelling mogelijk; ontheffing aanvragen via een uitgebreide toets ⁵		Geen vrijstelling mogelijk; ontheffing wordt niet verleend	Geen vrijstelling mogelijk; ontheffing aanvragen via een uitgebreide toets	

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 t/m 3 van de Flora- en faunawet; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord zijn verboden.

Jaarrond beschermde nesten

Slechts een beperkt aantal vogelsoorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest, dergelijke nestlocaties zijn jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van EL&I, 2009) en omvatten boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Als de werkzaamheden effect hebben op deze soorten is een ontheffing nodig. Voor vogels kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b);
- Veiligheid van het luchtverkeer (c);
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

In deze rapportage wordt er ook rekening gehouden met algemene beschermde soorten (tabel 1-soorten) waarvoor maatregelen worden getroffen om uitwisseling van populaties van bijvoorbeeld zoogdieren tussen leefgebieden in stand te houden.

⁵ Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria:

1. er is sprake van een bij de wet genoemd belang (onder andere uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling),
2. er is geen alternatief,
3. doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Rode lijst soorten

Op de rode lijsten staan, naast de bedreigde soorten, beschermingsmaatregelen om deze soorten weer in aantal te laten toenemen. Doordat overheden en terreinbeherende organisaties bij hun beleid en beheer rekening houden met de rode lijsten, wordt gehoopt dat van de nu bedreigde organismen er over tien jaar een aantal niet meer bedreigd zal zijn en dus van de Rode lijst afgevoerd kan worden.

De bedreigde dier- en plantensoorten op de rode lijsten zijn niet wettelijk beschermd, tenzij ze ook in de Nederlandse Flora- en faunawet, die op 1 april 2002 in werking is getreden, zijn opgenomen.

In Nederland worden deze lijsten in opdracht van het ministerie zijn opgesteld. De Rode Lijsten worden regelmatig, bijvoorbeeld eens in de 10 jaar, bijgewerkt. Op 5 november 2004 is de nieuwe Rode Lijst voor bedreigde dier- en plantensoorten vastgesteld. Het gaat daarbij om acht volledig nieuwe Rode Lijsten, één volledig herziene Rode Lijst (vogels) en negen al bestaande, licht gewijzigde Rode Lijsten.

Natuurwet

Het Rijk bereid een nieuwe wet voor bescherming van natuur voor: de Natuurwet. In de Natuurwet worden de diverse wetten en beleidsregels voor natuurbescherming bij elkaar gebracht. Ook wordt het beleid geactualiseerd. Inwerkingtreding van de Natuurwet wordt verwacht in januari 2017

Programma aanpak stikstof (PAS)

Het Rijk werkt samen met de provincies, de landbouwsector en de natuurbeherende organisaties aan een landelijke aanpak voor de stikstofproblematiek (zie kader stikstofproblematiek) op de Natura 2000-gebieden.

Dit onder de naam PAS, Programma Aanpak Stikstof, op 1 juli 2015 in werking getreden en opgenomen in de Natuurbeschermingswet (en inmiddels op 15 december voor een eerste keer herzien). Het PAS heeft als doel enerzijds invulling te geven aan de (Europese) instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en anderzijds ontwikkelingen met toename van stikstofdepositie mogelijk te blijven maken.

Dit door een stelsel van generieke maatregelen:

- Beheermaatregelen in de Natura 2000-gebieden zelf: Enerzijds gericht op het weghalen van stikstof uit het systeem (door bv. maaien, plagen, afvoeren), anderzijds gericht op het verbeteren van andere factoren van belang voor de kwaliteit van de Natura 2000-gebieden (bv hydrologie, soortenbeheer) ;
- Generieke maatregelen om de uitstoot van stikstof te verkleinen (o.a. door afspraken met de landbouwsector over inzet van modernere staltechnieken).

Daarnaast wordt ingespeeld op de trendmatige daling van de achtergrondconcentratie door schonere technieken, o.a. zoals al eerder in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit afgesproken voor de uitstoot door verkeer en industrie.

Per Natura 2000 gebied is bepaald wat autonome daling en generieke maatregelen aan "stikstof-winst" opleveren en wat er aan "ontwikkelruimte" beschikbaar kan worden gesteld voor activiteiten met een toename van stikstof.

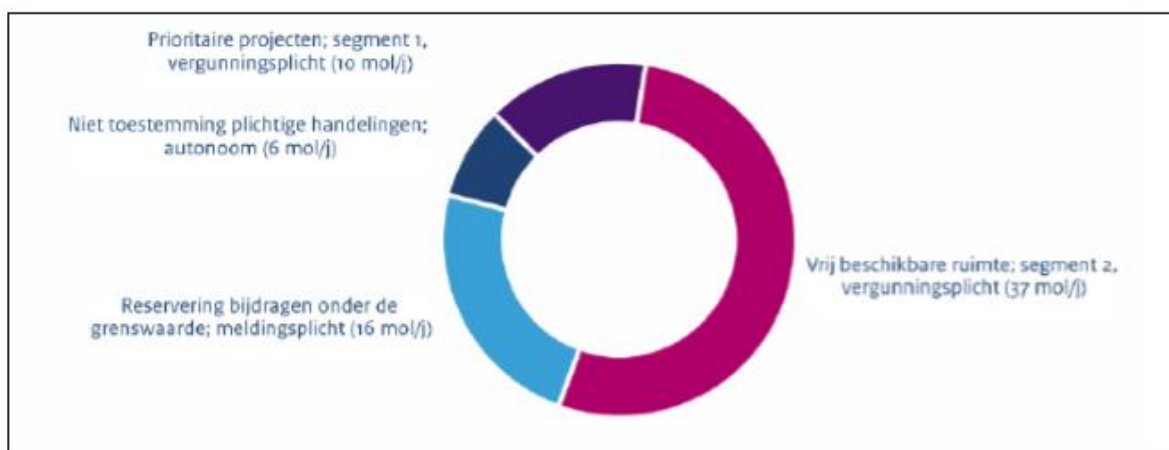
Voor deze ontwikkelruimte is het effect al generiek in het PAS (in een passende beoordeling) afgewogen. Voor de individuele projecten onder het PAS volstaat voor het aspect stikstof een verwijzing naar de passende beoordeling van het PAS of een vereenvoudigde eigen passende beoordeling. De ontwikkelruimte is verdeeld over vier categorieën:

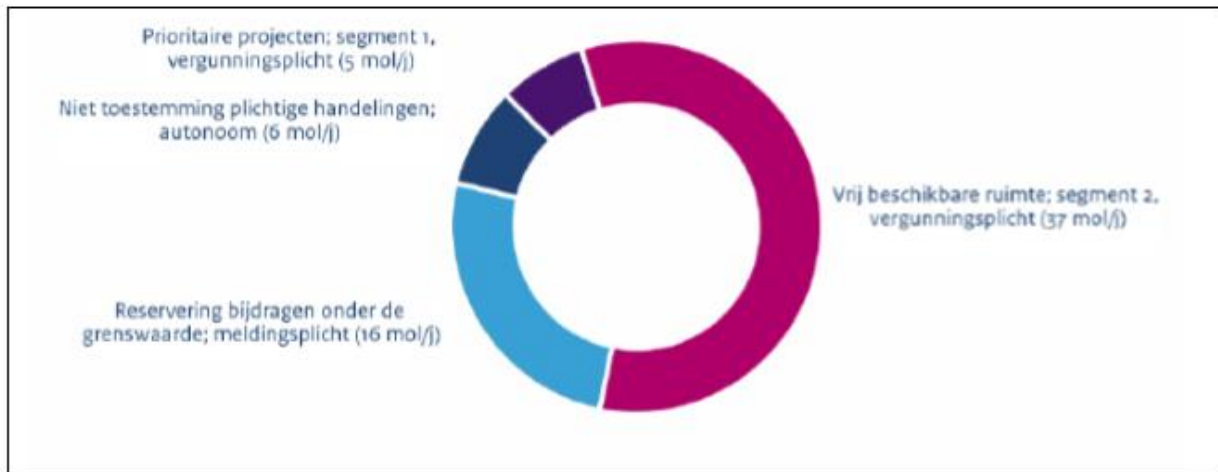
Schematische verdeling depositieruimte. De werkelijke verdeling verschilt per Natura 2000-gebied.

- Autonome ontwikkelingen: ontwikkelruimte gereserveerd voor autonome ontwikkelingen (bv. groei bevolking, verkeer) en ontwikkelingen die niet getoetst worden aan de Nb-wet (bv. snelheidsverhoging snelwegen).
- Ruimte voor grenswaarden: ontwikkelruimte voor projecten met een stikstoftoename kleiner dan 1 mol/ha/jr. Voor deze projecten hoeft geen Nb-wet vergunning met ontwikkelruimte te worden aangevraagd.
- Prioritaire projecten: ontwikkelruimte gereserveerd voor projecten van nationaal en/of provinciaal belang, vastgelegd in bijlage 1 van de de AMvB Regeling Programmatistische Aanpak Stikstofdepositie.
- Vrije ruimte: ontwikkelruimte voor overige projecten, niet vallend onder bovenstaande categorieën.

De omvang van de segmenten is per Natura 2000-gebied bepaald en beperkt in omvang. Als het segment projecten onder grenswaarde op is, vervalt dit segment en moet uit het segment vrije ruimte ontwikkelruimte worden aangevraagd. Als het segment vrije ruimte op is, is een project met toename van stikstof niet zondermeer toegestaan. Binnen het segment vrije ruimte zijn door de provincies nadere beleidsregels vastgesteld.

Figuur 9.1 Ontwikkelingsruimte in Deurnsche Peel & Mariapeel

Figuur 9.2 Ontwikkelingsruimte in Groote Peel

Verdeling Ontwikkelingsruimte Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en Natura 2000-gebied Groote Peel (bron: Gebiedsanalyse, december 2015)

Belangrijk aspect aan het PAS is dat voor de berekening van de stikstoftoename van projecten en de monitoring van de ontwikkelruimte één centraal landelijke rekenmodel gebruikt wordt: Aeries.

Belangrijke aandachtspunten bij het PAS zijn:

- Het PAS gaat alleen over stikstof. Andere mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden (bv ruimtebeslag, verstoring e.d.) moeten apart worden afgewogen in een voortoets, al dan niet gevolgd door een passende beoordeling.
- Het PAS gaat alleen over activiteiten/projecten/vergunningen, niet over plannen. Bestemmingsplannen mogen en kunnen geen gebruik maken van het PAS. Of het PAS gebruikt kan worden in de motivatie voor bestemmingsplannen is (nog) juridisch onduidelijk.

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Inleiding

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vastgesteld. Deze structuurvisie geeft een totaalbeeld van het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau en is de 'kapstok' voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties. De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vervangt de Nota Ruimte, de Structuurvisie Randstad 2040, de Nota Mobiliteit, de Mobiliteitsaanpak en de Structuurvisie voor de Snelwegomgeving. Ook vervangt het de ruimtelijke doelen en uitspraken in de volgende documenten: PKB Tweede structuurschema Militaire terreinen, de agenda landschap, de agenda Vitaal Platteland en Pieken in de Delta.

Samenhangende visie

Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Daar streeft het Rijk naar met een krachtige aanpak die ruimte geeft aan regionaal maatwerk, de gebruiker voorop zet, investeringen scherp prioriteert en ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur met elkaar verbindt. Dit doet het Rijk samen met andere overheden. Bij deze aanpak hanteert het Rijk een filosofie die uitgaat van vertrouwen, heldere verantwoordelijkheden, eenvoudige regels en selectieve rijksbetrokkenheid.

Een actualisatie van het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid is nodig om die nieuwe aanpak vorm te geven. Voor een aanpak die Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig maakt, moet het roer in het ruimtelijk en mobiliteitsbeleid om. Er is nu te vaak sprake van bestuurlijke drukte, ingewikkelde regelgeving of een sectorale blik. Daarom brengt het Rijk de ruimtelijke ordening zo dicht mogelijk bij diegene die het aangaat (burgers en bedrijven) en laat het meer over aan gemeenten en provincies ('decentraal, tenzij...'). Dit betekent minder nationale belangen en eenvoudige regelgeving.

Ontwikkelingen en ambities 2040

Het Rijk stelt heldere ambities voor Nederland in 2040, die inspelen op de (inter)nationale ontwikkelingen die de ruimtelijke en mobiliteitsopgaven bepalen richting 2040. Het Rijk zet het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid in voor een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland.

Concurrentiekracht

De ambitie is dat Nederland in 2040 behoort tot de top 10 concurrerende landen van de wereld door een goede ruimtelijk-economische structuur voor een excellent vestigingsklimaat voor bedrijven en kenniswerkers. Dit betekent onder andere een optimale internationale bereikbaarheid van stedelijke regio's in 2040 en uitstekende (logistieke) verbindingen van de mainports Rotterdam en Schiphol, de brainport Zuidoost Nederland en de greenports met Europa en de rest van de wereld.

Bereikbaarheid

De ambitie is dat gebruikers in 2040 beschikken over optimale ketenmobiliteit door een goede verbinding van de verschillende mobiliteitsnetwerken via multimodale knooppunten (voor personen en goederen) en door een goede afstemming van infrastructuur en ruimtelijke ontwikkeling.

Leefbaarheid en veiligheid

De ambitie is dat in 2040 de woon- en werklocaties in steden en dorpen aansluiten op de (kwalitatieve) vraag en dat locaties voor transformatie en herstructurering zoveel mogelijk worden benut. Voor van leefbaarheid en veiligheid is de ambitie dat Nederland in 2040 zijn inwoners een veilige en gezonde leefomgeving biedt met een goede milieukwaliteit, zowel in stedelijk als landelijk gebied.

Rijksdoelen en nationale belangen

Het Rijk formuleert drie hoofddoelen om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk economische structuur van Nederland;
- Het verbeteren, in stand houden en ruimtelijk zeker stellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Toezicht

Het Rijk zal bestemmingsplannen niet (tijdens de vaststellingsprocedure) toetsen op een correcte doorwerking van nationale ruimtelijke belangen. Wel zal het Rijk door systeem- of themagerichte onderzoeken achteraf nagaan of bestemmingsplannen aan nationale wet- en regelgeving voldoen.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

De nationale belangen uit de structuurvisie die juridische borging vragen, worden in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro), dat op 30 december 2011 in werking is getreden, geborgd. Voortaan moeten gemeenten bij het vaststellen van bestemmingsplannen, wijzigings- of uitwerkings-plannen, maar ook bij projectuitvoeringsbesluiten (Crisis- en herstelwet) rekening houden met het Barro. In het Barro wordt een aantal projecten die van Rijksbelang zijn, genoemd en met behulp van digitale kaartbestanden exact ingekaderd. Per project worden vervolgens regels gegeven, waaraan bestemmingsplannen zullen moeten voldoen. Onderwerpen waarvoor het Rijk ruimte vraagt zijn:

- De mainportontwikkeling van Rotterdam;
- De bescherming van de waterveiligheid in het kustfundament en in en rond de grote rivieren;
- De bescherming en behoud van de Waddenzee;
- De bescherming en behoud van enkele werelderfgoederen, zoals de Beemster, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam;
- De uitoefening van defensietaken.

In 2012 is het Barro aangevuld met de ruimtevraag voor de onderwerpen:

- Veiligheid op rijksvaarwegen;
- Toekomstige uitbreiding van infrastructuur;
- Elektriciteitsvoorziening;
- Ecologische hoofdstructuur (EHS);
- Veiligheid van primaire waterkeringen;
- Reserveringsgebieden voor hoogwater langs de Maas;
- Maximering van de verstedelijkingsruimte in het IJsselmeer;
- Duurzame verstedelijking.

Het kabinet heeft de keuze voor deze onderwerpen gemaakt in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Door de nationale belangen vooraf in bestemmingsplannen te borgen, wordt met het Barro bijgedragen aan versnelling van de besluitvorming bij ruimtelijke ontwikkelingen van nationaal belang en vermindering van de bestuurlijke drukte. De bedoeling is duidelijk: belemmeringen die de realisatie van de genoemde projecten zouden kunnen frustreren of vertragen worden door het Barro op voorhand onmogelijk gemaakt. Dat zal inderdaad kunnen leiden tot een versnelde uitvoering van die projecten.

Daar staat tegenover dat gemeenten die een bestemmingsplan opstellen dat raakt aan een belang van één van de projecten in het Barro, nauwkeurig de regelgeving van het Barro moeten checken. Gebeurt dat niet, dan bestaat het risico op een reactieve aanwijzing van Gedeputeerde Staten of van de Minister. Het effect daarvan is dat bepaalde onderdelen van het bestemmingsplan niet in werking treden.

In het Barro zijn verschillende regels opgenomen voor de bescherming van de nationale belangen.

Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro)

De Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro) is gebaseerd op het Barro. In titel 2.6 van het Barro is bepaald dat bij ministeriële regeling verschillende militaire terreinen, gebieden, objecten en zones worden aangewezen, waar gemeenten bij de vaststelling van bestemmingsplannen rekening mee moeten houden. In het Rarro is daar uitvoering aan gegeven.

Structuurvisie Buisleidingen

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) heeft een structuurvisie over buisleidingen opgesteld. De Structuurvisie moet het vervoer van gevaarlijke stoffen op (inter)nationaal niveau door buisleidingen faciliteren, met een zo beperkt mogelijke aanspraak op de ruimte. In de Structuurvisie wordt een hoofdstructuur vastgelegd van ruimtelijke reserveringen (buisleidingstroken) voor vervoer van gevaarlijke stoffen in Nederland. De Structuurvisie bevat een integrale ruimtelijk-economische visie op duurzaam buisleidingentransport voor de periode tot 2035. Daarmee wil de overheid duidelijkheid verschaffen aan zowel het bedrijfsleven dat daarmee kan rekenen op goede verbindingen voor buisleidingentransport, als aan provincies en gemeenten die hierop hun ruimtelijke plannen kunnen afstemmen. De Structuurvisie buisleidingen wordt de opvolger van het Structuurschema buisleidingen uit 1985. In het Structuurschema waren ook leidingstroken gereserveerd. De doorwerking van de ruimtereservering in ruimtelijke plannen was destijds echter niet wettelijk geregeld. Gezien de ruimtelijke ontwikkelingen die in de laatste decennia hebben plaatsgevonden (grotere ruimtedruk) en die in de toekomst zullen voortgaan, heeft met name de borging van het beleid in de plannen van andere overheden en in het leidingenbeheer bij leidingexploitanten een zwaarder accent in de Structuurvisie. De leidingstroken zullen doorvertaald moeten worden in bestemmingsplannen om een onbelemmerde doorgang bij de toenemende ruimtedruk te garanderen. Gemeenten zullen wettelijk worden verplicht om in hun bestemmingsplannen rekening te houden met de buisleidingstroken. Het ruimtelijk borgen van leidingstroken in bestemmingsplannen geeft initiatiefnemers de zekerheid van een ongestoorde ligging. Er is en komt geen bebouwing op of bij de leidingstrook. Voor gemeenten geeft het vastleggen van de nieuwe hoofdstructuur duidelijkheid en zekerheid over waar wel en geen ruimte moet worden vrijgehouden. Dit kan betekenen dat ruimte vrijkomt die oorspronkelijk werd vrijgehouden op grond van de stroken en veiligheidscontouren in het oude Structuurschema. Het kan ook leiden tot ruimtelijke beperkingen waar nieuwe reserveringen worden neergelegd. In vrijwel alle gevallen geldt echter dat al één of meerdere leidingen aanwezig waren. De nieuwe leidingstroken zijn zoveel mogelijk zo gekozen, dat knelpunten worden vermeden, zoals overlap met geplande nieuwbouw. Waar toch knelpunten optreden, wordt bovendien ruimte gegeven aan lokaal maatwerk.

Besluit externe veiligheid buisleidingen

Het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb), dat op 1 januari 2011 in werking is getreden, en de bijbehorende regelingen, zijn van toepassing op buisleidingen met een extern veiligheidsaspect, zoals hogedruk aardgasleidingen, brandstofleidingen van bepaalde categorieën en overige leidingen met gevaarlijke stoffen. De buisleidingen waarop het Bevb van toepassing is, zijn aangewezen bij ministeriële regeling. Het Bevb is gebaseerd op het externe veiligheidsbeleid. In 2007 is het Registratie-besluit externe veiligheid in werking getreden op basis waarvan risicogegevens van buisleidingen worden geregistreerd en vrijgegeven. In het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) zijn regels opgenomen waarmee het toezicht op, de registratie van en de afweging van veiligheidsrisico's nabij buisleidingen moet verbeteren. Ook wordt via een nieuwe Structuurvisie Buisleidingen het strategisch beleid inzake buisleidingen verder uitgewerkt. Het Bevb bevat regels voor de exploitant, regels voor gemeenten over het opnemen van buisleidingen in bestemmingsplannen en regels voor het melden van ongewone voorvallen.

De afweging van de externe veiligheidssituatie van buisleidingen heeft op deze manier een grondslag in de Wet milieubeheer (Wm) en in de Wro.

Het Bevb gaat uit van grens- en richtwaarden voor het plaatsgebonden risico (PR) en een verantwoordingsplicht van het groepsrisico (GR). De regeling voor buisleidingen is hiermee vergelijkbaar met de regeling voor inrichtingen zoals vastgelegd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi).

Het Bevb is niet van toepassing op:

- Leidingen zijn gelegen op het continentaal plat of in de territoriale zee;
- Gasleidingen die deel uitmaken van het gasdistributienet onder de Gaswet (< 16 bar);
- Andere mogelijk planologisch relevante leidingen zoals elektriciteits-, afvalwater- en
- Rioolwaterleidingen (deze leidingen kennen geen waarden voor het PR en GR, dus zijn niet relevant vanuit het oogpunt van externe veiligheid);
- Leidingen voor vervoer van gevaarlijke stoffen binnen een inrichting, tenzij de inrichting geen zeggenschap heeft over deze leidingen.

Modernisering Monumentenzorg

In november 2009 stemde de Tweede Kamer in met de modernisering van de monumentenzorg. Met het nieuwe Rijksbeleid Modernisering Monumentenzorg (MoMo) wordt cultuurhistorie verder verankerd in plan- en besluitvorming rond ruimtelijke procedures. De modernisering is gebaseerd op 3 pijlers:

- 1) Cultuurhistorische belangen meewegen in ruimtelijke ordening;
- 2) Krachtiger en eenvoudiger regelgeving;
- 3) Bevorderen van herbestemmingen.

De modernisering heeft concreet geleid tot aanpassing van het Bro (Besluit ruimtelijke ordening) op 1-1-2012, het opstellen van de Rijksstructuurvisie Cultureel Erfgoed en de afbouw van aanwijzing beschermde stads- en dorpsgezichten. Met de wijziging van artikel 3.1.6, tweede lid, onderdeel a van het Bro is nu ook bepaald dat cultuurhistorische waarden uitdrukkelijk moeten worden meegewogen bij het vaststellen van bestemmingsplannen. Dat betekent dat gemeenten een analyse moeten verrichten van de cultuurhistorische waarden in een bestemmingszoekgebied en moeten aangeven welke conclusies ze daar aan verbinden en op welke wijze ze deze waarden borgen in het bestemmingsplan.

Op 31 mei 2011 is door de Eerste Kamer de motie van het lid Meindertsma aangenomen. De regering is verzocht om met andere overheden, veldpartijen en deskundigen voor cultuurhistorie en bouwhistorie, normen op te laten stellen waar cultuurhistorisch en bouwhistorisch onderzoek aan moet voldoen. Ook is de regering gevraagd die normen waar mogelijk te verankeren in juridische en financiële regelingen.

Monumentenwet

De wet- en regelgeving op rijksniveau rondom cultureel erfgoed is vastgelegd in de Monumentenwet 1988. Het is het belangrijkste sectorale instrument voor de bescherming van cultureel erfgoed. In de Monumentenwet 1988 is geregeld hoe monumenten aangewezen kunnen worden als beschermd monument. De wet heeft betrekking op gebouwen en objecten, stads- en dorpsgezichten, archeologische waarden en op het uitvoeren van archeologisch onderzoek. Monumenten moeten van belang zijn door hun schoonheid, de wetenschappelijke en/of hun cultuurhistorische betekenis. Een monument kan worden aangewezen als rijksmonument wanneer het aan bovenstaande voldoet en als het een nationale, unieke waarde heeft. Voor de afbraak, wijziging of verwijdering van monumenten moet men een vergunning aan te vragen.

Visie Erfgoed en Ruimte

In de Visie Erfgoed en Ruimte zijn de kernkwaliteiten van de cultuurhistorische waarden zoals benoemd in de SVIR verder toegelicht. In de Visie geeft het Rijk aan hoe het onroerend cultureel erfgoed borgt in de ruimtelijke ordening, welke prioriteiten het Rijk stelt en hoe het Rijk wil samenwerken met publieke en private partijen. De Visie biedt een gebiedsgericht erfgoedbeheer vanuit vier karakteristieken, ieder met eigen waarden en opgaven:

- Waterland;
- Stedenland;
- Kavelland;
- Vrij land.

In de Visie worden vijf prioriteiten benoemd voor het rijksbeleid:

- Werelderfgoed: samenhang borgen en uitstraling vergroten;
- Eigenheid en Veiligheid: zee, kust en rivieren;
- Herbestemming als (stedelijke) gebiedsopgave: focus op krimp en groei;
- Levend Landschap: synergie tussen erfgoed, economie en ecologie.
- Wederopbouw: tonen van een tijdperk.

Bij de keuze zijn drie factoren bepalend. Het gaat om opgaven die:

- Van wezenlijk belang zijn voor behoud en ontwikkeling van het karakter van Nederland;
- Vragen om een verbindende strategie met andere (nationale) belangen;
- Rijksinzet vereisen.

In de Visie worden de vijf prioriteiten nader uitgewerkt in afspraken.

Specifiek voor de Wederopbouwgebieden geeft de Visie een overzicht van belangrijkste karakteristieken.

Erfgoedwet

Momenteel wordt de Erfgoedwet voorbereid. De Erfgoedwet beoogt harmonisering van het nu nog sectoraal versnipperde erfgoedbeleid. In de Erfgoedwet worden diverse losse erfgoedregelingen, waaronder de Monumentenwet, gebundeld. De Erfgoedwet sorteert voor de Omgevingswet: onderdelen van de wettelijke bescherming van erfgoed “verhuizen” naar de Omgevingswet: de bescherming van gebouwde en archeologische rijksmonumenten, de bescherming van beschermde stads- en dorpsgezichten. De aanwijzing van rijksmonumenten en beschermde stads- en dorpsgezichten wordt onderdeel van de Erfgoedwet, de uitgangspunten en criteria hiervoor veranderen niet.

De Erfgoedwet is op 8 december 2015 aangenomen door de Eerste Kamer en treedt in de loop van 2016 in werking.

Agenda Vitaal Platteland

De Agenda Vitaal Platteland, uit 2004, bevat de integrale visie van het Rijk op de verdere ontwikkeling van het platteland. De Nota Ruimte bevat vooral ruimtelijk beleid. De Agenda Vitaal Platteland beschrijft een integraal perspectief op basis van economische, ecologische en sociaal-culturele aspecten. De visie wordt beschreven aan de hand van de volgende thema's:

- Verbreding van de landbouw (landbouw met een neventak en verbrede landbouw);
- Leefbaarheid;
- Natuur en landschap (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Nationale Landschappen);
- Milieukwaliteit.

Wet ammoniak en veehouderij

Op 8 mei 2002 is de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) in werking getreden. De Wav vormt een onderdeel van de nieuwe ammoniakregelgeving voor dierenverblijven van veehouderijen. Deze nieuwe regelgeving kent een emissiegerichte benadering voor heel Nederland met daarnaast aanvullend beleid ter bescherming van de kwetsbare gebieden. De emissiegerichte benadering heeft gestalte gekregen in het Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij (AMvB Huisvesting).

Provinciale Staten van Noord-Brabant heeft op basis van de wet zeer kwetsbare gebieden aangewezen. Het gaat om gebieden die gevoelig zijn voor verzuring en/of vermesting die deel uitmaken van de provinciale EHS. In een zone van 250 meter rondom de zeer kwetsbare gebieden gelden beperkingen voor de (intensieve) veehouderijen. Wanneer een veehouderij in de nabijheid (zone 250 meter) van een zeer kwetsbaar gebied is gesitueerd kan een bedrijf slechts beperkt worden uitgebreid. Intensieve veehouderijen mogen niet of zeer beperkt uitbreiden. Voor grondgebonden rundveehouderijen bestaat de volgende regelgeving:

- De mogelijkheid voor uitbreiding van melkrundveehouderijen tot 200 stuks melkrundvee inclusief 140 stuks jongvee in de zone van 250 m rond de beschermde gebieden;
- Het verbod op de vestiging van nieuwe veehouderijen geldt niet voor het houden van dieren voor het natuurbeheer.

De ligging van de dierverblijven is maatgevend voor de vraag of het bedrijf binnen of buiten de zone valt. De provincie heeft bepaald welke natuurgebieden als zeer kwetsbaar in de Wav moeten worden aangemerkt.

Besluit ammoniakemissie Huisvesting Veehouderijen

Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij is op 1 april 2008 in werking getreden. Het besluit bepaalt dat dierenverblijven, waar emissie-arme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissie-arm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe bevat het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden (bron: www.infomil.nl). Grote bedrijven moeten voldoen aan de eisen op grond van internationale afspraken, de IPPC-Richtlijn. In deze richtlijn is bepaald dat alleen veehouderijen (in de richtlijn 'installaties' genoemd) onder deze richtlijn vallen als het gaat om intensieve pluimvee- of varkenshouderijen met:

- Meer dan 40.000 plaatsen voor pluimvee;
- Meer dan 2.000 plaatsen voor mestvarkens (> 30 kg);
- Meer dan 750 plaatsen voor zeugen.

Het Besluit huisvesting en het Besluit wijziging zijn tegelijkertijd in werking getreden. De belangrijkste veranderingen van het Besluit wijziging ten opzichte van het eerdere besluit zijn:

- Het mogelijk maken van het zogenaamde "intern salderen".
- Het vervallen van de datum van 30 oktober 2007 als datum waarvoor veehouderijen die onder de Europese IPPC-richtlijn vallen (gpbv-installaties) hun stallen emissiearm moeten hebben gemaakt. Op grond van artikel 22.1a Wm blijft gelden dat de vergunning van veehouderijen die onder de Europese IPPC-richtlijn vallen (gpbv-installaties) uiterlijk 30 oktober 2007 aan de IPPC-richtlijn moet voldoen.
- De mogelijkheid voor het bevoegd gezag om strengere emissiegrenswaarden en eerdere tijdstippen vast te stellen voor veehouderijen die onder de Europese IPPC-richtlijn vallen (gpbv-installaties) vanwege de technische kenmerken en geografische ligging en ook de plaatselijke milieu-omstandigheden.

In het besluit Huisvesting zijn eisen opgenomen voor de (maximaal) toegestane ammoniakemissie per diercategorie. Concreet houdt dit in dat bedrijven enkel nog maar huisvestingssystemen mogen toepassen die tenminste kunnen worden aangemerkt als de Best Beschikbare Techniek (BBT). Bedrijven moesten voor 1 januari 2010 voldoen aan de bepalingen zoals opgenomen in de AMvB Huisvesting. Bedrijven die niet voldeden kregen tot 1 april 2010 de gelegenheid zich aan te melden voor het 'gedoogbeleid' dat is uitgewerkt in het zogenaamde 'actieplan ammoniak'. Om mee te doen aan het gedoogbeleid moesten ondernemers een Bedrijfsontwikkelingsplan (BOP) indienen. In een dergelijk plan is op een 'tijdlijn' aangegeven welke maatregelen men van plan is te treffen (welk type huisvestingssysteem) om te gaan voldoen aan de bepalingen uit de AMvB-huisvesting. De benodigde vergunningen moesten voor 1 juli 2011 zijn verleend. Vervolgens moeten de wijzigingen voor bepaalde gevallen uiterlijk 1 januari 2013 of 1 juli 2013 zijn doorgevoerd.

Intern salderen is opgenomen in de Wet ammoniak en veehouderij en in het Besluit huisvesting. Onder interne saldering wordt verstaan: de mogelijkheid om binnen een veehouderij in (een deel van) de bestaande huisvestingssystemen binnen een veehouderij geen B(est)B(eschikbare)T(echnieken) toe te passen, op voorwaarde dat de daardoor gemiste ammoniakreductie wordt gecompenseerd door het toepassen van verdergaande technieken dan BBT in de overige huisvestingssystemen.

Recent (1 augustus 2015) is het Besluit herzien: het Besluit emissiearme huisvesting. Hierin zijn de emissie-eisen (verder) aangescherpt.

Actieplan ammoniak

Op veehouderijen die vanaf 1 januari 2010 in overtreding zijn van het Besluit huisvesting is mogelijk landelijk gedoogbeleid van toepassing. Dit is uitgewerkt in het Actieplan ammoniak. Op de volgende punten heeft het Actieplan ammoniak geen invloed:

- Nieuwe stallen moeten direct voldoen aan de maximale emissiewaarden uit het Besluit huisvesting.
- Voor IPPC-bedrijven verandert er niets en zij krijgen dus geen extra tijd om bestaande niet-emissiearme stallen aan te passen. Deze stallen konden tot uiterlijk 1 januari 2010 BBT zijn, onder de voorwaarden zoals genoemd in de oplegnotitie bij de BREF intensieve veehouderijen. (Bij pluimveehouderijen soms tot 1 januari 2012). Na afloop van deze termijnen kan het bevoegd gezag handhaven op grond van het Besluit huisvesting. De vergunning van IPPC-bedrijven moest uiterlijk op 30 oktober 2007 BBT zijn. In de vergunning kan er een eerdere datum zijn genoemd waarop niet-emissie arme stallen moeten zijn aangepast. In dat geval kan het bevoegd gezag na die datum handhaven op grond van de vergunning.
- Bij een nieuwe aanvraag voor een milieuvergunning moet je altijd uitgaan van toepassing van BBT en daarmee voor ammoniak het Besluit huisvesting. Als een veehouder een stal aanvraagt die niet voldoet aan het Besluit huisvesting en dus niet BBT is, dan moet het bevoegd gezag de vergunning weigeren op grond van artikel 3, lid 3 (1e volzin) van de Wav in samenhang met artikel 8.10, lid 2 van de Wm. De enige uitzondering hierop is als er intern gesaldeerd wordt.

Het Actieplan moet er toe leiden dat de middelgrote veehouderijbedrijven emissiearm worden en gaan voldoen aan het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (Besluit huisvesting). Veehouderijen zouden zoals gezegd oorspronkelijk al per 1 januari 2010 moeten voldoen aan het Besluit huisvesting. Gebleken is dat veel veehouders voor die datum de noodzakelijke stalaanpassingen niet kunnen realiseren. In overleg met de Tweede Kamer heeft de minister - onder voorwaarden - uitstel van de verplichting verleend. Aan het Actieplan ligt een

gedoogbeleid ten grondslag. Dit betekent dat gedoogd wordt dat veehouderijen in overtreding zijn van het Besluit huisvesting. Om mee te doen met het gedoogbeleid moesten veehouders voor 1 april 2010 een BOP indienen.

Het Actieplan geldt voor bestaande stallen op alle middelgrote pluimvee- en varkensbedrijven waarvoor een maximale emissiewaarde is opgenomen in het Besluit huisvesting. Het Actieplan geldt ook als nieuwe stallen worden gebruikt voor intern salderen. Het Actieplan geldt dus niet voor IPPC-bedrijven, kleinere bedrijven, diercategorieën waarvoor geen maximale emissiewaarden gelden en biologisch gehouden dieren. Voor melkrundveehouderijen is er een apart traject opgenomen.

Uit het Actieplan en de naderhand besloten verlenging van de werkingsduur vloeit voort dat stoppende bedrijven tot uiterlijk 1 januari 2020 gebruik moeten kunnen maken van een stoppersregeling.

Wet geurhinder en veehouderij

in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) worden eisen gesteld aan de maximale geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken ten opzichten van geurgevoelige objecten, zoals woningen. De wet is in plaats gekomen van de Wet stankemissie veehouderijen in landbouwonontwikkelings- en verwevingsgebieden. Het nationale geurbeleid bestaat uit de volgende beleidslijnen:

- Als er geen hinder is, zijn maatregelen niet nodig;
- Als er wel hinder is, worden maatregelen op basis van Best Beschikbare Techniek afgeleid;
- Voor bepaalde branches is het hinderniveau bepaald en in een bijzondere regeling vastgelegd;
- De mate van hinder die nog acceptabel is, wordt vastgesteld door het bevoegd gezag.

De Wgv stelt alleen eisen aan de geurhinder vanwege dierenverblijven. In het algemeen kan de geuremissie vanuit die geurbronnen door het treffen van redelijk eenvoudige maatregelen of voorzieningen of door het aanhouden van minimumafstanden worden voorkomen of tot een acceptabel niveau worden teruggebracht (Infomil, 2007).

De Wgv maakt onderscheid tussen dieren met geuremissiefactoren en dieren zonder geuremissiefactoren. Voor dieren waarvoor een geuremissiefactor is opgenomen mag de geurbelasting op een geurgevoelig object de wettelijk vastgestelde norm niet overschrijden. Voor dieren waarvoor geen geuremissiefactor is opgenomen moet een minimale afstand tussen een veehouderij en een geurgevoelig object te worden aangehouden. Verder is binnen de Wgv een onderscheid gemaakt in twee categorieën voor geurgevoelige objecten, te weten objecten gelegen binnen de bebouwde kom en objecten gelegen buiten de bebouwde kom.

Dieren met geuremissiefactoren

Dieren waarvoor wel een geuremissiefactor is opgenomen zijn bijvoorbeeld varkens. Als de ligging van de geurgevoelige objecten bekend is, kan per object worden bepaald welke waarde voor de geurbelasting op de buitenzijde van het geurgevoelige object is toegestaan. Deze maximale waarde voor de geurbelasting is opgenomen in artikel 3 van de Wgv en wordt uitgedrukt in aantallen Europese odour units in een volume-eenheid lucht (ouE/m³). Voor de geurbelasting is uitgegaan van de gebruikelijke 98-percentiel geurconcentratie. Dat betekent dat de berekende geurconcentratie gedurende 98 procent van het jaar niet wordt overschreden (ouE/m³; P98).

Geurbelastingsnormen uit de Wgv

Het geurgevoelig object ligt in een:	Ten hoogste toegestane geurbelasting:
- concentratiegebied, binnen bebouwde kom	3,0 ouE/m ³
- concentratiegebied, buiten bebouwde kom	14,0 ouE/m ³
- niet-concentratiegebied, binnen bebouwde kom	2,0 ouE/m ³
- niet-concentratiegebied, buiten bebouwde kom	8,0 ouE/m ³

Dieren zonder geuremissiefactoren

Dieren waarvoor geen geuremissiefactor is opgenomen zijn bijvoorbeeld koeien. Voor veehouderijen met dieren waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld en voor veehouderijen met pelsdieren gelden wettelijk vastgestelde afstanden tussen veehouderij en geurgevoelig object. De beoordeling van geurhinder bestaat uit de toetsing of aan de voorgeschreven minimumafstanden wordt voldaan (artikel 4, eerste en tweede lid Wgv). Het gaat hier om de afstand tussen het emissiepunt van een dierenverblijf en de buitenzijde van het geurgevoelig object. De minimumafstand tussen een veehouderij met 'afstandsdieren' en een geurgevoelig object (artikel 4, eerste lid van de Wgv) bedraagt:

- Binnen de bebouwde kom 100 meter;
- Buiten de bebouwde kom 50 meter.

De ligging van het geurgevoelig object is hierbij bepalend.

Wet luchtkwaliteit

De belangrijkste wet- en regelgeving voor luchtkwaliteit is vastgelegd in Titel 5.2 Luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer, ook wel de Wet luchtkwaliteit genoemd. Deze wijziging van de Wet milieubeheer is op 15 november 2007 in werking getreden en vervangt het Besluit luchtkwaliteit 2005. Met deze wet zijn de richtlijnen voor luchtkwaliteit van de Europese Unie geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. In de wet zijn grenswaarden opgenomen voor stikstofdioxide (NO₂), fijn stof (PM₁₀) (de fractie kleiner dan 10 micron), zwaveldioxide (SO₂), koolmonoxide (CO), benzeen en lood, waarvan de belangrijkste zijn weergegeven in Tabel 2.5.

Grenswaarden Wet luchtkwaliteit

Stof	Grenswaarden		
	Type norm	Concentratie (µg/m ³)	Max. aantal Overschrijdingen per jaar
NO ₂ (stikstofoxide)	Jaargemiddelde	40	
	Uurgemiddelde	200	18
PM ₁₀ (fijn stof)	Jaargemiddelde	40	
	24-uurgemiddelde	50	35
SO _x (zwaveloxide)	24-uurgemiddelde	125	3
	Uurgemiddelde	350	24
CO (koolstofmonoxide)	8-uurgemiddelde	10.000	
Benzeen	Jaargemiddelde	5	
Lood	Jaargemiddelde	0,5	

In veel gevallen is wel de jaargemiddelde concentratie van fijn stof (PM₁₀) bekend, maar niet de daggemiddelde concentratie. Als vuistregel kan worden aangehouden dat aan de grenswaarde

van het 24-uurs gemiddelde wordt voldaan als het jaargemiddelde de concentratie van 32,5 microgram/m³ niet overschrijdt.

Het Europees parlement heeft in 2007 ook normen afgesproken voor de fijnere fractie van fijn stof (PM_{2,5}). De nieuwe grenswaarden voor PM_{2,5} zijn in Nederland niet strenger dan de huidige norm voor daggemiddelde concentraties van PM₁₀. Er is dus geen extra fijnstofbeleid nodig om de PM_{2,5} grenswaarden te halen vergeleken met het beleid dat nodig is om de PM₁₀ normen te halen. Om de streefwaarden voor PM_{2,5} te halen is in Nederland mogelijk wel extra fijnstofbeleid nodig. Sinds 1 januari 2015 moet ook aan PM_{2,5} worden getoets.

Nederlandse emissierichtlijn (NeR)

De Nederlandse emissierichtlijn lucht (NeR) is bedoeld voor alle instanties die betrokken zijn bij het verlenen van een omgevingsvergunning (Wabo). Dit zijn in de eerste plaats gemeenten en provincies, maar ook bedrijven, adviesbureaus en particulieren. Het doel van de NeR is harmonisering van de vergunningen over emissies naar de lucht.

Voor ruimtelijke ontwikkelingen, zowel nieuwvestiging als uitbreiding van milieubelastende dan wel milieugevoelige activiteiten, geldt het uitgangspunt dat nieuwe hinder moet te worden voorkomen. In de NeR zijn geen specifieke eisen aan de emissie van fijnstof en geur door de veehouderij opgenomen.

Nationaal bestuursakkoord water

Op basis van het rapport van de Commissie Waterbeheer 21e eeuw en het kabinetsstandpunt 'Anders omgaan met water' hebben het rijk, de provincies, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) ondertekent. Het NBW is doorgevoerd in de provinciale en regionale beleidsplannen. Relevante aspecten uit het NBW zijn:

- Toepassen van de watertoets als procesinstrument op alle waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen en besluiten. Het doel van de watertoets is waarborgen dat waterhuishoudkundige doelen expliciet en op evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen.
- Toepassen van de trits vasthouden-bergen-afvoeren, met als eerste insteek het vasthouden van water.
- Toepassen van de trits schoon houden - zuiveren - schoon maken, met als eerste insteek het voorkomen van vermenging van schoon hemelwater van dakvlakken en afvalwater en het gebruik van bijvoorbeeld een bodempassage voor hemelwater van druk bereden straatvlakken,
- Wateropgave (de benodigde bergingscapaciteit voor het opvangen van pieken in neerslag) bepalen aan de hand van de NBW normen regionale wateroverlast. Voor stedelijk gebied geldt een norm van T=100 (bui die eens in de 100 jaar voorkomt). Voor glastuinbouw geldt een norm van T=50 (bui die eens in de 50 jaar voorkomt). En voor akkerbouw en grasland geldt respectievelijk T=25 en T=10.

In het NBW moet in de toekomst ondermeer de wateropgave (zowel in het stedelijk als ook in het landelijk gebied) te worden uitgewerkt. Hierbij zijn de genoemde werknormen, de kans dat voor een bepaald grondgebruik het peil van het oppervlaktewater het maaiveldniveau mag overschrijden, maatgevend. voor deze wateropgave kan in de toekomst ruimte voor waterberging benodigd zijn binnen de bestemmingsplangrenzen. Op basis van de nu beschikbare informatie is echter hiervoor nog geen ruimtelijke reservering voorzien. In voorkomende gevallen kan de gemeente deze mogelijke functieveranderingen (bijvoorbeeld dubbelbestemming) door een nieuw bestemmingsplan of een projectbesluit wijzigen. De watertoets zal dan worden

doorlopen, het betreffende 'plangebied' zal worden besproken in het waterpanel en er zal een waterparagraaf worden opgesteld. Op deze wijze is het aspect water ook in de toekomst op een zorgvuldige wijze ingebed in het bestemmingsplan.

Als sprake is van nieuw verhard oppervlak, wordt op basis van de werknormen in het 'Nationaal Bestuursakkoord Water' voor het stedelijk gebied T=100 geëist. Het is het meest voor de hand liggend (vaak eenvoudig mogelijk door toestaan van peilstijging tot aan het maaiveld) dat deze wordt meegenomen in de aan te leggen infiltratie / retentievoorziening. Het is echter toegestaan om deze retentie te realiseren in groenstroken en op straat, als er geen afwenteling plaatsvindt op andere gebieden en geen wateroverlast optreedt in woningen en bedrijven. Dit laatste is vaak alleen mogelijk als er sprake is van een nieuwe ontwikkeling.

Waterwet

Op 22 december 2009 is de Waterwet in werking getreden. Acht bestaande wetten voor het waterbeheer in Nederland worden vervangen door deze Waterwet en de zes verschillende vergunningen worden opgenomen in één vergunning. Met de Waterwet hebben het rijk, waterschappen, provincies en gemeenten moderne wetgeving in handen om integraal waterbeheer te realiseren, om te zorgen voor waterveiligheid en om watervervuiling, wateroverlast en watertekorten tegen te gaan. Ook verplicht de Waterwet waterschappen en gemeenten om hun taken en bevoegdheden onderling af te stemmen, in het bijzonder voor de riolering en de zuivering van afvalwater. De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Daarnaast levert de Waterwet een flinke bijdrage aan kabinetsdoelstellingen zoals vermindering van regels, vergunningstelsels en administratieve lasten. Een belangrijk gevolg van de Waterwet is dat de huidige vergunningstelsels uit de afzonderlijke waterbeheerwetten worden gebundeld. Dit resulteert in één vergunning, de Watervergunning, die met een wettelijk vastgesteld aanvraagformulier kan worden aangevraagd. Verder kunnen waterbeheerders via waterakkoorden afspraken maken met andere overheden over het te voeren waterbeheer. Dit akkoord is vormvrij en kan over alle onderwerpen van waterbeheer gaan. Ook biedt de wet de mogelijkheid om tot bestuurlijke afspraken te komen tussen een waterschap en een gemeente. Deze laatste mogelijkheid is procedureel eenvoudiger. Een belangrijke verandering na het in werking treden van de Waterwet is de onderverdeling in het bevoegde gezag over directe en indirecte lozingen. Alle indirecte lozingen vallen onder het Wm bevoegde gezag (gemeente en provincie). Alle directe lozingen vallen onder het gezag van de Waterwet (waterschappen voor de regionale wateren en Rijkswaterstaat voor de rijkswateren). De directe lozingen vallen onder de Waterwet (Wtw). De indirecte lozingen zijn opgegaan in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Nederland maakt deel uit van vier Europese stroomgebieden: de Rijn, de Eems, de Schelde en de Maas. De Waterwet sluit hierop aan. In Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen rijkswateren en niet-rijkswateren (regionale wateren). Voor beide categorieën worden via het nationale waterplan respectievelijk de regionale waterplannen, strategische structuurvisies vastgesteld, waarin de hoofdlijnen van het waterbeleid en de maatregelenprogramma's zijn vastgelegd. Deze zijn richtinggevend voor het ruimtelijke orderingsbeleid en zorgen zo voor een versterking van de relatie tussen waterbeheer en ruimtelijke ordening. De plannen worden een keer per zes jaar herzien. De waterschappen en de diensten van Rijkswaterstaat stellen vervolgens operationele waterbeheerplannen vast, waarin wordt aangegeven welke maatregelen zij in de komende periode zullen uitvoeren.

De watertoets

Bij ruimtelijke plannen geldt vanaf 1 november 2003 de wettelijke verplichting van een waterparagraaf/watertoets. De watertoets is één van de pijlers van het Waterbeleid voor de 21e eeuw, waarin aan water een meesturende rol in de ruimtelijke ordening is toegekend. Met de watertoets wordt beoogd waterbeheerders vroegtijdig in het ruimtelijke ordeningsproces te betrekken. De watertoets is het hele proces van informeren, adviseren, afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten.

Het resultaat van de watertoets wordt in het bestemmingsplan opgenomen. In het bestemmingsplan wordt expliciet rekening gehouden met de hoofdwatertangen. Omdat het bestemmingsplan niet direct ontwikkelingen mogelijk maken met gevolgen voor het watersysteem is het niet noodzakelijk uitgebreider op de waterhuishouding in te gaan.

Provinciaal Beleid

Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (SVRO)

Inleiding

De provincie geeft in de structuurvisie de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid tot 2025 (met een doorkijk naar 2040). De visie is bindend voor het ruimtelijk handelen van de provincie. Het is de basis voor de wijze waarop de provincie de instrumenten inzet die de Wet ruimtelijke ordening biedt. De visie geeft een ruimtelijke vertaling van de opgaven en doelen uit de Agenda van Brabant. Daarnaast ondersteunt de structuurvisie het beleid op andere provinciale beleidsterreinen, zoals het economisch-, mobiliteits-, sociaal-, cultureel-, milieu- en natuurbeleid. Door allerlei ontwikkelingen en wensen gaat de provincie meer dan voorheen duurzaam en zorgvuldig om met de ruimte. De autonome ontwikkelingen in het landelijk gebied (agrarische bedrijven die stoppen versus schaalvergroting en intensivering) vragen om ontwikkelingsruimte in het landelijk gebied. De provincie wil daar meer dan voorheen ruimte aan bieden, maar wel met aandacht voor een versterking van de landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van Brabant. In het licht van deze opgaven is het geldende ruimtelijke beleid bekeken. De conclusie is dat een groot deel van het provinciale ruimtelijke beleid nog steeds actueel is en daarom ongewijzigd blijft. Voorbeelden zijn het principe van concentratie van verstedelijking, zorgvuldig ruimtegebruik, het verantwoord omgaan met de natuurlijke basis, het streven naar robuuste en aaneengeschaalde natuurgebieden en het concentratiebeleid voor glastuinbouw en intensieve veehouderijen.

Relatie met de Agenda van Brabant

Na vaststelling van de structuurvisie in februari 2010, hebben Provinciale Staten in juni 2010 de Agenda van Brabant vastgesteld. Hierin zijn de opgaven voor de provincie voor de komende jaren en de rol die de provincie daarin neemt beschreven. Dit heeft direct invloed op de structuurvisie. De structuurvisie is de eerste van vier strategische beleidsdocumenten (Provinciaal Waterplan, Provinciaal Verkeers en Vervoersplan en het Provinciaal Milieu Plan) dat na de Agenda van Brabant wordt vastgesteld. In de structuurvisie komen de ruimtelijk-fysieke opgaven uit de drie andere strategische plannen samen. In die zin is de structuurvisie een integratiekader voor die plannen en bepalend voor de rol die de provincie neemt in het ruimtelijk fysieke domein. De Agenda van Brabant benoemt het ruimtelijk-fysieke domein als één van de kerntaken voor de provincie. De lijn van de Agenda van Brabant is als volgt in de structuurvisie verwerkt:
Algemeen: de structuurvisie vormt de uitwerking en verdieping van de keuzes uit de Agenda van Brabant voor het ruimtelijk fysieke domein;

- Hoofdstuk 2 Trends en ontwikkelingen: de ruimtelijke opgaven uit de structuurvisie sluiten aan bij de ruimtelijk relevante opgaven uit de Agenda van Brabant;
- Hoofdstuk 3 Visie: de ruimtelijke visie staat in het perspectief van het optimaliseren van het vestigings- en leefklimaat van Brabant, vanuit het streven naar een complete kennis- en innovatieregio;
- Hoofdstuk 4 Sturingsfilosofie: de sturingsfilosofie is benaderd vanuit de drie kernrollen: gebiedsautoriteit, systeemverantwoordelijke en regisseur van de uitvoering. Dit sluit aan op de vier manieren van sturen: regionaal samenwerken, ontwikkelen, beschermen en stimuleren.

Inhoud Structuurvisie

In de structuurvisie benoemt de provincie haar provinciale ruimtelijke belangen en de wijze waarop zij deze behartigt. De structuurvisie is opgebouwd uit een 'Deel A Visie en sturing', waarin de ruimtelijke visie, de belangen en de sturingsfilosofie is opgenomen. De ruimtelijke visie is uitgewerkt in dertien provinciale ruimtelijke belangen. De wijze waarop de provincie deze ruimtelijke belangen behartigt, is uitgewerkt in vier manieren van sturen: regionaal samenwerken, ontwikkelen, beschermen en stimuleren. In 'Deel B Structuren en beleid' staat op welke wijze de provincie stuurt op de functies in NoordBrabant. Daarvoor zijn vier ruimtelijke structuren opgesteld:

1. de groenblauwe structuur,
2. het landelijk gebied,
3. de stedelijke structuur
4. de infrastructuur.

Binnen deze structuren worden de belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen opgevangen en kiest de provincie voor een bepaalde ordening van functies. De structuren geven een integrale hoofdkoers aan: een ruimtelijk ontwikkelingsperspectief voor een combinatie van functies. De manier waarop dit perspectief wordt gerealiseerd is opgenomen in de uitvoeringsparagrafen van de structuren. Daarin komen de vier manieren van sturen terug en is af te lezen voor welke wijze van sturen de provincie kiest bij de realisatie van haar doelen. De ruimtelijke structuren zijn opgenomen in Deel B van de structuurvisie. Samen vormen ze de provinciale ruimtelijke structuur. Het laatste onderdeel van de structuurvisie is de uitwerking van gebiedspaspoorten. De gebiedspaspoorten geven aan wat het provinciale belang van landschap is. Ook wordt in de structuurvisie aangegeven hoe ruimtelijke ontwikkelingen kunnen bijdragen aan het behoud en de versterking van de landschapskenmerken die bepalend zijn voor de kwaliteit van een gebied of een landschapstype.

In de Verordening ruimte zijn het verstedelijkingsbeleid en de zoekgebieden voor verstedelijking vastgelegd. De sturing op de kwalitatieve opgave per regio is in de structuurvisie opgenomen. De Verordening ruimte is één van de uitvoeringsinstrumenten voor de provincie om haar doelen te realiseren. In de verordening vertaalt de provincie de kaderstellende elementen uit het provinciaal beleid in regels die van toepassing zijn op (gemeentelijke) bestemmingsplannen. Van een aantal onderwerpen verplicht het Rijk de provincie ze uit te werken in de provinciale verordening. Dit is in de ontwerp AMvB Ruimte opgenomen. Daarnaast wordt ook een aantal provinciale ruimtelijke belangen die voortkomen uit het vastgestelde Provinciaal Waterplan. De structuurvisie is op 1 oktober 2010 vastgesteld door Provinciale Staten. In februari 2014 hebben Provinciale Staten de Structuurvisie 2010 - Partiële herziening 2014 vastgesteld. Voor het landelijk gebied wil de provincie de volgende vier doelen bereiken:

1. Ruimte voor een breed georiënteerde plattelandseconomie

De provincie biedt ruimte aan een breed georiënteerde plattelandseconomie met een menging van functies met ontwikkelingsmogelijkheden voor land- en tuinbouw, toerisme en recreatie en verbreding van agrarische activiteiten met streekproducten, zorgverblijven en recreatief verblijf. De landbouw, toerisme en recreatie zijn belangrijke dragers van de plattelandseconomie. Deze ontwikkeling sluit aan de op toenemende vragen vanuit de Brabantse samenleving (de stad) om het buitengebied meer te kunnen gebruiken voor andere functies. Maar sluit ook aan bij de behoefte aan het behoud van de voorzieningen die belangrijk zijn voor de leefbaarheid van het platteland en haar bewoners. Het platteland vervult bovendien een belangrijke rol als uitloopegebied voor de bewoners van de dorpen en steden en voor een kleinschalige zorgeconomie. De provincie vindt het belangrijk dat de ruimtevraag voor verdere versterking en ontwikkeling van de (verbrede) landbouw en de vraag naar waterberging, recreatie en toerisme, natuur, landschap en voorzieningen in het landelijk gebied in evenwicht met elkaar worden ontwikkeld.

2. Ruimte voor agrarische ontwikkeling

De provincie wil ruimte bieden voor verdere ontwikkeling en schaalvergroting van de land- en tuinbouw. De landbouw in Noord-Brabant is een innovatieve sector die in staat is om goed in te spelen op de veranderende economische en maatschappelijke context. Er zijn in Noord-Brabant vormen van landbouw die worden gekenmerkt door innovatie en specialisatie met schaalvergroting. Dat doet zich in Noord-Brabant vooral voor bij glastuinbouw, intensieve veehouderij, rundveehouderij, akkerbouw, vollegronds tuinbouw en boomteelt. Het bieden van ontwikkelingsruimte aan deze sectoren is belangrijk voor de economische positie van Noord-Brabant en de economische kennisclusters.

3. Een duurzame land- en tuinbouw

Bij het bieden van ontwikkelingsruimte stelt de provincie als voorwaarde dat de agrarische sector zich op duurzame wijze ontwikkelt. Belangrijke aspecten daarbij zijn zorgvuldig ruimtegebruik, volksgezondheid, dierenwelzijn, milieubelasting, duurzame energieopwekking en efficiënt energiegebruik. Duurzame landbouw produceert met respect voor natuurlijke processen, mede door een duurzaam beheer van bodem, water en lucht. Verduurzaming van de landbouwproductie (zoals minder meststoffen, antibiotica en een positieve energiebalans) biedt op termijn economische voordelen voor zowel de ondernemers als de samenleving. De landbouwsector is aan zet om vernieuwend op deze nieuwe benaderingswijze in te spelen. De voorwaarden voor duurzaamheid zullen zich in de komende jaren verder ontwikkelen en gestalte krijgen.

4. Versterking van het landschap

Ontwikkelingen in het landelijk gebied leveren een bijdrage aan de versterking en beleving van het landschap, bijvoorbeeld door investeringen in de fijnmazige groenblauwe dooradering van het platteland, in het cultuurhistorisch erfgoed en in de versterking van de recreatieve structuur.

Enige belangrijke aandachtspunten uit de Structuurvisie worden hierna nader toegelicht.

Ruimtelijke kwaliteit en kwaliteitsverbetering van het landschap

Nieuwe ontwikkelingen bieden een kans voor behoud en ontwikkeling van het landschap. In de verordening is als hoofdregel opgenomen dat ontwikkelruimte bijdraagt aan het versterken van de ruimtelijke kwaliteit. Dit vergt een actieve instelling van iedereen die bij een ontwikkeling betrokken is. Essentieel daarbij is dat de basis van Noord-Brabant op orde blijft: er wordt verantwoord omgegaan met bodem, water, natuur en cultuurhistorische waarden. Het ontwikkelen van landschap reikt verder dan vasthouden aan wat er is, ontwikkelen van het landschap gaat ook om het toevoegen van nieuwe kwaliteiten. Voortdurend past de gebruiker het landschap aan zijn wensen aan. Deze continue ontwikkeling is inherent aan een levend landschap. Dat geldt zowel voor het stedelijke landschap als voor het agrarische cultuurlandschap. De zorgplicht voor de ruimtelijke kwaliteit omvat dat:

- Er zorgvuldig wordt omgegaan met het ruimtegebruik;
 - Er rekening wordt gehouden met de omgeving;
 - De ontwikkeling bijdraagt aan het behoud of de versterking van de ruimtelijke kwaliteit.
- Dit principe is van toepassing op zowel het stedelijk als het landelijk gebied en wordt uitgewerkt in de Verordening ruimte.

Zorgvuldig ruimtegebruik

De provincie wil dat gemeenten bij ruimtelijke afwegingen het principe van zorgvuldig ruimtegebruik toepassen. Dit heeft als doel de mogelijkheden in bestaand bebouwd gebied zo goed mogelijk te benutten en nieuw ruimtebeslag zoveel mogelijk te voorkomen. Dit betekent dat eerst gekeken wordt naar mogelijkheden voor intensivering of hergebruik op of binnen bestaand bebouwd gebied. Pas als hier geen mogelijkheden zijn of de kwaliteiten van de geplande ontwikkeling hier niet bij passen, wordt er in de omgeving gezocht naar de best mogelijke plek om nieuwe ruimte aan te snijden. Voor het stedelijk gebied is dit principe uitgewerkt in de ladder voor duurzame verstedelijking in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Voor het landelijk gebied wordt een vergelijkbare werkwijze uitgewerkt. Daarbij geldt dat het bieden van nieuwe planologische ruimte aan ontwikkelingen (al dan niet met bouw mogelijkheden) in beginsel niet mogelijk is. De verwachting is dat veel agrarische bedrijven in de nabije toekomst de bedrijfsvoering beëindigen. Daardoor ontstaat veel ruimte voor hergebruik op de vrijkomende locaties. De provincie ondersteunt het zorgvuldig ruimtegebruik ook door herstructurering en hergebruik van verouderde locaties in het stedelijk gebied te stimuleren en door sanering van ongewenste functies in het buitengebied, bijvoorbeeld glastuinbouwbedrijven in kwetsbare gebieden of veehouderijen rondom de natuur en stedelijke gebieden. Hiervoor zet de provincie ook andere instrumenten in zoals financiële middelen door het Brabantse Herstructurerings Bedrijf (BHB), Ruimte voor Ruimte en uit de investeringsagenda zoals bijvoorbeeld voor erfgoedcomplexen en de Landschappen van Allure.

Rekening houden met de omgeving

Zorgvuldig ruimtegebruik houdt ook in dat ruimtevragers rekening houden met de kwaliteiten van de omgeving en omliggende functies. Gebiedskenmerken en omliggende waarden, gebaseerd op de lagenbenadering, zijn leidend bij de vraag 'waar' en 'hoe' de nieuwe ruimte wordt aangesneden. De ruimtelijke onderbouwing van een ontwikkeling geeft aan hoe is omgegaan met de ambities zoals verwoord in de structuren en in de gebiedspaspoorten. Hierbij wordt een relatie gelegd tussen de ruimtelijke ontwikkeling en de gebiedskenmerken van de plek. Een ontwikkeling past ook bij de aanwezige functies in de omgeving of het gewenste toekomstbeeld van een gebied. Bijvoorbeeld de aanwezigheid van omliggende woonfunctie's levert vanuit milieu of volksgezondheid beperkingen op. Een ontwikkeling past bij de maat, schaal en functie van zijn omgeving. Mobiliteitsaspecten en een goede ontsluiting maken deel uit van deze afweging.

Kwaliteitsverbetering van het landschap

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wil de provincie dat de initiatiefnemer zorgt voor een kwaliteitsverbetering van het landschap om daarmee het verlies aan omgevingskwaliteit te beperken. Dit uitgangspunt geldt voor ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied én buiten de ecologische hoofdstructuur en maakt de principes van ontwikkelingsplanologie toepasbaar. Voor (planmatige) stedelijke ontwikkelingen bestaat deze zogenaamde rood-met-groen regeling al langer. De provincie heeft dit beleid verbreed naar overige ontwikkelingen in het landelijk gebied. Concreet betekent dit dat passende functies zich kunnen ontwikkelen als er ook een prestatie voor het landschap tegenover staat. Daardoor wordt aantasting van de basiskwaliteit (bodem, water) en verlies aan ecologische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden voorkomen. Ontwikkelingen die passen bij de aard, schaal en functie van het landelijk gebied, zoals agrarische en recreatieve ontwikkelingen en kleinschalige dienstverlening zijn mogelijk. Ook de ontwikkeling van andere (rode) functies is onder voorwaarden mogelijk. De ruimtelijke onderbouwing van een besluit geeft aan welke bijdrage wordt geleverd aan de kwaliteitsverbetering van het landschap en hoe dit is geborgd. In principe gaat de provincie uit van de realisering van een fysieke prestatie op de projectlocatie en/of de directe projectomgeving. Als dat niet mogelijk is, is de vorming van een gemeentelijk of regionaal landschapsfonds een optie. De provincie werkt in de Verordening ruimte een regeling uit. Hierbij wordt uitgegaan van een compacte regeling die ruimte biedt aan gemeenten voor maatwerk. Daarnaast ondersteunt de provincie gemeenten in het op gemeentelijk niveau toepassen van dit principe. Daarvoor worden aan het regionaal ruimtelijk overleg werkgroepen landschap verbonden. Deze hebben als doel ervaringen uit te wisselen, de kwaliteitsverhogende maatregelen in het landschap op elkaar af te stemmen en om desgewenst te komen tot gezamenlijke investeringsprogramma's in het landschap. Het Brabants expertisecentrum ruimtelijke kwaliteit (BERK) biedt ondersteuning door samen met in- en externe partijen te werken aan ruimtelijke kwaliteit en landschap bij actuele ruimtelijke vraagstukken. De provincie zal de effecten van het principe van zorgvuldig ruimtegebruik en de kwaliteitsverbetering van het landschap op de daadwerkelijke ruimtelijke ontwikkeling van Noord-Brabant monitoren. Dit gebeurt onder andere door jaarlijks aan gemeenten te vragen hoe is omgegaan met de toepassing van de kwaliteitsverbetering landschap in ruimtelijke besluiten.

De transitie naar zorgvuldige veehouderij

De transitie naar een zorgvuldige veehouderij 2020 verdient in de visie van de provincie specifieke aandacht. De Brabantse veehouderij vervult een koploperpositie in de wereld en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de economische positie van Brabant. Anderzijds zijn de grenzen voor groei van de sector bereikt. De gevolgen van de hoge mens-dierdichtheid voor de fysieke leefomgeving en het landschap zijn groot. Het is de wens om de veehouderij in evenwicht te brengen met zijn omgeving zodat een verantwoord woon-, werk- en leefklimaat wordt verkregen. Maar ook economisch is de stap naar een duurzame en innovatieve veehouderij nodig omdat het huidige verdienmodel, dat nog vaak gericht is op schaalvergroting en kostenminimalisatie, niet langer houdbaar is. De overlast van het productieproces op milieu- en leefomgeving moeten definitief opgelost worden. Daarom kiest Brabant voor een nieuwe weg waarbij de groei van de sector wordt beperkt en ontwikkeling naar een duurzame en innovatieve veehouderij wordt gestimuleerd. Om de steeds verdergaande schaalvergroting te keren, is het vanuit economisch perspectief nodig om alternatieven te ontwikkelen voor groei, bijvoorbeeld door economische meerwaarde/toegevoegde waarde van producten en kennis te generen. Belangrijke randvoorwaarde bij ontwikkeling van de veehouderij is dat deze zorgvuldig is, dus zorgt voor een goed niveau van volksgezondheid, een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving en een goede diergezondheid en -welzijn. Een snelle signalering van risico's en het beheersbaar maken van de risico's zijn daarbij van belang. Daarnaast wil de provincie gemeenten ondersteunen bij het aanpakken van overbelaste situaties; dit zijn locaties of gebieden waarin

vanwege de (cumulatie van) uitstoot van milieuhinderlijke stoffen geen sprake meer is van een goed woon- en leefklimaat. Een duurzame veehouderij heeft verder nadrukkelijk aandacht voor het dier; het dierenwelzijn en de diergezondheid wordt verder bevorderd. Tot slot worden de grondstoffenkringlopen (op West-Europees niveau) gesloten; grondstoffen voor eiwitrijk voedsel komen meer dan voorheen uit Europa en door het terugwinnen van fosfaat uit mest wordt de fosfaatkringloop gesloten. Om de transitie naar een duurzame of zorgvuldige veehouderij te bevorderen, zijn in ieder geval maatregelen op bedrijfsniveau nodig. Daarnaast wordt gezien of ook de inrichting van het landelijk gebied hieraan bijdraagt.

Verordening ruimte 2014

Provinciale Staten hebben op 7 februari 2014 de Verordening ruimte 2014 vastgesteld, op 19 maart is deze in werking getreden. Ten opzichte van de Verordening ruimte 2012 omvat de Verordening ruimte 2014 diverse wijzigingen. Deze hebben in hoofdzaak betrekking op:

- Vereenvoudiging en verduidelijking: de opbouw van de Verordening ruimte 2014 is gewijzigd waardoor ze beter aansluit bij de systematiek van de bestemmingsplannen. Daarnaast is er gekozen voor een directer taalgebruik met meer opsommingen, eenvoudiger zinnen en herkenbare formuleringen.
- Wijzigingen vanwege het rijksbeleid: met de vaststelling van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) en het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is het rijksbeleid gewijzigd. Dat heeft ook gevolgen voor de kaders die in de provinciale verordening zijn opgenomen.
- Wijzigingen vanwege het landbouwbeleid: deze hebben in hoofdzaak betrekking op het beleid voor veehouderijen en de transitie naar zorgvuldige veehouderij en het beleid rond mestverwerking.
- Wijzigingen vanwege het natuurbeleid: deze wijziging heeft met name betrekking op het compensatiebeleid.
- Overige wijzigingen: er zijn diverse wijzigingen doorgevoerd vanuit praktijkervaringen.

De voorgestelde beleidsaanpassingen zijn gebaseerd op de Structuurvisie RO 2010 - partiële herziening 2014. Vanuit de Verordening ruimte zijn de navolgende aspecten van belang voor het bestemmingsplan buitengebied.

- Bevordering van ruimtelijke kwaliteit (zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit en kwaliteitsverbetering van het landschap)
- Stedelijke ontwikkeling
- Ecologische hoofdstructuur
- Water
- Groenblauwe mantel
- Aardkunde en cultuurhistorie
- Gemengd landelijk gebied
- Zorgvuldige veehouderij
- Glastuinbouw
- Niet-agrarische ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied

Bevordering van ruimtelijke kwaliteit

De provincie wil de ruimtelijke kwaliteit van Brabant bevorderen. Dat betekent dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen een bijdrage moeten te leveren aan de kernkwaliteiten van Brabant en dat gemeenten bij ruimtelijke afwegingen het principe van zorgvuldig ruimtegebruik toepassen. Ook wil de provincie dat de initiatiefnemer zorgt voor een kwaliteitsverbetering van het landschap om daarmee het verlies aan omgevingskwaliteit te beperken.

Stedelijke ontwikkeling

Het provinciale beleid is al jaren gericht op het bundelen van de verstedelijking. Dit betekent dat het leeuwendeel van de woningbouw, de bedrijventerreinen, voorzieningen en bijbehorende infrastructuur moet plaatsvinden in de stedelijke concentratiegebieden (bestaand stedelijk gebied van de grotere kernen). Nieuw ruimtebeslag buiten deze gebieden kan slechts als inbreiding of herstructurering niet tot de mogelijkheden behoren, en dan in de zogenaamde zoekgebieden voor stedelijke ontwikkeling. Verder regelt de Verordening ruimte dat woningbouw (artikel 4.3) en aanleg van bedrijventerreinen en kantorenlocaties (artikel 4.4 en met 4.6) onderdeel worden van bindende afspraken in de vier regionale ruimtelijke overleggen. Daaraan nemen de gemeenten, waterschappen en de provincie deel. Het gemeentelijk grondgebied is opgedeeld in een tweetal categorieën van deelgebieden: bestaande stedelijk gebied en zoekgebied verstedelijking.

Groenblauwe structuur

De groenblauwe structuur valt in twee gedeelten uiteen: de ecologische hoofdstructuur en de groenblauwe mantel.

Ecologische hoofdstructuur

Het kerngebied natuur en water bestaat uit de ecologische hoofdstructuur met inbegrip van de ecologische verbindingzones en waterstructuren zoals beken en kreken. Dit kerngebied omvat de bestaande natuurgebieden, waaronder de Natura 2000-gebieden, en de gebieden die nog omgevormd moeten worden naar natuur en nu nog vaak in agrarisch gebruik zijn. In de Verordening ruimte zijn al deze gebieden begrensd. Ter bescherming van de aanwezige waarden is bepaald dat deze strekken tot het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden. Zolang inrichting en beheer van natuur nog niet zeker zijn, worden bestaande rechten echter gerespecteerd. Als sprake is van aantasting van de aanwezige waarden door activiteiten in of buiten de ecologische hoofdstructuur geldt een compensatieplicht. Voor ecologische verbindingzones en de attentiegebieden gelden afwijkende regels.

Groenblauwe mantel

De groenblauwe mantel bestaat overwegend uit gemengd landelijk gebied met belangrijke nevenfuncties voor natuur en water. Het zijn meestal gebieden grenzend aan het kerngebied natuur en water die bijdragen aan de bescherming van de waarden in het kerngebied. De beheergebieden ecologische hoofdstructuur liggen binnen de groenblauwe mantel evenals de groene gebieden binnen én nabij bestaand stedelijk gebied. In de groenblauwe mantel is de agrarische sector een grote en belangrijke grondgebruiker. Ook recreatieve en toeristische bedrijven zijn binnen de groenblauwe mantel aanwezig. Het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, water, waterbeheer en landschap is in de groenblauwe mantel een belangrijke opgave. Nieuwe ontwikkelingen binnen de groenblauwe mantel zijn mogelijk als deze bestaande functies respecteren of bijdragen aan een kwaliteitsverbetering van die functies. Onder deze voorwaarden kunnen grondgebonden agrarische bedrijven in de groenblauwe mantel ook uitbreiden. Andere agrarische bedrijven mogen uitbreiden tot maximaal 1,5 ha (totaal inclusief bestaand). Voor intensieve veehouderijen en glastuinbouwbedrijven gelden specifieke regels. Teeltondersteunende kassen zijn in de groenblauwe mantel niet toegestaan en andere permanente teeltondersteunende voorzieningen moeten binnen het bouwblok worden opgenomen.

Water

De Verordening ruimte bevat regels voor:

- regionale waterbergingsgebieden en reserveringsgebieden waterberging. Hierbij is het doel te zorgen voor behoud van het waterbergend vermogen, onder andere door beperkingen t.a.v. bebouwing en ophoging van gronden;
- beschermingszones voor grondwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening (waterwingebied, 25- en 100-jaarszone en boringvrije zone). Hierbij is het doel te zorgen voor bescherming van de kwaliteit van het grondwater, onder andere door beperkingen aan stedelijke en agrarische ontwikkelingen;
- zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen. Hierbij is het doel te zorgen voor voldoende ruimte voor watersysteemherstel, onder andere door beperkingen t.a.v. bebouwing, oppervlakteverhardingen en ophoging van gronden;
- hoogwaterbescherming. Hierbij is het doel te zorgen voor bescherming van de primaire waterkering en tegengaan van activiteiten in de bodem rondom de aansluiting primaire waterkering die kunnen leiden tot het ondermijnen van de waterkerende functie. In het winterbed en de lange-termijnreservering winterbed is het doel te zorgen voor behoud van het stroomvoerend en bergend vermogen van de rivier, onder andere door beperkingen t.a.v. bebouwing.

Aardkunde en cultuurhistorie

Met behulp van de Verordening ruimte wil de provincie aardkundig waardevolle gebieden en cultuurhistorische vlakken beschermen, vanwege de onvervangbaarheid van de aanwezige waarden. Binnen het plangebied is geen sprake van een cultuurhistorisch vlak en/of aardkundig waardevol gebied. De gemeenten hebben grote vrijheid om zelf vorm te geven aan de wijze van bescherming. Ook zijn er specifieke beschermingsregels voor aangewezen cultuurhistorisch waardevolle complexen, zoals kloostercomplexen en oude landgoederen.

Gemengd landelijk gebied

Het gemengd landelijk gebied ligt buiten de groenblauwe structuur en het bestaand stedelijk gebied en biedt een multifunctionele gebruikruimte voor land- en tuinbouw, natuur, water, recreatie, toerisme en kleinschalige stedelijke functies. Land- en tuinbouw zijn daarbij de grootste ruimtegebruikers. Ook zijn daar gebieden aangewezen waar teeltondersteunende kassen zijn toegestaan. Er zijn regels opgenomen die bepalen dat integrale bestemmingsplannen voor het agrarisch gebied een onderscheid maken tussen een gebied waar de ontwikkeling van een gemengde plattelandseconomie wordt nagestreefd en een gebied voor een in hoofdzaak agrarische economie. In deze laatste categorie vallen in ieder geval de landbouwontwikkelingsgebieden voor de (zorgvuldige) veehouderij, glastuinbouwgebieden en gebieden waar teeltondersteunende kassen zijn toegestaan. Gemeenten moeten zo op basis van een voorgenomen ontwikkeling van het agrarisch gebied een keuze maken voor een gebied waarbinnen verschillende functies met elkaar in evenwicht worden ontwikkeld, agrarische functies in samenhang met andere functies worden uitgeoefend en een gebied waar primair de agrarische functies worden behouden en versterkt en waar menging met andere functies wordt voorkomen. Grondgebonden agrarische bedrijven mogen in het agrarisch gebied uitbreiden. Permanente teeltondersteunende voorziening waaronder kassen tot 5000 m² zijn binnen het bouwblok toegestaan. In de gebieden die daarvoor specifiek zijn aangewezen, zijn binnen het bouwblok kassen tot 1,5 ha toegestaan. Andere agrarische bedrijven mogen uitbreiden tot maximaal 1,5 ha en voor veehouderijen en glastuinbouwbedrijven blijft ook hier gelden wat specifiek daarover in de Verordening ruimte is geregeld. Binnen het plangebied is het gemengd landelijk gebied uit de Verordening ruimte aangemerkt als "Agrarisch gebied".

Glastuinbouw

In de Verordening ruimte 2014 zijn voor de glastuinbouw doorgroeigebieden en vestigingsgebieden begrensd. In deze gebieden moet zich de glastuinbouw in Brabant te concentreren. In de vestigingsgebieden zijn nieuwe glastuinbouwbedrijven toegestaan. In de doorgroeigebieden ligt de nadruk op verdere ontwikkeling van bestaande glastuinbouwbedrijven. Nieuwe bedrijven zijn hier slechts onder voorwaarden toegestaan. Een glastuinbouwbedrijf buiten de aangewezen gebieden mag maximaal een omvang hebben van 3 hectare netto glas.

Niet-agrarische ontwikkelingen buiten het bestaand stedelijk gebied

De Verordening ruimte geeft algemene regels voor een aantal niet-agrarische ontwikkelingen in het buitengebied. De ontwikkeling van diverse niet-agrarische activiteiten is onder voorwaarden toegelaten in de agrarische gebieden en in de groenblauwe mantel. Om de ruimte voor de agrarische sector ook naar de toekomst toe te bewaren, is het wenselijk strijdige functies te beperken. Algemeen uitgangspunt is dat gebruik wordt gemaakt van bestaande bebouwing, veelal vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing. De regels hebben betrekking op het wonen in het buitengebied, waaronder ook de ontwikkeling van ruimte-voor-ruimtekevels en kwaliteitsverbetering in bebouwingsconcentraties en landgoederen. Daarnaast zijn er regels voor diverse andere niet-agrarische ontwikkelingen. Deze regels zijn erop gericht om een kader te geven voor de aard en omvang van deze ontwikkelingen waarbinnen de gemeente haar eigen ruimtelijke afweging kan maken. Afwijkende regels zijn er voor agrarisch-technische hulpbedrijven en agrarisch verwante bedrijven, horecabedrijven en maatschappelijke voorzieningen, recreatiewoningen, dagrecreatie, kleinschalige vrijetijdsvoorzieningen, lawaaisporten en windturbines.

Natuurbeheerplan provincie Noord-Brabant 2011

In het natuurbeheerplan 2011 heeft de Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant de gebieden begrensd waar subsidiëring van beheer van natuurgebieden, agrarische natuur en landschapselementen plaats kan vinden. Het natuurbeheerplan geeft aan waar kwaliteitsimpulsen voor natuur en landschap mogelijk zijn. Daarnaast beschrijft het natuurbeheerplan per (deel)gebied welke natuur- en landschapsdoelen van toepassing zijn en stelt het natuurbeheerplan zo nodig aanvullende eisen ten aanzien van het uitvoeren van bepaalde beheermaatregelen. Het natuurbeheerplan vormt een belangrijk instrument voor de realisering van het rijks- en provinciale natuur- en landschapsbeleid waaronder de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Provinciaal Waterplan 'Waar water werkt en leeft'

Het Provinciaal Waterplan bevat het strategische waterbeleid van de provincie Noord-Brabant voor de periode 2010-2015. Het plan doorloopt samen met de plannen van het Rijk en de waterschappen een 6-jarige beleidscyclus die is afgestemd op de verplichtingen uit de Kaderrichtlijn Water. Naast beleidskader is het Provinciaal Waterplan ook toetsingskader voor de taakuitoefening van lagere overheden over water. Het plan is ook beheerplan voor grondwateronttrekkingen. Bovendien is het plan een structuurvisie voor het aspect water op grond van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening. De provincie hanteert de volgende hoofddoelstelling voor het waterbeleid in Noord-Brabant: De provincie wil dat het water bijdraagt aan een gezonde omgeving voor mens, dier en plant, waarin we veilig kunnen wonen en waar ruimte is voor economische, maatschappelijke en ecologische ontwikkelingen. Dit vertalen we in de volgende maatschappelijke doelen:

- Schoon grond- en oppervlaktewater voor iedereen;
- Adequate bescherming van Noord-Brabant tegen overstromingen;
- Noord-Brabant heeft de juiste hoeveelheden water (niet te veel en niet te weinig).

In Noord-Brabant worden negen waterhuishoudkundige functies onderscheiden waarvoor naast de bovengenoemde algemene doelstellingen ook meer specifieke doelstellingen gelden, namelijk:

- Functie 'waternatuur';
- Functie 'verweven';
- Functie 'ecologische verbindingszone';
- Functie 'scheepvaart';
- Functie 'zwemwater';
- Functie 'water voor de EHS;
- Functie 'water voor de groenblauwe mantel';
- Functie 'water voor het landelijk gebied';
- Functie 'water in bebouwd gebied'.

Provinciaal Milieuplan 2011-2014

Het Provinciale Milieuplan (PMP) is de schakel tussen het Nationale Milieubeleidsplan en de Milieuplannen van de in de provincie Noord-Brabant gelegen gemeenten. Het bevat de milieudoelen van de provincie en hoe deze gerealiseerd kunnen worden. Provinciale Staten moeten bij het vaststellen van de Provinciale Milieuverordening rekening te houden met dit plan. Het ontwerp Provinciaal Milieuplan is gericht op de periode 2011-2014. Het voorgaande provinciale milieuplan, de Integrale Strategie Milieu (ISM) 2006-2010, komt met de vaststelling van het Provinciale Milieuplan 2011-2014 te vervallen. Het PMP wordt volgens de Wet milieubeheer minimaal één keer per vier jaar door Provinciale Staten vastgesteld.

De visie is "Duurzame ontwikkeling is ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen", volgens de definitie van de VN-commissie Brundtland uit 1987. Hoewel grote vooruitgang is geboekt, blijft de provincie kampen met een aantal hardnekkige problemen, zoals luchtkwaliteit met fijnstof en ammoniak en veiligheidsproblemen bij het goederenvervoer per spoor. Oude problemen blijken omvangrijker te zijn dan gedacht of er komen nieuwe bij zoals het broeikaseffect.

De provinciale visie kent een aantal basiselementen, randvoorwaarden die gelden voor elk provincieplan, Europese richtlijnen die overgenomen worden en uitgangspunten uit het voorgaande provinciale milieuplan. In het provinciale milieuplan krijgt 'milieu en gezondheid' een bijzonder accent. Gezondheid is niet alleen de afwezigheid van ziekte of handicap, maar een toestand van compleet fysiek, mentaal en sociaal welbevinden.

Het PMP biedt een sturend kader voor negen thema's: externe veiligheid, luchtkwaliteit, geur, geluid, licht, afval, stortplaatsen en concrete onderdelen van water en bodem die niet ergens anders zijn geregeld. Daarnaast is er aansturing van het milieu voor biodiversiteit, energie, water, inrichting en mobiliteit in andere strategische plannen.

Noord-Brabant kent een paar milieuproblemen met een grotere impact dan ergens anders in Nederland. Deze hebben te maken met de intensieve veehouderij en mobiliteit. Dit heeft gevolgen voor de leefbaarheid en de kwaliteit van natuur en water. In de Agenda van Brabant is een strategie en afweging aangereikt om extra zaken op te pakken. Voor het PMP zijn drie onderwerpen geselecteerd: toepassen van emissiereducerende technieken (luchtwassers) bij veehouderij, verminderen fosfaatdruk (waterkwaliteit) en convenanten voor verbeteren footprint (footprint en biodiversiteit). Het provinciale milieubeleid krijgt niet alleen vorm in het PMP. De provincie heeft naast het PMP nog vijf andere strategische plannen die de inrichting en het gebruik van de leefomgeving regelen:

- Structuurvisie en Verordening Ruimte;
- Provinciaal Waterplan;
- Provinciaal Verkeers- en Vervoers Plan;
- Energieagenda;
- Natuur- en Landschapsoffensief.

In al deze plannen zijn milieumaatregelen opgenomen. In het PMP wordt het beleid en de onderlinge afstemming voor negen thema's geregeld. Sommige van deze thema's hebben grote invloed op het behalen van doelstellingen in de vijf andere strategische plannen. Anderzijds hebben de vijf plannen ondersteuning nodig vanuit het PMP voor het behalen van de eigen doelstellingen. Over het algemeen is het PMP randvoorwaardelijk en de plannen en projecten kunnen vaak via koppeling met andere belangen in uitvoering genomen worden. Door de onderlinge integrale afstemming en de versterking op kernthema's komt het totale milieubeleid aan bod. Het PMP is gelijkwaardig aan de andere strategische plannen en bevat geen beleidsuitspraken die dwingend of opleggend zijn voor deze plannen. Het PMP is gebaseerd op bestaande ambities, zowel vanuit de thema's van het PMP als van de overige beleidsvelden.

Aardkundige Waardenkaart

Op 3 augustus 2005 is de Aardkundig Waardevolle Gebiedenkaart Brabant bekendgemaakt. Een dag later is het vaststellingsbesluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant in werking getreden. De provincie Noord-Brabant wil haar aardkundige waarden behouden. Aardkundige verschijnselen zijn van grote betekenis voor zowel de belevingswaarde, als de natuurlaanpotentie van een landschap. Daarnaast zijn ze het enige archief voor de oudere geschiedenis van het landschap, waardoor ze zowel wetenschappelijke, als educatieve betekenis hebben.

Cultuurhistorische Waardenkaart

De Provincie Noord-Brabant heeft een Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) opgesteld. Deze kaart is actief en wordt regelmatig aangepast (2006 en 2010). De Cultuurhistorische Waardenkaart is te raadplegen op de site van de provincie Brabant en bestaat uit de volgende onderdelen:

- Historische bouwkunst: dit zijn de 'monumenten' uit het dagelijks taalgebruik;
- Historische stedenbouw: het kan gaan om een gehucht, dorp, stad, woonwijk of industrieel complex;
- Historische geografie: aanpassingen die de mens in de loop der eeuwen heeft gedaan aan de natuurlijke omgeving;
- Historisch groen: de groenelementen en structuren die door ingrepen van de mens ontstaan;
- Historische zichtrelaties, hieronder vallen: molenbiotopen, schootsvelden, eendenkooien en zichtrelaties;
- Archeologische monumenten: deze kaartlaag bestaat uit de Archeologische Monumenten Kaart Noord-Brabant (AMK);
- Indicatieve archeologische waarden, naast de hierboven genoemde archeologische monumenten zijn op de cultuurhistorische waardenkaart indicatieve archeologische waarden af te lezen.

Deze waarden zijn belangrijk en moeten in beginsel beschermd worden.

Verordening stikstof en Natura 2000

Op 29 maart 2013 heeft de provincie de Verordening stikstof en Natura2000 vastgesteld. Doel van de Verordening stikstof en Natura 2000 is het verminderen van de stikstofuitstoot op Natura 2000-gebieden in Noord-Brabant. Veehouders die een nieuwe stal willen bouwen of een stal geheel of gedeeltelijk willen renoveren, moeten aan de verordening voldoen en moeten hun plannen laten beoordelen door de provincie. Dit gebeurt via het aanvragen van een vergunning Natuurbeschermingswet bij de provincie of via een melding van het Activiteitenbesluit milieubeheer bij de gemeente. Tijdens de beoordeling wordt getoetst of er bij nieuwbouw of renovatie voldoende technieken ingezet zijn om de uitstoot te beperken. Bijvoorbeeld de inzet van luchtwassers. Een deel van de overmatige stikstofuitstoot kan 'gesaldeerd' worden.

De provincie heeft op 1 juli 2015 de eisen voor de uitstoot van ammoniak voor veehouderijstallen aangepast. Dit is gelijktijdig met het in werking treden van het landelijke Programma Aanpak Stikstof (PAS). De Verordening schrijft voor dat veehouders de best beschikbare stallen toepassen wanneer ze uitbreiden. Dit draagt bij aan het terugdringen van de ammoniakbelasting van de Natura 2000 gebieden. In het convenant stikstof en Natura 2000 is afgesproken om regelmatig de emissie eisen aan te scherpen. De nieuwe regels zijn opgenomen in bijlage 2 van de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013.

Brabantse Beleidsregel PAS

Op 30 juni 2015 heeft de provincie de provinciale Brabantse Beleidsregel PAS vastgesteld. Hierin zijn afspraken vastgelegd over de verdeling van de zogenaamde vrije stikstofontwikkelingsruimte (segment 2 in het PAS). De afspraken zijn:

- Er wordt in de planperiode van het PAS voor een project niet meer dan 3 mol/ha/jaar ontwikkelingsruimte vergund;
- Provincie behoudt zich het recht voor vergunde ruimte die niet binnen twee jaar is gebruikt, terug in te nemen of te verminderen;
- Bij de verdeling van de ontwikkelingsruimte geldt de volgorde van ontvangst van de aanvraag
- De beschikbare ontwikkelingsruimte wordt gelijk verdeeld over de planperiode van het PAS;
- Voor 4 zeer stikstofgevoelige habitattypen wordt niet meer dan 0,05 mol/ha/jr ontwikkelingsruimte vergund. Dit zijn de habitattypen: H7110A-actieve hoogvenen, H7120ah/ZGH7120ah herstellende hoogvenen en H3110 zee zwakgebufferde vennen. (Noot: in de praktijk betekent geldt dit voor de Natura 2000-gebieden Kampina – Oisterwijkse vennen, Stabrechtse Heide, Groote Peel en Deurnsche Peel & Mariapeel.

Gemeentelijk beleid

Structuurvisie

De gemeente stelt een nieuwe structuurvisie op. In de structuurvisie worden de beleidslijnen voor het buitengebied beschreven en de kaders voor ontwikkelingen in het buitengebied vastgelegd:

- Vertaling van de gemeentelijke beleidsmatige wens om de bestemmingsplanregeling eenvoudiger te maken. Dit om initiatiefnemers en initiatieven meer te stimuleren, meer ruimte te geven voor gewenste ontwikkelingen en op voorhand zo min mogelijk voorwaarden/beperkingen op te leggen;
- Aanpassing van het “oude” Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) / Agrarisch-1 naar het “nieuwe” Primair Agrarisch gebied (PrimAG);
- Stimuleren van de vrijetijdseconomie in het buitengebied door recreatief mede-/nevengebruik makkelijker te maken en recreatief ondernemerschap te ondersteunen;
- Vertaling van het nieuwe gemeentelijke geurbeleid, zoals vastgelegd in de Geurvisie en Geurverordening 2015;
- Vertaling van het nieuwe gemeentelijke mestbeleid. In de structuurvisie en Derde Herziening worden geen mogelijkheden voor grootschalige mestverwerking geboden. De structuurvisie en Derde Herziening volgen hiermee het provinciale beleid;
- Mogelijkheden bieden voor kleinschalige vormen van duurzame energie;
- Kwaliteitsverbetering landschap: vertaling van de regeling landschapskwaliteitsverbetering en het gemeentelijk beleid over “autonome sloopplicht”: zorgvuldig ruimtegebruik, landschappelijke inpassing en investering bij nieuwe ontwikkelingen, stimuleren sloop oude stallen en bedrijfsgebouwen in het buitengebied.

De structuurvisie vormt hiermee het kader voor de Derde Herziening. De structuurvisie wordt voorafgaand aan de Derde Herziening vastgesteld, naar verwachting eind 2016.

Beleidskader kwaliteitsverbetering landschap

De gemeente Deurne heeft in 2013 het beleidskader kwaliteitsverbetering landschap vastgesteld. In het beleidskader wordt invulling gegeven aan artikel 2 van de provinciale Verordening ruimte 2014: zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit en kwaliteitsverbetering van het landschap). In het beleidskader geeft de gemeente aan hoe bij ruimtelijke ontwikkelingen bijgedragen wordt aan ruimtelijke kwaliteitsverbetering. De gemeente gaat voor maatwerk: bij voorkeur kwalitatieve invulling op de locatie zelf. Waar dit niet wordt een bijdrage gevraagd voor het gemeentelijk groenfonds, waarmee ergens anders in de gemeente ruimtelijke kwaliteitsverbetering kan worden gerealiseerd. Er wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën ontwikkelingen:

- Categorie 1: ontwikkelingen met een zeer geringe impact; hiervoor wordt geen (extra) ruimtelijke kwaliteitsverbetering vereist: *geen tegenprestatie*;
- Categorie 2: ontwikkelingen met een beperkte impact; hiervoor worden naast kwaliteitseisen in het kader van de algemene zorgplicht ook een goede landschappelijke inpassing op basis van een erfbeplantingsplan vereist: *de basisinspanning*;
- Categorie 3: ontwikkelingen met een aanzienlijke impact; hiervoor worden naast kwaliteitseisen in het kader van de algemene zorgplicht en een goede landschappelijke inpassing op basis van een erfbeplantingsplan een extra kwaliteitsverbetering van het landschap vereist: *de basisinspanning-plus*.

In het beleidskader zijn per categorie eisen, voorwaarden en aandachtspunten beschreven. Daarnaast is in het beleidskader een beeldkwaliteitparagraaf opgenomen, waarin per landschapstype een beschrijving van kwaliteiten is gegeven.

Bodemkwaliteitskaart / Bodembeheernota

Op de bodemkwaliteitskaart van de gemeente (2010) is aangegeven welke grond binnen de gemeente geschikt is voor welk gebruik. Er is onderscheid gemaakt in bovengrond en ondergrond en in drie bodemfunctieklassen:

- Wonen;
- Industrie;
- Overig (landbouw/natuur).

Bovengrond

- Oud woongebied Deurne
- Nieuw woongebied Deurne
- Overige dorpskernen
- Industrie oud
- Industrie nieuw
- Buitengebied
- Bovengrond van bermen
 - Bermen van asfaltwegen
 - Bermen van wegen met elementverharding
 - Bermen van onverharde (zand) wegen

Ondergrond

- Oud woongebied Deurne
- Nieuw woongebied Deurne
- Overige dorpskernen
- Industrie oud
- Industrie nieuw
- Buitengebied

Tabel 1: Samenvatting bodemkwaliteit in de gemeente Deurne

Bodemkwaliteitszone	Ontgravingskaart		Functieklasse	Toepassingskaart	
	Bovengrond	Ondergrond		Bovengrond	Ondergrond
Oud woongebied Deurne	Wonen	AW-2000	Wonen	Wonen	AW-2000
Nieuw woongebied Deurne	AW-2000	AW-2000	Wonen	AW-2000	AW-2000
Overige dorpskernen	AW-2000	AW-2000	Wonen	AW-2000	AW-2000
Industrie oud	AW-2000	AW-2000	Industrie	AW-2000	AW-2000
Buitengebied	AW-2000	AW-2000	Landbouw-natuur	AW-2000	AW-2000
Bermen van asfaltwegen	Industrie	nvt ³	Industrie	Industrie	AW-2000
Bermen van wegen met elementverharding	AW-2000	nvt ³	Industrie	AW-2000	AW-2000
Bermen van onverharde (zand) wegen	AW-2000	nvt ³	AW-2000	AW-2000	AW-2000
Uitgesloten locaties ¹			AW-2000	AW-2000 ²	AW-2000 ²
			Wonen		
			Industrie		

1. op deze locaties wordt een slechtere bodemkwaliteit verwacht dan in de omgeving
2. in voorkomende gevallen kan de bodemkwaliteit op locatieniveau door middel van bodemonderzoek worden vastgesteld. De toepassingseis is dan afhankelijk van de aangetroffen bodemkwaliteit en de functieklasse voor de betreffende locatie
3. voor de ondergrond zijn geen afzonderlijke bermzones onderscheiden.

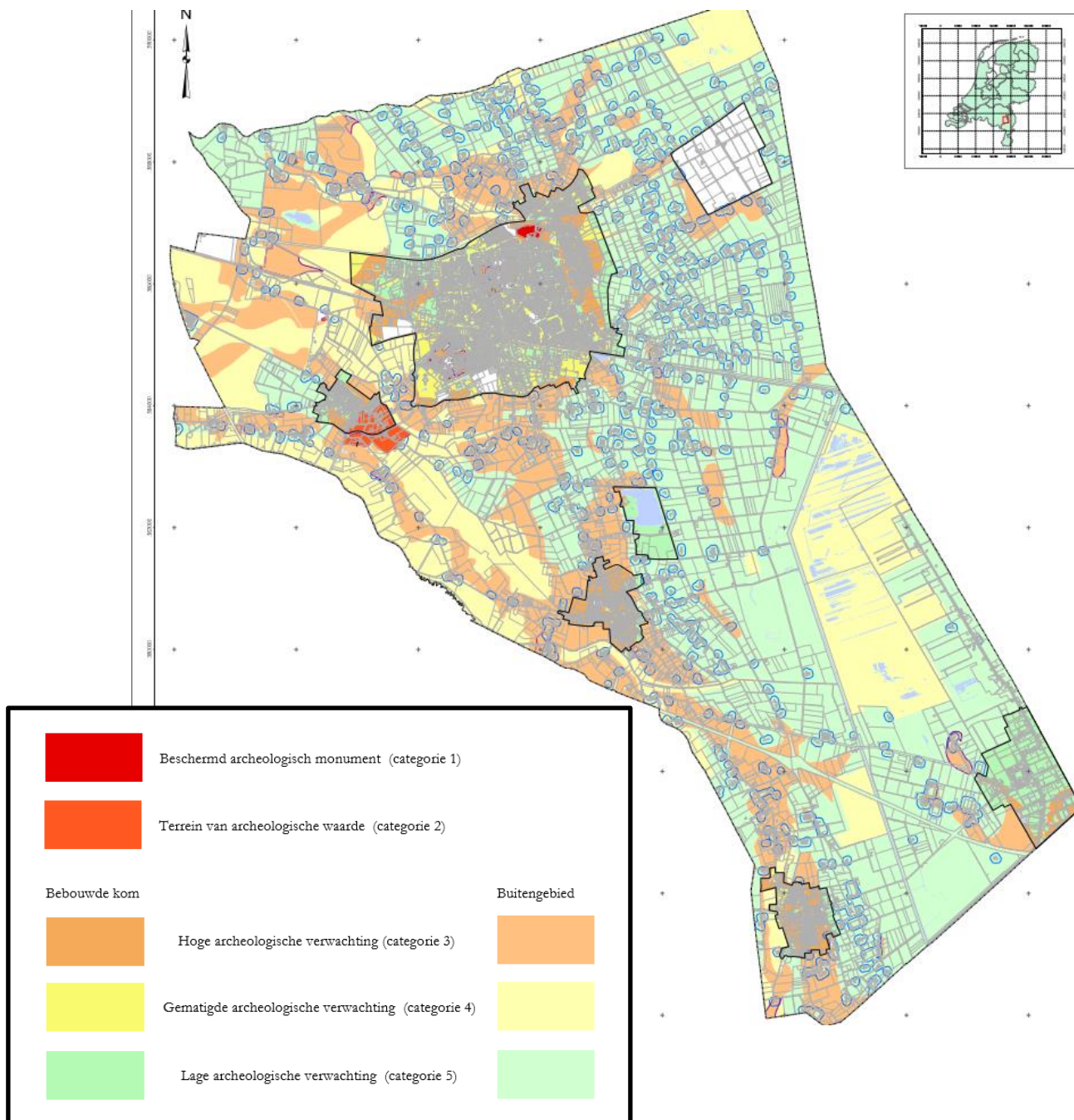
In de Bodembeheernota (2011) bij de bodemkwaliteitskaart is het gemeentelijk beleid over bodemkwaliteit en bodembeheer vastgelegd. Het geeft voorwaarden voor grondverzet en (her)gebruik van grond binnen de gemeente.

Tabel 2: Toepassingseisen van de ontvangende bodem

Bodemfunctieklasse van de ontvangende bodem	Bodemkwaliteitsklasse van de ontvangende bodem	Toepassingseis voor de toe te passen grond
Overig (landbouw, natuur)	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde
Overig (landbouw, natuur)	Wonen	Achtergrondwaarde
Overig (landbouw, natuur)	Industrie	Achtergrondwaarde
Wonen	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde
Wonen	Wonen	Wonen
Wonen	Industrie	Wonen
Industrie	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde
Industrie	Wonen	Wonen
Industrie	Industrie	Industrie

Archeologische beleidskaart

In 2008 is door Vestigia een archeologische waarden en beleidskaart opgesteld voor de gemeente Deurne. Op deze kaart zijn de archeologische waarden geïnventariseerd. De archeologische waarden zijn "vertaald" in beleidsmatige voorwaarden voor bescherming en onderzoekseisen bij mogelijke verstoring.

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

De gemeente Deurne heeft in 2010 het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) vastgesteld. Het GVVP beschrijft het beleid voor verkeer. Dit op basis van een analyse van de huidige situatie en knelpunten en vertaald in een werkprogramma met maatregelen voor de periode 2010-2020.

Deurne wil werken aan een bereikbare, verkeersveilige en leefbare gemeente door integrale en onderling samenhangende aanpak van projecten met een ruimtelijk beleid.

Het GVVP moet bijdragen aan:

- Bevorderen van de subjectieve en objectieve verkeersveiligheid;
- Doelmatige afwikkeling van het verkeer;
- Zoveel mogelijk beperken van alle vormen van verkeershinder.

Als aandachtspunten zijn genoemd:

- De realisatie van een ongelijkvloerse kruising met de spoorlijn voor het autoverkeer.
- Ondertunneling van een overgang ten behoeve van het fietsverkeer.
- De ontsluiting van het scholenvierkant en verkeersveiligheid bij scholen.
- Een duurzaam veilige inrichting van de N270.
- De afstand van de bomen tot de rijbaan.
- Het voorkomen van sluipverkeer in het buitengebied.
- De (on)mogelijkheden van complementering van de randwegen (oostelijke en noordelijke omlegging).
- De bewegwijzering en bebording bij bestaande en nieuwe wegen in relatie tot veiligheid.

In het GVVP zijn diverse beleidsdoelen genoemd. De voor het buitengebied meest relevante zijn:

- Bewust omgaan met mobiliteit;
- Waarborgen van een betrouwbare autobereikbaarheid;
- Een robuust netwerk voor een goede bereikbaarheid en verkeer op de juiste plekken;
- Stimuleren van fietsverkeer;
- Realiseren fijnmazig fietsnetwerk;
- Veilige fietsvoorzieningen;
- Landbouwverkeer zoveel mogelijk via de hoofdontsluitingsstructuur;
- Specifieke landbouwroutes in het landbouwontwikkelingsgebied;
- Duurzaam Veilige inrichting wegen

De beleidsdoelen zijn vertaald in structuren die in het GVVP op kaarten zijn weergegeven.

De beleidsdoelen zijn concreet gemaakt in een prioriteitenlijst gewenste maatregelen 2010-2020. Hierin staan allerlei concrete maatregelen aan wegen, kruisingen en fietspaden. Voor de langere termijn (na 2015) zijn de volgende gewenste maatregelen genoemd:

- Afwaarderen Vlierdenseweg-Stationstraat;
- Aanpak "grijze" wegen;
- Realisatie Noordelijke rondweg;
- Realisatie spoorwegonderdoorgang Binderendreef.

Beleidsvisie Externe veiligheid

In de beleidsvisie Externe veiligheid is op basis van een analyse van de huidige situatie en knelpunten beleid geformuleerd om de externe veiligheid in de gemeente te verbeteren.

Doelen zijn:

Aanvaardbare risico's

Een risicoloze maatschappij bestaat niet. De beleidsvisie heeft daarom tot doel de risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld door activiteiten met gevaarlijke stoffen tot een aanvaardbaar minimum te beperken.

Voorkomen van stagnatie

De gemeente Deurne heeft voor de komende jaren een groot aantal ruimtelijke projecten gepland. Om te voorkomen dat in de uitvoering stagnatie optreedt, zal externe veiligheid in het planvormingsproces een volwaardige plaats moeten krijgen.

Inbedden in en samenhang creëren met overig gemeentelijk beleid

Om overschrijding van externe veiligheidsnormen nu en in de toekomst te voorkomen moet het aspect externe veiligheid doorwerken in ruimtelijke procedures (bestemmingsplannen), de afgifte van milieuvergunningen en de organisatie van de rampenbestrijding.

Stroomlijnen besluitvorming

Het opstellen van een gemeentebrede beleidsvisie externe veiligheid heeft eveneens als doel dat bij een aantal besluiten in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Woningwet verwezen kan worden naar onderhavige beleidsvisie. Het telkens opnieuw motiveren van dergelijke besluiten op het gebied van externe veiligheid kan hierdoor in de meeste gevallen achterwege blijven.

Risicocommunicatie

De beleidsvisie biedt tevens het kader voor risicocommunicatie van de gemeente met zowel interne als externe betrokkenen. Interne betrokkenen zijn bijvoorbeeld deelnemers aan het veiligheidsbeleid van de gemeente Deurne. Externe betrokkenen zijn inwoners van Deurne, maatschappelijke groeperingen en bedrijven.

De gemeentelijke visie is:

'Het gemeentelijke beleid ten aanzien van externe veiligheid is gericht op het voldoen aan de normen voor het plaatsgebonden risico én invulling geven aan de verantwoordingsplicht van het groepsrisico.'

Strategische uitgangspunten zijn:

Bestaande situaties:

Bij bestaande situaties heeft brongericht beleid de voorkeur. Dit is gericht op de oorzaken van risico's. Regulering hiervan vindt primair plaats vanuit de milieuwetgeving: vergunningverlening en het toezicht op de naleving hiervan.

1. Het (pro)actief opheffen van niet-acceptabele risicosituaties. Risicovolle activiteiten worden verminderd (aanpassing Wm-vergunning), dan wel beëindigd (sanering) in situaties waarbij de risico's de wettelijke normen overschrijden, of indien het maatschappelijke belang daartoe aanleiding geeft.
2. Het (pro)actief terugdringen van bestaande geaccepteerde risicosituaties in (of nabij) de woonomgeving. Hiermee wordt een veiliger woon- en werkklimaat nagestreefd. Dit zijn onwenselijke situaties als bijvoorbeeld een beperkt kwetsbaar object binnen de 10⁻⁶ contour.

Voor zowel uitgangspunt 1 als 2 geldt: bestaande risicovolle activiteiten en kwetsbare objecten (opnieuw) inventariseren en waar nodig en gewenst (nader) onderzoeken, toetsen aan wettelijke normering, mogelijkheden zoeken voor een verdere verbetering op basis van BBT⁴, het vastleggen in daartoe beschikbare instrumenten en daarop actief handhaven.

Nieuwe situaties:

Bij nieuwe situaties wordt omgevingsgericht beleid gevolgd. Hiermee worden de ruimtelijke consequenties van externe veiligheid in kaart gebracht en wordt door het treffen van maatregelen en ruimtelijke ordening een zo veilig mogelijke leefsituatie geschapen.

3. Het uitsluiten van nieuwe risicobronnen in het centrum en in woonwijken.
→ Hierdoor worden nieuwe probleemsituaties voorkomen.
4. Nieuwe risicobronnen zijn slechts mogelijk binnen de daartoe specifiek aangewezen gebieden.
→ Hierdoor worden nieuwe probleemsituaties voorkomen.

Voor verschillende gebiedstypen is een afwegingskader geformuleerd:

Gebiedsgerichte indeling		Risicoluw gebied		Gemengd gebied		Intensief gebied
		Centrum	Woonwijken	Buitengebied	Bedrijventerrein	Bedrijventerrein
Bestaande	Risicovolle infrastructuur	Geen evenementen toegestaan binnen 200 meter van het spoor		Geen evenementen toegestaan binnen 200 meter van het spoor		-
	Risicovolle inrichtingen	Toegestaan, pro-actieve benadering t.a.v. sanering, uitsterfbeleid		Toegestaan		Toegestaan
	Kwetsbare objecten	Toegestaan		Toegestaan, stand-still principe		Toegestaan
	Beperkt kwetsbare objecten	Toegestaan, pro-actieve benadering door objecten binnen de PR-contour van 10 ⁻⁶ zoveel als mogelijk te beperken		Toegestaan, stand-still principe		Toegestaan
Nieuwe	Risicovolle infrastructuur	Toegestaan, mits de oriënterende waarde van het groepsrisico niet wordt overschreden of sprake is van een significante toename ¹ van het groepsrisico		Toegestaan, mits de oriënterende waarde van het groepsrisico niet wordt overschreden of sprake is van een significante toename ¹ van het groepsrisico		Toegestaan
	Risicovolle inrichtingen	Niet toegestaan		Niet toegestaan, m.u.v. agrarische bedrijvigheid (propaantanks) en LPG-tankstations	Niet toegestaan, mits de PR-contour van 10 ⁻⁶ ligt binnen de inrichtingsgrens	Toegestaan
	Kwetsbare objecten	Toegestaan, mits de oriënterende waarde van het groepsrisico niet wordt overschreden of sprake is van een significante toename ¹ van het groepsrisico		Toegestaan, mits de oriënterende waarde van het groepsrisico niet wordt overschreden of sprake is van een significante toename ¹ van het groepsrisico		Niet toegestaan
	Beperkt kwetsbare objecten	Toegestaan, mits buiten de PR-contour van 10 ⁻⁶ (richtwaarde=grenswaarde), de oriënterende waarde van het groepsrisico niet wordt overschreden of sprake is van een significante toename ¹ van het groepsrisico		Toegestaan, mits buiten de PR-contour van 10 ⁻⁶ (richtwaarde=grenswaarde), de oriënterende waarde van het groepsrisico niet wordt overschreden of sprake is van een significante toename ¹ van het groepsrisico		Toegestaan, mits sprake is van functionele binding
Risicocommunicatie		Geen prioriteit		Lage prioriteit		Hoge prioriteit

¹ van een significante toename van het groepsrisico is sprake als het groepsrisico toeneemt tot boven 0,1 van de oriënterende waarde (OW). Als het groepsrisico al dicht tegen of boven de OW ligt, is elke verhoging significant.

Geurgebiedsvisie, geurverordening en beleidsregel geurhinder 2015

In november 2015 heeft de gemeente een nieuwe geurgebiedsvisie, geurverordening en beleidsregel geurhinder vastgesteld. Hierin zijn gemeentelijke zoneringen en normen voor geur aangepast/aangescherpt ten opzichte van het vorige geurbeleid. Met de geurgebiedsvisie, geurverordening en beleidsregel geurhinder geeft de gemeente invulling aan de mogelijkheid in de Wet geurhinder een veehouderij (Wgv) voor gemeenten om eigen geurnormen vast te stellen.

Doelstelling van de actualisering van het geurbeleid is: een betere balans tussen de belangen van de agrarische sector, de belangen van de burgers (wonen en vrije tijd) in de kernen en het buitengebied en de beoogde ruimtelijke ordening. De gemeente beoogt dat alle inwoners kunnen wonen, werken en leven in een omgeving die gezien haar functies hiermee in balans is.

Centraal in het geurbeleid staan de geurnormen (voorgroondbelasting) zoals voor vijf deelgebieden zijn vastgelegd (zie tabel):

Gebied	Voorgrondbelasting oud	Voorgrondbelasting nieuw
Kern Deurne (A.)	1	1
Overige Kernen (B.)	3	2
Kernrandzones (C.)	6/14	5
Buitengebied (D.)	14	8
Deel Walsberg en Zeilberg (E.)	14	10
Concept-Primaq (E.)	14	10

Daarnaast zijn geurnormen voor de achtergrondbelasting vastgelegd (zie tabel en kaart)

	Kernen	Kernrandzones plangebieden	Buitengebied
Goed (streefwaarde)	Maximaal 5 Ou < 7% hinder	Maximaal 8 Ou <10% hinder	Maximaal 10 Ou <12% hinder
Voldoende (toetswaarde)	Maximaal 10 Ou	Maximaal 13 Ou	Maximaal 20 Ou
Onvoldoende	10 Ou of meer (>12% hinder)	13 Ou of meer (>15% hinder)	20 of meer (> 20% hinder)

Voor melkveehouderijen zijn de volgende afstanden tussen bedrijf en geurgevoelig object vastgelegd:

Artikel 5: afwijkende afstanden melkrundvee

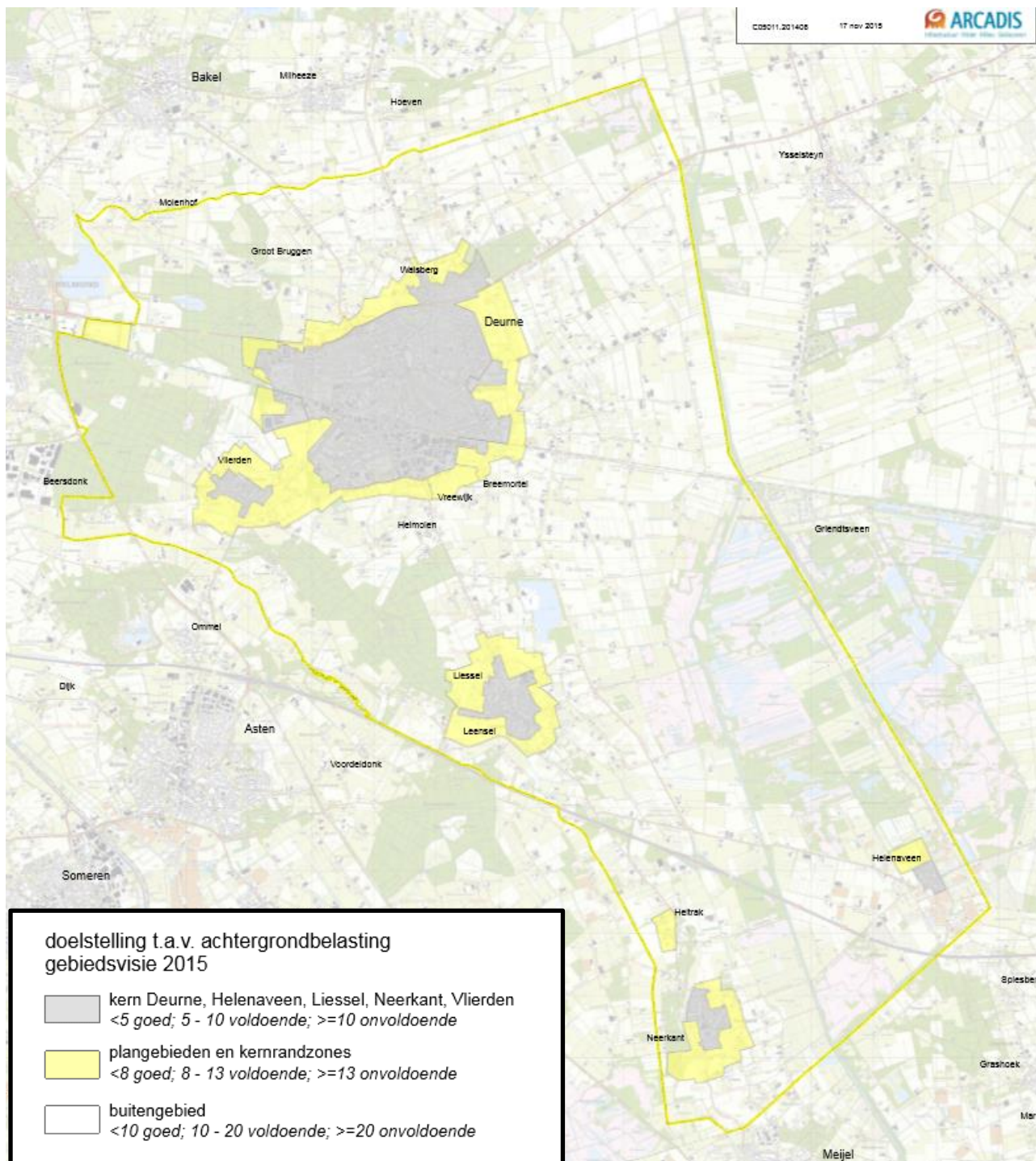
Op grond van artikel 6, lid 3 van de Wet en in afwijking van artikel 4, lid 1 van de Wet, bedraagt de afstand tussen een melkrundveebedrijf en een geurgevoelig object in het buitengebied (de gebieden C. tot en met E. uit artikel 3):

- tenminste 50 meter voor melkveebedrijven met een geringe omvang;
- tenminste 100 meter voor de overige melkveebedrijven waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld.

“Melkveebedrijven met een geringe omvang” is als volgt gedefinieerd:

Melkveebedrijf met een geringe omvang: een melkveebedrijf waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld met een maximale omvang van 200 stuks melkrundvee en 140 stuks jongvee.

Bijlage 2 Gezondheidsaspecten in het buitengebied

Inleiding en kader

Gezondheid is in toenemende mate een af te wegen aspect in ruimtelijke plan- en besluitvorming. Zeker in het buitengebied. Er komen steeds meer aanwijzingen voor relaties tussen de agrarische sector (met name veehouderij) en gezondheid, iets wat al lange tijd ingebracht wordt door bewoners van het buitengebied, mede na uitbraken van dierziekten. Bewoners in het buitengebied maken zich zorgen over de (mogelijke) gevolgen van (met name de intensieve) veehouderijen op de gezondheid. Afgevraagd wordt of het vanuit gezondheidsoogpunt aanvaardbaar is door te gaan met schaalvergroting in de (intensieve) veehouderij (meer stallen en meer dieren) en of het concentreren van grote bedrijven. Tot nu toe bestaat er echter nog geen eenduidige beeld van oorzaak en gevolg (dosis-effect-relaties). Dit is wel nodig om gezondheid juridisch robuust te kunnen verankeren in plan- en besluitvorming. Er zijn in het verleden diverse onderzoeken verricht en recent (juli 2016) zijn de resultaten van het VGO onderzoek gepresenteerd. Pogingen om in bestemmingsplanregelingen planologische voorwaarden aan ontwikkelingen vanuit gezondheidsoptiek op te nemen, sneuvelen vooralsnog bij de Raad van State (zie bv. uitspraak Bernheze, d.d. 10-9-2014)). Deze bijlage geeft een overzicht de stand van zaken over gezondheid en buitengebied. Dit op basis van al verrichte onderzoeken, lopende onderzoeken en jurisprudentie.

Definitie gezondheid

Er bestaan diverse definities van gezondheid. De World Health Organisation (WHO) definieert gezondheid al sinds 1948 als “een toestand van volledig lichamelijk, geestelijk en maatschappelijk welbevinden”.

Tegenwoordig wordt er gediscussieerd of deze definitie niet geactualiseerd moet worden. Eén van de visies is om gezondheid “positieve gezondheid” te noemen en dit te definiëren als “het vermogen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven”(Huber, Gezondheidsraad).

Gezondheid in wet- en regelgeving en beleid

Algemeen gesteld wordt gezondheid beleidsmatig vanuit twee invalshoeken benaderd, Volksgezondheid en Milieugezondheid, ieder met eigen wet- en regelgeving, beleid, aanpak en speerpunten.

<i>Volksgezondheid</i>	<i>Milieugezondheid</i>
Wet Publieke Gezondheid Art 2 lid 1 “Het college van B&W bevordert de totstandkoming en de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg...” Art 2 lid 2 onder c: “College van B&W draagt in ieder geval zorg voor het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen”	Milieuwetgeving: Wet milieubeheer, Wet geluidhinder, Wet geurhinder en veehouderij => Omgevingswet,
Breed op allerlei beleidsvelden toegepast	Sectoraal op milieu- en ro-beleid toegepast
Vanuit risicogroepen, leefstijl, ziektes	Vanuit milieuaspecten als geluid, geur, luchtkwaliteit
Vaak kwalitatieve benadering	Vaak (semi-)kwantitatieve benadering: modelberekeningen

Belangrijk beleidskader is het Nationale aanpak Milieu en Gezondheid 2008-2012 (2008). Het Nationaal aanpak Milieu en Gezondheid is het (voorlopige) eindresultaat van een vertaling van het Milieubeleidsplan IV in het Actieprogramma Gezondheid en Milieu 2002-2006 (2002) en de evaluatie/eindrapportage hiervan.

Het Nationaal aanpak Milieu en Gezondheid richt zich op problemen, die nog niet ergens anders (sectoraal) beleidsmatig vastgelegd zijn of die extra aandacht moeten hebben. Het richt zich niet op bekende en ergens anders vastgelegde thema's (o.a. buitenlucht, geluid, bodem, water). Het beleid kent vier prioriteiten:

- Verbeteren kwaliteit binnenmilieu;
- Gezond ontwerpen en inrichten van de fysieke leefomgeving;
- Verbeteren van de informatievoorziening;
- Signaleren en volgen van milieu- en gezondheidsproblemen.

Met name de tweede is van belang voor plan- en besluitvorming in het buitengebied.

Op grond van wet- en regelgeving bestaat geen specifieke onderzoeksplicht voor bestemmingsplannen. Gezondheid is wel een af te wegen belang bij vaststelling van bestemmingsplannen (uitspraak AbRvS 19-10-2011, 201000964/1/R3, Bestemmingsplan Buitengebied Nederweert).

Onderzoeken naar gezondheid in het buitengebied

Er worden al lange tijd onderzoeken verricht naar de relatie tussen de agrarische sector in het buitengebied en gezondheid. Deze onderzoeken worden uitgevoerd door tal van organisaties op diverse schaalniveaus en met verschillende onderzoeksvragen.

Tussen 2009 en 2011 is door het IRAS, NIVEL en RIVM grootschalig onderzoek naar de mogelijke effecten van intensieve veehouderij op de gezondheid van omwonenden (afgekort tot IVG). Na 2009 zijn ook specifieke onderzoeken verricht naar uitbraken van ziektes: de vogelgriep de Q-koorts.

In 2011 verzocht de toenmalige staatsecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en de staatsecretaris van Infrastructuur en Milieu, de Gezondheidsraad een beoordelingskader te ontwikkelen over risico's van de intensieve veehouderij voor de gezondheid van omwonenden. Ook werd gevraagd naar nut en noodzaak van het hanteren van minimumafstanden tussen veehouderijbedrijven en woongebieden. De Gezondheidsraad kwam in november 2012 tot de conclusie dat de huidige wetenschappelijke gegevensbasis te smal is voor een kwantitatief beoordelingskader, waarin wordt vastgelegd welke risiconiveaus voor omwonenden maximaal toelaatbaar zijn. Evenmin is bekend tot welke afstand omwonenden verhoogde gezondheidsrisico's lopen. De Gezondheidsraad achtte dat een meer beleidsmatig gericht beoordelingskader bruikbare aanknopingspunten biedt voor de praktijk. Volgens de Gezondheidsraad moet deze aanpak op lokaal niveau zijn beslag krijgen, juist omdat de lokale omstandigheden kunnen variëren. Dit alles onder de verantwoordelijkheid van de gemeente, met de GGD in een adviserende functie. Gesteld werd dat er behoefte is aan aanvullend onderzoek.

In vervolg op het IVG uit 2009-2011 en op advies van de Gezondheidsraad 2012 is in 2014 een nieuw grootschalig onderzoek opgestart door RIVM, IRAS, NIVEL en WUR: Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO). Dit onderzoek wordt verricht in Oost-Brabant en Noord-Limburg.

Recent (juli 2016) zijn de resultaten van het VGO onderzoek gepresenteerd. Het VGO onderzoek bevestigt de resultaten uit eerdere onderzoeken en leggen een aantal verbanden tussen veehouderij en gezondheid (zie kader VGO onderzoek).

Resultaten onderzoek Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO) juli 2016

In de periode 2014-2016 is in Oost-Brabant en Noord-Limburg (de gebieden in Nederland met de grootste dichtheid (intensieve) veehouderijen) uitgebreid onderzoek verricht naar de relatie tussen veehouderijen en gezondheid. Hierbij zijn huisartengegevens van 110.000 patiënten bekeken, hebben 12.000 mensen een vragenlijst ingevuld en is bij 2.500 mensen medisch onderzoek verricht.

Uit het onderzoek komen een aantal positieve en een aantal negatieve gezondheidseffecten naar voren.

Aangetoond is dat mensen die rondom veehouderijen wonen minder astma en allergieën hebben. Dichtbij veehouderijen wonen minder mensen met COPD (chronische ziekte aan de longen). Daar staat tegenover dat de mensen in deze omgeving die wel COPD hebben, daar vaker en/of ernstigere complicaties van hebben.

Verder is er een verband gevonden tussen wonen nabij veehouderijen en een verlaagde longfunctie. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door stoffen die afkomstig zijn van de veehouderij. Niet alleen dichtbij veel veehouderijen wonen zorgt voor een lagere longfunctie. De longfunctie wordt in het hele onderzoeksgebied lager op momenten dat de concentratie van ammoniak in de lucht hoog is. Deze effecten zijn vergelijkbaar met de schadelijke gezondheidseffecten van verkeer in een stad.

Het onderzoek laat zien dat er meer longontstekingen in het onderzoeksgebied voorkomen dan in de rest van het land. Hierbij is een verband gevonden tussen pluimveehouderijen binnen 1 kilometer afstand van de woning en een licht verhoogde kans op longontsteking.

Het onderzoek laat voor een aantal zoonoseverwekkers zien dat dit niet vaker voorkomt in de omgeving van veehouderijen ten opzichte van de rest van het land. Wel lijken mensen nabij veehouderijen iets vaker drager te zijn van de veegerelateerde MRSA-bacterie. In aanvullend onderzoek is geconstateerd dat de overschrijding van de grenswaarde voor endotoxines, zoals door de Gezondheidsraad is geadviseerd, mogelijk is binnen een afstand van 500 m van een pluimveehouderij.

Het VGO onderzoek is nog niet vertaald in beleid, wet- en regelgeving. Dit is een vervolgstap. Rijk, provincies en gemeentes denken momenteel na over hoe om te gaan met de resultaten van het VGO onderzoek en hoe hiermee in plan- en besluitvorming om te gaan.

In de tussentijd is op 1 maart 2015 het Kennisplatform Veehouderij en Humane Gezondheid opgericht, een samenwerkingsverband van GGD, Omgevingsdiensten, Wageningen UR (Central Veterinary Institute en Livestock Research), Universiteit Utrecht (UU) en Rijksinstituut Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Jurisprudentie gezondheid in het buitengebied

Nederweert (AbRvS 19-10-2011, 201000964/1/R3, bewoners tegen Bestemmingsplan Buitengebied Nederweert)

- Op grond van wet- en regelgeving bestaat geen specifieke onderzoekspllicht voor bestemmingsplannen.-
- Gezondheid is wel een af te wegen belang bij vaststelling van bestemmingsplannen (uitspraak).

Bernheze (AbRvS, 10 september 2014, 201208940/1/R3 => ZLTO tegen BP BG d.d. 26 juni 2012)

- Het opnemen van een minimale afstand tussen (intensieve) veehouderijen en woningen op basis van advies GGD is niet houdbaar: advies GGD spreekt over "adviesafstanden", afstanden nog onvoldoende onderbouwd / te onderbouwen vanuit wetenschappelijk onderzoek.

Samenvattend overzicht van gezondheidsaspecten in het buitengebied

De Commissie m.e.r. geeft in haar Handreiking Gezondheid het volgende overzicht van gezondheidsaspecten:

Negatieve effecten

- Geluidhinder⁶ (verkeer, bedrijfsbronnen, laagfrequent geluid);
- Luchtverontreiniging (stikstof, fijn stof, ziektebronnen: zoonosen, endotoxinen);
- Geurhinder;
- Lichthinder;
- Externe veiligheidsrisico's;
- Ruimtebeslag / barrièrewerking;
- Straling / elektromagnetisme;
- Bodem-/waterverontreiniging;
- Verkeersonveiligheid;
- Waterveiligheidsrisico's;
- Hittestress;
- Sociale onveiligheid.

Positieve effecten

- Stimuleren van en ruimte voor bewegen;
- Natuur en groen;
- Stilte en rust.

Specifiek voor het buitengebied kan de volgende selectie en specificatie worden gemaakt

- Geur: hinder, verstoring van gedrag, stressgerelateerde somatische gezondheidsklachten (hoofdpijn, benauwdheid, misselijkheid);
- Fijn stof: ademhalingsklachten, astma;
- Zoonosen / endotoxinen: koorts, hoofdpijn;
- Geluid: hinder, verstoring van gedrag (bv slaapgedrag), stressgerelateerde somatische gezondheidsklachten (hoofdpijn, vermoeidheid, concentratie/korte termijn geheugen, verhoogde bloeddruk, hart- en vaatziekten);
- Verkeersonveiligheid: vrachtverkeer vs woon-werk/school/recreatief verkeer;
- Licht (kassen, open stallen): hinder, verstoring gedrag (bv slaapgedrag), stressgerelateerde somatische gezondheidsklachten.

Hieronder wordt voor het buitengebied per thema een samenvatting gegeven van mogelijke effecten (op basis van onderzoeken).

Geur

Rondom veehouderijen kan geurhinder optreden. Dit geldt met name rondom intensieve veehouderijen. Geurhinder kan berekend worden. De relatie tussen geurbelasting en hinder is bekend. Er bestaan wettelijke normen voor de geurbelasting door veehouderijbedrijven (Wet geurhinder en veehouderij (zie onderstaand kader). Hiervan kan lokaal door gemeenten (gemotiveerd) afgeweken worden in een geurvisie/geurverordening.

Recent onderzoek (GGD, IRAS, 2015) geeft aanwijzing dat de geurhinder in de praktijk erger wordt ervaren dan uit berekeningen blijkt. Uit dit onderzoek blijkt ook dat pluimvee eerder/tot meer geurhinder leidt dan varkens en dat varkens eerder/tot meer geurhinder leidt dan rundvee. De GGD adviseert de geurwet- en regelgeving te herzien.

⁶ Hinder = gevoel van afkeer, boosheid, onbehagen, onvoldaanheid of gekwetstheid, dat optreedt wanneer een milieufactor iemands gedachten, gevoelens of activiteiten negatief beïnvloedt (definitie WHO, Gezondheidsraad)

Geurhinder kan vergezeld gaan van stress-gerelateerde lichamelijke gezondheidseffecten. Echter op grond van beschikbare studies zijn geen eenduidige conclusies te trekken over het verband tussen geurbelasting en klachten, zoals hoofdpijn, benauwdheid en misselijkheid.

Naast de geurbelasting is een groot aantal andere factoren in meer of mindere mate van invloed op de mate van ervaren hinder. Vooral een lage hedonische waarde (onaangename geur), een hogere frequentie, een probleemgerichte copingstijl, een negatieve attitude ten opzichte van de geurbron of overheid, de verwachting dat de geur zal toenemen en bezorgd of angstig zijn voor gezondheidseffecten kunnen lokaal leiden tot meer hinder dan berekend zou worden volgens de algemene relatie tussen de geurbelasting en hinder.

Geurbelasting kan ook leiden tot verstoring van gedrag of activiteiten. De meest voorkomende verstoringseffecten zijn vermoedelijk ramen sluiten, niet graag buiten zijn, geen bezoek uitnodigen en/of mensen komen niet graag op bezoek, vertrouwde/aangename geuren niet meer kunnen ruiken, minder diep ademen en het indienen van klachten.

Ammoniak

Ammoniak is naast bron van geurhinder ook in hoge concentraties bijtend voor de ogen, de huid en de luchtwegen. De concentraties in de stallen liggen zowel in de rundveehouderij als in de varkens- en pluimveesector boven de normen voor blootstelling. Buiten de stallen liggen de waarden ver onder het niveau waarop gezondheidseffecten kunnen worden verwacht.

Fijn stof

Onderzoek van het RIVM geeft aan dat fijn stof (PM10) de relatief meest ziektelastveroorzakende milieufactor is (bron: RIVM/Hanninen en Knol, 2010):

- PM 10 55%;
- Stikstofdioxide 20%;
- Geluid 15% (wegverkeer 9%, vliegtuig, 2,5%, rail 1,5 %, industrie 1,5%);
- Anders 10% (passief roken 4,5% , radon 2,7%, lood 1,3%, dioxine 1,5 %, ozon 0,2 %).

Ook grover stof kan leiden tot gezondheidsklachten. Een voorbeeld hiervan zijn endotoxinen, delen van celwanden van bacteriën (zie verder).

Blootstelling aan fijn stof brengt diverse gezondheidsrisico's met zich mee, met name op het vlak van luchtwegaandoeningen en hartaandoeningen. Het gaat daarbij vooral om verergering van bestaande aandoeningen. Risicogroepen zijn ouderen, patiënten met al bestaande luchtweg- en hartaandoeningen en kinderen met al bestaande luchtwegklachten. Risico's bestaan al bij concentraties lager zijn dan de geldende grenswaarde van 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ lucht. De GGD hanteert in haar gezondheidseffectenscreening (GES) 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ als grens waarboven gezondheidseffecten kunnen optreden.

In het buitengebied zijn er grofweg twee bronnen van fijn stof:

- (Vracht)verkeer
- Stallen

Een toename van (vracht)verkeer leidt tot een toename van uitstoot van fijn stof. De concentraties kunnen berekend worden. Echter de toename zijn vaak lokaal en beperkt: tienden van $\mu\text{g}/\text{m}^3$. De achtergrondconcentraties liggen (ver) beneden de grenswaarde van 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

I

Wet geurhinder en veehouderij

In de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) worden eisen gesteld aan de maximale geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken ten opzichten van geurgevoelige objecten, zoals woningen. De wet is in plaats gekomen van de Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden. Het nationale geurbeleid bestaat uit de volgende beleidslijnen:

- Als er geen hinder is, zijn maatregelen niet nodig;
- Als er wel hinder is, worden maatregelen op basis van Best Beschikbare Techniek afgeleid;
- Voor bepaalde branches is het hinderniveau bepaald en in een bijzondere regeling vastgelegd;
- De mate van hinder die nog acceptabel is, wordt vastgesteld door het bevoegd gezag.

De Wgv stelt alleen eisen aan de geurhinder vanwege dierenverblijven. In het algemeen kan de geuremissie vanuit die geurbronnen door het treffen van redelijk eenvoudige maatregelen of voorzieningen of door het aanhouden van minimumafstanden worden voorkomen of tot een acceptabel niveau worden teruggebracht.

De Wgv maakt onderscheid tussen dieren met geuremissiefactoren en dieren zonder geuremissiefactoren. Voor dieren waarvoor een geuremissiefactor is opgenomen mag de geurbelasting op een geurgevoelig object de wettelijk vastgestelde norm niet overschrijden. Voor dieren waarvoor geen geuremissiefactor is opgenomen moet een minimale afstand tussen een veehouderij en een geurgevoelig object te worden aangehouden. Verder is binnen de Wgv een onderscheid gemaakt in twee categorieën voor geurgevoelige objecten, te weten objecten gelegen binnen de bebouwde kom en objecten gelegen buiten de bebouwde kom.

Dieren met geuremissiefactoren

Dieren waarvoor wel een geuremissiefactor is opgenomen zijn bijvoorbeeld varkens. Als de ligging van de geurgevoelige objecten bekend is, kan per object worden bepaald welke waarde voor de geurbelasting op de buitenzijde van het geurgevoelige object is toegestaan. Deze maximale waarde voor de geurbelasting is opgenomen in artikel 3 van de Wgv en wordt uitgedrukt in aantallen Europese odour units in een volume-eenheid lucht (ouE/m³). Voor de geurbelasting is uitgegaan van de gebruikelijke 98-percentiel geurconcentratie. Dat betekent dat de berekende geurconcentratie gedurende 98 procent van het jaar niet wordt overschreden (ouE/m³; P98).

Geurbelastingsnormen uit de Wgv

Het geurgevoelige object ligt in een:	Ten hoogste toegestane geurbelasting:
- concentratiegebied, binnen bebouwde kom	3,0 ouE/m ³
- concentratiegebied, buiten bebouwde kom	14,0 ouE/m ³
- niet-concentratiegebied, binnen bebouwde kom	2,0 ouE/m ³
- niet-concentratiegebied, buiten bebouwde kom	8,0 ouE/m ³

Dieren zonder geuremissiefactoren

Dieren waarvoor geen geuremissiefactor is opgenomen zijn bijvoorbeeld koeien. Voor veehouderijen met dieren waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld en voor veehouderijen met pelsdieren gelden wettelijk vastgestelde afstanden tussen veehouderij en geurgevoelig object. De beoordeling van geurhinder bestaat uit de toetsing of aan de voorgeschreven minimumafstanden wordt voldaan (artikel 4, eerste en tweede lid Wgv). Het gaat hier om de afstand tussen het emissiepunt van een dierenverblijf en de buitenzijde van het geurgevoelige object. De minimumafstand tussen een veehouderij met 'afstandsdieren' en een geurgevoelig object (artikel 4, eerste lid van de Wgv) bedraagt:

- Binnen de bebouwde kom 100 meter;
- Buiten de bebouwde kom 50 meter.

De ligging van het geurgevoelige object is hierbij bepalend.

n stallen (met name varkensstallen en pluimveestallen) kunnen relatief hoge concentraties van fijn stof optreden. De bijdrage aan de luchtkwaliteit buiten de stal verschilt per staltype en stalsysteemtype en per diersoort. De concentratie van fijn stof in de lucht kan bij de grens van een intensieve veehouderij (grens van de inrichting) in de orde liggen van enkele microgrammen per m³ lucht. Tot op 150 m van een intensieve veehouderij worden verhoogde concentraties fijn stof gemeten. Dit geldt globaal genomen bij zowel (grote) varkens- als pluimveehouderijen, waarbij globaal genomen geldt dat de belasting door pluimveebedrijven het grootst is. Bij de grondgebonden veehouderij komt veel minder fijn stof vrij en is dit in de praktijk geen aandachtspunt. Als de toename van de concentratie fijn stof in de lucht tot gevolg heeft dat de geldende grenswaarden voor de luchtkwaliteit worden overschreden, zullen in een omgevingsvergunning maatregelen worden voorgeschreven om de belasting van de lucht terug te dringen. Hiervoor bestaan realistische maatregelen.

In het IVG-onderzoek (2011) kon niet worden bevestigd dat gebieden met veel intensieve veehouderij tot meer klachten en aandoeningen aan de luchtwegen leiden dan gebieden met minder intensieve veehouderij.

Een aantal specifieke klachten (pneumonie en chronische bronchitis) werd in de gebieden met veel intensieve veehouderij wel vaker gevonden. Rondom intensieve veehouderij werden vooral meer longontstekingen gezien; dit gold voor alle jaren tussen 2006 en 2009 en is naar alle waarschijnlijkheid ten dele gerelateerd aan de uitbraak van Q-koorts in de jaren 2008 en 2009 (zie verder). Astma en COPD kwamen niet vaker voor in de nabijheid van intensieve veehouderij. Mensen met COPD en astmatici hadden echter wel meer complicaties van hun ziekte, met name infecties van de bovenste luchtwegen en longontsteking. Astma blijkt minder vaak voor te komen bij hogere concentraties van fijn stof en (dus) in de nabijheid van veehouderijbedrijven. Longontsteking is enigszins verhoogd in de nabijheid van intensieve veehouderij in het algemeen en sterk verhoogd bij omwonenden van bedrijven met geiten en pluimvee. Het onderzoek gaf weinig aanwijzingen dat zeer grote stallen, zogenaamde megastallen, meer invloed hebben op de gezondheid van omwonenden dan kleinere stallen.

De tussenrapportage van het nu lopende VGO-onderzoek over astma en COPD (RIVM et al, 2015) bevestigt (vooralsnog) de resultaten uit 2011. Gezonde mensen in de buurt van veehouderijen hebben minder vaak astma en COPD (of hebben een kleinere kans op) dan gezonde mensen niet in de buurt van veehouderijen. De oorzaak hiervoor is (nog) niet bekend: geeft het wonen in de buurt van veehouderijen "weerstand"/"bescherming tegen astma en COPD"? of is het beeld vertekend: verhuizen mensen met astma en COPD juist uit de buurt van veehouderijen? Bij mensen met astma en COPD verergeren de klachten in de buurt van veehouderijen. Hierbij is er een relatie met de afstand tot de veehouderij(en) en het aantal veehouderijen in de omgeving.

Zoonosen

Zoönosen zijn infectieziekten die van dieren op mensen overdraagbaar zijn. Per diersoort kunnen verschillende ziekten voorkomen (totaal zijn er zo'n 50 zoönosen bekend), die via de lucht verspreiden naar mensen, via direct contact tussen dier en mens of via voedsel of mest. Dit kunnen bijvoorbeeld (griep)virussen zijn, bacteriën of andere organismen. Griepvirussen (influenzavirussen) zijn erg veranderlijk. Zo kunnen in een varken griepvirussen van varken, vogel en mens zich mengen waardoor nieuwe typen ontstaan. Bij virussen kunnen soms vormen ontstaan die ook van mens op mens kunnen worden overgebracht. Vaak zijn vogelgriepvirussen de bron van griepvirussen bij zoogdieren en mensen. Zoonosen kunnen zich snel verspreiden en leiden tot ziekte-uitbraken. Voorbeelden hiervan zijn de vogelgriep (2003) en de Q-koorts (2007). Voor griepvirussen is bij kippenhouderijen een relatie gevonden tussen bedrijfsomvang en de aanwezigheid van influenza. Hoe groter het bedrijf, hoe groter de kans op influenza. Bij varkensbedrijven is deze trend niet gevonden. De kans op besmetting tussen bedrijven - en

daardoor verspreiding van dierziekten - is te verminderen door een voldoende grote afstand tussen bedrijven aan te houden.

Q-Koorts

Q-koorts wordt veroorzaakt door de bacterie *Coxiella burnetii*. Deze bacterie komt voor bij vrijwel alle diersoorten, maar vooral schape en geiten. Het inademen van besmette deeltjes is de voornaamste oorzaak van besmetting bij de mens. Tot 5 km van een besmet bedrijf is er een verhoogde kans op Q-koorts bij mensen. Inademen hoeft niet te leiden tot ziekte en als het tot ziekte leidt heeft deze vaak een vaag griepachtig karakter (verhoging/koorts, hoofdpijn) of het karakter van een longontsteking. Pas na lange(re) tijd komen ziekteverschijnselen als concentratie-/ geheugenverlies, extreme vermoeidheid, spierklachten, gewrichtspijn e.d. aan de oppervlakte.

Pas sinds de uitbraak van Q-koorts in Herpen (gemeente Oss) in 2007-2011, waarbij mogelijk meer dan honderdduizend (voor zover bekend) mensen besmet zijn geraakt, ca. 4.200 mensen ziek (waarvan ca. 1.100 langdurig) en ten minste 25 mensen zijn overleden, wordt onderzoek verricht naar Q-koorts.

De Q-koorts uitbraak in Oss heeft eerst geleid tot een ruimingscampagne gevolgd een inentingscampagne onder geiten en een tijdelijke bouwstop voor geitenhouderijen.

Vogelgriep

In wilde vogels, met name watervogels, kan het vogelgriepvirus voorkomen. Insleep (via vogels of mest) in een pluimveebedrijf kan leiden tot een vogelgriepuitbraak. Hierbij kan een milde vorm van vogelgriep muteren in een ernstige vorm en leiden tot besmetting op mensen. Overdracht van mens op mens is nog niet bekend.

Varkensgriep

Influenza A komt veel voor bij varkens en daarmee ook bij varkenshouders. Over het algemeen zonder ernstige ziekteverschijnselen.

Salmonella en Campylobacteriose

Salmonella en campylobacteriose zijn bij de mens belangrijke verwekkers van voedselgerelateerde darminfecties. Dieren zijn vaak de drager van deze bacteriën zonder er zelf ziek van te worden. Infecties bij de mens treden op door eten van besmet vlees en eieren of producten, die door vlees of eieren zijn besmet.

Toxoplasmose

Toxoplasmose wordt veroorzaakt door toxoplasma een dierlijke parasiet die onder meer bij varkens voorkomt. Het kan door diverse dieren worden overgebracht. Hierdoor en door verblijf van toxoplasma in de bodem komt het bij bedrijven met uitloop in de vrije lucht (dit zijn vooral kleinere bedrijven) meer voor dan bij de moderne intensieve veehouderij. Katten zijn een belangrijke bron van besmetting van de mens, rechtstreeks of door contact met kattenuitwerpselen of grond waarin deze voorkomen. In de grond kunnen besmettelijke overlevingsvormen van Toxoplasma aanwezig zijn, de zogenaamde oöcysten. Mensen kunnen ook worden besmet door het eten van onvoldoende verhit vlees. Toxoplasmose kan ernstige gevolgen hebben voor het ongeboren kind, vooral als de moeder in de eerste maanden van de zwangerschap voor het eerst besmet wordt door de parasiet. Bij besmetting na de geboorte zijn de gevolgen meestal mild, maar bij een klein deel van de patiënten heeft de ziekte een ernstig verloop.

Hepatitis E

Recent (zomer) is Hepatitis E in de aandacht komen te staan. Er wordt bij bloedbanken een toename van Hepatitis E bij mensen geconstateerd, met name in Oost-Brabant. Er wordt een relatie vermoed met concentratie van varkens.

Bacteriën/Endotoxinen

Als indicator voor de aanwezigheid van bacteriën in de lucht, en tegelijk daarmee ook van andere ziekteverwekkers (en resistente bacteriën, zie hieronder), worden endotoxinen gebruikt. Dit zijn bestanddelen uit de celwanden van een hele grote groep bacteriesoorten (Salmonella en Qkoorts horen beide tot deze groep). Een hoog gehalte aan endotoxinen geeft dus niet direct aan dat er schadelijke organismen in de lucht aanwezig zijn, maar kan wel gebruikt worden als aanwijzing of de kans daarop groter of kleiner is. In de stallen kunnen hoge concentraties van endotoxinen optreden. Dit kan invloed hebben op de luchtwegen. Werknemers met allergie en astma reageren hier sterker op dan werknemers zonder allergie of astma. Ook in de omgeving van bedrijven kan de endotoxineconcentratie in de lucht hoger zijn dan ergens anders (bijvoorbeeld in stedelijk gebied). Het gaat daarbij echter wel om zeer lage concentraties, waarvan geen effecten op de gezondheid worden verwacht. Bij metingen rondom specifieke bedrijven is duidelijk geworden dat de veehouderij in alle gevallen bijdraagt aan hogere niveaus van endotoxinen tot een afstand van het bedrijf van ongeveer 250 meter. De concentraties waren het hoogst bij varkenshouderijen en pluimveebedrijven. Tot 1.000 m kan een hogere concentratie dan de achtergrond worden gemeten.

Met de bacteriën die resistent zijn voor antibiotica zijn hierbij aandachtspunt, omdat deze niet of moeilijk te bestrijden zijn.

MRSA (staphylokok)

Bekend/berucht is MRSA (Meticilline Resistente Staphylococcus aureus) in de varkenshouderij. Circa 40 % van Nederlandse slachtvarkens is drager van MRSA. De resistente vorm komt relatief veel voor bij mensen die nauw contact hebben met varkens of vleeskalveren, zoals de veehouders zelf en medewerkers van de bedrijven gerelateerd aan de veehouders. Verspreiding van mens op mens is mogelijk. Ook verspreiding via de lucht of door contact met mest kan een rol spelen. De resistente bacteriën kunnen via het ventilatiesysteem van de bedrijven of via de mest ook in de buitenlucht terecht komen. De varkensspecifieke MRSA-bacterie werd in het IVG onderzoek (2011) vaker en in hogere concentraties teruggevonden in een straal van 1.000 meter rond veehouderijbedrijven. In hoeverre dit kan leiden tot MRSA besmetting van omwonenden is nog onduidelijk, maar door de sterke verdunning in de buitenlucht zal de kans gering zijn. Gezonde dragers van MRSA merken er over het algemeen niet veel van, maar voor mensen met een slechte weerstand kan MRSA een bedreiging van de gezondheid zijn. Daarom is het van heel groot belang, dat besmetting in ziekenhuizen wordt voorkomen. De richtlijn is nu, dat personen die intensief contact hebben met varkens of kalveren bij ziekenhuisopname worden onderzocht op MRSA en in isolatie worden verpleegd tot is uitgesloten dat ze drager zijn. Overigens is de MRSA in de varkenshouderij een andere dan de ziekenhuis MRSA die, los van de varkenshouderij, regelmatig in het nieuws komt. De ziekenhuisvariant komt vaak uit het buitenland.

ESBL (o.a. salmonella)

Een andere vee-gerelateerde bacterie/endotoxine is ESBL (waaronder salmonella). Kip, ander vlees, eieren, groenten en fruit kunnen besmet zijn met ESBL-producerende bacteriën. Mensen die voedsel eten dat besmet is met deze bacteriën, kunnen ziek worden en daarnaast resistent raken tegen antibiotica. Hoewel niet exact is vast te stellen hoe groot de bijdrage is die de veehouderij levert aan de verspreiding van resistentie door ESBL, vormen de ESBL-producerende

bacteriën volgens de Gezondheidsraad op dit moment en in de nabije toekomst vanuit de veehouderij het grootste microbiële risico voor de volksgezondheid (Gezondheidsraad).

De overheid en de sector hebben afspraken gemaakt om het antibioticagebruik in de veehouderij te verminderen en zo de risico's van resistentieontwikkeling te beteugelen. Het totale gebruik moest in 2013 zijn gehalveerd ten opzichte van dat in 2009. In 2011 moest het gebruik al met 20 procent zijn verminderd. De Gezondheidsraad heeft in haar advies (2012) aanbevelingen gedaan die moeten leiden tot een verminderd gebruik van antibiotica in het algemeen, en van sommige groepen antibiotica in het bijzonder.

Geluid

Geluid kan leiden tot hinder, verstoring van gedrag (bv slaapverstoring, ander sociaal gedrag) en stressgerelateerde somatische gezondheidsklachten (hoofdpijn, vermoeidheid, concentratie/korte termijn geheugen, verhoogde bloeddruk, hart- en vaatziekten). In epidemiologische studies is een verhoogd risico voor verhoogde bloeddruk en hart- en vaatziekten als gevolg van geluidblootstelling vastgesteld. Het gaat met name om coronaire hartziekten. Deze zijn het gevolg van slagaderverkalking. Hierdoor ontstaat zuurstoftekort in de hartspier. De twee bekendste diagnoses zijn het acuut hartinfarct en angina pectoris. Een recente meta-analyse vond voor coronaire hartziekten een verhoging van het risico met 4% voor een toename van de geluidbelasting met 10 dB. Verschillende meta-analyses geven aan, dat vanaf geluidniveaus van circa 50 dB Lden het risico op deze gezondheidseffecten toeneemt. Uit onderzoek op scholen in de omgeving van vliegvelden blijkt, dat verhoogde geluidbelastingen ook negatieve effecten hebben op de leerprestatie van kinderen, zoals het korte termijn geheugen, aandacht vasthouden en begrijpend lezen. Deze effecten kunnen tot enkele maanden na vermindering van de geluidbelasting aanhouden.

Licht

Lichtuitstoot wordt in het buitengebied vooral veroorzaakt door (niet afgedekte) kassen, (open/serre)stallen, en lichtinstallaties bij paardenbakken en sportaccommodaties. Lichtuitstoot kan leiden tot lichthinder en tot gezondheidsklachten: verstoring gedrag (bv slaapverstoring, ander sociaal gedrag) en stressgerelateerde somatische gezondheidsklachten. Er is nog weinig kennis over de relatie tussen lichthinder en gezondheid.

Verkeersonveiligheid

Verkeersonveiligheid in het buitengebied is met name een aandachtspunt bij smalle, door bomen omgeven wegen waar een menging van (vracht)verkeer en langzaam verkeer (fietsers: schoolgaand en/of recreatief) is.

Bronnen

- Commissie m.e.r. (2015) Handreiking Gezondheid (www.commissiemer.nl/thema's/gezondheid).
- Commissie van Doorn (2011). Al het vlees duurzaam.
- Gezondheidsraad (2011). Antibiotica in de veeteelt en resistente bacteriën bij mensen. Den Haag: Gezondheidsraad
- Gezondheidsraad (2012). Rapport Intensieve Veehouderij en Gezondheid.
- GGD (2006) Gezondheidseffectscreening Stad & Milieu 2006: Handboek voor een gezonde inrichting van de woonomgeving.
- GGD (2011). Informatieblad Intensieve Veehouderij en Gezondheid, update 2011.
- GGD (2012). Handboek Gezondheidseffectscreening.
- GGD, IRAS (2015). Geurhinder van veehouderij nader onderzocht: meer hinder dan Handreiking Wgv doet vermoeden ?

- IRAS, NIVEL, RIVM (2011). Mogelijke effecten van intensieve veehouderij op gezondheid omwonenden (IVG).
- Ministerie van Volksgezondheid (2008). Wet Publieke Gezondheid (WPG).
- Ministerie van VROM (2008). Nationale aanpak Milieu en Gezondheid 2008-2012.
- Ministerie van VROM (2009). Handreiking gezondheid in ruimtelijke planvorming.
- Ministerie van I&M (2011). Van mega naar beter. Rapportage van de maatschappelijke dialoog over schaalgrootte en toekomst van de veehouderij ("Alders rapport").
- RIVM (2008). Volksgezondheidsaspecten van veehouderijbedrijven in Nederland. Zoonosen en antibioticumresistentie
- RIVM (2008). Intensieve veehouderij en gezondheid. Overzicht van kennis over werknemers en omwonenden.
- RIVM, IRAS, NIVEL en WUR (2015). Tussenrapportage Veehouderij en Gezondheid omwonenden (VGO).
- RIVM, (2016). Veehouderij en Gezondheid omwonenden (VGO).

Kennisplatforms

- RIVM
- Rijksoverheid-veehouderij/(volks)gezondheid
- Kennisplatform Veehouderij en Humane Gezondheid: opgericht 1-3-2015, startbijeenkomst najaar 2015 (GGD, Omgevingsdiensten, Wageningen UR (Central Veterinary Institute en Livestock Research), Universiteit Utrecht (UU) en Rijksinstituut Volksgezondheid en Milieu (RIVM))
- Kennisnetwerk(en) Zoonosen: Brabant (BKZ, 2009), Midden-Nederland (2013)
- One Health (mens en diergezondheid: www.onehealth.nl)
- Q-support.nu

Bijlage 3 Passende beoordeling

Passende beoordeling

Bestemmingsplan Buitengebied Deurne
Derde Herziening

projectnummer 404242
definitief revisie
6 september 2016

Passende beoordeling

Bestemmingsplan Buitengebied Deurne

Derde Herziening

projectnummer 404242
definitief revisie
6 september 2016

Auteurs

Drs. C. Schellingen

Opdrachtgever

Gemeente Deurne
Postbus 5
5700 AA Deurne

datum vrijgave
06-09-2016

beschrijving revisie
definitief

goedkeuring
B. van Dijk

vrijgave
T. Artz

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel Passende beoordeling	2
1.3	Leeswijzer	3
2	Ontwikkelingsmogelijkheden bestemmingsplan buitengebied	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Ontwikkelingen algemeen	7
2.3	Ontwikkelingsmogelijkheden glastuinbouw	10
2.4	Ontwikkelingsmogelijkheden teeltondersteunende voorzieningen (TOV)	13
2.5	Ontwikkelingsmogelijkheden recreatie	13
2.6	Ontwikkelingsmogelijkheden duurzame energie	15
2.7	Ontwikkelingsmogelijkheden mestverwerking	15
2.8	Gebiedsbescherming	15
2.9	Voorgenomen activiteit, alternatieven en scenario's	16
3	Toetsingskader Natuurbeschermingswet	17
3.1	Natura 2000	17
3.2	Natuurbeschermingswet 1998	17
3.3	Natura 2000-gebieden	18
3.3.1	Deurnsche Peel & Mariapeel	19
3.3.2	Groote Peel	22
3.4	Beschermde Natuurmonumenten	24
4	Effectbeschrijving en – beoordeling	25
4.1	Inventarisatie relatie ingreep-effect	25
4.2	Oppervlakteverlies en versnippering	26
4.3	Vermesting en verzuring door atmosferische depositie	28
4.4	Verontreiniging	31
4.5	Verdroging	31
4.6	Verstoring door geluid, licht en optische verstoring	33
4.7	Verstoring door mechanische effecten	36
4.8	Bewuste verandering van soorten	37
5	Conclusies uitvoerbaarheid	39
5.1	Resultaten effectbeoordeling ontwikkelingsmogelijkheden	39
5.2	Cumulatie-onderzoek	40
5.3	Consequentie	40
5.4	Oplossingsrichtingen	41
6	Referenties	45

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Deurne gaat het Bestemmingsplan Buitengebied voor een derde maal herzien. Voluit heet deze herziening: Bestemmingsplan “Derde Herziening Bestemmingsplan Buitengebied”. In dit rapport wordt dit afgekort tot Derde Herziening. De belangrijkste onderwerpen van de Derde Herziening zijn:

- Verwerken van nieuwe regels uit de provinciale Verordening ruimte 2014;
- Verwerken van nieuw gemeentelijk beleid over het buitengebied (zie verder onder de kop “Voorgenomen activiteit”).

Figuur 1.1 geeft het plangebied weer, het gebied waarover de Derde Herziening gaat. Het plangebied is een groot deel van het grondgebied van de gemeente Deurne, met uitzondering van:

- De kernen: Deurne, Liessel, Neerkant, Vlierden en Helenaveen;
- Het vestigingsgebied glastuinbouw ten oosten van Deurne;
- Het terrein van de kalkzandsteenfabriek aan de Hoogdonk te Liessel;
- Het voormalige mobilisatiecomplex aan de Helmondsingel;
- Het bedrijventerrein ‘Binderen-Zuid’, ten westen van de kern Deurne.

Plangebied en studiegebied

In dit rapport worden de termen plangebied en studiegebied veel gebruikt.

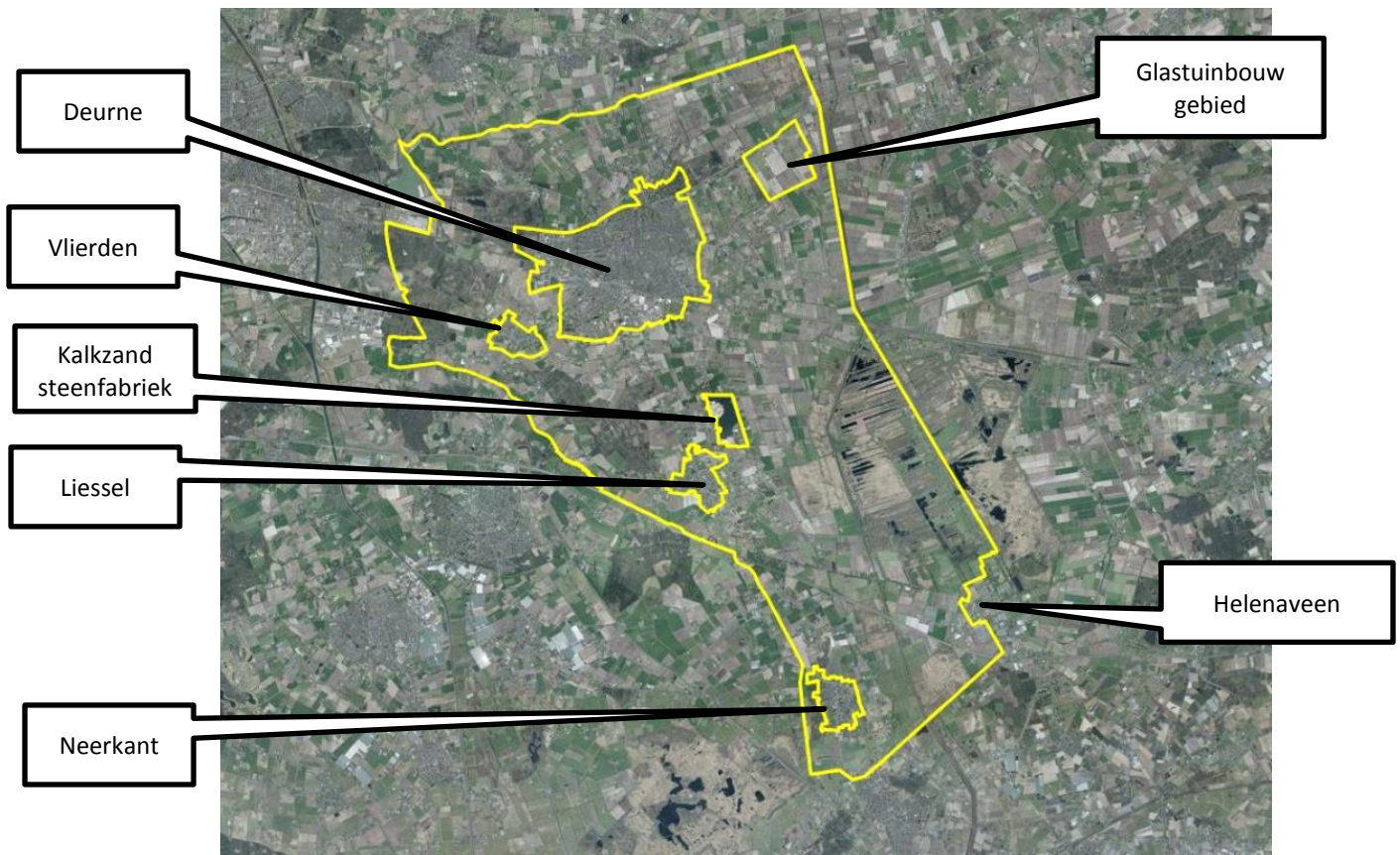
Plangebied is het gebied waar het ruimtelijk besluit voor geldt, in dit geval de Derde Herziening. De plangrens, de grens van het plangebied, is vastgelegd op de verbeelding, de kaart bij de Derde Herziening.

Studiegebied is het gebied waarin ontwikkelingen in de Derde Herziening effect kunnen hebben. Dit kan zowel in het plangebied zijn (bijvoorbeeld verstoring van de bodem), maar ook buiten het plan gebied (bijvoorbeeld geluidhinder).

Doel van de Derde Herziening is een bestemmingsplanregeling die:

- Ruimte blijft geven aan geeft voor agrarische ontwikkeling;
- Past binnen het wettelijk kader, bijvoorbeeld van de Natuurbeschermingswet;
- Rekening houdt met de belangen en gezondheid van de bewoners van het buitengebied.

Binnen het plangebied ligt een gedeelte van het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel. Gezien de stikstofgevoeligheid van dit Natura 2000-gebied en van Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied (bijvoorbeeld Natura 2000-gebied Groote Peel) kan niet op voorhand uitgesloten worden dat de ontwikkelingsmogelijkheden die de Derde Herziening biedt tot significant negatieve effecten kunnen leiden op een Natura 2000-gebied. Daarom wordt zoals gesteld in de Natuurbeschermingswet 1998 een passende beoordeling uitgevoerd om mogelijke effecten nader te onderzoeken.

Figuur 1.1 Plangebied Derde herziening Bestemmingsplan Buitengebied Deurne.

1.2 Doel Passende beoordeling

De Natuurbeschermingswet 1998 biedt de juridische basis voor de aanwijzing van Natura 2000-gebieden en de beoordeling van activiteiten die (mogelijk) negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden. Het kan daarbij zowel activiteiten binnen als buiten het betreffende Natura 2000-gebied betreffen. Het regime voor Natura 2000 kent een zogenaamde externe werking, waardoor ook moet worden gezien of activiteiten buiten het Natura 2000-gebied, negatieve effecten kunnen hebben op de daarvoor vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen.

In de besluitvorming over de Derde Herziening is het nodig om te toetsen of het plan in overeenstemming is met de Natuurbeschermingswet 1998. Op grond van artikel 19j, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna Nbw), en de daaraan gerelateerde artikelen (zie tekstkader) moet een bestuursorgaan (in het geval van de Derde Herziening de gemeenteraad) bij het vaststellen van een plan rekening te houden met de gevolgen die dat plan voor Natura 2000-gebieden kan hebben. Wanneer een plan (afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten) significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, moet het bestuursorgaan op grond van artikel 19j, tweede lid Nbw 1998, een passende beoordeling van de gevolgen voor de gebieden vast te stellen voordat het plan kan worden vastgesteld. Op grond van artikel 19j, derde lid, Nbw 1998, gelezen in samenhang met artikel 19g Nbw, mag het plan alleen worden vastgesteld als het bestuursorgaan uit de passende beoordeling de zekerheid heeft verkregen dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. Met andere woorden, het bestemmingsplan moet uitvoerbaar zijn in de Nbw.

Natuurbeschermingswet, 1998, Artikel 19j

1. Een bestuursorgaan houdt bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, ongeacht de beperkingen die terzake in het wettelijk voorschrift waarop het berust, zijn gesteld, rekening
 - a. met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied, en
 - b. met het op grond van artikel 19a of artikel 19b voor dat gebied vastgestelde beheerplan voor zover dat betrekking heeft op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid.
2. Voor plannen als bedoeld in het eerste lid, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt het bestuursorgaan voordat het plan vast te stellen een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, van dat gebied.
3. In de gevallen, bedoeld in het tweede lid, wordt het besluit, bedoeld in het eerste lid, alleen genomen als is voldaan aan de voorwaarden, genoemd in de artikelen 19g en 19h.
4. De passende beoordeling van deze plannen maakt deel uit van de ter zake van die plannen voorgeschreven milieu-effectrapportage.
5. De verplichting tot het maken van een passende beoordeling bij de voorbereiding van een plan als bedoeld in het tweede lid geldt niet in gevallen waarin het plan een herhaling of voortzetting is van een plan of project ten aanzien waarvan al eerder een passende beoordeling is gemaakt, voor zover de passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren over de significante gevolgen van dat plan.

1.3 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 beschrijft het te toetsen voornemen;
- Hoofdstuk 3 gaat in op het toetsingskader;
- In hoofdstuk 4 worden mogelijke effecten onderzocht en beoordeeld;
- De conclusies van de passende beoordeling zijn weergegeven in hoofdstuk 5, waarbij ook een doorkijk wordt gegeven naar oplossingsrichtingen.

2 Ontwikkelingsmogelijkheden bestemmingsplan buitengebied

2.1 Inleiding

Deze passende beoordeling onderzoekt de effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening. Belangrijk uitgangspunt is dat de Derde Herziening niet een volledig nieuw bestemmingsplan buitengebied is. De Derde Herziening is een partiële en thematische herziening van onderdelen van de geldende Tweede Herziening (2014) van het Bestemmingsplan Buitengebied.

Basis voor de Derde Herziening zijn de opbouw, systematiek en keuzes voor ontwikkelingsmogelijkheden en gebiedsbescherming, zoals al in de Tweede Herziening vastgelegd. De Tweede Herziening is op een aantal inhoudelijke en bestemmingsplan-technische onderdelen aangepast en geactualiseerd:

- Verwerken van de nieuwe regels in de provinciale Verordening ruimte 2014. De provincie Noord-Brabant heeft in 2014 een nieuwe Verordening ruimte vastgesteld. Deze Verordening ruimte 2014 gaat vooral over de wijziging van het provinciale beleid voor veehouderijen. De provincie streeft naar transitie naar een meer zorgvuldige veehouderij en stelt daarom in de Verordening ruimte 2014 nieuwe en strengere voorwaarden aan uitbreiding van veehouderijen (zie kader). Gemeenten zijn verplicht de nieuwe regels in de Verordening ruimte 2014 door te vertalen in de gemeentelijke bestemmingsplannen;

Kader Verordening ruimte 2014

Op 7 februari 2014 heeft de provincie Noord-Brabant een partiële herziening van de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en de bijbehorende Verordening ruimte vastgesteld. De Verordening ruimte 2014 geeft invulling aan de beleidsmatig ingezette koerswijzigingen van de provincie. Met name voor de regels in het buitengebied is de Verordening ruimte 2014 aanzienlijk gewijzigd ten opzichte van de Verordening ruimte 2011 en 2012. Belangrijkste wijziging is de uitvoering en uitwerking van de beleidslijn "Transitie naar zorgvuldige veehouderij". Centraal in deze beleidslijn staat het motto "Ontwikkelruimte moet je verdienen en is niet onbegrensd". Er wordt alleen nog ontwikkelruimte aan veehouderijen geboden als daarmee een ontwikkeling naar een zorgvuldige veehouderij in gang wordt gezet. Hieraan is een aantal voorwaardelijke bepalingen gekoppeld: onder andere voeren van dialoog met omgeving, landschappelijke kwaliteitsverbetering minimaal 10% van het bouwvlak, voldoen aan (bovenwettelijke) eisen voor fijn stof, geur. Ontwikkelruimte blijft beperkt tot 1,5 ha. In de Derde Herziening zijn de bepalingen van de Verordening ruimte 2014 verwerkt in de regels. Deze vormen daarmee ook de basis voor de effectbepaling in deze passende beoordeling.

- Vertaling van de gemeentelijke beleidsmatige wens om de bestemmingsplanregeling eenvoudiger te maken. Dit om initiatiefnemers en initiatieven meer te stimuleren, meer ruimte te geven voor gewenste ontwikkelingen en op voorhand zo min mogelijk voorwaarden/beperkingen op te leggen;
- Aanpassing van het "oude" Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) / Agrarisch-1 naar het "nieuwe" Primair Agrarisch gebied (PrimAG). De gemeente wil in het PrimAG agrarische ontwikkelingen stimuleren;
- Stimuleren van de vrijetijdseconomie in het buitengebied door recreatief mede-/nevengebruik makkelijker te maken en recreatief ondernemerschap te ondersteunen.;

- Vertaling van het nieuwe gemeentelijke geurbeleid, zoals vastgelegd in de Geurvisie en Geurverordening 2015
- Vertaling van het nieuwe gemeentelijke mest-beleid In de Derde Herziening worden geen mogelijkheden voor grootschalige mestverwerking geboden . De Derde Herziening volgt hiermee het provinciale beleid.
- Mogelijkheden bieden voor kleinschalige vormen van duurzame energie: kleine windmolens (tot 15m) bio- of covergisting (met mest van het eigen bedrijf)
- Kwaliteitsverbetering landschap: vertaling van de regeling landschapskwaliteitsverbetering en het gemeentelijk beleid over “autonome sloopplicht”: zorgvuldig ruimtegebruik, landschappelijke inpassing en investering bij nieuwe ontwikkelingen, stimuleren sloop oude stallen en bedrijfsgebouwen in het buitengebied

Een belangrijk aandachtspunt en belangrijke opgave in de Derde Herziening is: Het geven van een juridisch robuuste regeling die EN ruimte geeft aan de gewenste ontwikkelingen EN past binnen de (strengere) eisen van de wet- en regelgeving en jurisprudentie.

Vooraf de eisen vanuit de Natuurbeschermingswet ter bescherming van Natura 2000-gebieden zijn hierbij van belang.

In en rond het buitengebied van Deurne liggen Natura2000-gebieden. Deze zijn gevoelig voor diverse effecten, maar vooral voor toename van stikstof en verdroging. Ontwikkelingen binnen de Derde Herziening kunnen leiden tot negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Deze ontwikkelingen en daarmee ook de Derde Herziening staan daarmee op gespannen voet met de Natuurbeschermingswet (zie kader).

Kader Veehouderij - stikstofdepositie – Natura 2000-gebieden

De Natuurbeschermingswet stelt dat activiteiten geen significant (wezenlijk) negatieve effecten mogen hebben op Natura 2000-gebieden. Bestemmingsplannen die deze activiteiten vastleggen of hiervoor kaderstellend zijn, mogen niet zondermeer worden vastgesteld. In en rondom het plangebied liggen Natura 2000-gebieden. Deze zijn gevoelig voor stikstof. Nu al liggen de achtergrondwaarden hoger dan de kritische waarden. Activiteiten als uitbreiding van veehouderijen of glastuinbouw leiden, zonder mitigerende (verzachtende) maatregelen, tot toename van stikstofemissie (uitstoot) en daarmee tot toename van stikstofdepositie (neerslag) op Natura 2000-gebieden in de omgeving. Dit is, ook bij geringe toename, een significant negatief effect, gezien de nu al overbelaste situatie. Met mitigerende maatregelen kan de stikstofdepositie worden verminderd, dan wel voorkomen. Deze maatregelen kunnen echter vaak niet in een bestemmingsplan worden vastgelegd. Deze problematiek speelt in een groot deel van Nederland. Het Rijk heeft een landelijk dekkende oplossing geformuleerd met de naam PAS, Programma Aanpak Stikstof. Het PAS heeft als doel dat er EN invulling wordt gegeven aan de Natura 2000-doelstellingen EN dat er ruimte voor ontwikkelingen blijft bestaan. Het PAS voorziet in maatregelen om de stikstofemissie terug te dringen (o.a. door afspraken met de agrarische sector) en in beheermaatregelen in de Natura2000-gebieden zelf. Het PAS is sinds 1 juli 2015 in werking en in december 2015 voor een eerste keer herzien. Echter: Het PAS gaat over projecten (lees vergunningen) en niet over plannen (lees bestemmingsplannen). Gemeenten zijn al enige tijd op zoek naar een juridisch houdbare oplossing voor de bestemmingsplannen buitengebied. De momenteel meest plausibele methode is het opnemen van een voorwaardelijke bepaling aan ontwikkelingen (bouwen en/of gebruik) dat een ontwikkeling niet mag leiden tot een toename van stikstofemissie dan wel dat er geen sprake mag zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebied.

2.2 Ontwikkelingen algemeen

Voor het onderzoek naar milieueffecten in deze passende beoordeling zijn vooral de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening van belang die (kunnen) leiden tot (wezenlijke) milieueffecten. Dit zijn:

- Ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven (met name veehouderijen);
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor glastuinbouwbedrijven;
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor teeltondersteunende voorzieningen (TOV);
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatieve voorzieningen;
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor duurzame energie;
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor mestbewerking.

Daarnaast biedt een bestemmingsplan buitengebied vaak de mogelijkheden, al dan niet gebonden aan voorwaarden, voor “werken” als het dempen van sloten, het plaatsen dan wel verwijderen van groen, ophoging/verlaging van het maaiveld e.d. Ook deze kunnen milieueffecten hebben, met name op landschap (openheid, reliëf), hydrologie (verdroging) en natuur (verdroging, verstoring, ruimtebeslag).

Uitgangspunt voor de passende beoordeling: maximale planologische ontwikkelruimte

Van belang is dat vanuit wet- en regelgeving en jurisprudentie volgt dat het uitgangspunt voor de effectbepaling in de passende beoordeling de maximale planologische ontwikkelruimte is. De maximale planologische ontwikkelruimte is de theoretisch maximale benutting van de bestemmingplanruimte voor alle mogelijke activiteiten op alle mogelijke locaties. Dat de maximale situatie zich hoogstwaarschijnlijk niet zal ontwikkelen en dat de verwachte ontwikkeling (veel) beperkter zal zijn dan de maximaal mogelijke doet hier niet aan af.

Wet- en regelgeving en jurisprudentie verstaan onder maximaal ook de geldende maar nog niet benutte planologische ruimte, afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden en mogelijkheden voor omschakeling.

Het overnemen van de geldende planologische regeling zonder extra ontwikkelingsmogelijkheden (planologische conserverend bestemmen) ontslaat niet van de onderzoeksverplichting om in een nieuw bestemmingsplan nieuw onderzoek te doen en een nieuwe afweging te maken. Dit geldt in het buitengebied van Deurne o.a. voor de planologische geldende maar nog niet volledig ontwikkelde agrarische bouwvlakken. Opvulling van deze bouwvlakken geldt voor de passende beoordeling als een nieuwe ontwikkeling.

Voorwaarden aan uitbreiding van bestaande veehouderijen

Bestaande veehouderijen (figuur 2.1) mogen uitbreiden tot maximaal 1,5 ha bouwvlak (inclusief bestaand oppervlak). Uitbreiding van het bestaande oppervlakte van gebouwen is alleen toegestaan als aan onderstaande voorwaarden uit de Verordening ruimte 2014 wordt voldaan:

- Er moeten maatregelen getroffen worden (en in stand gehouden worden) die invulling geven aan een zorgvuldige veehouderij (Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV);
- De ontwikkeling is gelet op de zorg voor een goede leefomgeving en gelet op de volksgezondheid, inpasbaar in de omgeving;
- Er moet voldaan worden aan extra eisen voor geur en fijn stof;
- Er is een zorgvuldige dialoog gevoerd, gericht op het betrekken van de belangen van de omgeving bij het plan;
- Binnen stallen mag ten hoogste één bouwlaag gebruikt worden voor het houden van dieren. Uitzondering hierop zijn volière- en scharrelstallen voor legkippen waar ten hoogste twee bouwlagen gebruikt mogen worden.

De Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV) is opgebouwd rond diverse thema's. Om te voldoen aan het criterium 'zorgvuldig' moet een minimale score van 7 op de BZV worden gehaald. In de loop der tijd breidt het aantal thema's uit en worden de scores bijgesteld. Gemengde bedrijven, bijvoorbeeld een veehouderij in combinatie met vollegrondsteelt, mogen bouwen voor de niet-veehouderijtak zonder aan de voorwaarden uit de Verordening ruimte 2014 te voldoen. Deze bebouwing mag echter niet worden gebruikt voor veehouderij, voordat voldaan is aan de voorwaarden.

Ook het wijzigen van agrarische bouwvlakken voor veehouderij (vormverandering) om omschakelen naar een andere diersoort is alleen toegestaan als aan de voorwaarden uit de Verordening ruimte 2014 is voldaan.

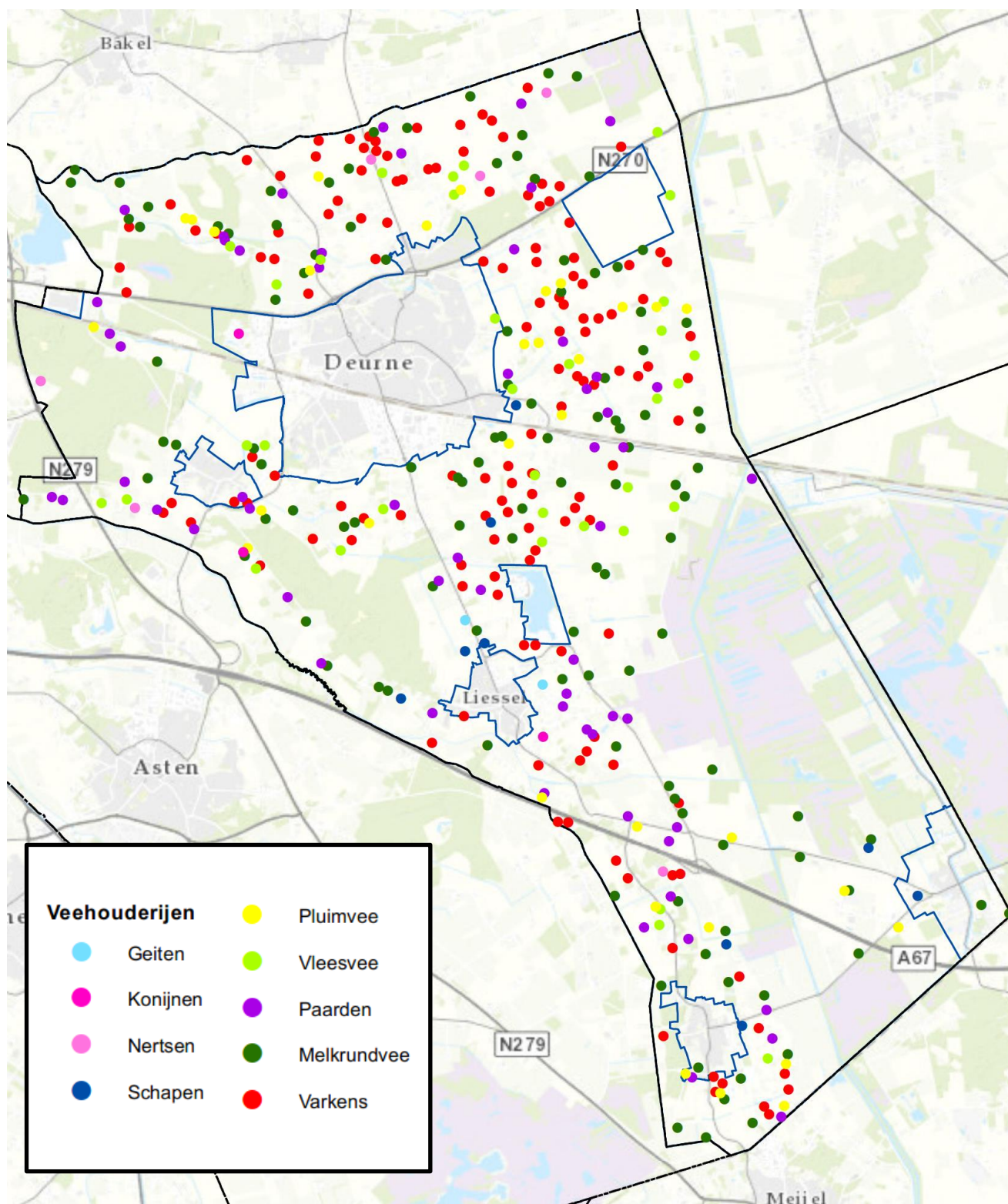
Binnen de grondgebonden agrarische bedrijven blijft de mogelijkheid bestaan voor omschakeling van akkerbouw naar veeteelt, mits voldaan is aan de voorwaarden van de Verordening ruimte 2014).

Mogelijkheden in het primair agrarisch gebied (PrimAG)

De gemeente wil een deel van het buitengebied blijven behouden waarin vooral ruimte gegeven wordt aan de landbouw: het primair agrarisch gebied (PrimAG). Door agrarische ontwikkeling vooral in het PrimAG te stimuleren, wordt het overige buitengebied ontlast en stijgt per saldo de kwaliteit van wonen en leven. Het PrimAG omvat delen van het "oude" landbouwwontwikkelingsgebied (LOG). Binnen het PrimAG mogen veehouderijen uitbreiden tot maximaal 1,5 ha (inclusief bestaand). Uiteraard binnen de eisen aan zorgvuldige veehouderij uit de Verordening ruimte 2014.

In het huidige LOG liggen op een aantal plaatsen veel woningen. Ook heeft het LOG een aantal locaties, die feitelijk al lang geen agrarische locaties meer zijn (maar wel nog een agrarische bestemming hebben). Er ontstaan hierdoor veel "boeren-naast-burger"-locaties, waar doorontwikkeling van de agrarische sector belemmerd wordt en/of niet meer logisch is.

In de Derde Herziening zit dan ook een herbegrenzing van het LOG naar een kleiner PrimAG. De begrenzing is onder andere afgestemd op de nieuwe geurverordening: een kleiner PrimAG gecombineerd met een hogere geurnorm dan het overige buitengebied draagt bij aan de verplaatsing van agrarische bedrijven van het overige buitengebied richting het PrimAG. Dit verhoogt de economische waarde van zowel de agrarische bedrijven in het PrimAG, als de woningen en bedrijven die buiten het PrimAG liggen. Binnen het nieuwe PrimAG worden zo weinig mogelijk extra voorwaarden opgelegd, om de kracht van het agrarisch ondernemerschap, zo min mogelijk te beperken.

Figuur 2.1: Veehouderijen (Gemeente Deurne, Web-Bvb, juni 2016)

Beperkingen/voorwaarden aan uitbreiding van bestaande veehouderijen

In delen van het buitengebied gelden beperkingen en voorwaarden aan uitbreiding van veehouderijen. Het zijn gebiedsbeschermingsregelingen uit de Tweede Herziening en/of volgen uit gebiedsbeschermingsregelingen in de Verordening ruimte 2014.

In de bestemmingen Natuur, Bos en Water is uitbreiding van agrarische bedrijven niet mogelijk en/of aan strenge eisen gebonden ter voorkoming van negatieve effecten op landschappelijke, natuur- en/of waterwaarden. Binnen de bestemmingen Agrarisch- Waarde Natuur en Agrarisch- Waarde Landschap is uitbreiding van agrarische bedrijven gebonden aan eisen gebonden ter voorkoming van negatieve effecten op landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische, natuur- en/of waterwaarden. Zie verder onder de kop "Gebiedsbescherming".

Extra beperkingen / voorwaarden binnen gebied "Beperkingen Veehouderij"

Een deel van het buitengebied van Deurne is in de Verordening ruimte 2014 aangeduid als "Beperkingen Veehouderij" (figuur 2.2). Dit zijn natuurgebieden en gebieden om de kernen. Binnen deze aanduiding gelden extra beperkingen en voorwaarden aan uitbreiding. Alleen niet-intensieve (grondgebonden) veehouderijen mogen uitbreiden, intensieve veehouderijen niet.

2.3 Ontwikkelingsmogelijkheden glastuinbouw

Vestigingsgebied, doorgroeigebied en solitaire glastuinbouwbedrijven

Het provinciaal glastuinbouwbeleidstreeft naar concentratie van glastuinbouw in (nieuw)vestigingsgebied glastuinbouw en (bestaande)doorgroeigebieden glastuinbouw (figuur 2.2). Dit om de glastuinbouw zoveel mogelijk te concentreren en glastuinbouw maximaal te laten profiteren van schaal- en synergie(samenwerkings)voordelen.

In het buitengebied van Deurne is 1 vestigingsgebied glastuinbouw (ca. 170 ha) en 1 doorgroeigebied glastuinbouw gelegen (ca. 70 ha, deels al benut).

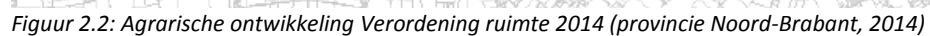
Het vestigingsgebied maakt echter geen onderdeel uit van het plangebied van de Derde Herziening. Het is al eerder in een MER onderzocht en in de Tweede Herziening afgewogen en vastgelegd. Wel is in dit plan-MER onderzocht of er sprake is van cumulatie van effecten van ontwikkelingen in de Derde Herziening en ontwikkeling van het vestigingsgebied Glastuinbouw. In het doorgroeigebied is vestiging en omschakeling naar een glastuinbouwbedrijf niet toegestaan, tenzij:

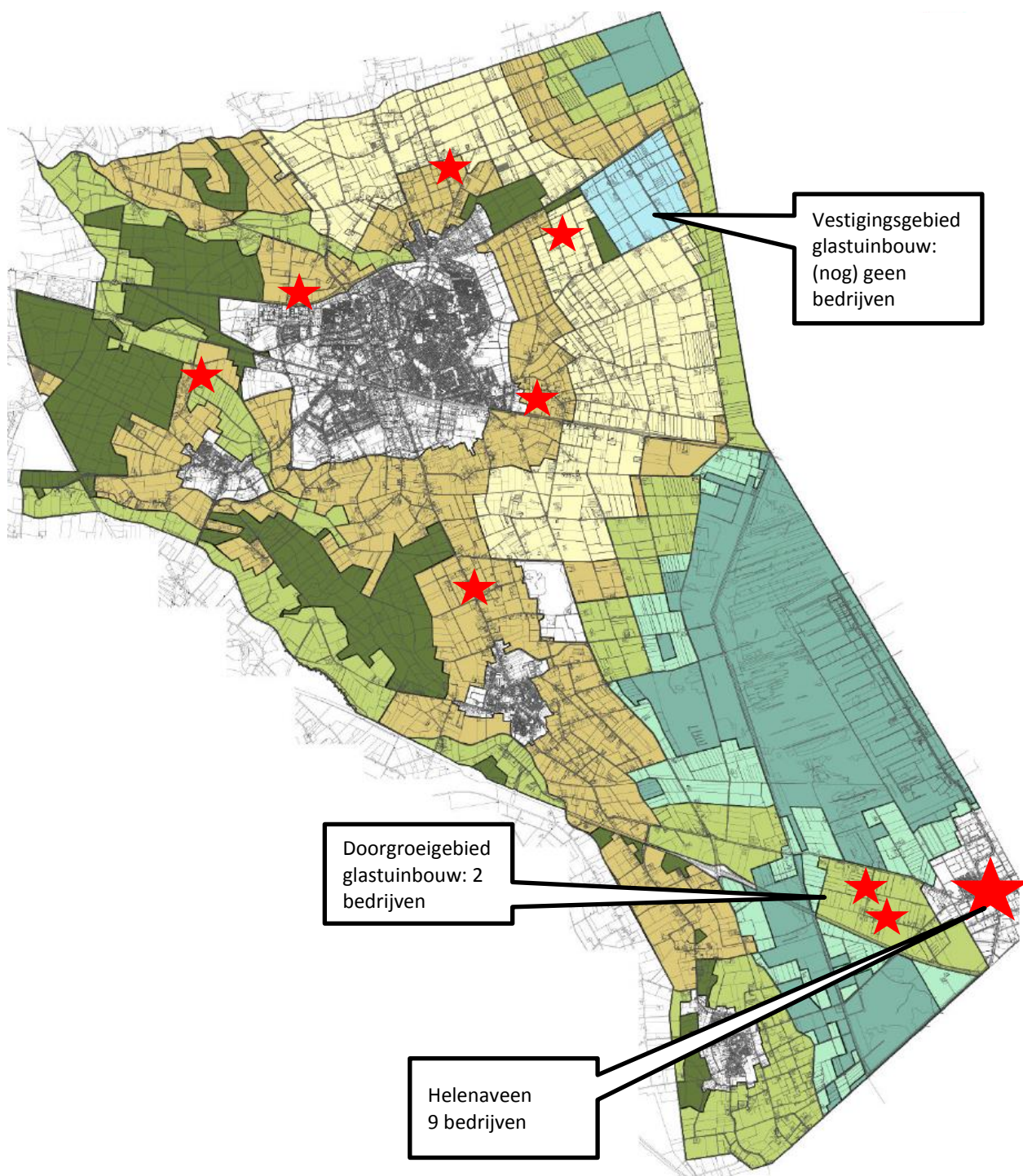
- dit noodzakelijk is vanwege de sanering van een glastuinbouwbedrijf ergens anders;
- dit nodig is vanwege herschikking van glastuinbouwbedrijven binnen het doorgroeigebied;
- en er sprake is van bevordering van de ruimtelijke kwaliteit door de sanering of de herschikking.

Uitbreiding van de bestaande bedrijven is wel mogelijk. Solitaire (alleenstaande individuele) glastuinbouwbedrijven buiten het vestigings- en doorgroeigebied (figuur 2.3) mogen uitbreiden tot maximaal 3,5 ha bruto, waarvan maximaal 3 ha netto glas (inclusief bestaand oppervlak).

Beperkingen/voorwaarden uitbreiding glastuinbouw

Er is geen glastuinbouw mogelijk buiten de hierboven beschreven vestigings- en doorgroeigebieden en de (beperkte) groeimogelijkheden van solitaire bedrijven. Daarnaast gelden binnen bepaalde bestemmingen en aanduidingen zoals Agrarisch Waarde Landschap voorwaarden aan uitbreiding. Dit om negatieve effecten op landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische, natuur- en/of waterwaarden te voorkomen.

Figuur 2.3: Glastuinbouwbedrijven (op kaart hoofdbestemmingen Tweede Herziening)

2.4 Ontwikkelingsmogelijkheden teeltondersteunende voorzieningen (TOV)

Teeltondersteunende kassen, permanente en tijdelijke TOV

De Derde Herziening neemt de geldende ontwikkelingsmogelijkheden voor teeltondersteunende voorzieningen (TOV) uit de Tweede Herziening over.

Binnen agrarische bestemmingen is bij recht oprichting toegestaan van maximaal 5.000 m² teeltondersteunende kassen binnen het agrarisch bouwvlak.

Permanente teeltondersteunende voorzieningen mogen uitsluitend op het bouwvlak worden opgericht. Als het bouwvlak te klein is om de permanente voorzieningen te realiseren, kan een vergroting van het bouwvlak worden aangevraagd.

Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen betreffen voorzieningen die op dezelfde locatie worden gebruikt zo lang de teelt dit vereist, met een maximum van 6 maanden. Deze tijdelijke voorzieningen hebben een directe relatie met het grondgebruik:

- In agrarisch gebied bij recht tot maximaal 2,5 m hoogte;
- In agrarisch met waarden – landschap via afwijking tot maximaal 2,5m hoogte met een maximale omvang van 1 hectare.

Beperkingen/voorwaarden uitbreiding TOV

In delen van het buitengebied gelden beperkingen en voorwaarden aan realisatie en uitbreiding van TOV. Het zijn gebiedsbeschermingsregelingen uit de Tweede Herziening en/of volgen uit gebiedsbescherming in de Verordening ruimte 2014.

In de bestemmingen Natuur, Bos, Water en Agrarisch- Waarde Natuur is realisatie van TOV niet mogelijk. Binnen de bestemming Agrarisch- Waarde Landschap is uitbreiding van TOV gebonden aan eisen gebonden om negatieve effecten op landschappelijke, natuur- en/of waterwaarden te voorkomen.

2.5 Ontwikkelingsmogelijkheden recreatie

Uitbreiding bestaande recreatieve voorzieningen, recreatief mede/nevengebruik, nieuwe recreatie

De Derde Herziening Buitengebied 2017 maakt diverse vormen van recreatief mede-/nevengebruik uit de Tweede Herziening opnieuw mogelijk:

- (Beperkte) uitbreiding van de bestaande recreatieve voorzieningen (figuur 2.4):
(waarbij opgemerkt moet worden dat Vakantiepark de Bikkels niet meer kan uitbreiden)
- Recreatief mede/nevengebruik bij agrarische bedrijven en woningen
Kamperen bij de boer, Bed & Breakfast e.d.

Uitbreiding van de bestaande recreatieve voorzieningen

De bestaande recreatieve voorzieningen mogen volgens de geldende bestemmingsplanregeling met 25% van de bebouwing uitbreiden en met een afwijkingsprocedure 10% extra.

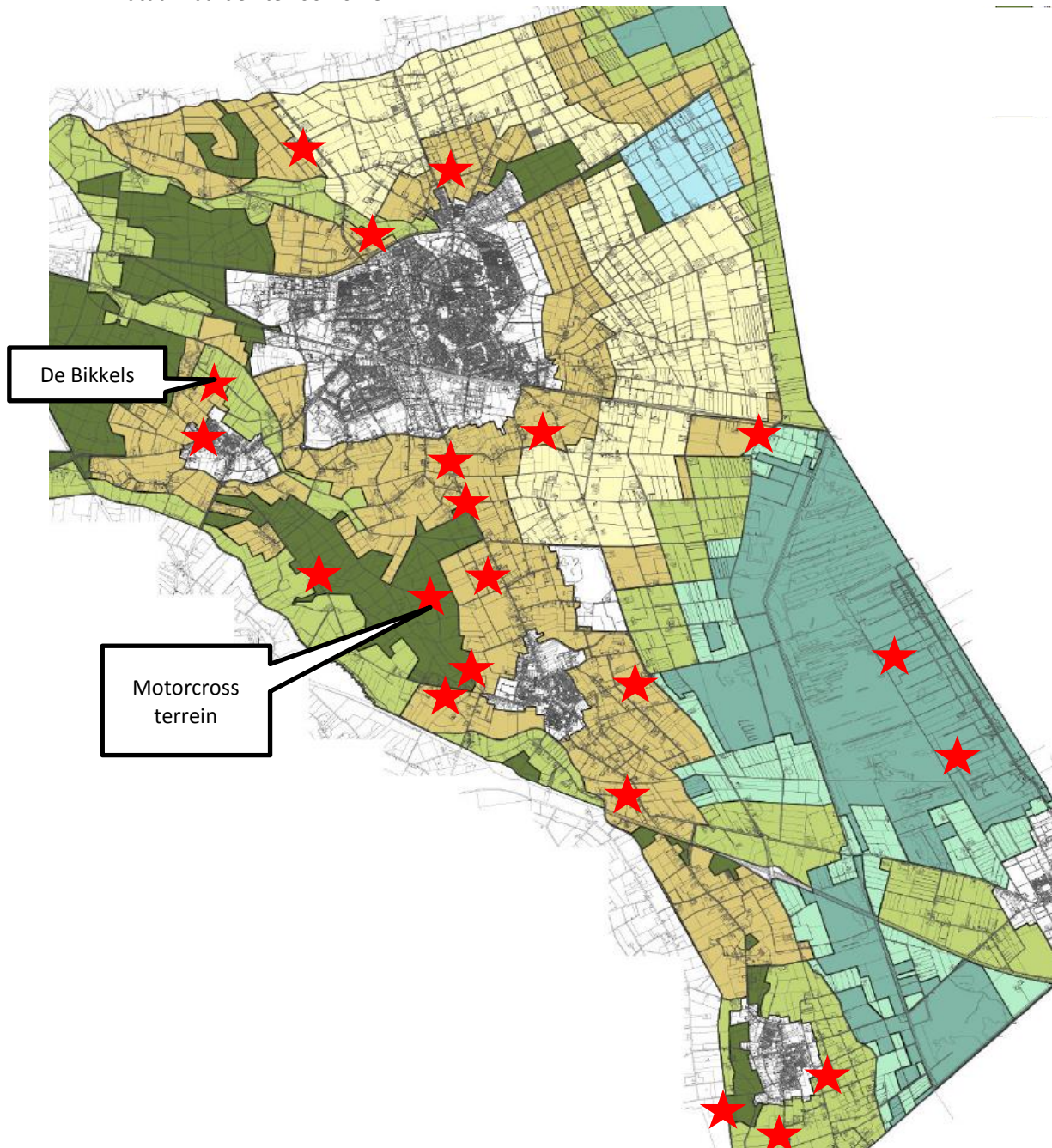
Recreatief mede/nevengebruik bij agrarische bedrijven en woningen

Het Derde Herziening neemt de geldende mogelijkheden voor recreatief mede/nevengebruik over. Elk agrarisch bedrijf mag met een afwijking- of wijzigingsbevoegdheid recreatief nevengebruik realiseren: B&B, kleinschalig kamperen, trekkershutten e.d.

Beperkingen/voorwaarden uitbreiding recreatie

In delen van het buitengebied gelden beperkingen en voorwaarden aan realisatie en uitbreiding van recreatie. Het zijn gebiedsbeschermingsregelingen die overgenomen worden uit De Tweede Herziening en/of volgen uit gebiedsbescherming in de Verordening Ruimte 2014.

In de bestemmingen Natuur, Bos en Water is realisatie van recreatie niet mogelijk en/of aan strenge eisen gebonden om negatieve effecten op natuurwaarden te voorkomen. Binnen de geldende bestemmingen Agrarisch- Waarde Natuur en Agrarisch- Waarde Landschap is uitbreiding van recreatie gebonden aan eisen gebonden om negatieve effecten op natuurwaarden te voorkomen.

Figuur 2.4: Recreatieve voorzieningen (in rood op kaart hoofdbestemmingen Tweede Herziening)

2.6 Ontwikkelingsmogelijkheden duurzame energie

Kleine windmolens

De Derde Herziening biedt de mogelijkheid om op een agrarisch perceel een kleine windmolen (maximaal 15 m hoogte) op te richten.

Bio-/covergisting

De Derde Herziening blijft de geldende mogelijkheid bieden om op een agrarisch perceel een bio-/covergistingsinstallatie op te richten. Dit moet binnen het bestaande bouwvlak en mag alleen verwerking van bedrijfseigen mest betreffen.

2.7 Ontwikkelingsmogelijkheden mestverwerking

De Derde Herziening geeft geen mogelijkheden voor grootschalige mestbewerking. De Derde Herziening volgt hierin het provinciaal beleid.

2.8 Gebiedsbescherming

In delen van het buitengebied gelden (extra) beperkingen en voorwaarden aan ontwikkelingen / uitbreidingen van veehouderijen, glastuinbouw, TOV en recreatie. Het zijn gebiedsbeschermingsregelingen uit de Tweede Herziening en/of volgen uit gebiedsbescherming in de Verordening ruimte 2014.

De geldende bestemmingen Natuur en Bos zijn vooral gericht op het behoud en versterking van natuurwaarden. Uitbreiding van veehouderijen, glastuinbouw, TOV en recreatie (anders dan extensieve recreatie) is in principe niet toegestaan.

In de bestemming Water is uitbreiding van veehouderijen, glastuinbouw, TOV en recreatie (anders dan extensieve recreatie) in principe niet toegestaan en/of gebonden aan voorwaarden om negatieve effecten op waterdoelen te voorkomen.

Binnen de bestemmingen Agrarisch- Waarde Natuur en Agrarisch- Waarde Landschap is uitbreiding van veehouderijen, glastuinbouw, TOV en recreatie gebonden aan voorwaarden om negatieve effecten op landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische, natuur- en/of waterwaarden te voorkomen. Daarnaast zijn diverse aanduidingen opgenomen met beschermende voorwaarden voor:

- Landschap (reliëf, bosovergangen, openheid, beekdal en potentiële wijstgronden);
- Aardkundige waarden (aardkundig waardevolle gebieden);
- Cultuurhistorie (Monumenten, Beschermd Dorpsgezicht, provinciale cultuurhistorisch waardevolle vlakken en complexen, molenbiotoop);
- Archeologie (archeologische monumenten, archeologische waarden);
- Natuur (o.a. bescherming natuurgebieden);
- Water (o.a. bescherming van waterwingebied, waterbergingsgebied, gebied reservering waterberging, beschermde gebieden waterhuishouding).

Voor “werken” is een vergunningstelsel opgenomen met voor de diverse “werken” een toetsingskader aan diverse waarden.

De voorwaarden zorgen ervoor dat ontwikkelingen geen wezenlijke/ongewenste negatieve effecten hebben op bovengenoemde waarden. Deze planologische gebiedsbescherming is meegewogen in de effectenbepaling en –beoordeling in dit plan-MER.

2.9 Voorgenomen activiteit, alternatieven en scenario's

In de passende beoordeling zijn twee situaties beschreven en onderzocht:

- De huidige situatie;
- Maximale plansituatie: de (theoretisch) maximale ontwikkelingen die in de Derde Herziening planologisch-juridisch mogelijk worden gemaakt.

In de passende beoordeling zijn de effecten van de maximale plansituatie ten opzichte van de huidige situatie bepaald. Dit zoals vereist vanuit wet- en regelgeving (Wet Milieubeheer, Natuurbeschermingswet) en jurisprudentie (uitspraken van de Raad van State).

Dit moet, ondanks de verwachting dat de maximale plansituatie in de praktijk niet zal optreden.

De gemeente verwacht gezien de ontwikkelingen in de agrarische sector en de bekende initiatieven niet dat de maximale uitbreidingsmogelijkheden volledig benut zullen worden. Maar een effectbepaling op basis van een realistisch, verwacht scenario wordt niet geaccepteerd door de Raad van State. De keuzes in de Derde Herziening moeten worden gemaakt op basis van (de effecten van) de maximale plansituatie. Er worden in de passende beoordeling geen locatie- en/of inrichtingsalternatieven onderzocht. Voor de uitbreiding van bestaande veehouderijen, glastuinbouwbedrijven, teeltondersteunende voorzieningen, recreatieve bedrijven en kleinschalige voorzieningen door duurzame energie bestaan over het algemeen geen alternatieven: het zijn uitbreidingsmogelijkheden op en nabij bestaande bedrijven.

3 Toetsingskader Natuurbeschermingswet

3.1 Natura 2000

De Europese Vogelrichtlijn (1979) regelt de bescherming van leefgebieden van Europees bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. Met de Europese Habitatrichtlijn (1992) worden Europese (half-) natuurlijke habitats en bedreigde en kwetsbare dier- (andere dan vogels) en plantensoorten beschermd. De Natura 2000-gebieden zijn de gebieden die zijn aangewezen als speciale beschermingszones (SBZ's) in de EU Vogel- en/of Habitatrichtlijn. Deze gebieden samen vormen het omvangrijke Europese netwerk Natura 2000. Het hoofddoel van Natura 2000 is het stoppen van de achteruitgang en de waarborging van de biodiversiteit in Europa.

3.2 Natuurbeschermingswet 1998

Sinds 1 oktober 2005 is het beschermingsregime van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) overgenomen. Vanuit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn zijn belangrijke bepalingen overgenomen. Eén van die bepalingen is het afwegingskader, incl. compenserende maatregelen, zoals dat in artikel 6 van de Habitatrichtlijn staat. Het afwegingskader geeft aan op welke wijze besluitvorming plaats moet vinden voor plannen en projecten met mogelijke gevolgen voor beschermde natuurgebieden.

Binnen Nederland zijn er, in de periode 1986-2005, 79 belangrijke vogelgebieden als speciale beschermingszone (SBZ) van de Vogelrichtlijn aangewezen. In de Habitatrichtlijn zijn in 2003 141 gebieden aangemeld bij de Europese Commissie. Ongeveer 87% van het oppervlak van deze Habitatrichtlijngebieden heeft overlap met de gebieden die als Vogelrichtlijngebied zijn aangewezen. In Aanwijzingsbesluiten wordt door de minister van EZ de bescherming van de Natura 2000-gebieden juridisch vastgelegd. Centraal in de Aanwijzingsbesluiten staan de instandhoudingsdoelstellingen voor leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties van in het wild levende plant- en diersoorten, waarvoor het betreffende gebied is aangewezen.

Het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet kent de volgende procedurevarianten:

1. Er is zeker geen kans op effecten: geen vergunningplicht;
2. Er een kans op effecten, maar zeker niet significant: verstorings-/verslechteringstoets;
3. Er is een kans op significante effecten: passende beoordeling (eventueel met ADC-toets = alternatieventoets + dwingende redenen van groot openbaar belang + compensatie als in de PB na het nemen van mitigerende maatregelen significant negatieve effecten nog steeds niet uit te sluiten zijn).

Omdat een significant effect als gevolg van het voornemen niet zonder meer kan worden uitgesloten is de voorliggende toets opgesteld in de vorm van een passende beoordeling. Het referentiekader voor de toetsing wordt gevormd door de instandhoudingsdoelen voor de habitats en soorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen.

3.3 Natura 2000-gebieden

Binnen het plangebied ligt een gedeelte van één Natura 2000-gebied:

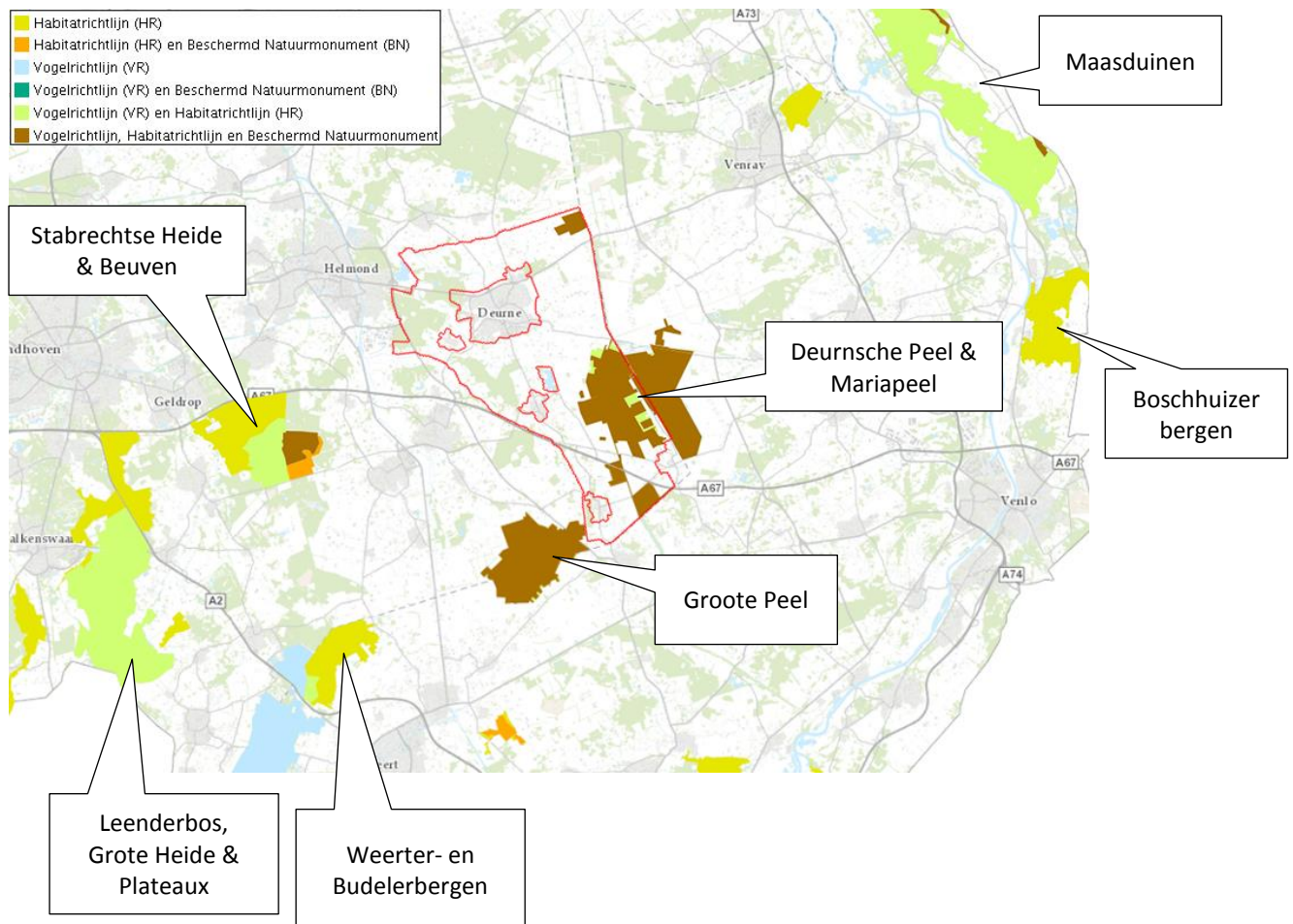
- Deurnsche Peel & Mariapeel.

Het zuidwesten van het plangebied grenst ca. 600 m aan een Natura 2000-gebied:

- Groote Peel.

In de ruimere omgeving van het plangebied zijn de volgende Natura 2000-gebieden gelegen:

- Stabrechtse heide & Beuven, > 8,5 km ten westen van het plangebied.
- Sarsven & De Banen, > 10 km ten zuiden van het plangebied.
- Weerter- en Budelerbergen & Ringselven, > 11 km ten zuidwesten van het plangebied.
- Bosschuizerbergen, > 11 km ten noordoosten van het plangebied.
- Maasduinen, > 18 km ten (noord)oosten van het plangebied.

Figuur 3.1: Natura 2000-gebieden in de omgeving van plangebied Buitengebied Deurne
 (bron: <http://genesis.aerius.nl/calculator>)

In het plan-MER en de passende beoordeling is een afstand gehanteerd van ca 10 km vanaf de grens van het plangebied als gebied waarbinnen de effecten van de ontwikkelingen in het de Derde Herziening op de Natura 2000-gebieden worden onderzocht. De 10 km grens is arbitrair: uiteindelijk gaat het om het effect op de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden ongeacht de afstand. Maar 10 km wordt valide geacht voor het effectenonderzoek in de Derde Herziening. Op dergelijke afstanden van de voorgenomen ontwikkeling is alleen het effect van (toename van) stikstofdepositie van belang. Andere effecten kunnen worden uitgesloten, omdat deze een beperkte beïnvloedingszone hebben.

Nabij (en deels in) het plangebied is het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel gelegen en het Natura 2000-gebied Groote Peel grenst aan het plangebied. Beide Natura 2000-gebieden zijn gevoelig voor stikstofdepositie en daarmee maatgevend voor de stikstofeffecten die ontwikkelingen binnen het bestemmingsplan veroorzaken.

Meer Natura 2000-gebieden meenemen, wordt niet noodzakelijk en zinvol geacht voor de effectbeoordeling. Namelijk, het effect van ontwikkelingen doet zich in de eerste plaats voor op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden, gebieden die door hun gevoeligheid, het meest kritisch en maatgevend zijn. Effecten op omliggende gebieden op ruimere afstand zijn sowieso kleiner. Op voorhand wordt verwacht dat de ontwikkelingen (mogelijk) significante effecten hebben op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Maatregelen voor deze gebieden hebben ook een positief effect op verder weg gelegen gebieden. Als de stikstofproblematiek op deze gebieden opgelost wordt, zijn ook (eventuele) problemen op verder weg gelegen gebieden opgelost.

3.3.1 Deurnsche Peel & Mariapeel

Het Natura 2000-gebied bestaat uit de twee deelgebieden (figuur 3.2): Deurnsche Peel (binnen het plangebied) en Mariapeel (buiten het plangebied). Tezamen met de nabijgelegen Groote Peel zijn het restanten van wat eens een uitgestrekt oerlandschap was van levend hoogveen. Deze peelhoogvenen werden grotendeels afgegraven tot op de zandondergrond. Deze gebieden zijn de zuidelijkste representanten van de vlakke subatlantische hoogvenen, die ergens anders en ook in de Peelregio door afgraving, ontginning en verveningen grotendeels zijn verdwenen. Door de verschillende verveningsgeschiedenis van de onderdelen van het gebied is er een grote en fijnschalige variatie in vegetatie en landschap, met gradiënten naar iets mineraalrijker milieu. In de oudste veenputten is al lange tijd sprake van hoogveengroei op miniatuurschaal. Op de grote restveeneenheden is nog een relatief grote veendikte aanwezig, waarop door herstelbeheer inmiddels ook op verschillende plaatsen ontwikkeling van hoogveenbegroeiingen plaats vindt. De Deurnsche Peel is het Brabantse deel van het gebied en bestaat naast de kern die grenst aan de Mariapeel ook uit een drietal kleinere deelgebieden: De Bult in het noorden en Grauwveen en Het Zinkske in het zuiden. In de Deurnsche Peel is tot in de jaren zeventig turf gewonnen, de sporen hiervan zijn nog duidelijk zichtbaar. In sommige oude turfputten zijn goed ontwikkelde hoogveenvegetaties te vinden. Het gebied bestaat uit een complex van fragmenten levend hoogveen, beginstadia van regenererend hoogveen, natte heide op rustend hoogveen en droge heide op minerale gronden, opgaand loof- en naaldbos, gras- en bouwlanden en open water (sloten, kanalen en plassen). De Mariapeel bestaat uit vier complexen (Griendtsveen, De Driehonderd Bunders, Horster Driehoek en Mariaveen). Het landschap kenmerkt zich door een rijke afwisseling van onder andere hogere, droge en lage, vochtige heideterreinen en moerasachtige gedeelten, open en gesloten bossen, veenputten, wijken, vennen en open water.

Het Mariaveen is een open heidegebied met enkele zandruggen. Na herstelmaatregelen in de jaren negentig herstelt het hoogveen zich weer. Grauwveen bestaat uit een complex van fragmenten levend hoogveen, beginstadia van regenererend hoogveen, droge en vochtige heide, moeras en opgaand loofbos. Er zijn turfgaten aanwezig. Het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel is een Vogel- en een Habitatrichtlijngebied. Dit gebied is in 2009 door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. De instandhoudingsdoelen zijn in onderstaande tabel 3.1 weergegeven.

Tabel 3.1: Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel
 [Bron: Aanwijzingsbesluit, 2009]

		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draagkracht aantal paren
Habitattypen				
H4030	Droge heiden	=	=	
H7110A	*Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap_	>	>	
H7120	Herstellende hoogvenen	= (<)	>	
Broedvogels				
A004	Dodaars	=	=	35
A224	Nachtzwaluw	=	=	3
A272	Blauwborst	=	=	350
A276	Roodborsttapuit	=	=	120
Niet-broedvogels				
A039	Toendrarietgans	=	=	
A041	Kolgans	=	=	
A127	Kraanvogel	=	=	

Legenda:

= behoudsdoelstelling, > verbeter- of uitbreidingsdoelstelling, = (<) achteruitgang ten gunste van ander habitatype toegestaan

* Voor naam betekent prioritaire soort of habitatype.

Figuur 3.2: Begrenzing Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel
(bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase/>)

3.3.2 Groote Peel

De Groote Peel vormt tezamen met de nabijgelegen Deurnsche Peel en Mariapeel het restant van wat eens een uitgestrekt oerlandschap was van levend hoogveen. Deze peelhoogvenen werden grotendeels afgegraven tot op de zandondergrond. De Groote Peel is samen met de Deurnsche Peel en Mariapeel de zuidelijkste representant van de vlakke subatlantische hoogvenen, die ergens anders en ook in de Peelregio door afgraving, ontginning en verveningen grotendeels zijn verdwenen. In de Groote Peel is in het verleden wel turf gewonnen, maar het gebied is vervolgens niet in cultuur gebracht. Het Brabantse deel is machinaal verveend waardoor er nauwelijks een puttenstructuur aanwezig is. Het Limburgse deel is grotendeels met de hand verveend, waardoor een groot areaal veenputten aanwezig is. Door erosie van de resterende hoge delen is de puttenstructuur vaak onduidelijk. De Groote Peel wordt gekenmerkt door een complex van horsten en slenken. Het gebied kent daardoor een grote landschappelijke afwisseling van open vochtige en droge heideterreinen, pijpestrootjessavannen, struwelen en bosjes en moerassige laagten met veenputten en plaatselijk bossen en natte heide. Door eerdere vernattingsmaatregelen zijn verschillende grote plassen ontstaan. In enkele veenputten vindt veengroei plaats. Het Natura 2000-gebied Groote Peel is een Vogel- en een Habitatrichtlijngebied. Dit gebied is in 2009 door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. De instandhoudingsdoelen zijn in onderstaande tabel 3.2 weergegeven.

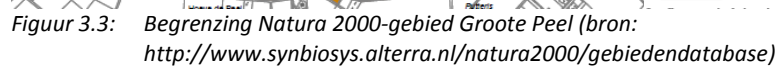
Tabel 3.2: Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Groote Peel [Bron: Aanwijzingsbesluit, 2009]

		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draagkracht aantal paren
Habitattypen				
H4030	Droge heiden	=	=	
H7120	Herstellende hoogvenen	= (<)	>	
Broedvogels				
A004	Dodaars	=	=	35
A008	Geoorde fuut	=	=	40
A119	Porseleinhoen	>	>	5
A272	Blauwborst	=	=	200
A276	Roodborsttapuit	=	=	80
Niet-broedvogels				
A039	Taigarietgans	=	=	
A039	Toendrarietgans	=	=	
A041	Kolgans	=	=	
A127	Kraanvogel	=	=	

Legenda:

= behoudsdoelstelling, > verbeter- of uitbreidingsdoelstelling, = (<) achteruitgang ten gunste van ander habitatype toegestaan

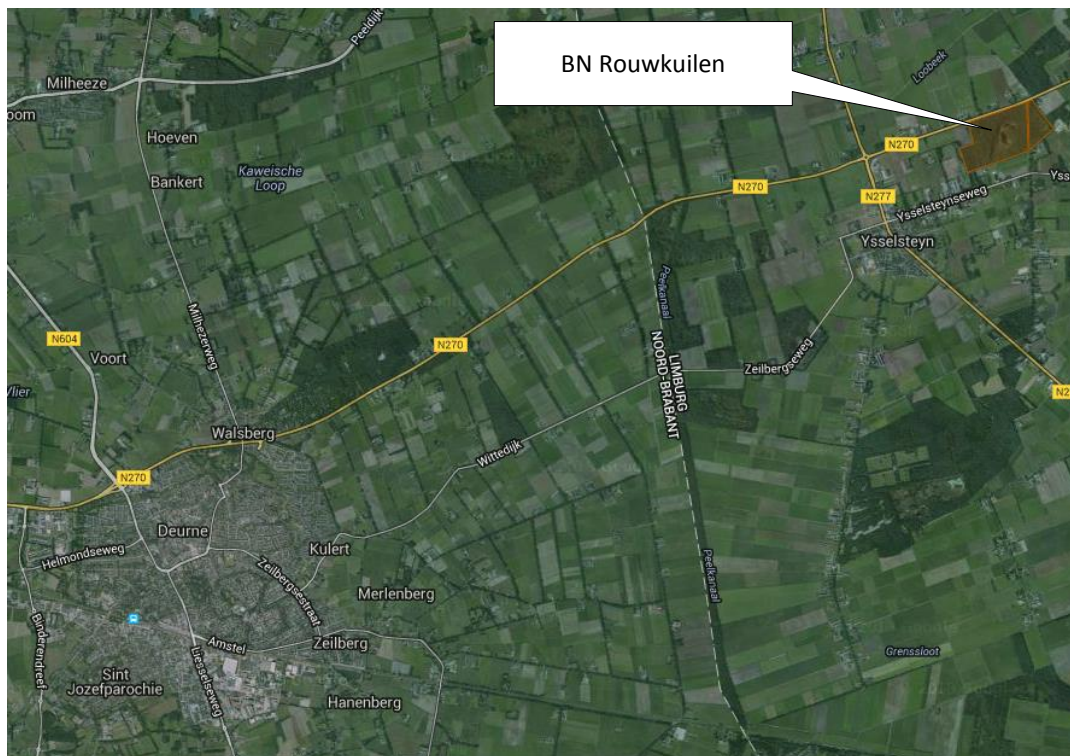
* Voor naam betekent prioritaire soort of habitatype.

3.4 Beschermde Natuurmonumenten

De Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel omvatten ook Beschermde Natuurmonumenten (BN). Sinds het permanent maken van de Crisis- en herstelwet hoeven plannen of projecten die buiten de begrenzing van een BN worden uitgevoerd niet langer te worden beoordeeld op mogelijke aantasting van de oude doelen (geen externe werking), voor zover het BN een overlap heeft met een Natura 2000-gebied en dat Natura 2000-gebied definitief is aangewezen (zie art. 19ia Nbw 1998 i.c.m. art 65). Dit is voor de twee gebieden van toepassing.

In de omgeving van het plangebied ligt ook een Beschermde Natuurmonument dat geen onderdeel uitmaakt van een Natura 2000-gebied; het is het gebied Rouwkuilen. Het ligt in de gemeente Venray, ruim een kilometer ten noordoosten van het dorp Ysselsteyn (zie figuur 3.4). Het is een (naald)bosgebied met een ven van in totaal 56 ha waarbij het ven en de oeverzones elk 5 ha zijn. Het gebied is waardevol voor amfibieën.

Figuur 3.4: Situering Beschermde Natuurmonument Rouwkuilen (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapsgebied.aspx?id=sn141&groep=12>)

4 Effectbeschrijving en – beoordeling

4.1 Inventarisatie relatie ingreep-effect

De ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt in de Derde Herziening kunnen effecten hebben op Natura 2000-gebieden in en rond het plangebied.

In deze passende beoordeling is beschreven of de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening effect hebben en zo ja welke effecten.

Hierbij is onderscheid gemaakt in de diverse ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening en in de diverse effecten waarvoor Natura 2000-gebieden gevoelig zijn.

Er is allereerst gekeken welke effecten (ook wel storingsfactoren genoemd) de ontwikkelingsmogelijkheden kunnen hebben en voor welke effecten de Natura 2000-gebieden in en rond het plangebied gevoelig zijn. Hiervoor is de effectenindicator gebruikt, een instrument van het ministerie (tabel 4.1).

Tabel 4.1: Effectenindicator

Ontwikkelingsmogelijkheden	Mogelijke storingsfactor
• Ontwikkelingsmogelijkheden veehouderijen	• Oppervlakteverlies en versnippering;
• Teeltondersteunende voorzieningen (TOV)	• Vermesting en verzuring door atmosferische depositie;
• Glastuinbouw	• Verontreiniging;
• Kleine windmolens	• Verdroging;
• Recreatieve ontwikkelingen	• Verstoring door geluid en licht;
	• Optische verstoring;
	• Verstoring door mechanische effecten;
	• Bewuste verandering soortensamenstelling.

Storingsfactoren kunnen een direct effect op de instandhoudingsdoelen hebben (bijvoorbeeld het doden van dieren of het verdwijnen van oppervlak habitatype of leefgebied) of een indirect effect (bijvoorbeeld verandering van de milieucondities, waardoor de leefomstandigheden verslechteren of het blokkeren van een trekroute, waardoor de toegang tot voedsel- of overwinteringsgebieden buiten het Natura 2000-gebied wordt geblokkeerd).

Per mogelijke storingsfactor is beschreven of de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening leiden tot negatieve effecten. Voor het aspect vermisting en verzuring is niet alleen naar de Deurnsche Peel binnen het plangebied gekeken, maar ook naar Natura 2000-gebieden buiten het plangebied. Dit vanwege het feit dat toename van stikstofemissie ook op grote(re) afstand effecten heeft. De reikwijdte van de overige storingsfactoren is beperkt tot de Natura2000-gebieden in en direct nabij het plangebied: Deurnsche Peel & Mariapeel en Grootte Peel.

Uit tabel 4.1 komt naar voren dat er door de voorgenomen ingreep acht effecttypes zijn. In de volgende paragrafen wordt per storingsfactor uitgezocht of deze in relatie tot de Derde Herziening relevant is. Enkel vermisting en verzuring door atmosferische depositie heeft een groot beïnvloedingsgebied waardoor, naast de nabijgelegen Natura 2000-gebieden, ook de Natura 2000-gebieden op grotere afstand worden meegenomen in de toetsing. De overige factoren (buiten vermisting en verzuring door atmosferische depositie) genoemd in tabel 4.1 worden gezien de nabije ligging van de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Grootte Peel ook voor deze Natura 2000-gebieden beschouwd.

4.2 Oppervlakteverlies en versnippering

Gevoeligheid voor ruimtebeslag en versnippering

Oppervlakteverlies en versnippering hebben alleen effect binnen of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden. De meeste Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument liggen op grotere afstand van het plangebied zodat er geen sprake is van oppervlakteverlies of versnippering.

Alleen de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel zijn relevant.

Een groot gedeelte van de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel is gevoelig voor ruimtebeslag en versnippering (zie tabel 4.2).

Tabel 4.2: Gevoeligheid voor ruimtebeslag en versnippering van de instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en Natura 2000-gebied Groote Peel (Bron: effectenindicator website EZ)

		Deurnsche Peel & Mariapeel	Groote Peel	Gevoeligheid voor ruimtebeslag	Gevoeligheid voor versnippering
Habitattypen					
H4030	Droge heiden	X	X	Gevoelig	Gevoelig
H7110A	*Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	X		Gevoelig	Gevoelig
H7120	Herstellende hoogvenen	X	X	Gevoelig	Gevoelig
Broedvogels					
A004	Dodaars	X	X	Gevoelig	Gevoelig
A008	Geoorde fuut		X	Gevoelig	Gevoelig
A119	Porseleinhoen		X	Gevoelig	Gevoelig
A224	Nachtzwaluw	X		Gevoelig	Gevoelig
A272	Blauwborst	X	X	Gevoelig	Gevoelig
A276	Roodborsttapuit	X	X	Gevoelig	Gevoelig
Niet-broedvogels					
A039	Taigaarietgans		X	Niet gevoelig	n.v.t.*
A039	Toendrarietgans	X	X	Niet gevoelig	n.v.t.
A041	Kolgans	X	X	Niet gevoelig	n.v.t.
A127	Kraanvogel	X	X	Gevoelig	n.v.t.

* Zie echter ook tabel 4.3 waarbij aangegeven is dat soorten die pendelgedrag vertonen vanuit het Natura 2000-gebied wel degelijk gevoelig zijn voor barrières tussen het Natura 2000-gebied en het omliggende landbouwgebied

Uitbreiding veehouderijen, glastuinbouw, TOV

De planologische bescherming van natuur in de Derde Herziening borgt dat uitbreiding van bebouwing, stallen, glastuinbouw, TOV en recreatie alleen maar kan voor zover deze niet zijn gelegen in de bestemming Natuur. Er is daarmee geen sprake van ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden of het Beschermd Natuurmonument.

Recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden

De uitbreidingsmogelijkheden voor recreatieve functies in de Derde Herziening leiden niet tot ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden. De planologische bescherming van natuur in de Derde Herziening borgt dat uitbreiding van recreatieve voorzieningen alleen maar kan voor zover deze niet zijn gelegen in Natura 2000-gebied

Kleine windmolens

De Derde Herziening biedt mogelijkheden voor de plaatsing van kleine solitaire windmolens bij elk agrarisch bedrijf. Windmolens kunnen leiden tot barrièrewerking in vliegbewegingen en/of trekroutes (en aanvaringsslachtoffers, zie paragraaf 4.7). Een aantal vogels uit de Natura 2000-gebieden trekken er dagelijks op uit om ergens anders voedsel te zoeken. Vanwege dit pendelgedrag kan de plaatsing van windmolens een effect hebben op de vogelsoorten waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Die kunnen een barrière veroorzaken voor vogels uit natuurgebieden op kilometers afstand. Om een beeld te krijgen van de mogelijke effecten is de 'maximale foerageerafstand' van de betreffende vogels relevant (zie tabel 4.3).

Tabel 4.3: Foerageerafstanden Instandhoudingsdoelen vogels Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel (Bron: effectenindicator website EZ)

		Deurnsche Peel & Mariapeel	Groote Peel	Foerageerafstand
Broedvogels				
A004	Dodaars	X	X	0, Gebiedsgebonden
A008	Geoorde fuut		X	0, Gebiedsgebonden
A119	Porseleinhoen		X	0, Gebiedsgebonden
A224	Nachtzwaluw	X		0, Gebiedsgebonden (in directe omgeving van het nest)
A272	Blauwborst	X	X	0, Gebiedsgebonden
A276	Roodborsttapuit	X	X	0, Gebiedsgebonden
Niet-broedvogels				
A039	Taigarietgans		X	15 km
A039	Toendrarietgans	X	X	Onbekend, niet gebiedsgebonden
A041	Kolgans	X	X	30 km
A127	Kraanvogel	X	X	6 km

Voor de broedvogels vormen de windmolens geen barrière omdat deze gebiedsgebonden zijn. Voor de niet-broedvogels heeft het Natura 2000-gebied een functie als slaapplek en ze foerageren in de omgeving. Bovendien zijn het trekvogels. Windmolens nabij de boerderijen vormen hiervoor een barrière (voor de dagelijkse pendelbewegingen en de jaarlijkse vogeltrek). De kans dat vogels omvliegen of dat foerageergebieden ongeschikt worden door de aanwezigheid van de windmolens bij de agrarische bedrijven is naar verwachting beperkt omdat deze niet in het open landschap staan waar deze soorten foerageren en omdat het kleine windmolens zijn, die – als ze worden gerealiseerd - zeer verspreid zullen staan waarbij de vlieghoogte niet of nauwelijks overlapt met de hoogte van de windmolens (risicogebied is 50 tot 150m hoog). Enkel bij een daling naar het foerageerterrein vormt de molen een risico maar het risico is 's nachts of bij slecht weer groter. De soorten waarvoor beide Peelgebieden aangewezen zijn, foerageren overdag.

Echter, gezien het grote aantal bedrijven ook op zeer korte afstand van de Natura 2000-gebieden en het feit dat voor een aantal soorten de trend onbekend is (en dus niet duidelijk positief) is kans op een belemmering van het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de niet-broedvogels door het versnipperend effect van de aanwezigheid van windmolens.

Dat zijn met name de doelen voor het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel. De kans voor de Groote Peel is klein omdat grensgebied tussen het Natura 2000-gebied en het plangebied beperkt is.

Conclusie ruimtebeslag en versnippering

Significant negatieve effecten door versnippering bij de realisatie van de ontwikkelingsmogelijkheden in het de Derde Herziening zijn niet met zekerheid uit te sluiten, met name als gevolg van de windmolens.

4.3 Vermesting en verzuring door atmosferische depositie

Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van vervuilende gassen. De uitstoot bevat onder andere ammoniak (NH_3). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden zo tot het zuurder worden van het biotische milieu. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn landbouw, verkeer en industrie. Aan de bronzijde leidt stikstofemissie afkomstig van agrarische bedrijven en door de toename van verkeersbewegingen (o.a. bij toename van recreatievoorzieningen) tot een potentieel verzurend en vermestend effect in natuurgebieden.

Verzuring hangt samen met vermesting van ecosystemen. Vermesting is de 'verrijking' van ecosystemen door depositie van met name stikstof en fosfaat. Het kan gaan om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden) of nitraat- en fosfaataanvoer door het oppervlaktewater. De groei in veel natuurlijke landecosystemen zoals bossen, vennen en heidevelden worden gelimiteerd door de beschikbaarheid van stikstof. Het gevolg van stikstof depositie is dat deze extra stikstof extra groei geeft. Daarbij is de beschikbaarheid van stikstof bepalend voor de concurrentieverhoudingen tussen de plantensoorten. Als de stikstofdepositie boven een bepaald kritisch niveau komt, neemt een beperkt aantal plantensoorten sterk toe ten koste van meerdere andere soorten. Hierdoor neemt de biodiversiteit af. Stikstofdepositie draagt bij aan de vergrassing en verstruweling van vegetaties in bijvoorbeeld duinen, heiden en bossen en de ongunstige staat van instandhouding van de aanwezige habitattypen.

Stikstofgevoeligheid

De gevoeligheid van habitattypen voor stikstofdepositie wordt uitgedrukt in de kritische depositie waarde (KDW) in mol N/ha/jaar. Hoe lager de KDW van een habitatype, hoe gevoeliger het habitatype voor atmosferische stikstofdepositie. De kritische depositiewaarde wordt gedefinieerd als: 'de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant kan worden aangetast door de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie' (Van Dobben, 2008).

In de tabel 4.4 is de stikstofgevoeligheid van de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel (als meest maatgevend voor het effect op Natura 2000-gebieden van de ontwikkelingsmogelijkheden binnen de Derde Herziening) weergegeven. Alle habitattypen zijn stikstofgevoelig en ook een aantal leefgebied van broedvogels. De leefgebieden van de niet-broedvogels zijn niet stikstofgevoelig (Bron: RV en SBB, november 2015). Gezien de hoge achtergrondwaarden aan stikstofdepositie staan de gevoelige instandhoudingsdoelen onder druk en is stikstofdepositie een knelpunt (zie % overbelast in tabel 4.4).

Ook de natuurwaarde van het Beschermd Natuurmonument Rouwkuilen is gevoelig voor stikstofdepositie omdat de KDW voor vennen varieert van 429 (zeer zwakgebufferde vennen, 571 (zwakgebufferde vennen) tot 714 (zure vennen) (Van Dobben et al, 2012).

Tabel 4.4: Gevoeligheid voor stikstofdepositie van de Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel (Bron: PAS-gebiedsanalyse)

		KDW	Gevoeligheid voor stikstofdepositie	% overbelast Deurnsche Peel & Mariapeel	% overbelast Groote Peel
Habitattypen					
H4030	Droge heiden	1071	Zeer gevoelig	100%	100%
H7110A	*Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	500	Zeer gevoelig	100%	n.v.t. (niet aangewezen)
H7120	Herstellende hoogvenen	500	Zeer gevoelig	100%	100%
Broedvogels					
A004	Dodaars	400 / 1214	Zeer gevoelig	Niet berekend 1)	Niet berekend 1)
A008	Geoorde fuut	400 / 1214	Zeer gevoelig	n.v.t. (niet aangewezen)	Niet berekend 4)
A119	Porseleinhoen	-	Niet gevoelig	n.v.t. (niet aangewezen)	0%
A224	Nachtzwaluw	400 / 1100 / 1800	(Zeer) gevoelig	Niet berekend 2)	n.v.t. (niet aangewezen)
A272	Blauwborst		Niet gevoelig	0%	0%
A276	Roodborsttapuit	1071 / 1100	Zeer gevoelig	Niet berekend 3)	Niet berekend 3)
Niet-broedvogels					
A039	Taigarietgans	-	Niet gevoelig	n.v.t. (niet aangewezen)	0%
A039	Toendrarietgans	-	Niet gevoelig	0%	0%
A041	Kolgans	-	Niet gevoelig	0%	0%
A127	Kraanvogel	-	Niet gevoelig	0%	0%

- 1) Bij een voortduren van de huidige overschrijding van stikstofdepositie kan in de toekomst een causale relatie tussen stikstofdepositie en afname van leefgebied niet worden uitgesloten (Broekmeyer et al, 2012)
- 2) Mede gezien de landelijke en lokale sterk positieve trend kan een causale relatie tussen stikstofdepositie en kwaliteit leefgebied worden uitgesloten (Broekmeyer et al, 2012)
- 3) De stikstofdepositie heeft in de periode 1994-2012 niet in de weg gestaan aan het realiseren van de instandhoudingsdoelstelling en er is geen sprake van een causale relatie tussen stikstofdepositie en kwaliteit leefgebied worden uitgesloten (Broekmeyer et al, 2012)
- 4) Hoewel de geoorde fuut stikstofgevoelig leefgebied bewoont, is de soort zelf niet echt gevoelig voor dit probleem (Broekmeyer et al, 2012)

Huidige en toekomstige stikstofdepositie: landelijke trend

De gemiddelde gemeten ammoniakconcentratie is sinds het begin van de metingen in 1993 met 25% afgenomen (www.mnp.nl). De laatste jaren is geen verdere daling opgetreden. De hoogste concentraties zijn te vinden in de grotere emissiegebieden, voornamelijk de gebieden met (intensieve) veehouderij. Dit neemt niet weg dat in veel gebieden de stikstofbelasting nog boven de kritische depositiewaarden voor een aantal (zeer) gevoelige habitattypen ligt. De genoemde kritische depositiewaarden zullen veelal niet op korte termijn bereikt kunnen worden. Ook kleinere verlagingen van de depositie kunnen echter wel een positief effect hebben en leiden tot verbetering van de staat van instandhouding van de gevoelige habitats. Dit is geconstateerd na de algehele verbetering in de periode 1990-2004 waarin de depositie van ammoniak merkbaar is gedaald (Van Dobben, Alterra, mondelinge mededeling).

De daling in stikstofdepositie is het gevolg van lagere emissies van zowel stikstofoxiden als van ammoniak.

- De emissie van stikstofoxiden in Nederland daalde sinds 1980 met meer dan 30%. Deze daling is het resultaat van maatregelen in het verkeer, zoals de invoering van de katalysator aan het eind van de jaren tachtig, in de industrie en in de energiesector;
- De emissie van ammoniak door agrarische bronnen in Nederland is in dezelfde periode met 40% gedaald. Vooral in de periode tot 2002 hebben emissiebeperkende maatregelen

voor een daling gezorgd. Tot deze maatregelen behoren verbeterde voersamenstelling, het gebruik van emissiearme stallen, het afdekken van mestsilos en het direct onderwerken van mest bij de aanwending. Daarnaast speelt een rol dat sinds 1985 in de melkrunderveehouderij een aanmerkelijke daling van het aantal dieren is opgetreden;

- In 2005 en 2006 is een lichte stijging van met name de ammoniakdepositie opgetreden. Deze is geheel toe te schrijven aan de meteorologische omstandigheden in die jaren.

De Nederlandse agrarische sector levert, vergeleken met andere economische sectoren, met 46% de grootste bijdrage aan de totale stikstofdepositie op Nederland. Deze depositie bestaat vrijwel alleen uit ammoniak. De totale bijdrage van alle Nederlandse bronnen aan de totale stikstofdepositie is 64%. Dit betekent dat de agrarische sector voor 72% van de totale Nederlandse bijdrage aan de stikstofdepositie verantwoordelijk is. De ammoniakemissies leveren met 70% de grootste bijdrage aan de totale stikstofdepositie. De buitenlandse bijdrage aan de stikstofdepositie is ongeveer een derde van de totale stikstofdepositie (bron: website Planbureau voor de leefomgeving (PBL) en informatie voormalig milieu-en natuurplanbureau, MNP).

Planbijdrage stikstofdepositie

Veehouderijen, glastuinbouw

Bij realisatie van de ontwikkelingsmogelijkheden uit de Derde Herziening (het maximaal mogelijke ten opzichte van de huidige, feitelijke situatie) is sprake van (grote) toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Dit is met name het gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen (ammoniakuitstoot stallen) en, in mindere mate, glastuinbouw (verwarming).

De toename van uitstoot van stikstof door uitbreiding van bestaande veehouderijen is niet doorgerekend. Dit omdat de uitkomst en conclusie op voorhand vaststaat: uitbreiding van veehouderijen leidt tot toename van stikstof en in de huidige overbelaste situatie is elke toename significant. Hoe groot de toename is, is niet relevant voor de plan- en besluitvorming in de Derde Herziening. Een berekening van de toename heeft geen meerwaarde.

De toename op de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Grootte Peel is het grootst. Met name in het deelgebied "de Bult" dat grenst aan het "primaire agrarisch gebied" zal de planbijdrage hoog zijn. Op de omliggende Natura 2000-gebieden op grotere afstand is de toename (aanmerkelijk) kleiner, maar nog steeds ecologisch significant, gezien de hoogte van de planbijdrage, de overspannen situatie (door de actuele hoge achtergrondwaarden aan stikstofdepositie) én de - voor sommige doelen - ontwikkeldoelstellingen.

Voor het Beschermd Natuurmonument is er sprake van een vergunningplichtige handeling op grond van artikel 16 van de Nbwet 1998 als er sprake is van de emissie van stikstofverbindingen die depositie veroorzaakt op een beschermd Natuurmonument (Provincie Limburg, juni 2014).

Recreatie, TOV, kleine windmolens

De effecten van uitbreiding van recreatieve mogelijkheden leidt naar verwachting niet of nauwelijks tot een toename van stikstof. De voorzieningen zijn klein in omvang en verspreid over het plangebied gelegen. TOV en kleine windmolens leiden niet tot een toename van stikstofuitstoot.

Conclusie stikstofdepositie

Door de mogelijke toename van stikstofdepositie kan het behoud of de verbetering van de kwaliteit van het habitatype en/of leefgebied van soorten in gevaar komen en kunnen de instandhoudingsdoelstellingen belemmerd worden en treedt mogelijk aantasting van de natuurlijke kenmerken van de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in de ruimere omgeving van het plangebied op.

4.4 Verontreiniging

Gevoeligheid verontreiniging

Verontreiniging kan met name optreden binnen een straal van enkele tientallen tot enkele honderden meters rondom agrarische bedrijven. De meeste Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument liggen op grotere afstand van het plangebied zodat er geen sprake is van een verontreinigend effect. Alleen de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel zijn relevant. Alle instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en van het Natura 2000-gebied Groote Peel zijn gevoelig voor verontreiniging (bron: effectenindicator website EZ).

Verontreiniging is mogelijk door het 'inwaaien' van bestrijdingsmiddelen / gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen.

Uitbreiding veehouderijen, glastuinbouw

De Derde Herziening biedt niet het kader voor regelingen die betrekking hebben op dit soort specifieke activiteiten en het gebruik van de percelen. Daarbij komt dat geen duidelijk ander gebruik dan het huidige verwacht wordt. De ruimte voor uitbreiding van bouwvlakken is vooral nodig om in te spelen op ontwikkelingen zoals schaalvergroting en niet gericht op intensivering van het gebruik van agrarische grond. Er worden daarom geen significant negatieve gevolgen verwacht op het aspect verontreiniging op het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en het Natura 2000-gebied Groote Peel.

TOV, recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden en kleine windmolens

De overige ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening leiden niet tot verontreiniging van de Natura 2000- gebieden.

Conclusie verontreiniging

De ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen, glastuinbouw, TOV, windmolens en de recreatie leiden niet tot significant negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en de Groote Peel.

Gezien de afstand tussen het plangebied en de overige Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument is een negatief effect door toename van verontreiniging door het inwaaien van bestrijdingsmiddelen en meststoffen niet aan de orde. Er is geen sprake van een significant negatief effect op de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden of het Beschermd Natuurmonument.

4.5 Verdroging

Gevoeligheid voor verdroging

Verdroging kan optreden als 'verdrogende activiteiten' plaatsvinden binnen een straal van enkele tientallen tot enkele honderden meters rond de Natura 2000-gebieden. De meeste Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument liggen op grotere afstand van het plangebied zodat er geen sprake is van een verdrogend effect. Alleen de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel zijn relevant. Een groot gedeelte van de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel is (zeer) gevoelig voor verdroging (zie tabel 4.5). Verdroging van Natura 2000-waarden kan bijvoorbeeld plaatsvinden door veranderingen in de grondwaterstand of veranderingen van grondwaterstromen.

Tabel 4.5: Gevoeligheid voor verdroging van de Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel (Bron: effectenindicator website EZ)

		Deurnsche Peel & Mariapeel	Groote Peel	Gevoeligheid voor verdroging
Habitattypen				
H4030	Droge heiden	X	X	Niet gevoelig
H7110A	*Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	X		Zeer gevoelig
H7120	Herstellende hoogvenen	X	X	Zeer gevoelig
Broedvogels				
A004	Dodaars	X	X	Gevoelig
A008	Geoorde fuut		X	Gevoelig
A119	Porseleinhoen		X	Zeer gevoelig
A224	Nachtswaluw	X		Niet gevoelig
A272	Blauwborst	X	X	Gevoelig
A276	Roodborsttapuit	X	X	Gevoelig
Niet-broedvogels				
A039	Taigarietgans		X	Niet gevoelig
A039	Toendrarietgans	X	X	Niet gevoelig
A041	Kolgans	X	X	Niet gevoelig
A127	Kraanvogel	X	X	Zeer gevoelig

Veehouderijen en glastuinbouw

De agrarische ontwikkelingsmogelijkheden voorzien niet in ontwikkelingen die leiden tot een extra grondwaterstandsverlaging. Een ander gebruik zal naar verwachting geen extra eisen aan ontwatering stellen.

Uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouw resulteert in een toename van verhard oppervlak en daarmee tot een negatief effect op oppervlakte- en grondwater. Wet- en regelgeving borgt echter dat negatieve effecten worden gecompenseerd. Negatieve effecten op beide Natura 2000-gebieden zijn daarmee uitgesloten.

TOV (permanent/tijdelijk)

Over het algemeen hebben tijdelijke TOV geen tot hooguit een beperkt effect op het afvangen van neerslag. De neerslag loopt van de tunneltjes af en komt ertussen op de grond, waar het in de bodem kan infiltreren. De netten hebben een open structuur, waardoor neerslag ook in de bodem kan infiltreren. Bij de wandelkappen wordt een fors deel van het veld bedekt, echter ook wordt neerslag niet afgevangen, maar kan in de bodem infiltreren. Folies hebben daarnaast tot gevolg dat de verdamping (vooral van open grond) iets kleiner is dan in de open lucht. Er is bij deze voorzieningen dus nauwelijks of geen reductie van de grondwateraanvulling.

Onder permanente TOV vallen containervelden, bakken op stellingen en regenkappen en kassen. Bij deze voorzieningen wordt de neerslag opgevangen en vaak ook gebruikt voor de teelt. Met uitzondering van een tijdelijk teveel aan neerslag (extreme buien), zal het grootste deel van de neerslag het grondwater niet bereiken. De verdamping neemt door de voorzieningen ook af. Doordat er echter nauwelijks neerslag het grondwater bereikt, is er sprake van een relatief grote netto reductie van de grondwateraanvulling. De reductie van de grondwateraanvulling ligt ter plaatse van percelen met permanente TOV naar verwachting in de orde van 75% tot 90%.

Geconcludeerd kan worden dat het hydrologische effect van tijdelijke TOV op Natura 2000-gebied op voorhand uitgesloten kan worden. Dit kan echter niet voor permanente TOV, zeker niet als uitgegaan wordt van een worst-case-effect. Bovendien grijpen de mogelijke effecten van

TOV in, op een van de ecologische sleutelfactoren voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen; namelijk een goede waterhuishouding. De waterhuishouding in de Deurnsche Peel & Mariapeel is met name afhankelijk van de slechte doorlatendheid van de Peelrandbreuk waardoor her nauwelijks ondergrondse wateruitwisseling is tussen de Peelhorst en de Centrale Slenk. Daardoor kan het boven op de hoog gelegen horst toch nat zijn. Binnen het Natura 2000-gebied komen kleinere watersystemen voor in lokale dekzandruggen. De Groote Peel ligt in de Centrale Slenk. Op veel plekken bevinden zich op geringe diepte tamelijk slecht doorlatende lagen. In beide Natura 2000-gebieden zijn al tal van maatregelen genomen om de waterhuishouding te verbeteren voor hoogveenherstel. Het is met name compartimentering. Deze maatregelen zijn nodig om de instandhoudingsdoelen te kunnen realiseren. Een verdrogend effect van permante TOV zou het behalen van de instandhoudingsdoelen kunnen belemmeren.

Omdat niet duidelijk is wat de invloedsafstand van de maximale mogelijkheden van TOV is en de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel (zeer) gevoelig zijn, is niet met zekerheid uit te sluiten dat de permanente bedekking van de grond door permanente teeltondersteunende voorzieningen een effect heeft op de waterhuishouding van het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en de Groote Peel. Daardoor is ook niet uit te sluiten dat permanenten TOV een belemmering vormt voor het realiseren van de instandhoudingsdoelen.

Recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden en windmolens

De recreatieve mogelijkheden of de mogelijkheden voor windmolens leiden niet tot negatieve hydrologische effecten op Natura 2000-gebied. voorzien niet in ontwikkelingen die leiden tot een extra grondwaterstandsverlaging. Een ander gebruik zal naar verwachting geen extra eisen aan ontwatering stellen.

Conclusie verdroging

Gezien de gevoeligheid, de beperkte afstand tot gebieden waar teeltondersteunende voorzieningen mogelijk zijn is een significant negatief effect en daarmee een negatief effect op de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en van het Natura 2000-gebied Groote Peel niet uitgesloten.

Gezien de afstand is een significant negatief effect op de andere Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument Rouwkuilen wel uit te sluiten. Bovendien heeft de Rouwkuilen een van de omgeving min of meer onafhankelijke schijngrondwaterspiegel.

4.6 Verstoring door geluid, licht en optische verstoring

Gevoeligheid voor verstoring

Verstoring door geluid en licht kan met name optreden binnen een straal van enkele tientallen tot enkele honderden meters rondom agrarische bedrijven. De meeste Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument liggen op grotere afstand van het plangebied zodat er geen sprake is van een verstoring effect van de agrarische activiteiten in het plangebied. Alleen de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel zijn relevant. De gevoeligheid voor verstoring van de instandhoudingsdoelen van deze gebieden is in tabel 4.6 opgenomen.

Tabel 4.6: Gevoeligheid voor verstoring door geluid en licht van de Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en Natura 2000-gebied Groote Peel (Bron: effectenindicator website EZ)

		Deurnsche Peel & Mariapeel	Groote Peel	Gevoeligheid voor verstoring door geluid	Gevoeligheid voor verstoring door licht	Gevoeligheid voor optische verstoring
Habitattypen						
H4030	Droge heiden	X	X	n.v.t.	n.v.t.	Gevoelig
H7110A	*Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	X		n.v.t.	n.v.t.	Gevoelig
H7120	Herstellende hoogvenen	X	X	n.v.t.	n.v.t.	Gevoelig
Broedvogels						
A004	Dodaars	X	X	Niet gevoelig	Gevoelig	Niet gevoelig
A008	Geoorde fuut		X	Niet gevoelig	Gevoelig	Niet gevoelig
A119	Porseleinhoen		X	Niet gevoelig	Gevoelig	Niet gevoelig
A224	Nachtzwaluw	X		Gevoelig	Gevoelig	Gevoelig
A272	Blauwborst	X	X	Gevoelig	Gevoelig	Niet gevoelig
A276	Roodborsttapuit	X	X	Gevoelig	Gevoelig	Niet gevoelig
Niet-broedvogels						
A039	Taigaarietgans		X	Niet gevoelig	Gevoelig	Niet gevoelig
A039	Toendrarietgans	X	X	Niet gevoelig	Gevoelig	Niet gevoelig
A041	Kolgans	X	X	Niet gevoelig	Gevoelig	Niet gevoelig
A127	Kraanvogel	X	X	Gevoelig	Gevoelig	Gevoelig

Aanlegwerkzaamheden

De aanlegwerkzaamheden bij bouwwerkzaamheden voor de diverse ontwikkelingen die mogelijk zijn (agrarische bedrijven, recreatieve voorzieningen) brengen een tijdelijke toename van verstoring met zich mee.

Veehouderijen

De permanente verstoring door agrarische bedrijven is beperkt. De geluidproductie en de optische verstoring van dit type bedrijvigheid is beperkt. Daarom leidt de Derde Herziening niet tot een (wezenlijke) verandering van het geluidsniveau van agrarische bedrijven.

Bij de melkrundveehouderij is een tendens aanwezig naar meer open staltypen (serrestal en andere typen met opengevels) en ook een tendens naar meer verlichting: zowel gedurende een langere tijd als met een hogere verlichtingssterkte. Hierbij spelen overwegingen over diergezondheid (bevordert door open stallen) en productiviteit (naar de huidige inzichten kan verlichting leiden tot een hogere melkproductie). Er kan onderscheid worden gemaakt tussen verlichting om het natuurlijk gedrag van het vee te stimuleren ('natuurlijk gedrag stimulerend kunstlicht') en verlichting om de productie verder te bevorderen ('stimulerend kunstlicht'). Voor het laatste is onder meer een hogere lichtintensiteit nodig, zodat de belichting door het vee wordt ervaren als vergelijkbaar met daglicht. In de actuele situatie wordt lichthinder niet als knelpunt voor het behalen van de instandhoudingsdoelen gezien. De uitbreidingsmogelijkheden die de Derde Herziening mogelijk maakt, zullen niet leiden tot een sterke toename van de verlichting binnen de Natura 2000-gebieden. Lichthinder zal geen wezenlijke sleutelfactor zijn die de kwaliteit van de leefgebieden zal beïnvloeden.

Glastuinbouw

Glastuinbouwbedrijven kunnen gebruik maken van assimilatie-verlichting (verlichting op de groei van gewassen te bevorderen) en daarmee effecten hebben op Natura2000-gebieden. De uitbreidingsmogelijkheden voor glastuinbouw in de Derde Herziening zijn echter beperkt. Het doorgroeigebied ligt op kleine afstand van Natura 2000-gebied. Het grenst (weliswaar gescheiden door A67) aan deelgebied 'Het Zinkske' en ligt op ca 400 m van het zuidelijk deel van de Deurnsche Peel en ca 800 m van de Heitrakse Peel. Gezien de beperkte afstand en de gevoeligheid van de soorten voor verlichting, zijn significant negatieve effecten niet met zekerheid uit te sluiten.

De overige solitaire bedrijven in het plangebied liggen op grotere afstand van Natura 2000-gebieden waardoor significant negatief effect uitgesloten is.

TOV (permanent/tijdelijk)

TOV leidt niet tot verstoring (geluid, licht) van Natura2000-gebieden.

Recreatieve activiteiten

Naar verwachting kan de Derde Herziening leiden tot een toename van de recreatie in met name de Deurnsche Peel & Mariapeel en de Groote Peel. De andere Natura 2000-gebieden liggen op dusdanig grotere afstand dat een toename van recreatie niet verwacht wordt.

Voor recreatief gebruik binnen beide Natura 2000-gebieden zal de toename van de bezoekersaantallen vooral zichtbaar zijn door de toename van het gebruik van de bestaande voorzieningen, rekening houdend met de geldende openstellingsregels. Negatieve effecten treden op door verstoring van vogels en verstoring van de typische fauna die de kwaliteit van de habitattypen mee bepalen. De toename van het aantal recreanten zal gezien de spreiding en de actuele voorzieningen om significant negatieve effecten door recreatiedruk te voorkomen niet dermate toenemen dat er een significante verstoring gaat optreden. In de Natura 2000-gebieden gelden al beperkingen: namelijk openstelling op wegen en paden. Zo is de macrozonering in de Peelgebieden erop gericht om de meeste bezoekers naar de Groote Peel te leiden. Het grootste gedeelte van de recreatie speelt zich, door de zonering en de gesteldheid van het gebied, af in het zuidwesten van het gebied Groote Peel. Het gebied is alleen opengesteld op wegen en paden. Daarnaast zijn deelgebieden gedurende bepaalde jaargetijden geheel afgesloten. Het recreatieve gebruik in de Mariapeel is dan ook extensief; er zijn wat mogelijkheden voor wandelaars en fietsers. In de Deurnsche Peel (en deelgebieden De Bult, 't Zinkske en Heitrakse Peel) is het gebruik zeer extensief. Grote delen in de Deurnsche Peel zijn fysiek niet of nauwelijks toegankelijk (DLG januari, 2014). Onder dergelijke omstandigheden zal de toename van het recreatief gebruik in de Natura 2000-gebieden geen significant negatieve effecten veroorzaken.

De Derde Herziening biedt mogelijkheden voor recreatief mede-/nevengebruik waardoor een significant negatief effect niet met zekerheid uitgesloten kunnen worden gezien de gevoeligheid voor geluid, lichthinder en optische verstoring van een aantal vogelsoorten waarvoor beide Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Dit zijn ook enkele soorten (roodborsttapuit en blauwborst) waarvoor in de toekomst minder geschikt biotoop zal voorkomen door het open maken van het landschap voor hoogveenherstel. Verstoring van de resterende biotopen zal sneller leiden tot een mogelijke belemmering van het behalen van het instandhoudingsdoel, alhoewel de aantallen van deze soorten momenteel nog voldoende zijn voor het instandhoudingsdoel.

Kleine windmolens

De Derde Herziening maakt solitaire windmolens met een maximale ashoogte van 15 m mogelijk. Deze leiden niet tot belangrijke geluideffecten op natuur. De windmolens hebben slechts zeer beperkte geluidseffecten. De belangrijkste effecten treden op door barrièrewerking (zie paragraaf 4.2) en aanvaringsslachtoffers (zie paragraaf 4.7).

Conclusie verstoring

Significant negatieve effecten door verstoring, met name door de mogelijkheden voor glastuinbouw (in het doorgroeigebied) en recreatie die de Derde Herziening biedt, zijn niet met zekerheid uit te sluiten.

4.7 Verstoring door mechanische effecten

Gevoeligheid voor mechanische effecten

Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen en dergelijke, die optreden door menselijke activiteit. Dit is extra betreding in de beschermde gebieden als de ontwikkelingsmogelijkheden leiden tot een toename van het aantal recreanten binnen het plangebied of de aanvaringsslachtoffers onder vogels of vleermuizen door de plaatsing van windmolens. Mogelijke verstoring door mechanische effecten kan met name optreden binnen een straal van enkele tientallen tot enkele kilometers van de Natura 2000-gebieden. De meeste Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument liggen op grotere afstand van het plangebied zodat er geen sprake is van een verdrogend effect. Alleen de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel zijn relevant. De gevoeligheid voor mechanische effecten van beide gebieden is in tabel 4.7 weergegeven.

Tabel 4.7: Gevoeligheid voor mechanische effecten van de Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en Natura 2000-gebied Groote Peel (Bron: effectenindicator website EZ)

		Deurnsche Peel & Mariapeel	Groote Peel	Gevoeligheid voor mechanische effecten
Habitattypen				
H4030	Droge heiden	X	X	Gevoelig
H7110A	*Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	X		Gevoelig
H7120	Herstellende hoogvenen	X	X	Gevoelig
Broedvogels				
A004	Dodaars	X	X	Onbekend
A008	Geoorde fuut		X	Onbekend
A119	Porseleinhoen		X	Niet gevoelig
A224	Nachtzwaluw	X		Gevoelig
A272	Blauwborst	X	X	Niet gevoelig
A276	Roodborsttapuit	X	X	Onbekend
Niet-broedvogels				
A039	Taigaarietgans		X	Onbekend
A039	Toendrarietgans	X	X	Onbekend
A041	Kolgans	X	X	Onbekend
A127	Kraanvogel	X	X	Zeer gevoelig

Veehouderijen, glastuinbouw en TOV

De uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven in de Derde Herziening (veehouderijen, glastuinbouw, TOV) leidt niet tot een toename van bezoekers in de natuurgebieden en daarmee niet tot een negatief effect.

Recreatieve voorzieningen

De Derde Herziening biedt mogelijkheden voor recreatief mede-/nevengebruik.

Dit kan leiden tot een toename van bezoekers aan de Natura 2000-gebieden. Het gaat hier om het gebruik van de bestaande structuur door onder andere wandelen en fietsen. Significant negatieve effecten door extra gebruik van de routes is niet met zekerheid uit te sluiten.

In de Natura 2000-gebieden komen habitattypen voor die gevoelig zijn voor een toename van het aantal recreanten, met name de veenhabitattypen zijn gevoelig voor betreding van het veenpakket. In paragraaf 4.6 is al toegelicht dat er actueel al een uitgewerkte recreatieve zonering in beide peelgebieden ligt waardoor de toename van de recreatiedruk niet zal leiden tot een significant negatief effect.

Kleine windmolens

De Derde Herziening biedt mogelijkheden voor de plaatsing van kleine solitaire windmolens. Een mogelijk effect zijn faunaslachtoffers (vogels) door aanvaring met de windmolens. In paragraaf 4.2 is al aangegeven dat vooral de niet-broedvogels waarvoor de beide Peelgebieden aangewezen zijn, buiten het Natura 2000-gebied foerageren en daarmee de kans lopen om in aanvaring te komen met windturbines. Bij de vliegbewegingen is het risicogebied de vlieghoogte tussen 50 en 150 m. Omdat het kleine windmolens zijn, die – als ze worden gerealiseerd - zeer verspreid zullen staan nabij bestaande bebouwing, worden significant negatieve effecten door mechanische effecten uitgesloten.

Conclusie mechanische effecten

Het Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel kent al een vorm van recreatieve zonering zodat de kans kleiner is dat een significant negatief effect ontstaat. Gezien de grote recreatieve mogelijkheden binnen de Derde Herziening is het echter ook niet met zekerheid uit te sluiten, uitgaande van de maximale ontwikkelingsmogelijkheden.

4.8 Bewuste verandering van soorten

Gevoeligheid

Bewuste verandering van soorten kan met name optreden als oorzaak van deze verandering plaatsvindt binnen een straal van enkele tientallen tot enkele honderden meters rond de Natura 2000-gebieden. De meeste Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument liggen op grotere afstand van het plangebied zodat er geen sprake is van een verdrogend effect. Alleen de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel zijn relevant. De habitattypen van het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en van het Natura 2000-gebied Groote Peel zijn gevoelig voor een bewuste verandering van soorten (Bron: effectenindicator, website EZ).

Conclusie

Omdat de beoogde ontwikkeling geen betrekking heeft op andere teelten of principieel andere landbouwgebruiksvormen dan gangbaar en bekend zijn in Nederland, hoeft geen bewuste verandering van de soortensamenstelling van natuurgebieden te worden verwacht. Er is geen sprake van een negatief effect op de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden.

5 Conclusies uitvoerbaarheid

5.1 Resultaten effectbeoordeling ontwikkelingsmogelijkheden

In deze paragraaf is een overzicht opgenomen mogelijk optredende 'interne' cumulatieve effecten; dat wil zeggen de effecten van verschillende beleidsonderdelen tezamen. Daarbij zijn alleen de cumulatieve effecten in beschouwing genomen van ontwikkelingsmogelijkheden die binnen de context van de Derde Herziening worden voorgesteld.

Tabel 5.1: Interne cumulatie verschillende ontwikkelingsmogelijkheden binnen de Derde Herziening voor de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel

Potentiële storingsfactor	Veehouderijen	glastuinbouw	TOV	Recreatie	(kleine) Windmolens
Oppervlakteverlies en versnippering	✗	✗	✗	✗	✓ (omvliegen, afname foerageergebied)
Vermesting en verzuring via lucht	✓ (bedrijven en verkeer)	✓ (bedrijven en verkeer)	✗	✗	✗
Verontreiniging	✗	✗	✗	✗	✗
Verdroging	✗	✗	✓ (permanente TOV)	✗	✗
Verstoring geluid, licht en optische verstoring	✗	(✓) (voorwaarden in BP)	✗	✓	(✓) (vooral versnippering en slachtoffers)
Verstoring door mechanische effecten	✗	✗	✗	✓ (recreatiedruk)	✓ (botsingslachtoffers)
Bewuste verandering soortensamenstelling	✗	✗	✗	✗	✗

✓ = relevant, omdat significant negatief effect niet met zekerheid uit te sluiten is,

(✓) = relevant, maar kans op significant negatief effect is klein,

✗ = niet-relevant, geen sprake van een verslechtering of significante verstoring

Conclusie op basis van tabel 5.1 is dat bij de ontwikkelingsmogelijkheden die aan diverse sectoren worden geboden kunnen leiden tot significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel en het Natura 2000-gebied Groote Peel. Ook zijn negatieve effecten op het Beschermd natuurmonument Rouwkuilen niet met zekerheid uit te sluiten.

Voor de stikstofgevoelige gebieden op grotere afstand (Stabrechtse heide & Beuven, Sarsven & De Banen, Weerter- en Budelerbergen & Ringselven, Bosschuizerbergen en Maasduinen) zijn significant negatieve effecten door stikstofdepositie niet met zekerheid uit te sluiten, gezien de maximale mogelijkheden die de Derde Herziening biedt.

5.2 Cumulatie-onderzoek

Omdat de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening significant negatieve effecten hebben, is een cumulatieve toetsing met andere plannen of projecten niet aan de orde. Omdat de ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening op zich zelf al significant negatieve effecten hebben en vragen om een oplossing / maatregelen, hoeft niet gekeken te worden naar cumulatie met effecten van andere plannen of projecten. Dit hoeft alleen als het effect van de Derde Herziening op zich zelf niet significant negatief zou zijn, maar mogelijk wel in cumulatie met het effect van andere plannen en projecten.

Ook uitgaande van de voorwaardelijke bepalingen in de Derde Herziening is ook geen cumulatieonderzoek nodig. De voorwaardelijke bepaling voor stikstof borgt dat er geen toename van stikstofdepositie is op Natura 2000-gebieden. Het effect van de Derde Herziening is daarmee 0, er is daarmee geen cumulatie met andere effecten.

5.3 Consequentie

Uit de ecologische analyse blijkt dat de ontwikkelingsmogelijkheden die de Derde Herziening, kan leiden tot significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden:

- De uitbreiding van veehouderijbedrijven en glastuinbouw: toename van stikstofdepositie op een aantal stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden;
- De mogelijkheden voor glastuinbouw in het doorgroeigebied: verstoring door licht op lichtgevoelige soorten in het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel;
- De mogelijkheden die geboden worden aan TOV: een mogelijk verdrogend effect op de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel. De hydrologische situatie is een ecologische sleutelfactor voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen waardoor verdroging snel leidt tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van deze Natura 2000-gebieden. Alhoewel in de Derde Herziening de bestemming AW – Natuur en AW – landschap voorwaarden stelt, is niet bekend of de breedte van deze zone rond de Natura 2000-gebieden voldoende is om een hydrologisch effect te voorkomen;
- De uitbreiding van de recreatieve mogelijkheden: toename van de recreatiedruk in de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel;
- De plaatsingsmogelijkheden voor windmolens: negatief effect op de vogels waarvoor het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel is aangewezen door het omvliegen, de afname van foerageergebied en botsingsslachtoffers.

Consequentie van deze effecten is dat de Derde Herziening, zonder aanvullende maatregelen, in strijd is met de Natuurbeschermingswet en er sprake is van een onuitvoerbaar plan.

5.4 Oplossingsrichtingen

Stikstof

Mogelijke mitigerende maatregel / oplossing

Mogelijke mitigerende maatregelen voor het stikstofeffect zijn:

- Beperken uitbreidingsmogelijkheden veehouderij;
- Voorwaarden verbinden aan uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderij.

Of hiermee een toename van stikstof op Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen en daarmee de Derde Herziening uitvoerbaar kan worden gemaakt, hangt af van de aard en omvang van de maatregelen en de formulering van de regels in de Derde Herziening.

Beperken van uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen is in de praktijk lastig voldoende “sluitend” te krijgen voor de Nb-wet. Bovendien kan het leiden tot planschadeclaims.

Het opnemen van voorwaarden biedt daarom de beste mogelijkheden om te borgen dat er geen toename van stikstof op Natura 2000-gebieden optreedt. Het meest robuust is een bestemmingsplanregeling met een voorwaarde dat ontwikkelingen alleen mogen plaatsvinden als er geen sprake is van toename van stikstofemissie.

Uitvoerbaarheid stikstof-maatregelen

Vraag in de uitvoerbaarheid van de Derde Herziening is of de combinatie van uitbreiding zonder stikstoftoename mogelijk is. In essentie komt deze vraag er op neer of bij de bestaande bedrijven nog ruimte bestaat om de stikstofemissies terug te dringen. De zo gewonnen 'emissieruimte' op bedrijfsniveau is dan beschikbaar voor uitbreiding.

Die mogelijkheden bestaan, in ieder voor bedrijven die nog “oude” stalsystemen hebben. Deze bedrijven kunnen door “nieuwere/schonere” stalsystemen in te zetten op het bestaande bedrijf stikstofruimte winnen die vervolgens ingezet kan worden voor uitbreiding van het bedrijf.

Daarnaast biedt de programmatische aanpak stikstof (PAS) individuele veehouders mogelijkheden om ook bij toename van stikstofdepositie uit te breiden. Bij een toename kleiner dan 0,05 mol/ha/jr is geen melding/vergunning vereist. Bij een toename beneden de 1 mol/ha/jr volstaat een melding en is geen vergunning vereist. Dit zolang er nog “ontwikkeldruimte” is voor projecten beneden de 1 mol toename. Voor grotere toenames kan ontwikkeldruimte worden aangevraagd tegelijk bij de vergunningsaanvraag. Dit tot een maximum van 3 mol/ha/jr en zolang er ontwikkeldruimte beschikbaar is.

In een plan kan geen gebruik worden gemaakt van het PAS en de ontwikkeldruimte die er gereserveerd is. Dit kan alleen op projectniveau. Maar het PAS draagt wel bij aan motivatie van de uitvoerbaarheid, omdat het laat zien dat individuele veehouders zelfs bij toename van stikstof, onder voorwaarden, kunnen uitbreiden.

Uitvoerbaar alternatief / uitvoerbaar bestemmingsplan

Een bestemmingsplanregeling die gebruikt maakt van bovenstaande voorgestelde mitigerende maatregelen leidt tot een uitvoerbaar alternatief en uitvoerbaar bestemmingsplan.

Hydrologie (TOV)

Gezien er al voorwaarden in al het geldende bestemmingsplan opgenomen zijn, is er naar verwachting geen aanleiding TOV generiek of in bepaalde delen van het buitengebied helemaal te verbieden:

- Een groot aantal vormen van TOV heeft geen of geen wezenlijk negatief hydrologische effect: alleen de vormen met een permanente afdichting van de bodem (containervelden) en dan ook nog in grote oppervlaktes;
- In een deel van het buitengebied zal TOV naar verwachting geen negatief hydrologisch effect op Natura2000-gebied (alleen in de omgeving van de Natura 2000-gebieden).

Aan de ontwikkeling van TOV rond de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel moet wel een voorwaarde gekoppeld worden dat de ontwikkeling alleen mogelijk is als op voorhand is aangetoond dat er geen effect is op het Natura 2000-gebied. Dat kan op twee manieren:

- “hydrologisch neutraal”; of
- “geen onevenredig (hydrologisch) effect op natuurwaarden”.

De eerste is juridisch met meest robuust (vergelijkbaar met “geen toename van stikstofemissie”). De tweede geeft de ondernemer wat meer ruimte, maar heeft het juridische risico in zich van strijdigheid met de Nb-wet (doorkruisen van bevoegdheden, vergelijkbaar met de stikstofproblematiek). Maar “hydrologisch neutraal” is een relatief zware voorwaarde

Omdat de voorwaarden om TOV te kunnen realiseren alleen nodig zijn rond de de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel wordt voorgesteld om een zone op te nemen waarbinnen deze voorwaarde geldt. Deze zone zou een breedte van 500 m. kunnen hebben. Deze afstand kan als zone, waarbinnen TOV hydrologische neutraal of zonder onevenredig (hydrologisch) effect op natuurwaarden gerealiseerd moet worden, opgenomen kunnen worden in de Derde Herziening. Buiten de zone “hydrologisch neutraal” zijn geen aanvullende maatregelen nodig om negatieve hydrologische effecten van TOV op Natura 2000 te voorkomen.

Lichtverstoring door glastuinbouw (doorgroeigebied)

In de Derde Herziening zijn in het vestigingsgebied voorwaarden verbonden aan lichtuitstraling, maar niet in het doorgroeigebied. Door deze voorwaarden ook te verbinden aan het doorgroeigebied is een significant negatief effect uitgesloten, gezien de beperking aan de lichtuitstraling en de afstand tot de deelgebieden van de Deurnsche Peel & Mariapeel.

Verstoring door recreatie

Negatieve versturende effecten van recreatie op natuurwaarden zijn in de worst-case situatie (maximale planologische mogelijkheden) met de huidige bestemmingsplanregeling en -voorwaarden niet op voorhand uit te sluiten. Er is echter op voorhand geen aanleiding recreatie generiek of in bepaalde delen van het buitengebied helemaal te verbieden:

- Een groot aantal vormen van recreatie heeft geen of geen wezenlijk negatief versturend effect op natuurwaarden: alleen de grotere activiteiten in de nabijheid van natuurwaarden;
- In de meeste gevallen is bij nadere uitwerking van een recreatieve ontwikkeling voldoende mogelijkheid om negatieve versturende effecten op natuurwaarden te voorkomen dan wel voldoende te mitigeren. Dit wordt getoetst in de vergunningverlening aan de eisen van de Flora- en faunawet.

Echter, het niet op voorhand uit kunnen sluiten van verstorend effect van recreatie leidt tot de noodzaak in de Derde Herziening aanvullende maatregelen / voorwaarden op te nemen.

In Natura 2000-gebied moeten negatieve verstorende effecten van recreatie uitgesloten te worden. Ter voorkoming van effecten op de vogelsoorten moeten als voorwaarden aan recreatie in ieder geval gesteld te worden:

- Alleen overdag (dan geen verstoring van de slaapplaatsen van de niet-broedvogels);
- Op de daarvoor bestemde routes en locaties;
- Ontzien van waardevolle gebieden voor broedvogels in het broedseizoen.

In en nabij het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel moeten ter voorkoming van effecten als aanvullende voorwaarden aan recreatie gesteld te worden:

- Geen wezenlijke toename van (versterkt) geluid en/of licht op Natura2000-gebied;

De voorwaarden aan recreatie hoeft niet in geheel het buitengebied opgelegd te worden, maar kan beperkt blijven door bijvoorbeeld een zonering op te nemen. De minimale zoneringsmaat voor de zone rond de Deurnsche Peel & Mariapeel waar deze voorwaarden van toepassing zijn, is de effectafstand van kleine zangvogels (225 m).

Windmolens

Om effecten van kleine windmolens op Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel met zekerheid uit te sluiten kan in de Derde Herziening een voorwaarde worden opgenomen dat plaatsing van windmolens niet mogelijk is de zone direct rondom Natura 2000-gebied (bestemming AW-natuur en AW- landschap). Daarmee ontstaat er een zone rond het Natura 2000-gebied waar de vogels terecht kunnen als foerageergebied zonder dat er kans ontstaat op er aanvaringsslachtoffers.

Conclusie

Als voorgestelde voorwaarden worden opgenomen, zijn significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden uitgesloten. De ontwikkelingsmogelijkheden in de Derde Herziening zullen dan de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet aantasten. Een bestemmingsplanregeling die gebruikt maakt van de voorgestelde mitigerende maatregelen leidt tot een uitvoerbaar alternatief en uitvoerbaar bestemmingsplan.

6 Referenties

Broekmeyer, M.E.A., J. Kros, A.G.M. Schotman, G.W.W. Warmelink en A. van Kleunen, 2012. Effecten van stikstof op vogelsoorten in vogelrichtlijngebieden in Noord-Brabant. Alterra, Wageningen / SOVON, Nijmegen. Alterra-rapport 2359.

DLG, 27 januari 2014. Natura 2000-Beheerplan Groote Peel, Deurnsche Peel & Mariapeel - concept.

Dobben H. van, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg, 2012. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000, Alterra Wageningen, Alterra-rapport 2397.

Dobben van, et al., 2008. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Wageningen, Alterra, Alterrarapport 1654.

Janssen, J.A.M. & Schaminée, J.H.J., 2003. Europese Natuur in Nederland. Habitattypen. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Kiwa Water Research/EGG-consult, juni 2007. Knelpunten- en kansenanalyse Natura 2000-gebied 139 – Deurnsche Peel & Mariapeel.

Kiwa Water Research/EGG-consult, augustus 2007. Knelpunten- en kansenanalyse Natura 2000-gebied 140 – Groote Peel.

Krijgsveld, K.L., R.R. Smits, J. Van der Winden, 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels; Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg i.o.v. Vogelbescherming Nederland. Rapportnr. 08-173

Ministerie van EL&I, 2005, Effectenindicator Natura 2000 gebieden, Alterra-rapport 1375, 2005

Molenaar, J.G. de, 2003. Lichtbelasting. Overzicht van de effecten op mens en dier. Alterra-rapport 778. Wageningen: Alterra

Molenaar J.G. de, D.A. Jonkers, F.G.W.A. Ottburg, 2005. Mogelijke effecten van verlichting uit Rustenburg op kwalificerende en andere vogelsoorten in de Bovenste Polder onder Wageningen. Wageningen Alterra, Alterra-Rapport 1237.

Provincie Limburg, juni 2014. Beleidskader beschermde natuurmonumenten; kader voor toetsing stikstofdepositie aan artikel 16 van de Natuurbeschermingswet 1998. Versie 1.0.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en Staatsbosbeheer (SBB), november 2015. PAS-gebiedsanalyse herstelmaatregelen voor de Natura 2000-gebieden 139 Deurnsche Peel & Mariapeel en 140 Groote Peel. In opdracht van het Ministerie van Economische Zaken.

Smits, N.A.C. & D. Bal, november 2012. PAS Deel II Herstelstrategieën voor stikstofgevoelige habitats. - Bijlagen Deel II - bijlagen 1 en 2. Alterra Wageningen UR en Programmadirectie Natura 2000 van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Wageningen / Den Haag.

Tichelen P. van, K. Remans, M. Bossuyt, 2007 Milieuraapport Vlaanderen, MIRA.
Achtergronddocument: thema lichthinder.

Websites:

www.synbiosys.alterra.nl

www.rijksoverheid.nl/natura2000/effectenindicator

<http://pas.natura2000.nl>

pas.natura2000.nl/pages/herstelstrategieen-deel_ii.aspx

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. 0162 487000
E. bastian.vandijck@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.